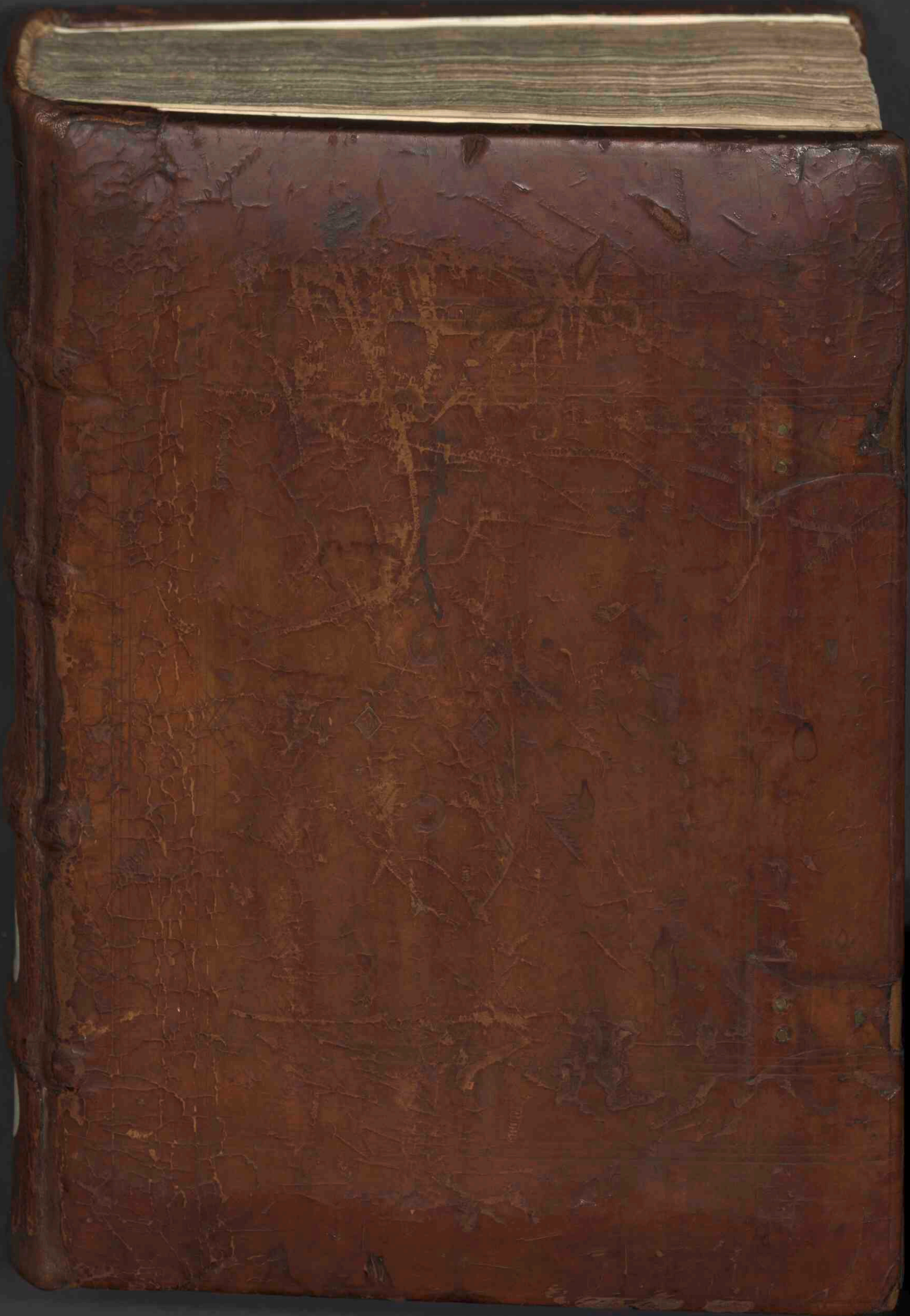

Formicarius

<https://hdl.handle.net/1874/461581>

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
<https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/>

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
 - de kopsnede
 - de frontsnede
 - de staartsnede
 - het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
<https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/>

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
 - the spine
 - the head edge
 - the fore edge
 - the bottom edge
 - the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

neglexit debita. Nam usque ad ultimum sue vite terminum quod fuit annus lxxiii. annu abstinens a ieiunijs opaz dedit. nunquam in lecto. si maceraco in ouetu dormiuit. lanea ad carne portauit. et filio co tam deditus fuit ut nunquam videretur visus sit cum aliquo consali loquendo non occupatus esset in vicariatus sui ordinis officio. Aut tunc mese extra refectorium sed pueri virtute eutrapelie ultra quod credi potest gratos suos omnibus fuit. Si de vno pulpito in libraria ad alia. vel si ad eadem intra de vel exendo. si versus scolas ad cathedra aut de eod retrahit fecit. statim interiecto tunc tam illo ne tale perderet morula salutacione angelica vocetenus multiplicauit. Collegit et scripsit tractatus et libros de vicarijs et virtutibus multum nobiles et magnos. Eadem autem super illo passu per. Per me principes impant. digressu facies ob reuerentia virginis. Hac antiphona qua ordo solent sol; canere scilicet. Salve regina. exponere cepit ad stupore omnium hec audiendum. et in volubilibus tribus quibus quilibet quasi semibiblia ostinet totum profecit. Quod opus dum in crastino assupcoris dei genitricis corrigere; febre modica tactus ad horam a labore stupidus cessauit. quo

usque pariter transiit. Infirmi-
tas dum ingrauesceret dictum quod
dam die ad solium ait. Satis
miros quod sibi hoc velit virgo
beatissima. quod infra sua octaua
celeberrima et in suo occupa-
tum ope ita me alterari permit-
tit. Appropinquante igitur die
natiuitatis beate virginis in cella
mihi deuote offensus est sacramen-
taliter et statim ad eucaristie sa-
cramentum ipse pedando ad Ca-
pellam sancti martini se disposuit.
missa; ibi audiuit et comunica-
uit. Similiter missa; sacre oleum
percipit et deuote suscepit. Deinde
ad cellam iterum ambulans in atria
ambulare nequit. Et prima die
in ipso vicariatus festo vigen-
tis integro aspectu atque audi-
tu. ratione vides clara. et spe optima
agonizare cepit. Agonia autem
presens in salutaciones an-
gelicas more solito prupit et
eas de continuo claudere nequi-
uit. Semiclausis enim labijs
angeli verba formauit bal-
butiendo. et ita fine vite fecit
tam grato se ut nullum signum
hororis in viro iam mortuo
videremus qui presentes fui-
mus. Et potius vultus hilaritas
et gestus. alijs deuocois gau-
dium in omnibus qui asta-
bant generabat.

Capitulum Octauum
Grana frumenti eligunt.
Et ordeum modicum curat.
paleas nihil. Per fru-
mentum electi dei vel boni opa-
et alta. Sed per ordeum inferiora
opa. et per paleas mala design-
tur. Vnde super illud Job. xxxvii.
Frumentum desiderat nubes. di-
bitus greg. libro. xxvii. moa.
Quid electi quique sunt nisi fru-
menta dei celestibus bonis rebus re-
condenda que nunc in tritura aree
paleas tolerant. quod in hac pur-
gacione sancte ecclesie mores co-
trarios reproborum portat. quo-
usque internus hic agricola ve-
tilabro iudicij dirimat et in su-
perna habitacula electos suos
quasi munda iam grana suscipi-
ens. eternis paleas ignibus tri-
dat. Vnde beatus per iohannem dicit.
Cuius ventilabrum in manu sua
et primus dabit aream suam. et co-
gregabit triticum in horreum
suum. paleas autem comburet
igne inextinguibili. Sed hoc
frumentum quousque ad perfe-
ctionem fructuum veniat. nubium
pluias expectat ut crescat. quod
bonorum mens predicantium ver-
bis infunditur. ne ab humore
caritatis desideriorum carnalium
sole siccat. Hoc frumentum
superius agricola in mundo surge-
re ac nubes desiderare conspice

rat cum dicebat. Messis quidem
multa. operarij autem pauci. roga-
te autem dominum messis ut mittat
operarios in messem suam. Igitur
hic frumentum illic messis. Qui
vero hic nubes illic operarij vo-
cantur. quod predicatoris sancti
et nubes sunt et operarij. Rubes
vic; per doctrinam operarij per vitam
Rubes quia verbum influunt. ope-
rarij quod non desinunt agere quod
loquuntur. Et iterum super isto
Job. xxi. Pro frumento oriat
in tribulatio et per ordeum spina di-
bitus grego. libro. xxi. In fru-
mento spirituale opus quod mentem
reficit. In ordeum autem terrenarum
rebus dispersa figuratur. In quo
sepe dum habere infirmis atque car-
nalibus cogimur. quasi sua iu-
mentis alimenta preparamus.
atque ipse nostrorum usus operum
quasi more ordeum habet aliquid
de admixtione palearum. Di-
git. Da exemplum aliquod. The-
ologus. Est hoc die et vivit dominus
Iohannes decan? opidi per similes
de quo super car. iiij. huius tibi menti-
one; feci qui mihi quod sequitur
hoc anno recitavit. Cum inquit
de scolis redi iam iuuenis fa-
ctus sacerdos et predicacionis ex-
ercens officium consideravi quod re-
ligiosi de ordinibus medicamentum
frimitates quasdam haberent.
quibus se seculares deuote aio

RARIORA

E. fol.

104

Cm

Cm

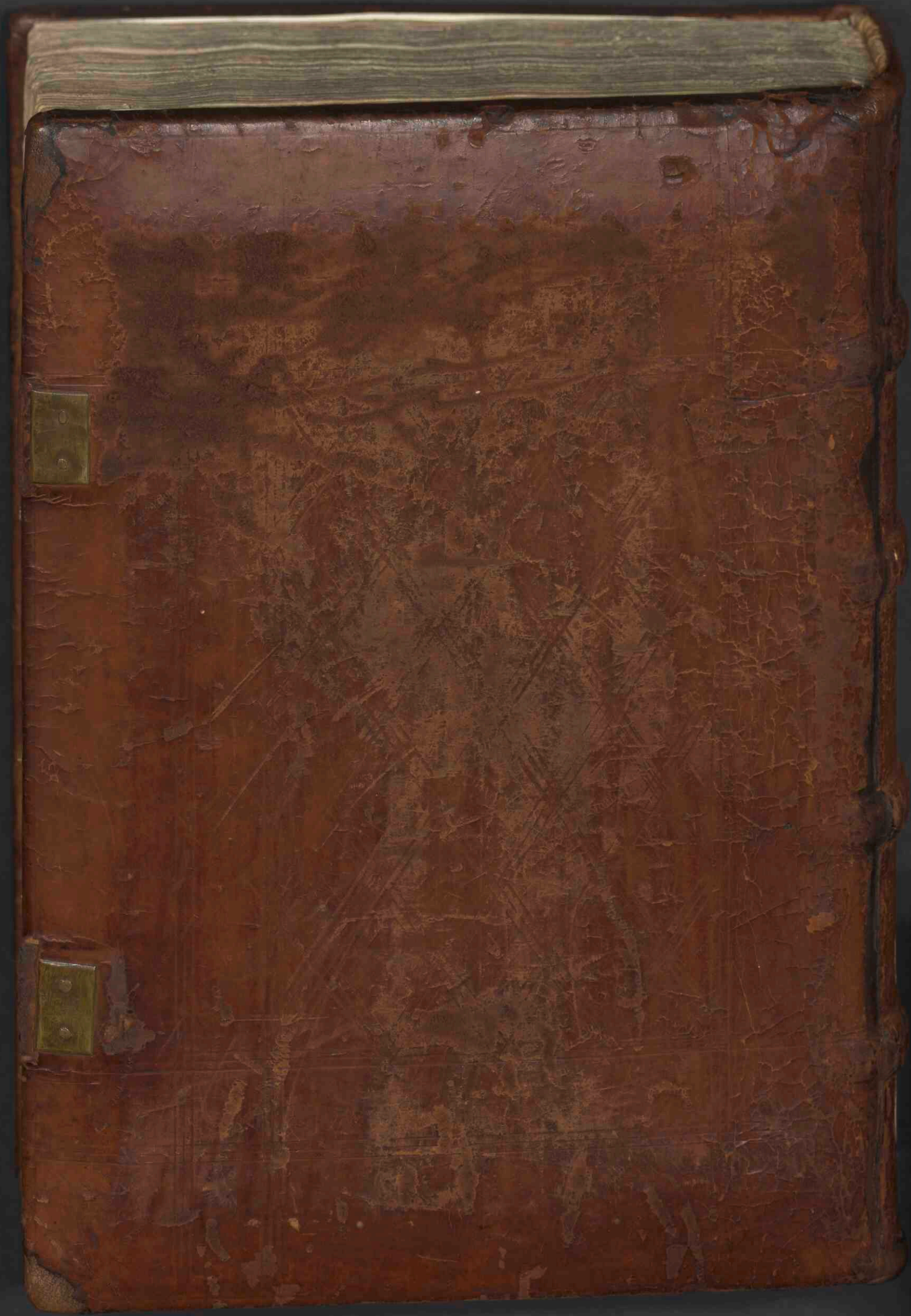
1591

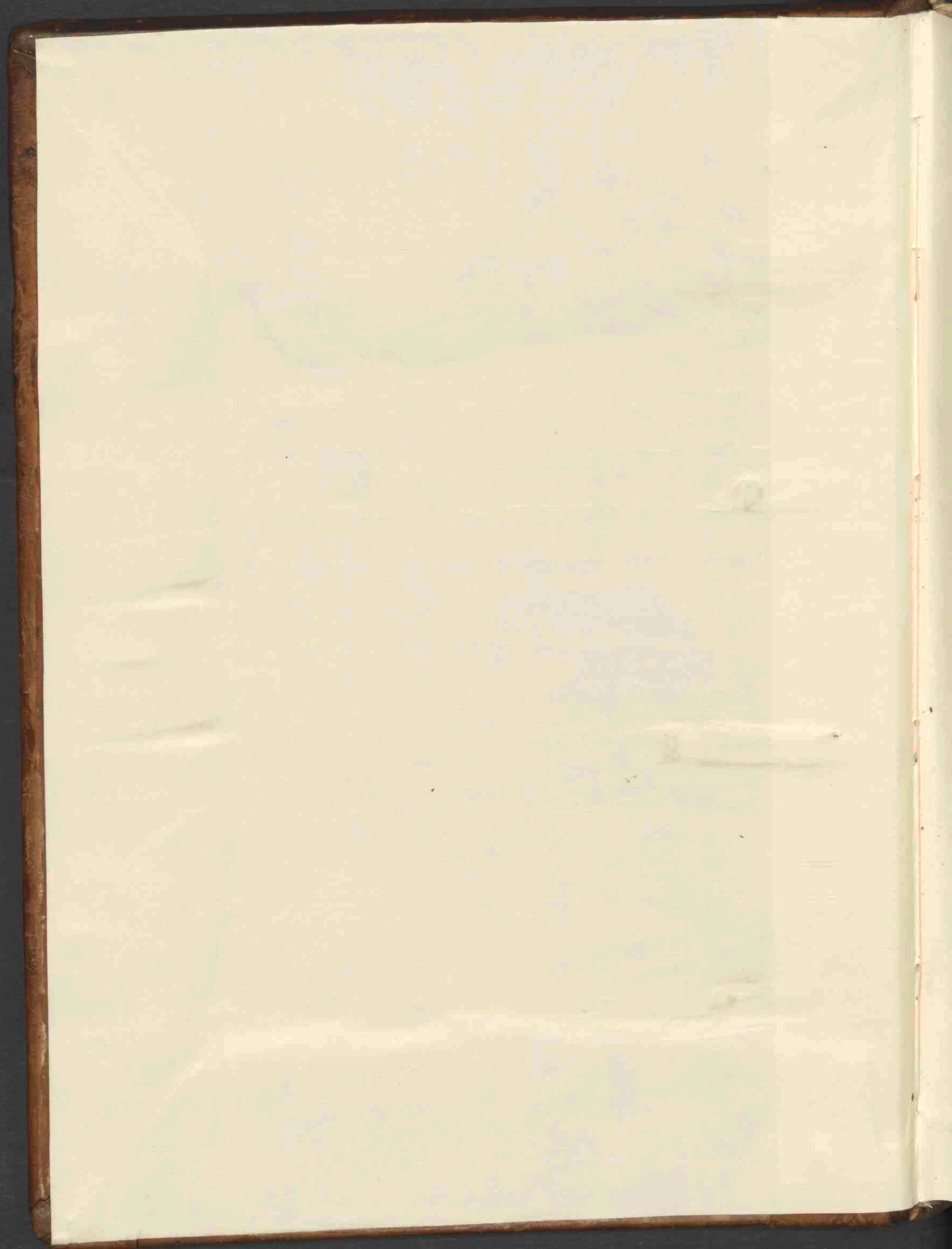
na.

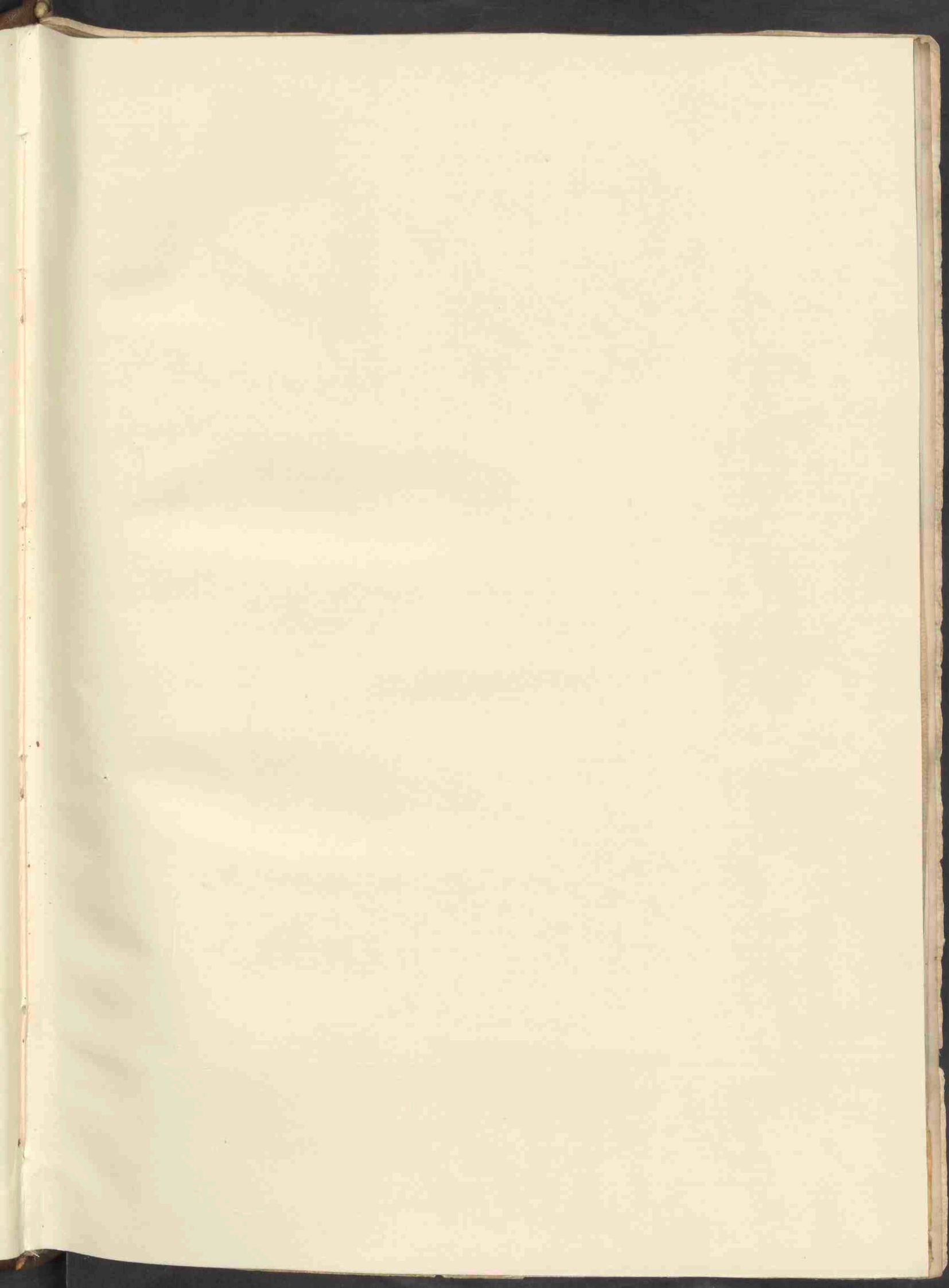
Cm

Cm

Theologia

Folio n° 104.

427. **Johannes Nider**, *Myrmecia bonorum sive formicarius*.
[Keulen, Ulr. Zell c. 1475]. 2°. E. 2°. 1041

Typen 1a, 2 (115, 116 m.M.) — HC 11831. — BMC I p. 194. — Holtrop II 101. — MMW II 426. — Pr. 897. — VK 848. — Op bl. 44b is de tekst niet in twee kolommen zooals elders, maar aaneengesloten, met grooter bladspiegel en in type 1a gedrukt.

Samengeb. met no. 178. — In den catalogus van 1608.

178. **Chrysostomus, Johannes**, *Sermones morales XXV*. [Acc.]
Eiusdem epistola ad monachum Theodorum et liber de cordis

compunctione ad Demetrium. Quaedam dicta pernotabilia super evangelium Loquente Jesu ad turbas Extollens vocem quaedam mulier de etc. [Keulen, Ulr. Zell c. 1475.] 2°.

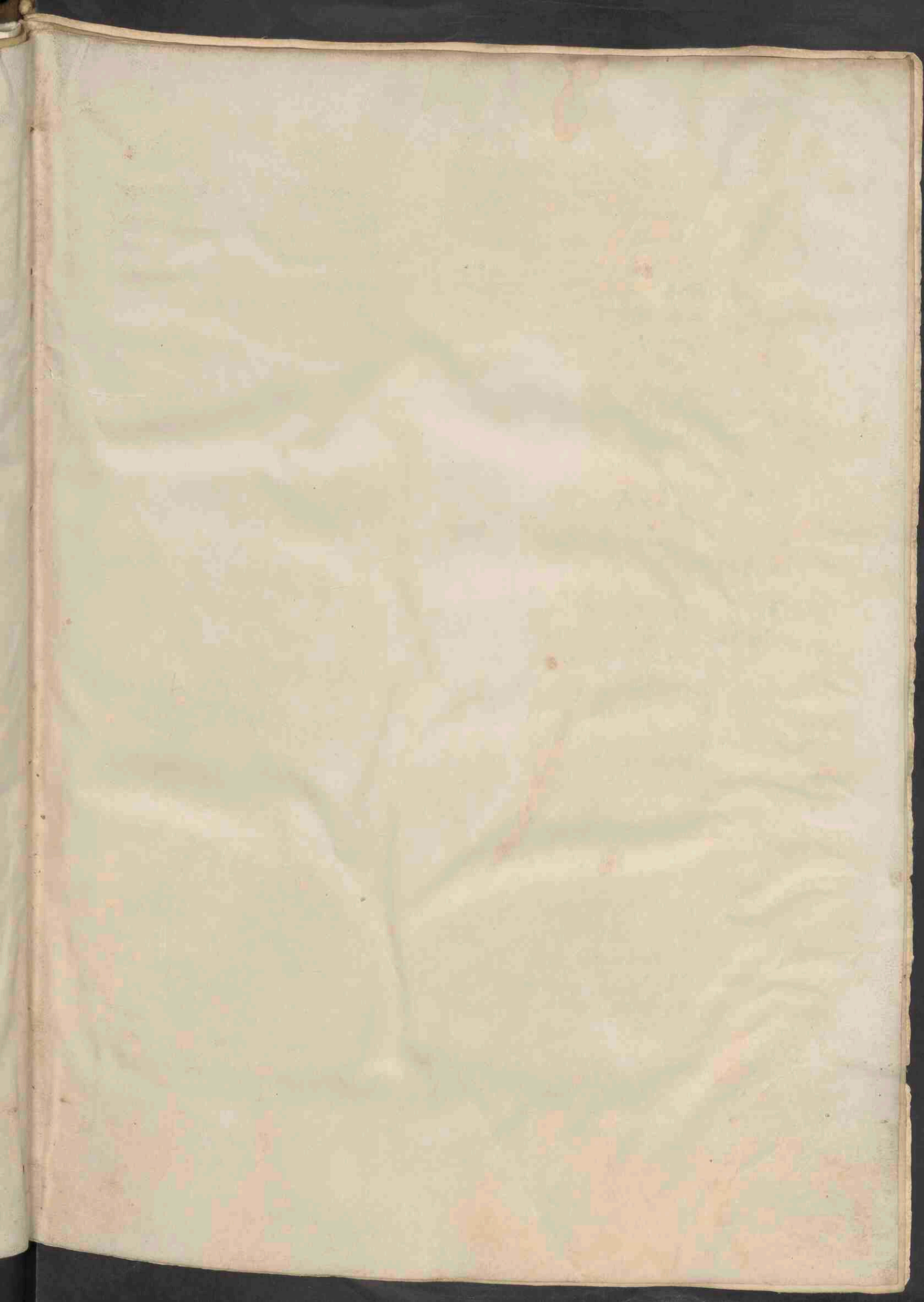
E. 2°. 1042

Type 2. — H* 5041. — BMC I p. 194. — Peddie II p. 173. — Pr. 896. — VK 652.

Op het 3de schutbl. en op het laatste bl.: „pertinet regularibus in traiecto”. — In oorspr. led. stempelband, waarvan de stempels zijn afgeb. bij Hulshof-Schretlen pl. I 4, 8. — Samengeb. met nr. 427. — In den catalogus van 1670.

In h' voluē g'met
foeminar
9 { Sinoce c'sos' xrb
Epla' eiusde ad theodm
9 { Eiusde de opūctioē cordis ad d'metum
Smo de d'mā de n'bo ewāg'h' Etol' voce r'

171 A

Incipit prologus fornicarij
iuxta edicōnem fratris Johis
Ryder sacre theologie p̄fesso
ris eximij. qui vitam tempore
concilij constāciens basilien
sisq; duxit in humanis felicit̄.

Detrans crebro
ptes quasdā. pre
sertim almanie. que
relas nōnunq; au
diū. pigro in fide hōim Cur
modo inter cristicolas. deus
nullis ecclesiam roboret mira
culis. aut sacris pro fide tuen
da. et virtutib; ad benevivē
dum nō illuminet sicut olyn
reuelacōib;? Cū perfidis enī
iudeis clamitant. Signa no
stra non vidimus. iam nō est
ap̄lta. et nos non cognosc;
amplius. Qd murmur. cristi
cooperate gratia cōpescere co
naboz in sequētib; p̄ plura q̄
ap̄e et circa nostra tempora.
ymo nobis dū datū est vivē
in humanis. mira adeo. vel mi
racula ostēsa sunt dīmitus. cū
reuelacōib; varijs. et san
ctorū hōim virtutib;? q̄ ostāt
aut visus mei ul' auditus pro
pria experientia aut fide dig
norum relatibus. et ut reor sa
tis exinde facta sūt credibilia
Vex q̄ in morali nunc labo
ro materia. precor ideo lecto

rem sequentiū ne demonstratio
nem querat. vbi accommoda
sufficit pbabilitas. Nec me su
spicetur faciliē credere homi
nibus quibuscūlibet. presertim
feminis. quas nisi sint pbate
plurimū semper in talibus de
lirare suspicor. q̄ q̄ sexus non
despitiend; sit fragilis. In q̄
sexu deus sepe magna fecit ut
confundat forcia mundi fm
apostolū Scio deū iuxta bea
ti Job vaticinium: nostro nō
egere mendacio ad obsequē
dum sibi Scio q̄ falsitates
detestatur theologica quā p̄
fessus sum scientia Scio dem
q; fucata doctrinam p̄cul esse
a vita. et quo sūgor ordine p̄
dicatorum et officio. Nec mire
tur quis si q̄nq; loca et nomi
na ap̄ria personarum siluero.
q̄ ita fieri debere fratna caritas
impat et recta p̄suadet ratio:
vbi aut confessiois sigillū. a
secretum aliq̄d notabile. aut
periculū cenodoxie ad aliqua
silenda astrinxit. vel periculū
aliud. corporis aut anime.

Sub vni; igitur typo v
luminis libello s quin; colli
gere studui. et presens opus
q̄d fornicarius appellatur.
moralizatur In quo piger di
scipuli. et theologus p̄cepto
ris habebit officium. **Libellus**

Primus principaliter erit de
raris bonorum hominū exem
plis et operacionibus. Secun
dus de verisimilibus bonis re
uelacionibus. Tertius de falsis
et illusorijs visionibus. Quar
tus de virtuosorum pfectorum ope
racōibus. Quintus de male
ficijs et eorū deceptōibus

Capitula pmi Libri.

- C**apitulū p̄mū q̄ for
micarū appetates p̄ ml̄
tis aialū odicōibus
fūt ispiēde. de fragita appeta
tibus earum. De sp̄lici laborū
dr̄cia. De appetēdis miracul̄
De eis q̄bus eukaristia miacu
lose data est. Et cur sensibilis
aliq̄n de uocō s̄btrahitur.
- C**a. ij. Rigredo q̄d significet de
quibusdāz virginibus a xpo
desponsatis et quare deus sim
plicibus plus solet dare.
- C**a. iij. q̄ in p̄uis aialibus mi
rabiliore dei lucet sapiēcia. De
reformatis miraculose mona
sterijs et quomodo saluari pos
sunt qui in deformatis viuūt
monasterijs.
- C**a. iiii. de policia bō sp̄lici. de
errore eorū q̄ castitati detrahūt
De liberatis ab amore carnali
dimitus. Et q̄ apte sint terre
steriles pro castitate tuenda
- C**apitulū quintū. De mutuo
et fraterno iuuamine et de sp̄li

ci gradu i matrimonio caste
viuēcium

- C**a. vi. quō in brutis q̄busdā
aialib⁹ q̄dā ē racō memoria
et sollicitudo de nō iudicanda
faciliter platoz vita. Et de s̄a
ctis episcopoz quorūdam ex
emplis.
- C**a. vii. de citate moralia et labo
re bono sp̄lici. Que bō fecerint
duo oculi gñalia nostro tpe
q̄d impossibilis sit mō genea
lis eccl̄ie reformatō. q̄d prela
ti nō semper sunt in causa qua
re nō sit reformatō et q̄ oportet
eos vitia sepe subditoz dis
simulare.
- C**a. viii. q̄ sint pfectōis vie et
q̄ntū peccēt religiosi medicinā
studentes corporū animarū ne
glecto studio.
- C**a. ix. Vitupat iers oculū et cō
mendatur labor triplex. Et de
quorūdā hominū bonorum
stupendis corporalibus exerci
cijs.
- C**a. x. de mō quō religiosos p
fectiois iter t̄nseūtes pl⁹ vexat
q̄ alios et q̄nta bona in eccl̄ia
fecerit mendicāciū ordines. li
cet persecutoēs sepe habeāt.
- C**a. xi. de utilitate pegnacōis
discrete. De laude et fr̄cū cr̄isti
passionem crebro rumināciū
- C**apitulū xij. De preparacō
ne cibi spiritualis. De duplici

dulcedine dñe gracie que ali
qn̄ in eukaristie fumpcione.
Aliqn̄ i alijs excicijs p̄cipitur
Et de mirabilibus natuālibus
que videntur esse miracula.

Capitula secūdi libri.

Capitulum primū q̄ re
uelacōib⁹ quis cre
dere potest bene pro
batis. Qd̄ simplicibus aliqn̄
et feminis tanq̄ ap̄ciōib⁹ ali
qua reuelantur. Et de mgn̄ vi
cencijs laudib⁹.

Capitulum ii. De archiep̄i
Treuerē. Octois bona vita
Et cur hodie episcopi non sic
olym clarent miraculis.

Capitulum iii. De visu hōi
nis duplici. De somniorū veri
tate ⁊ falsitate. Et de auisatis
in somnio vel vigilia per san
ctos.

Capitulum iiij. De somnior
differentijs. De caus̄ eorum
Et de deceptis p̄ somnia et vi
siones.

Capitulum v. Qd̄ recurrē
dum est ad discretos viros i
somnia ⁊ visionum incerti
tudine. Et de sex regulis p̄ q̄s
aliquis in talibus non decipi
potest facili.

Capitulum vi. De viā bona
multiplici in moribus. Et sub
q̄ multis ymaginib⁹ somnio
rum diuersi auisantur.

Capitulum vii. De laude pa
cis ⁊ q̄ de⁹ mutis ⁊ surdis
aliquādo futura reuelat. ⁊ cū
simplicibus in eukaristia mi
racula operatur. Ac de quinq̄
ap̄lxie gradib⁹.

Capitulum viij. De sollici
tudine pro thesauro v̄tutum
habēdo. Et de militib⁹ virtuo
se pro republica laborātib⁹
vel pro fide.

Capitulum ix. Quis sit odor
bonus in morib⁹. De sancte i
matrimonio ⁊ caste viuētib⁹
Et vtrū bonus angel⁹ aliquē
hominem in bono possideat.
quēadmodum sicut malus in
malo.

Capitulum x. Fetoꝝ luxurie
assimilatur sulphuri. et q̄nto
sit fugiēda. et de castitate aut
virginitate q̄ sicut corpus tu
eri potest.

Capitulum xi. Abstīnencia
quātū p̄dest ⁊ crapula obest
Qd̄ deus in hīs pugnātes iu
uat. ⁊ de terra vbi viget casta
rū feminaz multitudo ⁊ vir
gīnum.

Capitulum xii. Qd̄ ale otēplacō
nis i semio assui dēberet. Quid
sit semiu laudabile. ⁊ quomō
quidam electi in morte timēt
ali⁹ gaudent qui prius fuerūt
timidissimi et scrupulosi in cō
sciencia.

Capitula tercij libri.

Capi. p. m. quō multū
plex ē q̄ntitas. Quali
ter q̄dā se fingūt de
functorum ēē animas et ruela
cōnes habere. De feminis i tū
bilo exclamantibus aliq̄n in
sermone et quid scīēdum sit
de talib⁹.

Ca. ij. Q̄ntum obest anīme
cecitas Et de deceptione t̄plici
quā fāt dyabolus aliquibus.
Exēplaq; ponunt de demone
visibili nobili obsequēte Et
de per leghardū deceptis.

Ca. iij. De vrlis quibus ty
rām assimulantur Q̄ntum oīo
cōmunis valeat. et opa p̄uata
misericoīdie oīditur i mōia
libus p vrlis. et in femina per
plex a mirabitur in causā matri
monij.

Ca. iij. Q̄ntum viri cauere
habēt a mulierū familiaritate
et blādicia. Quomō sexus nō
est vituperād⁹ in feminis s; vi
ciū Et due dātur cause cur vir
excellit feminā et q̄re plus viri
ausātur q̄ feie.

Capi. v. Quō fornicaleon
et tygris ypocritas desigēt et
hereticos. Et datur itellcūs cu
iusdā p̄mōssime heres q̄ cur
rit hodie. Atq; duo modi oī
dūtur quibus demonū volun
tas et potestas coartatur.

Capitulum sextū. Infa
mia fetoī compatur. Quāpi
culosum sit feminis cōiūuere.
Quomodo heretici tales solēt
seducere ad spiritum liberta
tis Quō viri maleficiātur ibi
et discipulos acquirunt de flo
ratos.

Capitulum septimū Quam
consultum sit spiritualibus in
domo consistere Et cur quidā
et quedam p hereticos decipiū
tur facili⁹

Capitulum octauum Per
cineres designatur humilitas
Superbia meretur illudi Ex
emplum esse videtur de mo
niali que se morituram falso p
dixit. Et quomodo vri a fals
prophetis cognoscuntur.

Capitulū nonū Canibus
heretici assimilātur heretici in
q̄nta differētia fuerint et mali
cia in regno bolxemie et cur ali
quotiens tūmphos cōtra fide
les obtinuerint in bellis

Capitulum decimū q̄
per aurum sacre scripture sapi
entia designatur. q̄ eandem
heretici male accipiunt et de q̄
dam heretico peruersissimo et
cauto ad fidem conuerso tan
dem.

Capitulum vndecimū Que
utilitas ex heresi sequitur de de
ceptis p̄stigmata cristi fictitia

Quomō mirabiliter vterq; sex
us decipit. Et de puero in Ra
uēspurg pro martire tento.

Capitulū. xij. De miraculis
tempore quo in bohemia here
tici fuerūt ostensis: ponuntur
quedā exempla.

Capitula Rēti

Libri

Capitulum prīmū ai
ma quomodo crescit
virtutibus. An femi
ne sint viris peiores et incōti
nentiores.

Capitulum. ij. Oua et fetus
spiritus quomō sint nutrien
di. De seruientibus aliquā san
ctis sine eucharistia nō migrā
tibus. Et q; sancti in similib;
priuilegiati sint eis obsequen
tibus.

Capitulū. iij. Vita a quo
sole pueniat. Quō blasphemias
quidā didicerūt. Qd tria
sūt vitia difficilime dimissibi
lia videlicet Amor. auaritia. et
odiu. De quo exemplificatur

Capitulū. iij. Filij spūales
quāto diligendi essent Et q;
mō virgines quedā pro vir
ginitate tuēda mortem p vi
ta presenti oracōne apud cri
stū obtinuerūt.

Capitulū. v. De zelo educa
di fructū animarū et virtutes
apud exempla castarū virgi

num ponūtur.

Capitulū. vi. Herbe et ea
rum fructus et succus quid sig
nificēt. De discenda sapiencia
a mirabilib; dei in lignis et la
pidib; per ymagines natura
liter pductas.

Capitulū. vij. Senectus lau
dabilis que sit. De septem q;
sunt necessaria ut senes discāt
si prius non didicerūt. Et de
magistro francisco sene et de
uoto thologo.

Capitulū. viij. Quid signi
ficent grana ordei vel frumen
ti. Et quō deus peccata grauia
hodie grauit aliquā punit ful
mine vel morte tēpōali seu spo
liacōne.

Capitulum. ix. Humor car
nalis occupacōis quāto sit
cauendus. De sancta virgine
toleta clarissā. Qd fides hodie
dilatatur in mūdo. Et de sancta
vita katherine de semis. De pe
nitētia sancti dominici.

Capitulū. x. Qd in terrenis
se nullus fundare debet. De p
munis ad moriendum diu
nis oraculis. Et de non vindi
cando se in clero p laycos.

Capitulū. xi. Per quāq; re
media labor aliquis facilitat
etiā spiritualis. De horribilib;
xpī sacramenta recipere. De
sancte cristine meritis ei; die

moietē Et de bona morte mul-
torū qui publica iusticia ple-
ctūtur.

Capitulum duodecimum
Hyemps et estas quid signi-
ficant moraliter. De vitanda
accidia et quod non oportet freri
de morte subitanea bonorum
hominum in quibus bona vita
precessit.

Capitula quinti libri

Capitulum primum Colo-
res diuersi quod in sacri
scriptura significant
Quod tribus modis deluduntur homi-
nū mentes Et de nocturnis ex-
citibus et equitibus quod in bono
vel in malo significant

Capitulum secundum unde
pueriant inquietudines nocte
in quibusdam domibus Exempla
ponuntur. Et quomodo fiunt possessi-
ones hominum a demonibus
Ac de sex causis que quidam non
liberantur.

Capitulum Tertium Hyemps
et frigus quod significant De sep-
tem maleficorum exercitiis quo-
modo comedant pueros quo-
modo artem istam profitean-
tur Et an maleficum sine peccato
possit tolli

Capitulum quartum Eli-
gromantici qui sunt Quomodo
a demonibus malum aliquan-
do pretium recipiunt Quomodo

diuinitus maleficia impedi-
untur et quomodo tempesta-
tes excitant.

Capitulum quintum Viscus
anime est delectatio luxuriosa
potissime malefici quomodo in-
frigidant generatiua promouent
ad amorem vel odium et an in ca-
ritate existentes possint male-
ficiari.

Capitulum sextum Dimi-
nuta ostenduntur Quomodo
remediarī possunt in frigidati
amore vel odio capti et homini
maleficiari Quomodo bonus angelus
magis est beneficus bonis quam
malus maleficus peccatoribus
Et de multis per angelos casti-
ficatis seu eunuchatis

Capitulum septimum Co-
mestio detractio que fit Ma-
lefici quomodo ledunt iudices
aliquando quomodo vident
absentia et quomodo dicunt
aliquando condictoria

Capitulum octauum De
lectatio venerea quantum fugie-
da sit De feminis quantum sub vi-
rili specie se publice dicentes
esse missas diuinitus Et de tribus
que raro medium tenent vici
lingua ecclesiasticus et femina
que in bonis optima in malis
vero aliquando pessima sunt.

Capitulum Nonum Tres
modi sunt corrigendi vitia.

Et q̄ incubi sint ⁊ succubi de
mones. prout probatur per
exempla et p̄ auctoritates.

Capitulum. x. Que sit mun
dicia ⁊ immundicia carnis et
spiritus. q̄ periculosus sit con
tactus maris et femine. Incu
bi utrū generēt. Quo q̄dam
virgines in conceptu ⁊ partu
aureolā nō p̄tunt virginitatem
remedia fugandi incubos dā
tur. Et quo quedā fantastice
solū se cōcepisse putāt.

Capitulum. xi. Homo p̄fe
ctus est triplex p̄ticularis ho
mo. Ex duplici causa aliq̄ pos
sidentur. Sex modis demo
nes solent possidere. Q̄d posses
si eucharistiā recipe possunt. et
quid valeant exorcismi.

Capitulum. xii. Stipes. ra
dis. gemma. flos. folia. ⁊ fru
ctus. quid significāt. De herb
petris ⁊ melodijs an demonē
arcere possint. De varijs mo
dis possidēdi hominem aliq̄n
fantasticis per maniam. Et de
remedijs contra maniam.

**Explicit tabu
la Capitulorū**

**Incipit Liber
Primus.**

Ad ad fornicā O
piger et considera
vias eius et disce
sapiētiā. que cū
nōn habeat ducem ac precep
torem nec p̄ncipē parat esta
te cibum sibi. Et cōgregat in
messe q̄d comedat. Aut diues
ille Salomon p̄mus in hoc
philosophus et thxologus.
p̄biorū. vi. Quo in loco tria
te docet O piger attēdere p̄
cipaliter. **Primo** p̄ p̄cep
toris mandatū. cum p̄mittit
Vade ⁊ disce sapiēciā. **Secundo**
p̄ p̄p̄i te poris excessum. vbi s̄b
iungit O piger. **Tercio** gna
ri animalis exemplū. q̄n cōclu
dit Ad fornicam cū suis p̄pe
tatibus. quas si humanis ap
plicaueris moribus. veram re
uera disces sapiēciā. Eandē
enī ob causam olym in p̄nci
pio nostri ordinis noster fra
ter Thomas brabantinus li
brū moralizauit De apibus.
Eisdem applicās exempla et
miracula suo facta tempe. ne
talia aboleret obliuio mater
ingratiūdinis. Non aut ut re
or leui ex causa materiā assūp
si de fornicis potius q̄ de alijs
minutis animalibus. q̄ inter
talia omnia nihil reperi natu
ra sagacius. ⁊ morali discipli
ne hominis accommodacius

Qua in re nedum sapiētissimi salomonis verumeciam per eum loquentis spiritus sancti auctoritatem imitor dicentis prouerbiorum tercio. **Q**uatuor sunt minima terre et ipsa sunt sapientiora sapientibus **f**ormice populus infirm⁹ qui quidem preparant in messe cibum sibi et de lepusculo locusta et stellione posterius per ordinem loquitur **f**ormicarum preterea ex inspectione profunda olim malchus qui captiuus dicitur monachus sue compunctōis hausisse legitur documenta salubria ut beatus Iheronim⁹ in eiusdem scribit legenda **C**ogitans inquit beatus malch⁹ dum captus in heremo pecudes pascerem aspicio formicarū angustum gregem: uelut videns onera maiora q̄ corpora. **A**lie herbarum q̄dam semina forcipe oris trahebant: **A**lie egerebant humū de foueis et aquarū meatus aggeibus excludebant **I**lle uenture hyemis mores ne madefacta hum⁹ in herba horeea vertēt i lata semina p̄scidebant: **D**e eluctu celebri corpora defuncta portabant. **Q**uodq; magis mirum esset in tanto agmine egredientes non obstabant intrantibus!

quin potius **S**i quā sub false vidissent et onere cecidisse: suppositis humeis adiuuabāt **Q**uid multa? pulchrum nepe mihi a non modici ponderis spectaculum dies illa p̄buit. **V**nde ipse nāq; recordatus iph⁹ sapientissimi salomonis ad formice solertiam nos mittentis. et pigras mentes sub tali exemplo fuscitans. cepi tedere captiuitatis et monasterij cellulam querere: ac formicarum illarum similitudinem desiderare. **O**bi laborant in medium et cum nihil cuiusq; proprium sit: omniū omnia sunt. **C**ū igitur inter pua amiranda animalia non excipiendo breuem in uolatilib⁹ apē nullatenus formica reperiatur sagacius? **S**imilit̄ q̄ morali discipline hominis accommodacius? **I**dcirco iuxta generalem p̄missam tradiciōem eius proprietates in sequentibus hui⁹ opusculi libris ac tractatibus recitabo: nihil tamen de talibus formicarum proprietatib⁹ scribendo: nisi quod beatus Isidorus Plinius Solinus et ipse Aristoteles tradūt **S**imiliter quoq; **E**t domini⁹ Albertus magnus in suis de animalibus libris: aut quod ego propria uidi experiēcia.

Est itaq; inter fornicarū
 proprietates in genē iuxta com
 pacōis gradus triplices: quī
 duplex differentia: **E**m quas
 quinq; erūt libelli ad mores
 hominū bonos ul' malos appli
 cabiles. **P**rima differentia ex
 operacōne fornicarū sumitur.
 Quia quedā mortuos sepelire
 videtur. Alie in alijs laborib;
 lucrosis sedulo occupantur:
 Alie vtro stant in vijs publi
 cis iter quodāmodo ostende
 re conantes: ne erret aliqua.
Secunda differentia ex mo
 tu sumitur. q; quedam repūt
 tūmō. Alie alas acquirūt. Alie
 volant. **T**ercia differentia in
 qūitate confideatur q; qdaz
 sūt parue. Alie maiores: Alie
 maxime. **Q**uarta differentia
 in pcessu etatis videtur. cū q
 dam sint iouis. Alie vermiculi
 nati nouit. Alie autē que iam
 possunt generare. **Q**uinta dif
 ferentia est in colore. q; qdaz
 nigre. Alie rubre. Alie forme et
 qualitatis alteri? ut i ethyo
 pia. **P**iger q; me fornicarū
 appiamtueri iubes et ibi disce
 re sapiētiam? Vellem ut earū
 condicōnes singulas expme
 res. ut hīs quasi p exemplai
 habitis: facilius deinceps et de
 lectabilius mores valeamus
 diligere. **T**heologus Vñ

noueris ergo put ex prefato
 rum doctorum dictis elici po
 test authenticis. cōditioēs for
 micarū annectam sexagenas
 numero: cuiq; libello tradēdo
 duodenariū. **S**ub pmo sit
 hec in ordīe. **P**rima. In opacō
 ne sua fornice drūt tripliciē:
 ut premissum est. **S**cda. hec q
 sunt nigre. pue sunt mole cor
 poris: s; virtute excellunt ma
 iora animalia. **T**ercia. q;uis vi
 uant in grege: non tñ regem
 habet ducem nec pceptore.
Quarta. ciuilitas earū est dif
 ferēs multū ab apum politia:
 dū iste regnum habeant mo
 narchicū: non aut ille. **Q**uin
 ta. si monarcha careant: tñ
 sibi mutuo trāquillitē obtem
 perāt. **S**exta. de sua republica
 inest eis quedam racō cura et
 memoria. **S**eptima. domū sū
 siue ciuitatē construūt: quam
 distinctam habitaculis diu
 sis plantarū tegūt particulis.
Octaua. in suis domib; vias
 rectas et occultas fabricant:
 quibus satis occulte sepe inhi
 tant. **E**lona. tam mares q; fo
 mine ad laborem egrediūtur:
 vniūse p turmas. **D**ecima. vi
 as suas multū ordīate obser
 uant: ne ille que exeūt reintro
 re volentes obuiādo īpediāt.
Vndecima. extra domum. via

satis rēa et apta ambulant ut
necēaria acquirāt pascua. **Duo**
decima Non mōre apum sibi
cibos fatiunt: s; a deo et natura
donatos recōdunt. **Pro libel**
lo scōo sit pma formicarū dif
ferēcia. In motu trīma eē dīmo
scitur ut pmissi. **Secunda**: p
nosticāt et pntiūt frīg9. et plu
uias et tempestates aerū. **Ter**
tia: gemios hnt oculos qbus
corpe regūtur. **Quarta**: ampu
tatis oculis in vijs patentib;
erāt. **Quinta**: cecitatē incurres
videntes fortissie amplectitur:
nec dimittit nisi ad casā redu
cta. **Sexta**: via vna egrediū
tur a suis domib; que versis
finē ppter qrenda pascua plu
rificari vidz. **Septima**: p vnā
lineam satis regiam ad mīdū
redeunt: nec in via vna aliā im
pedit: sed aliqñ sibi osculo vel
ore pacis fedā porrigere vidē
tur mutuo. **Octaua**: ōnes vnū
locū obseruant in quē thesau
ros ponūt et reconducūt. **Nona**
mīd9 earum acutū quēdam et
ponticū atq; odorem emittit
delectabilez. **Decima**: fetida qdā
ut sulphur. organū. et cornu
adustum ceruinū a deo odiūt:
vt si talium super earū domos
spgantur fumigationes aut
cineres de loco migrēt. **Vnde**
cima: ōnes circa vntre stricte

pue et qñ tincte sunt. **Duo decia**
et vltima formicarū drna ē: q
in semio tm more auū assum
ptis alis volant. **Pro libel**
lo tercio sit conditio formice
Prima: In qñtitate earū triplex
ut in pñti non longe antea
tetigi repitur drna. **Secūda**:
qñ i via visu priuantur: vix a
nllaten9 ad domū reuerti pos
sūt. **Tercia**: ab vrhis deuozan
tur: quos sanāt si egrotāt: vn
de ab eis sagacissime qrūtur.
Quarta: philomene formicas et
earū oua auide qrun et come
dūt: quia ex hīs conualescūt
egrote et sonore efficiuntur.
Quinta: formicaleon cibū for
micarū rapit et edit in hyeme:
quia in estate improvidus nll
sibi de cibo reseruāt. **Sexta**: q
uis mīdus formicarū odore lo
no redoleat: tamē si super eo
ligna noua et tenera aut ex
hīs lagna terantur duriter
et fricentur: fetorem quēdam
notabilem cōtrahere expiun
tur. **Septima**: qñ lucri causa
incaute extra domos ābulant:
sepe a formicaleon ifidiose ne
cantur. **Octaua**: formice vbi
sūt nociue: facilliter fugantur:
si sibi orbiculariter cineres sp
gātur. **Elona**: formice dicun
tur esse in ethyopia grandes:
a deo ut canibus similentur.

Decima. Aurum tales pedib;
ex arena leguntur fodē. **U**n
decima. Eodem a se effossum au
rū qđ eis paz aut nīhil pro
dest. custodire diligētī⁹ dicun
tur. **D**uodecima. homines q̄ eis
aurū furtive subtrahūt. euāgi
lantes ad necē psequūtur.
Pro libello quarto. Prima
est condicio: q̄ in etatis pces
su gradu trīmo piciuntur pre
tacto. **S**ecunda. oua formi
carū colore sunt alba. sed q̄nti
tate parua et rotūda: oblon
ga et columnalia. **T**ercia. oua
earum sunt odorifera: et infir
mis quibusdam animalibus
medicina. **Q**uarta. incremen
tum oua earū suscipiunt in lo
co calido. et versus solem ubi
posita a pntibus pmo in ver
mes albos. et exinde in formi
cam complentur. **Q**uinta. tur
bata domo: oua studiose so
lent tollere et ad mīdū reporta
re. **S**exta. cibus formicarum
sunt fructus et herbarū succi q̄
rum etiā ptes sepant. et cum
eis ad mīdū reūtuntur. **S**ep
tima. formicis pre alijs est p
priūm. q̄ in maiore sua etate
virtute crescunt. **O**ctaua. gra
na frumenti eligūt. sed ordū
modicum curant. **N**ona. gra
na desiccant cū humida sint et
compluta. **D**ecima. grana sol

lenter colligunt et corticāt ne
germinēt. et secreto recondūt
Undecima. arte multiplici one
ra red dunt portabiliora. **D**uo
decima. hyeme quiescunt et ci
bo fruuntur estate collecto.
Pro libello vltimo. **P**rima. in
coloē demq; prima est formi
carum differentia. **S**ecunda.
que domos edificāt extra soli
tudine. ppe homines deusta
cōes crebro. patiuntur. **T**er
tia. frigus grūe. ouis earū sup
ueniens prolem impedit. aut
retardat. **Q**uarta. alis caren
tes vel mīnū progredientes
in publicum ab alijs bestijs
faciliter necantur. **Q**uinta. vi
scosis humoibus et tempesta
te ab incessu et a labore prepe
diuntur. **S**exta. que sibi a vi
no vel a vippa non cauēt. sub
ito iebriantur. et grauit. **S**ep
tima. comeste ab hominibus
eis nocent. non bestijs omni
bus. sed quibusdam profici
unt. **O**ctaua. formicarum cib⁹
nōnunq̄ sūt cadauea anima
lū mortuorum. **N**ona. se ledē
tes homines humoē acuto pū
gunt. **D**ecima. manus. inquit
nant hominis. si multum tan
gūtur. **U**ndecima. radices le
dunt arborum ubi iuxta eas
nidificare sinuntur. **D**uodeci
ma. ad summitates scandunt

arborum. et ibi earundem arborum flores et germina ledunt et rodunt. cauantque fructus tenerrimos. Vides igitur piger quot ymitabilium proprietatum diuersitates. eterna sapientia in minuto animali locauit. **Piger:** Video et fortassis inuideo. qui me iam vice tertia non proprio sed nomine pbroso pigrum vocat. quem a tempore quo religionem approbatam professus fuisset accidiam odisse. et si non totam euaserim. Etiam auctores alij qui suis cum discipulis de exemplis habuere dialogum. honesto eos allocuti sunt nomine proprio aut appellatiuo. Tu vero inchoas a conuicio. **Thxologus:** Tepigri hominis vitio irretitum esse non re ipsa autumo. sed solo nomine mutue collationis gracia. Nulli scias nomen qualecumque oberit. si de figiti vicij actu carueit. Quid enim obfuit Thadeo apostolo. qui cum proditore cristi iuda par nomen habuit. Vbi de modum in aliquo constat differentia. parum refert quid sit de nominis conuenientia. Sicuti namque solum vocabulum nulli hominum bonitate tribuit. ita nec cuiumque no

ta vicij nominis ipsum virtutis donum adimit. Eli fallax mens ista fuit Crisostomi cum ait in quadam sententia Si dyaboli nomen aureis litteris scripseris. malignitate tamen non carebit. Et si nomen dei tetrīs non nullis depinxeris caracteribus. nihil diuine bonitati nocēbit. Vocum itaque prurientia vocabula non curemus magnopere. sed virtutes prout cepimus de fornice proprietatibus satagamus proficere. **Piger:** Tū quillatus a murmure video esse ut asseis. Vnde queso cepta morali doctrina eandem velis deinceps prosequi. **Thxologus:** Prima fornicarum preecitata est differentia et proprietates. quia in operationibus suis fornice plurimum differunt. quia quedam mortuos sepeliunt. Alii lucrosis occupantur sepe laboribus. Alii stare videntur in vijs publicis. iter quodammodo ostendere molientes alijs. ne deuiant. Per que datur intelligi quod nulli homini presertim minus ecclesiastico licet vacare accidie vicij. sed cunctis studendum est vtili aliquo semper occupari exercicio. Sunt enim in ceteris ipsi ecclesie ad

Liber**Primus**

instar fornicarum exercitia varia Et tres operacionum differentie plurimū distantes apud deum in merito. Quidā sunt in mūdo detenti licetis s; circa corporalia pressi laborib; puta mechanici pro sustentacione sua et suorum necessariorum Et maxime hii qui in operacionib; misericordie corporalib; proximo obsequuntur quib; tñ nō semp debet insistere: s; eis dem interdū obmissis vacare melioribus. In seculo em̄ vel in infirmitate existētes velut mortui sunt. vel in morte quadā constituti: iuxta illud cantici ecclesie Media vita in morte sumus. Supra em̄ tota vita est in celo: Infra tota mors est in inferno. Sic aut̄ in media vita sumus: q̄ quedā mors. Hinc est q̄ ad meliorem vitā xp̄us quedam vocare volens: sibi dixit math. viii. Sequere me. et pmitte mortuos sepeliē mortuos suos. Vñ Bernh. xix. **E**lotandum est in hac sententia. q̄ aliqui mino a bona p̄termittenda sunt. ppter utilitatē maiorum. Sunt alij lucrosi in sudantes laboribus. s; i spūa libus bonis videlicet religiosi et clerici: qui p oraciones et laudes canonicas a suis et aliorū aiabus nocte dieq; hostes su-

Capitulū**Primum**

gant invisibiles. De quib; ait apostolus. i. Thio. ii. q̄ bene presunt presbiteri. duplici honore habeantur. remuneratiōe scilicet dīna parit̄ et humana ut glosa insinuat. Sunt p̄terea alii qui in pleborū oculis tota die stare ociosi videntur eo q̄ corporalib; se non involuūt exercitijs: qui tñ in via morum vri duces sūt hominum simpliciū. eis methadu ostēdetes mandatorū dei: quēadmodum sūt boni doctores et p̄lati ecclesie. De quibus ad Eph. iij. dicit apostolus. Ipse dedit quosdam quidē aplos. quosdam aut̄ p̄phetas. alios vero euāgelistas. alios aut̄ pastores et doctores. ad consumacionem sanctorū in opus ministerij in edificatione corporis cristi. **P**rimi ergo boni. Scđi meliores. et tci optimi: fornicarū imitantur opa. **P**iger vellem q̄ singula in sequētib; capitulis probares p moderna aliqua miracula: sicut ipsa iam roborasti sacre scripture auctoritatib; et fornicarū p̄prietatibus. **T**heologus Si sacre scripture auctoritas et veter tibi miracula ad credendum non sufficiūt: Judaice p̄fidie videris esse primus. **J**udet inquit apostolus signa q̄runt

sicut greci sapiēciam **et** salua
tor Mathi septimo **M**ulti di
cent mihi i illa die domine do
mine nōne in noīe tuo pphē
taui⁹ a i nomine tuo demo
nia eiecimus. a in nomine tuo
virtutes multas fecimus. Et
tunc confitebor illis quia nū
q̄ notū vobis **D**iscedite a me q̄
operamini iniquitatem. **S**uper
quo beatus grego. ij. li. mōr.
Hac sententia datur intelligi:
q̄ in hominib⁹ caritas. humi
litas. nō autem debeant virtu
tū signa vnerai. **V**n nūc san
cta ecclesia etiam si qua sūt lx
reticorum miācula de spicit. q̄
probatio quidē sanctitatis
nō est signa facere. quia hec
sanctitatis speciem nō esse co
gnoscat. sed primum ut se dili
gere. de deo vā. de p̄mio me
liora q̄ de seipō sentire. **E**t beatus
Aug⁹. li. lxxxiij. dicit **I**ntelligi
mus quedam miracula etiam
sceleratos homines facē. qua
lia sancti facere non possunt
Et statim causā huius ad iun
git idē dicens. **Q**uōd nō ideo
potioris loci apud deū arbitra
ri sūt esse scelerati q̄ iusti. **N**ō
enim acceptiores erant apud
deum magi pharaonis. q̄ po
pulus israel. quia nō poterat
ille populus facere quod illi
faciebant. q̄ uis moyses in v

tute dei maiora potuerit. **V**n
de reueā mali non possent illa
facere nisi permissi. **H**omi aut
si daretur eis a domiō possent
et illa ⁊ maiora facere. non ta
mē sine recta ordinacōne dmi
est q̄ nō datur hec potestas
sicut ⁊ malis. **V**nde sub dñs
causā quare non detur eis di
cit **I**deo nō omnibus sanctis
ista tribuuntur. ne pernicōsis
fimo errore decipiantur in fir
m. existimantes in talibus fa
ctis esse maiora dona q̄ in ope
ribus iusticie. quibus eterna
vita compatur. **P**ropterea do
minus prohibet hīc gaude
re discipulos cum ait. **N**olite
in hoc gaudere quoniam spi
ritus vobis subiecti sunt. sed
gaudete quoniam nomina ve
stra scripta sunt in celis luce
decimo. **D**iger. **M**iracula
adduci non desidero. ut veri
tati ipse credam fidei et disci
plinis moralibus. **S**ed pro
pter pusillos fidei. q̄rum mul
tudo est nō minima hoc exi
go. qui nouis ad eo donatis
prodigijs mouentur ad vir
tutes feruencius. **R**eferunt ex
inde viri solidi deo grates am
plius. ⁊ vniuntur caritate per
fecta ob id suo finī altissio ar
tius inherentes. **T**heolo
g⁹. **H**as ob causas exemplū

primo miraculum in nostris factum temporibus refero: de laborantibus in seculo licite. Fuit vir quidam plebeus laborator simplicianus mundo: sed deo reuera prudentior in ciuitate Nurebergeni Bambergensi dyocesis meo tempore ciuis. modo non nomen proprium. sed vite fama bona occurrit: filius confessio nis hic extitit predecessoris mei in prioratu Nurebergeni fratris Eberhardi videlicet. viri ut adiacens mihi testati poterat patris fide digni valde. Huius enim relatione didici que sequuntur. Sic igitur Simplicianus temporalis quidem substantia non mendicus fuit: sed rebus vivebat sicut seculum mediocriter: ad divina vero fuit deuotus plurimum. Nam opibus misericordie de labore et rebus propriis pauperibus erogabat largiter: peregrinacionibus longis aliquando corpus macerabat acriter: et in meditacione dominice passionis se exercere solebat multipliciter. Et quod ex huius prioris operationibus ad deum diutius eius animus cepit inardescere: Idcirco desiderium aliquoties in anno sumendi diuinissimum eucharistie sacramentum in eo non destitit crescere. Verum in prefata ciuitate masculinus sexus raris

quam femineus ad eucharistie sacramentum solet accedere: quod isti etiam licentius plerumque plebanum quam illi solent tradere. Formidabat propterea dei famulus sacramentum quod cordis estu afflatabat contra morem crebrius petere: ne singularis videretur iuxta illud memorandum beati Bernardi. Qui facit quod nemo mirantur omnes. Excogitabatque tandem domino nutu modum aliquem quo mediante acquireret per equipollentiam: quod summe nequibat per sacramenti presentiam. Sciebat enim quod semper dei misericordia voluntatem bonam pro facto acceptat: quando propria negligentia opus extrinsecum non vult. Fecit igitur quantum in se fuit quicquid potuit. se ad sacramentum eucharistie preparando: die presertim et hora quam eucharistiam habere verisimiliter a sacerdote proprio non valuit. Nam primum si oportunitas arripserat sacramentaliter preconfectus est. Cibum precedenti die super sit moderatius vice ieiunii. Deinde deuocione vix per meditaciones stans in ara cordis coram dei viuientis oculis mactare se et actuare solebat sollicitus: quo potuit. Et tandem infra missae officium potissime comunions hora omni quo desiderio poterat

a diuina petijt clementia. ut se
tati sacramenti participantem effice
ret. et bonam voluntatem pro facto
acceptari. In cuius euidentia ut
corpus subiceret spiritui. et ut di
uina bonitas bone voluntatis
munus acceptari pro facto. Id
circo cum sacerdos ore proprio sa
cramentum sub specie panis so
lebat accipere iste dei fauulus tun
so pectore. tunc etiam labia sua
aperuit. Et ecce mira res. Nam
diuino ut pie credi potest miracu
lo accidit. ut quando ita se disposu
it. illico lingue eius hostie conse
crate quedam particula adhaerere
cepit deuote dulci et sensibili
ter. adeo ut necessarium videre
tur ei aut istam quam sensit particu
lam de ore quod uerebatur pone
re aut quod faciebat preceptum de glu
tine. De quo cum miraretur sepius
et tandem dubitaret. an illud ad
ueniret diuinitus. quadam die
cum diuina audisset et precepisset
ut preactum est. finito missae offi
cio. circumari uolens digitum
orei imposuit. linguam tangere uo
luit. sed digito alba quedam parti
cula ut visus ostendit illi sensit
bilius. quam orei reimpolitam super
sit ut antea. Sed deinceps per
decursum sue uite nunquam simile
meruit percipere. licet a bonis
operibus non minus quam prius
desisteret. **Piger Scire**

vellem cum hoc donum deus suo
famulo uoluit subtrahere. qui
nihil illiciti operis videbatur in
tactu facere. **Chologus.**
Ut satis reor nihil boni gratui
ti et virtuosi huic diuina cle
mentia abstulit deinceps. sed
solum sentimentum quoddam
ademit corporeum in quo paru
um vel quidem nullum consistit bonum
nostra sophia atque doctrina
meritum. quod potius non
nunquam imperfectorum est preminu
ne in via deficient. quam sit meri
tum. Unde etiam fortioribus
sepe in dei vinea laborantibus
talibus subtrahuntur sentimen
ta dulcia. que opus est ut ali
quando dentur firmiter. ut docet beatus Bernardus
in epistola ad fratres de monte
dei. Et fortassis etiam delicto pe
nitentis non caruit. post multas
boni operis uisitationes circumstan
cias. sicut zacharias ambigere
ubi dubitare non licuit.

Capitulū Secūdu.

Procedo ad fornicarum
conditionem aliam quam
est quam hec que nigre sunt
pue quidem sunt mole corporis.
sed virtute et animi industria ex
cellunt maiorem animam quam datur
intelligi quam quod uis quoddam dei fauili

Liber**Primus**

sint in exteriori apparetia puu-
 li et humiles: reuera tñ corā dō
 et angelis pmo in dei eccle-
 sia sactitate et iusticia pcellūt
 ceteros. qui in hominū aspectu
 se penumero magni eē viden-
 tur et merito. Per coloris q̄p
 se nigredinē hūilitatē. Et per
 puritatem corporis simplicita-
 tem debere intelligi. nemo ig-
 norat qui sacra scripturam di-
 dicit. Hinc est q̄ come sponhi
 Canticoz. v. nigre esse descri-
 buntur. id est mundo despica-
 biles ut glosa dicit. Et math.
 xviii. ipse humanat? q̄ sunt et
 respondit dicens. Qui se putas
 maior ē in r̄gno celoz? Et ad
 uocans Ihesus puulū statuit
 eum in mediū eoz dicens. Amē
 dico vobis nisi conuñ fueritis
 et efficiamini sic puuli. non in-
 trabitis in regnū celoz. Quicū-
 q̄ ergo humiliauerit se sicut p-
 uulus. hic est maior in r̄gno
 celoz. Sepe siquidē in paupe-
 ribus et simplicib⁹ ac a mun-
 do abiectis hominib⁹. maiora
 vidim⁹ virtutum et nōnunq̄
 miraculoz dñmoz indicia. q̄ in
 hijs qui alios in dignitatib⁹
 vel sciencijs p̄ire vidētur. De-
 ridetur inq̄t beatus Job ibidē
 ca. xij. iusti simplicitas q̄ ē lā-
 pas contempta apud cogita-
 cōnes diuitū. s; parata ad tem-

Capitulum**Secūdum**

pus statutū. Diuites enī ut su-
 per eodē dicit beatus greg. vi.
 tam simpliciū in hoc mūdo hu-
 milem abiectamq; despiciunt.
 Si tñ an̄ occulti iudicis o-
 culos emicāt: honorari metuūt
 despici nō refugiūt. corpus cō-
 tinēcia afficiūt. et sola in animo
 dilectione piguescunt. **Pi-**
 ger. poteris ne de similib⁹ tali-
 bz exemplū nostro factū tem-
 pore p pñti recolere? **T**heo-
 logus. Possum et spero multū
 accomodō nostro apōito. Vi-
 uebat satis nouit soroz q̄daz
 in monasteio qd̄ Ties dicit.
 Constāciēs dyocēs simplex
 et recta ac deū timens. Zela-
 triq; sue religionis in mult-
 tudinē osororum satis impfe-
 ctaz. ut notum est locū noscē-
 tibus. Hic sacristie p̄erat et sa-
 crarz vñtiū p ecclesie officio
 cui ad honore sanctorz q̄ sūt
 in patria. mltō tempe deuote
 obsecuta fuerat. Intrauit autē
 Jam ista v̄gine satis puecta
 existente. morib⁹ epidimie pe-
 stis monasteriū. et sacristianā
 istā cū multis egrotare fecit
 sactimomialib⁹. Cūq; deuote
 sumptis ecclesiasticis sacmē-
 tis omnib⁹ ab ista sacta v̄gi-
 ne. due sorozes iā p̄pe agoiaz
 constituerētur iacetes in alia
 camera distantī q̄ infirmitatē

Liber**Primus**

ignorabāt eiusdē virginis. cē
perūt audiē et videre celestē ar
moniā et angelorū pntia; cū
locū sancte virginis: dixerūtq;
sibi fūientib⁹. **Nū** auditis et vi
detis quid celestes exercitus ca
nūt et fatiūt cū sororē nostrā;
quā egrotāē nō nouimus. sed
feliciter iam migrare videmus.
Sicq; anima illi⁹ beate virgi
nis in magna alacritate corpu
sculū reliquit. **apriū**. et in pace
requiūt magna cum admiraci
one sororū. Aliud exēplū. **P**rete
rea ruerēdo pū nostro pūtia
li referēte audiui. qd nup p do
nes et raptores quidā vias di
uersas obseruabāt. An ne ali
quē viz capere valerēt: a quo
p vim lucz temporalis emolūmē
ti cōquirerēt. **F**uit aut protūc
in ciuitacula impiāli pua sive
uie q Alen dicitur Cuius qdā
simplex et rectus. qui in suis ne
gocijs itimerās in manus p di
ctorum raptorum venit. a quo
cū qrerent vnde esset. **R**espon
dit qd de Alen. **C**ui illi **C**aptus
ergo es. **A**t ille respōdit. Ita fit
in nomine ihesu. **Q**uo audito:
vnus p donū subintulit velut
alter Cayphas. **H**ac inq; ca
ptiuitatem quo ad nos. nūq;
bona sequetur fortuna. **E**t ita
ut creditur dimitus in virtute
nominis ihesu venit. **N**ā qm

Capitulū**Secundū**

virū cautē multū versū capti
uitatē ducerent. tū miris mo
dis man⁹ eorum euasit. et ad
ppria inuitis raptorib⁹ liber
et salu⁹ rebus et corpe rediit.
qui nomē ihu idest saluatoris
in sua necessitate fideliter inuo
cauit simplicitē et veracitē. **E**st
etiā hodie in quodā rure apm⁹
satis ciuitati Zelurebergensi
virgo qdam ex paupculis p
genita pntib⁹. **H**ec cū esset iun
ior. mō em est grandēua. vnu
sta fuit corpe et recta anio ac
simplicissima. **E**tā circa pmos
sue pubtatis ānos. xpō suam
virginitatem dedicāē studiūt.
leuitates iuueniles fugere. et
estus ones sui cordis in xpm
dei filiū velut in spōsū suū cē
pit dirigere. **T**emptauit tūc
ex adūlo et multis annis post
modū demonis neqcia cōtra
hāc pugilem se erigere. et no
cturno tpe nunc strepitibus
horribilib⁹ nūc vō iopiatis pi
etū cōcussionib⁹ et tādē com⁹
quā ibitabat ruina fāstica
a scīs q̄s fatiebat orōib⁹ scām
vgmē trere conatus ē. et a cep
to pposito deice. **S**z mētra ē in
q̄tas sibi. **N**ā virgo vbis sacre
scriptuē et ofessorū prudētū cō
filijs ppisq; cōfortata orōib⁹
mediatē dīma grātia nō mō ho
stis conat⁹ pūpedit: s; dīma

ex prouidentia in ea cepit hñs
ventor temptacomb? ignis
dñi amoris circa suū spōsum
inflādari amplius. Affectus
enī eo tpe amoris cuiusdā ad
xpī desponsacōez maxīm? cor
angebāt virginis. Nullo q̄
dem sedo aut terreno pmixtus
amore? s̄ gestiebat. q̄ten? ali
qua specificaretur certitudie
se a xpō vlut sponsā diligē? de
quo in p̄dicacōibz ad virgi
nes audieāt deuotas exclama
tiones sepius fieri. Oratioqz
eius ad hoc tēdebat desideriu
nō absolute s̄ condicōnaliter:
videlicet si id dei voluntati fo
ret bñplacitū. Cum autē in tali
desiderio multis pseuerass̄ mē
sibus: quadā die in orto de cu
ius ope victitabat: desideriu
paupis exaudiuīt dñs. Nā cū
a iuuentute rex careret afflu
encia: ortū sibi p victu ap̄riū
coluit et vaccam emit vnicam
cui? lac et orti herbas varias
frequēter ciuitati itulit: et hñs
venditis victū ac q̄siuit tenuē
vix vllū s̄monem factū ad po
pulum. In eadem ciuitate sole
bat negligere nec differre in
fra quidē nā a circit? ut recipet
dñm simū eukazistie sacramē
tum: pmissa prius sacramēta
li confessione. Igitur dū in or
to post diuturna petite arre

wtalaboraret more solito: sibi
to in hanc verborum prupit
sentēciam. O vtinam fili dei si
gnū aliq̄ tue desponsacōis
ego paupcula et indigna me
rere accipere in tali hui? orti
locello: quo nūc oculis corpo
reis visum dirigo. Et ecce in
eodē momēto et locello vidit
tres aut duos circit? violaz
amēnos flosculos. Erat autē
ptunc temp9 autūnale et cir
festum beati martini. qñ in no
stris ptibus nedum omnium
flox emarcescere solet amēni
tas. Verumeciam tunc gla
cier et mīnū gelicidia omnū
fructū et foliorum vires ab
arboribus cōsueuerūt decerpe
re et enecare h̄bas in quibus
libet ortul. Hauisa est itaqz
xpī virgo et ex a miracōe terri
ta de tā insolito spectaculo. vi
olas manu collegit p̄pa et cōf
uauit sollicitē: ut exinde amor
et spes artius ad suū spōsū ḡ
te succrescerent. Vex qz post
mod ex simplicitate mīnia tē
ptacō quedam et ambiguitas
in eam incidit. An ne hoc signū
sufficiēs ess̄ arre illi? quā tā
sedule a xpō poposcerat. Ideo p̄
cēs nouas et suspiria acriora
priorib? suo spōso cepit por
rigē ut cōficaret apli? Cūqz
in sequenti anno iter in orto

suo laborar; quodā die. a ibi
dem in locū certū intuitum di
riger; optādo ex pmo cordis
desiderio q̄ten⁹ ibi repiret in fi
gnū xp̄ifere desposacōis anu
lū aliquē. Si dñe voluntatis
id eēt. Et en altera vice nō spre
uit de⁹ p̄ces hūilis virginis; s;
repiit materiale quēdam anulū
quē vidi postmodū. Erat aut
coloris albi. de minera qua ne
scio. argento mūdo videbatur
similior. Et in clausurā vbi iun
gebatur in circulū. due man⁹
artificōse in sculpte extiterunt
cancellatim. sibi mutuo fidē por
rigētes. a sese arte ostēgentes.
Fuitq; locus inuencōis hui⁹
muneis tā in opmatus hūane
cōiectura cōi; ut oīo de hui⁹ ab
alijs videretur homib⁹. **N**ūc
anulū virgo gratissē seruauit
in poster⁹. a altissio suo sponso
demiceps ut antea in labōe ma
nuū suarū viuē studuit q̄ an
tea leci⁹. **A**ddidit etiā is quē
diligebat vice etiā in q̄dam vi
sione nocturna se virginē puē
i loco quodam ut videbatur
mūdo i ea forma oñdere. a ad
amplexādū porrigere. in q̄ so
let p̄ fidelū libris simplicitū de
p̄ngi puul⁹ virginis et mris
tractat⁹ manib⁹ tpe puericie.
Vides ig; i p̄ma virginē post
hanc vitā q̄ erat hūilis exal

tatā. a aliā simplice; a xp̄o cō
solatā in p̄senti nequā seculo.
Piger: **M**iror cur in ea re
hāc puellā cōmendas. in qua
potius deum temptasse videt⁹
q̄ donū aliquod meruisse. per
certitudinē em̄ dñū amorem
sibi inexistētem agnoscere.
et hui⁹ notitiā p̄ signū a deo
poscere. vbi p̄ solam fidem am
bulaē iubet sacra scripturā. **D**e
temptacō esse videtur. **S**ūt i
quit Eccl̄as. ix. **I**usti at; sapiē
tes. a op̄a eorū in manu dei. **E**t
tū nescit homo vtz amore an
odio dign⁹ sit. **T**heolog⁹:
Nō ex motiuis minimis p̄fatā
laudatū virginē cuius vitā
simplicitate colūbina plenā
a vtutibus refertā eē. sepe ip̄e
presens. a ab alijs fidē dign⁹
didici. **N**oscere em̄ debet q̄ in
simplicitate cordis deū pure
querentibus eius clemencia
quosdā actus aut ad nullum
aut ad modicū vitū iputat.
quales p̄petratos ab alijs na
turali vel gratuita industria
p̄ditis sepe pro culpa accusat.
Ignorācia si quidem eorū que
non sunt de necessitate salutis.
p̄sertim in simplicibus homi
nibus actus quosdā excusat
in toto vel in t̄nto. **Q**ualis ig;
ignorācia ut constat in simpli
cib⁹ habūdat a aliqn̄ ibi i eis

meretur gr̃ciam: q̃ñ in sagaci
oribus factū inculat et auget
peccatū. Legis p̃pterea i vital
patrū paulū simplicissimū vi
rum in naturalibus p̃ minas
quodāmodo dō p̃poitas quibz
se asseruit nolle cibū sumē m̃
si demō ab obfesso p̃? r̃cedēt
corpore. Illic ad votū exaudītū
esse vbi alius fortassis deum
temptando nā eius meruisset
Appropinquāt p̃pterea tales
deo seruientes in simplicitate aī
m̃ puerili Innocentie cui nec
eccl̃a graues penas infligit p̃
actibz quos in adultis punit
grauit. Quid ergo mirū si de
us in infinitū misericors eū sim
plicia aīo querētibus exaudīt
p̃uilegaliter. Memoretis de
m̃qz illig Gregoriane senten
tie q̃ ait Qd̃ miracula nō sunt
imitāda. s̃ miranda. Et rurſū
istū regule iuridice. Qd̃ p̃uile
gia paucorū non fatiunt legē
cōmunez. In benignissimo igitur
dño cōfido. q̃ simplicitas
et feruor dñi amoris quē ad
christum humilit̃ habuisse cre
ditur hāc virginez excusauit
a temptacōis dñe vicio. et in
sup̃ impetrare meruit dei filio
quodāmodo subarrai anulō
quā arrā tāta postmodum in
simplicissima sequebatur hūi
litate. caritate. et paciētia deuo

ta. vt multis palam fieret q̃
corā dō moales fornice sint
magne q̃ntitate virtutis: que
tamē in mundi facie pue viden
tur imbecilles et modice

Sequitur Capitulum Tertium

Quamuis fornice vi
uant in grege nō tñ
regē habēt ducem. a
p̃ceptore ut dicit Salomon
prudētissimus in puerb̃is. In
quo mirabili? eterna sapien
cia opatur i fornicis q̃ i grui
bus. in allecibz. in apibz. vl
etiam in hominibz. in quibus
tñ differēcijs animalū semp
aliquē p̃ceptorez ducē aut re
gē posuit de p̃pria specie. Rec
ita intelligēda est salomois
p̃fata sententia ut p̃mit? nul
lum formica habeat ducē. ac
p̃ceptore nec p̃ncipē. s̃ nullū
de p̃pria specie aut de suo gene
re quēadmodū apes et quedā
alia habēt animalia. Nam a
sup̃mi totū? vniuersi p̃ncipis
rgimie et ducatu nihil secludi
pōt in rebz creatis. ut de h̃is
referta ē sacra pagina. Et ut
ait mundi p̃phus. Ab hoc ente
scilicet deo celū dependet et to
ta eius natura. cui concordat
sui cōmentatoris. h̃c qua ait
auctoitas. Elatua recte et or
dinate agit. tanq̃ directa et

rememorata ab agente infal-
libili. Agens aut infallibile est
solus de⁹ anthronomatie. Po-
teit itaq; antefata fornicatu
codico quibusda sanctis ho-
mibus competere in dei ecclesia.
pferim in monasterijs dege-
tibus: vbi nec viua regula bo-
ni plati nec scripta fua² nor-
ma a multitudine. Vbi tamen
nonunq; boni homines reperi-
untur vtriusq; sexus: quasi si-
ne rege sui ordinis. Vñ enim
q;uis viuunt in grege: no ta-
men regem habent ducē aut
pceptore. solo xpo dempto. q
est rex regum a domin⁹ domi-
nancium cui⁹ ad instictu gu-
bernant² i arduis: licet i alijs
comumib⁹ a supioribus rgan-
tur. Sicuti in multis vidim⁹
heu solo nomine claustris a
monasterijs deformatis mini-
um q reuera apture sunt a p-
dicatoru hominum poa⁹ aliqn
latibula q; sint virtutu taber-
nacula: et dissoluconu verius
fuit tuguria q; dei tēpli pasto-
foria. In quibus tamen aliq;
ciens repiuntur aliqui qui re-
cto spiritu dei solius illud bñ
Job. iij. ad lram dice possent.
Cōsurgens in turba clamabā
frat sui draconu a socius stru-
conum. De quo a illud deut.
xxxij. apte potest intelligi qd

de electo israhel dicitur Inuēit
eum tra dexta i loco hoeroris
a vaste solitudinis. Circūdu-
xit eum a docuit: a custodiuit
quasi pupillā oculi sui. Domi-
n⁹ solus dux eius fuit: a reliq;
que ibi sequuntur. Talim veteri
testamento sanct⁹ propheta
Michas extitit: qui con qua-
dringentos viros pphetas no-
mine solus veritatem vite a do-
ctrine suauit: ut tēus nariat
regum liber. xxij. Talim vteō
sāficatus Jhēmiās fuit: q adū-
sus fide religionis viros cla-
mauit suo tpe. Nolite audire
verba pphaz vestrōru. Men-
daciū enī pphetat vobis Jhere-
mie. vij. Talis insup btus pat
Benedict⁹ fuit multo sue vite
tpe. qui a fals monachis tan-
dem elcūs in abbatem mortis
poculū p vite stipendio ab eis
fussept: q; regimīe a loco de-
seruit ut dic. beatus gregori⁹
secundo li. dyalogorum. Pi-
ger. potes ne similez aliquem
qui circa nostra vixit tempo-
ra in exemplum producere?
Theologus: Possum qtu
memorie occurrat. Nam eo
tempore qm studio steti Co-
lomēsi. filiū cōfessionis habui
viz fidedignū Canōicū Tun-
garen² eccie. licēciatum in ar-
tibus a sacdote vita a ordine

Liber**Primus**

Libertinu nomine a quo ea q
sequuntur pcepi. q miraculose
quodammodo videlicet moste
riu sancti Jacobi in leodio bti
benedicti ordinis. de fece de for
maconis ad statu bone refor
macionis deductu sit ppe nra
tpa. **V**ivebant em antea ibi
monachi dissolutissime. vbi de
regulari obsequia pene nul
lum repiebatur in victu i ami
ctu a ceremonijs vestigiū or
dinis. **E**rantq ibide de genes
vita qd peius extitit multi de
nobilium a potentu genere p
genti. quales cu dominai i ma
lum gestiunt freti diuicijs a ai
ctia seculariu. nihil boni fieri
finunt. **S**euissima em est ut
ait pbs in politicis iniusticia
feres arma. **V**enit tn nescitur
quor merito temp? quo pat
misericordiaz loco antedicto
succurrere voluit. **N**az abbas
loci defunct? est. et die statu
ta a mochs notabilibus no
uus pater eligi debuit canoi
ce. **A**derant tuc de gremio mo
nasterij paucissimi deo deuoti.
qui fm dictame timorate con
scientie elegerut vnum ex eis
pdoneu. **S**ed ex aduso affuit
dissolutoz monachoz multi
tudo omni fere religioe vacua.
q de suo grege morbidio ele
git. et obtinuit. quedā i naturali

Capitulum**Tertiu**

b? qd satis industria munda
na pditu. **S**ed maloz mori
bus insignē et omnib? malis
accomodu. **Q**ui postq mag
nupendit mentis oculis se ele
ctum esse in pastore et ducem
gregis tā morbidio ex templo
motus a visitat? dīma grtia
atq mutatus in viz alterz vi
tā quā gessit horruit pterita.
formidauitq humez ifirmū
oneri nouo submittere. et du
bitare cepit. an cōfirmacōem
expectare vellet cū pposito se
emendandi efficaciter. **V**el an
electioni resignandum foret.
Vitato tn secundo ne eligetur
deterior. pmū elegit. utputo
iterū inspiratus dimitus. **O**b
hinc cepit abscondite q̄tum
licuit regulā quā pfessus fue
rat beati bndicti inspicere. ve
stes religioni cōgruas a lecti
stermia cuti sue adicere. et fm
cibū et potū regulariter se ec.
in alijs ceremonijs regere. ut
constanter suis adueniente cō
firmacōe verbo a exēplo canē
et dicere valēt. **V**enite et nō
solū ite. **O**btenta itaqz confir
macōe a in sede pastoali cum
attinencijs tpalis dominij col
locatus. **C**ognatoz suorum
potentia ad coercēdum rebel
les monachos inuocata clan
culo die statuta domū intriuit.

capituli. Capitulum primum fuis
tenuit. et metes sua dimittis im
mutata mo apuit. Addiditq;
Ecce me vidistis haec n^o ml
to tpe viru huius vris morib; p
uisis filis. et fortassis ob id ele
ctu a maiori fratre multitudie
Promitto cora vob deo et bea
to Bndicto ia vice altera me
de cetero no ut antea huius vol
le verbo pcedere deinceps et ex
emplo Secuti estis erantem
sequimini correctura penitentes
Et quicumq; me sequendo regu
lam qua pfessi sumus tenere
voluerit a me vult omnis a suo
pio pascetur pastore. Quicun
q; vero rennuerit me ultores
habebit vsq; ad carceres ielu
sue. Dixit et hec facta sunt hec
omnia cunctis qui audiere stu
pentibus. Nam obedientes
ad plenum reformauit et re
belles aut penes afflixit graui
bus. vel a loco fugauit et sic
velut vinea domini sabaoth
vsq; hodie dictum monasteri
um pfeuerat in regulari obser
uantia. **Piger:** Illud opus
mutacionis manus dextre a deo
factum no minus autumo fu
isse miraculum: qd qd dmo nu
mine corp⁹ aliqd de morte es
set suscitatu. **Theologus:**
Assentis in hoc beati Aug⁹ se
tencie qd ait magis esse miracu

lum iustificare ipsum: qd crea
re mudu. **Hic** em nihil resiste
re potest diuine potentie. ibi
vero libertas humana recalci
trare valet. **Piger:** Satis
apud me vertit in dubiu. vnu
qd protulisti i ex^o p^olo. quod ei
vix esse potest queso qd in mo
nasterio omni quasi regulari
obfuacia spoliato. quosda af
feris mochos fuisse licet pau
cos deo deuotos. **Nam** sine
pprietatis vicio nllatenus vi
dent posse viuere: qui de com
munib; bonis monasterij no
prouisi. coguntur velut secu
lares vri temporalia omnia sibi
prouidere. **Sileo** de corporu
incontinencia. et de aiaz iobediencia
sine qbz in tlibus vix viu
tur mosterij. **Theolog⁹:**
Sup hoc dubio no solu valet
contra diu⁹ adu⁹se dantur
sine. Quidam dicent no vrentur
oes exntes in tlib⁹ mosterij
ee extra statu salutis. qbz non
assentio. **Sunt** alij qd ex adu⁹so
affirre audet oes exntes i tali
bz mosterij ee in statu gre si p
cepta scilaz; hoib; debita ser
uauerint. et more osueto in mo
sterij ultra pmissa vixerint.
Quor⁹ dogma incautu esse cre
do. n alit resposu suu distinge
rint. **Sunt** pretere alij ad via
quasi declinantes media quor⁹

Liber**Primus**

doctrina quicquid tradit regulas
per quas quisque qui saltem ad lo-
cum reformatum venire nequit ut
inquirunt. religiosus discere po-
terit in dissoluto et deformato
monasterio. An per viam salutis
incepat. **Prima** si servat ea que
etiam a seculari homine secundum precep-
to servanda sunt: quia in hijs pri-
ma et christiana principaliter consti-
tuit religio. **Secunda** si servat
fina que in regula et statutis su-
is professus est que et ubi sub pre-
cepto cadunt: quia contra hoc satis-
e de eo quod precepta sunt votum profes-
sionis videtur directe cadere. Et
huic contra ire est deum graviter
offendere: et qui talia violat:
animam propriam damnat. **Ter-
tia** si de communibus bonis conven-
tus non privatus necessaria suo
statui tenet temporalia: solum ad in-
certum usum de licentia sui prelati.
Alioquin prelati esse videtur
Fuit hec doctrina venerabilis
Huberti super regulam beati Au-
gustini suo tempore et similiter domini
Alberti: qui cum esset provincialis
theutonie predicatorum nostro
scilicet ordine sic scribit dicte
provincie in epistola cuius in-
ciui instanciam et sollicitudinem. **Re-**
inquit proprietatis vitium sancte
professioni paupertatis nostre pos-
sit subrepe. **Volo** ut nullus
frater aliquam habeat dispensa-

Capitulum**Tertium**

conem numerorum aut quicquid
reperitur: que ad eius consilium siue in
eius utilitate voluntatem siue
aliorum modo quolibet conu-
tuntur: nisi consilio prelati suo ubi
fit illa pecunia vel res alia et que
liter dispensetur. **Etiam** si quis
secus faceret et prelati inscio
huiusmodi res dispensaret a
dispensandis suo consilio seu
arbitrio reseruaret: eum proprium a-
rium reputarem. et tanquam pro-
fessionis violatores regulariter
condemnare. **Hec** albertus. **Qua-**
ta regula est: si in hijs quibus
de licentia prelati habundat tempo-
ralibus que velut deo dicata cen-
sensa sunt non ut multi dissipat:
sed primo prelati fratri necessi-
tate patienti subuenit: quia ad
hoc plusquam secularis persona ob-
ligatur religiosus: qui multipli-
ci iure astringitur confratri do-
mus sue subuenire: citius quam secu-
lari extraneo primo. **De quo**
beatus Iohannes dicit in sua canonica
Qui habuerit substantiam huius
mundi et viderit fratrem suum
necessitate habere et clauserit
viscera sua ab eo: quoniam caritas
dei manet in eo. **Filioli** mei non
diligam? verbo neque lingua:
sed ope et veritate prima Iohannes in-
ter. **Quanta** regula est si firmum habet appo-
situm resignandi temporalia sibi ad
incertum usum concessa per prelatum

quoniam idem debite petierit. et in re
 formacone monasterij. quoniam oportu-
 unitas aruaserit quod tum sua in-
 terest. intendit cooperari fide-
 ter pro loco et tempore. Ego
 igitur in confessionis audientia.
 ul modo requisitus quando huc
 que ista ab initio tradit opio
 a religiosa quacumque precipio
 uari persona. eam in salutis sta-
 tu esse credo. si non erro. que er-
 rorem si est. patus sum corrigere.
Piger: Quatuor mihi hic
 occurrunt dubia: quod si rationabi-
 le est queso enodare velis. Pri-
 mu quid de hijs sentiendum sit qui
 adhuc in seculo sunt liberi. et pre-
 dicta seruare apponunt. et sic de
 formata intrant monasteria.
 Secundu quid de hijs qui in
 seculo sunt. vult tamen de reli-
 gionem intrando sunt astrikti.
 non repientes introitum nisi
 in locis deformatis. Tercium
 quid de hijs qui iam in defor-
 mato monasterio sunt recepti
 et ad loca reformatam venire pos-
 sent sed nolunt. predictas tamen
 quoniam que seruantes. Quartu quid
 de hijs qui primu probati in re-
 formatis monasterijs. et deinde
 ibidem professi postmodum sine
 necessitate aut causa rationabi-
 li ad loca migrant deformatam.
 quos multi litterati et graues
 viri vocant semi apostatas. iux-

ta illud crist. Luce. ix. Elemo-
 mittens manum ad aratrum.
 et respiciens retro. aptus est
 regno dei. **T**heologus: Da-
 sup talibus et sup similibus ra-
 ris questionibus sine distinctio-
 ne multiplici responsionem. pu-
 to rem esse magni periculi. Co-
 nari etiam ad distinguendum in
 talibus multumode. metum confusi-
 onem grande pere et tedio le-
 ctorem possit afficere eo quod vni-
 ca circumstantia sepe valde casus
 variat in particularibus de quibus
 quis. vni enim infinita possunt
 accidere. Scimus propterea quod in-
 litteratos vnusquisque in suo se-
 su habundat. Non insuper meorum
 sum queque preceptorum meorum
 ad prefata dubia expresse scriptis
 respondisse. obrem de ratio meo
 nunc suppledeo. vtrique nostrum suf-
 ficiat quod in loco reformato est. Si
 autem queque aliorum dubiorum alicuius
 prefati cathena constringit. per ab-
 solutionem sui magnum aliquem
 si potest gratiam in regno celorum id est
 in ecclesia. Magnus autem est iste
 quem agnosce docet supremus
 magister. qui dicit. math. v. Qui autem
 fecerit et docuerit haec magnum vocabi-
 tur in regno celorum. Qualiscumque
 enim moralis in tali ambi-
 guo laboris formica. si quod se est
 fecerit. ducem aliquem repiet sui in-
 teis aut insidit domino aut nutu

alio ab alto. ut tute in aliquo
vivaat grege.

Sequitur Capitulum

Quartum.

Qualitas formicarum
multum est differens
ab apu policia: cum
iste habeant regi-
me monarchicu. non aut ille.
Distinguit pypateticorum pri-
nceps in suo libro. in. politicorum
Quod tres sunt species politici prin-
cipatus. Regnum videlicet Aristocra-
cia et Timocrata. Regnum est
monarchia siue principatus
vni persone quam scilicet vna persona
perfecta in omnibus virtutibus que-
rens in omnibus bonum commune. et
bonum proprium singulorum. principa-
tur toti. et sicut multitudinem ho-
minum. Secunda species est Ari-
stocrata. in qua plures virtu-
osi perfecti virtute et sapientia
dominantur. singulis officiis pro-
ponentes virtuosos homines et pru-
dentes. quod corrumpitur quando re-
gunt viciosi homines et iniusti. Ter-
cia est Timocrata. in qua multitu-
do dominatur hominibus: qui super equa-
les in honoribus constituti que-
rentes bonum tam diuitum quam
pauperum. Nec regimina licet
omnia sint bona. Primum tamen regi-
men est optimum. Tertium infimi-
mum. et scilicet melius ultimo. His
principatibus correspondenter

Capitulum

Quartum

aduerso tres corruptiones prin-
cipandi. non recte dicende. prin-
cipatus politici. scilicet transgressio-
nes eorum. Primum quod tyranni-
des dicitur a pessimo regimine.
et ubi rex vertitur in tyrannum.
qui querit utilitatem propriam in
omnibus non subditorum utilitate.
Secundum est minus malum quod
oligarchia nuncupatur. in quo
pauci et viciosi dominantur colle-
cti. et diuitibus et pauperibus.
non bonum communitatis intende-
tes. scilicet tamen bonum suum et amicorum
percurantes. scilicet diuitum et pau-
perum. et exinde officia talibus
distribuiunt. Tercium vocatur de-
mocrata tolerabilius. in quo
multi non mediocres. sed dominantur
populares. Non tamen de-
dantur curantes diuitum. sed suo-
rum pauperum etiam modo. Primi qui
tyranni sunt nullius a se bonum
querunt. Secundi bonum tamen quod
runt suorum amicorum diuitum et
pauperum. Tercii vero tamen suo-
rum plebeorum scilicet bonum percurant.
Principatus prefatos tres. Isra-
hel. dei electus populus olim
successive habuisse videtur.
Primum quidem in terzis monar-
chiam vnicui moysen: quem su-
premu mundialis monarchie
deus misit Exo. iii. d. Veni mit-
te te ad pharaonem ut educa-
populum meum filios israel de

egypto. **S**ecūdu quide quā
do Elumei vñdecimō domin⁹
ait moyfi **C**ōgrega mibi sep
tuaginta viros de senioribus
israhel quos tu nosti q̄ senes
populi sint ac magistri: et aue
ram de spiritu tuo tradamq̄
eis ut sustētent tecum on⁹ po
puli: et non tu solus graueris.
Certium vero regimē vel qua
si idē populus israhel sustinuit
Iudicium decimosēptimō vbi
dicitur **I**n diebus illis nō erat
rex in israhel: sed vnusquis q̄
q̄d sibi rectum videbatur hoc
faciebat. **D**ixi autem israhel vni
uersum in terra primum mo
narchiam vnicū habuisse:
quia ponendo moyse se de ce
lo non de terra esse regem isra
hel voluit: cuius regimen vsq̄
ad tempora saul durauit. **V**nde
iratus deus israhel regem pri
mo desideranti in terris ad sa
muelem orantem **P**rimi regū
octauo dixit. **A**udi vocem po
puli in omnibus que loquun
tur tibi. **N**on enim te abiece
runt: sed me ne regnem super
eos. **E**t ibidem decimo Samu
el populo ait. **V**os hodie p
ieciſtis deum vestrū: qui solus
salauit vos de vniuersis ma
lis et tribulacōnibus vestris.
Est itaq̄ apud Apū gregem
similitudo monarchie seu reg

in quo de grege vn⁹ est rex
et princeps. **I**nter fornicarū
vero multitudinem null⁹ rex
habetur eiusdem speciei. **S**ed
a natura omnia naturante deo
scilicet regūtur ad fines debi
tos. **I**n hac autem condicōne
quidam et pauci homines ple
bei et simplices fornicis sunt
similes: quā multis non ab
humano impio sed reguntur
a dei mirabiliter consilio: qua
les in multis locis repi. **I**n illis
precipue vbi rarus et precōsus
est sermo dei: et in locis istis vbi
clerus q̄ nō solū dū precepta
necē. **V**erum etiam xpī confi
lia euāgelica suadere deberet:
nec vita pretendit nec doctri
na sibi commissum populū pmo
potius pfectōis vias volen
tes aggredi pro vizib⁹ impe
dit. **S**i enim animarum cōdi
tor paterno suo instīctu spe
ciali in locis talis modi benī
uol nō subueniret hominib⁹: q̄
nec iformātes hnt pastores:
nec libros sacre scripture va
lent a seipsis itelligere: vt q̄s
mundus et pentela vt pluri
mum conatur ad malum tra
here: quomō q̄so in veritate
staret ill⁹ xpī quod suis cōso
latorie pmissit math. vltio **E**c
ce ego vbi scū sū omib⁹ dieb⁹
vsq̄ ad cōsummacōem seculi.

Si pretereā ut omnes phii
quint et videm⁹ experientia pn
tes i omni specie suis pudent
filijs in hñs q eis sūt necessaia
pat misericordiaz et de⁹ toti
us cōsolacōis nunqđ ista ob
mittet erga suos filiolos. Ab
sit hoc nephas pñpñssimo al
scribere: qđ lupine feritati vix
atēbuit. **P**dicādo nāq; aliqn
p loca alimame varia. qđā ai
maz pastores ecclesiastici p
ut reperi publice cōn fragiles
sexu. virginis alme volētem se
qui vestigia nō vrebātur di
cere sine distinctōne quacūq;
Meliorē et vtiliorē esse vacca
singulis amīs generantē vitu
los q vitulā iuuenulaz et ste
rilem. Per hanc sentēciam dā
tes plebi itelligere: q; femine
generātes in mñmōio pferē
de foret puellis manētibus in
statu vrgineo. **Q**uales pñca
tores reuera in hoc maliciā ex
cedūt vigilāci heretici. q mñ
mōiū virginitati nō ptulit. s
errādo equare studuit: quē ve
lut ecclesie hostem et sane co
ctime inimicū late beat⁹ Jero.
i sua cōfutauit epistola. **P**are
errorem nōnulli viduis sem
nant: quas inferiores esse suo
statu matrōis matrimōni af
firmāt. De talibus aiaz sedu
ctozib⁹ apte ad suam plebexu

lam castissim⁹ ait euāgelista
in sua canonica pma Johs. ij.
Filioli mei. **E**louissima hora
est. Et sicut audistis q; anxp^s
venit: nūc anxpⁱ multi sūt. Et
cōcludit post pauca. s; vs vn
ctionē habetis a spū sancto. et
nostis omnia. **E**t iter⁹ **H**ec scri
psi vob de hñs q; seducūt vs.
et vs vñctionē quam accepi
stis ab eo maneat i vob. **D**e fi
milib⁹. **A**płs Rō. viij. ait. **Q**ui
cūq; spū dei agūtur: hñ filij dei
sūt. **E**t beat⁹ iacob⁹ adoraē doc⁹.
ut videlicet spū sapiētie quis
in necessitate rgatur a deo dicēs.
Si quis vstrū indiget sapi
entia: postulet a deo qui dat
omnib⁹ affluent⁹ et nō impro
peat: et dabitur ei. **P**ostulet autē
in fide nihil hēsitans. **D**iger
pbare digneris ista exemplo.
Theologus fuit mee iuue
tutis tpe quedā in Constācie
si dyocesi i rurali villagio vl
tra opidū impiale et satis ape
lindaro in tra non vimifera sed
multum virgimifēa. **F**uit inq;
ibi virgo adulta fatie pulchr⁹.
et elegāciōz morib⁹. **I**n hui⁹
aspectu captus ē quidam ut
ipsa mihi retulit clerice⁹. et q;
tum omicio erat suus pleba
nus. vir leuīs morib⁹. et religi
osus fere nomine. **Q**uā vuln⁹
sue mētis vlti celare nō valēs

venit ad lavatōriū dēē virgi
nis. honestis verbis p̄mum se
rethē demonis exhibens. tan
dem ad amorē suū virginis au
sus est vrb̄ dūtaxat prouo
care animum. Qd̄ illa diuino
instinctu p̄cipiens. et mētē ce
libatus sic paulatī perdere in
telligēs. si serpentis caput nō
cōtereret. illico intacta mente
et corpore r̄ndit virilit̄. Dñe
cū verbis talibus domū meā
frequentetis nllatenus. Alio
qn̄ repulsā sustinebitis. verēcū
dia mediāte. Cui ille. Et si me
diligē modo rennuēs verbis
monita dulcibz. me amab̄ tibi
promitto non post modicum
opibz artata rais. Erat enī vir
iste suspectus incantator. et de
maleficio. Verba hxc virgo p
ueto habuit. Nec se ad amorē
viri sēht vllaten⁹ protūc affe
ctā. s̄ deuoluto non mltō tpe
p̄maginacōnes amorosas de
viro isto cepit habere. vel pa
ti potius. nesciens quid accide
rit. Sensualitas enī ea velut
serpēs ad rōis aliquociēs pul
savit hostiū. ut ad amorē il
licitū apire vllēt. Qd̄ illa p̄ci
piens d̄m̄tus ispirata ad ma
trem mie ofugit. et dei virgīnē
deuotissime pro auxilio a filio
impetrādo implorauit. Stati
qz honestā solitatem req̄rēs.

peḡimā cepit ad locum h̄re
mitaz in p̄fata dyocesi. vbi ec
clesia gracōsa multū est in ho
nore ofecta dī genitricis. Qua
ibi inuocata ofessa ē sacramta
lit̄. ne in ea aliquē locū habē
pos̄h̄ malignus spūs. sicqz p
tinus ois in ea cessauit hostis
sup̄sticōsa machinacō. q̄ eam
postmodū nūq̄ tetigit. Ibi dē
eciā tūc iformata est d̄m̄tus
qlit̄ se h̄re dēberz. si eam intraē
otingerz. m̄rimoniū. quā ifor
cōe tāta donata est grā virgi
ni. ut postea a p̄ntibus virgo
pura tradita nuptui cū viro
omī laude digno tā deuote vi
xit. q̄ntē me nō recolo copulā
repisse m̄rimoniālē. Statim
enim postmodū impiale op̄i
dum intrauerunt. et corpore et
animo cum honesta paup̄ta
te deo seruierunt. Vbi viro
vroz prudenciā. maritū deo
omī conatu fūire docuit. Om
nium hominum leuem leticiā
cum tota domo sua vitauit.
filios plures sancte. In dolis
habere cepit virtutum sp̄cta
cula. et filiam conseruauit deo
deuotam virginem. Sicqz in
mundi versata est strepitu.
pro dom⁹ t̄m̄modo necessa
rijs. ut eam si videres diebus
festiuis et quotidie in ecclesia
deno cōmibus extaticis raptā

esse crederes in celū non min⁹
q̄ virginē aliquā deuotissimā
in suo mōsterio. **P**iger: Ex
adiutorio sup̄mi regis presti
to huic virginē elico documē
ta nōbilia. **P**rimū q̄ gratiose de
us simplices se pure q̄rentes
inspirat: deinde q̄ cōtra mali
cos mentis innocētia et sacra
mētalis ofessio cū sanctorū in
uocacōne multū adiuuat. De
mū tñ mihi vidē mirabile. Cur
terriā p̄dictā sic cōmēdas. **N**az
vidi locum et patriā quā lau
das esse virginē: et quā in
habitaſſe hanc feminā aſſeis.
Est autē terra inculta in vīnetis.
collib⁹ et montib⁹ aspera et ad
arandū inobediēs. **P**rie inobe
dientissimā in qua ad ſtraz inco
le non vvas nec ficus sed spi
naz et tribulorū metunt fru
ct⁹ amarissimos. **E**t q̄ huic
ē rari⁹ nulla ibi virginū. sūt
mōsteria nec loca religiosorū
reformatā nec legimagia ibi
sunt. **V**elut in rem linea. **C**ū na
thanaele ergo dicē possum⁹
tam sterili loco terrenorū fru
ctū et spūalium hōim pōt ne
aliquid boni esse. **T**heolo
gus. **P**er ea p̄ que tu locū vi
tupas. et patriā spūi p̄dona
esse cōmēdas. **N**unq̄d per
Job. xxviii. eterna ait sapien
tia. **S**apiētia nō reperitur i ter

ra fuauit vūentiū. **N**ā plato
et sui discipuli loca reliquerūt
fructifera et p̄ sapiētia acq̄ren
da terras inhabitauē pestilen
ticas. **E**t sic i terra gallilee ab
iecta et sterili in cōpacōne ad
alia vicina loca in nazareth.
Primū in vteō ortus est nob̄
sol iustitie xp̄us sp̄s virgi
nū. **I**ta hodie loca sterilia pl⁹
dīne inspiracōi et celibatui q̄
fructifera deseruiūt. **I**gitur in
de tanq̄ ex pto potes credere
me in nulla pte almanie cete
ris paribus tot castas et im
maculatas virgines repisse.
sicut in terra prope nurēbgā.
de qua locutus sūt. **V**iuūt enim
de labore manuū suarū tñmō
i paternis domib⁹ ut plurimū.
et in tētrina arte. **O**ppida enī
aliq̄ ibi modica sūt que hīs
tñtū habūdant virginib⁹. ut
hoc āno q̄dā castitatis emu
li eas i republiā accusauerūt.
q̄ essent in tāto numero: de q̄
li futuri mariti necessarīs spo
liarentur vxorib⁹. **I**n villagijs
demq̄ adiacentib⁹ nō min⁹
est copia virginū. vbi tñ acri
us impugnātur. a clero disso
lutissimo et a tpali dño: q̄ eas
inuitas plerūq̄ oīra iura na
turalia mīn omali lege subī
tē mītitur. **E**t q̄ q̄ ibi sepe ma
gna fames dīni vrbī existat:

alibi tñ sicut ibi non repi hoī
nes a deo immediate recte a fi
ne errorib; inspiratos. Vñ exp
riencia ptūc didici q̄ vñ sint
que p̄mittūtur de dīmo a sup
no regimē in quo p̄vntōes
dant necessaria documēta hu
mane vite. Ita ut q̄uis spiritu
ales ille formice monarcha a
p̄ncipe ac doctore egeant t̄re
no tñ dīuina inspiracōe sufful
te rege non carere videntur
sup̄mo

Capitulum Quintū.

Et si formice monar
cha careat sibi mutuo
tñ tranquillit̄ obtem
pant. Nec odico pacem a con
cordiā iugem in eis custodit̄
quā in paucissimis animalib; re
pimus. In quo etiam statui in
nocēcie satis appropinquat.
In q̄ inter hoīes nulla fuisset
discrepātia. Si p̄thoplasti p̄
ma dei p̄cepta fuassent. Nāc
em̄ ob causam de⁹ ait gen. ij.
Nō est bonū hoīem eē solum;
faciam⁹ ei adiutoriu simile si
bi. Ad eñm nō inueniebatur
sibi adiutor. Immisit ergo do
minus soporē in adam. Cum q̄
obdormiss; tulit vnā de costis
eius a repleuit carnem p̄ ea. a
edificauit dñs deus costam
quā tulerat de adam in mulie
rē a adduxit eā ad adam. Per

que om̄ia ut glō. inuuit pacē
a cōcordiā inuē creatore vo
lunt. a in m̄rio mō q̄ nec aia for
mutua obtempancia quā na
tura a deo profluēs tā manife
ste in formica posuit. In q̄ etiā
docet p̄cipue qual̄ eē debeat
status int̄ iunctos in matrio
mō. q̄ obtempanis et paci
ficus. de quo p̄ in creatam sapiē
tiam. Ecce. xxv. dicitur. In t̄bus
est bñplacitū spūi meo. que
sūt probata coram dō a hoī
mib; cōcordiā frat̄ et amor
proximi. a vir a mulier bñ
sibi osentiētes. **P**iger. Rep
istit ne tuo tpe talis nōi copu
lam matriomōi que miaculo
se sibi a pacifice conuiueret.
Theologus. Inuēi ut reor
nō semel sed plures admiran
dā stupendāq; castitatem a q̄
busdam suari in dūgio. Et s̄b
gradu t̄plici. Quidam ei caste
viuebant ad modū natural
legis. Alij ad instar b. Nicolai
vtriusq; p̄ntis. vna vel pauca
concepta sobole oracōm̄i dem̄
ceps vacare ceperunt. Alij eti
am proposse imitari conati sūt
Ioseph celibatū. a beatiss̄e
virginis. Fuerunt enim. meis
temporib; vir quidam a sua
vxo circa ciuitate; Turēber
gensē. Bābergens̄ dyoce
sis. persone deuote deo a fama

redolentes apud hoies q̄ bona
matrimonij p̄cipalia. fide. p
lem. scilicet 7 sacramētum tā
illibate cōseruare gestiebant.
ut marit⁹ debitū cōiugale nū
q̄ exigeret a cōiuge nisi semel
in anni sp̄a cō. eo dūtaxat tpe.
quo verisimile fuit plem cōci
pi. Nec castissima femina alio
tpe reciproci vnq̄ petiuit de
bitū. quāmo illico quo se con
cepisse sensit. illud marito celi
bi. statū innotuit. ut sic vtrq̄
caste viuēdo creato animarū
supplicaret p̄ fetu cōcepto. ne
sine baptismo vita p̄uaretur.
Quorū oracō tā fuit efficax. ut
in ple prosperaretur votue.
Fuerūt p̄terea circa p̄tactū
locū alie tres matrimonij co
pule omni deuocōne plene q̄s
nouī. que oēs post v̄ginitatis
florē p̄ matrimonij legē p̄di
tum t̄nsactis duob⁹ quāq̄ ul
ter circū annis infra quos p̄
les genuerūt ex osēsu mutuo
amore castitatis 7 dīmi obse
quij dēinceps se p̄pter regnū
dī nō ferro s̄ religioe castitūt.
nō vult Origenes ad lram. s̄
nulli dēinceps v̄nerēe volup
tati dātes opam. Erāt aut̄ int̄
has copulas q̄dā p̄sone mul
tū paupes. quedā mediocres
in diuicijs. q̄dā v̄ro habūdā
tissime in opulētij. Hoēs pene

iuuenes p̄sone erāt pulchre 7
fecūde p̄lificacōi future. 7 q̄s
hij⁹ mai⁹ est. cōtinue in eadē
camera licet nō in eodem lecto
dormiētes celibatū tñ viduāle
seruare. In eadē aut̄ dormiebāt
camera ne alī de aliena notai
valeret p̄sone vere vel mēda
citer. ut sepe fieri cōptum est i
sepatis cōiugib⁹ ab eadem ca
mera. **E**louī insup in eis dē
ptib⁹. Iuenculū 7 iuēculam
deuocōne p̄cipuos. q̄ a p̄ntib⁹
traditi nuptui pari voto sese
p̄mum clam cōstrinxerūt. ut i
virginitate p̄seuerantes nulli
vnq̄ daret opam corrupcōi.
s̄ t̄mō in matrimoniale con
sentirēt cōhabitacōem castā
7 virgineā. Ita em̄ matrimo
nij sacramētum suscepērūt. in
eodem p̄posito iam multis an
nis vsq̄ ad semū cōtinuauerūt.
7 in dō fido ita p̄seuerabant.
Piger hec que asseris haut
dubū magna dī sūt miacula.
que ego non minora reputo
q̄ p̄digiū triū pueroz. qui i
ignem p̄iecti tpe modico illē
si euaserūt dīmitus. Nū aut̄ vi
ri pariter 7 femine de quibus
affirmas. die nocteq̄ 7 annis
plurimis ad ignē applicate ve
neris. dī nutu soli⁹ ille se p̄mā
serūt. Quis em̄ picē tangere
poterit 7 ab ea nō inquinat⁹?

seruauit

abire. Quis q̄so arbor et ligna
fragilia igni applicauit. et ad
ustionē eorū non sciet. Quis
deniq; scorpionē tā diuturno
tpe cohabitās toxico non ledē
tur vulnē. **T**heologus: bñ
sentis. q̄ reuēa mulier viro ca
sto ignis et scorpio eē poterit.
a q̄b; si deus custodierit ut pre
mittit miraculū ē. et solius dei
digitus. Testat illa bt̄is am
bro. in li. de offi. vbi dī. Janua
dyaboli via iniquitatis scorpio
nis percussio. nociuūq; genus ē
fēia. Cū primat stimulat ignē
accēdit. flāmiq; eo igne percutit
osēam pitez hībitātis. et exiit
fūda mēta montū. Si viris fēie
cohabitēt. viscarū non deēt
dyaboli. **P**iger: Sūt ne ta
les modi quos p̄misiisti caste
viuēdi in m̄rio mō suadēdi cō
iugib; An prohibēdi potius.
Quod idō moueo. q̄ p̄cepti aliq̄
ens q̄ callide sacerdotū q̄dam
tales solēt psequi. **T**heolo
gus: Nec passim suadēda sūt
ista idr̄nē pluimīs. nec vbiq;
vitāda. **S**up̄ ei audisti. q̄ mi
racula nō sūt ad ossequētiā tra
hēda. et q̄ p̄uilegia paucorū
nō faciūt legem cōmunem. In
carne aut̄ p̄ter carnē viuē an
gelorū nō hōmū ē cōiter. Sūt
p̄terea q̄dam ostituti in m̄rio
mō adeo fragiles. et horū infini

tus est nūerus. q̄b; p̄fati mōi
caste viūēdi sūt impossibiles. et p
eos attēptati laquei fierēt de
mōis. **T**lib; idcirco Aplūs p̄.
corin. vii. talem tradit ḡnālē
regulā. Nolite fraudari inuicē
nisi forte ex cōsensu ad tēpus.
ut vacetis orōm. Et iterū. Reuē
timim in idip̄sū. ne tēptet vōs
sathanas p̄pt̄ in cōtinentiā vr̄a;
Sūt aut̄ h̄ raro in cōiugio. ali
quī virtute mūtati ab alto. cais
mata emulātes meliora. **S**p̄s
enī vbi vult sp̄iat. Si igit̄ a sa
piētī viro vterq; cōiugū oib;
attentis circūstācijs repit̄ an
dē cōtinentiē accōmodus. et p
babilit̄ inspiratus d̄mitus. nō
sūt retrihēdi tales a superoga
cōis opib;. **S**p̄m inq̄t apo
stolus nolite extingūē. Et id
circo vbi p̄us immediate sub
iūgit. **H**oc aut̄ dico h̄m indul
genciā sc̄z reddi cōem debiti.
exactōem non h̄m impium.
Volo aut̄ ōnes hoies esse sic
meip̄sū. **S**ed vnusquisq; p̄
um donum habet a dō. Alius
quidē sic. alius vero sic. **V**e
rū tamen est ut dicis. q̄ h̄c ca
stitas et omnis virginalis cō
tinentia deteriores h̄t hostes
in clēicorū nūero. **D**orū vic; q̄
a scripturas s̄ctas et s̄ctōrū
ignorāt doctrinā. a eorū q̄ ve
nēis defuientes voluptatibus

Liber**Primis**

in alijs ex malicia virtutē casti-
tatis odiūt qua se turpit suū
solemne vtu spoliatos eē cō-
spiciūt. Et q̄uis auctōitate a-
postolica predicti tres grad⁹
matrimonialis cōtinētie satis
robōati sint. Eosdem tñ breui-
bus exēplis naturalib⁹ et hi-
stoiciis declaro. Prim⁹ em̄ mo-
dus quo nūq̄ p̄tatur debitū
in coniugio nisi conceptus p-
babilis tpe naturali legis con-
formis est. q̄ a primis p̄ntib⁹
si p̄seuerassent in originali iu-
stitia tñt⁹ fuiss⁹ in status pri-
mei innocētia. Eundē modū
int̄ cūctaz bestiaz volucrū a
iumentoz genera seruāt femi-
ne q̄ cōcepto fetu marē nō ad-
mittunt excepta solū equa: ut
Albertus li. xviij. tr̄dit in suis
animalib⁹. Secundus etiā gr̄-
dus quo vna suscepta ple ul-
plurib⁹ pari p̄posito cōtinen-
cia in matrimonio incipitur.
Multa s̄ctorz s̄ctarūq̄ ha-
bet ille grad⁹ exemplaria. Sic
em̄ p̄ntes p̄saac vixisse viden-
tur. Licet iam vetuli. In cuius
signū sara se cōcipere debere au-
diēs Angelo dixit gen. xviij.
postq̄ cōsensui a dñs me⁹ ve-
tulus ē: voluptati op̄rā dabo.
Sic parētes Iohis. de cuius
matre dicitur Luc. p̄mo. post
dies cōcep cōmis scilicet occul-

Capitulū**Quintū**

tauit se elizabēth mēnsib⁹ du-
obus ex wrecundia videlicet
fm̄ glosam: quia semibus ope-
ram dare amplexibus dignū
videbatur esse rubore. Sicq̄
q̄d magis p̄bat p̄positū nil
te adhuc p̄hica cōibus apte
fecisse legūtur: ut beati Nicolai
parētes qui post vnicū fetum
oracōib⁹ impetratū dēinceps
cōtinent vixerūt. Sic mat̄ s̄a
ēd̄ gadmūdi Cantualens̄ ar-
chiepi marito monasteriū in-
trare p̄suasit: et ipsa i seculo de-
uotissime deo ministravit. Pai-
modo beate memorie Maria
de argīnes que multis claruit
miraculis in matrimonio. tan-
dem a viro et a deo p̄ciis ob-
tinuit: ut simul vitam celibem
ducerent. Et teste b̄to Jeroni-
Melania romana nobilissia
in āno etatis decimo t̄cio viro
tradita: cū eodē septē ānis vix-
it et eodē viginti ānis r̄nuntia-
uit ip̄m q̄ vix suū ad cōtemp-
tū cōuertit seculi. ministratrix
facta omniū paup̄ū occidētal̄
ecclesie: que extra om̄a late de-
scribit Vincētius i suo histo-
riali speculo. Tertius gradus
est p̄fectissim⁹ matrimoniū q̄
retentatur virginalis integri-
tas: q̄ p̄fectiores m̄stos i vtro-
q̄ sexu habuit. Primo quidē
cristi genitricē et Ioseph xp̄i

nutritum. Deinde ut in vital
patrum legit. Eucharista pa
stor ouium et maia eius con
iunx que singulis noctibus i
saccis dormientes sua vita pau
percula et virginali. sanctorum
duorum abbatum vitam ange
lo teste supabant. **Paisormit**
Sanctus Johannes abbas
videns ad nominationem et
pnciam cuiusdam casti rustici ex
isse a possessore homine demonem.
quem nullatenus iohanes ex
pelli poterat. ruralem istum
que undecim annis didicit nul
lo consilio uxorem conseruasse vir
ginem. castimonie sue protulit. ut
Cassianus tradit in colla. abbas
nellomis. Ita thomas brabantinus
in suo li. de apibus descri
bit. Elizabeth quandam nobilem
virginem. cuius castitati pa
rentes inuidentes. eam nup
tium cuiusdam tradiderunt mili
ti. a quo per annum impolluta
data est monasterio. ubi an
gelica consolatione et christi ap
piciione mirabili sepe foueba
tur. **Sancta Radegundis** nup
ta impatori lothario et ab eo
dem virgo monasterio tradi
ta. ibidem in supremo misericor
die opera pauperibus exhibu
it. Et Anastasius cum theogenia
uxore et virgine peplo illeso.
ardentes prunas eam portas

se didicit. ut utrumque vincen
tius recitat ubi super Legimus
quod similiter. **Sancti Henrici**
impatoris coniugem kunegundam
virginem semper permansisse.
Sicut et ipse virgo perse
ueravit. licet ad sinistram infami
am ipsa super ignitos vomeres
illesa tantum ambulasset. **Pi**
ger: Duo tamen mihi cum hec du
bia declam. et quod ad audiendum
alia properabis. **Primum:** cur
secundum modum castimonie pers
picio. Cum teste quodam qui
in secundo modo vixit in matrimo
nio se fateretur facilius posse
in antea semper castum permanere.
quam reddere vel exigere de
bitum duntaxat conceptus tem
pore. **Scimus** autem quod difficul
tas augeat meritum. et meriti maio
ritas eminenter gradum consti
tuit. Sic etiam plures facilius per
spice abstinere voluit ab esu carnum.
quam easdem iter polati sine excessu
gule presumant comedere. **Secundum**
dubium qualiter se prudens consel
sor vel consiliarius erga tales per
sonas propositio castitatis in matri
monio inspiratas gerere debeat.
Theologus: Primum notici
am nouens quod in operatione
aliqua seu omissione eiusdem
Aliquando difficultas est. ex
genere et natura operis puta
quia difficile in se et arduum.

Liber**Primus**

Aliquā vñ solū est vel principi
paliter ex pte opantis. **P**rima
difficultas aug; meritū. Nō se
cunda: que ē ex vicio. **I**bi et
ita est in exemplis an traditis
Ibi et grad; cōtinētie coniuga
lis stāt debite. **A**d secundum sci
to. q; pmo ei op; est cū fūma
diligentia naturas et cōdicōes
at circūstancias psonarū sic
affectat; ad castitatē agnosce
re. **D**einde si quis talia omnia
reperit castitati alludētia caue
at ne vñ ad id firmādū sta
tim admittat. p̄inde occasio
nes incontinentie doceat exclu
dere. **I**bi tñ pvideat ne ex sepa
cōne psonaz si fieri ogruit no
cturna i alia videlicet camera
iacēdo diuisim de icōtinētia ad
ulteri nullū possit finist; inē
uenire iudiciū: ad qd demon
multū machiatur. **P**ostremo
doceat iugit; dñm implorā
dum esse auxiliū: et in nulla for
titudine cōfidat. **A**p̄ia memo
res enī esse debēt illud sapien
tis. **Sap. viij. ymo** ipsi; salo
mōis ut dicit glosa. dicētis
Puer erā ingeniosus: et sortit;
fū animaz bonam. **E**t cū essem
magis bon;: vñ ad corpus
cōmōnatū. **E**t ut sciū qm ali;
non possum eē cōtinens nisi de
us de derit. **E**t hoc ipm erat sa
pientie scire cuius ess; hoc do

Capitulū**Sextū**

num. **A**dij dñm et deprecatus sū
illū et dixi ex totis p̄cordijs me
is deus patz meor. **V**ide si li
bet reliq; deuocōe plena ibide
ca. ix. **M**agis tñ hoc ut glosa
subiūgit puulo p baptismum
habenti corpus incommōnatū
congruere pōt. **E**x p̄fatis igit;
liquet iam exemplis quō mul
te diuine formice monarcha
quāmodo careāt: et tñ in iugi
pace sibi mutuo sancte obtē
perant.

Sequitur Capitulum
Sextum

De sua republica inest
eis quedā racō cura et
memoria. **R**acōne hic
accipe p virtute estiaque po
tentie qua etiam irracōnalia
aialia sū auicēnaz ex sensat;
intencōib; intencōes nō sen
satas eliciūt. quā virtute medi
ante aialia multa miā et in du
striosā p̄ficiūt opā. nūc scitum
educādo. nūc sanitatē p̄ditā r̄
parando. nūc speciē suam aut
p̄p̄iū indiuiduū tuendo. et ita
de multis alijs actōib; qui
bus humanū itellectum sepe
in admiracōe; conūtunt non
modicam. **E**st enī virt; hēc su
prema in aialib; racōne carē
tib; et dñmo regimīni iuxta
id qd bruta sustinent p̄xi
mō et in minutis aialib; ut in

apibus: a fornicis ad prouidendum sibi a suis mirabilior. Tales hodie esse deberet otinue principum omnium potissime palatorum ecclesie ratio cura: a memoria: ut hec potentie illuminata diuinitus sibi commissa: rem publicam facilius possent regere. Ex quali sollicitudine a ad Thesph. tercio ait apulus De cetero fratres orate pro nobis ut fimo dei currat et clarificet sicut a apud vos: a ut liberemur ab inopertis a malis hominibus. Et prima Thimoth. ij. Obsecro primo omnium fieri obsecrationes. postulationes. gratiarum actiones: pro omnibus hominibus pro regibus: a pro omnibus qui in sublimitate constituti sunt ut quanta et tranquillam vitam agamus in omni pietate a castitate. Hoc enim bonum est a acceptum coram deo saluatore nostro: quod omnes homines vult saluos fieri: a ad agnitionem veritatis venire.

Piger: Tales scio esse deberet nostri episcopi a presules: sed heu omnes quos videmus in almania detiores sunt quam mundani seculares principes: a quid queso de platis vel pastorumibus pleb minoribus.

Theologus: Caue ne temerarie iudices: a ne in illud tribile christi verbum incidas quo ait. Nolite iudicare a non

iudicabimini: nolite condemnare a non condemnabimini. In eadem enim mensura qua metiemini remeiet vobis. Nunquam de multitudine faciendo generalem de malo preteras sententiam? Alioquin perniciosum iudicium viri: vel euades nullatenus. Sicut enim pia mater ecclesia in contumaciam nunquam anathema iaculat: semper presumens in multitudine esse innocentes aliquos. Ita tu ipse facito. mihi a summo iudice velis condemnari. Nam in omni loco a statu hominis malis admixti esse possunt. Est iterea certum satis tuum iudicium visibiliter esse presumptuosum: quia omnes almanie presules non vidisti. Et si audisti de singulis a de quibusdam mala dici. Vide ne id sapientis incidas. Innocens credit omni verbo. Astutus considerat gressus suos. **psalm. xliij. a ecci. xix.** Qui cito credit: leuis est cor: nec mirum si in talibus quidam deuotarii a zelotipi decipiunt sepius: quod falso est imitatur deum ecciam suam reliquisse. et destitutam ubique sanctis pastorem. Audi apostolum ad romanos. x. talia demonstrantem querentem a respondentem. Nunquam repulit deus populum suum? Absit. Nam et ego israelita sum ex semine abrahe: de tribu beniamin. Non repulit deus plebem suam quam prescivit

An nescitis i helya quid dicit
scriptura videlicet. iij. re. xix.
quē admodū intpellat deū ad
uerfū israhel dicēs. pphxtas tu
os occiderūt altaria tua suffo
derūt. a ego relict? fū sol? q
rūt animā meam. Sed quid
dicit illi diuinū responsū. Reli
quū mibi septē milia viroz. q
non curuauerit genua sua āte
baal. Sic ergo qm hoc tpe r
liquie fm electionem salue fa
cte sunt. Putabat em enā san
ctus pphxta iudicio deceptus
humano. qm tram israhel ple
nam vidit ydolatrie se solum
pmanfisse deicolam. q ut tra
tus greg. pbat sup Ezechie
lem In principio. pphxtaz spi
ritus nō semp eis psto est. ad
cognoscendū occulta. **P**i
ger saltem multi fūt xl qdam
De quib? pmissi ut in libro le
gim? expiēte. Manifesta fūt
ait Apostol? ad galla. v. opa
carnis. q fūt fornicacō. immu
dicia impudicitia luxuria ydo
loz seruitus vneficiā. inimici
cie contencōes emulacōes rixe
ire. dissencōes secte iudic ho
micidia ebrietates comessacō
nes. hīs similia. q talia agūt
regnū dei non cōsequuntur.
Theolog? quicquid sit de
pastoibus maioribus siue mi
noribus. non iudico. Suo ei

domino stabit vel cadet quis
q? seruus. Vnū credo verū. vi
delicet te errasse grauit in tua
sententia. Etiam de plebanis
multis quoz vita nobis ē no
cior. tu nō ambigo bonū sentis.
De epis vtro p exempla pba
to. **V**iuat em reuerēdus pa
ter et dñs. dñs fridericus de
yfflas & francoia orientali
genitus nobili ex genere. qui
dudū factus mēbambergens
ecclesie canonic? a sacerdos.
ita mudi oblectamta spzeuit
omnia. ut sua dom? a minus
deuotis clericis risu wcaretur
recluzorū. **V**acante demde ibide
se de cathedrali. satis pter mul
toz intencōem pmaria a con
canonicis elect? ē. credo dig
ne in epm in tali ut videtur di
scordia in quali olym in fūmū
pontificem ut fertur electus fu
isse. De quo idem in metro dixit
se fertur. **D**e prem prim. fecit
discordia fratrum. **F**act? igit
epus de quo nob hmo mores
sanctos retētauit pōres. qtu
statū suū decuit. Nam in habi
tu humilis. in affatu grāciosus
in cōsciencia mūdus. manus
contra multoz in nostris pti
bus episcopozū morem. excus
sit ab omni symoniaco mune
re. **E**t nullum voluit habere ut
ali? almanie epī suffraganeū

vel sacdotale vſu p̄tinentem nō
 oſecraſſi niſi p̄us ad t̄ram p̄ci
 dens ſac̄ mentali oſeſſiōis anti
 doct̄o ſe expurgaſſi. paup̄ibz
 p̄ius. mediocriſ d̄itibz. ⁊ re
 ligioſ bonis miſericordiſſimus
 extitit. **N**eſcio an viro iſti in
 ſp̄ualibz aliq̄d defuit. In t̄pali
 um t̄n regimine ḡuabaſ amā
 inno centis nimium. **V**n accidit
 ut laboraret p̄ viribz q̄tenus
 ep̄atui cederz. in cuius illud pe
 t̄it ⁊ obtinuit. ſicqz mō p̄ui
 ſus ab eadē eccl̄ia nō in eadē ſz
 i poſſeſſione ei. **V**itā ducit per
 oia clericalē. **F**uit p̄dem i uoꝝ
 mazēſi d̄pocēſi. t̄pē q̄ fui. **J**um
 oꝝ quidam ep̄us. **E**kkardus
 noie l̄ris ſacris eruditus mun
 dū tātope fugiens. ut in opido
 laudenburgenſi in quo mult̄
 ānis ſederat ut a fide dignis au
 dierā ciuibz paucos eē oc̄iues.
 q̄ ep̄i p̄ſonam extra ſuū palaci
 um ul̄ extra eccl̄iā infra annū
 ſp̄atiū vidiffent. **S**olebat h̄
 etiam ut in ſua curia ſymonia
 vitareſ. ord̄ines oſerre ſacroſ
 ⁊ minores in p̄ſona p̄pa. **A**d
 quē eādēz ob cāz a ouētū meo
 natiuo ⁊ a meis p̄ribz dū eēm
 iuuenis miſſus ſū p̄. **iij.** d̄pocē
 ſes. ut ſine macula prauitatis
 ſymoniace oſfirmacōis ⁊ ordi
 nis ſac̄ mēta ſuſcipem. **V**ixit
 p̄tēa i hūanis nup̄ ſatis meo

t̄pē ſac̄te mēorie ut dicere au
 deo. **R**euēndus d̄ns **S**ebasti
 an⁹ tridentine eccl̄ie p̄ſul. **Q**ui
 in mioribz cōſtitutus. in vniū
 ſitatis wienēſ ſtudio ⁊ alibi.
 oim bonoz viroꝝ iudicō vitā
 ſanc̄tā tenuit. **E**rat ei nobilis
 ḡne l̄raz ſtudio diligēs ⁊ ſpe
 tiali grā otemplacōis d̄ine p̄
 ditus. cuius rei cā ut iuxta p̄
 des x̄pi ſedere valerz cū maria.
 quotidie hora; elegit aliquā
 ad vacandū ocio otemplacō
 nis. **H**ic poſtremo ſe iuitiſſiō
 elcūs ē in ep̄m d̄ctē eccl̄ie. cu
 ius electōnem reſitauit oſtā
 tiſſiē. ſciens qz eadem eccl̄ia et
 pene oēs eccl̄ie in theuto mā
 adeo p̄ſſe ſunt ſp̄imis. ⁊ mole
 rez t̄paliū ⁊ negotioꝝ ſeculi.
 ut quidē eas regentes nō ſic
 olīm p̄curatoēs paup̄m ⁊ aia
 rū paſtores ſz eē videant. capi
 tanei mili tū. ⁊ paup̄ez negle
 ctōēs. ob quā cām oſtat anti
 q̄tus d̄nm alb. reſignaffe. **R**a
 tiſponēſ eccl̄ie p̄ncipatū ⁊ p̄ſu
 latū. **S**z d̄ns ille cuius h̄iſtoi
 am tractamus finalit̄ p̄ſuaſ
 a Iuriſp̄itis. onus paſtoralē cuiē
 ſeminatū acceptauit. **V**n
 ei timoate oſc̄ie viro dixer̄ p̄
 ut h̄c ⁊ ſequencia ab Abbate
 mulbrūneſi didici d̄no **J**ohā
 ne. qui in ſeculo exiſtens colle
 ga extitit ⁊ notari⁹ d̄ci domi

Ecce dñe. dicebāt ecclia hec qñ
tum lapsa sit in spūalibus et
tpalibus ipse noscis. de vstra
pbitate nemo abigit cunctis
estis gratus. Cōsanguineis po
tentib⁹ armatus. et electus sa
tis concordie. q̄ obrē si electi
om̄i refūgeritis ecclie cui alim
de bonū obligamini dilapida
cōis piculo in reb⁹ et morib⁹
exponetis. et fortassis inceden
tibus armatis p̄cibus in sorte
cedet spurio. vel aliter apostati
co clerico. Vnde nisi electioi ve
stre acq̄uezeritis: reatū mōrlis
crimins non poteritis euadē.
Hoc igit vltio velut dīmo mo
tus sigillo et velut quodā di
no mucrone munitus: ofirma
cōnem electionis et eius susce
pit regimē. Aduolae aut cepit
viro ut ē solitū ognatoz mul
tudo nobiliū: sine quib⁹ mō
ut dicitur non pnt regi. ppter
tyrannos cathedralis ecclie
Cepit hec turba que fm Se
necam solū predā sequitur co
pñs se velle replere frēm̄s: et
ex aduerso hñ q̄b⁹ obligaba
tur in pecunijs ecclia debita po
stulare. Et q̄ in thesauro ecclie
solū erat nemo et nihil: stimu
labāt cōsanguinei ep̄m ut red
ditus aliq̄s ecclie a ppetuo
venderet aut ipignozaret sal
tem. Tūc p̄mū vir otemplacō

in assuetus p̄p̄iam inchoauit
miseriā deplozare: et dicē con
sanguineis spū ut puto p̄pheti
co. Vasa p̄tiosa et clenodia q̄
mee p̄sone attimēt. Vendite. et
ecclie dāna q̄ potestis refaz
tite. Quib⁹ exhaustis: me scito
te nec obulum ecclie ut petistis
velle alienare. Spero autē in pa
tē miaz dēū q̄ me infra anni p̄
sentis spatiū p vite t̄minū libe
rabit ab hac miseria. Dixit et fa
ctū est diuino nutu ut p̄dixit.
Elam in oī quā habuit cura
dpo cesis ad hōrā quotidie cō
templacōi studuit: et in anni
spacio diē clausit extremū. cū
vite sc̄mōia celebri. **P**iger
hñs motus exēplis virtutū te
mēitati mee renuntio quā ha
bui de p̄latis om̄ib⁹ theutonie
Et pie credo si tales fuissent in
p̄mitiā ecclia quādo necesse eāt
miraculis succurrē infidelibus:
nō pauca p eos oipotens dē⁹
egiss⁹ signa et p̄digia. **T**he
ologus Recte sentis. q̄ hodie
ad eos q̄ p̄fūt fidelibus nul
la est necessitas faciēdi macu
la. h̄ opus ē ut iuxta doctrinā
principis pastorū. oues et ag
nos pascāt vita virtuosā p̄di
cacōne graciōsa. et tpali subfi
dio: ut eius sic fornicis saga
cib⁹ isit p sua republica dīma
rō cura et mēoria. **S** hñs mō

relictis ad aliā appetatē pcedamus fornicar

Capitulum Septimū.

DOmū fil' siue ciuitatē
ostruūt fornice: quā
distīctam hitacul' diuerf
plantarū tegūt pticul'.
In qbz tplex inuitur mirabil
istorū amaliū opaco. Nam ci
uitatem quandā sibi ostruūt:
habitacula varia ibi edificāt:
a talia tegūt cōn estū a pluui
am diūf plātar pticulis. In q
bus opacomibus nullū siue spe
tie hnt ingrm. sed dū tīmō:
cuius instictu m taliū ostructi
one fil' regūtur a reformacōe
Typū aut m hīs gerunt ppe
eorum: q ad gñalia ptmēt cō
cilia plato pcpue. Dñ enim
ciuitatez militantis ecclie suis
m edificis qntum sua itereft.
Vbi ruīnam patitur dēret re
formare. hōmes diuerf mōis
deo ibi obsequēdi ostruere: et
ab estu vicōzū ac ageliadñs
imimicōz defendere a ptegere:
a se se verbo a exemplo hre tli
ter. ut m hīs a spū dīmo mere
rent pncipalit' dirigi. Ita em
hanc ciuitatē vidit Iohes de
scēdentem de celo a m eodē ori
ri pmitus. Vidi mqt citatez
sanctam iherlm nouam descē
dentem de celo a deo patam. si
cut spōsam oēta: viro suo S:

hū hodie res versa ē m cōnriū
nam porcio ei9 porcio status
eccliaſtici mag' m pte depmīf
auaitia. supbia: et vtīnam nō
m cōtinēcia. De qbz ps. lamen
tat' dī. Deus vnerūt gentes i
hēditatem tuam. polluerūt tē
plū scūm tuū. In pte vzo sclā
riū adeo vbiqz rupta sunt pa
cis federa: ut m eis illud pphē
locū hēat. Effusa ē cōtencō su
p pncipes: a errare eos fecit m
mutio a nō m via. Et itez dicit
de ciuiū malicia atz impcatur
Precipita dñe diuide linguas
eorū: qm vidi mqtatem a cō
tradictioez m citate die ac no
cte Circūdabit eā super mu
ros ei9 mqtas: a laboz m me
dio ei9 a iustitia: non defecit
de plateis vsura a dol9. De rli
giois aut vīnea cuius radices
dei plātauit filius. q oli imple
uit frā opuit montes vmbra
eius et arbusa eius cedros
dei: que m sup extendit palmi
tes suos vsqz ad mare a vsqz
ad flumen ppagines eius sic
alibi dicit. Destruisti macerā
am eius. a vīndemiāt eā oēs q
ptergrediūtur viam. extiauit
eā aper de filua: a singularis fe
rus depastus ē eā. Pigeritē
pore nro quo oſtātienſe gnā
le celebrbat' oculū. q tū mēo
roz de reformacōe multum

tractabatur in eodem singulorum
 statuum civitatis ecclesie. Et letatur
 si prout in hijs que dicta sunt in:
 quod in corde dixi. In domum domini le-
 tates ibimus. In cuius atrijs antea
 vix stabant pedes nostri pro de-
 formacionis malicia. Sed fru-
 strati sumus a desiderio nostro.
 Aduenit postmodum hoc pater
 Basiliense oculum quod pene in
 oim bullarum suarum preferebat ex-
 ordio reformationis titulum. Ro-
 gauimus in eodem Concilio per
 antedictum patrem. quotidie diuinas
 clemencias. ut id fieret. Institue-
 batur ob id disputatio specialis.
 dicta reformationis. et usque ad
 sex annos iam crebro disputa-
 tum est de diversorum statuum repa-
 rationibus. nec in effectu usque ho-
 die quicquam vidimus. Scire igitur
 multum cupio. utrum ne de totali
 reformatione ecclesie in memoris et
 capite aliqua spes habere pos-
 simus. ut iocunde cum apostata ca-
 nere possemus. In conuertendo do-
 minus captiuitatem syon sancti su-
 mus sicut consolati. et similia.
Ethologus. Non omnino fru-
 stra celebrata fuerunt duo ista
 scilicet. Etiam in primo inuenerunt
 finem scilicet ecclesie quod antea
 nullis modis mederi potuit. Si-
 no regimine ablatum est. In alte-
 ro vero crudelissima bullitarum p-
 secutio. et eorum infidelitas. que nul-

lis tractatibus nec fidelium gla-
 dio sub quo infirmi corruunt. ex
 utrisque partibus auferri potuerunt.
 per christi gratiam pene totaliter auer-
 sa sunt aut mitigata ad minus
 atque sopita pluvium. De tolli autem
 quod de pinguis reformatione ecclesie
 ad patris et ad propinqua futura
 tempora nullam penitus spem habeo.
 tum quod voluntas bona in subdi-
 tis deficit. tum quod illud platoz
 malicia impedit. tum etiam quod illud
 electis dei qui persecutionibus ma-
 ioribus prebantur non expedit. Exe-
 plum de hoc accipe in arte archi-
 tectonica. Da enim architectum quod
 tuncumque artificiosum. si is ma-
 teria congrua lignis vel lapidi-
 bus caruerit. nunquam domum con-
 struet. Da rursus ligna vel la-
 pides in materia etiam nobili-
 si edificatorez non habueris.
 domo propterea et habitacionibus
 spem carebis. Si propterea domus
 aliqua amicis tuis accommoda
 non fuit. et edificata fortassis
 eis obfuerit. cur ea prudens con-
 strueres. Nec tria cum reforma-
 cionem totali ecclesie applicabis. quod
 impossibilis sit. ipse mentalibus
 oculis videbis. Vex de refor-
 macione particulari in ciuitate ec-
 clesie possibili in multis statibus
 et religionibus non dubito. qui
 easdem dietim introduci vide-
 mus in quibusdam monasteriis

et conuentibus sed cum quanta
difficultate nouit altissimus.
Si enim presente generali concilio
in basilea in annis sex nec
unum quidem fragilis sexus
monasterium cooperante etiam scilicet
osulatu refecti potuit propter qua
rundam inbitum vitam maluo
lam et eisdem astutem sentiam.
Quid quod sperandum est de vir o
rum nobilium vel liatorum collegiis.
quod ruinas et deformitates suas
in spiritualibus exstantes domibus non
modo armis calibris sed etiam quod
deteriora sunt verbalibus et ligne
is possunt defendere. **P**iger: Puto
plato et malitia totius mali causa
est in subditis. Si enim pastores
boni essent ad morem eorum de
vestigia greges venirent.
Theologus: Partim haec sed non
in toto erras. In grege ei periculis
fortassis ita est ut assensum in cetu
hominum quod libertate possunt animi
non sic vix tamen est ut. b. greg. docet
auctoritas. Quod nemo amplius
nocet in dei ecclesia quod is qui in dig
nitate vel gradu ordinis institu
tus suis facinoribus plebem scan
dalisat. Et dum pastores per abrupta
gradus grex in precipitum la
bitur. Dumque caput egrotat ce
tera membra languent. Non sic au
tem in subditis imitacionis facili
tas a virtutibus platorum capitur
sicut viceversa ab eisdem exemplum

vicin discit quod peccare facilius
est multitudinem quam benefacere. **V**ir
tus inquit prius est circa difficili
lem non habituatis et infuetis
intellige. Et lata est et spaciola
via quod ducit ad perditionem. **A**r
ta vero et stricta que ducit ad
vitam. **P**rimam enim viam egredi
unt plurimi. Secundam vero
pauci quod regnum celorum vim
patitur et violenti rapiunt illud.
Malam ergo consequentiam
formas in morali materia. Quod
autem boni pastores vestigia
sequi sepe abnuat populus.
multis exemplis nostris factis
tempore docere possum. **V**idi
in namque legatum sedis apo
stolice cardinalem. viz omni
sanctitate perditum dominum
Nicolaum sancte crucis lega
tum in frantia professione et
vita semper carthusienf ordi
nis platum certe quasi ordinari
um de iure communis super terras
legacionis sue officio commissas.
Dic quantum profecerit in eisdem
partibus. Scunt multi. In reforma
cionis enim materia nonnulli
sibi resistentes in facie appella
runt. **M**ulti alij minimis. Alij vero
callidis modis alijs sibi non
obediuerunt. **H**abuiamus in
germania in annis plurimis
a summo pontifice transmissum
legatum dominum Julianum

cardinalem. cuius vite sanctissime
virtutibus quod tamen me noscit hu-
mana fragilitas. nullum unquam pro-
latum parem illi agnovisse pu-
to. qui in reformationis sancto-
ope quantum impeditus et quoci-
ens persecutionibus passus sit. omnes
vidimus qui vix istum agnovi-
mus. Non minus enim curabatur eis
exempla et precepta a multis. quam si
ea tulisset seminfamis prelati
alius. Scio preterea unum ordi-
nem inter medicatum ordinem.
cui deus iam ante decemum praevidit
de duobus bonis et benevolentissi-
mis capitibus. quorum unus grana-
lis magister est totius sui ordi-
nis. Alius vero praeviditiam unam
grandem habet regere. Vterque zela-
tor est reformationis tam validus.
ut se pro ea et pro suo grege non
semel ad resistentes sibi secula-
res mortis periculis subiecerit. et
tamen uterque modicum profecit in sub-
ditis. Paucos enim conventus re-
formare potuerunt. quibus velle
adiacebat de omnibus. sed propter in-
obedientem materiam proficere ne-
querunt. **P**iger ego in talium
prelatorum officio magnam esse pericu-
lum puto. Et scire velle an in sta-
tu salutis cum tanta rebellionem
subditorum esse valeret. **T**heo-
logus. Non solum istos. sed pasto-
res omnes alios in periculo constitu-
tos esse docet beatus Augustinus in re-

gula. Vbi dicit ad subditos
Prelati seu ipsi misereamini quod
inter vos quanto in loco maior. tamen
in periculo maiori versatur. In
statu tamen predicationis non sunt si in
quod tamen in se est instat oportune.
iuxta doctrinam Apostoli Argu-
unt obsecrant et increpant in
patientia omni et doctrina. Ne
autem peior fiat scissura. dissimu-
lare oportet nonnunquam subditorum
vitia minora. Vbi ex correptione
probabiliter mala advenirent
maiora. Sicut pituitas chirurgi
morbum in corpore infirmi aliquando
relinquit minus nocivum. ne eum
dem curando deterius et letali
vulnere prestat incertum. Sic pro-
pter israel rex rebelles sibi non
dum firmatus in regno spiritu bono
docente quem videtur saul adhuc
habuit. non correxit. Maiori
enim multitudinem sibi obediens.
tamen quidam filii belial dixerunt pro-
pter mihi. de deo. Num saluare nos
poterit iste. et despexerunt eum. et
non attulerunt ei munera. Ille ve-
ro dissimulabat se audire. Cum
eo tamen abisset per exercitus quorum
tetigerat deus cor et dauid ibidem pre-
mittitur. Pari modo timore rebel-
lis vel furis multitudinis propter
tim principum. Rex Darius poten-
tissimus multum promisit damianum
in lacum leonum proicere. quod
si non fecisset. vita regis fuisset

in piculo nec liberatus fuisset
 Daniel ut habetur Danielis
 ultio. Sic mathathias dei sa-
 cerdos et pastor israelitici po-
 puli videns regis anthiochi
 tyrannidem deformantem tem-
 plu dei cultu et populum in de-
 ta loca secessit: quousque congre-
 gata est ad eum synagoga bo-
 norum et fortis viribus. Per quam
 reformavit predicta per viribus.
 per machab. ii. et Judas macha-
 beus sumus sacerdos et post eum
 Jonathas frater eius licet essent
 animosissimi. tamen Alchimu qui
 per bachidem Anthiochi capi-
 taneum est intrusus ad summum sa-
 cerdotium fretum potentia seculi se-
 uitiam deformationem templi he-
 rosolis et populi procuratorem
 totis inhiis diu sustinere coactus
 fuerunt ibidem. vii. et viii. ca. Et
 ii. machabeorum. x. Sic quoque Om-
 nes deuotissimi dei sumus sacer-
 dos innumera mala per symonem
 et menelaum sue gentis defor-
 matos emulos passus est. ii.
 machabeorum. iii. et sequentibus.

Capitulum Octauum

In suis domibus vi-
 as rectas et occultas
 fabricant: quibus sa-
 tis occulte sepe inhabitant. Ec-
 ce tria moraliter notanda ite-
 rum. Etiam vias in domibus
 rectas fabricant: que semite di-

cuntur. Et methodi quibus bre-
 uiter aliquis ad terminum du-
 citur. Tales etiam faciunt oc-
 cultas: et easdem sepe inhabi-
 tant. per que omnia viam arripere
 compendii ad creatorem docet
 in formis naturalibus et spi-
 ritualibus increata dei sapien-
 cia. Vie igitur recte itine via
 tutum sunt. et vicorum semita
 declinantes. Vnde eadem sic sua-
 det sapientia per Salomone
 puerbiorum quarto. Dirige
 semitam pedibus tuis: et omnes
 vie tue stabiliunt. Ne declines
 ad dextram nec ad sinistram.
 Averte pedem tuum a malo. Vi-
 as enim que a dextris sunt no-
 uit dominus. Peruerse vero sunt que
 a sinistris sunt. Ipse autem re-
 ctos faciet cursus tuos. Itine
 aut tua in pace perducet. Vie aut
 recte et abscondite sunt mori divina
 et templi dei. et per superogationis
 opera deo obsequendi fideliter.
 Quales hii arripuerunt de quibus
 veritas ait lu. x. Confiteor tibi
 pater celi et terre quia abscondisti hec
 a sapientibus et prudentibus: et reue-
 lasti ea paruulis. De quo in Job. iii.
 82. Ad me dicitur verbum abscon-
 ditum quia furtive suscepit auris
 mea venas fufurri ei. Aialis
 aut homo non percipit ea que spiritus dei
 sunt. Stulticia enim illi et non potest
 intelligere quia spiritualiter examinat.

Vias non occultas et rectas
homo tunc inhabitat. quando supero
gacōis opa secreta contēpla
cōne exaiat. et talia opere exe
qui p virib; discrete attemp
tat. Tales vias icedere debet
otemplatiue vite vic; quida;
viri religiones approbatas p
fessi. ob procurādū fructū am
maz reptas. Similit̃ ep̃i et q̃
ex officio habent p̃dicare. v
bū dei. qz ad tales omnes spe
ctat p̃cipue ea q̃ per secretū cō
templacōis hauserūt. alijs v
bo vel scripto tradere. Vñ bea
tus grego. in de cura pasto. ali
iubet p̃latū et p̃dicatōrē p̃re
cūctis esse in cōtemplacōne su
spensū. **D**iger. qd ergo erit
vel quale dabitur iudiciū de
q̃busdā religiosis. nō solū di
co de possessiōis. s; etia; medi
cātib; qui ab eccl̃a pro aiab;
curādis dati sunt pastoribus
eccl̃e in subsidū. et tamē in nul
la vniuersitate i medicis gra
duati. nec aliūde apprimē vel p
funde in eadē arte eruditi. pas
sim se de medicandis vel suble
uādis egrotis corpib; intro
mittāt. viā otēplacōis qua
incesserūt p̃res eorū relinque
tes. Qd̃ proinde de nostris in al
mania ep̃is qui tāto onere ca
stroꝝ ciuitatū militū et simili
um t̃paliū negociōꝝ tumulti

bus sūt. circūdati. ut respirare
vix valeāt. et qui om̃ino spūm
otēplacōis et curā aīe in se et
proxis vidētur p̃itus extingūe.
Quid demū de plebanis et p̃
latis iferioib; q̃ ad viam vi
te cōtemplatiue. etia; si alias si
ne grauib; pcc̃is sunt. rarissi
me vel nūq̃ se ad inhabitandū
ponūt. q̃ñymo alijs talia face
re prohibent. **T**heologus.
Primi certe q̃ ita sūt obnoxii.
transeo enī nūc de duob; reli
q̃s multiplici pcc̃i cathena se
cōstringūt. qui toxicū mortis
multis sepe ap̃mant. Irregulari
tatis pena sese sic illaqueant.
anathematis ecclesiastici cām
nō vitant. p̃m suoz intēciōez
sac̃tā cassant. et multos discre
tos viros actiue scādalizant.
Ecce q̃nq; mala. **P**rimū inq̃
toxicū mortis multis sepe ap̃
nant. qz dū putant morbo p̃
bere. anthidotū. inexti appli
cant. fortassis id qd̃ p̃tūc est
venenū. **M**ouet idcirco mūdi
phus in. v. ethicoꝝ q̃stiones.
An facili; sit eē iustū iudicem
vel bonū medicū. **H**ac questi
onē cū me p̃nte in vniuersita
te colomēsi. quothibetari; det̃
minandā tradidiss; cuidā ma
gno i medicis doctoi. **I**ste dif
ficultates multas medicine ar
tis adduxit. et inter cetera mibi

memorable verbum protulit.
 Quō Arnoldus de noua villa
 olim medicorū fūm⁹ calculaff:
 in hūano gñe eē posse infirmi-
 tates diſtinctas duo milia cē-
 tū. **xxiii.** In quaua ietate gr̃
 duū id qđ vnam infirmitatez
 fugat aliā illico adducit ⁊ iu-
 uat: ⁊ qđ vnū morbum curat.
 aliū intorreat. Quo audito
 alienis hōib⁹ medicinalia i-
 diuina suadere horruī. In
 exptis medicis minus credidi.
Et si expti aliqñ erāt: eos ele-
 mētus iudicauī. **Secūdu** ma-
 lū ē irregularitatis osequūtur
 piculum. Quis em̃ in tāta vaie-
 tate morboz nō obmittit de cō-
 tīgētibus in noscēdo morbū
 specificē ⁊ gradualit̃ in vidēdo
 tempus pdoneum in celo sub-
 tiliter ⁊ in eligendo medicine
 necessaria artificialiter. **Scio**
 quendam magnum in medi-
 cina cuiusdam vniuersitatis
 graduatum doctorem qui re-
 gis Romanorū ⁊ aliorū il-
 lustrū viroꝝ phisic⁹ se-
 pe laudabiliter exstīit. **Hic** pu-
 blice in serio audebat dicere:
 sciē satis probabiliter mltos
 se interfecisse egrotos. **A** quo
 dū scissitaretur causa: Respon-
 dit qñ in exptis pēctice de scho-
 lis ⁊ hbris p̃mū veni nescius
 de mltis q̃ me postmodū docuit

expiencia: vidi quō plures ne-
 ci tradidi ex ignorantia quos
 ex itencōe curae querebā. **Cau-**
 sam etiā anathematis isti ne-
 q̃ vitant: q̃ ea intencōe pia-
 m̃ eccia audire leges ⁊ phifi-
 cā sub late excoīcācōis sēten-
 cia inhibuit ad curam amiarū
 obligatis. religios. ⁊ clericis.
 ut tales sactis studijs ⁊ sacre
 scripturē libris quoz ē ipsa scri-
 tabilis s̃m aug⁹. profunditas
 animū darēt indefessum. vt in
 Rubrica ne clerici ⁊ monachi
 negocijs secularib⁹ se immisce-
 ant tituli ipsius pondus docz
 ⁊ sententia. **Et** ibidem sup spe-
 cula prohibicōis sup̃fate. no-
 tā ⁊ cā assignat. **Honorius** i
 h̃c verba. **Theologie** in q̃t stu-
 diū cupimus ampliā. ut di-
 latato sui tentozij loco funicu-
 los suo faciat lōgiores. ut sic
 fides catholica tutior fiat se-
 cū cū cincta muro in expugna-
 bili bellatoz. q̃bus resistē va-
 leat ascenditib⁹ ex aduerso.
Predā i super religiosa etiā
 si seculares sint clerici p̃m su-
 ozum intencōem q̃tū in eis ē
 frustrant: quozū p̃cipal erat
 intencō ⁊ studiū p̃cipuū ani-
 mab⁹ prouidē nō medici mor-
 turis corpibus quibus plerū
 q̃ plus ad spiritum coopera-
 tur egrotacō. q̃ medicinalis

valeat opacio. Cū inquit Apo-
stolus in firmos tūc fortiores sum
Et quidā scōz patz rñdit in
firmo fratri curā poscenti cor-
pis. Rem ait virtutibz tuis ne-
cessariā amouei desideras. Me-
rito aut hñ de quibz loqm̃ dei
dētur a vizis bonis et prudētibz
quos ideo scandalisat qz ad
tractandū celestia et ad curan-
dū spūs nobilissimos vident
ex avaritia vel ex hūana laude
vrinas amplecti hōim et eoz
stercora. Vñ tales abusus vi-
dentes hñ religiosi boni. quos
zelus dom̃i dñi comedit religi-
onē talium lamentantur: velut
destructā iherusalē olymphe-
ta. Iheremias Trenoꝝ quāto
Quō inquit obscuratū ē aux:
mutatus ē color optimꝝ disp-
si sūt lapides factuarij in capi-
te oim plateaz. Qui vescebā-
tur voluptuose intierūt i vñs:
q̃ nusebātur in croceis ample-
xati sunt stercora.

Capitulū Nonū

Quam mares q̃ femine
in fornicis ad laboze
egrediūtur vniuerse
p turmas. Docēt in hoc vitæ
mers ocū et desidiā: quibz fo-
mēta vicñs pstantur. Labor
em̃ corpeꝝ seu mēbroꝝ fiat ex-
ercitijs. siue in alia castigacio-
ne corpis. siue i alijs vite. acti-

ue medijs: vbi quis mētis cō-
templacōi vel libroz studio
se nō dederit. In cōmunē legē
tam necessari? ē oimibz. ut si-
ne eo nullus rite ad vitā thxoi-
cam migrare possit. Vñ dicit
btus gregorius li. vi. moza. tra-
ctās illud Exodi. xix. Caue in-
quit deus p moysen ad pplm
ne ascendatis in montem. nec
tāgatis fines israel. Quis q̃ teti-
gerit montē. morte morietur:
man? nō tangent eum s̃ lapi-
dibz opprīmetur. aut cōfodie-
tur iaculis. siue iumentū siue i-
siue hō non viuet. Populꝝ au-
tē a mōte prohibetur. Cū lex
a deo accipitur. Tūc vicz qui in
firmis adhuc mētibus trena-
desiderāt. cōsiderāe sublimia nō
psumāt. Vñ recte dicitur. Si
bestia tetigerit mōtem lapida-
bitur. Bestia etenim mōtem tā-
git. cum mēs irracōnabilibus
desiderijs s̃bōita. ad otempla-
cōis alta se erigit. S; lapidi-
bus pcutitur qz sūma nō susti-
nens: ip̃is sup̃mi ponderis icti-
bus necatur. Qui ergo culmē
pfectiōis apphendere nitūtur.
cū cōtemplacōis arcē tenere
desiderāt: pus se in campo op̃is
per exercitiū p̃bent. ut sollicite
sciant si nulla mala p̃imis ir-
rogāt. Si irrogata a p̃imis
eq̃m̃itē portāt. Si abiectis

bonis tpalibz neq̄q̄ mens leti-
cia soluat. Si subtractis nō
minimo merore sautiatur. **Pi**
ger. **P**ut ex verb tuis senco tri-
plice commēdas laborez. **V**nū
qui ad modū mechanici op̄i
exercet manibz vel pedibz. **A**li-
um q̄ corp9 vigilijs ieiunijs
abstinentijs cilicij domatur
et similibus. **P**ostreō eum quo
licite conūlando int̄ ho mines.
quis animū refrenat cō iram
odūm. amorē tristitiā letici-
am dēlcācōnem. et adūsus pas-
sioēs similes. **Q**uerit igit̄ q̄s
horum laborum est melior.
Thologus: Q̄ntū ex natu-
ra op̄is bonitatis gradū hnt
eo ordie quo audisti. minois
etiā meit̄eē vidz ceteris pib9 et
miōris difficultatis prim9 q̄
scdus. et idē q̄ vltimus. **C**ui
aut̄ ones veleorū aliq̄ magis
sūt neccārij ad pfectiōem ac q̄
redā. attente quisq̄ in sua le-
gat conscia. **S**icut em̄ magis
oportz paupem ditai laboibz
manuū q̄ philosophai apud
aristotele. Ita apud x̄ imitātes
dōctrinā plus vrget multos
arte vti mechāica p victu ha-
bēdo. q̄ opus sit scd9 exerciciū
q̄ corpus atteritur. **A**d vltimū
tū gradū quo mediāte passio-
nes vincunt et ad medūm dē-
ducuntur in anima p occasio-

nes habitas in exterioribus.
ōnis impfectus tenetur tendē-
re ut audisti in auctoritate be-
ati gregozij: quia in eis dē cō-
sistunt virtutes actiue neces-
sarie. **S**ine p̄mo aut̄ a scdō
laborandi genere quidam sa-
tis tranquillū esse possunt p lo-
co et tempore et iuxta disposi-
te complexiōis sue vel cōsuetu-
dinis acq̄sitate naturā et vtu-
tem. **T**ales enim duo gradus
nō virtutes sunt saltem prin-
cipales. **S** virtutes eis mediā-
tibus acq̄iri pnt in edomacō-
ne corpis ad spūm. **Q**ualiter
autem assumenda sūt talia et
in q̄nto. **V**ide de hoc Collacō-
nē Abbatis moyfi secundam.
in qua Cassianus faciūdisimū
illud docet elegantissimē. **Pi**
ger: **S**epe miratus sum Cui
nostris ptibus nō modo sicut
olym repiantur viri q̄ corpus
ieiunijs et abst̄mēcijs aggre-
di audeant flagellis et duris
alijs exercicijs. sicuti fecisse le-
guntur sanctorum canonisa-
torum multi. et patres in egyp-
to et in schia de quibus vitas
patrū plene edisserit. **T**ho-
logus: **Q**uamuis mō non tā
crebro sicut olim repiantur
de quibus refert: tamē multi
sunt adhuc deuoti tales de q̄
b9 in sequētibz statim audies

Dez prius volo noueris. qd ex qñq; vel sex causis euenire potest. cur aliqui tam graua ex cūta habere nō valēt. Ex dispo-
sitione vic; aeris. ex cōplexiōe
corpis. ex zelo pfectōis. Ex ha-
bitu iuuetutis. Ex fictiōe ppo-
crisis. et ex spēalibus domis. **D**ez
em si in regione aliqua ē mul-
tū calidus. digestiōe ut inq-
unt phisici impedit. **A**d exte-
ora euocat. et abstinentiores fa-
cit hoies. **E**x obsequētiā et ex aduer-
so frigida regio poros cōstrin-
git corporis. et calorem exinde per
antiparistatim augē pōt i sto-
macho. **V**nde prouenit. qd in
nris ptibus frigidis. vni qdā
hyemali tpe plus comedunt
q̄ estiuo tpe. **E**lō ergo mir-
si in regionib; calidis hoies ie-
iunāt facilius. **C**ōplexio etiā;
corpis aliquorū h; ut in natu-
ra frigidis liquet. **R**egmaticis
vel melancolicis. cibis tam mo-
dicis sumitur a qbusdā; et ra-
ro. adeo. ut in cōpatione ad ali-
os eis abstīnēcia videatur ad
eē miraculosa. **P**at; etiā hoc in
qbusdam feis et in vizis frigi-
dis i ramis et serpentib; pmo in
pfcis animalib; ut in vrb; qui
multis mensib; in hyeme nul-
lū penitus cibū sumūt in locis
siluestrib; vel abditis. **D**el;
p̄terea pfectionis ad obsequē

Dū deo acrit. ad satisfatiendū
p pccis vizilis. et ad adherēdū
deo pacato et edomito corpore
plures ita stimulat. ut ex amo-
ris magtudinē excessum in ex ci-
tijs tātū fatiāt. qualis videtur
tepidis impossibilis. **V**idemus
hoc apte in philocaptis erga
feminas amorē ceco et vnerio.
ex quo quidā; tota hyeme sp-
nudis incedunt capitib;. **A**li;
vestimētis carent necessarijs.
Ali; hastiludis letaliē impm-
gūt mutuo. **A**li; vigilāt ihūa-
mter. et ita de reliq;. q̄ omnia
vincit amor cecus et leuiora fa-
cit. **C**ur aut xpi amor et caritas
dilectōq;. que ut Cāticoz octa-
uo dī. Velut mors fortis est.
hij; maiora non poss; facere.
Habitus insup iuuentutis ar-
dua nouit efficē. puta **S**i q̄s
assuet; ē pene a cumabulis mo-
dicū victū et amictū habere. si
cut videm; paupes i villagijs
vestib; tam otentari modicis
in hyeme. ut si eas de; delicate
nutus deferret tmmodo ob
amorē dei. scūs eē videretur.
Fictio etiā ppoctis nō minoā
nouit luere p laude vana vel
ex auaritia. **V**ant ob cām tru-
ctām quidā; et mēdici. glacia-
li tpe. nudi sedent i niuib;. ut
ad opassionē moueāt diuites
et ad sibi sibiueniēdū i pecunijs

Prius enim etis h'bis u'lemibz
corp⁹ fricaue'nt a ligatuis arti
ficialibz; sanguine o'strinxerunt;
u'lt poros corp'is alijs r'medijs
obturauerunt. **S**ed i' factis h'oi
bz sepe g'ua ex'citā repūnt ex
spēalibz domis. Sic māifestū
est a fuit in b'to prē nrō d'mico.
qui in humo eccl'ie crebro no
ctes fere duxit insomnes; qua
lia ex'citā fratribz; suis inhibu
it nō ut eis talia nō faueret; s'
q'z donū illud nouit spēale a i
firmis alijs fratribz; nō eē cōi
catū a deo. **D**iger potes ne
p'ferre i' mediū aliquos d'ma
clemēcia nris diebz; frigidis in
q'bz iuxta x' v'bū a apli caritas
m'ltorū refriguit domis talibz
laborū corpaliū seu exercitiōz
de q'bz loqm' dotatos. **C**he
olog⁹ possum mltiplicat vidi
in ytaliam tpe quo fuit iunior in
ouētū elugienfi ppe venecias
nrī ordinis p'ore fratrē paulū
de v'be veti nō dico h'oiem sed
vix hominē corp'is g'igā
teū in p'dicis exercitijs. **E**lam
puus corpore statura pusillus
a obesus erat totus carnibus.
atqz membra eius vix here
bāt ossibus. Attamē tā alacer
a expeditus animo fuit a vizi
bz; ut scdm in ordine nō noue
rim. **I**eiumum regulae quod
durat ppe anū dimidiū p'solue

bat itegre. Carnes nō edebat
eciā debil. die ac nocte seqba
tur chorū assidue. In q'dragefi
mali tpe pene p'dicans quoti
die a occupatus in cōfessionū
audiēcia assidue nō dicam vi
no limphato; s' aq' v'mata vi
no modicissimē utebat. **Q**uā nō
purā recepit aquā p'ictāciā
aq' sepius abstinebat tā curio
se a se p'p'mquīs a distantibz;
diuidebat fratribus ac minu
tatim occulte molebat m'f ma
nus ne notaretur a circumse
dentibus de abstīnencia; ut n
curiosus explorator vix p'fi
mōiam post aduertere vesti
tus dure nocte iacebat. v'igi
lijs multis insistebat; a oracōn
bus deuotis sedulo incūbebat.
Nemo i' choro a cātu alacrior
in labore manū nullus p' cōi
tate sollicitior; nec in sedādis
frat'z temptacōibz; efficacior.
Et ne tempus sibi transiret in
cassum quando audiēcie cō
fessionum p'dicacōm oracōr
vel scripturē nō vacabat. statū
coquinā p'sertim post prandi
um intrauit; a coram ad dispo
nēdū a laborādū p' futura fra
trum refectiōe inuabat sollici
te i' mūdādo nūc p'ysa nūc ole
ra nūc v'ro coopando ad filia
p'p'rijs manibz; lapido tabula
tu totā eccl'iam vel refectoriū

quorum utrumque non minime est la-
titudinis stravit et ornabat. Et
quod scriptor multum artificialis
existit: eorum eadem arte libris
valde nobilibus omni quod prae-
dit. Et non obstantibus praedictis
omnibus in hijs usque ad annum
sue etatis perseveravit circiter
octogesimo in regula obfua-
cia. quae tuebatur per viribus tan-
de autem praenata vita functus est. Vidi
ibi de nostri ordinis in eodem conue-
tu praepositi putabat fuisse canci-
es capitis septuagenarium. num-
quam hyemali tempore nec die nec
nocte quicquam cooptoio utentem
in capite. Nudis iacentem pedi-
bus dormiebat. Abstinentiam cibi per
ut tradit regula obfuantia
duram tamen in hijs tanta praeditum
leticia ut alijs fratribus praeteris
honestum communem procurat: sola
cui licitis loco et tempore. Eloum in
nostra provincia de Elureb genti
conueto fratri alium qui in sui no-
uiciatus tempore a demone qui in do-
lore viri praenoscere temptaco-
nes fustiebat acerrime. Sepis
fime enim proponebat dandum per ta-
bula: pacis osculum in ecclesia di-
cere alicui sibi note puelle. fuit
enim prius notus a multis et no-
tus in ciuitate. Queso precem in
porta adeas. sibi quod dicas: quod ti-
bi in monium promiseri et me
postules iuridice. Sepis autem

firmius proposuit in choro exiens per
ori publice scapulare et cappam
tradere: et per ecclesiam recedendo sta-
tim de ordine fugere. Sed vixit
in eo christi gratia professus est enim:
et inuentus basiliensium reforma-
cone postmodum effectus procu-
rator generosus. Nam occulte usque
est exercitum in uicinis nostris temporibus
armis habuit cilium: non qua-
le portat praesentis carthusie sed con-
textum tamen ex equorum grossissimis
crinibus et nodis. Usus est flagel-
lo stimulis et calcaribus equorum
similimis. Torquet ferrea cum ap-
penhis de eadem minera campa-
nellarum nodis grossis clauis moe-
nobilium collo detulit. Lorica fer-
rea et alijs miris ad domandam
carnem instrumentis utebatur.
Crucem habebat in siropodio
magna et lignea et absconditam
super quam iacuit nec ullis sub capi-
te utebatur plumis. Nec cauta
tempe proximi quod feruebat in peccato
huius pulchri sacerdotis et iuueis
cohibuit de causa excitaco vel pec-
catis offitium. quod in deo conuen-
tu est grauissimum: quoniam diebus festi-
uis circuiret praedicando per villa-
gia de uerbis et populum infor-
mando salutibus. Verum quia
ingenio fuit subtilissimus. Ideo
est postmodum missus in wyennam
ad generale studium: ubi annum vi-
te huius aperiens tunc circiter aia

fua deo gta assumpta ē de cor
pe. Sileo de scia reclusa q̄ppe
magūcia v̄sa ē lozica ferrea: et
ro si nō fuit calibea. Idē iuuētū
tis sue tpe fecit Ioh̄es benedi
ct⁹ postmodū euism⁹ at̄istes:
qñ venecijs cōuetū nrm intra
uit refōrtū nri ordīnis. Erat ei
cuiusdā de maiorib⁹ venetis fi
lius quē priarchatus qdā ex
spectabat p̄us eidē collatus: q̄
pat postmodū electus ē in tui
finū ep̄m. Antea tñ p̄or fuit ve
necijs in cōuentu sanctorū Jo
his et pauli.

Capitulu. r.

Uas suas multū occul
tas ordinate obsuāt:
ne ille q̄ exeūt reimtraē
volētēs obuiādo īpediant. Vie
rēt et occul̄te q̄ sint dcm ē. viij.
p̄petate sup̄. Sunt em̄ modi
diuina otepladi p̄ superoga
cōis opa equalia cōit bonis re
ligiosis ad fructū anīaz ordi
natis apte cōgruūt: quales eē
debet de p̄dicatoz et minoroz
dīm̄bz et sibi filib⁹. Tales em̄
fm ordīnacōem eccīe in occul
tis otemplacōib⁹ hausta it̄
fua loca et ext̄i exeūdo debent
alijs otemplata tradere nec se
īpediē mutuo: s̄ adiuuāe po
cius inuicē dicti duo ordīnes
statuti ad eosdē fines. v̄z sic
in republica fornicaz et iūis
eaz nulla exiens nec intrans

aliā īpedit in ope: s̄ alia dirī
ora amālia ipsas et viaseaz se
pe molūtur destruē et ita ad
errore eas ponūt. Sic i refōr
matis cōuetib⁹ dictoz ordīnū
maiores bestie de mōes vic⁹ ta
liū vias et opacōnes cōgruas
qñtūcumq⁹ recte et caute īce
dant īpedire nitunt⁹: ut a se p
turbāt mutuo: a ut a refōrma
cōis cepte rehliāt p̄posito. hac
itenōe sathanas in exordio
taliū ordīnū sepe visibilit̄ et se
pius inuisibilit̄ t̄roib⁹ et tēpta
cōib⁹ i locis pacificis armis
applicatis infernalib⁹ satage
bat turbare de q̄bz suoz ordi
nū libri mltū et late nōnt. Si
cuti ec̄ i ichuacōe mōchoz vel
poci⁹ i refōr cōne taliū p̄ma de
mōes viros religiosi filios ve
rauerūt plimū: liquet i refōrto
rū cenobitarū p̄mituoz vita
Anthōnī scz Basilij et filium
Anthōm⁹ ei nō p̄moz mōcho
rū religiosoz: s̄ p̄mo refōrto
rū pat fuit. Quia put testatur
Eusebius i eccīastica histoia.
Certū ē q̄ tpe b̄ti Marci euā
geliste i alexādria vbi p̄sul ex
titit. v̄tusq⁹ sexus fideles d̄sim
hitacula velut mōsteia cōstru
xerunt: et vitam monasticam
in castitate paupertate et obe
diencia. p̄mo in studio sacra
rū litterarum sancte duxerūt.

Constat etiam; beatum dionysium
 beati pauli apostoli discipulum.
 epistolam ad dionysium mon-
 chum intulasse scribendam. Et si ex
 ordine placet alius. Constat dei
 filium assumpta humanitate pri-
 mum una cum suis discipulis in-
 choasse monachum et vitam; ad quorum
 istar sumptuorum ordines sunt in-
 stituti promissus. Certum est enim ex
 serie euangelica in senatu apo-
 stolorum christum prioris petri superi-
 oris. Iudam procuratoris philippum
 quodammodo portarii habuisse
 officium. In eis paupertas fuit et
 abdicatio omnium rerum temporalium. teste
 petro matthei. xix. pro dicitore de-
 pto. ibi. Ecce nos reliquimus omnia
 ubi castimonia fuit ob quam io-
 hannes a nuptiis euocauit. Ibi
 obedientia fuit ad christum. Stu-
 dium ibi in christi doctrina nocte fu-
 it et die excellentissimum; dicente
 saluatore omnium. Discite a me quia
 mitis sum et humilis corde. Pre-
 dicationis etiam exercebatur officium. quan-
 misit eos binos ad predicationem
 ante faciem suam. Possessio rerum tem-
 poralium gradus nulla; sed pauper-
 tas affuit copiosa. Hanc ob-
 causam ut opinor demonis mali-
 cia a principio medicatum ordi-
 nem. quod prelibatam christi vitam suam
 delectaret. precursum per se et per quos-
 dam de clero sepe exaruit. et ho-
 die plebs non cessat ad extremum

plusquam ceteros ordines. Et in lo-
 cis ubi nunc ad unguem regulas
 suas obsequantur quorum tamen ty-
 rantes. Sicut nec christi fidem
 nec petri nauiculam; ita nec re-
 ligiones istas delere potuit nec
 delebit deo propicio in posterum.
 Quoadmodum recolende et sancte
 memorie magister henricus de
 hassia sacre pagine professor.
 pulchre deducit in lectura sua
 super genesim. **P**iger. Constat
 libros iuris divini et humani. et
 colentibus theologiis. et sanctio-
 nes canonicas. quod dictorum ordi-
 num fratres in sancti prestantis pagina
 longe amplius quam secularis cleri
 doctores laborauerunt. Nam libros
 fere innumeros sanctis theologia edide-
 runt et dominus albertus. non solum in divina.
 sed etiam in philosophica scriptu-
 ra primus et perfectus postillator to-
 tius biblie. Hugo cardinalis et
 postremus petrus de palude. me-
 dique alii fuerunt plurimi. Super
 sententiarum librum Petrus de thara-
 tasia postmodum ipse. Innocentius.
 Durandus. et multi scripserunt la-
 tissime sermones de tempore et sanctis.
 qui in compactione aliorum ut a vi-
 ris audiri letatissimis dicuntur
 aurei. Scripsit et totum passio-
 nis lombardica de legibus
 sanctorum iacobus de wragine
 iohannes ianuensis episcopus Summa
 confessorum. Que summa. latius quam so-

osciēcosos casus theologicos
pit et iuridicos omni q̄ Johis
triburgens. Que summa breui
or et descriptio i eisdē q̄ bartho
lomei de brixia. Quis dēiqz tex
tū quicqz librorū decretalū et
Summa iuris p̄mā. Rōne. Ra
imū d̄ de pēna forti. Sileo de
oibz textibz p̄hi quos henri
cus krosbeim de greco trāstui
lit. De noua loyca topica et so
phistica eiusdē p̄hi quā s̄b cō
pēdio tradit. nō solū in quicqz s̄
multis alijs p̄uis tractatibus
clausit. De. hys. et de inumeris
alijs libris et opuscul. q̄ omnia
p̄fata cōposuerūt fr̄es p̄dica
toz ordis. Porro Alexander de
halis q̄ summas scripsit maxias
et p̄fūdissias. Venerabilis tona
uē. Nouus Scotus Johes Ri
chard. et alij pl̄imi q̄ sup se
tēcias scripsert egregie. Asta
ran. et Johes erfordēb q̄ iu
riū summas. et Nicolaus de lyra
sup oēs biblie libros ad lra.
quē nullū in hoc excessisse vidē.
q̄ oēs minorū ordinis fuerunt.
quos et alios me melius exp̄
mere valerēt qui dē m̄ ordīnē
professi eēnt. Ita de alijs ordi
nibz excellētes multi extiterūt.
Cūqz ex dictis religiōibz tot
fructus prodierūt eccie. et ho
die in multis p̄tibz prodeant et
multos suā religiōem profes

los ab eccia canoīatos h̄ant.
et de p̄fatis volūbz clerus se et
ip̄m h̄eat regē. m̄zū vñ apud
quosdā ordīnē tale procedat.
Theolog. A demonis scia
tia originalit̄ ex abusu iuriū cō
mūium. et vtrūqz fortassis ex
quorū dā auaritia. Postreā duo
qz clerū t̄gūt et religiōes. p̄
nūc reliqz. vñū credo qz si q̄ dā
religiōi abutēnt̄ p̄uilegijs.
nō totus ordo s̄ p̄leq̄ dērent
rei. Et cū ē qz illos qui religiō
nē suā mō suāt p̄leq̄ adimnū
nō dēret. q̄s tñ in suis p̄ribz i
choacōe ordīnū scim̄ p̄secuti
omibz amāissimis eē v̄xatos.
Piger. ergo de demone. An
adhuc tales v̄xet religiosos
exēplo v̄lis oñdē. **T**heolo
gus. manifeste pandā. Nā a re
latōne fidei digna didici m̄ gri
gwidonis sacre theologie p̄
fessoris. p̄oris. iambati et eius
subprioris. et scripto p̄oris in
assiacō prouincie francie no
stri ordinis reformatoris. reli
giōne litteris et fama appro
batorum. Didici inqz qz postq̄
idem conuētus in assiacō pre
terito anno reductus fuit ad
reformatōnis decus. Sp̄us
malignus fratrum officinas
cepit patenter inuaderē. fene
stras fregit. Vtensilia subue
xit. Dolia v̄maria dissoluit.

cordas cāpane scidit: et eas de
asportauit. Cū balū qđ dum
taxat de die pulsai solet ad mē
sā et collacōnem tpe pulsauit
nocturno. Sicq; inquietauit
solū infra tridū frēs: ut quos
dā fere duceret ad amētia; Elā
de die in domib; ouentus infei
cibus. de nocte wro habita
uit i dormitōio adeo terribiliter:
ut null; fratz auderet sol; per
cōuentū incedere. Quid plura;
Vna die iuasit nouitiū i etate
cōstitutū vite sue. et q̄to circi
ter anno: cū; westes laceauit
in. xij. foraminib; westigia; eis
reliques vng. wū: quasi cū;
dā fere filuestris. Alia die in vi
gilia vic; octauar; Ephie. di
cto apparuit nouicō in forma
catti nigerrimi di. s; habitū
ordinis exueris: die tēcia te mē
ficiā. Quo viso et audito: iuue
nis alta voce adiurare cepit de
monē in xpī noie. Inuasit tūc
demon de nouo nouitiū. defen
dit se idem. In q̄ lucta accurre
bāt frēs: ex lucta amboz in cel
la repiētes mēsa. pulpitu. lem
et fere alia sbuerfa omia. Vñ
debilitatū ad recreandū frēs
detulerūt ad ignē. Quo facto:
statū eū de nouo de manib; fra
trū eripuit in flāmas ignis p
iecit: et p longū tractū tempo
ris caput eius in medio ignis

detinuit. Deinde nouitiū frēs
magno cū labore enpiētes eū
in eccliam ad fumū altare detu
lerunt. Vbi iterato eum demon
e manib; eoz explodit. et p to
tū chor; violentē traxit. et adeo
percussit grauit: ut demū rictus
a demone pene a cūctis fribus
diceretur eē mortu;. Quā ob
rē ones ad deigenitcem et ad
scōs plurimos pces p defun
cto ceperūt fundere: et postre
mo ad sactū prēm nostz dñi
cū recurrē. Ob cuius ruerēcia
locus nouella reformacōe de
coratus erat: et vbi hec petieba
tur a demōe. Et ecce pater iste
piissimus suoz mēoz opm. su
per altae subito in fōz viri ele
gantissimi et in habitu ordis
apparuit. Frat; wro q̄ credebatur
mortuus et in fratz quorū
dā; iacuit manib; wltu cepit
hylares cere se de medio fratz
erigere: et wrsus altare ut ibi
deū adoraret et sanctū dñicū ce
pitq; currere. Demon int; hec a
loco. et deinde p diuersas offi
cinas domus tñto cū strepitu
fugiēdo furē: ut totius patrie
malleatores adeē putares. Et
qđ admiracōe ē dignus. mox
ut sacramento dñissimo cōmu
catus fuit frat; q̄ putabatur eē
defunct;. cōn iuasione; demōis
tātā ei dñia virt; valitudinē

tribuit ut mēbris oib⁹ plena
et pfcā restituēt sanitas. Mi
nabat ptea eis dē dieb⁹ demō
iste pessim⁹ voce clamorosa se
nllatē a domo ista recessur⁹
quā dixit se lōgo tpe titulo p
peratis possedisse. S; scientes
deo deuoti frēs demōnē eē mē
dace et prēz mendatū cepte re
for cōm p uirib⁹ opa; dederūt li
c; i hīs et alijs vracōib⁹ adeo
guatiferit ut noctes bñ isō
nes ducēt nec demō iste ma
ligri destitit. Nā postmodū al
tius nouicij cappā destruxit et
famlo in coqna frat⁹ necessitati
b⁹ fuit violentē librum satis
pulchr⁹ in q̄ hōre canoice oti
nebant cepit in ollā bulien
tē iecit et tōlit destruxit. Sicq;
tandē miser ille demon absces
sit et frēs Jam velut laboriosa
formicas occultas et patētēs
vias pambulare finit.

Capitulu. xi.

Extra domū via satis rcā
et apta ābulāt ut necē
ria acq̄rant pascua p q̄
docēt oēs viuentes collegialit
seu ciuilit. q̄ extra locū sue ha
bitacōis p necessarijs edifica
tioe pnt egredi. Recta enī via
moz reitudie; denōt. Apta au
te; ē extr domū via rcā qn iux
ta x̄ vbu sic lux nrā corā hoib⁹
lucet ut videāt opa bō et nrā p

q̄ mitōia acq̄rimus pascua vi
rentia hēditatis etne. Cā aut
q̄re extra domū ābulāt est ut
pascua necēria acq̄rant. aiaz
mo alit intelligo ul corp m qn
tūcūq; ei q̄s vitā duxit bonā
et clausā. tñ sepe opus est ut p
victu vtriusq; hois sibi l p fi
bi cōmissis extra domū egredi
atur. Si via rcā tūc incedē ge
stiat siue in via pedū fuit siue
moerit. nō ābulent pbtm sine
teste socio in abditis l vbi sor
des esse osueuerāt cōiter velut
in āgul. Alioqn spoliū piclo se
q̄s cōmittit in reb⁹ honore vel
thx sauz amē oernētib⁹. **P**
ger. Dic q̄so si occurrit aliq̄
mi aculū nrō factū tpe de bono
fidelit. q̄ extra suā habitacōem
pdeūdo p amē l corpis neces
sarijs dīa grā visitatus sit in
hoc maligno tpe. **T**heolo
gus. Duplex tibi pandā pdi
giū de vno x̄ faulo dīmitus oñ
sum in suo corp ali itimē. Nam
nrō tpe fuit vir ille dign⁹ me
morā de quo tibi in pprietate
pma sup retuli q̄ ob amorem
dei gemetricis ob satisfactioe;
p delictis et ut deo vacaret qe
tus. Elōnunq; ad pegrīan
dū vsus aq̄sgnanū de Nuren
berga se deuote dedit itimeri
bus. Consuetudo pte rea ta
lis illi crebra existit in itimere

Liber

Primus

ut in prandiu et cenam et si sit
gravi premeretur. nullatenus tamen
biberet. Sed delectationi tali ob
reuerentiam dominice passionis resi
gnaret. Hanc autem afflictionem se
lo domini amoris assumptam. quod for
te nature debili nocere poterat.
ita tamen de mirro modo temporavit divina
clementia. Si quidem in itinere tempore
illo et hora qua sitis dei suum gra
uam cepit. statim ore clauso quam
dam humectationem et rosifluam
ori suo infundi sensit. quam quod
haustus refrigerantis natura
gestit mirando deglutire cepit. et
omnem sitim sibi extinxit. Nec hoc
semel tantum accidit. sed quotidie
quando sitis ut premititur sanctum vi
rum vexare cepisset. Cumque hanc
divinam ut presumitur res eadem
plurimo tempore precepisset. affuit in
fausta quadam ut ita dicam illi
dies et hora in qua peregrinatio
ut antea versus beatam virginem
in Aquiligranum graviter exatus
est. sitis acuta temptatus est. affu
it etiam prout in ipsius itinere spa
tio abstinentie bone ipsius viri
maioris transgressionis fomentum.
Fons quidam amenus et frigidus
quo viso. pugre cepit in gluvie
es cum abstinentia. quam etiam deu
ota est. Nam appetitui corporis satis
faciendo bibit. et divinum quem prius
susceperat haustum irrecupabiliter
prout perdidit. **Piger Scire**

Capitulum

Undecimum

vellere cur deus illi suo famulo ob
tatu si dicere audeo excessus trans
gressionem talem voluit consolaci
onem adimere. **Theologus**
Responsum non aliud quam ut supra
prima proprietate dixi accipito.
quod eodem penso eam quantum tui habes.
Audi aliud eodem dei famu
lo in pensum beneficium. **Est** consuetu
do multum laudabilis multorum
ne dicam plebium utriusque sex
us in almania. Verum etiam mag
norum et nobilium ad minus se
mel die naturali in hora aliqua
fumum humano generi in pensum bene
ficii christi passionem meditari et
rememorari. ut exinde deo grati
mala mundi ferant pacientius et
virtutes operentur facilius. **Hunc**
morem postquam dei famulus audis
set in hunc more comedari. plurimum
cepit ipse eundem diem persequi
deuotius quo potuit. **Amma**
cio autem quidam magna tandem
eum tetigit. videlicet acerba et gravis
quod fuit in christo tristitia tempore quo
patiebatur. In die pascheus.
Quod admiratione sancta crescente po
stremo orationes in geminae non
desinebat ad christi clementiam. ut
si sua voluntas esset. sentimentum
aliquid preceptibile daret. In quo
per experientiam viri similitudinem de
amantudinis legeret nec frau
datus est a desiderio suo bono
Nam die quadam cum iuxta suam

consuetudinem de ciuitate Rure
berge exiret versus capellam sancti
Leonardi satis prope muros di
cte ciuitatis iacentem ad quam de
uoto rerum hominum multitudo diem
solis influere. Constitutus in itinere
dicti spacii meditabundus
fuit ad obtinendum id quod
iam diu desiderauerat in opinate tan
tum dolor suo corpori et tristitia il
labeatur anime ut omnibus deficiens
viribus cogitur solitari eadem
seque putabat illico animam et cor
pe perire. Vix quod istud diuini mu
nusculum conuiculis diuine passio
nis non in hitu et permaneret. Sed so
lus dabatur in passionis et transitus
cuiusdam modo. Idcirco resumptis
viribus resedit a vltimo surrexit
gracius deinceps et deuotius primo
et dulcius christi passionem mente
reuoluendo. **Diger:** Triab hoc
currunt dubia in enim constat quod
dam ferri a christi vita meditanda
per timorem passionis eius sit me
moriam turbulenta tristitia christum
per decursu sue vite fuisse existi
mantes naturaliter autem cum tristi
tiam quicquid morari tedet. **Primo**
igitur quod. An christus qui vitam du
xit perfectissimam et semper via inces
sit publica. An inquit martir se
per fuit quod passionem suam acerbis
simam prouidit. **Secundo.** utrum con
suetudinem letam in vultu gestu
et verbo crebro suis ostendit. **Ter**

co. an ne aliquando riserit. **Theo**
logus. Ad primum dico. Matris fuit ut
ita dicam scire infuse notitia. Sed non
sensu doloris et expietia. Ab ista
tamen ei conceptio sue notitia habu
it omnium futurorum in superioribus anime
beatitudinis. Vbi vbi vidit cla
rissime et in infusa scientia. Sed hoc futu
ra peragnosce sensualitatem non
mouebatur ad tristitiam et doloris
sentimentum non appropinquante pas
sionis tempore. **Hec vult S. doctor**
cum in. in. di. xvij. q. vlt. di. q.
ius mors a principio conceptio
eet prouisa non tamen prouidebatur
ut imminere. Ideo dubitacione et in
formidie affcus non fatiebat.
Sed solum quoniam iam iminebat. **Sic**
ei in nobis exprimitur timorem vltimo do
lore. **Scit enim** studens vitam iu
ueis omnium terribiliu finem esse mor
tem. Ex deo philo. in. in. et hi. et
se moitur. **Sed** quod non eam prima
ginatur ut appropinquam huius ut distan
tem: ad tristitiam modicum ul
timouit. **Mouet autem** in seculo se
ne esse et appropinquam huius sic per cogitat.
Ad. ij. repio. quod christus in facie et in
omnibus artibus sui corporis pulchri
mus fuit per maiorem parte vite con
suetudo cum alijs vultu hilaris et
iocundo incessit. et in verbis af
fabilitatis et eutrapelie virtu
tes perfecte ostendit. **Primum**
per ex sacra scriptura. ex secundo
doctrina. ex approbata historia.

et ex rōnis id cōuincitur indu-
stria. Nā sūm hebreos et Latinos
sacre scripture expoitores illū
ps. de xpi hūanitate ad lram
exponitur. Speciosus fōr p fi-
lijs hōim. defusa ē grā in labijs
tuis. Sup quo btus Ihero. in
ep̄la ad p̄ncipiam virginē di-
cit. Absq; passionib; crucis.
pulchrior vniuersū fuit virgo
de virgine. q̄ nō ex volūtate vi-
ri s; ex deo natus ē. n̄ habuiss;
et in vultu occultasset lumen
quoddam syderiū nunq; eum
apostoli statim secuti fuissent.
nec illi q̄ ad eū cōphendendū
venerāt corruissent. Idem sup;
math. dicit. Certē ipse fulgor
similitatis occulte q̄ etiā i hūa-
na relucebat facie. ex ipō p̄mo
asp̄cū discipulos ad se trahere
poterat. Sicut magnes lapis
anulos et stipulas ac festucas
sibi copulat. de vultus autē hy-
laritate ad lram tam sūm inde
os q̄ iuxta catholicos ysaie
ysaie q̄dragesimosecūdo de xpo
sic p̄dicat. **Nō** erit tristis nec
turbulētus. v. glō. **Semper**
hylaris sempq; iocūdus fuit
Et ibidē btus Ihero. dicit. Dēi
q; iuxta ap̄lxiā ysaie non tri-
stis neq; turbulētus fuit. sed
eq̄litate vultus om̄i tpe cōf-
uauit. Qd in falso p̄hi gloian-
tur de socrate. nunq; sc; eū pl;

solito tristē aut letū fuisse. Idē
ponitur in glō. sup math. xij.
Vbi xps p̄fatū textum ysaie
xlij. appropriat in multis sibi.
et prelibata verba ysaie viti-
scripto obmissa eē denōt. vñ
et scūs doctoz ibidē sic cōmēta-
tur de xpo. **Non** erit tristis in
corde. nec turbulētus in facie.
Semp enī hylaris iocūdus q;
fuit. eq̄litate mētis suans.
Et si q̄ tū ad ptē sensibīlē fuit
passio tristitiei nō q̄ de necita-
tis sed volūtatis. vnde math. xi.
xxvi. **Tristis** est aīa mea vsq;
ad mortem. hinc btus bern. in
p̄sona penitentū. sūmone de s̄a-
cto martino cōpando xpi be-
nignitate; ad diuiciā seculi sic
dicit. Dñs ih̄us libenci; meū
q̄ ego secū eē dignatur. quem
mūeo quoties quero. q̄ occur-
rit cū p̄amib; fugienti. q̄ vultū
letū mihi on̄dit. q̄ meam peni-
tenciā sicut in nocēciā; ample-
ratur. vbiq; let9. vbiq; bon9
vbiq; pius. vbiq; dulcis cum
magna multitudie dulcedis.
Nō facit sup̄ciliū. oculos nō
obliquat. nec retorquet facie.
nec verba resonz apulosa. S;
occurrit ruerētē. et accurrit i
amplex9 flens sup collū meū.
et iubet p̄ferri stolā p̄ma; hec
bernad9 et alia similia de filio
p̄digo cum suo p̄re adducat

aposto **H**istoia p̄tea de Aba
 garo rege auctēficata scriptis
 p̄nomis carno cēf. **E**p̄la ad ria
 m̄ ad karolū a sētentis Johis
 damascē m̄. iij. de ymagīe
 ḡciosissia saluatoris ab eodem
 l̄m̄tho imp̄ssa p̄libata confir
 mat. **R**ōm̄b; etiā idem vūnci
 tur in sacro eloquio fūdati:
 7 in moraliphia. **N**ā ea q̄ ime
 diate a dō manāt s̄m Crisof.
 excellūt alia sui generis: ut in
 adā creato a eua. In v̄mo p̄z
 xp̄m de aqua facto a filiib; pa
 tuūt. **S**i xp̄i huānitas imedia
 te a sp̄s̄facto creata a facta ē.
Insup s̄m ōnes nr̄e sophie p
 fessores xp̄s ōnes vtutes ha
 buūt q̄ ip̄fectiōez nō includūt.
Si affabilitas seu amicitia est
 vera ac sp̄alis 7 p̄fecta virtus
 nullā ip̄fectiōis notā includēs:
 ut p̄bat. s̄. th̄o. 2. 2. q. cxvi. qua
 affabilis quis ē debite prio
 de q̄ sapiens mādat Eccl̄i. iij.
Cōgregacōni paupm affabi
 lē te facto. **P**mo ps est iustitiē
 q̄ hō naturalit̄ ē am̄al s̄otiale:
 ideo deb; ex quadā honestate
 vitatis māifestacōem alijs.
Sicut aut̄ hō nō poss; v̄uere
 in societate sine veritate. Ita
 nec sine d̄lectiōe. q̄ sic p̄hus
 dic. viij. ethico. Null⁹ pōt per
 diē morari cū tristi nec cū nō
 d̄lectabili. **I**deo tenetur ex debi

to quodā naturali honestatis
 hō ut alijs hominib; d̄lectabili
 ter viuāt. nisi p̄t aliqua cā;
 necesse sit aliqñ alios vtiliter
 contristare ut in correctiōe p
 peccatis sicut Apostolus. ij. co
 r̄m. vij. p̄mis ad peccatum nō
 hylarem vultum ōndendo. sic
 Eccl̄i. vij. filie tibi sūt serua cor
 p̄ illaz a nō ostēdas hylarē
 fatē ad illas. **E**rgo ad sapien
 tē p̄tinet ut d̄lectiōem affeāt
 cōnūstantib; nō lasciuā. quā
 virtus cauet sed honestā. s̄m il
 lud psalmis. **E**cce q̄ bonū 7 q̄
 iocū dū habitare fr̄es in v̄nu
Nec de th̄o. **N**unc ē q̄ p̄hari
 seīs x̄ discip̄los p̄mo mgr̄m
 calūniatibus. **L**uce. ij. dñs ait
Elūquit filios sp̄s̄i potestis
 facē ieiūare. **D**ū cū ill̄ ē sp̄s̄us.
Veniet aut̄ dies cū ablat⁹ ab
 ill̄ fuerit sp̄s̄us. **I**eiūāb̄ ut ieiū
 mio sc; exultacōis. nō afflictō
 nis s̄m gl̄o. luce. x. ait euāgeli
 sta. **E**xultauit ih̄us sp̄i 7 dixit
Cōhite tibi p̄r. 7c. **Q**ue Ciril
 lus Albertus magnus a Du
 go de cristi humanitate expo
 nunt. **P**mo virtus eutrapolie
 qua quis bene scit conuertere
 aliqua dicta vel facta in sola
 tum ut in. iij. ethicozū pōnt
 philosoph⁹ 7 s̄actus Doctoz
 2. 2. quēstione. clxviij. a cristo
 neganda esse non apparet.

Dicit propterea Origenes Veritas
 traditio talis ad nos de ihesu
 quoniam non solum due forme in eo
 fuerunt. Vna secundum quam omnes eum
 viderunt. Altera secundum quam transfiguratus
 est coram discipulis in monte.
 Et etiam unicuique apparebat
 secundum quod fuerat dignus. sicut et de
 mana scriptum est. quod habebat
 saporem ad omnem usum venientem.
 Ita etiam hoc die diuimode a di
 uisus videtur mentibus. Vnde Cassianus
 coll. abbatibus Isaac. in secundum na
 turam puritatis sue vnaquodque mens
 in oratione seu contemplatione sua
 erigitur vel fortitur tantum secundum a
 terrenarum ac materialium rerum con
 templatione discedens. quantum eum sta
 tus sue puritatis puritatis. fecit
 quod ihesu humilem hominem adhuc
 et carneum vel glorificatum et im
 munitatis sue gloria vimentem in
 mens obtutibus anime puritatis. Ad
 tunc dubium de risu caute loqui
 oportet et intelligere ne imperfectio
 aliqua perfectiori summe ascriba
 tur. Repro inquit in sacro eloquio
 risum triplicem. Vnum virtuosum.
 Aliud delictosum seu iocosum. Ter
 tium pernitiosum. Perniciosus est quo
 quis per ineptam letitiam ad peccatum
 mortale declinat cum rationis consen
 su deliberato. De quo veritas.
 luce. vi. ait. Ve vobis qui ridetis
 nunc quia lugebitis et flebitis. Vbi
 beatus Basilus. Superfluum risum

est immoderatione signum et effre
 nis anime motus. Vbi etiam dominus.
 peccatorum addidit secundum doctorum com
 mune doctrinam criminale peccatum
 ad eum christus inuit. De quo puer.
 in. 82. Letatur cum malefecerint.
 et exultat in rebus pessimis. De
 litiosum vero qui ad tales consen
 sus metas non peruenit. Et ex ior
 diata animi leticia procedit. Si
 cut de risu sare legimus gene
 xviii. in audito ocepto ex sem
 bus. disceptando de dei oraculo
 ut glo. di. risit. Quam ob rem et
 ab angelo correpta fuit. quia
 fidem non dum de eius verbis ha
 buit. Vnde et beatus augustinus. ibidem
 dicit in glo. quod risus fuit dubi
 tationis non admirationis solum.
 quod peccatum forte beatus augustinus. ri
 dendo commisit. quoniam poma quidam
 Iuueis ex his subtraxit alijs. De
 quo li. confessionum dicit. Risus
 erat quasi titillato corde quod eos
 fallebam. quod hoc a nobis fieri
 non putabant et vehementer nole
 bant. Elemo autem solus facile ri
 det. nisi cum aliquid nimis ridicu
 lum sensibus occurrit animo. Vel
 saltem risus perniciosus hic fuit.
 De quibus duobus risibus. Sen
 li. de. n. virtutibus dicit. Reprehen
 sibilis est risus. si est immoderatus.
 Si puerilis effusus si muliebrus
 fecus. Odibile quoque fuit homines risus
 a superbiis et claris. a malignis. a

furtiu⁹ a mal' alienis euocat⁹
 De scōo risu di. b. Basili⁹ i re
 gula Incontētie signū ē ior di
 natis a iōpositis morib⁹ agē
 in risu cū vtiq; subridendo tm
 mō leticia; oportet indicari. In
 decoz ē ei tēpēdātē cū solitu
 eleuare risū. qd p mōtūmēcia;
 mētis accidē sol; etiā iuitis; q
 res gūitatem ⁊ cōstātia; amē
 emollit ac resoluē sol; q risus
 q̄ alienus eē debeat a religio
 sis ostendit exemplū in vitas
 patrum vbi dicitur patribus
 in caritate māducantib⁹ risit
 vn⁹ ad mensam quem vidēs
 Abbas Johānes amare fleuit
 di. Quid putas frater iste hēt
 i corde q risit cum magis flere
 dēret. qz caritate; māducat.
 Virtuosus aut risus est. quē
 Sen. vbi sup sic describit hē
 dū. Nō iquit sit risus tu⁹ scur
 rilis; h̄ gta vrbāntas Sales
 tui sine dēte. sint ioci sine vili
 tate. risus sine cachino. vox si
 ne clamore. Talem leticia vel
 ut bas. ait sub risū fuillē affit
 beatus Bern. i scō malachia
 episcopo. Quid ait non edifi
 cas in ei⁹ icellu. aspectu. hitu.
 vultu. Deniq; vultus hylari
 tatē nō fuscit aut meror. nec
 leuigauit risus. Totum in eo
 disciplinatum totum infigne
 virtutis pfectionis forma per

oia seriofus sed nō austerus.
 Remissus mēdū dissolutus au
 tē nūq; negligēs nī. ⁊ si p tpe
 mltā dissimulās. Tales se fuil
 se testat. b. iob tpe pspitatis
 iob. xxi. Si qn ridebā ad eos
 sc; cū qbus ouersabar nō cre
 debāt et lux vultus mei nō ca
 debat i trā sup q. s. doctoz dic.
 Hoc ondit qz erat in cōsaci
 one moderatus. nec enim dis
 soluebat ad eos i gaudio vñ
 dic. Si qn ridebā ad eos sc;
 aliq signa leticie ondes: nō cre
 debāt sc; me eē risibile; Et fili
 ter etiā nō erat p tristitiā depf
 sus. vñ sbdit lux vultus mei
 nō cadit. Solēt ei hōies mero
 re depfili oculos dimissos ad t
 rā hrē. Et dñs Alb. sup eodē di
 cit. Si qn ridebā ait. qz ad eos
 exhibēs hylaitatē quod aqn
 faciēdū ē. vñ Eccl. iij. Noli eē
 sicut leo i domo tua eūrens co
 mesticos tuos. nō credebant
 sc; qz risus ut risus esset qz el
 set hylaitas benignitatis mag
 na matuitate modesta nī hñs
 iepcie. fm illud Eccl. ij. Risum
 reputauit errorem. ⁊ gaudio di
 xi qd frustra decipis. Et hoc ex
 planat idē subdēns. Lux vl
 tus mei in hylaitate significa
 ta nō cadebat i trā. hoc ēi cō
 culcatōez. sicut lux eoꝝ q mēp
 tas hñt letitias ⁊ dissolutas.

De quibus 82 sapie. xiiij. Dum
letantur infamant. Virtuosum
hunc risum. Abraham habu-
it. De quo genes. xvij. dicitur
Cecidit abraham facie et risit
Dicens in corde suo. putes ne ce-
tenario nascetur filius? et Sara no-
nagenaia puer. Sup quo glo.
Gaius est vn p Isaac risus voca-
tur. Sequens aut applaudendo
dixit. non disceptando. Et ut ibi
aug. ca. xvij. dicit. Hic risus
admiracionis fuit non dubitatio-
nis. vn ab angelo non hic. sed
sare risus replens est. Ad ter-
tiu igz questu tuu ex tercio ri-
su virtuoso recipe potes. qui
p qnto pfectione importat a
xpo non est negando. Sed quia
plus pdest aduersa q pspira
fortuna. teste Sen. et teste p-
pheta a late sinistro aduhsa
tis scz cadunt tm mille. vbi de-
cem milia cadunt a dextris p-
spiritatis. Cristus paupertate
elegit et pnie opera. fleuisse qz
legitur. non qn prefata scoru
dicta de eo locu oino habeat
ut pmittitur. Diger et tent
sto. Et put ex supioribus comi-
tio. res magni pfectus e et viz-
tutu materia. sepe et multu mei-
torum omnia meditari passio-
ne. et tm nonnulli lratoz reperi-
untur q otrariu huius suadet.
aut ad illa qua laudas medi-

tacione nec exclamato. ihs nec
puatis smombz fideles xpi tra-
here mtutur. **C**holog. Im-
pfectu meu fateor. verius pfu-
pacione et stulticia. diebz ei ali-
quibz et tpibus meditaciones
tales non magnipendi apud
me et alios ut debui. h xpi vr-
boz imemor et factoz auctori-
tatibz. obmisi in me et i proxio.
de quo doleo. doctus su etia cu
confusione mea tacitus. q me-
rito multu dolere de neglectis
deberet. quia reuera a generos
et a simplicibz. a doctis. et a se-
cularibus ab opidamis. et a ru-
ralibz. ab hys inq quos ones
mi fallar sum a exptus sum de
uo conem acqsisse in xpi passi-
one. didici q fructuosu illis sit
memoria reuoluere qd xpus fie-
ri mandauit. Apostolus docuit.
factoz autoritas autenticauit.
Hec inqt quocienscuqz feceritis
vicz cosecratio vel sumedo sac-
mentu dnicu. in mei memoria
facietis. ut ecia in misse habet
officio. et a xpo sumptu e. Vn
pma corin. ij. Apostolus dicit
post eucaristie pm a tradicoe
xpm dixisse apostolis. Hoc fa-
cite quotiescuqz bibetis. in me-
am comemoracoem. Quotiescuqz
ei maducabitis pane huc et ca-
lice bibetis. morte dmi annun-
tietis donec veniat. In eiusdem

etiā laudē ita dic. s. tho. m. iij. di. viij. q. i. ar. iij. Cōfessionis fidei xpiane tō fūma consistit in passiōe x. vñ aplūs. i. cor. m. ij. Nō iudicauī me aliqđ sciē mē vs n̄ ihm xpm. a hūc crucifi xū Cui⁹ articuli ofessio maiorē hz difficultatē qz sic dī in ead ep̄la. i. ca. Nos p̄dicam⁹ xpm crucifixū iudeis qđem scanda lū. gentibz aut stulticiam. Hec tho. Pretea ibidem i. 2. 2. q. lxxxiij. vbi tractat de deuocōe cōcludens qz tria ad deuocōem causādā sūt accōmoda. Vitz dei gratiū donū. Cōsideratio p̄pōz defectuū. Et cōtēplacō siue meditacō de dīnis. sic cōtra vltimam cām arguit. Si cōtēplacō esset p̄p̄a et p se causa deuocōis. oportet qz ea q sūt alioris cōtēplacōis magis deuocōnem excitarent. Huius aut cōnriū appar. frequēter ei maior deuocō excitat ex cōsideracōe passiōis x. a alijs misterijs hūanitatē ipius. qz ex cōsideracōe dīne magnitudinis. Rñd. ea q sūt dīnitatis sūt fm se maxie excitantia dilectōem et p oīs deuocōem qz deus ē sup oia diligendus. h̄ ex debilitate mētis hūane ē qz sic indigz manu duci ad cōgniciōē dīnōrū. Ita ec ad dilectōem p aliq sēsibilia nob magis nō. In q

p̄cipue ē hūanitas x. fm qz in p̄faciōe dī. Vt dū visibilit deum agnoscam⁹ p hūc in inuisibilitū amorē rapiam. Et ideo ea q ptmēt ad x hūanitatē p modū cuiusdā manu duciōis maxie deuocōez excitant. cū tñ deuocō p̄ncipalit cū ea q sūt dīnitatis consistat. Hic vne abilis. Veda sup illd math. xvi. Tu es xps filius dei vñi sic dicit. Si aplo paulo satis est n̄l scire nisi ihm xpm a hūc crucifixū. Quid apli⁹ m desiderādū ē sciē qz xpm. In vno ei hoc nō mie a dīnitatis a incarnacōis a fides ē passiōis. Cōplexus ē itaqz oia q a naturā a nomē exp̄lit m q fūma vtutū ē. S. quo ptelabor lōg. Amis fidei mee xps est finis fidei mee fili us dei ē. In quo scz igrediendo a egrediendo moral fornicā pascua inueniet.

Capitulū. xii.

Nō more apū sibi fornicā cibū faciūt. h̄ a deo a natura cibos dōtos recōdunt. In p̄mis cōtēplatiuoz. In scōis v̄ro refectio et labor actiuoz datur intelligi. Panem iste de q lu. xiiij. dī btis q māducat panem in regno celoz a quibusdā sollicitudine qh̄ p̄p̄ia et laborē acquirūt. ut a doctozibz sanctis et p̄latis

prudētib⁹. q̄ conatu sibi a natura indito. nō tñ sine dei instigante grā opib⁹ bonis insistūt. **D**e quali cibo ecclī. xiiij. 82. An tuū obitū opare iusticiaz. qm̄ non ē apud inferos repire cibū. **A** q̄busdā vero incipiētib⁹. et ip̄fectis mētis recreacō cū labore modico pl⁹ repitur. q̄ fatiga ip̄pararetur. De eodē et pri⁹ orī pū. xiiij. 82. Multi tibi in ualib⁹ patz. et alij ogregātur absq; iudicio. Est em̄ ut tactū ē sup̄ circa finem p̄mi capituli xiiij. mentē osolans gratia dī seruis collata i via. vna gratū fatiēs. q̄ a quibusdā i modico vel in nullo aliqñ p̄cipitur sensibiliē. Alia est grā gratis data in qua dīma dulcedo sensibiliē acq̄ritur. dei solius munere sine merito p̄uio. **P**rima potentes sine sc̄sa sepe sub virtutū et tēptacōnū statu laborant grauit. s̄ merito ie pluimū. sic xpī apostoli ablato sponso luxisse repiuntur. Sc̄bi vero in pugnacōib⁹ nō q̄ssantur pro tūc gūib⁹. sed cū gaudio dīne cōsolationis minus merētur cet̄as p̄ibus. velut saluatoris discipuli. qui in p̄ncia sponfi lugere nequibāt. **P**igerda peto exēplū de sc̄bis. de p̄mis em̄ est omune. **T**heolog⁹ Rōm aliqñ militem Boarum

nomine. generosū multum et etiā ap̄d seculū prudētem virū in herbioleni dyocesi. qui in satis familiis fuit et notus. et q̄ sequūtur. ut sibi osulerez patefecit. Cū em̄ fuisset aliqñ iuuenis cū filiis p̄cez satis male i q̄busdā educatus ē. nō verbū dei s̄ fistulatores audiē cōsueuit prudentū et grauiū viroz societates fugit. et verba blasphemā dī notātia vix aut nullo latē in ore cōtinē potuit. **V**enit interea tēpus quo pro accendenda milicia ire debuit ad trā. quā dei filius suus cruore et pedib⁹ osēcrauit. **V**bi cū alijs p̄grimis p̄ loca varia in q̄bus xp̄us passus est deduct⁹ ē. et ab alto tūc p̄ dei grāciam visitari cepit. **N**am q̄sdam oēs crebro ob dei reuerētiam dicē apposuit. **E**t miles effectus i terram p̄pria rediit. **I**bi in virū alter ē mutatus. **E**x p̄dicacōnū em̄ audicōne discere cepit q̄ lōge deuiasset a deo. et an militado antea i diuerb⁹ guerris p̄ximis nocuisset in mūdo. **C**ōfessionē sacramētalem oīm facinorū suoz fecit. et pro loco et tpe lesis s̄m prudētum cōsilia satisfecit. **D**em̄ nō mō ut antea semel s̄ bis in anni spacio eucaistie sacramētū suscepit. **Q**uo facto. i sc̄sa cōmunicacōe

eciā de glutita iā sacra hostia.
quēdā insolitū pcepit sapore
dulce qdē put dīcturare po-
tuit hilem hntē; odorē panis
frumētī nouit et optie depisti
S cū de hoc miāret et cogita-
ret cibo sūpto matiali. tales sa-
porē et odorē debere recedere. Il-
lud nō statim euenit. h longo tē-
pis tractu postea otinuauit p-
fata pcepō: que tū postreō de-
sūt. **C**epit intea sequēti āno ē-
na vice eukaiſtiā sumere. In se-
ſtitatib; vic; maiorib; in qli-
bet cōione se sapor et odor pre-
dicti augmētauerūt in pceptibi-
litate et in otinuacōe quousq;
deuenerūt ad tātā suauitatē: q-
nulli rei dulci et suauē ea cōpa-
re poterat. **V**erberatus ē interm-
diā mles in sua consciā. **V**n
hxc sentimēti puenirēt. An ne
a dei munere vel ab hostis at-
quū uis futia. **V**icij; em se hitu-
atū esse sciuit. licet cōtritū iā se
esse credēt de pccis q omia aīo
reliquit. **V**n testimōium oſci-
encie se hēre nō vidit. de tā in-
solita percepta dulcedine q-
a deo esset. **E**diūso uero opacio-
nem demōis adeo appropm-
qre eukaiſtie effectui vix aīo
ocepit. **C**ūq; diu in hac nuta-
ret abiguitate. **E**uenit deo dis-
ponente temp? quo smonez
a quodā hāto audiuit distm-

guente int virtuosā dulcedi-
nē q aliqu nō ſentitur in gustu.
h pcepit solū in viciōz quā fa-
cit fuga. int ſēhibilez dulcedi-
nē que pceptibilit aim iocum-
dat nō nūq; et corp? q cotat
et cibatur ideo aliqu debiles
et infirmi a xpō ne a ceptis de-
ſiſtāt ſāctis pnie opib; **Q**uo
audito miles se esse de ſcō ge-
nere hōim cōiecit: et demceps
acrioribus virtutum operib;
operam dedit. **P**rius em a ml-
tis queſiuerat ſecreto pruden-
tibus quid de ſētimento p di-
cto tenere deberet. ſed timmō
ut tactū est viro plene reſpō-
ſum fuit in pōdicatione publi-
ca. **E**icui ptea qndā aliā vir-
ginem Adelheydīm nomine
que i loco villagij valde ruſti-
cano nō lōge ab yſnenſi opi-
do Conſtan. dyoceſis nata
fuit. et diuinitus vocata a pmo
iuuentutis flore. **N**az septēniſ-
pntum paſcens pecora a coeta-
neis ſolo tamen nutu nonnū-
q; procabatur amatoribus.
ut in illa etate ab inſolentibus
puiſ de longinquo ſolet fieri.
Sed illa ſtatim ut dolum af-
futurum ſenſit: ad oracionis
fugit tutamē ſlectēdo genua
et manus ad ſuū ſpōſū quem
elegerat leuādo. **S**icq; tēpta-
torū fugit omq; ad malum.

machinatio. **W**enēdo promēde
ad ānos nobiles magnā dul
cedinē in dīno obsequio i ora
cōmib; sensit et pūatis medita
tionib; q̄ sibi exercitia deuota
corpis quo ad dēū et labōrē in
domo et in agris adeo fecerat
leuia. ut opapficet; iproporci
onata seie virib;. **N**ā p totā q̄
dīgefiā; stricte ieiunabat pi
scēs et oleū nūq̄ et minie butir
gustabat. **I**nterī i agris fulcos
q̄ a wme linq̄bātur post ara
trū instrumēto ferreo diuide
bat. in quo maximus cōsistit la
bōr. **E**t si quidē tra ibi culture
tā impdonea eāt ut aratz semi
nib; sufficient nō preparēt. n̄
p̄fulcetuz terra itatis vicibus
wme. et n̄ postremo fulci diui
dantur. quoz tñ ptes adhuc
velut glutē sibi coherent mu
tuo. **T**pe hyemali qñ omia cō
gelatur stricissime post diur
nos labōrēs durissimos. virgo
ad horā et vlti sepe tam diu co
ram lectulo orabat. qusq; plā
te pedum antea in stabulo vel
apud pecora madefacte in cal
ceis eisdē cōgelate adhererēt
tā valide. ut solute a calceis cu
tē virginis excoiaret sepius.
Que omia sibi facilia reddebat.
diuina quā tūc sensit solatio
in suis meditationib;. **T**ādē ve
ro cū annū suū. xxiii. ciuitatē

psm̄ intrauit vna cū tribus so
rorib;. quas cōseruabat i casti
tate virgines. et ibidem tātā
aggregauit virginū aliarum
multitudinem. ut in opido ape
modico. l. virgines essent in
medio seculi deuotissimē deo hui
entes. cū pposito ita pseueran
di. **C**ariq; mater effecta est. et
demū felicitē ape annum. xl. vi
tā hanc resignauit moriturā.
Piger. **E**cce p hūc libziam
multa vidis dei seruoꝝ dixisse
miracula. **E**lūquit naturales
et phi eisq; expimentatores si
miles aliq̄ mira sciūt facere mi
raculoꝝ typū gerētia. **T**he
ologus. **S**ciūt q̄dem et multi
talib; abutūtuz. aut ad curiosi
tatis. aut ad auaricie vitiū. licet
sint mere naturalia. ut de albo
lapide qui aimast dī. De quo
sic dicit dñs Alb. li. suo de cau
sis pprietatū elemētariū li. p.
tractatu. et ca. x. **Q**d inquit mi
rabile est. et lapis quidā alb?
cui? nomē est aimast q̄ attra
hit ignē ex magna lōgitudie.
et seq̄tur eū ignis et iſlāmatuz
in ipō. et fatiunt cū illo decepto
res sac̄dotes lapades ad aras
quas p seipsas dicūt accendi.
et sic deludūt pplū simplicē.
Seq̄tur aut ignis aimast al
bū vbicumq; oppositus fuerit
ei. siue supius siue inferius siue

a dextris siue a sinistris. et hoc
p̄cto ē. q̄ lapis ille spirat q̄si
sp̄m sulphuris q̄ spū sic ignis
ad locū attrahit. nec t̄m attri-
bitur sed etia; mouetur ignis
ad ip̄m siue ad rem in qua est
loc⁹ ei⁹ natural⁹. s; aliqd siue
magnes locus ḡnacōis ferri.
Hec ille. Sic q̄d ā lanā quādā
circūferunt q̄ igne nō ardet.
Quā q̄d ā salamādre serpētis.
Alij lanugmē plante cuiusdā
asserūt eē. s; Alb. li. xxij. de neu-
tris se eē exptū dic. S; exptul-
fū inqt q̄ ē lanugo ferri. ubi ei
magne masse ferri ofabricat.
Aliqn̄ sc̄dit ferri euolat va-
por ignis. Et cū ille capitur p̄a
no l̄ manu l̄ p se adhēt tecto
fabrice. et ē sic lana fusca et ali-
qn̄ alba ē. et q̄d de illo fit et ip̄a
lanugo nō adurit̄ igne. Et
hoc trutām dicūt eē lanā sala-
mādre. Nec Alb. Itē idē dicūt
de lapide Albistō li. suo mīmeā
liū. q̄ semel accēsus mltis an-
nis ard; p̄t vinctuosū cōnatu-
rale. Itē ponit inde reg. et plura
de corilo cui⁹ p̄tes diuise se na-
turalit̄ reūmūt et plura filia et
exp̄imen̄ sūt q̄ simplicib; mira-
cla vl̄ sup̄sticōes eē vidētur. et
t̄n apud sapiētes sciuntur eē
naturalia solum.

ExPLICIT LIB PRIM⁹ FORMI.

INCIPIT LIB SECUND⁹. CA. I.

DE v̄silib; bonis reue-
lacōibus. azrid; ali⁹
quodēnan⁹ de fornicā-
tū p̄petatib; Quaz prima est
in d̄nā motuū. q̄ q̄dam re-
punt t̄mmodo. Alie alas acq̄-
rūt. alie volāt. In quib; tripli-
ce vitā iustoz innuūt. Actiua.
cōtemplatiua. et doctrinalē si-
ue informatiua. In actiua em̄
vita degentes. q̄ corporalib;
et terrenis negocijs miserie et
necessitatis inhiēt. Idcirco in
hui⁹ mūdi exilio q̄si in terra re-
pūt. Cōtemplacōis aut̄ stu-
dio se dantes p̄ virib; q̄ spūa-
lib; et celestib; bonis iungāt.
cū colūba cuius p̄ne de argē-
tate et posteriora cor̄is eius in
pallore aut̄ ad sup̄na tēdūt.
Sed doctrinalē vitā hñtes ex
vita et officio puta q̄ cōtemplata
alijs p̄ documēta tradūt. non
mō p̄nati s; volātes merito di-
cūtur et vitā aplicā ducunt.
De quib; p̄phā amīat̄ p̄saie.
vi. di. Qui sūt isti q̄ ut nubes
volāt. et q̄si colūbe ad fenestras
suas. Piger. Te dictur de
reuelacōib; bonis nūc exorsus.
i q̄ satis v̄reor et abigo. An ne
ridiculo te i prosp̄cō plurimū
expones. q̄ vtilitati q̄rūdā de-
uies. Quid inq̄ent op⁹ ē reue-
lacōib; mod̄is stilo iſstē. cū
i sacris s̄pturis et p̄ studiosos

Liber**Secundus**

in sanctorum doctorum commentis
 oia que necessaria sunt expressa sunt.
Semel inquit iob. xxiii. loqui-
 tur deus. et scio idipsum non repe-
 tit. ubi in fine ait. **g**loria dei. Deus
 singulis preuata uoce non respondet.
 si eloquium condidit quod omnibus
 satisfacit. **g**loria. Marginalis
 addit. **N**elium prouides quod scrip-
 turam sacram dominus condidit. et in
 ea publicis vel occultis cuncto-
 rum questionibus responderit. ait. **S**emel
 locutus est deus. et idipsum non
 scio repetit. **P**ropterea. Si quis
 de agibili aliquo dubitat an
 persequendum sit vel exequendum. lu-
 me intellectus agens id potest
 ostendere in creatione anime dudum in-
 fusum. De quo secundum multos propheta
 loquitur ubi dicit. **M**ulti dicunt
 quod ostendit nobis bona. et respon-
 dit. **S**ignatum est super nos lumen
 vultus tui domine. dedisti letitiam
 in corde meo. **T**errere fortassis
 etiam non debet modicum. quod in no-
 tissimis quibus inueniuntur istius-
 diebus. in quo instant tempora picu-
 losa. repertum fuisse sexum fragilem
 et mobiles animo frequentem
 visiones breues. quod viri natura for-
 tes et mente stabiles. **T**heo-
 logus. **Q**ui obseruat ventum ait
 salomon prudensissimus ecclesiastes
 xi. **N**on seminat. et qui considerat
 nubes. nunquam metet. ergo sub-
 dit. **V**ane semina semen tuum. et

Capitulum**Primum**

vespe non cessat manus tua. **q**uod
 nescis quid magis creiatur hoc
 an illud. et si utrumque simul me-
 lius esset. **C**uius hec ut gloria inuit
 finis est. **Q**ui metuit persecutores
 aduersariorum qui per ventum prout
 intelligi. nunquam meritoie semi-
 nat verbum nec factum. et quod adula-
 tores blandientium timet. quod per
 nubes signatur. nunquam vitam
 eternam metit. **P**er uisum inquit idem
 difficile corriguntur. et stultorum
 infinitus est numerus ecclesiastes primo
 paucique valde sunt ut videmus.
 qui spiritualia sectantur toto ex-
 animo. **A**pte etiam apostolus prima
 corinthios ii. tibi respondet. ubi dicit. nos
 non spiritum huius mundi accepimus.
Sed spiritum qui ex deo est. ut scia-
 mus quod a deo donata sunt nobis.
 quod a loquimur non in doctis humane
 sapientie uerbis. sed in doctrina spi-
 ritus. spiritualibus spiritualia comparan-
 tes. **A**nimalis autem homo non perci-
 pit ea que sunt spiritus dei. **S**tulti-
 cia enim est illi et non potest intelli-
 gere. quod spiritualiter examinatur.
1 corinthios ii. **T**hessalonicensium ultimum dicit.
 hec est voluntas dei in christo ihesu
 in omnibus uobis. **S**piritum nolite
 extinguere. prophetias nolite spernere.
Omnia autem probate. quod bonum est
 tenete. **P**er hec ad primam tuam
 obiectioem respondeo. ubi sacras
 scripturas et eius expositores do-
 ctinam omnem et difficultates

questionū otine affirmas: v
rū dicis Sed nō oīs fidelium
plebs hec cordetenus nouit.
nec discere pōt i libris: nec do
ctoēs h; vbi lib; nec tpe neces
saio sep. **Nū** ergo hīs opus ē
dīma clemētia succurrē. ⁊ vncū
onē eis sūmittē ab alto: ut la
te satis onsum ē sup. iij. ca. li.
pcedēt. **Nō** enī minor ē dei po
tēcia ⁊ mīa pmo in effcūlatior
nūc. q̄ in testamētū veteris ob
uātia pferū vbi cordis adest
sine pccō graui puitas. ul tpe
oportuno si id exigit nccitas:
sū illd psaie. lix. **Ecce** nō ē ab
breuiata man⁹ dñi ut saluaē
neqat: neq; aggruata ē auris
ei⁹ ut nō exaudiat. **S**i inq̄tates
vrē diuiserūt int̄ vsga dñi vrm:
⁊ pccā vrā abscondēt faciē ei⁹
a vobis. **H**istoriā audi. quam
nec ea negauit quesita virgo
quā tota bas. ciuitas habet p
vīuo sactuaio. **A**d elxp dīm de
mulxrg. huius enī pntes fue
rūt simplices plebi ⁊ dū o cō
ne plen: ciuitatem p̄fatam
inhabitātes. **H**abuerūt autem
tres infantes liberos. p̄fatam
ad elxp dīm ⁊ kathermā ac Jo
hānez suū fratculū. **C**ontigit
ibis quod tpe quo de habita
cione prīstima ad domū aliaz
migrabant inhabitādū. tres
pueros antefatos circa p̄mū

constitutos septēniū. ortū nō
ue inhabitacōnis statim intra
re: ⁊ pueili more quisq; puer
arbozem vnā amplexatus est
eam dicēs cē suam: quā singu
li deinceps speciali p̄seque
bantur fauore. **E**odem igitur
anno cū iam arbusta vernali
tpe virere inciperent: cōtra na
turalē morem ligni. de qualib;
arboze flosculus alterius speci
ei oriri cepit et florere. **D**e pri
ma quidē albi coloris flos:
que eāt appropriata ut p̄mitti
tur kathermē. **D**e scda que al
teri⁹ sororis extitit: similis co
loris flos alb⁹. **D**e tertia vero
quā Johānes sibi approp̄aue
rat. rosa pcedebat amena. **D**e q̄
spectaculo multa satis amira
bātur: quid sibi hxc prenosti
carent futuri. **V**ite aut sactitas
si in p̄dictis inspicitur: subse
cuta pueis floz istorum p̄p̄e
ciam declarat. **E**t iam ambe so
rores virginitatis m̄tozē sua
uerūt illibate. **P**rima quidē
vsq; ad tertiū āpe septēniū
in quo feliciter migravit ad
dominū. **A**ltea hodie vīuit fere
nonagenaria omnū virtutū
⁊ virginū spectaculū. **F**rat ve
ro quē cū virginitate et in eq̄
pollenti martirio credo intras
se feliciter sepulchrum factus
est calciator: in qua arte cuius

etiam suus pater. Mulier cognovit
 nat9 extitit. familiam prefata; nu-
 trire meruit usque ad .xx. suum ci-
 cit annu. In quo a quodam socio vi-
 so forte futurorum prestatio vocatus
 est ad scholas. In quibus non sine
 derisione multorum infra biennium
 in artibus liberalibus tantum profecit
 tam Basilee quam in universitate
 pragenfi. ut iam coetaneum et in
 predictis artibus simile vix haberet.
Redit deinde a generali studio.
 et in ouentum colubariense; per-
 nostri ordinis ingressum venit.
 quem in multis locis reformari pro-
 curavit. et tam devotus predicator
 tandem effectus est. ut germania
 sibi parem tunc non haberet. In
 perite enim et animo fissis vicia
 correxit. et ob id dudum et longe
 satis exaltatus a personis variis.
 postremo in longa quam popu-
 luerat egitudine feliciter ut spero
 cum martiris quodam merito ab
 hac luce discessit. De qua historia
 stilum ideo laxo liberi. quod sociis
 itineris sepe esse merui huius san-
 cti viri. et hodie vivientis sue so-
 rois noticiam magnam in bono
 habeo et habui. **P**iger quod
 tibi placet revelationes aliquas
 referre. expedit ut expremas in
 quo certitudinis gradus tales cre-
 das esse veras. **T**heologus
 nolo intelligas in sequentibus ex-
 plis cuiuscumque revelationes in

gradu tante certitudinis ponere
 quanto sunt prophetarum. et sanctorum docto-
 rum oracula de quibus etiam vij. dicitur
Revelaciones enim bonas has esse
 intelligo visiones queque a bo-
 ne et optime fame prodierunt ho-
 minibus. in nullo sacre scripturae
 doctrine ecclesiasticae nec dictis san-
 ctorum contrariates. sed potius si hec
 sunt consolaciones secundum illud Apoc.
 scio vincti dabo manna abscon-
 ditum et dabo illi calculum candi-
 dum. et in calculo nomen novum
 scriptum quod nemo sciat nisi qui ac-
 cipit. **N**ec volo per hec ausum quod tu
 mea in te est dare faculiter crede-
 di omni instinctui. etiam ei qui spiritum
 magni hominis gerit. **S**cio ei tantum
 esse periculum in facili credere re-
 velacionibus. ut in hoc pede se iurta
 Augustinus. dictum fere omnes heretici
 fuerunt tanquam ad ultimum refugi-
 um. sicut patet in arrionis et huf-
 fitis. quorum secte se divina revela-
 cione affirmaverunt credere id in quo
 principalis eorum perfidia consistebat.
Verba autem vera et sancta quod iob esse
 asseris non eius sed helpu fuerunt. in-
 iuste persequeris sanctum prophetam.
Nec gloriolum quolibet allocutione
 dei secretum adimit fidelibus. sed
 id esse dei spirituale donum et privatum
 non vult. **V**n. et vij. dona spiritus
 sancti de quibus ysaias loquitur ha-
 bitus reales in bonorum animabus. in
 ut secundum sanctum theodorum. eis mediatis

bona et facili mobilis ad divinas
spiraciones quas redderet. Aliud
quod subiungis motuum minus me
mouet a ceptis desistendum. vic
de lumine signato super nos vultus
domini quod illud est radii agentis
intellectus anime creatus. a splende
dor aliquis collatus gratia tunc in
glorios. Si de primo intelligis cum
natura sit ad totum regimen humana
natura que ad supernaturalia tendit
non sufficit. Si vero de .iiij. ca
pitis meo non tuo obsequitur
proposito quod illud lumen est quod per
auiat ad reuelacionem gentium
ad gloriam plebis sue israel. Porro
postremum nunc te queso terreat
a deo ut multarum ex deliracione
fecerunt ones oberrare ostendas.
Aut viros mente lacius perditos
se decipi ostendas. Memor es
tamen horum sancti doctoris verbum. quod
beatus in .iiij. q. lxxv. articulo .iiij. dicit
viros simplices et femineum sexum
qui maiorem in se videtur propter
suos defectus humilitatis matiam.
sepe gradiori deuotione et per omnes
alioque contemplacionis profundius
gratia diffinit enim ibi contemplaci
onem siue meditacionem esse deuoti
onis causam. Et in huius contrarium
sic arguit. Si contemplacio esset
humani causa oportet quod contempla
cionem apertiores essent in deuoti
one maiores cuius contrarium vi
demus quod deuotio frequenter ma

gis iuenit in quibusdam simpli
cibus viris et femineo sexu quibus
inuenit contemplacionis defectus.
Respondet ibi. Etiam quicquid
aliud ad magnitudinem per
ocasio est quod homo ostendat de seipso
et quod non totaliter se deo tradat
inde est quod homini quicquid occasi
onaliter deuotionem impediunt
et in simplicibus et in mulieribus
deuotio habundat elacione et con
pimento. Si tamen sciencia et quicquid
cuique aliam perfectionem ratione per
fecte deo subdat. ex hoc ipso deuoti
o augetur. Ut autem hoc ex
emplo doceamus. nouis me se
pius didicisse a nostro priuati
preueabili et omnium rectorum
fratrum tutore. quod in opido go
pimogeni quidam paupercula scilicet ca
sta et deuota muliercula nostro
vivebat tempore. que dudum
ante incineracionem dicti opi
di nicolas lamentabiliter clamita
do auisauit. O iquit quantum
loco huic imminet in breui
temporis spacio. A qua cum scissita
tur quid mali homines passuri es
sent. Respondet. Ignis inquit in
cendium opidum in cineres
resoluet cum graui nimis iactu
ra hominum peccatis eorum
hoc exigentibus. At illi ubi quod
primum insurget. Respondit
Ista in domo talis viri. quo au
dito paterfamilias eiusdem

dom? ne p ditor vel auctor in
cedi putaretur spontanee nul
lo agente opidū reliquit. **S**
q pbus a cunctis iudicabat.
coact? ē opidū et habitacōne
ppria; remhabitaet et nō mul
to post in eiusdē domo ignis
nescitur quo dei iudicio p mū
accessus: et deinde loca vicina i
cendēs opidū totū incineavit
Et incolae. fimineū sexum nō
sp esse spnendū edocuit. Tra
dit insup naturales rōnes do
min? wllxlm? p hien? pful et
doctoz in suo vniūso. Quo ob
tenerit udie; cōplexionis aut
ppter aptitudinē mētis nōnū
q fia viro est ad impssiones
sepataz substantiaz captabi
lioz in bonis assistēte grā: et in
malis ea absente. **V**ide de hoc
infra li. v. ca. x. causas hui? di
stidius. **P**iger? quia de ob
iectis me absolutū video qsti
onū nodis. peto da exēplū de
pncipali pposito. ut modernū
viz videam? aliquē q in actu
ali thxorica vita et i doctrinali
fulserit. **T**hxolog? In grm
vincentiū accipito de regno az
ragōie nostri ordinis. et sacre
pagine p fessorē egregiū. quū
dū p mīarie gerens offitiū in
curia apostolica tādē p o tē
pene dei verbū seminauit grācō
fissē. pedes qn valitudo sine

bat dū ābulauit. quib? infir
tis nō nisi aselli tergo vbi vo
luit. in paupertate volutaria vi
xit. esum carmū semp vitauit.
et ieiunijs ordinis et ecclie sedu
lo instetit. At vbi qntū vale
bat oteplacōi vacans scclariū
vitauit pnciā. n qn edificatio
pximi ad cōnriū coegit. In q
otemplacōne hauisse videtur
dīma reuelacōne sensus verba
et gestus. que dīmīssimo modo
effundebat et oñdebat in fmo
nib; Tam em grācōsus in dei
vrbis fuit. ut nec sui scī patres
et nri ei in hoc equipari potue
rūt. Dmīcus vic; petr? et thōs
Nā de villa ad villā. de regno
ad regnū tam multamīlia se
quebātur eū vūs q; sexus ho
mines. **N**ō solū plebei et sim
plices. s; etiā in iure dīmo cano
nico et ciuili graduati et religio
si varij. ut in omītatu se pene
oīm mechanicaz artū vizi et
mercatoēs nutrirēt. **H**abuit
plures secū de diūsis religiom
bus frēs quibus auctoritate;
apostolicā s; delegauit: quā
primū habuit a dño petro de
luna. **E**t eodēmp Cōciliū oīstā
tense depōito. habuit ab eo d
scclario p cōfessionū audien
cia. sicq; de diūsis pccōribus
xpō maxim collegit penitētū
populum. **V**ix vñq; ecclia aut

platea tā ampla extitit in ciuitate aliqua vel opido: que populo suis p̄dicacōibus assistētem capet. Vñ frequentē coge batur in campis p̄dicare: vbi ciues q̄ viz factū p̄cib⁹ adduxerāt de ligno in altū capellā erexerāt. Quotidie hic missam ibi vel in loco simili cantauit publice vna cū fratribus qua finitā statim p̄dicauit tā motiue: ut credatur a fidedignis q̄s tpe Basiliē. oclij exaui vltiū numerū trigintā milia iudeorū et sarracenorū ad gremiū duxisse ecclie. Sileo de infimtis alijs baptisatis pccōribus: quos ad wre p̄nie statū aduerxit: ut pluimū etiā finito fimo ne innumeros librauīt a demōnibus: sup quos etia; sp̄alem a xpō ptatē habuisse dīmoscitur. Pro infidelibus vro p̄dictis tale ad capiendū tetendit retē euangelicū. Nam qm̄ q̄busdā regnis ut i arrogoma multi sunt sarraceni serui et iudei in magno numero. Idcirco cū locis talū appropinquāt: p potestatē fidelū principū pcurauit: ut i platea publica s̄b vni⁹ ptracti fin⁹ termino solū infideles oueniē cogēntur ad audiendū dei verbū. Quo facto: cepit vir dei ad iudeos si assuerūt vtus exponē testamentū:

q̄s sciūt optē fm̄ hebraicos doctores et xp̄m ibi p̄dē in t̄e misse efficacissie p̄bare. Si v̄o pagani aderāt legē natuē mū dicitā legis euāgelice sciūt et alia naturalia accōmoda fidi adducē: hoc mō in captura spūaliū pisciū x̄ retē magnis et multis repleuīt piscib⁹. Predicauit autē quotidie excepta forte vñca quindena p. xvij. ānos circit̄ in regnis castelle. ārogome. nauerre. portugalie. et francie. ac in p̄tibus hīs adiacētib⁹. Tādē autē in Britania vbi post multa q̄b⁹ antea claruit miracula: deuotissie dormiuīt in pace cū p̄ribus suis.

Piger: Reuera si h̄ ap̄lorū viris tpe puto memoria laudabili annalib⁹ fidelū diligēti stilo ascript⁹ fuisse. **T**heolog⁹: Vex assis: et hac obcam p̄ncia p̄cedētia et q̄ sequitur trado scripto ten⁹ ne in ḡtitudinis mater et nouerca virtutū talia sepeliat obliuio et negligentia.

Capitulū Secūdū

Homicaz ē alia cōdicio: q̄ p̄nosticat et p̄ntiunt frig⁹ et pluuias et tēpestates aeris. Quā autē signū est: q̄ ante aduentum calāitatum talium se ad casas suas recolligunt diuino instinctu

In q̄b? t̄p̄u gerūt viroz emi
nēciū q̄ grā quas dōtati p̄phi
ca mala iminētia fidelib? p̄di
cūt a deo ḡtis ne t̄gātur a ta
lib? vel saltē alios muniūt ut
p̄paratioes migrent a mūdo.
Piger. **D**a exēpla q̄b? hoc tē
pōe certa reuelacio finē vite p̄
mōstrauit. **T**heolog? pau
ci sūt elapsi anni q̄b? viuebat
meo tpe. comes de wirtēberg.
Cōstantiēb? dyocēf. cui? vite
t̄min? fuit q̄ sequitur: ut i p̄n
tia nostri p̄uitalis a quo hec
habeo. castellanus de stock
gardē recitauit multis fide di
gnis viris astātib?. **N**ā p̄fat?
comes iam p̄pe sexagenari? fu
it aliquatē debilis: ad mortē;
t̄n nullatenus hūano iudicio
Vn se ad t̄mas p̄pe Scoppigū
cōtulit: vbi lete frueretur bal
neis. **D**ie vna medicus ad eum
cū dixit **D**ne domui v̄re dispo
natis et aie p̄uideatur p̄ncipa
lis: q̄ reuera in q̄n q̄ horarum
spatijs ab hac luce miḡbitis.
Cui ille q̄d q̄so refers nulla ei
indicia mortis nec tu nec ego
iudicam? in me eē. **E**st p̄trea
dudū mibi p̄phetatū feminā i
opido p̄ximo quādā eade; de
bere mori hora q̄ ego: quā nec
egrotai p̄cepi. **C**ui medic? hec
nouit̄is feia oib? munita sa
ramētis. p̄pe agoniā laborat i

extremis. **E**t iter? comes Scio
alter? mei interitus inditiū Ar
borē: quā nouimus nō multo
an meā mortē; ruiturā ex ora
culo quodā. **C**ui medicus **D**ne
hec hodie cecidit ergo occasū
v̄m adeē sciatis. **T**ūc comes
ad extrema p̄p̄q̄is. in p̄dcis
didici et in p̄pa exp̄ictia mortē
adeē. quā i sex deinde horaz spa
tijs degustauit. et iop̄mate sa
tis occubuit. **T**alismi dī notī
ciā et ruelacōez habuisse vidē
noster contemporaneus **D**ñs
Otto treuēns ecc̄ie archiep̄s
Hic ut a suo cancellaio m̄grō
Tydmazo decretor? deuoto
valde doctore audiui. et ab ali
is fide dignis p̄cepi. **H**ic inq̄
dīmo ut creditur nutu p̄mū ele
ctus in p̄sulem dicte ecc̄ie tam
plenā duxit vitā virtub? ut
nō de th̄xutoma ep̄us: sed p̄l?
vidētur esse mōchus. **E**lā cor
pus ieiunijs et vestimētis du
ricia attēbat. et aim infra rerū
tpaliū extremū strepitū ad cō
templatiuam vitā erigebat.
Latera sua tam i reb? ecc̄iasti
cis q̄ seculaib? talib? muniuit
viris l̄atis et religioib? q̄ noscē
possent quid reddēdū esset deo
et q̄d cesari. in p̄pria p̄sona cū
exercitū non modico fide bo
na plen? et in expensis graui
bus bohemiam intruit. et q̄ntū

didicit

sua interfuit pestem hreticam
ibidem exstirpare conatus ē.
Pro qua causa nri apostolice
sedis prohibuisset licenciam
quam obtinere nequiuūt. bo
na quedam fortune sue eccle
sie libens vendidisset. Et quia
zelus domus domini virū istū
comedere nō desit. quādo vi
dit suos canonicos et collap
sos sacdotes a gradu sue insti
tucōis mōsteriaq; deforma
ta vbilib; Idcirco op am dāe
cepit sacte refozmacioni quā
in se dudū ātea stricte assump
serat. quam quidem in paucis
sima loca introduce valuit. s;
in nullum collegium cleicor;
secularium. Maligno enim in
stigate spiritu et vicōrum tur
ma tam in mōsticis q̃ seculari
b; viris remittente. muri destru
cte iherusalem reedificari non
poterant. et opus dei de meitis
hominum exigentibus incept
tum est. nō ut olim a mecha
nicis sed a malis clēicis et mo
nachis. Quam re hñ qui mi
nus debuerant. litteris sacris
imbuti vic; a deo dedicati. am
plius q̃ seculares restiterunt
in opum refozmacioni. Quo vi
so. vir sactus ingemuit. et cum
beato Ambrosio de clei diuitia
tactus dolore cordis lamētari
cepit. et mori ac cum xpō eē nō

ptimescere. **V**oceq; aplytica q̃
dam die dīma ut creditur reue
lacione p̃ditus publice p̃dice
re et sui incolatus absolucōne
adesse in breui. et deinde rebellē
clerum et populū vlōne dīma
multādū graui. **V**os inquit
me benignum p̃cedētez sequi
noluistis. veniet tempora in q̃
b; neglectū supplere cupietis.
et p̃ calamitate id nō pficietis.
Ego aut̃ interim tollar de me
dio. et dormiam cum patribus
meis. dixit. et p̃ ordinem actū ē
ut p̃dixit. Nam paulo post li
cet etas viri id nō exigeret. ta
mē diuino beneficio ut reor et
ne oculi sancti hominis vide
rent mala imminētia egrotāe
cepit. et sūptis deuotissime ec
clesiasticis sacramentis felici
ter. migravit ad deum. Post
cuius occasum. in electioe no
ui pastoris diuisione non mo
dica suborta est. Nam pene
omnes elegerunt vnum qui
viro dei in refozmacione pluri
mum vt dicitur restiteat. qua
tenus aliorum captaret beni
uolenciam. paucissimi alium p̃
tulerunt armis mūtum. thea
tralibus et mundana fretum
amicicia. qui de facto non de
iure priorē resistendo p̃mittē
te diuino iudicio. eum p̃mitus
a iure electiois desiste coegit.

Dedit p̄inde dñs aplicus ⁊ cō
 firuit in treuerēse; p̄fulē. spirē
 sem p̄us ep̄m viz. seculai con
 sāguinitate etiā; potente; cui
 is qui p̄mū electū a cepto desi
 stere opulit pari mō restitit
 lōge ac r̄ig. Exinde sibi hñ refi
 stentes mutuo p̄mū via iuris
 deinde materialib; armis. demū
 mō vtroq; sibi tā in hūanitate
 restiterūt vtrinq; ut ip̄a dyo
 ces p̄mo metropolis sex circū
 annis ⁊ vltra in dicta grauif
 fia. excoīcaciones acerbissias.
 p̄das. incendia. cedēs hoīm ⁊
 bella patiatur otinē. desolan
 tur p̄ptea eccie ⁊ mōsteia. ad o
 ut pluim exulare cogātur ali
 bi quidā ex rerū t̄palū caren
 cia. Alij vero ex sac̄mētoꝝ quā
 habere cogūtur abstinentia.
Piger: Virū hūc quē vere
 laudas tāto tpe dudū agno
 uim cui? histoie s̄ma nunc p̄
 mū valide disco q̄ verū sit id
 qd sup̄ p̄cedenti libello docui
 tu. i. ca. vii. vic; q̄ deformatō
 eccie ⁊ defectus refōrctōis nō
 sp̄ ascribēda sūt ep̄is ⁊ pasto
 rib; sed sepe s̄bditis et morbi
 dis ouibus. Scio enī ex fama
 p̄fatū pontificē comitem fuisse
 origie. vita imaculatū. amicū
 etiā seculai bus ⁊ potētib; dita
 tū. ⁊ virtutib; plenū. In me ta
 mē insurgit amiracō. Cur non

mō sicut olim s̄a ⁊ deuoti sunt
 ep̄i. **Thxolog⁹:** Causa h⁹
 ē quia nō iam vult olim a spi
 tu sancto ad apicē cathedr̄lis
 culminis eoz hit vocacō. sed a
 vane glorioꝝ ⁊ ab auais cleri
 cis ⁊ laicis crebra eoz hit pro
 mocō. **Mox** ei ut sedes aliq̄ va
 caē incipit ospirat mutuo hono
 rū cupidi canoici. q̄ nobiles ⁊
 p̄ncipes subaznatis aucupant
 ep̄lis. ⁊ p̄ cognatos iherusalē
 edificaē m̄tūtur in sāguinib;.
Dirigūt plues statim ad rōnā
 curiā. in qua copia repitur eo
 rū. q̄ vendicatis supplicacōib;
 ut oculos tegant dñi. aposto
 lici referre norunt ea q̄ nunq̄
 fuerūt in eē p̄doneos affirmat
 eos eē p̄fulatū. q̄ nulli bene p̄
 fuerunt statui. ita falsis vel
 cautelos narracōib; ignarus
 ytmā nō viciōsus aiabus p̄fi
 citur milibus. quē multi agno
 scūt nunq̄ aptū extitisse ad de
 bitū regimē duoz hoīm. **Silē**
 cio p̄t̄nseo de sublimatis in ca
 thedras p̄tificum eos q̄ duo
 obligātur scire testamēta per
 duo designata mitre cornua.
 quoz nullus o grue nouit lo
 quū gmaticā p̄ma pueroz ru
 dimēta. Tales enī postmodū
 in regimē ecciaz talibus cla
 rēt miraculis. qualia eē solent
 in seculariū hoīm pueri curijs.

Vñ tue q̄stiois nodū aq̄n ele
gāti smōe vidē soluisse vt au
dūi q̄dā thxoloyce scē nō ig
r. Regi frācie q̄rēti ut tu mou
sti. Nō ait dñe mi rex nō miā
cul. vñ dñis reuelacōnib; aut
vite scitate polleat velut ātrā
episcopi. Ideo certe q̄ atq̄tus
hos p̄uñs orōib; scis creauit
spūscūs in p̄fules. mō aut sol
p̄missis huānis fauorib; vñ
p̄ncipes facis p̄ntices. q̄ vñs
nō dei clarēt miācul. p̄digñs.
Nā spūscō p̄mouente ep̄os. i
p̄mitua eccia. cecis vñs. clau
dis gressum. i mortuis dabāt
vite reditū. tris pacē. i super
hñs ciues aduehbat celestes.
Nūc vero ep̄i vñs repleti spū
dyabolico eius dē clarēt vtuti
b; q̄ vidētes oculis. gradien
tes pedib; i sanos vita orba
re solens. dū de terra p̄stras
guerras pacē. i de celesti vita
r̄ligiōes tollitis. **Piger:** hec
de q̄b; loqueris maloz miācu
la. i vulgus clero obloq̄ vidē.
in almāia crebriora sūt q̄ in q̄
cūq; mundi p̄te alia fortassis
ideo. q̄ iā sp̄imis rerum t̄palū
adeo nobiscū circūsepte sunt
multe dyocesēs. ut i eis nō aia
rū pastores. sed mūdane mili
cie p̄ncipes vita morib; cura
vñitu ac equitatu potius q̄
ep̄i eē cēseant. quib; pompis

tñto obruūt. ut aiaz saluti
nō possint intēdere. i p̄uidere.
Thxolog9: vulg9 nō lōge
in hoc a vitate discedit. h vñ
nā ip̄scm suū nō viderēt oculi
nostri. de cuius plateis nō dū
defecit vsura. i dolus. In cuius
citate vidimus iniquitatē et do
lū sepe potius sepūs. **Vez cā**
lapsus huius i ep̄is rex t̄pali
tate nō plenam affigēti q̄ ad
malū cogat. h occasiōem p̄
stat. vic; eis q̄ possessiōib; ec
clesie licitis abutūtur ad illi
ta. Cuius demōstracō p̄t; i b
greg. totius orb; i vñs olpm
ditissio ep̄o. Audisti in sup sup
i mō de multis almanie p̄fili
b; bonis. q̄ laudabilē dīcēs
aiab; p̄fuerūt. Nō ergo vñs
h abusus in t̄palitate clēi p̄
sim vitupandus est. Caue p̄
tēa ne sectā hussitaz p̄ntē; in
cidas inordinatē detestando
clēi t̄palia. que certū est p̄mū
eē data ad tuicōnem morum
i fidē. ad salutem animarum
et ad dei augendum obsequi
um. que bona si maior ps ma
lorū p̄latorum nō querit p̄
cipaliter nō mirum. q̄ in om̄i
fere multitudīe bonis raritas
precium imponit. **Piger:**
Elunquit int̄ simplices ple
beos reperīuntur aliquando
prophetico fulgore illustrati.

qui imminētes malorum tempesta-
tes pronosticēt. sicut rēcitasti de
p̄fulum cetū. **Chrologus:**
Sic. nō enim ē p̄sonarū acce-
ptor deus. sed vnicuiq; datur
manifestatio spūs ad vtilitatē
Qui spūs distribuit singulis
put vult. teste ap̄lo. **Fuit** meo
tpe quedā reclusa ppe basilea.
dyocesi tñ Constantiensis in
domo dñorū theutonicozū de
prussya buken noiato. **Hec**
arus effecta iā in dicto loco r̄-
clusa. toto mentis m̄su dō fau-
labatur. et sui sexus fēis o filia i
dubijs satis catholica crebro
ministrare solebat. qñ ad hec
actuabat. **visitare** hāc multū
vtilisq; sexus homines solebat.
ob deuocōis grām de basilea
venēdo. **Int** quos qdā secula-
ris sacdos bñficiatus in bas.
eccia dō deuotus et senex mihi
notus. nicolaus noie. specia-
lor in dño dictē reclusē eē so-
lebat. **Ad** quā cū quadā vice
vñr; qñuit ab eo scā femina.
in q̄pte ciuitatis basiliēsis do-
miciliū pñuc haberet dñs. **Ni-**
colaus qui rñdit. ppe fūm am-
ecciam. **Cū** illa voleo de hoc ve-
hement. **At** ille cur in q̄te. **Et** illa
quia in breui circa eūdem cita-
tis fitū deo pmittēte. vñdicta
quis nicolas oturbabit. **Que**
verba sacdos velut ab ore feie

plata et minus pōdeis hrē cre-
debat. quousq; nō longe po-
stea ip̄ius sacdotis domus. et
fere trecetaz domoz ibide; in
cedio iopiato demoliebātur.

Capitulū Tertium

Binos habēt oculos. q̄
bus corpe reguntur.
Pāpter puitatē sui
capitis formice oculos sitos
hñt super quedā additamēta.
que p modū duozū pilozum
egrediūtur de capite. **Per** hec
docem̄ satis apte q̄ bñis ocu-
lis. corpis videlic; et aie. vti de
beamus ad debitū r̄gimē vñf
q; hñis. **Qui** enim sint corpis
oculi. palam ē omib; **Anime** ve-
ro oculi sūt intellectus practi-
cus. et speculatiu; **fm** augus-
li. xij. de trinitate et in glō. 82
p. corin. xi. **Primo** em̄ velut si-
nistro intueri debemus in feio-
ra et trena. sine quib; i hac vi-
ta victitare neq̄mus. **Secūdo**
vero speculāda sūt supiora et
etna. sine q̄bus finē nostre be-
itudinis attigere nō possum;.
De vtrisq; tā corpis quā aie
oculis. ppha. cōmemorat vbi
dicit. **Ecce** sicut oculi suorū in
māibus dñorū suorū. sicut ocu-
li acille in manib; dñe sue. ita
oculi nostri ad dñm deū nr̄m
donec misereatur nri. **Et** de itel-
lectualib; potissimē veritas ait

ad discipulos **B**eati oculi qui videt q̄ vos videtis. **I**nt̄ corporeos aut̄ oculos ⁊ mētales licet magna sit ouemētia. non minor tñ int̄ eos ē differentia: qz corporales sicut ⁊ mētales bīm sūt. luce necessario indigēt. mūdicia ⁊ puritate eos int̄ere oportet: ⁊ sic natura p̄mos mlt̄is tunicellis. vij. vicz ⁊ iij. humoribz tutauit. put̄ ars tr̄dit quā p̄spectiua; nūcupant: ita gr̄a ⁊ p̄p̄a industria cautissime p̄uidere opus est ocul̄ sc̄dis. **N**ō p̄p̄ta de mētalibz ocul̄ amplius ne lederētur metuēs: silitudinē corporaliū orādo addidit. cū dixit **C**ustodi me domine ut pupillā oculi. **D**r̄nt i sup̄ plurimū. qz p̄imi t̄rem ul̄ elemētares: **S**c̄di sp̄uales sūt ⁊ celestes **I**llis lux corporalis: **I**stis v̄zo radius d̄mus opus est. **N**ō materiali puluere: **I**sti fant̄ alijs erroribz nescientijs ignorācijs ⁊ delictis maculantur: **p**rioribz i actu ⁊ i luce corporali existentibz multas agnoscūt visibiliū d̄ncias: **S**i p̄ tūc posteriores. int̄ellectus vicz p̄ talia impediūtur amplius **V**n̄ arte; memorati uā imp̄mē volētes: lucida loca solēt fugē: i caligīe deus a moyse visus ēē d̄mōscit̄: **S**cripture sacre testimonio **P**iger:

scire de hidero. **V**trū ne i somno aia v̄ritatē d̄mā aliquā itellectualibz ocul̄ videre valeat: p̄ regimīne vtriqz hōi debito iteriori sc̄i ⁊ exteriori. **T**heologus. **I**n somnio quidē nō autē; i somno p̄fecte p̄fecto. **V**erū tamē sacra scriptura vnū p̄ reliq̄ sepe solet accipere: **S**i cuti etiā; p̄hm fecisse constat i libro suo de somno ⁊ vigilia. **Q**uestio igitur tuo satis apte respondet̄ **J**ob. 3. vbi dicitur **p** somnū i visione nocturna qñ irruit sopor sup̄ hoīes ⁊ cor mūt i l̄culo: tunc apit aures viroz ⁊ erudiēs eos instruit disciplīna. ut auertat hoīes ab hīs q̄ fecit. **P**iger: **D**e liato rū numero plures audiui qui nullam p̄sus. vel pene nullā fidem adhibere iulēt visionibus ⁊ somnijs: incertitudinē piculi allegātes p̄ sua s̄c̄c̄da. **T**heologus: **O**mniquaqz res puere somnia vel visiones hodie puto rē ēē ediuerso nō sine piculo p̄cc̄i ingratiūdis impaciētie vel negligēcie: ad qd̄ me lūuat p̄cedēs i **J**ob al legata auctoritas ⁊ mouent exēpla plurima **T**pe ei meo i quētū cistetenhi n̄ri ord̄is qd̄a frat̄ p̄fessus stetit. q̄ aliqñ d̄m̄ b̄tē **H**arbare v̄gini quibus dā s̄cis exercicijs crebra prestatit

obsequia p[er] quā a multis p[re]fer-
uabatur malis. **C**orpore autē
corp[or]is tandē victus p[re]fata ob-
mittē cepit obsequia: a legm[en]-
ciei intendere. **H**inc dēa beata
virgo sibi app[ar]ēs in somno:
excitauit a ei dixit. quēadmo-
dū ip[s]e postea r[ati]t[ul]it **T**u osuēt[us]
obsequijs dereliquisti me: et
ego solitis adiutorijs destituta
te **H**oc flebili audito oraculo:
tristis frat[er] fuit: s[ed] negligētia;
nō correxit. **N**ā paulo postea
leuitatib[us] deditus ordimis ha-
bitū reiecit: a diu apostatauit
Tandem iam in aia a corp[or]e
egrotās. venit ad ciuitatis nu-
rebergē hospitale sine ordimis
habitu: a ibi ignotus iacēs ex-
tremis suis p[ro]p[ri]e cepit mis-
sū est ad ouentū nostrū ibidē
p[er] fratre **C**onrado viro prudē-
ti ut infirmo confuleret. quē in
apostatie vitio quidā eē nota-
uerāt **Q**uo p[re]cepto: frat[er]. **C**ōra-
d[us] hitū ordimis sp[eci]alē absco-
dite attulit: a apostate modis
quib[us] valuit suadebat r[ati]ndui
cōnem sui ordimis **V**iso autē hi-
tu nescio quo instinctu demo-
nis vel infirmitatis. miser velut
equ[us] vmb[ri]aticus v[er]tē sancte
religionis temeraie abiecit di-
cēs **C**ur inq[ui]t mō me vultis cō-
fundere. **R**ecedite recedite: q[ui]a
ita fiet nullatenus **N**esto ita

q[ui] p[re] abscedēte miser a egro-
tus statim agonizauit a ita spi-
tum efflauit **P**iger: **Q**uero
ig[itu]r an ne illi p[ro]fuisset si ad vi-
homis munus dicte credulus.
reassump[er]isset derelicta virgis
scē obsequia **T**heologus:
Credo reuera p[ro]fuisset pluimū.
Audi q[ui]so exēplū aliud annis
istis quib[us] p[ri]ns basilien[sis] duā
int[er] g[ra]uale oculū. eidē in prote-
ctorē loco cesaree maiestatis
datus ē illustris p[ri]nceps wil-
helmus dux bavaie: pat[er] pau-
per a tutor oim religiosorum
Cuius q[ui] laudabilis vita fuit:
testatur orphanor[um] a vidua-
rū lacrimae sup[er] eo d[omi] effulse mor-
tuo **H**ic anno vltime p[re]terito
post q[ui] ad ap[er]ia de basilea re-
dijt put diligētī inuestigacōe
a sibi notis scā audiui. quadā
nocte somniū habuit in q[ui] cer-
uū elegātissimē stature vidit in
cuius vno cor[por]e nu[mer]o capanellas
hre. a in alio cereos plures af-
fixos cōspexit. **V**enator autē q[ui]
dā multis cū canib[us] fugiētē in
seq[ui]batur ceruū: a euadēdi eidē
omnes vias p[er]uenit **Q**uo viso.
fritū aial in cimiteriū eccl[esi]e be-
ate virginis q[ui] in citate mona-
tensi hita ē fugit: a in ap[er]tū se-
pulchrū descēdens. p[er] canes ca-
ptus a occisus est **C**uius g[ra]uiat
h[uius] vis p[ri]nceps: a de eis satis

amirari cepit. qd res ista ifau
 sti vel omnis ptender. Cūq;
 die sequenti suis ista pateface
 ret. Ipse dixisse fert alijs varie
 somnū interpretatib; **E**go inqt
 ceru9 iste fū. i breui vitā hāc
 cōcludēs mōrē. dicte eccie lo
 co humai eligo. Egrotauit p
 inde statū moritur. **¶** q q qui
 bus dā dieb; paucis viuer; tñ
 fūptis ecciasticis sacmētis ve
 locit̄ satis vita fūctus ē. **P**utas
 ne principi illi pdesse potuit p
 ostēfū somnū. si eod bñ. et caute
 interpretato futura iacula pui
 disij. **¶** **D**iger: Credo dei mag
 nū eē bñficiū qñ eū metuētib;
 p vihiōe; aliquā dat significa
 cōe; ut fugiāt a facie arcus im
 minētis piculi. **S**; satis me tr;
 mltiplex sacre scriptuē aucto
 ritas. q somnia obfuare vetat
 que tu videris approbaē. **R**a;
 leuitici. xix. ait dñs. Non augu
 riabimur. nec obfuabitis som
 nia. **¶** **E**t deut. xii. **¶** **A**pheta ille ā
 fictor somniorū m̄ficiet. **M**a
 nasses rex iuda. ij. palip. xxxiiij
 vitupatur. qz obfuabat som
 nia. **E**t spū sanctus in libris sa
 piēcialibus cōn talia inuehit
 plurimā. **¶** **S**alomō eccias.
 .ij. di. Multas curas sequūtur
 somnia. **¶** **V**bi multa sūt somnia
 ibi plurime vanitates. **¶** **E**t fmo
 nes in numeri. **¶** **G**losa in lineal

addit. **S**omnia ne cures. qz va
 na sūt. **¶** **I**terz ihus fili9 hrach
 Ecce. xxxiiij. **V**ana spes et mēda
 ciū insensato viro. **¶** **S**omnia ex
 tollūt imprudētes. **¶** **Q**uasi quī
 apprehendit vmbriam et perse
 quitur ventum. **¶** **H**ic et quī attrē
 dit ad visa mendacia. **¶** **S**ed hec
 visio somniorū an facie hois si
 militudo alteri9 hois. **¶** **I**terum
 ibidem. **S**ūma cō erroris et au
 guria mendacia et somnia ma
 leficiētū vanitas ē. **¶** **T**heolo
 gus: **A**uctoritates quas indu
 xisti in mediū si diligenti men
 tis inspiciaur oculo. nō omni
 um somniorū obfuanciā vitu
 pant. **¶** **S**; eorū tñ modo que sup
 sticio se hūt. ā q ex cura negoci
 acōnū precedentū surgūt. **¶** **A**li
 qñ aliqui nimis frequent ā m̄
 caute somniorū interpretacōm
 insistant. **¶** **N**ā expresse dñs vbi
 supra in leuitico et deut. de ma
 leficiis solum an et post loquit̄
Nec dubium quim vanitates
 incidat quī somnia curare m̄ti
 tur ex cura precedenti vniētā.
 et non ex supis. **¶** **V**nde glosa i
 deuterio. dicit. **V**ult inquit intel
 ligi ea que a diuinis id ē a ma
 leficiis nō fm deum dicūtur et
 am si euenerint. nō esse sic acci
 piēda ut fiant que ab eis pre
 dicuntur. **¶** **V**nde textus enim
 sese declarat quī immediate sic

sequitur Diuina co erroris a au
gura medatia somnia malefi
ciciū vanitas est. **P**pter quod
glō. ibi dicit exponēdo multas
curas q̄si diceret. Sicut q̄ mul
ta cogitat ipsa frequēter som
niat. **H**ic in stultitiā recidit qui
ultra se de deo disputat. **P**orro
quid ecclesiasticus quē allegas
senſeit glō. sobrie hic exponit.
q̄si qui apprehendit vmbra q̄c.
Significat somnia et fallaci
as demonū hoies sepe deludē.
et errores trahere nisi caute di
ſcernantur. **V**n scz sequitur Ab
imūdo quis mundabitur. et a
medace quid verū dicetur. **I**n
de in lege p̄cipitur. **N**ō obſer
uabitis somnia neq; diuina co
nes. **Q**uo aut caute sit p̄ceden
dū in talibz. dñō co opante in
sequētibz. p̄prietatibz. hēmus.

Capitulū Quartū

Aputatis oculis ob
errāt i vijs alijs patē
tibz. **E**lutāt em̄ tunc
fozmice. et quocūq; tēdat igno
rāt. **I**ta reuera in mētalibz. oeu
lis rōnali hominī accidit. **S**i
diuine gratie luce p̄uantur vel
vfu rōnis homo bestie potius
vel ebriū in via morz cōpatur.
q̄ rācōnali creature vel āgeli
et ſtancie. **Q**ua tñ paulomī
nus ē ab incio creatus et mū
tus. **H**oc piculū mētalīs cecita

tis et neccitatem diuine manu
ductiōis in viſionibz. et somni
is. **I**nuīt Sapiēs cū post aū al
legata verba de somnijs. p̄ti
nus sic adiūgit. Sicut p̄turiē
tis cor tuū fantasias patitur. n̄
ab altitudo fuit emissā viſitacō
Et iob. xxxiii. **S**pūs est i ho
minibz. et inspiracō oipotētis
dat intelligēciā. **P**iger. **D**o
ce q̄lo p̄mū quot sint somnio
rū dñcie. **D**einde mōs diſcer
nēdi vera a falsū subiūge. ut
ſciamus in q̄bus cauē vel reſi
dere debeamus. ne i ſemita h̄z
piculoſe vallis deuiem⁹ a veri
tatis tramite. **T**heologus.
Ad p̄mū glō. ſup textu de ecci
astico p̄ allegato. verbis et ſen
tētijs. bñ grego. ad tuū p̄poſi
tū de. iiii. li. ſuo dyalogorū in
hīs vrbz rñdet. Aliqñ ait r̄ue
lacōnes p̄ somnia ſiūt. vnde in
dylogo gre. **S**ciēdū petre
q̄ ſex mōis tāgunt aimp̄ma
gmacōnes somnijs. Aliqñ ven
tris plenitudie vel manicoe.
Aliqñ illuſiōe. Aliquādo cogi
tatiōe ſimul et illuſiōe. Aliquā
do r̄uelacōe. Aliqñ cogitatiōe
ſimul et r̄uelacōe. **D**uo p̄ma
ōnes exp̄mēto agnoſcim⁹. ce
tē in ſcripturis m̄uēim⁹. **N**iſi
em̄ ſomnia p̄ illuſiōem dyabo
li hierent. neq̄q̄ diceret vir ſa
piēs. **M**ultos errare fecerunt

Somnia **E**t alibi nō auguriabi
minim non obſuabitis ſomnia.
Valde enī de te ſtabilia ſomnia
cōdunt. q̄ augurijs cōiūgun
tur. Quia v̄ro cogitacōne ſit
et illuſiōe ſomnia ſūt. ſcriptū
ē. Multas curas ſequūtur ſom
nia. p̄ reuelacōne. v̄ro Joſeph
ſe ſtribz p̄ferēdū ſomnio vidit.
Et Joſeph monet ut tollat in
egiptū puerz et m̄rem eius. **E**t
q̄ aliquā ſomnia cogitacōe et
reuelacōne ſūt. Daniel nabu
chodonoloſoſ viſiōez edifferēs a
radice cogitacōis ichoauit. Tu
rex cepiſti cogitacōe ſtratu tuo
q̄d eſt futurz poſt h̄c. **E**x q̄ ſe
tētia ſcūs doctoſ in 2. 2. q. xv.
ad ſcōm tuū petitū opendioſi?
quo vidi ſcōdē tū infra ſbū
gāz. **S**i primū ſcō. q̄ de ſom
nijs duo ḡna hōim iudicāe va
let. p̄hi vicz. a v̄ri Thxologi
Et v̄trūq̄z ē difficile nō h̄nti
ac q̄ ſitā vel in ſuſā picia. Primū
mōd p̄ ſer̄ti a p̄ti ſcōm. Dic̄?
doctoſ ſb q̄ntuplici dr̄ncia do
cet agnoſcē. in h̄is ſetencijs et
v̄bis p̄t. **D**ivīnacō q̄ im̄itatur
faſte op̄inōm ē ſup̄ſticiōſa et il
licita. et idcō cōfiderare oportet
quid ſit v̄z circa p̄recognicō
nē futuroz de ſomnijs. **S**unt
aut ſomnia futuroz euentū
q̄nq̄z q̄dē cauſa. puta cū mens
alicuiſ ſollicita ex h̄is que vi

det in ſomnis. inducitur ad ali
quid faciēdū vel vitādū. **E**t de
talibus loquitur ſalomon di
cēs. Multas curas fecerūt ſom
nia. **Q**uādoq̄ v̄ro ſomnia ſūt
cā aliquoz euentū. inq̄tum
reducuntur in aliquā cauſam
cōmunē ſomnijs et futuris eue
tibus. **E**t ſm h̄c plurimū p̄e
cognicōnes futuroz ex ſom
nijs ſūt. **E**ſt ergo cōfiderādū q̄
ſit cauſa ſomniōz. et an poſſit
eē futuroz euentū vel ea poſſit
cognoſcere. **S**ciēdū ē ergo. q̄
ſomniōz cā. q̄nq̄z quidē ē inte
ri⁹. q̄nq̄z aut exteri⁹. **I**nterior
aut cā ſomniōz ē duplex. **V**na
q̄dē aiā. inq̄tum ſc̄z ea occur
rūt h̄is fantāſie in dormiēdo
circa que eius cogitacio et af
fectio fuit immorata in vigila
do. **E**t talis cauſa ſomniōz
non eſt cauſa futuroz eue
tū. **V**n huiusmodi ſomnia p̄
accidens ſe habēt ad futuros
euentus. **E**t ſi q̄nq̄z ſimul cōcur
rāt. erit caſuale. **Q**nq̄z v̄ro cau
ſa intrinſeca ſomniōz ē corpo
ralis. **N**ā ex interiori diſpoſicōe
corpis formatur aliq̄s motus
in fantāſia dueniēs tali diſpo
ſicōm. **S**icut homini in quo
habundant frigidi humores.
occurrit in ſomnis q̄ ſit in aq̄
vel in m̄ue. **E**t de extrinſeca tan
gentibus experientia docet.

Si quis dormiens digito vel manu aquā frigidā circumde-
derit: statim se i aqua iacere so-
mabit. Et propter hoc medici di-
cūt eē intendendū somnijs ad
cognoscendū interiores disposi-
tiones. Causa aut somniorum ex-
terior similiter ē duplex: scilicet cor-
palis et spūalis. Corpalis quā-
dā in opitū ymaginatio dormiē-
tis immutatur vel ab aere conti-
nētū sicut de aqua iā exemplifi-
catū est: vel ex impulsionē cele-
stis corporis ut sic dormiēti aliq-
fantasie appareāt conformes ce-
lestiū dispositioni. Spūalis au-
tē eā est quāquā quidā a deo qui
reuelat aliqua i somnis mini-
sterio angelorum. **I**n illud **1** Cori-
n. xij. Si quis fuit inter vos propheta
domini in visione apparebo ei: vel
per somnium loquar ad illū. Quā-
quā vero operatione demonū ali-
quā fantasie dormiētibus apparēt:
ex quibus quāquā aliqua futura re-
uelantur hīs quā cum eis hñt pa-
ctā imitā illicita. Sic ergo dōc-
tōr claudit dōctōr ibi rēspōden-
dū. Si aliquis utatur somnijs
ad pōgnoscendā futurā sicut quā
somnia pcedūt ex reuelatione
dīna: vel ex causa naturali itē
seca siue extrinseca: quāntū se pōt
virtus talis causē extendere nō
erit illicita dīnatio. Si vero hu-
iūsmōi dīnatio causetur ex re-

uelatione demonū cū quibus pa-
ctā hñt expressa: quā ad hoc in-
uocantur: vel tacita: quā hñmōi
dīnatio extenditur ad quod
nō potest se extendē. Illa dīna-
tio illicita est et supsticiosa. Ex
quibus distinctōibus clare ha-
betur: quā ex quāquā causā somniorū
significatio eorū pōt aliquādo
elici. Primo ex causa corporali
extrinseca: ut quā ex materia hui-
usmodi vel sicca futura fantasia mo-
uetur ad somniandū de similibus:
et de talibus proprie iudicat medi-
cus. Secundo ex causa corporali
exteriori oriēte ex aere vel ele-
mēto circūdante corpus hōis:
ut si aer ē humidus: facilius fan-
tasia sensibilis hōis mouetur
ad somniandū de pluuia: et ita
de alijs aeris vel circumstātis
corporis proprietatibus elemētāribus.
Et de hoc modo proprie habet cō-
siderare naturalis philosophus. Tercio
ex causa corporali exteriori ori-
ente ex impulsionē celestis cor-
poris: ut sic dormiēti aliquē fan-
tasie appareāt conformes cele-
stiū dispositioni: et de hoc cau-
te habet oīecturā astronomus.
Quarto ex causa spūali extrin-
seca mala: ut quā demon ad co-
gnitionem alicuius occulti vel fu-
turi mouet fantasiam. Quinto ve-
ro ex causa spūali extrinseca et
bona a deo: ministerio tñ bonorum

angelorum p[re]sente in fatasia a mente ho[m]inis. Et de istis duob[us] conside[re]at theolog[us]. p[ro]p[ter] d[ic]tas conside[re]a
 co[n]s[ider]at[ur] si p[ri]mu[m] a secundu[m] mo[do] p[er] docto[re]m sc[ilicet] adieci[re]t. A. d[ic]as videtur ad d[ic]tas somn[us] p[ri]m[us]
 te h[ab]ebis. q[uod] p[ri]m[us] e[st] cu[m] m[en]s alicui[us] sollicita e[st] ex h[ab]is q[uod] vic[us] i[n] somn[is] iducit ad aliq[ui]d fa
 ciend[um] v[el] vitand[um] qu[od]admo[dum] q[uod]da[m] vani p[re]dicat ho[m]ines q[ui]b[us] cu[m] aliq[ui]d delectabile somniauerit
 ta[m]q[uam] n[on]icio exequit[ur] id p[er]ficiunt[ur] h[ic] tunc tal[is] execute rei ca[usa] n[on] e[st] somn[us] h[ic] a[utem] lib[er]as e[st] p[er] p[er]t[ur] i[n]
 stabilitas. Ali[us] e[st] mod[us] q[ui]n somnia fuit ca[usa] p[er] accidens futuro[rum] eu[en]tu[rum] ut cu[m] fuit cu[m] ca[usa]
 intrinseca a[utem] ali[us] ut q[ui]n occurrunt h[ic] fatasie i[n] dormiendo e[st] ca[usa] q[uod] ei[us] co[n]g[iti]o a[utem] affect[us] fuit imo
 rata i[n] vigilando qu[od]admo[dum] d[ic]tu[m] e[st] a sc[ilicet] docto[re] i[n] p[ri]ncipio suoz v[er]bo[rum]. **Diger** de hoc
 salt[em] da ex[em]plu[m]. **Theolog[us]** duo tibi a[utem] recitabo ex[em]pla ad itelligend[um] quo p[er] som
 nia adeo deludunt plurimu[m] ut eis ia euigilantib[us] o[mn]i se estimet i[n] veritate vidisse q[uod] so
 lo sc[ilicet] app[re]henderet iteriori p[re]ceptore ei meo referre audiu[er]it. Q[uod] p[er] q[uod]da[m] n[on]i ordi[is] villa
 giu[m] q[uod]da[m] itrauit vbi seia[us] quada[m] iueit demetata i[n]t[er]itu[m] ut nocturno t[em]p[or]e se cu[m] d[ic]ta
 na a alijs se[is] tra[ns]ferri crederet p[er] aera Cui cu[m] p[er] p[er]fidia[us] v[er]b[is] conaret expelle salubrib[us]
 p[er]tinax ista exp[er]ie[n]te se p[er] credere affirmavit Cui p[er] fines g[er] me e[st] p[er]t[ur] cu[m] de p[ro]ximo
 recedes. **R[es]p[on]dit illa:** Ita place[re]t me recedere videbis p[er]t[ur] si placet testib[us] p[er] donec
Igit[ur] ut delira aia[us] relator vincet. **Aduerente** die recess[us] que vetula p[er]fixerat affuit
 p[er] cu[m] fide dignis ho[m]ib[us]. At illa cubella i[n] q[uod] pasta formai solet sup[er] scanu[m] posita itrauit
 a sede ibi cepit applicatisq[ue] v[er]b[is] maleficiis a vngento radiato capite obdormiuit. **Itaq[ue]**
 ope demonis somnia de d[ic]ta venet et de alijs sup[er]sticioib[us] ta fortia habuit ut in i[n]bilo
 quoda[m] voce submissa damnaet a i[n] h[ic] plaufib[us] motis maib[us] cubella cui i[n]sidebat i[n]
 mis mouit q[uod] de alto scano p[re]cipitater tuens vetule sibiactis caput n[on] modicu[m] contri
 uia ita i[n] fra iacete nec de loco mota p[er] indamauit ia euigilante vbi q[uod]so es. **R[es]p[on]dit**
 dyana fuisse q[uod] testimonio p[er]t[ur] n[on] q[uod] de cubella recessit. **Ex** h[ic] igit[ur] gestis a media
 tib[us] v[er]bis salutifels aim ad sui erroris detestaco[em] deuexit. **Sic e[st]** i[n] legenda b[ea]ti Germa
 ni Antihodoren[si] q[uod] i[n] domo q[uod]da[m] videt sero m[en]sa par[am]irado didicit q[uod] p[er] bonas mu
 lieres nocturno t[em]p[or]e illa comedentes cibalia ponent[ur] i[n] eade[m] nocte vigilando vidit m[en]sa
 tudie[us] demonu[m] i[n] sp[ec]ie mulier[is] ad m[en]sa sedete q[ui]b[us] ne e[st]deret ipauit familia tota exorta
 uir a si comedentes agnosceret q[ui]u[er]it q[uod] cu[m] vicinas suas e[st] dicent[ur] misit ad domos fin
 gular[is] a o[mn]es i[n] lectis suis repte fuit. **Aduerati** igit[ur] de mo[do] sese manifestabat a quo popu
 lu[m] illuderent apuerunt. **Hor[um] r[ati]o** a ca[usa] d[ic]ta. 26. q[ui] 1. e[st] p[er] vbi ex oculis Acquire[n] sic d[ic]t[ur]
 si q[uod]de sathanas q[uod] tra[n]sfigurat se i[n] angelu[m] lucis cu[m] mente cuiusq[ue] mulieis cepit a hanc
 p[er] infidelitate sibi subiugaueit illico tra[n]sformat se i[n] diuisa[us] p[er]sona[us] sp[ec]ies ac similitudines
 a mente qua captiuam ten[et] i[n] somn[is] deludens mo[do] leta mo[do] tristia mo[do] inco[n]g[ra]tas p[er]sonas
 o[mn]es p[er] deuia q[ui]q[ue] deducit a cu[m] sol[us] sp[iritus] hoc patit[ur] fidel hoc n[on] i[n] aio h[ic] i[n] co[r]pe eueire
 opinat[ur] de somniatu taliu[m] visioib[us] plu[ra] ibide[m] repies. **porro** quo deludat q[uod] somn[us]
 facili[us] credut[ur] de hoc fume tale ex[em]plu[m]. **Novi** quenda[m] fratre[m] n[ost]ru[m] ordi[is] Judocu[m] noie de
 ouetu[m] Costatien[si] p[ro]fessum p[ro]nu[n]c bo m[er]i zeli q[uod] t[em]p[or]e iunior existens n[on] ta fuit velut mo[do] mo
 rib[us] a sc[ilicet] co[m]poit[ur] huic existeti i[n] ouetu[m] an[te] t[em]p[or]e g[ra]t[us] ostatien[si] oculi somnia[us] visio
 dormienti affuit i[n] q[uod] sibi videbat quo i[n] sumu[m] p[ro]fice creat[ur] e[st] vigilas duos postea satis
 seriose cogitabundus ut ab eo audiu[er]it icebat q[uod] sibi hoc somn[us] bone afferret p[ro]no
 sticaco[em] sp[iritus] em aliq[ui]de de veritate i[n] se adiplenda p[re]sup[er]it de p[re]fulatu aliq[ui] h[ic] d[ic]t[ur] licet i[n]vis
 a statu nulla penit[ur] alludet i[n] ho[m]ie isto dispositio. **porro** t[em]p[or]e a[utem] d[ic]ta oculi de p[ro]fice p[er] i[n]vis
 trib[us] a sumo p[ro]ficio vic[us] Petro de luna Gregorio colarij a ioh[ann]e Balthasae de costa
 q[uod] o[mn]es se i[n] suis obediens gebat p[er] sumis p[ro]ficio loc[us] elcores dies et hora i[n] q[ui]b[us] vnic[us]
 a indubitatus pastor a petri successor elegi debuit q[ui]b[us] visis frat[er] p[ro]fice sp[iritus] p[er]habira

sibi clāculo augē cepit: q̄ for-
tassis de eo dudū a se visū vni-
ficaret somnium. **E**lecto autē
dño Martino de columna cō-
cordit. confusus apud se frat-
didicit. q̄ stultū animū dāe sit
somnia sine sufficiēti motiua.
Nō multo pt̄ aut elapso tpe.
tempus carnis priū n̄ appropi-
quauit. q̄ in cōuentu iūmo-
res fr̄es p̄ solacō aliquando cō-
fueuerūt rēp̄sentacōnes ludi-
cras habere sūmi pontificis et
curie Rōne. p̄ quo ioco cū diū
si iuuenes ad vaia eligerent
officia. p̄dictus frat̄ Jo do cus-
elcūs est ioco se in sūmū pōtifi-
cem p̄ ficticiū. In qua eminēcia
tūc p̄mū ōnez p̄sulatus spem
p̄didit. quā tacitus fatuus spe-
bus p̄us sepe p̄habuit. **H**ic ei
euētus nō a somnio causaba-
tur. sed ad eū casualit̄ se hēbat.

Capitulum Quintum.

Quoties incurres for-
mica. Aliā h̄ntem ocu-
los fortissimē āplectit̄.
nec dimittit n̄ ad casam sit re-
ducta. In quo relucet qm̄ pie-
tibus diuina p̄uiderit clemē-
tia. cuius instinctu orbata vi-
su formica videntis industria
aliena saluat. p̄nt per tales in-
dustria intelligi h̄i homines
simplices. q̄ dño mūere som-
nia dīna vel reuelacōes dīnas

h̄ntes eorum intellectū nō vidēt.
s̄ alieno ductu id addiscunt.
q̄d p̄pria industria nō norūt.
Sicut samuel simplex et visio-
num dīmax inep̄tus cum tpe
puerit̄e in tēplo cum hēly sac-
dote dormiens tercō vocatus
diuino oraculo id non a se in-
tellerit. **S**ed q̄liter se ad idem
habere dēberet. ab hēly p̄tinus
didicit. i. re. m̄. **S**ic etiā noui
plures valde deuotas vt̄us q̄
sexus p̄sonas. q̄ somnia de quib-
usdā sibi ignotis euentibus
satis certa habuerūt. in q̄bus
sibi nō credentes ne deciperen-
tur recursū hūilem ad l̄atos
habuerūt. et eorū dīctis cer-
tiores de vritate effecti sunt.
Fuit meis t̄pibus in Argenti-
nen̄si dyocesi nobil̄ quidam
maior creato milite. libertine
cōdicōnis. vita et morib⁹ tam
cōpositus. ut nll̄i eum verius
q̄ martino post cat̄xismū cō-
pare valeret. **H**ic q̄ in ōnibus
strennue egēat et probr̄. que
dei erāt deo. et q̄ cesaris dabat
cesari ōm̄ iudicō. **I**deo a q̄bus-
dā qui viri bonitatem et repu-
blicē necessitatem nouerāt. eū
p̄cib⁹ molestabant. ut balua-
tū ducatus dñi austriae debitū
quem h̄nt in elsatia acciperet et
regeret. **D**e quo nō dubium
apud seculū honore grandem

Liber**Secundus**

et utilitate rerum temporalium non
modicam assequi potuisset. In
secunda in suis primo in tuendis san-
ctis monasteriis que plurimum
ibidem diligebat. Distulit vir
prudens affirmatiuum dare re-
sponsum. et cogitabat quod dictum of-
fitiu iudicem exigit iura terre
municipalia noscete: que ip-
se ad plenum nesciebat. Que
fuit igitur a me et ab alijs que si-
bi accomodi videbantur. quod
respondurus esset. ut animam propriam
in tuto poneret. Fateor im-
perfectum in eo quia novum virum
esse iustissimum et quomodo mul-
tis prodesse valeret. et fortassis
pro assessores qui tamen vix ha-
beri valebant posse supplere quod
principali deesset iudici. timidi
eram una cum alijs quid deter-
minate suaderet. Et ita nullus
viro videbatur dare responsum.
Habere autem nobilis hic sole-
bat sciebam somnia vel visio-
nes potius valde ponderosas
et notabiles prius sepe in qui-
bus tamen nihil vel modicum.
sed in sola sacra scriptura et eius
expositoribus principaliter se fide-
dare nouerat. Unde quadam vice
eodem tempore somnium vidit ta-
le. Videbatur ei quod in agro quo-
dam lato staret satis bene sul-
cato per aratrum et semina que in
manu tenebat accurate terre

Capitulum**Quintum**

per fructu habendo iheret. Cumque
attentius ista aspiceret. vidit quod
nullum ex seminibus sursum creuit.
sed totum deorsum tendebat ad inte-
ritum. In qua admiratione stupens
euigilauit. mihi quoque postmodum
dixit. nisi osilum firmum mihi de-
deritis de acceptando baluatu
exhibitu mihi consulo ut incertum
dimittam. et amplectar certum.
Liber enim sum modo a cura huius
guis regiminis quod acceptan-
do vereor piculo me committam.
potissime. ob ignoratiam iurum
secularium et consuetudinum. Quo
audito ac quem viro prudenti.
quod conforme eius fuit iudicium
christi illius sententie que dicit. Quid
proderit homini si universum mundum lu-
cret. animam vero sue detrimentum
paciatur. detrimentum autem non proderit
onem. Intellexit enim nobiliter iste
tunc quosdam hitare potentes
baluatu. de quibus timendum
erat ne quicquid boni per ante factum
edificaretur nobile. illi de-
strueretur. vel ne proficeretur cep-
tum impedirent. Cui eventui veru-
sissime visio ardebat de pullu-
lante semine versus terram et deorsum
non autem ad celum et in sursum.
Piger nimis generales versus
modo dedisti regulas de curabis
vel non curabis sonis. Idcirco
procor ad spalia que plerumque mouent
descendere vel ad videndum

salteꝝ qđ faciendū sit de multo-
rum somnijs. in qbus raro vel
nunq falli dicūtur p̄sertim in
hīs casibz: qñ eis ignoratibz
adūsa obuiare ofuerit fortu-
na puta temptacō grauis seu
grandis t̄bulacō a tristitia.
Theolog⁹: Rē p̄tīm poscī.
quā me tibi tradere ē solius dī
donū gratuitum. De nūero enī
hū sum hōꝝ qui animales sūt
nō spūales. nisi solo noie spū
aliū aut a dī spiritū habētū
p̄p̄iū est aliqñ talia p̄ticulari-
ter agnosce. De qbus per or-
dīe dicit Aplūs p̄ma Corin.
ij. Animal hōmo nō p̄cipit ea
q sunt spūs dī: spūalis aut iū-
dicat om̄ia. ⁊ ipse a nemine iū-
dicat. Quis enim nouit sēsum
dñi: aut quis iſtruat eū. Nos
aut cōcludit sēsum xp̄i habe-
mus. Vnicuiqz etiā ut ibideꝝ
xij. dicit datur manifestacio
spūs ad vtilitate: ⁊ int̄ nouē
dona grāz gratis dataz dic.
Alij datur discrecō spirituum:
Alij int̄ptacio sermonū. Nec
autē om̄ia opatur vn⁹ atqz idē
spiritus: diuidēs singulis pro
ut vult. Spūs p̄terea loq̄tur
misteia ibideꝝ m. xiiij. Vñ bñs
Breg. vbi sup̄ Enumeratis oī-
bus somnoꝝ causis. sic cōclu-
dit. Difficile somnijs credendū
est: q̄ quo ipulſu vniant faci-

le nō elucet. Sancti vero illu-
siones a reuelacōnes quodā
itimo sapore discernūt. ut ſci-
ant quid a bono spū p̄cipiāt. ⁊
qđ ab illusione patiant. Ex q̄
bus verbis tria salubria debet
documēta elicere tuo p̄posito
valitura. Prīmū. q̄ difficile ſo-
nijs credendū ē. Secūdum. q̄
ſci quidā hñt noticiā a dñaz
aliquādo de somnoꝝ int̄ptā-
cōe. Terciū vero. q̄ mediū ac-
quirēdi in hōc discrecōne sp̄i-
tuū sit p̄ quēdam nō solū int̄z
nū sed p̄ int̄mū sapore colla-
tū ab eo. videlicet ſāctō spū: q̄
sol⁹ int̄ior est cuiqz rei q̄ ip-
sa sibi. Hñc ob causam ōnes
q̄s vidi magnos theologie
doctozes fecisse de int̄m̄tibz
vl de discrecōe spirituum tracta-
tus. qui se vltimate resoluunt
ad dictas Apli a beati greg.
auctoritates: q̄q̄ regulas i eis
vl oiecturas potius annectāt:
quas si placuerit int̄u ei poteſ
in diuersoꝝ videlicet doctoꝝ
tractatul. Derūptamē q̄ di-
crete satis a dñū modū int̄-
p̄tandi caute somnia descēdis.
q̄ vrentur quidā p̄ostensa fi-
bi futura mala: Ideo sex regul
ſuatis ſp̄zo in deū talibz ōne
malū culpe vitab. Prīma diffi-
mitue tlibz somnijs neqz asser-
tue credas. nisi cū indubitātū

donū interpretandū habueis. q̄
 le Jeremias obtinuit q̄ ait Je.
 .xxvi. In veritate misit me do
 min⁹ ad vs. ut loquerez in au
 ribus vris omnia verba hec. **R**ō
 dictū est. q̄ cause somniorū sūt
 aliquādo q̄ nullius future rei
 signa sūt si t̄m preteritarum
 ymaginū vel alias naturalū
 non somniata de signandū. v̄l
 demonū q̄ credulos somnijs
 ita assuefieri sibi gestiūt. **S**e
 cūda regula ē. **O**mnīq̄q̄ som
 nia non sēp abigas. p̄sertim
 ea que tribulacōis futuē fig
 forent. si p̄cipis ea crebro tibi
 in bonis. v̄l vtilibus aīe verifica
 ri. q̄ aliquā dei dona sūt nos a
 mal' p̄seruantia ne ducamur
 in temptacōne. **J**acula enim p̄
 uisa minus feriunt ut beatus
 Breg. dicit. **T**ercia regula. cū
 somnū alicuius infasti tibi
 occurrerit. tūc forti animo cū
 dei adiutorio sine cōfidentia in
 ap̄rijs virib⁹ eq̄mimē te tenē
 apponas. **F**irmacō em̄ animi p̄
 ea naturalia q̄ de⁹ tulit in lib
 tate arbitrī actūda sūt. et ei⁹
 vtendū est. q̄ istis mediantī
 bus phi ut Seneca docet de re
 medijs fortūtorū imania pa
 tientē sustulerūt. **Q**ūta regula
Occasionez malī verisimiliter im
 minētis p̄ viribus fugias. ne
 vicij tu in hoc causā culpabilē

p̄stes loquēdo eūdo ad loca pi
 culosa. et ita de filiis mltis. i. q̄
 bus sepe nris negligēcijs vel
 factis illicitis mala pene gēna
 incidim⁹. **Q**ūta regula ē. ut de
 uota orōne frequēter ad deū
 pro grā patiētie recurram⁹. q̄
 opus p̄fectum habi. **E**t iuxta
 bti Brego. mentē miraculoz
 opacōm antefertur. **N**ō enim
 nostra industria et libertas ar
 bitrii ad vtutes acquirēdas
 vel retinēdas suffitiūt. sed di
 uina special' gratia exigitur. q̄
 precibus scōzum et ad deū ef
 fusis orōnibus ex dīa mia se
 pe obtinetur. vbi nostra deme
 rita aliud exigerēt. **S**exta re
 gula. **C**auēas in hīs vīsiōib⁹
 ne supbiens tuīs ex meitis ta
 lia tibi collata eē credas. etia⁹
 si sint a dīo spū. **T**alia ei qm̄
 sūt ad eo sunt grē gratis date.
 q̄ sepe in p̄cijs grauib⁹ existē
 tib⁹ dātur ex mera dei mia nō
 sēp meitis. prout habuisti de
 hoc sup̄ libro p̄mo capi p̄mo
 de miracul.

Capitulū Sextū

Inechitur predictis
 alia formicarū ap̄petas.
 q̄ vicij via vna egre
 dūtur a suis domib⁹. q̄ tamen
 versus finem propter queren
 da pascua plurificari videtur.

Cōtulit enī ill' bestiis diuī
nus instīct⁹. vñā principale
⁊ regiā viā facē iuxta eandē
metiri reditū. q̄p̄ circa eādē
viā ad querēdū victū parūp
diuertant. Ita hodie nutu di
uini spūs in cuneo et cōcione
vniūsalis ecclesie: oīm ē vna
via regiā p̄ dīma p̄cepta p̄gre
diendi. Si inquit vis xp̄us.
math. xix. ad vitā ingredi. s̄
ua mandata Et leuitici. xxvi.
Si in p̄ceptis meis ābulauē
tis ⁊ mādāta mea custodietis
⁊ feceritis ea: dabo pluuiā vo
bis temporib⁹ suis. ⁊ terra gi
gnet germē suū. Et tñ circa
eandē vniūsalia eccie et cristi
mādāta modi varij sūt viuē
di: ⁊ pascua virēcia virtutum
acquirēdi. Hec sanctus p̄sul
August. intuebatur qñ a soci
is suis et amicis euodio et ne
bridio habere volebat. quis
vic⁹ esset aptus modus viuēdi
ad ambulādum in via dei. q̄
alius sic alius sic ibat. **C**on
ger: Vt materie somniorū finē
imponamus. q̄ro vtr ne mala
huius vite sactis viris aliqñ
imminēcia per vñū genus som
ni⁹. vel an subdiūis mōis p̄e
ōndantur: quādo in somno di
uina grā p̄muniūtur vel p̄au
satur. **T**heologus: Qñtū cō
mūo. diuersi diuīsmode quo

ad hoc inspirant⁹ dū dormiūt.
Quod quibūdam de aq̄. Alijs de ca
lice. nōnullis de cruce xp̄i. Ali
q̄bus etiā de in fantib⁹ somnia
fūt. post q̄ semper vel ut impli
mū ēbulacōnem aliquam gr̄
uē in se vel in suis amicis senci
unt. put sequētibus patefceret
exemplis. Habui gemitūcem.
q̄ viduata p̄e meo iam vita
functo apta secūdis nupcijs:
eandē multis ad hoc impellā
tib⁹ ob castimōie amorē om
nino spreuit. que q̄ deuotam
in mat̄mōio vitā ⁊ in vidui
tate vsq̄ ad vltimam senectu
tē coram deo duxerit ⁊ hoibus:
si opus foret spero totum na
tale solū testaret⁹ cum adiacē
ti vicinio. Adūterat hec. q̄ q̄ci
enscūq̄ somnū habebat. in
quo sibi peditare videbat⁹ in
aqua. vel quando eadem mae
aliq̄ ē intuita. sine fallo euen
tum postmodū in breui mag
ne tristitie senhit. Qñtoq̄ aq̄
maior turbulēcioe p̄fundioe
videbat⁹ vel impetuosioe. tñto
grādioe tristitie materia seque
batur. Latebat me materna
hec cōsideracō. quousq̄ iā mul
tis ānis stando i cōdine de stu
dio vniūsitatis wienens⁹ repa
triau⁹: satis p̄ tunc nouus q̄
solū fui tūc studens in scā fac
tate thologica. vñ ipsa mibi

confidens coniecturam somni retulit et expetias plures addidit. quod valde superstitiosus et de omnibus fallaciis timuit: se non credere diffinitive post talia somnia tribulationes sibi affuturas sed timere illam deo committendo. unde visio illa somnialis vniuersi. vel quo iret et exire postremo ne deciperetur a me consilium quesivit: quomodo sine offensa percellere gerere in hijs deberet. Qui igitur scivi a iuuetute mea hanc timuisse deum et vitam timori huic concordasse in effectu: doctrinam quam precedenti dedi capitulo sibi tradidi: quam non mea industria sed a quodam magno sacre pagine magistro in prefatis scolis didici. nec discordat a qua vel maius hec visio tribulationes denotat a modo sacri eloquii: quod per aquam sepe vult passionis illationem intelligi. unde propheta orat in tribulatione extrema constitutus. Saluum me fac deus quoniam intraverunt aque usque ad animam in fixum sum in limbo profundo et non est substantia. Vivit hodie virgo nobilis in seculum et valde deuota in argenti nesi dyocesi sexagenaria. Sophia nomine. Abbatissa monasterii canoniarum secularium in Andelano: quia iuuetute sua castissime vixit sicut et tres alie

sue vterine sorores Collegium etiam predictum quod dum in Abbatissam esset creata reperit deformatissimum. magnis cum laboribus in religione reformatum ad plenum et in temporibus ditari procuravit plurimum. Nec mihi aliquando retulit confidenter quod quicquid in somnis videret calicem in quo sacramentum divinum eucharistie continetur solet: infallibiliter in brevi postmodum pressuram aliquam mundi in se vel in suis perciperet. quanto in somnis profundius calicem dabatur potestas videndi: tanto seuerior tribulatio sequebatur virginis. Accidit per hanc relationem longo tractu annorum me venire ad dictum collegium: ubi dea domina in dixit. Ecce per pronuncius bonum pace fruor. Sed in brevi ut timeo grandis mihi obuiabit tristitia: quod somnium de calice satis profundum inspecto nup habui. Non multo deinde tempore elapso fratres similes walterus egrotare cepit: et statim sublatum de hoc seculo. Fuit enim vir in armis strenuus fama conspicuus: prudentia premitus et dei monasterii ac reformationis eiusdem fautor supereminens. quod ob rem virginis adeat magistra tristitia per calicem perfigta. Nam de passione locutura veritas

ait fili⁹s iehudei math. xx. pote
 ris bibē calicē quē ego bibi
 tur⁹ sū. Et ibidē. xxvi. orando
 p ablacone dñice passiōis di
 xit. Pr si possibile est tñseat a
 me calix iste. **F**uerūt meo tpe
 in ciuitate basilien vna in do
 mo due virgines. **S**enioris
 que. lxx. circit annum attigit
 nomē Anna extitit. q iuniorē
 suo sub regimie domestico ha
 buit. eciā Annā noie. **H**ec re
 uera specula virtutū toti ciuita
 ti extiterūt. et adiacenti patrie
Prīma q dē anna et senior. scē
 dudū migrāuit ad dñm. **J**un
 or vro in fama bona vuit vs
 q hodie. cui etiā nō ambigo
 infior vita concordat deuote
Hui⁹ relacōe quā credo veridi
 cam sepe didici. q qñcumq
 de puulis et innoctib⁹ puerul⁹
 bz somnū qualif eos vic⁹ vi
 deat. aut io eos licitos cum eis
 habeat. de primo virgini ple
 cucio aliq aut tribulatio alia
 aduehit. **I**dē p oia seniori dū
 viueret eius i spūalib⁹ nutri
 ci creberrime otīgebat. **E**la
 ta em fuit pfata iunior anna
 apntib⁹ qui residenciā habu
 erūt sub quodam in noto no
 bili solū nomine. **H** q virgo
 iuuenis. erat pulchra facie et
 apta nuptiū eius semp castio
 nie demon insidiabat p dictū

nobilē qui eam sepe lic⁹ inge
 nua suam facē conabatur. ut
 ex ea seruos plures habere va
 leret. **V**n nūc blandicijs sibi
 suadebat. ut mrimonio alicui
 de suis seruis copularet. nūc
 minimis trere solebat ad idem
Quobrem cōstās virgo. de lo
 co ad locū de patria fugam
 dare cogebatur. **E**t cōn hunc
 accipitrē dei colūba antefatis
 puerorū somnijs sepe pmūta
 est. **Q**n enim tlia somnia ha
 buit. statū de custodia sui cor
 pis p fugam vel p occultacio
 nem aliā sibi pvidebat. **P**ost
 modum q expta est somniari
 verū pcessisse et fortassis dñia
 clemēcia ideo p puulorū visū
 hanc pmonebat. quam in in
 nocēcia castimōia et paciēcia.
 sine macula iuidie et pccī sibi
 pseruare volebat. **J**uxta illud
 Math. xviii. **N**isi efficiamini
 sicut puuli. nō intrabitis i reg
 nū celoz. **C**ertū est etiam puu
 los in quotidianis passiōib⁹
 et fletib⁹ vxari. **V**nde nō mir⁹
 si eorū ymago tppū tribulati
 omis solet pferre. **D**atzo pte
 rea i cōstantiē dyocesiogna
 tam nomie elizabet laudabili
 ter valde vūetē in tho 20 mri
 monij. cui si aliqua ignō apro
 pinqt tbulacō. **H**anc pagno
 sat. cum sibi in somnis. apper

crux v^l xpi passio. quēadmodū
mibi retulit. Nulli autē dubiū:
p^r crucē a passiōe xpi tribula
tionem posse facili^r designari
Qui inq^uit vult vni^us p^r me ab
neg^o; semetipm^u a tollet crucē
suā quotidie a seq^uitur me. **L**u
ce. ix. **E**t ip^se xps petro obuiās
passuro dixit **V**ado Romā ite
rū crucifig^ut leo a linus de eo
testantur. **D**iger^u q^uā somni
orū visio ē a diuino instinctu
signū futurū peto an hoc fiat a
deo immediate. An boni ange
li ministerio. **C**holog⁹: Du
dū hec defmiata ē q^uestio p^r ix.
di. viij. 2. a p^r. b. Aug⁹. li. iij. c.
xxvi. de trinitate. q^u moysē et
paulo demptis nunq^u de⁹ im
mediate a nude apparuit pat^r
bus a pph^{et}is. **R**euelatō es fi
unt āgeloz bonoz misterio⁹.
ut ex hīs vita nra munatur:
quēadmodū petim⁹ de ange
lis in collēa eccie. **Q**uāp^rmo vbi
scriptura testamētū veteris di
cit deū esse locutū a apparuisse
moysi in rubo a in mōte syna:
id alibi expōit de angelo ut
testat^r bt^us **S**tephanus di.
Actuū. viij. **E**xpletis inq^uit āmis
xl. apparuit moysi in deserto
mōtis fina angelus i igne flā
me rubi. **M**oyses autē videns
āmīratus ē. **E**t infra de eodem
Hic ē qui fuit in eccia in solitu

dine cū angelo q^u loquebatur
ei in mōte syna. a cū p^rib^us n^ris
q^u accepit vrb^a vite dare no
bis. **E**st preterea doctrina b^ri
dy omⁿis q^u et^rna sapiētia yma
sumis iūgit p^r media: id est in
mam rationalem creaturā per
angelos q^u medij int^r nos sunt
a deum. **S**actis inspiratōib^us re
ducit ad diuina q^u sūt summa
Nō quā deus ista se solo facē
pos^st. sed ut in hoc ordo diuine
sapiētie videatur. ut angelico
ministerio eoz gaudiū auge
atur. a ut amicitia maior inter
eos a nos teneatur. **N**ec coⁿna
per nūciū nob^{is} trāsmīssa pūp^r
dere debemus: quia adhuc q^u
q^ud āgelus facit a queq^u scō a
ria causa id primaria que de⁹
est plus agit^r a actiones n^ras
aspirādo p^reuēnit a adiuuan
do p^rosequitur. ut cuncta no
stra opatio ab eo incipiat a ab
eodē incepta finiatur.

Capitulū Septimū

Algrediamur p^rpetatē
aliā q^u ē q^u fornice p^rz
lineā vnā satis regia;
ad mīdum redeunt. nec in via
vna aliam impedit. sed aliquā
do quasi oris osculo sibi mu
tuo pacis federa porrigere vi
dentur. **I**n quibus in^rrupta
quedam amicitia nobis p^re
mōstratur pax a trāquillitas.

quod effectus sunt et fructus sine caritatis et vere aspiratorum sancti spiritus munere. De quibus apostolus ad galatas. ii. dicit. fructus spiritus est caritas. gaudium. pax. patientia. longanimitas. bonitas. benignitas. mansuetudo. fides. modestia. continentia. castitas. Unde igitur homines in quibus signa talia repunt. sine inspirationis probabilitate satis preferunt. Ob quod apostolus subiungit. si vivimus spiritu et ambulemus. Non effitiamur inanis glorie cupidum. invicem provocantes invicem invidentes. **P**iger. Pauce put diecturo. nro tpe repuntur in orales fornice. quod talia signa unitatis et pacis fuerint erga se et proximos. quod intra se. queque divinitus inspiratione spiritu ducantur. Juxta mandatum apostoli quod ibidem premitit. dico autem spiritu ambulate. et desideria carnis non persequimini. **T**heologus. Questioem filium et suspitionem tale. Super h. p. ca. vi. tibi explodi. Verum ut pacis filios et filias ac spiritus sancti alios nos de utroque sexu fuisse agnoscas nro tpe. duo de multis tibi exempla subiungam. Fuit in civitate Constantien. vir quidam pauperibus. corpe ab ipsa ut videtur naturate furdus et mutus. sed spiritu prophetico non inexpertus. humilis in vita et habitu. pace

quod cum hominibus et amplius cum deo in puritate animi et in castimonia corporis habere studebat. nomen eius fuit hic ut a multis fidedignis precepi personis. quod futura quod etiam occulta que humanam latebant industria solebat non dico predicere. quia lingue usu carebat. sed nutibus premonstrare manifestis. Nam in fratrum nostrorum conventu ostendebant multi talia expropterea se fatentur hominibus habuisse sanguineum aliquod in dicte civitatis collegio quod ad sanctum Stephanum vocatur. sacerdotem canonicum et deo et apostolorum principibus valde devotum. qui relicta domo sua sub provisione cuiusdam vetule virginis sue consanguinee. ad limina dictorum apostolorum peregrinationem se versus Romam dedit. In itinere autem quodam nocte casu in hospicio quodam ab alto cecidit. et quassato corpe fractoque pede ibidem et in Romana curia multo tempore rediens tandem iactuans corporis passus est non modicas. que tam diu duraverunt ut prefata virgo domus eius procuratrix. et nullus in civitate Constantien. quecumque de sacerdotis advenit scire humano iudicio. Venit interea certa die dictus mutus leta facie iocundis oculis et ore ridenti. plausibus manu notificans

virginis sacerdotis aduentum
 primum mirabatur ista: et sequenti
 die inopinatum leta recepit de
 nauis sacerdotis aduentum. Nute
 batur huiusmodi mutus quod pauper rebus
 per quendam ciuem constantiensem satis
 diuitem: quod mutum paulominus na
 turali filio diligebat. Veit ite
 rea dies in qua per lacum adiacentem
 nauigio ire disponebat ad ci
 uitate aliam a qua propinquam a lacui
 Et dum in domo ipsa esset adhuc
 peregrinaturus ciuis vidit et con
 fide ait hoc mutus. Vnde nutibus
 quibus valuit domino suo suasse
 ne nauigio se committeret: sed ren
 nuebat ciuis. Quod postquam domum
 exiit eum sequebatur mutus: mo
 dis quibus poterat iterum ceptum
 iter dissuadens. Tandem circa
 nauim miserabilibus gemitibus
 ut antea prohibere conatus
 est suum dominum: quem si nauig
 aret protinus prescivit mo
 riturum in aquis: et minus pro
 fecit. Cumque nauis cum domino
 recederet a litore: mutus in eo
 dem ut dicitur litore magnis
 profusis lacrimis et apparatu
 lugubri dominum flebiliter recessum
 deplauit. Aduersa igitur fortu
 na nauim in aquas mouente: ci
 uis eodem die aquis submer
 sus est. Et an mutus dei clares
 ceret spiritu ostensum est non
 modo ciuitati sed toti adiace

ti patrie. Paulo antequam ad co
 loniensem transmissus sum stu
 dium: fuerunt intra ciuitatem
 ibidem due virginis carne et
 animo sorores vnanimes et pa
 cifice in vna domo: vota sue ca
 stitatis reddentes que distinge
 rant deo in labijs suis: et labo
 re manuum victum conquirentes te
 nue. Vnde autem ex eis: cuius
 anima primum placuit altissi
 mo: quod diuinissimum eucharistie
 sacramentum multum dilexit:
 et deuote sepe solita est fumere
 corpe infirmata est: et tandem
 morbus tanto inualuit ut con
 tractis nervis quibus labia et
 mandibule mouere consueuerunt:
 etiam adhibito toto conatu
 corporis et anime ora aperire
 nequiret ad cibum sumendum
 corporeum. Tuncque superior
 mandibula inferiori cohercebat:
 ut vix vel nullatenus ad minu
 tissimum sumendum cibum: cum
 instrumento argenteo vel co
 cleari aperiri posset. Estuabat
 interea cordis desiderio semor
 ti propinquare conspiciens illud sa
 luberrimum Christi viaticum: quod
 de terrenis celestes nouit effi
 cere: hoc munera presidio
 fidentius migraret ad Christum. Hi
 oes vel plurimi formidabant
 id non posse ab ea sumi: verum ut
 ostenderet sacramentaliter quod prius

sepe facere consueuerat. et ut viso
 xpi sacmēto sic credēdo saltez
 māducaz. aduocat⁹ ē sacdos
 eukaistie sacramētū afferens
 Et cū absolucōe p peccis pre
 missa. sacdos an fatiē xpi spōse
 dñicum corp⁹ eleuaz. ad ado
 radū ab ea. statim et iopimate
 tāta virtutē se pcepit habē in
 corpe. et mēnū quēdā instmētū
 in aia. ut subito ad animē et cor
 dis hyatū corpalia oē a āple
 satis laxaret. qbus o festim sa
 cerdos dñicum corp⁹ lete imi
 fit. et ita xpi sponsa soror et qui
 aderāt amirantes deo grās de
 collato miraculo retulerunt.
 Diger. De vtroq; exēplo aliq
 qstio aim meū pulsāt. De pri
 mo an furdus iste seper in di
 ctis suis i quibz futura ul occu
 ta p dicit. veritatē euentū futu
 rorū tetigēt. De. ij. exēplo nō
 video quid ibi pphēcie spūi
 ascribi valeat. cū ibi nihil in
 si de motu et apcōne oīs mira
 culū vel mix aliqd affuisse vi
 deat. **T**heolog⁹. Nō mihi
 hoc bñ oīstat sed esto q in ali
 quibz errauit non mix cū hoc
 vis pphētis aliqn accidisse le
 gat. ut de Nathan p. palipp.
 xvij. pt. qui dauid iussit dño
 edificare domū. ut putabat di
 spū. quod postmodū reuoca
 uit. Mens ei pphē ut. s. tho.

docz in sūma. Duplicit⁹ a deo i
 struitur. Vno mō per expsam
 reuelacōem. Alio mō per quē
 dā instmētū. quid mē dū etia;
 nescientes hūane mentes pa
 ciūtur. ut btis Aug⁹. dicit. ij.
 sup gen. ad lraz. De hīs ergo
 que expsse p spūm pphētie og
 noscit ppha. maximā certitudi
 nē hīa p certo habet q hec fi
 bi sūt dñitus reuelata. Vnde
 dicit Ihermie. xxvi. In veritate mi
 sit me dñs ad vrs. ut loqrer in
 aures vras omnia verba hec.
 Sed ad ea que cognoscit p i
 stmētū aliqn sic se bz. ut non
 plene discernere possit. Vtrū
 hoc cogitauit aliq diuino in
 stmētū. vel p spūm pphētie. Nō
 aut omnia q cognoscim⁹ diui
 no instmētū. sub certitudine p
 phētica nob manifestātur. Ta
 lis enī instmēt⁹ est qd dā imp
 fectū in genere pphētie. Vnde
 btis grego. sup eze. ppter pre
 allegatū ppham nathan dicit
 Sciēdū est. q aliqn pphē sū
 cti cū consulūtur. ex magno vsu
 pphēandi quēdā ex suo spūi
 tu proferāt. et se hoc ex pphēcie
 spūi dicere suspicātur. Et non er
 go mireris. si aliqn non euene
 runt q a muto isto p dicit a fu
 erūt. quē tñ nec in alijs didici
 esse deceptū. De. ij. dubio non
 absolui poteris nisi gradus

quosdā pphcie noueris: quos
 sanctus doctor vbi prius posuit
Sunt enim quinque. primus
 ascendendo et infimus est. cum
 aliquis ex interiori instinctu mo-
 uetur ad aliqua exterius faci-
 enda. Sic de sampson dicitur
 Iud. xij. qd irruit spūs dñi in eū.
 et sicut solēt ad ardore ignis
 ligna cōsumi. Ita et vincula q̄
 bus ligatus erat dissipata sūt
 et soluta. **P**ropter istū modum
 tibi dixi exemplū scdm: qd iste
 gr̄dus locū habere videbatur
 in apcōe oris dicte sacre femi-
 ne. **S**ecundus gradus pphcie
 est cū aliquis ex interiori lumi-
 ne illustratur ad cognoscendū
 aliq̄ cognoscenda vel agēda
 ad humanā cōseruacōem vel cō-
 uersacōem pertinēcia. q̄ tamē ex-
 cedūt limites naturalis cognici-
 onis. sic dicit de salomone. 3. re.
 .iij. qd locutus ē pabolas et dis-
 putauit sup lignis a cedro q̄ ē
 in libano vsq; ad ysaia que
 egreditur de pietate et differuit
 de iumentis et volucribus et rep-
 tilibus et piscibus. Et hoc totū
 fuit ex diuina inspiracōe. **N**ā
 premititur: de q̄ dedit sapienti-
 am salomoni et prudenciam
 multā nimis. **N**ij tñ duo gra-
 dus sunt infra pphciam p̄rie
 dictā: qd nō attingūt ad super-
 naturalē veritatē. **M**emineris

autem qd de pphetis p̄rie dictis
 loqui nō vellem p omnia. **T**er-
 tius gradus ē qñ aliqua supna-
 turalis veritas p lumē itelligibi-
 le alicui manifestatur p magiā
 rā visione per similitudines cor-
 palium rerū ducentiū in super na-
 turalem veritatē. talē pphciā
 habuerunt oēs illi qui nume-
 rantur in ordīe pphetarum in
 textu biblie. qui etiā ex hoc spe-
 cialit̄ dicuntur pphete: qd pph-
 etico officio fugebātur. **V**n ex p-
 sona dñi loq̄bantur: dicentes
 ad populū hxc dicit dñs. **Q**uod
 non faciebant illi q̄ agnoscere
 pphas scripserūt. quorū plures
 loq̄bant̄ frequētius de hīs q̄
 hūana rōne cognosci pnt. nō
 qñ ex psona dei. **E**x psona p̄rie
 cū adiutorio tñ dñi luminis.
Quartus gradus ē. qñ p lumē
 itelligibile reuelatur aliq̄ sup-
 naturalis veritas absq; pma-
 gmaria visioe. **E**t sic dicitur
 et dicit ppheta p excellēciā qd ac-
 cepit reuelacōem itelligibilis
 et supnaturalis veritatis absq;
 pmagmaria visioe. qd pleni-
 us etiā moyses agnouit et exp̄s-
 sit misteria incarnacōis xp̄i.
Nō tñ intelligas qd aliq̄s i via
 intelligat etiā supnaturaliter
 sine fantasmatibus qd hoc ē cō-
 p̄m ad po. i. c. celestis Jerar-
 chie. **I**llustracō enim dñi radij

in vita pñti nō sit sine velami
b; fantasmatū q̄lūm cūq; q̄
cōnaturale est hōi s̄m statum
pñtis vite ut nō intelligat si
ne fantasmate. qñq; tñ suffici
unt fantasmata q̄ cōmū mō
a sēibus abstrahūtū. nec exi
gitur aliq̄ visio ymaginaria
dimitus pcurata. Et sic dicitur
reuelacio prophētica sēi sine
ymagmaria visioe. Quātus
gradus a sup̄mus ē. qñ vital
sup̄natural nūde oñditur itel
lectū p lumē sup̄natuāle sine
ymagmaria visioe. ut moys̄
paulo cōmūcatū ē videre vic;
dīmā essēcia. s̄m Aug⁹. in li.
sup̄ gen. ad lram. Nec om̄ia de
sancto doctore sup̄ta sūt. per
q̄ satis iā pt̄. que vie sint recte
p q̄s dīmō istinctu boni dirigū
tur sine errore.

Capitulum Octauū.

Ones vnū locū obf
uat in quē thesauros
suos ponunt a recon
dūt. vt vic; ogregent i melle
quod comedat. hec bestiola
rū nraz condicō quēq; docet
in pñti vita fr̄cūs virtutū q̄s
potest oquirētales in tuto lo
co velut anīe thesauros in celo
nō i tra recōdere. Vñ glō. sup̄
verba fornicapatestate cibū
sibi ogregat in melle qd co
medat pū. vi. sic di. Si aial

pñcipe carēs rōnis exps. natu
ra duce sibi in poster; pūdet.
multo magis tu ad ymaginē
dei oditus ad videndum eius
glāz vocatus. tāto magisterio
adiutus. ad ipsū cōditore oēs
in pñti fruct; bonorū operū
ogregare q̄bus in etnū viuas
in futuro. Nec enī vita messi
cōpatur et estati. q̄ nūc inter
ardores tēptacōnū tēp⁹ ē col
ligēdi futuroz mēta p̄miorz.
Dies iudicij hyemi. q̄ nlla re
linq̄t factas laborādi p vita.
s̄ tunc cogetur quis q̄ de hoz
reo p̄sae affectiōis qd recōdi
dit pferre. Hinc. i. Thior. vlti
mo. dicit ap̄lus discipulo. Di
uitibus huius seculi p̄cipe nō
sblime sape neq; sperare in m̄
eto diuiciaz. s̄ in deo viuo q̄
pstat om̄ia nob̄ habunde ad
fruedū. bñ agere. diuites fieri
in opibus bonis. facile tribuē.
cōicare. thesaurizare sibi fūda
mētum bonū in futurū ut ap̄lx
dant vīā vitam. Et veritas di
cit math. vi. Nolite thesauri
zare vobis thesauros in terra
vbi erugo. a tinea demolitur.
et vbi fures effodiūt a furātur.
thesaurizate aut vob̄ thesauros
in celo vbi neq; erugo neq; ti
nea demolitur. et vbi fures nō
effodiunt nec furantur. Pi
ger. Aliquē nouisti diuitem

nra sequēte; aīalia et sibi sic the-
saurisate; ut suades: peto in me
dū pferas. **C**hrolog⁹ tam
de numero religiosoz. q̄ de ce-
tu seculariū tales reperi. Fuit
eni meo tpe ciuis quidā i ciui-
tate calūbar. basilie. dyoces.
vroratus petrus noīe diues in
trena sūstantia. et meditacōi
dñice passiōis adeo assuetus.
ut quotidie p qñq; missaz tra-
ctus tps eū in nullo teder; sū-
ctis i hīstē meditacōib; h vxo-
re defūcta tādē ouersus factus
ē in curia soroz nraz mōsterij
qđ in sūtilia dīcui diuicias su-
as omīs obtulit dēptis qdragi-
ta circū aureis. quos īscia sua
pōrissa et ignorāte vicaio mo-
nasterij. ppetatis captus vico.
in quadam bursa collo p̄prio
occulte suspensa tēpore sa-
tis multo portauit. Cum igit⁹
dū miser iste vicium celaret
p̄prietatis dēbilis esse cepit. et
q̄ antea in seculo vitam xpō
dūotam duxit. ab eodem et a
dēi gemitrice quā plurimum dī-
lexit misericorditer visitatus
est. Etiam vice quadam cum
maneret solus. ad se vtulam
quādam malignam cum acu-
ta furca ferrata cum qua fenū
vel fimus colligi solet intrare
vidit. q̄ grauē ictum fratri in
latere dare videbatur. sed ad

iutozio beatissime virginis in-
uocato. ipsa eandē vtulaz p-
pullauit. et sic visio disparuit.
Vicariusq; dicti mōsterij ad
visitandū fratrem petrū p̄dcm
venit. qui quomodo haberet
inquisiuit. At ille rēdit. Satis
bñ habere. nisi q̄ vetula que
dam mihi in visu grauē ictum
dedit. quē cum dolore magno
setio i latere. et mihi dēi gemitrix
me libera sū. Jam fortassis sine
habzrem vite. Volēs aut vica-
rius videre locū pūcture. bur-
sam cū aureis ibi pendētē re-
p̄rit et ait. Certe in aīa tua frat-
mi ad mortē reuera p̄ demonē
vulneratus es. qui pessimū p̄-
etatis vicium iam dū velut oc-
cultus recepisti. Resigna igit⁹
p̄prio frater. et dēi gemitricis
meritis sanabis animo. de cor-
poris vro sospitate tibi dō
prouidebit. Exinde cōpun-
ctus frater paupertati pfecte
se subiecit. et dū postmodum
uiuens tandem sine fine quī-
euit. De seculari vero ectu no-
ui et nosco militem in fūcūa
constancien. Dyoces. nobile
natū. procerū statura. opib⁹
diuitem. animo virile. sagā-
cem ingenio. et in armis exerci-
tatissimum. Sed quod hīs
lōge maius est. ecclesijs deu-
tū et deo. misericordē i paupes.

Pū in miseros a omū virtutū
inter nobiles speculū q̄ etiam
post vni⁹ quā habuit vxoris
deuote obitū viduus manēs.
se castrauit nō martiali ferro. s̄
castitatis euāgelice cauterio.
Nic ut a suo cōmilitōe p̄cepi
fide digno a pene toti constat
p̄rie tam sedulus ē a fuit in ec
clesiis cū morā trahit i ciuita
tibz ut cleric⁹ p̄l⁹ q̄ layc⁹ eē
censeat. s̄ in actuali milicia
vbi iustitiā p se gerit nullum i
cāpis vel vix in armis h̄re dici
tur scdm̄. In itineribz vero vbi
cūq; paupes xp̄i ituetur ē lar
gissim⁹ adeo ut null⁹ fere mis
sit q̄ se abscondere valeat a ca
lore ei⁹. Porro añ modicos ā
nos qñ crux p̄dicabatur cōtr̄
hussitas a wickliphistas bo
hemicos. a frequētibz ānis ex
ercitus fidelū de supiori alma
nia cruce signati adūsus fidei
hostes p̄ficiscerētur verus bo
hemiā nec p̄ficerēt. **N**escio
q̄ dī iudicō semp h̄ miles gra
uibz in exp̄sis interfuit. patius
mori vel vincere pro fide tuen
da. Cūq; tādē fideles tēp̄facti
hereticā p̄uitatē iuadē desiste
rēt. excepto vni⁹ ostātissimo
reuēa xp̄ianissim⁹ p̄ncipe Alber
to Duce Austrie q̄ otinuū et a
mē hereticis intulit cruciabat
anim⁹ militis p̄limū q̄ fere n̄

lus nobiliū nec ciuitatēses im
p̄i mō ogressum hereticis dāē
disponebāt. **S**elus igitur do
m⁹ milite comedē icepit. **V**n
de vna die motus ait ad quos
dā suos nobiles a iuuenes cō
sanguineos. **C**ur queso inerte
vacamus. et otio in n̄ris p̄tibz.
Scimus ducē austrie a cuius
domo multa h̄mus feoda vx
ari p̄ perfidos. me si placet seq̄
mini capitaneus v̄r ero. vsq; sti
pendium si placuit recipietis.
deus in p̄uidebit. placuit s̄
mo iste t̄p̄oribz p̄cedis. cū
quibus p̄ cētum fere miliaria
theutonicalia ad austriā descē
dit. **D**abuerūt aut ad manus
xl. viros eq̄stres. armis et ais
elōs a munitis. **C**ūq; a duce
Albro sibi dari poscerēt locū
in quo q̄tidianis gueris pos
sēt vxāē h̄eticos. **P**rotūc ei n̄
la expedicō ducebatur contra
eos actū. **C**astrū eis fidelium
q̄dam datum fuit versus bo
hemiā ad tuēdum. cū q̄d raro
vel nunq̄ p̄fidi comparuerūt
Postmodū petierūt deinde locū
aliū tam propinquū infideli
bus ut quotidianū certamen
h̄re valerēt. **A**lioqñ recessum
de terra minabatur. **V**n miles
cū suis p̄ ducē austrie datus ē
ciuitati iglauriensi in tutelā q̄
p̄xima fuit h̄eticis. **A**ppe cuius

portas se penūero. ymo in ip
 sis aliqn̄ portis heretici pisces
 et alia victualia vi catholicis
 paulo antea mpe tunc confue
 uerāt. Quibus miles cepit ob
 sistere. et multis dictum occis
 intm̄ phos compescere. ut ne
 dum ppe ciuitatis portas. sed
 nec in propinquo tritorio ali
 quis compeze auderet pho?
Habuit eodem tpe hereticoz
 secta capitaneū insignē auda
 ci malitia. Sischea noie. qui p
 narrata omia vindicāe disposu
 it. **N**az vna die duas aties ar
 matorum disposuit. primā de
 quadringentis viris fortem.
 cui omisit ut mane sequentis
 diei villagia fidelium circa igla
 uiam incendere. et ita milite
 xpi ad exeundum ciuitate; su
 am prouocarent. **S**ecundaz
 vero longe maiorem expedi
 tionem collegit. in qua ipe p
 mam sequendo eide; si muade
 retur succurrere disposuit. Pri
 ma igitur acies infidelium ma
 ne extra iglauiam ut ordina
 tum est in campis compuit. et
 xpi militem ad exeundum p
 uocauit. Qui statim ad vicinū
 quendam ocū pro quibusdā
 armatis vocandis nūtum di
 rerit. et stipendarios ciuitatis
 secū exire inuitauit ad explo
 randū exercitū aduersarioz.

et ad inuadendū eundē si opor
 tunitas assisteret inuitauit.
Quo viso. ciuitatis stipendiarj
 militi dixerūt. Ciuitatis tunc
 nobis principaliter est cōmis
 sanec excedit ut taz paucim
 proportionabile nobis arma
 turam aggrediamur. **T**ūc cō
 uocatis suis. miles more ma
 chabei ait. **E**cce audistis. Ipsi
 phos nō aggredientur. q̄so
 igit xpi inimicos inuadam?
Spero enim aliq̄ alij ex nr̄is
 pro q̄bus direxi tempore me
 dio venient. paucitate; nr̄am
 non timeamus. **R**aro vidim?
 multitudinem. que regi neq̄
 esse victricem. Aut victoriam
 obtinebimus. aut occubemus.
Ex primo laudem corā deo et
 mercedem atq; gloriā mili
 tie. **E**x altero habebimus mar
 tirium. quo genere mortis ni
 hil felicius. **Q**uo audito. q̄dra
 ginta isti viri pati mori. mun
 cōem phide concōnis aggressi
 sūt. currus quib; se fortissime
 circūderant. velut leones fra
 gere ceperūt. et introitū quen
 dam ad hostes per cincturam
 curruum qua se circūderāt
 velut portā quandā fecerūt. In
 q̄ bellantes mutuo. militi. xliij.
 vulnera dederūt. quibus pstra
 tū. raptus est inter hostes.
Nec tam sui a ceptis destiterit.

Tanta enim constantia bellantes perse-
uerauerunt quousque heretici tristi-
m in opposita parte munitionem ap-
am fregerunt et fugam arripue-
runt. Venerunt enim medio tempore quod
da fideles pauci in succursu pro-
coribus cum quibus tota expedicio
hereticorum in fugam versa prostra-
ta est et occisa paucis baroni-
bus eorum rebus et captiuatis.
Et ita ischa cum suis fugere
coactus est. Victores ergo rede-
undo repleverunt militem semini-
um et visu rationis caretum ex plu-
mo sanguine effuso quem in civi-
tatem delatum omnis plebs lam-
tabatur. Sed ex christi gratia die
altera uti perfecta ratione cepit.
Et ut ipse miles in retulit non tam
humano medicamine quam domino
munere ab omnibus vulneribus
plene sanatus est in breui diebus
spacio. Vidit eodem tempore miles
iste nocte quadam mentalibus
oculis christi matrem cui semper so-
lebat obsequi deuotissime se con-
solatorem et sibi suadentem ne tri-
staretur de lacerato et sauciato
corpe quod exinde amplius ani-
me erat profuturum. Apparebat
denique sibi tunc in visione quomodo
tueretur arborem quondam grade-
crescere ex corpore proprio cuius
stipes et rami de terra per aera
marcescentes et aridi protende-
bantur et sine fructu exclusue.

usque ad celum ubi primo virenti-
bus folijs fructus vberes in celo
produxerunt. Per quem rei euentus
postmodum docuit militi daba-
tur intelligi quod in terris pro tanta
fidei victoria non odignum a tri-
gemis promissum sed in celo thesau-
rum habere debuit. Viso enim quod mi-
les iste qui velut peregrinus in-
tra austrie extitit tale de hereti-
cis triumphum reposcisset inuidia
quosdam nobiles segnes et ve-
cordes tetigit que militem christi
apud principem falso de quibus-
dam accusauit a quibus tamen certum
est sufficientissime postmodum
miles se expurgauit. Et quod ut
in constat qui per tunc in austria
wienne sententias legumum
militis in propriis partibus necessi-
tas ardua inuasit. Idcirco de
consilio cuiusdam valde deuoti et
honesti theologie magistri secularis
austriam cum suis que eo forte
digna non fuit recedendo reli-
quit et ad propria remeauit. Unde
cum in bona domi postmodum me-
moriam eius habita esset quod a
de maioribus austrie baronibus
et de probioribus me per te pro-
mice contra quosdam ait. Hunc in-
quit virum sustinere non potuimus
habuit hic tyro ut in retulit
autem militem strenuissimum quod
in regno vngarie rex regem
vngarorum de castro quod ibi

habuit iuuare solebat. Crexerat autē se p rege regnū. tūc q̄
da; bazo potēs adūsus vnga
rie r̄ gē. quē quotidianis satis
molestabat gueris. Et q̄ mi
les tyranno multas itulit mo
lestias. ei infidias posuit a in
campo verū captiuauit. ei q̄ li
gato dixit tyrānus. quid que
so mecū ageres. si ego tuus es
sem. sicut tu meus es modo
captiuus. Rndit miles. tē r̄ ue
ra in arbore p̄ima suspensio
intimerē. quia nullo iure fulsi
tus regnū dñi mei r̄gis vras
Cui tyrānus. hec tue mortis ē
sētencia. vñ protm̄ laq̄o que
fuit faūlis p̄cepit. ut abductū
in p̄xima quā reperirent az
bore suspensio iugularent. Re
ceperunt ergo hostes militi az
ma sua om̄ia. ita ut in illis iam
ohidē nō poss̄. Igit̄ dū eques
duceret̄ int̄ eq̄tes. bñs in bra
chio laqueū q̄ ab aduersario
tenebatur. capta oportunita
te. inopinate a in ictu oculi mi
les laqueū de manib; ducētis
excussit. aduersarij sui qui eū
captiuū ducebat. gladium ex
traxit. a vno ictu occidit. sic q̄
pūgens equū quē habebat bo
nū fugā m̄nt. 7 versuſ castrū
p̄p̄riū p̄perauit. a quo sui eum
p̄uidentes descendēdo tueban
tur. a hñ q̄ militē inseq̄bātur

illico p̄dita iā p̄da recesserūt.
Ita si olīm gētiles vidissent.
haut dubiū fortune ascripſi
sent. iuxta illud. Fortūa auda
ces ip̄a iuuat. nos vero virtu
tib; iusticie a fortitudinis ista
ascribam? q̄ hec sūt q̄ nobili
b; bonis thesauros in celo re
condunt.

Capitulū nonū.

O Currūt alia odico vi
delicet q̄ fornicarū in
dus acutū quēdam 7
ponticū atq̄ odorē emittit dele
ctabile. Quid? ut nouim? ois
auū fecundaz 7 p̄lificancū. p̄
prie solet eē habitacō a domi
ciliū. Wolucres enim celi ait sal
uator hñt n̄p̄os suos luc. vi.
Odor vero delectabilis virtu
tum redolenciā. famam et exē
plaz significat. atq̄ xp̄i sanas
doctrinā. vñ a cor. ij. dixit apo
stolus. Deo grācias qui semp
triumphat nos in xp̄o ih̄sū.
odorē noticie sue manifestat
in omni loco. quia xp̄i bonus
odor sum? deo in hñs qui sal
ui fiunt. a in hñs qui peunt.
Alijs quidem odor mortis in
vitam. Per m̄dū igitur for
nicarū odoriferū 7 olentē sua
uiter. vita et habitacio int̄l
ligi potest bonoz cōiugatoz

in fecunditate liberorum sese mu-
tuo a tota domum virtuosere re-
gencium quorum tabernacula ami-
ratur propheta cum dicit. Quam di-
lecta tabernacula tua domine virtutibus:
occupiscit et deficit anima mea in
atria domini. Cor meum et caro mea:
exultauerunt in deum vivum. Etenim
passer inuenit sibi domum et tur-
tur in domo sibi ubi reponat pul-
los suos. **Piger:** Vidisti
ne vnum domos tales coniuga-
torum in medio seculi de quorum co-
nugalione et vita virtuosa simi-
litudo et appetas prefata formica-
rum et dictum prophete merito scripsi
etiam valet tuo iudicio. **Th-**
ologus: Quantum mea se extendit
consideratio non semper ista: sed se-
pius repi. De qua duo tibi exem-
pla monstrabo. Vnum tibi sup-
er li. i. ca. iiii. partim recitavi de vir-
gine que maleficum cleici et de-
monis euasit meritis beate sepe
virginis marie. **Hec** ei postmo-
dum cubito anno nuptui tri-
bita est cuiusdam vere simplici et
recto ac timenti deum iuuenulo:
cum quo gignere meruit plures
hodie viuentes filios et unicam
filiam quos natos ita ab ipsis
cunabulis nutriuerunt ut iam ad-
ulti speculum totius preie existant:
omnes et quilibet in suo statu li-
cito quem arripuit. **Quia** vnus fi-
liorum castus et deuotus sanctus est

sacerdos. Reliqui minimum iudici
sunt et multi viuunt laudabiliter
filia autem sibi voto virginis
matri obediens: eidem coopatur
in domo regimie. **Elulla** vnum
dissolutio nullum scurrilitatis
verbum a derisorium putes horum
sua domo sustinuerunt audire vel
loqui minime nomen dei in vanum
sumi a quoque et vagari oculo. **Hec**
domo regimie si vidisses plus
monasterio quam copasses hominum
secularium hitaculo: nisi quod vir
et uxor ibi pie habitauerunt per-
fecte tamen sub lege per apostolum data
coniugibus. **Egrotare** autem in bono
senectute cepit matris et pub-
lice cum gaudio familie sue di-
cere. **Scio** me de hoc migratu-
rum seculo infirmitate puniti de qua
gaussum sum corde: quod non apostoli-
us me in hoc mundo delectat vi-
uere dixit et factum est ut predic-
it. **Quia** sumptis sacramentis ecclesia-
sticis deuote: in breui postmo-
dum diem clausit extremum. **Reli-**
quit autem deo deuota iam vidua:
quod prius matrona ex multis sanctarum
coniugum. **Mater** sancta mater est et
consolatrix viduarum sibi copli-
cum. **Est** preterea in ciuitate ba-
se. minori constantien. de pace
hodie margareta nomine vidua
annum attingens prope sexagesi-
mum cum primum esset nubil sue
iuuentutis tempore iuncta est

in matrimonio viri cuiusdam honesto
 secundum seculum: sed non tam deo supplicat.
 quantum vxor extitit. Fuit enim ipsa
 corporali specie pulchra facie et ele
 gantis corporis: quod in lege con
 iugii sic coegit. huic spiritui pro
 orationes crebras. ieiunium. et ab
 stinentia. ut in iunctu sancti spiritus
 de rebus occultis futuris et presenti
 bus sue sancte vite accomodum di
 stinctius. lucidius et frequenter
 percipere mereretur. quod de virgine aliquam
 leserim. **O**ia mundana fugit. pro
 posse solatia. quando valebat festi
 uis ad minus diebus et alias
 quotidie ecclesiarum attulit limina.
Predicationi domini ubi delectabiliter
 interfuit. et sanctos libros pro pos
 se legere studuit. quorum sententias
 et vitam christi ac passionis eiusdem
 sumum beneficium in domo. in foro
 et in viis publicis. primo in do
 mo sine laboribus corporeis fre
 quenter ad deo deuote et feruenter
 animo sciuit voluere: ac si presentia in
 scripto conspiceret. **E**t licet viro
 quantum vxoris intererat valde
 multa exactum redderet debi
 tum. id tamen reciproce nulla
 tenus ipsa exigebat. **S**ed ne
 istis casta mens occuparetur.
 preces ad virginem beatissimam
 quam dilexit plurimum cepit mul
 tiplicare. ut a suo filio purissimo
 marito donum daretur maioris
 continentie quam hactenus habue

rat in matrimonio. **D**e adulte
 rio enim ibi nulla aderat suspi
 tio. **Q**ue casta petitio femine tam
 fuit efficax. ut venus in viro pe
 ne eradicatus esse videretur.
Nam maritus de se postmodum
 ammirabat sepius. **V**n sibi hoc ca
 stimonie munus quod in se senti
 ebat preter solitum aduenisset.
Sciuit quippe nec abstinen
 tia. nec precibus. nec ieiunium
 id petisse a deo: quod vxoris me
 rito a deo dabatur. **P**ropterea quod
 dam vice satis benigne secre
 to vxori dixit. **C**redo inquit
 mihi fallax me frigidum esse: sed
 nescio qualiter procurasti. **N**on
 enim castam coniugem de ma
 leficio suspectam habere potuit.
 quare summo horrore talia dete
 stantem nouit. **H**abuerunt ta
 men in simul generatione casta
 natos quosdam: quos mater
 omni conamine deum timere docuit
 a sua primeua etate. **C**eterum
 quod dictum vix est credibile. oc
 cupata in domus distractiuis
 laboribus. vel vxata debilita
 te in puerpicio. aut in necessita
 tibus propriis ministrans propriis
 infantulis: mens sancte femi
 ne inter ista sepius altiozem et
 deuotiozem de rebus diuinis
 christum concernentibus contemplati
 onis gradum actu habuit. quam
 me triginta annorum religiosum

pfessioe et nomine vnq̃ scio
habuisse. Int̃ q̃s visiones put
in ea sepe didici dūmo spū p̃
uidit. q̃ humanitus p̃scire nō
poterat. De quibz tñ reuelacō
nib9 modicam estimacōnem
faciebat. sed de diligendo deū
et de obseruandis xp̃i p̃ceptis
et oñibz sine pccō maxime cu
rabat. Destituta aut̃ tādē vi
ro licet esset nubilis. nullum tñ
de cet̃eo viz. xp̃o quem elegit
p̃ferre voluit. s̃ olam filiolum
quā p̃ reliquit secum vidua
hodie puto facta deo militare
nō desinit tā p̃fecte ut nōnun
q̃ eam a bono possessam eē an
gelo cōmicerē. **P**iger. Amo
meo sepe irrep̃it dubiū. vtz
boni angeli et spūs quosdā di
faulos et faūlas tales intrādo
i bono possideāt. i bono quē ad
modū maligni spūs nō dubi
um in malo sibi traditos obli
dent. **T**heolog9. Credo q̃
stioem tuam ad p̃tem affir
uam verā. et ap̃d plures docto
res scio ad missam eē. **E**lō tñ
intelligendū est a factis dei an
gelis quēq̃ possidei cū p̃ua cō
ne vsus racōnis. qua mediāte
necē est meritorū actū p̃fice
re. sed sua inhabitacōne corp9
et animā regere noxiū discretē
Et cū fm beatū d̃ponisū sint
specula mūdissimā et lucidissima.

poti9 mētē hūanā pficiūt illū
nāt et p̃mouēt ad d̃mū faūla
tū quoz cōnria d̃mō obseis
ifert corpibz. **R**s aut̃ āgeli bōi
quosdā dei suos quodammō
possideāt vel oblideāt. p̃t̃ expi
encia. p̃m exemplis. racōe. et
ex sacra scripturā. **E**xpiencia q̃
dem. q̃ sicut videmus a demo
ne possessos vel eisdē familia
res ut maleficos et eorū disci
pulos in vultu deformitates.
oculor. faciei. vel gestuū. cōn
tere. horribiles ad inspiciēdū
alijs hōibz. que nulli dubiū ef
fectus sūt malicōsissime p̃ntie
demois. Ita eos qui toto m̃su
deo et virtutibz infuūt potissi
me castos corpe. expm̃ gratā
fatie. benignos gestus. et intū
itus hūanissios. etiam pccōz
aspectibz p̃ferre. Nam caritas.
gaudiū. patiētia. benignitas.
et similia sūt ut ap̃ls ad galla
tas. ij. dic̃. effectus spūs et fru
ctus. **E**lonū aliquñ nobilem de
uotū militem de quo dicam in
ferius li. iij. ca. x. Qui vxorē
pulchrā habuit deceptā occi
te paulisp a quodam adulte
ro. cui satis cōglutinato amo
re affecta et infecta erat. **E**xpt9
illō miles maitus prudēs. qui
amiam p̃dite vxoris curare vo
lebat. secrete vxorē accersuit.
vultū eius vt m̃ miles retulit

horridū mīmīs vidit. Et factis et
pijs monicōibz et rīcōez super
scelere et pīne sacmētū fuasit.
et p dei grām ad hoc ereqn dū
vsqz p dūrit. Quo facto et sac
mentali sumpta pīa a sacer
dote recedens. casto marito mi
liti visa est pīstīmam recupasse
faciei spetiez totalit. quā antea
fēh biliter p dīdisse videbatur.
ptz ppositū pīm exēplis. Nam
fact⁹ pī Equit⁹ de q. b. greg.
pīmo dyalo. refert ab angelo
possessus eē videt seraphico. q
licet nullū sacru haberet ordi
nē. nec missus foēt ad p dican
dū a fūmo pōtifice. tū tūto fer
uore accēsus extitit ad ouertē
dū fidelīū aīas ab amore mun
di ad dīmū obsequiū. ut per ec
clesias. p castra. per vicos. per
singulorū qz fidelīum domos
circūqz discurret. et ad amo
rem patrie celestis corda au
dientīū excitaret. cuius rei cau
sam. Cum ab eo ei familiaris
felix re et nomie amirādo scisci
taretur. Rndit equit⁹. Ea q
mibi loqris. Ego quoqz mecu
ipse ptracto. sed nocte quā dā
spetiosus mibi p visione iuue
nis astitit. atqz in lingua mea
medicinale ferramentū id est
flebotomū posuit dicens. Ec
ce posui verba mea in ore tuo.
Egredere ad predicandū. At

qz ex illo die etiam si voluero
de deo tacere non possum. **L**
egimus insup in vīcētij spe
culo historiali. quendam Ci
sterciensē ordīs Abbate a scō
Petro ordīs eius dē agnoie
monoculo intzogatū eē. quō
posset sp in eodē statu eqmimi
ter pseuerare. Rndit petrus. cū
eēm nouit⁹ qh qdā spūs fēh
bilis visus ē in me intrare. Ex
tunc vsqz nūc sp illa vis. illa
reaffectio in dñatur qdāmō
regit me et me deducit ad ouē
Joseph. sparfū p exteriōra fre
qnter intzorsū colligit. nolen
tē intendere orationi cogit. ea
que oculis ingerūtur. aut au
ribus. facit interdū non scire.
Porro scripturis factis dicta
opinio non est absona. s; con
coris potius. Audita enī voce ā
gelica spūs in ezechielem pro
phētā factū ingressus eē dicit.
Ezechielis. ij. vbi sic habetur.
Audiui vocem loqntis inquit
ppha. et dixit ad me. Fili hoīs
sta sup pedes tuos. et loquar
tecū. Et ingressus ē in me spūs
post q locutus est mibi. et sta
tuit me sup pedes meos. Con
stat aut istum spiritū angelū
bonū fuisse omīū doctorū iudi
tio catholicorū. Raciō etiā olo
nat⁹. cū bonus spirit⁹ sit for
ti⁹ malo spū et fauorabili⁹

amantib; eū ei obsequētib; q̄ malign⁹ spūs suis fautori
b; hominib; pūis. et deus p̄m̄
or est ad miserēdum et p̄m̄iā
dum q̄ ad pūmēdū. Cur nō
maiorē ptatē; tribuēt sup hōi
nem eum colentem bono āge
lo q̄ maligno spū sup deum
offendētib; In hīs igit contē
ti rōmib; ad aliā formicaz ap̄
etatem p̄peremus

Capitulū. x.

Fetida multū odiunt
ut sulphur cornu cer
uinū adustū et origa
nū. que h formicaz supfundū
tur domib; ex eis migrant ad
locū aliū. vñ q̄ eas fugare vo
lunt a sue habitacōnis domo.
eidem pulueres cornu ceruinū
imittūt adustū vel fumigāt sul
phure a origano. Per fetida
et sulphurea. saci scripta dat
intelligere venerea. vñ geneb
rix. Dñs pluit sup domū et
gomorā sulphur et igne. ut
fetida et abhorrabilia eos vios
punirēt quos luxuria fedauē
rat. Et eccl̄. ix. De incontinentib;
fēis d̄r. Omnis mulier q̄ ē for
nicaria. q̄ si stercus in via ocul
tabit. Colloquū em illius q̄
si ignis exardescit. has imūdi
cias q̄ d̄ma gracia beata Ag
nes euasit. Idcirco teste beato
Ambro. Stas in medio flam

marz speciales virginis filio et
eiusdem p̄ri laudes retulit. q̄
carnis vic; spurcias imacūla
to calle tñsiuit. Virgib; igit
et timere volētib; dicta formi
caz condico necessaria ē. q̄ ta
libus castis necesse est oia velut
morticina fugiēda sunt in vñ
lo et ope i cogitatur et delectacō
nem gestur et contagione. que
fetoze in se nōre p̄nt luxurie. et
si a talib; se alienāe aliter neq̄
unt. potius domus et habitacio
p̄pria relinquenda ē et migra
dum ad locum aliū. Cū mul
tis em vicis in facie pugnan
dū ē. Itud vñ venere et volup
tatis cōtagiū. non melius q̄
fugavincit. Fugite inquit Ap̄ls
formicacōne. Ioseph iuvenu
lus in hoc prudēti consilio vñ
est q̄ p̄ cātē sciam reliquit et re
lictū pallio fugā inijt. Tñto
deniq; multe virgines fetoze
hunc horrebāt luxurie. ut nō
solū domū et p̄riam s; etiā vitā
relinq̄rent p̄ tuenda castimo
nia. de quib; passiōle sanctorū
refertū est. **P**iger. In p̄mitti
ua eccl̄ia qñ caritas nō dico vi
uebat. sed potius buliebat in
fidelū cordib; tales de quib;
asseris repte sūt virgines. S;
nūc t̄p̄ nro quo caritas et per
sequēs castitas refriguit. tali
usmōi fugas nō vidi et timēciū

Theologus: Ego aut aliq̃
 tiens meo tempe didici nō mi
 norē constātiā virgīmbz af
 fuisse p custodia sue pudicitie
 q̃ q̃buldā beatis olym in sexu
 fragili. Noui etiā hodie viuen
 tem virgīnem clarā re-nomie.
 a ope. hxc iunior existens ⁊ de
 cora in toto corpe in villagio
 rurali manere solebat. a vita;
 castam deuote deo ducere. S;
 quia nubilis erat ⁊ rebus pau
 percula. quidā tritorij domini
 hāc tyrānice moliebatur ma
 trimonio tradere alicui suo ser
 uo. ut ex eis seruales nascerent
 psone. Adem igitur duplicem
 cōtra castam cepit instruere.
Primā blandiētibz verbis sed
 incassum. Ipsa enim virgo ita
 dño teritorij rñdit. Ingenua
 suo fū corpe sicut omis pntela
 mea testatur. Idcirco libera ca
 stioniā elegi. quā absit ut deo
 subtrahā ⁊ tradā homini. Alte
 rū itaqz bellū tyrannus admo
 uit minis et terroribus. que il
 la pūpndens assensum nup
 tijs prebere cōtradixit. Quo vi
 so. quidam serualis cōditionis
 a tyrāno eligitur rusticus. Vir
 go eidē in coniugiū pmittitur
 ⁊ qđ negauit virgo facere vo
 luntaria. mitebatur iā cogi in
 uita. Nam cū prefato rustico
 violenta manu virgo turrim

carcerale ingredi cōpellebat.
 a viro licētia consumādi ma
 trimoniū dabatur. Quo viso.
 virgo in angulū carceris oppo
 sitū se stando cōtulit. crucis fig
 nū ut diuina assisteret gratia
 manui imp̃ssit. et ad virū ita
 dicebat. video quousqz tu et
 dñs tuus tenditis. elige de du
 obus vnū. Aut me intactā re
 linquendo mihi non appropi
 quabis. aut me inuadēdo si ali
 ter euadē te nequibz. manibz
 femine interibis. Fuit em vir
 go robusto corpe. ⁊ aio accen
 sa castitatis zelo. Isto viso et
 audito. rustic⁹ clamare cepit
 ad exteros. Apite q̃so carceres
 apite. Vrsā non diugē in dedi
 stis. ad hos clamores turris
 apiebat. a visa ostātia puella
 deinceps i maiori pace q̃ ātea
 deo seruire pmittebat. Nam
 ipsa fratrē Vterimū iuuenem
 ad paz castitatis apositū allu
 ebat. cū quo iaz habitauerat a
 iuuetute. Ambo em vsqz hodie
 de cultuā terre in vna domo vi
 uentes in paupertate honesta.
 De labore manuū simul celestē
 vitam ducunt. Ipse etiā frater
 mō exemplar castitatis rarissi
 mū est in loco vbi habitat cū
 viris. Ipsa vero virgīmbz mē
 tis quas dieti semine castorū
 vrbz gignit. mē ē a solatē

Hec licet mō sit ape quūqua
genaria: tamē wtū castitatis
quā semper dilexit nunq̄ emi
seāt. Qd̄ cum ab ea audirez a
virginē repissem. verbi dñi p̄
dica cōm satis carētem. instm
ctu spūssandi in magnis tēp
tacōnum fluctib9 fuisse retām
et custoditā suā ut de cetero
in deo fidendo. wto p̄uato se ca
sttatis xpō in spōsam consecr
ret. Illa p̄tin9 obediuīta cām
p̄tela cōnis huiusmōi diffide
tia; ppriarum viriū eē asseruit
In quib9 nunq̄ cōfisa est s̄ in
deo. qui eā hactenus custodi
uit. et custodiet spero deiceps
illibatam. Viuit item virgo
alia noīe Agnes libera natu
vsq9 mō in ciuitate basiliē.
Iam puto pl9 q̄ qñq̄ genaria
q̄ cum esset p̄mum nubilisa in
villagio eiusdē dyoces nutri
ta temptari cepit ab eiusdē t̄
ritori9 dñō. ut vnum de suis f
uis ipsa reciperet in m̄rimoniū
quod cū illa facere rēnueret. b
uum elegit iuuenē. et q̄ tū sua
intereē videbat. virginem illi
in vxorē tradidit inuitā et sci
am. Cum q9 ipsa hoc eē p̄mis
sū a dñō disceret. et p̄ os angui
neos a dñō q9 terre ad nupti
as p̄mittendas wearetur. cu
labat ista omnino castitatis
ob amore et domū ac priam ce

pit fugere. Quo p̄cepto p ty
rānū et suos. virginem teneraz
tunc cū canib9 velut ferā filue
strem insequēbātur. captam
plagis et pugnis vrbeabāt. s̄
nihil proficiebant adūsari v̄
ginitatis. corpusculum siq̄dē
eius cogit. sed anim9 violenta
ri nō potuit iūctus. Iq9 vi cap
ta. et velut latro reducta larib9
amicor9. ibidem iterz iuuenē p̄
ori nūgi temptabatur m̄rimo
nio. Insup publice ad eccliam
ducta ipsa. et q̄ esse debuit mai
tus. et in facie ecclesie p̄ quēdā
fatuū sac̄dotem bñdicebātur.
que nō aderāt nupcie. demum
redētib9 amicis cū sponsa ad
hospiciū. sequenti nocte i eadē
domo vna in camera et eodem
loco cogebatur cū p̄telo ma
rito dormire p̄ plures menses
Int q9 temp9 et postea semp
se defendit virago intacta avi
ro. Et sic mō visa eius cōstan
tia. p̄seuerat caste et mūde viuē
do cū quadā honesta dñā in ci
uitate basiliē. **Piger:** Am
bas de q̄bus p̄mittis virginē
laudas de sua ad supiorē refi
stentia. Int q9 ut si p̄ma est ex
cusabil cū sc̄a i pte. nō vidz
tamen q9 p̄ma sit excusada in
toto. q9 mortē vel saltem vio
lentiā rustico inferre grauē vo
lebat. si eam inuitam violare

voluiss. **T**heologus: cor
dit satis dicunt nri sacroz api
cu scrutatores q castitate qs
si alie neqt sicut vita suo mo
defendere potest. **A** q uis ex ve
ridica beate lucie sententia coro
na vrgini duplicaret si viola
retur inuita. **P**rudetia tn exm
de mltiple corrupte in pntia
eccie suboriri posset: ut patz in
elaco e virgini in quaz nro
consecrri non dnt a barbaris
etiam inuite corrupte ut tradit
b. Leo papa a factus docto
m. iij. di. xxxviii. **A**ug. de ci
uitate dei li. i. ca. xviii. **A** xviii.
Piger: qd queso fm deu po
tuisent iste feie fecisse si fue fu
issent no maumisse libe seu in
genue. **T**heolog: adhuc
eis inuitis nullus in eas iustu
dnu habuiss impandi mire
mrimoni otractu in q piculu
foret castitatis ppoite. **S**ol: em
deus in hoc excipit in nouo te
stamento i tali casu: qui plenu
dominiu habz in corpus a ani
ma in res a in fama. **V**n sicut i
veteri testamento fm factu do
ctoze nullus sine spetiali di ius
su a coniugio abstinere aude
bat. Ita in nouo testamento
nullus excepto deo mrimoni
in quo pderet castitas iuste p
ponere pot cuq inuito. **P**i
ger: Cuz ergo apus ad Co

lof. iij. dicit. Filij obedite pnti
bus p oia. **E**t postea subdit.
Obedite p oia dnis carnalibz.
Theolog: **D**istinquendu e
h dicit factus Thomas. 2. 2. q.
cv. Quia ex duobz pot atinge.
q subditus suo supiori no te
net in oibz obedire. **V**no mo
ppter pceptu maioris potesta
tis. **V**n em dicit Ro. xii. super
isto qui potestati dei resistit si
bnpis danacone acquirut. di
cit glosa. Si quid curator ius
serit nuq tibi fatiedu est. si co
tra pcofulem iubeat. **R**ur su si
qd ipe pconsul iubeat a aliud
ipatoz nuqd dubitat illo co
tepto illi ee fuisse. **E**rgo si ali
ud impatoz aliud de iubeat
otepo illo obtpandu est de o
Alio mo no tenet inferior supi
ori obedire si ei aliqd pcpiat
i q ei no sdat. **D**ic ei seneca
iij. li. de bnhtis. Errat si quis
estimat fuitute in totu hoiem
descende. ps ei melior excepta
e corpa obnoxia fut a ascrip
ta dnis. mes qd e sui iuris. **E**t
ideo in hns q ptnet ad interio
re motu voluntatis. ho no tene
tur hoi obedire. **S**olū deo. **T**e
net aut ho hoi obedire i hns q
exteri p corpus fut agenda
in qbus tn etia fm ea que ad
naturaz corpis ptnent. **H**o hoi
obedire no tenetur. **S**olū deo.

quod omnes homines natura sunt pa-
res. puta in hijs que pertinent ad
sustentationem corporis et plis ge-
nerationem. Unde non tenetur
nec filii domini nec filii pontificis
obedire de minimo conser-
uando vel virginitate seruanda. vel
aliquo homini. Sed in hijs que per-
tinent ad dispositionem actuum et
reuerentiam tenetur subdi-
tus suo superiori obedire secundum ra-
tionem superioritatis. sicut miles
duci exercitus in hijs que pertinent
ad bellum. Seruus domino in hijs que
pertinent ad seruilia opera exequenda.
filius patri in hijs que pertinent
ad disciplinam vite et curam me-
sticam. sic de alijs. Verba sunt sancti
doctoris que audisti. Ad
tuum argumentum Respondit quod apo-
stolus dixit per omnia. intelligendum
est quantum ad illa que pertinent
ad ius patris vel donationis patris.

Capitulum. xi.

Hodum nunc proprietatem
fornicationis alia que est
Sunt omnes circa ventrem
stricte pueri quasi cincti. In quo
apte caste vivere volentes do-
cet ut per cunctis a carnalibus cibis
et potibus superfluis ventrem de-
bite restringat. Etiam tam vicina
in anima et corpore sunt sibi mu-
tuo ventris ingluuiem et luxu-
ria. quod appropinquat sunt ad invicem me-
bra corporis dictis vitis deficiunt.

cia. ut beatus Hieronimus in quo-
dam sermone affirmat. Unde
ventre inuictu non restricto de-
bito. ianua veneris est apta
hoc sensit qui Ecclesiastici. xxiii. dixit
coram deo ad deum. Domine pater et deus
vite mee ne derelinquas me in co-
gitatu maligno. Extollentiam
oculorum meorum ne dedis mihi.
et domine desiderium auctorem a me.
Aufer a me ventris occupacionem
as et occupitus concupiscentie ne
apprehendant me. Et animo irreue-
renti et infructuoso ne tradas me.
Vnde ibidem. xxxvii. plura sunt sa-
nam deas vivendi non deus dicit
Fili in vita tua tempta animam
tuam si fuerit nequa. non des illi
potestatem. Non enim omnia omnibus
expediunt et non omni anime omne
genus placet. Noli avidus esse in
omni epulacione et non te effundas
super onem escam. In multis ei
escis erit infirmitas etiam aui-
ditas appropinquabit usque ad
coleram propter crapulam multi ob-
ierunt. Qui autem abstinentes et adici
et vitam. Voluit hoc veritas
domini ait luce. xxi. Attendite vobis
ne forte grauetur corpora vestra
crapula et ebrietate et curis huius
vite et superueniet in vos repeti-
na dies illa scilicet mortis et iu-
dicii. Hinc beatus gregorius in pasto-
rali. Coepit princeps muros
israhel deici. quia dum venter

ingluuie tendit: virtutes ani-
me p luxuriā destruuntur. Et fa-
cūdiſſimns Caſſianus Joh. li.
de monachoz iſtitutis dicit.
Quibullib; eſcis reſect? ventē
ſeminaria luxurie parit: nec p
ualet mens diſcreciōi gubēz
nacula moderare ciboz pondē
p focata. Non em ſola crapu-
la mentē inebriare oſueuit: v-
zum etiā cunctaz eſcay nimie
tas vacillātem eam reddit: oī
q; integritatis ac puritatis cō-
templacōe deſpoliat. Qntū eti-
am vtrīs ſeruitus non tm ca-
ſtitatē: ſed etiam omnū virtu-
tū pfectionē ſemoueat: Ad ad-
uerte beatū Greg. dicentez: ſic
in moralibus: non ad cōſlictū
ſpūalis agōis aſſurgitur: ſi
non pūſ intra noſmetipōs ho-
ſtis pemitus gule vic; appetit?
edomatur: q; ſi non ea que no-
bis ſūt viciniora pſternim?:
inamē ad ea q; lōgius ſūt im-
pugnāda trāſimus. Incaſſum
namq; cōtra exteriores imi-
cos in campo bellū gerit: Si
intra vrbis mēia ciuis inſidi-
ans habetur: cui alludit illud
Caſſiani vbi pūſ nūq; poſſit
ardētes oſcupiſcentie ſtimulos
inhibere: q; ſi quis de ſideia gule
refrenare nequiuērit. Interio-
ris hois caſtitas virtutis hui?
oſumacōne diſcernit. Nunq;

em robuſtiorib; emulis collu-
ctari poſſe oſidas eū: quē in le-
uiori oſſictu oſpexeris ab infe-
riorib; pūſq; ſupari: impoſſi-
bile ē ſatur ventrē pugnas in-
terioris hois expiri: nec bellis
robuſtiorib; attēptari eſt eū:
qui poſſet deici leuiori oſſictu
Piger / porrige exemplū de
mō viuētib; q; in pncipio ſue
iuuētutis corp? ſuū acrit? zelo
caſtimoniē crucifigant in ab-
ſtinentia a ieiunijs. Theo-
logus: Virgo Adelheidis de q;
pmo li. ca. vltimo tibi mētiōez
fecit p caſtimmergiā vixmentē
a plurimo tpe impugnata ē.
Cū em p caſtitate tuenda iei-
unijs quibūdā dieb; opam-
daret efficacē: tanta fames eā
inuāſit: ut n ieiunū in laboib;
magnis quos habuit ſoluēz:
ſibi q; deſiceret ſtatū videba-
tur: ſi illa pauliſp ſubſtitit de
mōis tendiculas hec eē timuit
inferre. Quo viſo p demonem
videlic; quō xpī ſponſa p eū
dem amore talē corpi rigore
non horreſcebat: ſtatim temp-
tator abſceſſit: ut mihi falſa
ē poſtea diebus ſuis hoc vitio
vginem nō tēptauit. Piger:
Inſigniore victorie palma:
hec in ſexu fragili ſup gulam
habuiſſe videtur: q; ſanctus
pſerapion iuuenis exiſtens.

qui ad sermonem sui prius alie
 nu copunctus est de vico castri
 margie pene diuictus: furtum
 paniculi quem comedit claculo
 coram fratribus fateretur et a tem-
 ptatore demone peritum liberatus
 est tam plene: ut deinceps nunquam
 de gula temptatus sit. putre-
 fert de eo Cassianus collatione
 secunda abbas moysi. ¶ **T**heolo-
 gus: Ita esse videtur in parte saltem
 sed obmissis copationibus: quod
 odiose aliquando sunt. Audi alia
 Sunt in magno numero hodie
 virgines versus motana pta-
 liea in metis Costancien. et Au-
 gusten. dyoces. non in begina-
 riis nec in semoniali monaste-
 riis: quod loca tamen illa in partibus iui-
 sa sunt: que virgines habitant
 in opidis piis in ruribus et in
 villagiis in tris cultissimis et
 vix frugiferis: circa et itra alpes
 perpetuas mures gerentes: ubi vi-
 num nullum crescit: nec ordeum: nec
 auena: aut filigo: nisi valde in
 modico: sed immixta spelta vel
 frumentum seu triticum. Vix semel
 in anno ibi virgines vinum non
 dico bibere: sed gustare quodam-
 modo consueverunt. Ceruisia ibi quod
 sit nescit. Pisces similiter vel numquam
 gustantur ab eis: pro raro rarissi-
 me videtur. Carminum quidem ibi
 dem non est minor inopia: quas
 tamen fugiunt velut inextinguibilem

num. Aquam puram bibunt: de la-
 cticinis edunt et panes vescuntur
 tam grossos: de quibus credo nec ca-
 nes ederent in Remi linea et in alijs
 planis tritorum alimantie. In la-
 boribus quoque manuum suarum victi-
 tam: et ideo puto fere iauditum
 est quod aliqua in lapsu carnis de-
 prehendatur: sicut contrarium satis
 commune est in germania: ubi vi-
 num et alia cibaria habentur in co-
 pia. De hijs tamen super li. p. ca. iij.
 mentionem feci aliquam. ¶ **P**iger:
 Tales virgines in reliquis theu-
 tonicis partibus non audiui nec vidi
 abstinere ut tu affirmas: nisi ip-
 se proprijs tecum pagando ista vi-
 disse oculis: proculdubio vix
 dicenti alteri credidisset. Sunt
 enim quod obmisisti pronunciat ex-
 primere: non obstantibus ieiunijs
 et abstinentijs longe robustio-
 res viribus pulchriores facient
 viuunt diuturnius: ut audiui: quod
 viniferarum partium et frugiferarum vir-
 gines: prout testatur etiam nostra
 ruptum dissoluti nobiles: quod di-
 eta loca pertineant. ¶ **T**heolo-
 gus: Ad nos qui castitate pro-
 fessi sumus non multum attinet de
 corporali pulchritudine quam pu-
 tredo carnis gignit disputare:
 que in spiritualibus viris et femis
 nonnunquam vitupatur potius quam
 laudatur a beato Hieronymo: tam-
 certum est quod abstinentia facit eundem

valitudinē corporis et anime diu
turne vite et sanitati plus coo
pat. q̄ vntis crapula seu re
pletio. Vñ dicit in epla ad Jo
uianū. Legimus quosdam
morbo articulari et podagre
hūoribz laborātes. p̄scrip̄tōe
bonoz ad simplicē mēsam et
paupes cibos redactos oualu
isse. Caruerūt enī sollicitudinē
dispēsan̄de domū et epularū laz
gitatē. q̄ corpus frāgūt et ani
mū. Aptē ex hīc Alan⁹ in de
planctu nature contra platos
quosdā inuehit. vñ in reli
giosos solo gloriātes noīe. q̄
bz tñ ex voto plus q̄ seculaibz
op̄teret sobrie viuē. Pestilen
tia in q̄t id est gula nō vulgari
hūilitate p̄fūdus se porrigit
in platos q̄ salmones. lutos.
cet̄osqz pisces eq̄pollenti gno
sitate insignes. varijs decoctō
nū crutiatos martiris. bapti
zandi adulterātes offitū sacri
pipis fonte baptizāt. ut ex ta
li baptisinate baptizati multi
formē saporis grāi osequāt.
In eadē mēsa t̄restre aial pipe
ris in vinda cōe submergit. pi
scis natat in pipere. auis ei⁹
de⁹ viscositate ligatur. Dūqz
tot aialū genera p̄mo vētris
ergastulatur in carcē. a quati
le aial secū pedestre aereumqz
genus in eodē sepulchro intu

mulari minatur. q̄bus si de⁹ li
cētia exēdi egressū vir p̄te
sufficit āptitudo. Ob has cās
ab Alano recitatas euēit. ut
in plato. potētes. diuites. re
ligiosi clēci varijs escar epu
lis saginati diu viuant. vñ de
Ecc̄. x. Ois potētat⁹ breuis vi
ta. Et ut Macrobius libro sa
turnalium p̄it. Iumēta et be
stie p̄odū suā c̄tius hōie atū
gunt. q̄ simplicibz et vñformi
bus cibis otētatur. Hīc Se
neca i q̄dā dicit epla. Multos
morbos secula multa fecerūt.
innūerabiles morbos nō mira
teris cecos mūera. Istis itaqz
iā p̄ custodia p̄cōmē et celiba
tus p̄missis. de appetate. xij. dis
seramus.

Capitulū duodecimū.

In senio tñtum more
auiū assumptis alis
volant. sic enim ip̄e vi
su expertus sum. p̄p̄io. q̄ in eo
de cumulo ale q̄bus dā nasci p̄
mū videbātur. alijs ale matu
rescebant. Sublimiores vñ
adeptis alis. iam in altum vo
litando se extendebāt. in qui
bus nobis congrue infnuāt.
q̄ mortificatis iā gule et luxu
rie vicijs et non antea. sed in
vite virtuose senio. Contēpla
tionē pacis et tranquillitatis.
domis ditari quidē possumus

Per seminum namque vita diuturna:
 et per alas contemplationis instru-
 menta apte possunt intelligi. De se-
 mine autem non quolibet loquimur:
 quod scriptum est novum. puer ce-
 tum annorum morietur et peccator
 centum annorum maledictus. Et
 psalmus lxxv. Sed de eo de quo Sa-
 pientia inquit scribitur. Senectus ve-
 nerabilis est non diuturna neque
 annorum numero computata. Cam
 sunt autem sensus hominis et etas
 senectutis vita immaculata. De
 penis etiam illis intelligimus. de
 quibus variatur psalmus ubi dicit.
 Quis dabit mihi penas sicut
 columbe. volabo et requiescam. Ec-
 ce elegavi fugiens et mansi in
 solitudine. Expectabam eum qui
 saluum me fecit a pusillanimitate
 et spiritus et tempestate. Hoc enim
 desiderium est ut gloria inveniatur quo-
 rumdam servorum dei qui malis mu-
 di huius pusillanimitate
 quoad tribulationem divina gratia in
 morte requiescunt et liberantur.
 Piger: Vite quietem persequimur
 in senio vel in vite presentis et inio-
 per dei contemplationem adipiscere
 dum semper affuturam speramus huius.
 qui in iuventute deo militaverunt:
 ut sic post labores diutinos pe-
 nas tandem contemplationis as-
 sumerent velut aquile in celum
 per mortem letam volarent nec
 deficerent. Sed multi videntur

de contrariis. Nam vidi in divinis fra-
 trum reformatorum conventibus et ali-
 quando in sanctarum secularium virgi-
 num congregacionibus. ut usque sex
 tantum timoratos homines. ut magnum
 periculum eis imminere suspicarent.
 Si in talibus scrupuli extre-
 me egitudinem appropinquarent. De
 spacione enim timor inordinatus
 fomitem ministrare solus. quod val-
 de periculosum morituris esse credi-
 tur. Theologus: Si ergo prede-
 stinationis in bene spiritificatis et ca-
 morte consolari que dicitur ut gau-
 dere cum tremore discat. Unde beatus
 gregorius super isto Job. v. Bestia
 tre non formidat cum gloria. dicit
 bestia id est dyabolus. Bestias
 tre non formidat. que tempore
 mortis ad rapiendum effrenantur.
 Si senectus non timet quod blan-
 diens secutus non est. et initium
 retribucionis est in obitu securitas
 mentis. Cum autem bene vivit cauere
 dum est. ne quod despectis ceteris
 de singularitate glorie. tamen quando
 aliqui reputantur de quibus con-
 stat quod conscientiam penam exami-
 nantes debite et vitam preteritam
 ex hoc emendaverint. quod virus ve-
 tis hominis coram legitimo confesso-
 re cum cordis dolore euomue-
 runt. et confessori obediens pe-
 nitentiam obediens cum proposito
 vitam emendandi assumpserint. si
 bene a peccatis letalibus cauere

studuerunt: qualia etiā sciēter perpetrare nollēt. Si inq̃ tales timidi in morte reperiuntur pusillanimes seu scrupulo si bona spes de eis habēda est. ne dum modo quādo iste timor velut vigil quidam non dormitabit neq; dormiet qm̃ custodiat isrl̃ a multis pccis et ab eorū occupacōib; et etiā in extremis eis felix expectāda ē affutura p̃speritas. q̃ tūc p̃ purgati et igne tēptacōis exaiati. dīma grā a talē pusillanimitatē eis tūc adimūt: aut dispositos statū euolāe facit. a victoriā tribuit ne tales ab hoste vincantur. munit ecclesiasticis sacramētis et p̃uijs meitis. Ita enī quisq; pie in benigno nro saluato ē sp̃are pōt. q̃ sic actū eē cū talibus sepe datū ē videre nro tpe. q̃ tum hūana fragilitas cōfidere pōt. Quid nāq; miri si moritur? statū mortē satis timet. Quis enī ut petrus ait dyacon⁹. iiii. dyal. b. greg. tā inexplīcabīlē sētēciā cuiuslib; sic opis ad exitū veniēs nō p̃timeſcat. qm̃ et si iā nouit qd̃ egit. Adhuc tñ facta illi? sup̃mi sc̃i iudicis q̃ subtiliter iudicētur ignorat. Cui beatus greg. r̃ndet. Ut asseris ita ē. si plerūq; de culpis minimis ip̃e solus pauor egrediētes aias

iustorū purgat. Sicut narra ri de quodā s̃cto mecū frequēter audisti. q̃ ad mortē veniēs vehementer extimuit: sed post mortē discipulū in stola alba apparuit. et q̃ p̃clatē sit suscep tus indicauit. Nonnūq; ṽro om̃ps de t̃repidatū mētēs q̃ buldā p̃us reuelacōib; roborat. ut in morte mime p̃timeſcāt. Hec greg. Nā vtriq; idē s̃ct⁹ et liber qui vitaspatz inſcribit m̃lta exēplarefert de s̃cis viris et p̃fectis quorū qd̃ a tpe mortis nihil aut modicū. Alii ṽro satis vel multū timuerūt. Vñ ibidem de s̃cto Abbate agathone dicit. q̃ in hora mortis oſtituto q̃ſuērit fratres. abba vbi es. Respondit. In cōsp̃ctu dīuini iudicij aſto. Dicit ei. et tu times abba. Et ille. Interim laboraui vtute qua potui in custodiendis mandatis dei. Sed homo sum et nescio vtrū deo placuerunt opera mea. Dicit ei fratres. Et non cōfide de operibus tuis quia s̃m dū sunt. Dixit senex. nō p̃sumo nisi venero ante deum. Aliter enim sunt iudicia dei. aliter hominū. Preterea cum sanct⁹ et senius iam traditurus esset spiritum. vidētes eū fratres flere dixerūt. nūquid tu times mortē p̃r. R̃ndit. In veritate timeo.

Et ille timor q̄ in hac hora me
tū est semp fuit in me ex quo
factus sū mōch⁹ et nūc timeo
valde et ita abo dormierūt i pa
ce. De. iij. q̄ ibidem d̄ de pa
tre ostituto in sc̄thi cuius mo
ritū lectū circumsteterūt fr̄es i
hora mortis: qui senē ter ride
re vidētes causā huius q̄ fieri
R̄ndit ille p̄mo r̄si. q̄ vos ti
metis mortē: secūdo r̄si q̄ nō
estis pati. Tercō aut̄ r̄si q̄ de
labore vado ad q̄etē. et statū
vitā clausit extremā. S; h̄is
obmissis videam⁹ ad hodie
in t̄pis deuotos hoies. Virgi
nē em̄ q̄ndam multū deuotā
fuisse in constat i ciuitate. Nu
rber genh. Hāber gen. dyoce
sis: q̄ kunigūdis vocabatur. vi
uebat more castar bonar v̄
gīnū. in victu. vestitu. vitacōe
seculi. in h̄is q̄ ad dei cultum
ptinebāt. sine q̄rela ad omnē
hominē: s; adeo timida et scru
pulosa in consciā extitit ut vir
memineri in hoc parē repisse
R̄a post purā et integrā a sese
pe factā cōfessionē sacramēta
lē frequēter grauib⁹ et stimula
batur scrupulis de insufficiēti
cōfessione: ut timebat t̄nsacta
in minimis reb⁹ vbi nullum vel
modicū p̄ccm erat mōlis cri
minis lapsū verebāt adesse: et
ita nulla pace in domo conscie

fruebatur. Quicq̄d em̄ egit a
obmisit de ḡne bonor in h̄is
semp p̄ccm nōbile affuisse su
spicabat⁹. Cepit itaq̄ ex h̄is
mōd̄matis timoib⁹ in sexu fra
gili natural sua cōplexio labi
plimū et dietim vires decresce
bant corp̄is: q̄ se semp eē ple
nam p̄ccis gr̄uib⁹ nō diffinitū
ue iudicabat. S; reuerebatur.
timuit ipsa timuerūt ofensores
eius: et nō minus cohabitātes
sibi virgines. Si in tali statu
scrupulosissime oscientie dep̄he
deretur p̄pe mortē: fortassis de
speracōis laq̄o ab hoste mali
gno capetur. Intuentes igit̄ vi
ri prudētes et animarū medici
corp̄is defectū redū dare in aie
grauē piculum: int̄pretabant⁹
virgīnē q̄ in piculo erat vsū ra
cōnis p̄dendi q̄ ad ieiunia ec
clesie quedā nullatenus sicut
sana tenētur. Sciebāt em̄ q̄
laboz quotidian⁹ quo ḡuaba
tur. q̄ paup erat reb⁹. Alijs ei
famulabatur virgīnib⁹: et p̄te
rita ieiunia ac abstīnētie fom
tū libidis nō ministrarēt. S;
castitati suande potius satis
essent. S; ad ista tristitia ma
ior cor eius iuadebat: cū vic
intuebatur se p̄uari instrumen
tis virtutū quib⁹ cōiter plebs
fidelīū vtitur. Obediūt t̄n di
scretis ofensorib⁹ licet inuita.

et non sine pusillanimitate maxima. Tādem vero natura deficiente lecto decubuit. et tūc vite p̄p̄inquaē agnouit. Et ecce dīma aridēte gratia an̄ tridūū circūfue mortis. oīs scrupulus timor et pusillanimitas plene aīam virginis reliquerūt. ita ut sūptis ecclīe viaticis et sacramētis ad līam in pace mīdip̄sū dōrmir. et requiesceret. quā singularit̄ dñs tūc in sp̄e cōstituerat. Nā antea de insolita hilaritate q̄dam amrātes sibi sotiē dicebant virgīnes q̄ eius p̄teritū timorē nouerant. Nūquid cōscia te redarguit mō hīc antea. q̄ ecclīe quedam ieiunia gradiēte corpe nō seruasti. Quibz illa r̄ndit. Animū scio patū habui ad ieiunādū. h̄ q̄ animarū medici dei vicez hñtes. ista inhibuerūt. obediui eis. nec exinde p̄niteo a tuz. b̄ sperans de xp̄i benignitate suo redēpta sāguine saluā. ita requieuit ut p̄misi in dño. Noui aliā nobile diuitē et potentē dñam relictā cuiusdam militis. de ciuitate argentine si q̄ katerina de westhulē nūcupata est. Hec dū manebat ī seculo et in ciuitate p̄dēa vbi multe deuote deo militant vidue. eazūdē om̄iū sp̄etial̄ mī et p̄rona extitit. h̄ ī animo valde

scrupulosa fuit. Cū autē in columbaria mōsteriū sororum de subtilia nostri ord̄is reformaretur. relicto seculo ibidez sancte ouersa cōmis habitu induta est et p̄fessa. Et q̄ vna ut puto de fortibz mulieribz fuit. de q̄bus p̄. vltio salomō scribit. Idcirco quibus dā interiectis am̄is prioris et sup̄rioris se gerebat offitū successiue ī om̄i caritate et dilcōne. nec fecit aliqd̄ deesse videbat̄ p̄fectio nis nisi q̄ plena fuit scrupulis adeo ut cū illuc in causis ord̄inis veniret. cū sola hac soror me plurimū occupare opus fuit ut pusillanimitatē eius cōpescere. Hec enī bonū p̄fēcti alia ī se habuit. ut audito sup̄ioris sui vel alterius ex fama boni sapiētis viri iudicō. in aliqua sibi dubia materia statim cōacqueruit. Timuit ipsa timuerunt etiam ipsi qui eam nouerant cōfessores. q̄ si infirmata p̄p̄inquaret mortali q̄m hīs scrupul̄ p̄sertim de iteratione a se bene cōfessazū rerum ī piculo pusillanimitatis amplius poneret̄ q̄ antea. Sed dīma ex mīa q̄ p̄teita fecit opa īspexit. actū est p̄ om̄ia cōnriū. Nam vna die satis inopinate licet quinquaginta annos vix vel non accēderet.

infirmata est et diutius cepit dehi-
cere et p[er]tine omnis scrupul[us]
et inordinatus timor ab ea pe-
nitens abscessit. **D**ixitq[ue] ad fr[atr]em
Joh[ann]e Wolffhardi. que ut
pote deuotum virum confessorum
sp[irit]alem p[er]legerat. **E**cce p[ro]p[ri]e sci-
tis q[uod] p[er] errora fuit et timida i[n] co[n]-
scia m[en]te. sed dei g[ra]tia ne time-
atis totum abscessit de peccatis a-
me confessis et commissis remissio-
nis g[ra]m p[ro]p[ri]e et fide[m] spero et
credo. **E**t ita inuocans beatu[m] pe-
apostolu[m] suu[m]q[ue] discipulu[m] Ap-
pollinare quos peculiarissime in
vita corde o[mn]i ope dilexit. ta[m]-
de eade[m] eg[re]tudine p[ro]mota eccl[esi]e
alim[en]tis vita deuote functa e[st].
Habui[m]us aliqu[m] in ouentu re-
formato. Colubariensi. que da[m]-
fr[atr]em petru[m] no[m]i[n]e. qui a p[ro]p[ri]e eu-
ouer[si]one sua p[ro]p[ri]e in ouetu
Nuren[si] gen[er]i p[ro]m[er]at o[mn]i-
um virtutu[m] honestate asp[er]icu-
us religionis ex[em]plar fuit et
speculu[m]. **E**t ad colligendum
elemosinas hostiatim semp[er]
atus. in domo obediens die ac
nocte i[n] choro sedulus. et cu[m] cu[m]
affabilis fuit fratribus. sed conscia
entia vlt[er]i[us] q[uam] credi pot[est] timida
scrupulosa et pusillanime ha-
buit. o[mn]ia tuta timuit et nimis
ut videbat. **V**n[de] de hijs discreci-
ores fr[atr]es eum sepe iocose vera-
bat[ur] que scieb[ant] equo animo cu[m]

et a tolerare. q[uod] sibi co[n]tinu[um] ee
no[n] videbantur. **E**t q[uod] q[uod] ell[er] po-
stea i[n] factus sacerdos. fortis
corpe co[m]plexione viu[us]us. et in
anis vir attingens tricesimu[m].
t[ame]n ut ex multis diebus habu-
im[us]. timor iste vitalia lesit ni-
miu[m]. **V**n[de] q[ua]da[m] die satis iproui-
se eg[re]tudine[n]s nescio qua[m] inci-
die i[n] q[uod] statim necesse fuit ut decu-
beret. **C**umq[ue] bona fide in infir-
ma i[n] usu romis p[er]fecte vtens.
patiētia leuis. et deuocione soli-
ta feru[us]us iaceret. et immobil[is].
statim i[n] op[er]ate agomisa ce-
pit. et religiosis gestibus die
claudit extremu[m]. **N**ā paulo an-
p[re]cedenti die more solito confessus
est et missam celebrauerat. tale[m]
q[uod] vita in ordine semp[er] duxeat.
q[uod] de morte iprouisa et subita
nea. mala saltē et piculosa fig-
nu[m] piculi no[n] aderat. discreto et
viroz iudicio. **E**t in d[omi]no confi-
do. q[uod] iopiat[us] iste m[er]itus no[n]
nocere potuit. s[ed] fortassis d[omi]ni
clemencia ne pusillus animo
mortem timeret. nimiu[m] aut eius
circumstancias. statim fine viuē-
di in corpe dare disposuit a[n]i-
sibi placitum.

ExPLICIT liber secundus
fornicarij de verisimili-
bus bonis reuelacionibus.

Incipit liber tertius for-
mari de falsis et illusorijs
visionibus.

Capitulum Primum

Nunc de falsis et illusorijs visionibus loco
tercio libelli est inchoa-
bus. cum materia tertijs duodeci-
m in animalium nostrorum reperi-
tibus. Quarum prima est hec. In qua-
ritate earum triplex reperitur dicitur.
Quia quidam sunt pueri. Alie medi-
ocres. Alie vero maxime. quanti-
tate dico molis. An autem virtu-
tis quantitate ita se in excessu ha-
beat. non omniquaque clarum est. Vbi
primo non videtur. quod quod ea anima-
lia que divina sapientia odidit. con-
diciones laudabiles multas ha-
beat sic et creature omnes relique.
nisi tantum est presertim in hoc mundo
passibili quod a defectu seu nocu-
mento vel a malo omnimode sit
absolutum. cum comparatur ad alia.
Nihil enim est omniquaque perfectum. ut
teste Job. iii. In angelis suis deus
punitate reperit. Nec stelle sunt
mundi in conspectu eius ibidem. xxv.
Non igitur mirandum est si in nostris be-
nivolis a quibusdam mores per salomo-
nem iubemur instruere. defectus prava
consilii et nocumeta reperiuntur. aliqui
in quibusdam typum et similitudinem gerunt
quorundam malorum vel stultorum
hominum. In quibus non minus cauere
vitia discere possumus. quam in bonis.

appetibus virtutes valemus in-
spicere. Sic igitur in formis quibus
ad materiale corpus magna
multiplex reperitur dicitur in quantita-
te molis. quod videtur quidam sunt pueri
alie magne. relique maxime. quod
ut dicitur inferior plus obfuit
hominibus. Sic inter homines
malos. erroris gradus inueni-
tur diuersitas. quod ob causas
Aplis per cor. xiiij. suos ab erro-
rum varietatibus auersando dixit. fratres
nolite pueri effici sensibus. sed ma-
litia pueri estote. sensibus autem
perfecti sitis. Et aptius ad Eph.
iij. Ita non sicut pueri fluctua-
tes et circumferamini omni vento do-
ctrinam nequeitia hominum in astu-
tia ad circumuentionem erroris.
Veritatem autem facientes in caritate.
crescamus in illo per omnia que est christus.
ex quo totum corpus operatum
et conerunt per omnem iuncturam sibi
instructiois sibi operatores in me-
suram vniuscuiusque membri. aug-
mentum corporis facit in edificatio-
nem sui in caritate. sed non ita lex
hodie multum sed in malitia aug-
mentatur. Piger. Quia mate-
ria de illusorijs illusionibus incho-
are placuit. De aliqua ergo dua-
le dicitur in hunc tenorem relationem fal-
sas et ficticias. ut in inuigendis
penitentijs et in exclamacione
bi dei publica simplices primo
nere valeamus in predicacionibus.

Cholog⁹: Sine dono di
 scretois spiritui hoc fieri neq̃t
 sufficiēter. ut li. n. tactū ē. **S**ūt
 enim infiniti mōi q̃bus hostis
 ātiqu⁹ deludere solz incautos.
 quibz nōnūq̃ viros marcos
 decepisse cōpitur. **N**ā ab archi
 dyacono baremanesi didici
 dño Johāne. iure dño a hūa
 no multū nōbili. q̃ an tempa
 Constātiē. cōcilij scismate iā
 diu cōtinuato s̃b diuisis sumis
 in sua obediencia vocatis pōti
 ficibus. quorū quidā Rome.
 Alij de adūsa pte i auiniona
 fidebant. Petro de luna ibidez
 residente. 7 p inimicos oblesso.
 p galeam in Rodano mare in
 trauit secrete fugiendo. **C**ūqz
 in quodam opido cui⁹ nomē
 nūc nō occurrit. sup distantī
 portu mais p Abbate quendā
 opidam pcedēti die aduentus
 dci pape auisarentur. ut se di
 sponerēt ad rēpiēdū dictū sū
 mū pontificē. deridebant cūcti
 abbate qz de auiniona secreti
 ssime recesserat ātea. nec papa
 vllō mō itēdebat dēm opidū
 intrāe nec illuc quēq̃ pmiseāt.
 sed per longi tract⁹ spaciū vl
 ti idem opidum nauigauerat
 p. xvi. circū miliaria. **E**t ecce vē
 tus cōtritus. galeam cū papa
 cōpulit dictū intrare opidum
Vbi cum iprouise susceptus

ess. abbatīs oraculum didici.
 vñ aduentū suū p̃stiuiss. in q̃
 fuit. 7 rñsum accepit ab abba
 te. qz p̃phciā istam dudū in q̃
 dam li. legiss. in quo ostineba
 tur. qz idem papa plura passu
 rus eēt ab adūsarīs. qz obfide
 ri dēret. qz ad opidum predi
 ctū venturus ess. qz itez i p̃se
 cucōnē intrare deber. sed fina
 lit̃ Romam itur⁹ ess. a in vñ
 one ecclie ibidem adeptā paci
 fica possessiōe. 7 sedato scisma
 te. q̃escere deber. **I**n quā re licz
 omnia p̃cedencia p̃euerifica
 ta eēt tātē cōfidebat. ut cita
 tus p oculum gnale Constā
 tiē. cōtumax fier. 7 finaliter
 ibidem depositus ess. **E**lam
 tres p sumis pōtificibz se ges
 se. **B**regori⁹ q̃ hūilē cessit
 in cagetha p̃tūc residens. Jo
 hanes q̃ Rome sedebat. a Cō
 stāciē. ocilio clam fugiens.
 iuridice depositus est a p̃p̃atu.
 ibidem in cōstancia scz. **S**i di
 ctus Petrus de luna siue dñs
 bñdcus. licet vir apprime eru
 ditus in omi fere scia ess. tñ in
 p̃dēam p̃phciā fatue confi
 dens. ut p̃misi depositus a p̃p̃a
 tu obedire rēnuīt. in mūtiūcu
 lam fugit. 7 tandē in exilio p̃ti
 nax in sua opimōe vitam nec
 rome nec in pace. 7 in miseria fi
 niuit. **V**ides igit̃ q̃piculosū

fit talib⁹ facilliter credere. **T**ñ
ut aliquali⁹ tuo quesito in ap-
tis deceptōibus satisfatiam;
Scito q̄ triplex est in genē
talium hominū dīa a sana do-
ctrina delirancū. Quidā sunt
cōficti ex auaritia. Alij possēsi
p̄ demonia. Nōnulli decipiun-
tur p̄r fantastica lumnaria.
Primi sūt periculosi; tercij ma-
gis q̄ secundi pueri existunt.
De omnibus istis exēpla tradā.
Fuit in ciuitate Bernensi fr̄
cell⁹ quidā secularis re. h̄ spe-
tieten⁹ spūalitatē preferebat
multa de quo mibi fr̄ nicola-
us de landaro nri ordinis a
inq̄sitoꝝ p̄uitatis heretice vir-
fide dign⁹ retulit: q̄ in p̄dca
ciuitate fricellus ille et semiba-
ghardus manē solebat. et q̄
cupid⁹ erat pecunie: laqueos
auaritie vbi potuit tendebat.
Sūptaq̄ oportunitate quā
dā domū inhabitare cepit. et i
eadē nocturno tpe surrexit. la-
pidib⁹ et lignis spūm aliquē
adeē finxit: et ita in amiracōne
multoꝝ noctib⁹ locū posuit:
plurib⁹ autumantib⁹ q̄ reuela-
cō dīa expectanda eēt aliq̄:
an anima foret vel malignus
spūs. Nōnunq̄ em̄ mutata vo-
ce. verbis gemitūdis tanq̄
anima esset alicuius defuncti in
ciuitate bñ noti. respoṣa scisci

tantib⁹; dedit. asserēdo se aīam
cuiusdā; nup̄ defuncte p̄sone:
quā fr̄ icellus ipse taz ap̄rio q̄
alieno exp̄ssit nomine. Nam
pegzima cōi ad destinata loca
factor⁹ p̄ ea se dare persuasit.
Dolus tamē illius deceptoris
diu latuit. et p̄ memoratis an-
imab⁹; interim pegzimando. ad
q̄dam sanctor⁹ limina pecun-
iam nō modicā a se destmantib⁹;
acq̄siuit. Cūq̄ artē sue auar-
itie diu et otinuasq̄ inquietā-
do supradictaz domū. Tandē
filij huius seculi ciues mei se-
culares qui p̄uidentiores sunt
filijs lucis. scz in generacōne
sua rem h̄re ceperūt suspecta:
posuerunt veritatis obseruato-
res. et tandē fictor⁹ reptus est
et captus. Tūc veritatē miser
ille aperuit. Et q̄ a multis fu-
cato titulo p̄fata pecuniam ex-
torserat fraudulent⁹: voluit fur-
et latro p̄ publica; furcatus ē
iustitiam. Fide dignoꝝ alia re-
lacōe didici. q̄ in monasterio
mōchoꝝ reddituatoꝝ in ger-
mania nobiles mlti ut ap̄p̄is
p̄cerent expens. frequenter ut
solutū ē cū eq̄s et famul⁹ hōspi-
ciū receperūt et victū. De quo q̄
dā vñsus ibidē male otentus:
i hospitū domo cū diuisas ca-
meas se spū; l̄ demone; eē fin-
xit mōis q̄b⁹; valuit occulte

Libri**Tertius**

Cūq; diu multos ibi hospites
 nocte vras h̄ suis strepitibus:
 Quidā miles de veritate spūs
 abigens: cum alijs domū pre
 dcam intrauit: ex condicto au
 dac se demonē eadem nocte p
 emptur a se ab eodem int̄mē
 dū p̄misi h̄ sup fortuna hui⁹
 euent⁹ clam de nocte cum ar
 mis a gladio vigilauit. Veit
 igitur s̄b p̄magine spūs miser
 cōuersus in tenebris: domū i
 quietare iētib; mox solito ce
 pit: quē i se quēs miles cū ense
 ei letale vuln⁹ p̄cussit: ita cō
 ūsus cruētās fugiēs p̄ ianuā
 secretā qñdā eiusdē hospicij
 cellam reītrauit: hostiūmq;
 post se clausit. Miles vero ad
 suos rediēs: intentato gladio
 se demonē int̄fecisse gloriaba
 tur. S; a mane facto a luce so
 lis apparete: p̄ vestigia sāgu
 nis apparet: necatus q̄ritur: con
 uersus iste iā mortuus rept⁹
 est. Vides igitur auaritia quō
 quosdā decipit. De demonib;
 aut̄ vis q̄lit errores seminent:
 sequens idicabit exemplum.
 Venerabil̄ fr̄ atris h̄y n̄rici.
 kalypsen. p̄fellois sacre pagi
 ne nostri ordinis a inq̄sitoze
 relacōne p̄cepit: alterius fr̄is
 Arnoldi n̄ri p̄fati ordinis q̄m
 fr̄ascriptis int̄fuit: q̄ nup̄ i bu
 seducēh cōuentu aūdicti or

Capitulu**Primum**

dimis Iuuenis h̄ns. xiiij. anno
 circit̄ fuit: q̄ p̄ iū sedem cordis
 bitum a doctrinā ad p̄fitēdū
 suo tpe disponebat p̄ pntes.
 Sic ut postmodū rtulit ortū
 ouentus intrauit i folio cauli
 um albedine; qñdā vidit: n̄
 la b̄ndictione p̄missa delectatio
 ne victus foliū abscondit: auide
 q; comedit: ac demonē quen
 dā pessimū ignorāter degluti
 uit: possessus igit̄ Iuuenis ge
 stus quosdam cepit h̄re deu
 tos: in oracōib; rap̄ eum fr̄es
 videbant: p̄uari om̄ibus ext̄i
 oribus sēfib; corpis. Quib;
 restitutis: loq̄batur bonū lati
 nū qd̄ p̄us nesciuit. Cordete
 nus p̄ferebat multos biblie
 passus q̄ eū p̄us latebāt: galli
 cam lingua; exp̄ssit quā nūq̄
 didicit: se i celo miābilia vidit
 se asseruit: reuelacōes q; q̄sdā
 exp̄mendo mirabilia dicē pre
 fūp̄it. Ex q̄bus nōnulli femi
 ne que cito credūt a leues sūt
 corde: satis putabant ad eē dī
 spūm. vbi dyabol⁹ solū locum
 h̄bat. Fr̄es igitur quī iuuenē;
 p̄us rudem nimis eē nouerāt:
 meito hoc i malo int̄pretabā
 tur. Attulerūt iuuenē reuerēter
 d̄missimum eucāstie sac̄men
 tū i h̄zroē quem obsessus
 habuit māifestā demonis ag
 nouerūt tūc ad eē p̄ntiam. Fuit

pro tunc ibi bone memoie frater Arnoldus reuera fidelis et integer sui ordinis obfuator et tentor. qui die statuta iuuenem exorcisans. demonem eundem loqui artabat. causas ingressus dicere et corpus miseri dimittere cogebat. et manifestissimo dato signo tandem exiit. Iuuenis autem ingemio rudis prout ante relictus est. et ex pntia horrendi demonis usque modo aspectum quendam prefert insolitum. verius ingrati lem et horribilem. Quinimo tamen est ingemio. ut etiam disputatione preuia satis dubium sit an litteraturam attingere valeat. quocumque tempe sacerdoti necessaria. Vides igitur. arreptos per demones reuelationes falsas et piculosas habere. Quali ter autem sine arreptione seu obsessione facta per demones. fantasticiis luminibus quidam decipiuntur. in sequentibus capitulis exemplorum de hoc copiam habebis. **P**iger: Vidi aliquando et audiui sepius feminas ut videbatur satis bone fame rapitum visu ppendi potuit ad interiora ab exteris sensibus. veluti extasim quamdam ex deuotione paterentur. Vidi infu per aliam que in publica predicatione alicuius de christi carita

te audita sententia coram omnibus clamore quendam in altum extulit. quasi non valeret amore sui pectoris ad christum clausum in aeterna retinere. Et tamen a multis literatis tales per fideis habebantur. **C**holog: Lex generalis laudisti superius ex apostolo non omni spiritum esse credendum. sed probandi sunt spiritus an ex deo sint. Verum tamen non mireris. Si prudentes et experti de quorundam feminarum actibus fidem gerant modicam. quas flexibiles ad malum. inconstantes ad bonum. et pronas valde ad vanam gloriam esse agnoscunt. Vix enim aliquis novit nisi expertus. quantum prefata in multis earum regnent facinora. **E**lotitiam cuiusdam virginis habui que in seculo omnium earum noscentium fama bona et deuo coe plena extitit. et ingressa reformatum monasterium. **E**lon minus in dei obsequio videbatur sincera. que tamen in monasterio victa per cenodoxie vicium. reuelacionem finxit et extasim quam nunquam habuisset mihi coram suo superiore sponte propria fatebatur. **Q**uam cum audissem in mensa legi sepius quam abstracte per oculos sancti a sece viris. sed ut de numero eorum esse censeretur nonnunquam publice mere ficta

Liber**Tertius**

clamare cepit voce alta in iu-
bilo. vel cadendo soleten? effigi-
are raptum vel mētis excessum
Multo tñ deinde elapso inter-
uallo tpsis consciencie stimulus
coacta et agitata. ut facinus il-
lud sibi dīma clementia dimit-
teret. rubore perfusa suo et nō in-
sacramentali confessione q̄lis fuit
mā supiorū manifestavit. Audi-
uī a sacte memorie p̄re Cōra-
do p̄mo reformatore n̄ri ordi-
p̄dicatore in tō almania ḡcio-
fissimo. q̄ q̄dam femina. ap̄d
populū magne reputacōis ex-
istēs in p̄dicacōis deuote au-
dientia. corā cūctis clamare q̄
sibi iubilo cepit. q̄ tñ falsa est
sibi clam postmodū. q̄ illud
nō ex caritatis feruore. s̄ tñ ge-
stiebat ex inani glōia. Elolo
tñ ex hīs nec contra seias nec
adūsum alios ḡnalem elicias
deceptionis regulā. q̄ dīmus
amor ut dīmissimus docet. Dyo-
nisiū nō mīores i quibusdā
sed maiores h̄ defect? amore
hūano. quē constat rapi ad di-
lectū cogitatibz. et sese exp̄mē
gemitu. singultu. fletu. catu. et
clamoribz. Vñ Iohes Cassia-
n? colla. p̄. Abbatis p̄saac di-
de deuotis quibuscūqz hoībuz.
frequent? p̄ ineffabile gaudi-
um et alacritatē spūs salubri-
me cōpunctionis fruct? emer-

Capitulū**Prīmū**

guita ut etiā in clamores q̄s
dam intolerabil? gaudiū imen-
sitate prumpat. et cellā vicinā
Iocunditas cordis et exultacō
nis penetret magnitudo. **Pi-**
ger: Si q̄ p̄sci eēnt hoies viri
vel femine p̄babilē talium de-
uocōnū signis crederem. Sed
qñ imp̄fecta talia faciunt. vi?
fortassis ea conficta p̄ regula
hōda sunt. **Thologus:** h̄
certe iter? decipi poteris et inte-
meratio iudicō peccatē ḡuit. q̄
tla non solū p̄fectis sed etiā in-
cipientibz deo hūire hoībz aqñ
obuiant. ut ibidē sic exprimit
p̄saac. In q̄libet inquit mensu-
ra q̄s positus incipientiū scz p̄-
ficientiū vel p̄fectoz nōnunq̄
puras intēsasqz p̄ces inueniūt
emittē. q̄ a de illo p̄uio et hu-
mili ordīne q̄ est sup recorda-
cōne futuri iudiciūis qui ad
huc s̄b tērois pena et metu ex-
anim? ostitutus ē ita ad horā
cōpungitur. ut nō minore spi-
ritus alacritate de obsecracōis
p̄guedie repleatur. q̄ ille q̄ p̄
puritatē cordis sui munificēti-
as dei plustras atqz p̄currēs in-
effabili gaudio letitiaqz r̄sol-
uitur. Incipit enī s̄m s̄mā do-
mini plus diligere. q̄ sibi met
āpliora cognoscat idulta. **h̄c**
ille. Est etiā noueris deuotiōis
ignis in corde ifirmiois vaseli

examinē

mobilioz: ad prodeūdū i clamo-
res apcoz. **N**on euenire po-
test ut fortassis magn⁹ cōpū-
ctiois feruor foret in corde se-
rus fragil⁹ q̄ modic⁹ eēt in ai-
mo virili. **H**ic videm⁹ in fili. q̄
Affcūs fēineus min⁹ q̄ masculi-
nus in tr̄ claustr̄ cordis se cō-
tin⁹ cū aliq̄ passionat⁹ affectō-
ne.

Capitulū Secundum

Quādo in via visu pri-
uatur de se nullaten⁹
ad domū reuertūtur.
Sed eo ipso q̄ errare incipiūt. tū-
to āplius se a q̄etis hitaculo
alienāt. q̄nto lōgius incepto
itinerē ābulant. Semel ei viā
regiā relinquēs nisi ad eandē
reducāt ex opposito ābulās.
Sēp lōgius q̄h sēp oberrare di-
nosatur. Ita reuera in via mo-
rū ocul⁹ orbatū mētalib⁹ p falsi-
tates deceptoziās seducti. ad
vritatis lumē nō redeūt. **N**ec
mirū si cecī in aīa a puati dīm
instinctus lumine. ita ut vlti-
tis vel euuls⁹ ocul⁹ i cassum am-
bulant. cū luce mūdi xp̄o cāē-
ant. **D**e quo Johā. p̄mo. **E**rat
lux vira q̄ illuminat oēs hōiez
venietē in hūc mundū. **A**mbu-
late in q̄t dū lucē hētis. ne vos
tenebre op̄hēdant. **I**n circuitu
enī impij ambulāt. **E**t ut in vi-

tas p̄m scribit. Qui in area tri-
turare cupit p̄ iumēta calcādo
tritici ne bestie talia deuorēt.
oportet; ut iumentoꝝ qui labo-
rant oculi tegantur. **S**ic etiā
sāpson ille olim fortissim⁹ p̄
uatis oculis p̄ girū tandē mo-
lam trahēdo letales man⁹ phi-
listym incidit. nec ad visu cor-
pis puenit. **P**iger. **D**are vel
modos aliquos. q̄bus demon-
mētales solet fidelib⁹ oculos
eruerē. **C**holog⁹. **I**s de q̄
queris in ille artifex. est a cē a
sāctis asseritur. **N**ec est ptās
super terram. **J**ob teste. que ei
cōpari valeat. **I**nnumerabilē
ēgo astutias geit ad tēdēs pe-
dicas. laq̄os ad capiēs aīas.
q̄s cū captiuauerit. erutis aīe
lūibus sibi seruīē cogit. **O**c-
cunt tamen pro nunc tres de
quibus tu queris modi. **N**ā
demon quibusdam in huma-
na specie die noctuq̄ visibili-
ter obsequitur. **A**lios primū
specie visibili credulos sibi cō-
stituit. a deinceps certo tū in-
dico eos alloquitur. **A**lios sū-
angeli lucis figuracōen sū spe-
cie homi mētalit̄ prosequitur.
De quibus tria per ordinem
exempla accipito. **V**iuat ho-
die in **S**altzburgenfi metro-
poli quidam nobil⁹ **S**uchz-
noie i armis famos⁹ plurimū.

Liber**Tertius**

de q̄ ea q̄ sequunt̄ a multis ḡu
b; av alde dignis viris audnū
sepi? q̄z quidā eide nobili cō
ūlati fuerat sepe nūero. **Sedit**
iste aliquñ in castro suo. q̄s ab
opido hallēsi in valle distat ē
b; circū miliaib; a q̄tidiana
pt̄ue cepit nutrire guerras cū
opidanis p̄fati opidi q̄ obre
scutiferos et faulos eodē tēpe
tritos in armis coacūauit vbi
q̄les voluit. **Obsequi** ergo ce
pit illi nobili dño. iaz dissolu
to in moib; a sac̄mē eccie ofel
fiois vic; et eukaistia satis fu
giēt. q̄d a faul; ignotus excita
tus. i azimis tritus sup̄ modū
in occultis a raris tritorij vñs
obsequofus i p̄uēdis equis. h
nūq̄ visus in x̄ ecciis. q̄uis ei
nobil; saucia ex q̄tidiana imi
cūta gerēt cōscia; eccias tñ p
audiēdis missis aqñ frequēta
uit. cubatū vadēs a surgens
e lco sese crucis signis a saluta
cōib; angelicis ac quibusdā
oziob; breuib; muniē solebat.
Cūq; faul; de q̄ loqm̄ om̄i tpe
q̄ ceti uerūt ad fidelū eccias.
iste sol; ex manēt. ac sp̄ in sta
bulo l' hospicio a alibi se finge
r; i dñi sui negocijs occupari.
suspectus ab eodē positus ē ad
racōe; q̄s a vñ ell; **Cū** rñdit
dñe ne paueatis fidel' v; fui p
ut mltiplici didicistis expiētia:

Capitulū**Secūdū**

a fidel' vob; maneb; **Demō** sū:
h; nō vob; nocitur. **De** q̄ nobil'
aliqlit' nō tñ tātū quantū de
buit tritus ē. **Nā** faulū istū po
ti? emulū tpal' lucri ḡcia sac̄
dū postmodū tenebat. a cū i
ferno pactū gerebat. lic; om̄
qua; ei nō creder; q̄ prout
expiēcia didicit i mortē vtri
us q̄z hōis istis nobil' fuus ne
quā machinabat. sepe tēptan
do. **An** vic; dei p̄tectioe destitu
tus. pt̄atem i eū h̄re poss; **Acci**
dit ei nocte q̄dā. ut faul; ille fi
et? dormiēte dño suo i castro
in camera ad eadē sbito a iopi
nate pulsans clamaret. **dñe**
dñe **Euigilans** ille ait. **Quid**
vis. **Cū** faulus in istati surgē
do armis cingamini. q̄ imini
ei vñ hallēses assunt a cūdāt
cast; **Eloluit** aut nobil' sine
signo. crucis a oziomib; solitis
surgere. Et iuxta audita se im
mediate armis cingē. h; more
solito signo crucis se muniēs.
a oziōes ofuetas cōplēs se idu
it. a ad extra prodiēs filiū mē
datij tūc replēdit. In q̄ miser
prout potuit falsitatē t̄gūfai
cepit. tñ ut tandem falsus est
mēs eius in excitādo fuit. ut ec
clesiastico more nobil' se non
muniēs iā spūalib; spoliatus.
inuaaderet. velut inermis a de
mōe. **Tādē** tñ lic; dū inuit;

fultimer; demonē xpī sacramēta fumendo in cōfessione a eu caristia illelus corpe a rebus meruit a demone liberari. Tēpe Constantien. cōcilij a dio ceshambgenfi. cū quodam satis maturo viro. diuicij me diocria honesto cōuersacōe; hēcepi. primū enim qz protūc inextus iuuenis predica tor fur ad quedam dicti viri ad apparatū exteriorem in vestitu a gestu solū conspitiens; me pphxtā meo tempe reperis se existimabā. Nam quomō nocturno surgeret tempe ad orandū. qualis aliqn in opzibus mie dēi recepiss; āgelum; quomodo idē; sibi futura que dam a alijs occulta ruelasset. tam deuoto a verisili porabat stilo. ut fere pfluaserit qz quasi dēū viuēte; eū eē credere. Vex qz vix possibile ē multa loquētem se qualis sit nō p dēre. vitam a moēs dicti hominis an vera foret a sancta cōsideraui diutine; a aliunde infor matus a quadā credo dēi famula a veterana virgine in fallaz. repzī hominē gratitū deceptū p sibi alloquētem secreto malignū spūm. quē tñ dēi angelū eē cre debat satis firmū. In osuetudi ne siquidē habuit cū mecum ad alloquēdū de bonis remis;

signa ypocritaz ut Cusosto mus notat ostendere. videlicet sū typo dmi zeli primoz vitā rodere. clero grauitē de trahere. se multū reputare de morte futura statim cuiusdā quē non expressit magni pncipis coram me vaticinari. litteās quasdā que fomenta p tēdebant cuiusdā grauis odij im pfluabilis ad instmētū dicti spūs apud se seruare. a plura similia facere non destitit. qbus pceptis; a viri huius sotietate me absolui velut a demōis de cūpula. Qualis aut vitam finierit mihi non constat. q post modum locū a priam eandē non multū inhabitauit. Sūt pterea pauci anni trāsacti. qz cū tpa ppsam cōcilij me viuēte in ordine in dyocesi Constantien. Beghard 9 fuit seu fricell 9 mere secularis. Burgi n 9 nomine h heremū ibidē in trauit in eod victua a vestitu sibi auster 9 valde extitit. o zom a cōtēpla cōm multū ut videbatur incubuit. a in hīs reuelaciones sed lxu illusorias a maligno spū sū silitudine angelicis hēcepi. quib; qd pxi 9 erat etiam nimū credidit. Nā ex visionib; istis regulam quādā a nouā religiōe; eudit. a eādē discipulos exmā velut

Liber

Tertius

Beatus anthomius est a pathe-
mius docere cepit: et rigida et
austeram vitam in dca regula scrip-
sit et in se et in suis suavit: ut in
persecutione et in obediencia accessis-
set et homini angeli instrictus in
tercessisse videretur. **E**la vna cum
suis discipulis noue religionis
cultor et auctor captus per episcopum
Constantien. et examinatus reprobatus
est tunc et profuam hunc mentem
ut esset dominus apostolicus et dei ecclesia
regula quam cepit et denari: non
se habere errare et les omnino crederet
In qua persecutione pseueras per in qua
tore iudicio seculari traditus: ab
eodem inmeratus est reor cum re-
gula. **V**ivebat paulo antea quam
dum purus lapideus nicolaus no-
mine. hunc in linea Remi cum basilea
et infra per multum velut Beghardus
abulans: a multis qui persequantur
hereticos et eorum de hereticorum nu-
mero quasi unus habebatur susce-
ptissimus: acutissimus enim erat:
et verbum erroneum coloratissime vela-
re nouit. Idcirco et manus in qua
fitor dudum euaserat: et multo re-
pe discipulos igitur quosdam in
suam sectam collegit. Fuit enim
professio et habitu de damnatis
beghardis vna: quod visiones et rui-
laciones in per dco danato habitu
multas habuit: quas infallibi-
les esse credidit. **S**e scire affir-
bat audacter. quod christus in eo esset

Capitulum

Tertium

actu et ipse in christo et plura alia: quod
omnia captus tandem viene in
pictaviensi dyocesi in qua situs
fatebatur publice. **S**ed cum Jaco-
bum et Iohannem suspectos in fide et
sibi consocios suos spirituales disci-
pulos: ad iussu ecclesie eum in qui-
renti nollet dimittere nisi per ignem et
reptus in multis a vera fide deui-
et ipse a se habet secularium per tanti in-
ste traditus est qui eum inemerant.
Vides igitur quod impossibile sit me-
talibus orbato oculis semel a
via catholica deuios de se ad
domum reuerti anime: quod est catholi-
ca ecclesia. **Capitulum in.**

A vrhis fornice deuo-
ratur quosque vrhos sa-
nant si egrotant. **V**n-
et ab vrhis sagacissime queruntur in-
firmis. **Q**uo per fornicas simpli-
ces et homines fideles intelligi debent:
iteratum est sepius. **N**unc vero qui
sint vrhi insidiantes talibus: scilicet
ferendum est. **V**rhi siquidem nomine ty-
rami vel persecutoris proprietas in
sacro eloquio designari solent. **V**n-
per nabuchodonosor regis calde-
orum seruicia qua iherosolimitas
persecutus est: et iherusalem destruxit:
vrhus insidians. **T**renor. **iii.**
weat. **9.** **V**bi in persona sancte ciui-
tatis Iheremias sic plangit. **C**on-
cluit vias meas lapidibus qui
bris semitas meas subuertit: vr-
hus insidians factus est in leonem

absconditis. **S**emitas meas
subuertit et confregit me: posu-
it me desolata. **E**t salomō pū.
xxviii. apti⁹ dicit. **V**rsus esu-
riēs pnceps impius sup pplm
paupem. **M**ali aut dñi tunc
egrotāt cū iniustā potētia; in
sbditos exercēt: qz ois passio
inordinata anime eius est in-
firmitas. **S**epe tñ dñi ordia
coe disponitur: ut post multa
tam plebē tirāniā priam agno-
scāt malitia; a ceptis recipiscē-
tes psecuōnib⁹ quasi iā sana-
ti sint om̃no. **S**icut legimus
iii. Reg. ultimo. i. ii. p alipō.
ultimo. **S**edechias pmo pse-
cutor pphaz grauissim⁹ post
modū in babilone memor de
verb sactor pphaz quos de-
raserat in carcere compunctus
orauit hūilime. **D**omine inqt
deus omnipotēs peccauī sup
numex arene maris: multipli-
cate sūt ifirmitates mee. **I**ncur-
uatus sum multo vinculo fer-
ri: et nō est respiratio mibi: qz
excitauit iracūdiam tuam. **E**t
nūc flecto gēua cordis mei:
precans a te bonitatē domine.
P que verba et alia que ibi se-
quūtur: a deo meruit p regem
babilonis exaltari: sup ones
reges secum exntes in babilo-
ne. **P**iger: putabā ego ex
psecuōnis seuitia deteriores

fieri: quos tu asserueras effici
aliquē meliores. **E**t iuste ti-
ramē exercē in inno cētes: ma-
ioris criminis reū constituit.
Cholog⁹: Qntū ē ex natu-
ra psecuōis: ita ē ut affirmas
qz pietas iubet xpiana orāe
p psequētib⁹ et calūniantib⁹
nos: exinde multis confortur p-
ma grā quē admos pt: p mū
in orōe quā xps clamore vali-
do ad prēz fudit p se crucifigē-
tib⁹. **Q** exaudit⁹ ē p sua reuerē-
tia. **V**n sermo statim sbūgit
euāgelicus. De multis q cum
cēturiōe copūcti: tonsis pecto-
ribus: reuertebātur in iherm
a loco caluāie. **E**t de aplo pau-
lo fmo bētur bñ aug⁹. dicēti.
Si stephan⁹ p inimicis non
oral: pccā a paulū nō hret. **Q**ntū
aut om̃is et puata orō va-
leat: noscē potēis in eo qd se-
q̃tur. **S**ūt vix nouē añi tñsa-
cti: qmōsteriū soroz nri ordi-
nis ad sactā kathrma in su-
reb ga reformai debuit p ma-
gistz ordis eiusdē: q protūc
ibi morā traxit nro in cōuētū.
Cui refōrcom vna vox oēs so-
rores reclamabāt: et exinde p-
osāguīneos totā citatē i diui-
fiōez ponebāt: qbusdā dicēti-
b⁹: qz bñ ē. alijs vō dicētib⁹: ne
qz h nouitas ē p mōsa. **M**l-
tis i g mētib⁹ in hac materia

Liber**Tertius**

laboratū ē ut i pace scūm pficē
tur opus. **S**ap̄t cōnrias de hoc
opimōes cōsulū dēē ciuitatis
negotiū dieti pte labat. **M**i
sit intēa mgr̄ cordis p. xi. san
ctis refōtrici b; q̄ uenēt de re
fōrto mōsteriō n̄ poa furti q̄
ap̄t i soroz scē katherine mō
steriū intromittebātur. ap̄t ti
more quozūdā ciuiū sine quo
rū cōsēsu n̄ fieri potēat efficax
Cōsulatus igit̄ dēē ciuitatis
occlufit hāc smā; q̄ sorozes s̄a
de katherine refōrri dēret ea
refōrctōe q̄m eis icepta erat. si
a proq̄to ad hāc refōrctōem
inuite nō fierēt volūtate. **H**oc
audiētes nos q̄ on⁹ belli o tra
iras demonū pōruimus fere de
spabam⁹ de pfectiōe scē refōr
ctōis. q̄ notū fuit cunctis q̄ n̄
la soroz volūtāia fuit. **V**n̄ i tā
despato ap̄d hoies negocō: ad
deū p ozoēs publicas curredū
eē decreu. **E**t q̄ quotidie ptuc
in aduētū dñi p̄dicau. illa die
qua nūti⁹ cōsulatus volūtātē so
roz expiri publice debuerāt.
Ego in p̄dicatiōe ita s̄b breuī
b; p̄p̄lo dixi. **H**om̄ puēi vob̄ cō
stat quō p refōrctōe soroz s̄a
de katherine p nūc labat̄ur. de
q̄ hactenus nullā in ābone mē
ctōe; feci. nunc igit̄ peto ut sin
gule psone h̄ p̄ntes oēt altissi
mū. quaten⁹ i tali negocō fiat

Capitulū**Tertiū**

volūtas bñplacitū ōmpotētis
dei. **D**einde facto p̄ndio. uenēt
ad mōsteriū nūci⁹ cōsulatus
vota nūtar̄ ad refōrctōe; au
diē volētēs nob̄ p̄ntib; q̄ ex p
te mgr̄ cordis missi eramus.
Fuēt aut̄ nūci⁹ cōsulū q̄dā di
splicēciā in ip̄sius refōrctōis
mō hñtes. **C**ūq; req̄site soroz
res sup̄ eaz cōsēsu. ad ptē se cō
traxissent. vix finita mœula p
quā ps. **M**iserē mei deus dici
possi. spū dei afflante oēs in re
formacōe; cōsēserūt. **V**n̄ uenē
tes ad nrām a nūtiōz p̄ntiam;
cū lacrimis a genuflectōib; se
reformacōi obtulerūt. **D**e quo
vltra modū gauisi nos fuim⁹;
a adūsarij ofusi. **E**t q̄ negoci
um factū cōsulatus in arbitrio
soroz posuerat q̄d iā mutatū
fēit in melius. **I**dcirco occlufi
onē hāc p vib; executōi demā
dauit ad plenū. **S**icq; locus
ille hodie tōlit̄ refōrtus ē. **V**i
uebat p̄tēa nup i ecclia magū
tina in fūmo canonicor̄ p̄p̄ ofi
tus. clericus solo noie a nobi
lis. **S**i in armis miles in v̄stitū
stipendiaius. moxibus p ōm̄ia
dissolutus. q̄ lic; de altis latif
simis viueret bñficijs. **H**oras
tñ canōicas velut toxicū fugit.
Corpe aut̄ a deo de cor⁹ extitit
ut impatrix q̄ hodie viuūt refe
ratur dixisse se pulchorem nō

vidisse viz In pfata igitur vita
 aliq̄dū viuens in mltorū scā
 dalū nullius hōmis hortamē
 ta nec correctiones curauit.
Nūc igitur dei man⁹ impōma
 te lepra tetigit q̄ dieti nolenti
 hominū cōsacōem abscedit
 in domū quādam sibi ppriam
 maguntie trusit **v**bi manēs
 multo tpe impatiētia plenus
 a dei timorē vacuus: factus est
 tandem tam deformis corpore
 ut secūdu in leprosozio parez
 non haberz. **D**emū digitū dei
 ad ille sētiēs. corde cōtritus a
 ore pmo sue vite facinora cō
 fitebatur cū tātis lacrimis: ut
 onū mētes stupefēt q̄ virum
 pagnouerāt **p**atientia demqz
 tāta vsqz ad mortē dotatus ē.
 ut qncūqz cōfessor suus frater
 Henric⁹ de confluentia sacre
 theologie p̄fessor nri ordinis
 eū visitar: qui etiā mihi pntia
 retulit nō ab eo peter: mortis
 accelera cōem vel dolor quos
 multipliciter patiebatur immi
 nucoez: **s** orate deū inquit pro
 me mi p̄ q̄ten⁹ dōma mīa mea
 mihi pccā indulgeat a in hoc
 seculo secet me a vrat q̄dū si
 bi placeat. **E**t in hac patiētia
 tandē in pace requieuit. **Q**ue
 hui autē de circūstancijs viri.
 vñ tātū donū infami isti clezi
 eo prouenerit **E**t rñsum acce

pi q̄ mrez nobile multū dō de
 uotā habuit q̄ vis a auditis
 fili dissolutissimā vitā. vta p
 ces a elemosinas velut p mor
 tuo fere funē dō offerre cōsue
 uit. **p** eo tāq̄ pro filio p̄dito
 ab alijs ista fici pcurauit. q̄s
 qz velut alē palitice in lectoria
 cēs carnaliū voluptatū infeli
 ci. **a**liemīs fidei a mētis sana
 t⁹ fuit. **R**e ec. gesta infra. viij.
 ānoz spatia me teste noueris
Est i diocehi basilen. hodie fei
 na dō deuota paupib⁹ largā.
 qz plena opib⁹ mie. **E**m seculū
 nō infimī stat⁹. **s** cuiādam vizo
 iūcta mīrmomaliē modis ias
 dicēdis. **N**ec qz pulchr⁹ fuit i
 sue iuuetutis tpe a s̄b nullius
 regimie. ab mltorū vizorū astu
 cīs velut ab vris formica de
 uoata ē. **N**ā vltra q̄ credi pōt
 mīseabilit̄ aia: p̄dicit diūb⁹ a
 mīcōpatibilib⁹ mīrmomij oīa
 ctib⁹: **i**pediēte iuuenili infamia
dū hāc latuit q̄t laqis opedi
 ta iacēt i ptate dyaboli: rethi
 eiusdē inuoluta. **t**ādē tñ ex
 opib⁹ credo mie quib⁹ s̄p m
 sistebat illūiat a ē aliqualiter.
 cū ānū etatis sue circit. xxxvi.
Ime autē p̄dicāte i p̄dca dyoce
 si oīlī grā ad me venit. post
 multos q̄s p̄cōsultos habue
 rat. **q̄** ut expt⁹ sū aimā femine
 fatuis consilijs non iuuabāt:

Si p^o a⁹ inf^omerat v^l neglex
erat **C**uq³ fletu tato i v^lndar³
ut magdalenā alterā credidit
ses n^o q³ ab p^ods p^ocōzis nō p
cidit. **E**t ego q³ d^o h^oret tristitie
ab ea q³rerē tandē subiūxit. **P**r
ego p^occatrix pata penitē oib³
mōis m^o possibilib³ a satisfacē.
Quatuor viros habuit a quē
nūc habeo nō ē me⁹. **C**ū h^ois
ōmib³ p^o v^lba d^o p^onti o^otraxit ex
h^ois viuentes tres hodie sup
sūt. **Q**bus auditis satis obstu
pui. **S**cies q³ talib³ p^oplexita
tib³ sūmam op^ort³; dāe op^oam.
fi eno dare q³s quēpiam velit
Vn^o muestigata diligētē cā
quā prius nestiuerā. didici q³
d^o oib³; viuentib³; difficultas
aderat. **N**ā d^o mortuo si q³d fu
it ligamētū illud cū vite timio
solutū erat. **P**rimū em^o virū ex
viuentib³ p^ocepi ātea cū q³dā
o^otraxisse lic³ clādestie. a ita
i foro o^osciē ab eodem liberā ēē
Cū sc^o clādestine etiā o^otra
xerat a o^osumatū fuit m^orimoni
um carnali op^ore. **S**i ipsa hoc
p^ourio negāte corā iudice eccl^o
astico diuortiatā ē ab isto viro
sc^o. **C**ū scio vero postmodū
o^otraxit in facie eccl^oie cū quo iā
domiliū habuit a natos q³s
dā. **E**t q³d int³ hos duos cōsule
rem ut amia adultē saluafier³;
anxi⁹ valde fui. **E**rat em^o ambo

virī amio si ad arma nutriti re
b³ ditati. amicis vallati ad i^ocō
tinēciā p^om^o iuxta cōmunē ex
istimacōe i o^osciēciis valde
lati. **V**n^o vidi q³ q³uis iure fo
ri scia vxor ess³ sc^o nō tñ iure
poli. sed tñ sc^o a quo p^ourio
mediāte ipā diuortiatā extitit
Et q³ cūq³ iubem³ vic³ manē
cū t^oco vel redire ad sc^om aut
ab vtroq³ se fecernere i foib³
sp^o aderat ex vna p^ote a visimile
h^oicidū aut scie adultū; aut
altius mōelis criminis piclū
Nam si iubere volui reditū ad
sc^om. seq³bant³ hec incōuenien
tia v^lisiliter. vic³ p^omo q³ zelo
tipia motus t^ocius sc^o m^ovia
facti inuader³ a occider³. **S**e
cūdo q³ femina cū sc^o manē
nequirit³ q³ diuortij celebracō
obstittit scā in iudicio eccl^oie. q³
ob^ore o^om^o iure hūano eā t^orti⁹
a sc^o obtinere poterat. p^omo
excoicare. **T**ercio vita femine
sic fuiss³ in piclo vt³q³; dū il
le tanq³ p^ouriam vel iste v^lut
adulterā trucidare valer³. **S**i
leo de nō infamie sup facto iu
ramto. q³d p^ourū esse nemo n^o
ipsa a fortassis sc^osus sciebat.
q³d p^opter contractū clādestinū
p^obare cōn eam nō potuit. nec
femine credetur v^lb³ si sese in
hoc infamar³. **S**i d^oniq³ ex ad
ūso feminā sinebā manē cum

Libr**Tertius**

tercō: sequebātur mala aīne
 in ipsa deteriora: q̄ quoties a
 viro tercō cognoscebat: to ci
 ens adulteriū cōmisit nō suo
 marito in hoc obediendo: q̄ q̄
 ipse hoc exigere possit: quē p̄ui
 um putate vxoris latebat: nō
 aut ip̄a vice reciproca: q̄ impe
 dimētū non ignorabat. Et si
 suade wleba: ut cū tercō ve
 lut soror ei manēt casta. hoc
 q̄dem ip̄a patissimo s̄bisset aī
 mo: s̄ ipse wlut in cōtinēs iūē
 exigendi debitū nullaten⁹ ca
 rere wluisset: put ex multis cō
 iectis uidere poterā. Porro si
 mediā viā femine cōsulare vo
 luit vic⁹ recessum ab utroq̄
 tā habitacōe q̄ thoro: picula
 multa intuebat: obuiare: q̄ si
 posita eēt in mōsterio: tūc nul
 le prudentes eā ad p̄fessionem
 recipe debebāt viro uiuēte in
 uito: nec ip̄a piculo fraudulē
 tie se exponere debuit. Si v̄o
 extra mōsteriū latentia ei cōsu
 lere wluī qd̄ plus mihi pla
 cere cepit. ut aīnā saltē salua
 re possit: t̄rebat me q̄ pulchr̄
 fatie et sexu fragilis vix tuta ca
 stitate maner⁹: w̄l q̄ tertius ze
 lotipia motus fugiētē letaliē
 inuader⁹. Nescit enī iste fine⁹
 sexus fuga se sicut masculinus
 celare w̄l tueri. Quid igitur as
 sertive cōsulerē ad p̄ns non

Capitulu**Tertiu**

habuim⁹ q̄ penitenti respon
 di eam cōsolādo: ut dūm sine
 intermissione pro sua libracō
 ne inuocaret: elemosinas pau
 peribus: quia lucrosa valde
 fuit pro se et pro tercio viro
 erogaret: et quid sibi cōsule
 rem de libracōe factus: et simili
 ter alij prudentes viri. parato
 aio omīno suscipere. Ad q̄ w̄r
 ba cōsolata aliquāti⁹ per absē
 sit. Interea libros cōsului: q̄
 bus me inuare non potui. De
 inde Thurebga: w̄niens plu
 res d̄m et humani iuris docto
 res simul collectos causa cō
 filij adij quib⁹ patum animū
 femine et laqueos quibus p̄r
 plera esset patefecit: sed r̄nsum
 nullum habere potui de cōsiliis:
 propt̄ pericula que hīc inde
 adesse videbant quacūq̄ via
 attemptata. postremo tamē
 sancte memorie Abbas s̄c̄i
 Egidij beati b̄ndicti ordinis
 magister Nepzicus qui in se
 culo doctor iuris ex̄ns et mun
 dum paulo ante reliquerat ob
 reformatōis nouelle opus
 factum in dicto monasterio:
 Bono inquit ad me estote
 animo. Si femina tam boni
 est propositi et adeo pia in
 pauperes ac dotata bonis que
 de ea diristis: mihi credite: ip̄
 s̄a deus illuminabit ut vidat

quod faciendo in statu ponat salutis. Redij iterea ad feciam. et ultimum modum fuge superactum sibi suam. Ad quem cum se iparaz de quo tunc in periculum non modicum corporis et sibi maius et forte alijs imminere poterat. Affuit divina gratia quam quaestio omni difficile solutionem dedit facillima. Sibi enim accidit ut quicquid vir eius debitu exigeret. ipsa se per homini obedientiam letalem infirmitate continere fingeret. et ne id medatu esset ad aie infirmitate hoc metetenus apud se retinere. ex qua infirmitate anime scilicet per mortale crimine. et tunc est secundum naturam fide quicquid nedum anime sed etiam corporis perpetuam mortem subire. Ita fecit ut cogitavit. divina arridente gratia vir prius incontinens fecit compati cepit. quam in alijs veraciter esse sepe didiceat. et usque modo. Ita animis plurimis. eam tamen modo ut sorore habita. et nec de adultio viri quicquid aliunde mali audivi. Audies ego hanc castimonie novam delusionem. pia atque rara practica. letus ita fieri promisi. ex qua nulla iam sequebatur inconuenientia. quoniam vix quem tanquam usum prius habuit. iam velut ouem Joseph in castitate deduxit. Cuius propter. Cur laudare audeas feciam in eo quod medacium dixisse videtur et fide abulasse. Cum enim fetus plures a viro perhabuit et obe-

70
dies ei non letaliter vexaret. mendacium rea sui videtur. Theologus. Verba fecit veritatem continere bat et sonabant non tamen ad cuiuslibet hominis intellectum. Certum ei fuit quod obediendo utriusque hominis mortem incurre meruit. primum anime per adulterium. et corporis per aie post finale iudicium perpetuam mortem habuisset. nec se per medatu quod loquitur. cum ab eo veritas aliquando obtineat. Nec fictio quibus mendacio coequatur. Et quod si scriptura sancta obstetrices laudat hereticorum de zelo clementie quem dei colas habuerunt. non in falsitates quas expresserunt. Ita et hec femina plurimum est commendanda. quod die nocteque extrinsecus constituta legitimum. sed in eadem domo cum viro alieno habitans tantum dei preceptum in adulterio transgredi metuebat. ut viri induta animo usque modo multis annis iam vitam castam ducat. Vnde in superius mirabilis quod retuli exemplum si fide factum a sancto viro commendatum audiuimus. Refert enim sanctus Hieronymus vir ut inquit Vincetius in speculo historiali libro xviii. religiosissimus. quem in libro suo quem paradisus intitulat scribit ad laudem episcopi de quodam nobilissima chorinthia et christiana missa virgine et pulcherrima. quam cum iudex paganus nullis minis a voto castitatis mouere valeret.

ad sibi olētendū in uenerēis. In lupanar hāc lenomī ut tri
nos solidos diei ab ea habe
r; tradidit corrupens. Ad
quā cū viri pluēs stuprādi: p
allato p̄tio accederēt. Illa vul
nus qđ dā in interiorib9 se ha
bere dixit cuius fetorē si uenē
tes ad eā fētirent: horrore con
tagionis effugerēt. Vñ singu
los miserabiliter p̄cabatur: ut ei
paucos dies ad quierē cōcede
rent. Interea dū oīones conti
nuas ad deū fūderet. misertus
ei deus: et quidā iuuenis xp̄ia
nus media nocte quicq; ei so
lidos attulit. uirginē ololaba
tur: et ei p̄suasit ut vestibus ex
uita p̄p̄is iuuenis indueretur
uistitu. et ita abscederet. ipso
manēte. Qđ a factū est. Elaz
in crastinum uitas apparuit.
et iuuenis a bestiis deuorandus
p̄ iudicē traditur: et tā p̄ sua q̄
p̄ uirgis salute duplici mar
tirio coronatus ē. Hoc em̄ ex
emplum multinuba p̄fata
femina in quadā predicāone
audieat: et exinde suam castita
tem tuita est modo supra ex
presso.

Capitulū Quartū

Philomene fornicas
et earz oua quert au
de ut comedat. qz ex
hijs coualescut egrotet sono

re efficiuntur. Est autem ut dominus Albertus libro .xxij. de animalibus tradit. philomena dicta a philos et menos quod dulce sonat quia amat cantus dulces. Vel dicitur a philos et mene quia cum cantu cum alia ostendit potius vitam exuit quam cantum victa deponat. Nam rostro et collo donec fere genus musice effigiat et se non nunquam cantibus necat. In qua aue auai et cupidi principes et viri designantur qui verbis persuasione et dulcibus vel astutis simplices premunt in rebus vel in animaxum luti inermes formiculas et eorum fructus. Quod beatus Jeremias causatur vice domini Jeremias dicens. Inuenti sunt in populo meo impij infideliates quasi aucupes laqueos ponentes et pediras ad capiendos viros. Sic decipula plena auibus. Sic domus eorum plene doctore. Ideo magnificati sunt et ditati et preterierunt sermones meos perfine. Causam vidue non iudicauerunt. Causam pupilli non direxerunt. Iudicium pauperum non iudicauerunt. Et de filiis Ezechiel .xxx. in. dicit propheta. Quamvis sua sequatur cor eorum et eis quasi carmen musicum quod suauiter dulciq. sonocant. Ipsi autem verba a dulcia hominum equipolleant sonis dulcibus. docet Ecclesiasticus .iii. ubi dicitur.

Liber

Tertius

Tibie et psalterium suauiter faci-
unt melodiā et super utraque lin-
gua suauis. **P**iger nūquid
nō merito vice reciproca file
facit verbis caris sui dulcissimū
mala mulier ad decipiendū vi-
ros iprouidos. **T**heologus:
faciunt quod de hoc mulieres. si dece-
peris arte alia: nō sicut viri qui
sepe post dolū et fallaciā virtutis
trānseunt et potētia. **D**ñ adūsus
tales salomō filiū pāuisat p-
uer. v. di. **R**e intēderis fallacie
mulieris. **F**auem distillans la-
bia meretricis et mitidius oleo
guttur ei. **N**ouissimā autē illius
amara quasi ab sinthūm et lin-
gua ei acuta quasi gladii. **B**i-
ceps. **E**t iter ibidē. vi. **C**ōserua
fili mi precepta patris tui ut cu-
stodiat te a muliere mala et ab
lāda lingua cernee. **N**ō occupi-
scat pulchritudinem ei⁹ cor tuū:
nec capias nutib⁹ illi⁹. **E**t ap-
tius ibi. vii. dicit. **D**ic sapiētie
soror mea es et prudētia voca-
amica tuam ut custodiat te a
muliere extranea et ab aliena: quā
vba sua facit dulcia. **I**rrerunt ei
corde; **I**uuenē trāseuntē p pla-
teas multis sūmōib⁹ et blandi-
entis labio et pertraxit illum. **P**i-
ger nō nouit si dudū cum in
sac scripta talia contra feminas
pāuisato vilem sexū audiui.
animū meū tūc pulsauit dubi-

Capitulū

Quartū

um. **C**ur nō plus sexus fragil-
mūat i sacris lris ut sibi a vi-
roz dol caueat quā masculinus.
quē tñ ostat amō eē ostacōrē.
Ptea cū circa mōsteriū nrī or-
dīm qdā in colūbaia mencō
apud sorores nrī ordīm fiet
de bto Johe. Crisost. et de qbus
dā alijs scīs q sicuti dicit scrip-
tuā satis iuexerūt contra feminas.
Audiēs hoc sactimōial qdā
sciola gmatice irascēdo dixit.
Vos viri multa nimis scripti-
tādo ptulistis cōtra nrī sexū
fragilem. **S**i nob facultas scri-
bēdi et dicēdi vellet vob affuiss⁹:
vicē rōd didissemus dudū fide-
litati vrē. **T**heologus. **V**t
ad scdm pmo rñsū hēas scito
quod null⁹ prudēs in sexū femine
um qdā mali iuerit: quē a deo
bonū eē creatū nō dubitauit.
Vn in scriptuā sac vbi a muli-
erib⁹ pmonem pene sēp adie-
ctiū malicie aliqđ nōm mu-
lieis adiūgit: ut in libris sapi-
entialib⁹ palā ē. **P**rudēt itaq;
stilo. b. **J**ob vsus ē quod e domo
tō vnicā p dyabolū relicta pse-
cutrice: sic eidē rñ. **Q**uasi vna
de stultis mulierib⁹ locuta es.
Quod sexū replēdere noluit a deo
creatur⁹: si stulticiā mulieri ane-
am. **P**ari mō alij scriptores Ec-
clesiastici vbi cauē iubēt a seis
de vaga scorto pēaci meretrice.

vel de malo alio. nōtāt hanc
quā detestatur. Ad p̄mā autē
noueris q̄stionē. q̄ quinq̄ ex
causis viri ampli⁹ a feminis. q̄
iste ab illis premōneri solēt.
q̄ deo natu⁹ sūt ap̄mquinōēs.
ideo fedati turpius inhiūtūtur.
corpe ⁊ aīa sūt liberiores. ideo
tāq̄ vagi facili⁹ decipiūtūtur. cō
plexiōe sua sūt calidiōēs. ideo
male citius inflāmātūtur. corpe
sūt elegātiōres. ideo a feīs ve
lotius affectant. Et gradu ⁊
offitio eminentiores. ideo ali⁹
malo eoz exēplo pl⁹ scandali
zātū. **P**rīmo dico sūt deo natu
ra ap̄mquinōēs viri q̄ feīe. p̄pter
q̄d dicit apl⁹ p̄. Cor. xvij. **V**o
lo aut vōs scire q̄ omīs viri ca
put ē xp̄s. Caput aut mulieis
vir. Caput vero xp̄i deus. Et
iter. **V**ir q̄dēz nō debet vlare
caput suū qm̄ ymago ⁊ glōia
dei ē. mulier aut glōia viri est.
Nō em̄ vir ex muliere ē. s̄ mu
lier ex viro. etenim non est crea
tus vir ap̄t mulierē. s̄ mulier
ap̄t vir. **V**bi glō. **V**ir dicit̄ eē
ymago dei. q̄ p̄ncipalit̄ crea
tus est ad ymagie⁹ dei. in quo
naturalit̄ aplius q̄ in muliere
viget rō. q̄h̄ ip̄e sit racō. **S**ecūdo
viri corpe ⁊ aīo sūt liberioēs.
q̄ dñū penes eos residet. **V**n̄
stare ⁊ ābulare possunt vbi ⁊
qñ volūt loqui cū quibuscūq̄

Libtas vero qñ in abusu sumi
tur. mltis occasio est peccati.
Quo oīa. **B**en. iij. mulieri p̄
me a dño dicitur. **S**ub viri pote
state eris. ip̄e dñabitur tu.
Et p̄. **P**et. ij. **Q**uāsi liberi ⁊ non q̄
si vlamē hñtes malitie libta
te. sed sicut serui dei. **T**ertio vi
ri op̄lexiōe sua sūt calidiōres.
ideo male citi⁹ inflāmātū. in cu
ius argumentū a sēsū oīa ratio
fēc̄i Regū p̄. de Dauid s̄z v̄tū
lo. **C**ūq̄ coopiret̄ v̄stibz nō
calefiebat. ⁊ p̄z osequēs p̄ ab
sag adolescentulā pulcherrimā
in sinū viri positam non temp
tabatur ip̄e. quē tamen ātea
solo visu distantē inter plūes
vxores viuētē. inflāmātū
fuisse constat. **J**uuenili etate.
virili. ut in barsabee patuit.
Vnde in psalmo cantatur. **L**um
bi mei impleti sunt illusionibz.
et non ē sanitas in carne mea.
Quarto viri feminis corpe
sunt elegantiores. Statuā pro
ceritate et in artuum pulchri
tudine. **C**uius simile creato
in omni fere animalū specie vi
detur posuisse. ut semper virum
eminētiorē ymo ⁊ pulchriorē
creauit. sicut patet in pauōe.
phasione. anete. columbo. et
in alijs multis. **V**bi⁹ rei gratia.
De p̄mo viro specialit̄ s̄z ger.
p̄. **F**atiam⁹ hōiez ad ymagie⁹

Liber

Tertius

et similitudine nostra ut p[ro]fit pisci-
bus maris et volatilibus celi et be-
stias vniuersas creature omnes
reptili quod mouetur in terra. Quinto
viri gradu et officio sunt factis
eminetiores v[er]o p[ro]p[ter] Thiof. ii.
Mulier in filicio discat cum omni
subiecto de hoc aut mulieri non
permittit neque dominari in viris esse
in silencio Adā enim subdit. p[ro]p[ter]
format[ur] et deinde eua. Et adā
non est seducta mulier autē sedu-
cta in puella et e[st] fuit. Cū igitur
ut audisti philomenē uoces
amāz p[ro] uerba dulcia decipe so-
leat in utroque sexu idcirco utque
omni diligencia sibi caueat ab
alio ne quod ad amāz deuoretur.
T[em]p[or]e quod tricesimū annum attigi
ul[tra] circū steti quod dā loco aliquā
to t[em]p[or]e p[re]dicādo et offensiones au-
diendo de cuius sigillo nil pandā
deō dūce. Venit p[ro]tūc in mei no-
ticia virgo quod dā corpe et amio.
quod meis cō filiis utebatur frequē-
ter in hijs que ad salutē specta-
bāt amē. Nā de labore manū
uuebat satis paup[er]culā uitā
quod ad bona t[em]p[or]alia ducebat. p[ro]
ter xpm et quod ingenio satis sub-
tilis extitit et affecta uerbo di-
uino. instinctus quod dā et reuela-
tiones habebat specietenus satis
pulchras et scripturę sacre o[mn]i-
nas. s[ed] quod spū nescio quod in dubi-
um uertit. idō quod ut postmodū

Capitulum

Quartū

didici clam uinū et lib[er]tatē mi-
mis diligebat. Credul[us] satis
statim aliquā p[ar]tē sui t[em]p[or]is ut
u[er]z fatear et meam iuuenilem
stultitiam. Nam gaudebam p[ro]
mūsi quā rep[er]i p[er]sonam meo vi-
dē deuotam quā audiui in sua
deuocōe aliq[ui]d noui dimitus p[er]-
cepisse et hijs quod dā curiositate
allect[us] et aim dabā seruētus quod
indubitatis aliquā scripture
passib[us] licet eisdē ex x[rist]i grā nun-
quā dissenserim. V[er]o quod p[re]dē
virgo sub nullius fuit obediē-
cia libere incessit quo libebat.
sp[irit]u t[ame]n sub virtutis sp[irit]u sine quod ne-
mo religiosus decipitur et exim-
de p[re]gnari in suū malū ad que-
dā b[ea]tę uirginis locū omnino
luit et obtinuit. Uuebat eod[em]
t[em]p[or]e in loco quod dā religiosus heu
solo nō me et sacerdos et uerbis
amatoris et icōt[ra]mēcia plen[us]
et aiaz p[re]dē daz aucup[er]is gna-
rus. quod in itinē s[ed] iunctus uirgini
De uerb[is] uenit ad obsequia de
obsequijs ad alicuiā in tali fa-
miliatate uirgo misē iam in
faucib[us] eāt se deuorātis demoni-
acē philomene. Exim[us] em[en] ip-
sa tōlit philocapta ē amāz in
u[er]b[is] et gestib[us] uiri p[ri]mū. Deim-
de ex frequētia aditus p[er] eum
stuprata ē de quo tā indiscrete
doluit puta de thesauro ir[re]cu-
pabiliter iam subtracto. ut se

gladio interimere voluiss. n
e manib; fuis; erept9 corrup
toris. ad me igit' oñlñ grā ve
nit quē nō seqbatur. h; pñde
nimis fauces demoms intraue
rat. Nā iussi ut viz se adire per
mitteret nullatenus. a eidē ip̄a
nequa q̄ nec loq̄retur nec ap
propinq̄ret. h; iuxta apli sētē
tiā i bello hoc fugā p̄ sumis ar
mis eligēt. Fugite inq̄t formi
cā cōem. suā h; i nihil p̄feci vel
modicu. vñ dīma vltiōe factū
est ut crescente amore h̄reos
tandē feia vñ p̄dendo racōis
frenesim incurzeret. a qua po
stremū lib̄ata. Et q̄ vitā emē
dare ut sibi bñ oñlebat. Rē
nuīt. a me a ab alijs p̄us ani
mā eius diligētib; derelicta.
vita; nescio qualē satis diu cō
tinuauit. Ip̄e vero deflorato
statim. grauī p̄cussus iſirmita
te facinorā sua agnouit. ut ve
re credo ex corde penituit. ita
oib; rite sūptis eccl̄asticis sa
cramētis vita fūctus ē tā in bo
nis sue p̄destina cōis signis. ut
in lecto egritudinis similia nun
q̄ agnouerit in quo q̄ moritu
ro. Credo enī q̄ dīma clemētia
p̄terita bona viri respererit. q̄
ut mihi oñstat d̄o deuote serui
endo. i iunior existendo. antea
aliqñ mltis ānis otinuauerat.

Capitulū quintū.

Formicaleon cibū for
micarū rapit a edīt in
hyeme. q̄ estate in
p̄uidus vel sibi de cibo refuat
Quid autē sit formicaleon seu
mirmicaleon quod idem est.
que eius natura quidq̄ signi
ficet. ostendit beatus Grego
rius libro. ii. moralium. exponēs
illud Job. iiij. pñt tigris eo q̄
non haberet p̄edam dicens
Trāslacōe. lxx. int̄pretū. nequa
q̄ dicitur tigris. h; mirmicaleo
pñt eo q̄ nō haberet p̄dā. mī
micaleon quippe puū valde ē
aiā formicis aduersū. quod
se sub puluere abscondit. i for
micas frumenta gestantes in
terfici. interfectas q̄ cōsumit.
Mirmicaleon autem latine di
citur vel formicarum leo. vel
certe expressius formica parit
et leo. Recte autem formica
leo nominatur. quia siue vola
tilibus siue quibuscūq̄ alijs
minutis animalibus formica
est. Ip̄is autem formicis leo.
has enim quasi leo deuorat.
Sed ab illis quasi formica de
uoratur. Et infra. h̄c demōis
et p̄p̄rite ostēdit similitudi
nem gerere. Nimirum ap̄osto
ta angelus in terram de celis
proiectus iustoz mentes que

honorū sibi opum refectiōem
pant in ipso actiōis itinē obfi
di. Cūq; has pifidias supat:
qñ formicas frumē gestatē
iprouisas necat. Rē autē mir
micalēon id ē leo a formica dī
Formicis enī ut dixim⁹ leo est.
volatilibus formica q; miniz
atiqu⁹ hostis sicut cōsencie
tes fortis ē ita extra resistentes
debil. Si enī ei⁹ suggestiōib;
assensus pletur quasi leo neq;
q; tolerari pōt. Si autē resisti
tur quasi formica atterit. Ali
is ergo leo ē. Alijs formica q;
crudelitātē illi⁹ canales mētē
vix tolerant. Spiritales vero in
firmitatē ei⁹ pede virtutis cal
cant. Dēti ei⁹ q; de sactita
tis p̄sūptione supbiunt quasi
exultātes dicūt: mirmicalēon
vel certe tigris p̄it eo q; non
hēz p̄dā. Quem enim noie ti
gridis eliphat n̄ btm Job nō
varietatis figt vel asp̄u macu
lis simlacōnis. Ois nāq; fla
tor in eo q; videri rētus appe
tit mūdū se p̄ omia nō ostēdit.
q; dū virtutes quas dā p̄pōc
sim assumit occulte semetip̄u
vicijs s̄biat. Queda; latencia
vicia repente in faciē erūpūt
supducte simlacōis quasi visi
ōis corū ex admixtione sua
variū oñdūt ut plerūq; minz
fit. cur hō q; tantis v̄tutib; pol

lē cernitur et tam reprobo acti
bz inqnetur. Sed miniz omis
p̄pōcta tigris ē q; dū mūdus
color dissimulacōe ducitur vi
ciōz ingredie interrūpēte va
riatur. Sepe enī dū de casti
tatis mūdicia extollitur: sorde
auaicie fedat. Sepe dū de vir
tute largitatis speciosus oñdit:
luxurie maculi qnat. Sepe dū
de castitatis at; largitatis de
core vestitur: velut ex zelo iusti
cie crudelitatis atrocitate fu
scatur. Sepe castitate largita
te pietate ex pulchra visione
iduitur: s; m̄fusa obscuritate
supbie nōtur. Que vic; tigris
rapit p̄dā: q; huām sibi fauo
ris vsurpat gloriā. q; enī rap
ta laude extollitur quasi p̄dā
saciāt. Vñ aut p̄pōctaz laus
p̄dā dī: p̄dā q; p̄e est cū alie
na violēter auferūtur. Ois nā
q; p̄pōcta q; vitā iusticie simu
las iustoz sibi laudem arripit:
Alienū est p̄fecto quod tollit
Piger: Repiūtur ne moder
nis t̄pibus t̄les mali p̄pōcite.
Cholog⁹ **h̄ic** q; d; magis
dolēdū est: statu ecclastico ali
qñ. Nā in p̄nti bas. cōcilio Re
tulit audietib; multis in loco
refoito in Dñs ep̄s Ebroycē
sis de similib; et me p̄ntē fuit
m̄qt meo t̄pe sacerdos a p̄di
cator: graciosus in collegiata

ecclesia qui p dei verbū quod
 seminauit gratiose et per san-
 ctitatem vite qua se virtutum
 speculum exhibuerat multo-
 animas suo creatori lucrificat:
 et exinde fauorem magnum a
 populo acquisiuit. sed e diu-
 so a clericis qui sui confratres
 esse debuerant in ecclesia eade:
 odium valde magnum incur-
 rit. Sui enim compacone ma-
 lozum clericorum vita sorde-
 scebat. qui cum in aperto san-
 ctū virū psequi non auderent.
 nec eū suo spoliare beneficio et
 honore: in pporisi mendatiū
 cōtra eū nephādissimū onixe-
 rāt. nam occulte clauē vnā
 ad camerā viri sādī pcuauerūt.
 et eo absente meretricē de die
 intro miserūt. eide omittētes ut
 camerā ab intra succēderet. et p
 adiutorio de camera ad stra-
 tas clamaēt. quo audito: emu-
 li de insidijs surgendo quō me-
 retrici succurrere vellent. sub-
 iūxerūt cū pmo prepromisso.
 Ita per ordinem factū est. Nam
 quando meretrix in camera iā
 accensa clamauit. de insidijs
 clerici accurrebant seculariū.
 viciniam pro adiutorio inuo-
 cantes. tūq; i camera vidissent
 mētricē: tota boni viri dē migra-
 ta ē fama. et ita cedere fame et
 loco oportuit innocētē. Tādē

finito multo tpe pncipal' au-
 dēt h' neq̄m extreme infir-
 mitatis articulo id sacerdoti ē
 confessus. qui eū absoluerē no-
 luit. nisi famam publice resti-
 tueret. vnde cōuocatis testib;
 fidedignis in cōfusione suam
 nequaq; iste ne in eternū pone-
 retur rubor ē. falsus est causa.
 et ordinem pductionis pfate.
 Sicq; primū innocentis fa-
 mam recupauit. Repūntur p
 terea pporite de simplicibus
 h'ibus. vel simulatores auari-
 simi nonnūq;. Sūt enim tres
 anni vir transacti. q; in ciuita-
 te Ratispanensi fuit quidam
 veteranus vir qui mendicū se
 simulans in extrema paup-
 tate constitutū. pallidus in fa-
 tie. dorso recuruus. macilentus
 totusq; miserabilis corpore vi-
 debatur. sed tātas diuitias ha-
 buit in occulto et in annis
 renenhum florenozum reddi-
 tibus. ut mihi veraci relatione
 ostendebatur. q; de tanta rerū
 copia nobilis aliquis vel mi-
 les germanie suam psonā nu-
 trize potuisset honeste. tāmē
 h'is non contentus. tā misera-
 biliter vixit mendicādo. ut vir
 aliquis eū intuens a collacōe
 elemosine se otinuiss. vñ dñs
 Archidiaconus barfinonēsis
 q; de eo cū magna impatiētia

loq̄ audierat me p̄ntē. eīdē mē
 dico ignorāter denariū i elēo
 finā dedit. At ego Scitis dixi
 cui elēo finā datis. R̄ndit mē
 dico Cui r̄ndi. p̄mo dico r̄i for
 te hui⁹ via. Iste em̄ ē p̄pōcta
 de q̄ audistis. Tūc ille mendi
 cū vrb̄ satis p̄mū modestis. de
 ide ad irā puocato mēdico eū
 acerbis vrb̄ flagellare cepit.
 h̄ n̄l p̄fuit. De ore em̄ extraxit
 quē ibi abscondēat v̄l osculat⁹
 ē p̄dēm denariū mēdicos col
 lato i restituit. a p̄ncia n̄ra p
 tm̄ de cloro fratz vbi hec ac
 cidēt fugit. Pretē a h̄c digno
 rū r̄lacōe didici n̄ro tpe fuisse
 viz quēdā pecunijs atq̄s r̄fer
 tūa infectū. receptū p̄ deo i ho
 spitale ciuitatis Cōstāciē. q̄
 cū dudū sibi occultass̄ ex aua
 ritia magnā multitudiez dena
 riorū puri argenti. a v̄m̄. De
 uenit ad extrema. et de farina
 auene sibi pulmētū ipaciēss̄
 me clamabat iparādū. quod
 cū factū ess̄. sedit egrot⁹ sol⁹
 more solito in locō. i loco mica
 rū pais miutātū sp̄gere cepit
 denarios q̄s occultaueāt i pul
 mētū auenaciē. cū cocleai aui
 diss̄ie ori iponē. Sicq̄ miser
 suffocatus ē illico. In sup̄ h̄is
 inueniūtur p̄pōctē lōge detio
 res h̄ heretici. Ois q̄ p̄e hereti
 cus est p̄pōctā in eo q̄ catholi

cū a virtuosū se q̄lis non est si
 mulat. S; nō om̄s p̄pōcta ē
 hereticus. Currit nāq̄ hodie
 atq̄ serpit in p̄tibz fuenie m̄t q̄s
 dā p̄sonas v̄tūsq̄ sexus secla
 res a eccl̄asticas. religiosos a
 religiosas. h̄ēis i p̄pōctis tā
 enormis. ut eā ad plenū ne au
 res inno cētū maculez nō exp̄
 mere audēa. Nam sibi licere as
 serit mentiri ad placitū. pacta
 nulla suare. occidere ec̄ inoce
 tissimū. h̄ p̄r foret a m̄r. Nun
 q̄ ieiunat nisi ut in cibo nō de
 p̄hēdatur ab alijs. lacticiā a
 carnes cū ouis comedit q̄dra
 gehālī tpe. vbi pōt occulte la
 borat i festiuitatibz eccl̄ie. Ocio
 vacat dieb⁹ alijs. Cerimōias
 om̄s eccl̄ie tāq̄ op̄a animalium
 h̄im nō sp̄ualium spernit corde
 tenus. q̄d deti⁹ est virginita
 tis decus abstīnēcias vestimē
 toz. a stratus diuiciē sup̄sticio
 nes corpōales ec̄ affir̄t. a eisdē
 reh̄gre docet. Solā p̄fectōem
 a virtutē esse autumāt in cōtē
 placione q̄dā altissimā sp̄s q̄
 carnem a ossa nō h̄. cū tñ ip̄h̄
 put scio nō mō carnales. h̄ be
 stialiss̄ie viuāt. Nā ad tantū p̄
 fectōis apicē se v̄mis̄se gloriā
 tur. ut n̄l eis p̄ p̄cō ip̄putai va
 leat. Vñ sūmo p̄tifici p̄ mim
 mo ducūt h̄ q̄n nō obediūt. vel
 alijs pastoib⁹ eccl̄ie scē. In sup̄

in feruore coitus maris cum feia.
 ubi etiam secundum Ethnicos ratio ab
 sorbetur et homo bestie assimilatur.
 supremam contemplationem et rap-
 tum excellentissimum dicunt consistere.
Tob quam causam sibi mutuo ad-
 nutum in hijs obtempant quando
 libet. In quam sectam. huius multos
 occulte de numero nobilium et ig-
 nobilium de virginibus et viduis
 traxerunt miserabiliter. **P**iger:
Sut sciamus huius mali originem.
 et que talium peruersorum signa
 sint et inditia. quisque eorum sit
 modus puer tendi. queso edo-
 ceas ut vitemus tales. Malum
 enim si nescitur. vix aut nulla
 tenus vitatur. **T**heologus:
Reperi in libro Manuali. que
 pro sua persona per totum dominus
 Albertus manu conscripsit. propria
 se eadem annotasse. vix. quod suo tem-
 pore in Colonia fuit eadem he-
 resis. Unde puncta supradicta
 ac articulos plures quam hic no-
 tauerim. manu propria prefatus
 conscripsit dominus quos propter
 mihi. quia reuera tam sunt blas-
 phemi et subvertentes omnem re-
 publicam et statum ecclesie toti-
 us. ut calamo eos manifestare
 erubescam. Nec in nequitia pares
 vidi in libris Augustini. Ihero-
 nymi. Buidonis. quorum quolibet con-
 stat latissime scripsisse se de di-
 uersis heresibus. Antiquum est igitur

hec pestis origine ad libertatis
 spiritum tendens. si vero de vestitu qua-
 ris. habitu scias uniformi non
 utitur. sed quantumque pretioso et
 dissoluto aliquando se tegunt. Aliquando
 vero plurimum vili. utrumque pro lo-
 co tempore ut possint nullatenus. **N**am
 eo ipso quo se credunt impecca-
 biles. sine omni timore sibi licitum
 putant omnes habitus. quem ut late-
 ant crebro variant. Aliquando pre-
 teritur citius. Cum sibi sunt si vbi a se
 re placet eorum. Nonnumquam verbis
 utuntur ad inuicem amatorum. me-
 recens. lenonum morem gerentes.
Si vero coniungunt alios. ultra quam
 credi valet verbum utitur. sibi
 bz comptis. sibi libris. spiritualibus
 et metaphisicalibus. quantum su-
 stinere possunt lingua theutonica.
 adeo ut eos vix aliquis debere in-
 telligere possit. etiam litteratus.
Quibus inuoluunt de spiritu. de abstractis
 et de luminibus variis. de philosophi-
 cis. et de contemplationibus gra-
 dibus. altas sententias. Unde quidam
 libri theutonicales. finem sibi
 titulum eorum malitie satis de huius
 videtur. quod de talibus loquuntur
 vocabulis. quos quidam in fal-
 lar fatue vel periculose aut scrip-
 serunt aut scribi permiserunt. et
 saltem ab aliquibus baghar-
 dis vel hereticis. certis honesti-
 cis antiquis religionum doctoi-
 bus fide ascripte esse videntur.

Libr

Tertius

Capitulū

Sextū

Sub p̄dictis igitur verbis virus
sue puritatis abscondunt. et sue
maliginitatis heretice venenū
apparat. **N**on propter pedem suum erroris
in suū reprobum retorquet sensū
auctoritates istas apostoli. **S**i spiritu
ducimini non estis sub lege ad
gallat. v. **N**on aduētes quod
statim subdit. manifesta sunt opera
carnis quae sunt fornicatio. imundi-
cia. impudicia. luxuria. quibus hi
pleni sunt. **D**emum pro se allegant
illud ibidem. **V**os in libertate vo-
cati estis fratres. non attendentes quod
sub dicit. **N**e libertatem in occasi-
one dētis carnis. **E**t ita ut finē
istis dēm⁹ aliquē ad necandū
simplices verbi dētis vtantur.
toxicū mortis ibi apponatur. ex-
ticia corporalia pro eos vilipen-
duntur ad meditandū nescio de
quo spiritu afficiuntur. **E**t ad opera
carnis tandem omnes eorum discipu-
li diuoluuntur. licet sic tygrides.
plene virtutibus specieten⁹ tamen
mō eē videant. **Capitulū. vi.**

Quāuis mūdus fornicia-
rū odore bono redolet.
tamen si super eo lig⁹ noua et
tenera aut ex his lagena scā-
teratur durit et fricetur. fetores
quēdā nobilem contere expi-
untur. **P**er mūdū fornicarū bo-
norū simplicium hitacō. et pro odo-
re abinde p̄gredientē bone fa-
me notitia designatur ut super hi

tū est. **S**ed pro ligna noua et re-
cēta. corpora designari p̄nt. a quā
b⁹ humor passionū carnaliū
calore caritatis nō dū eductus
est. tales si se tactu vel cohibiti-
one mltā attigerit. **N**aut dū
biū fetor venereorum exinde con-
hitur. **S**i igitur ad domū vel
hitacōnē quumcūq; seia et etiā
sāctarū. sine euidēti necessitate et
utilitate viri vel iuuenes ymo
senes crebro accesserint. fetore
sue fame facili⁹ mouebūt in na-
rib⁹ aliis. **V**bi p̄us loca vitan-
do tlia xpi bon⁹ odor extiterit.
ita ut de eis dici valeat vtz qz.
quod olim de filiabus isrl̄ fatuus.
vaticinatus ē per saias ibidem. in.
Erit inquit pro suaui odore fetor.
Amplexus autē cauendus est in
his hitacul⁹. ubi dol⁹ alicuius
hōis ad decipiendū latet. occul-
tus. vlt⁹ dēmonis quā a nullo pene
loco secludit. alioquin fame no-
stre redolencia cito in fetorem
cōuertitur. **C**ōsiliū audias in hoc
Eccli. xi. dicētis. **N**ō omnes hōies
inducas in domū tuā. mltē ei sunt
infidie dolosi. **S**ic em̄ eructat
p̄cordia fetecium. et sic p̄dix idu-
citur in caueā. et ut caprea in la-
queū. sic et cor superb⁹. **E**t bene
dicit superboz. quod in humilitate
vera vix aliquis pōt decipi. **I**n su-
bia vero qua quis vult videri et
sibi sine timore minimū cōfidit.

comunit labuntur plures in fe-
tore luxurie vel in lepra putri-
tis heretice. **S**upbia enim est
que sepe per vicioz fetulentiam
humiliari meretur. **I**ut in quo quod
latentem supbiaz neglexit ag-
noscere: aptaz nunc carnaliu
fetoze intuens humilior stu-
drat resurgere. **P**iger: Dic
aliquod exemplum ad appo-
situm. **T**heologus: Tot inde de
pnti materia occurrunt: quanta vo-
lume grade non continere sufficere
Et ut breue in hoc deinde doctri-
na: **S**uadeo fidelissimè ut nunquam
longo tpe cum mulieribus scis quan-
tumque consulari studeas. **E**t ubi
cumque talia fieri conspexeris. si facili-
tas adeo aqua fratne correctio-
nis tamquam ignis in domo accensa
infundere non tarderis: quia
de omni pene genere hominum
exptus sum sepe prius se virgi-
nalem pudiciam perdidisse:
quod se novissent vulnera vene-
ris vel perfidie actum precepisse.
Beatus qui legit et audit ac in-
telligit sequiturque doctrinam apostoli
contra fornicationem. brevissimam et
utilissimam. primo et efficacissimam
Fugite ait fornicationem. Cum ei
pntia sunt corpora maris et femi-
ne facillime verificatur illud pro-
verbi. Perit omne arbitrium: cum
res transierit in affectum. **N**on
aliquam virginem diuitem et non mi-

mi status. omnium vicinorum iudicio
et meo deuota valde et casta. quod
confessorum quedam religio-
sum habuit multa prudentia
et probitate polletem. cui obe-
diebat longo tempe. **V**ocata
est tandem ad quarundam scia-
rum nomine deuotaz comun-
culam. quā quidam ut videbat
multum honestus sacerdos se-
cularis intrare solebat: sed reuera
corruptus erat in hijs que ad
vram fidem pertinent. **D**einde
cepit quibusdam ex eis ad pro-
ptem sumptis doctrinas specia-
liores tradere de patientia. obe-
dientia. et de arte contemplan-
di quedam arduissima subte-
rere. **F**inxit miser se eas deinde vide-
re ad diuina magis dispositas.
et in hoc sexum inanis glorie
maxime cupidum decepit am-
plius. inter quas prefata vir-
go fuit principalior. **D**elimere
tandem cepit verius maligni
sacerdos prefatus: quousque
peruasit omni verecundie et
se abnegandum feminis. quod
admodum cristus nudus pro
nobis ut ait in cruce pendendo
fecit. **N**isi ista fieret: perfectio
in apice: a nullo attingi pos-
se affirmabat. **E**xinde autem
de sexu fragili quedam deuenie-
runt in tantam stulticiam: ut se clam
coram clericis in hoc complicibus

passim denudarēt sine carna
li cōmixtione. **T**ñ postremo p
suasit ut eucaristie sacramētū
simissimū qđ semel i die sacer
dos vix dign⁹ ē fumere quē ad
modū vnica die xp̄us se p̄m
ara crucis obtulit id multoci
ens a femis fumetur. eo qđ grā
sacramēntis q̄libz cōmūione
ut aiebat augetur. nō adūtēs
id eē cōn gnālem osuetudiez
toti⁹ ecclie. **E**ximde factū ē ut ali
qn̄ in loco secreto tres femine
nude tōlit flectētes genua co
rā p̄dicto phido. eucaristie sac
mētū reciperēt. eadē hora a die
vltra quinq̄gesies. **C**ōiacebāt
intēa viri talibz cōplices cleri
ci scz seclares feminis. a nōnū
qđ multi cū multis vno i lecto
nec ad lapsū carnis ut fatebā
tur p̄cedebāt. s; ut passionibz
veneris fūdītus abnegarent.
se a seip̄is mutuo otinebāt. v
ri⁹ plus inficiebāt. **I**ntē q̄s ot
nētes iste sac̄dos p̄ncipal p̄fe
ctiōis eē dicebatur. **A**dduce
bātur etiā aliqn̄ claculo de di
stātibz religiosaz domibz ad
dca; officinā luto s; a porcina
alie famose in homis femine. q̄
indulgēcias demonū quas p̄
misim⁹ ut domestice acq̄sue
rūt. **E**tā p̄ncipales actōes hu
ius neq̄cie. disponēte deo. po
stremo capti. **H**eresim publice

coacti sūt reuocare. **E**t ita mō⁹
iste in loco vno nescio si in ali
is dissipatus ē cū cōfusione ex
trema. **P**iger: **M**iror quō
possibile fuit sine molitiei sor
ditie saltē t̄les sibi sic ut p̄misi
sti p̄pinq̄uasse mutuo. **T**he
olog⁹: **D**e fetore tali loq̄r in
uitus a magis iuite scribo. **I**ml
ta idcirco vrecundiora q̄ se fe
cisse dicūt sine lapsu carnis di
misi r̄ferre. **S**ed q̄ntū conicere
potui nō video q̄n plures ma
iora ibi crimina p̄fecerūt. q̄ si
operi carnali simplicit̄ instetis
set. **C**redo insup quosdā ex eis
q̄ p̄ncipales in phidia fuerūt.
demonis ope ptunt maleficia
tos eē ne mouerētur ad natu
rales a plenos actus incōtine
cie. ut eximde cecati se passiōi ei
de crederēt. a alijs persuadēte
p̄mitus mortuos eē. **F**acilimū
enī ē demonibz infrigida. vbi
deus p̄miserit. **A**diniam enī bēti
ci dudū descripti a veteribz do
ctoibz ecclie sacrificia nude a
oīones esse offerendas deo ut
isti suis h̄ei p̄suaserūt. a ex talū
radice v̄simili ē istia iste pul
lularūt. **V**irginem tñ de q̄ r̄tuli
firmit̄ credo florem sue pudici
tie in bello tali deo mirabilit̄ p
tegente r̄tinuissē. **N**ā heresiaz
cham an̄fatū corde diligē nū
q̄ potuit. s; om̄i tpe horrorem

quēdam de eo intra se sensit. q̄
affectū eius ad p̄ficiam ama-
ricauit. Curiositas autē et deſide-
rium acq̄rendē p̄fectōis sibi
a p̄ncipio p̄miſſe eā in uelana
ſocietate et coione eukariſtie
p̄miſſis cecauerat. et diu retinu-
erūt. a quib⁹ tñ tādē totalit̄
receſſit. iſta m̄ patefecit. **Pi-**
ger: Qd̄ p̄tim obmiſiſti p̄cedē-
ti capitulo libēs ſciē velle. quē
modum deſciendi tenerēt hī
quos ibidem maligniſſiōs de-
ſcripſiſti. q̄ten⁹ iacula p̄uſa
talia ſciētē min⁹ ferire poſſent.
Thologus: Eſt quidā de
eadē ſecta p̄dita q̄ hodie ut
tigridis ſe ondat et bonos la-
teat. nūc ſeculares. nūc regula-
res. mō ruſticoz. mō v̄ro no-
biliū uſtimēta deſert. q̄ aliquñ
teghard⁹ fuit ſeu loibardus
hic in eodē ſtatu et habitu li-
broz ſubtiliſſimoz in n̄rowl-
gari ut vereor p̄culoſe deſcrip-
torum. ſtilum et modū loquē-
di compūſſimū et altūſſimū di-
diciſſi vbi neſcō p̄mū infect⁹
fuit hezeſi p̄mō ſiſſime andcē
Cuius p̄dica h̄c eſt. fuit ad
acq̄rendū diſcipulos et diſci-
pulas. Elā p̄mū ſub ſp̄e deu-
ti fricelli domum aliquā deu-
tar muliereular exploāt. quā
intranſo aliquoties p̄uatim v̄-
bum dei ōtūſſimis verbis ſemi-

nat. de alta p̄fectōe et contem-
plationis gradibus diſſerēdo
Cui poſtq̄ data eſt crebra au-
diencia. incipit cōtra exercicia
corporalia. videlicet Jeiunia.
abſtinencias. oraciones voca-
les et ſimilia inueherē exponen-
do ea quomodo imp̄fectozum
ſint p̄pria et neceſſario dimitte-
da ab eo. qui p̄fectam vitam
cupit apprehendere. ceremoni-
as eccleſie quaſcūq̄. ut de fe-
ſtiuitatibus de audientia mul-
ta miſſaz. et diuini officij p̄mo
predicacōem pene nullam ex-
iſtimacōne dicit eſſe habendā.
ſed quieti corporis et contem-
placōi iubet pro viribus aſſi-
ſtere. et p̄ſimilia ſexum femineū
faciliter per verba pulchra ſo-
let mulcere ad ſuum fauorem
Intēa ſtudet non multas. ſed
vnam p̄ſertim prouede et a-
tis aliqualiſter et maiori aucto-
ritate inter eas fulgentem. vel
paucas alias eligere. quibus
aliquociens ad p̄tem facit ex-
hortationes ſpetialiōres. ut vi-
rus ſuum eiſdem paſſim inſu-
dat. Vbiq̄q̄ autem quicq̄
de ſacre ſcripture paſſib⁹ ſibi
p̄ ſimplices v̄riſimilit̄ poteſt
obicere illud ſoluit ad ſuā ſectā
ſenſum retorquendo. Poſtre-
mo ſim q̄ obedienciam maio-
rē intuetur in hijs que i eſtate

hamo pfidie proximioēs sūt.
 vnā eligit cū q̄ extra testimo
 niū oculos secrete loq̄tur. ne
 turbetur alie neq; q̄s alienus
 supueniat. **C**ustos loci ponitur
 hīs oportunitatib; captā et
 allectam clari⁹ ificiē. dicēdo q̄
 corpis integritas. et castitas.
 cōmōia q̄da; et exercitiū corpa
 le ē nō mentis v̄ra pfectio. q̄
 oport; se mōrntem facere. p
 cul ab omī passiōe v̄recundie
 timoris. q̄ p̄pam volūtatem
 op⁹ ē in omib; abnegare. etia;
 nude viro n̄iacēdo si iubet tue
 ri. **C**astimōiā v̄ro corpis v̄cat
 p̄prie volūtatis v̄sū. cui p̄zide
 do crime post q̄ misera credide
 rit. aud; hereticus aut malefi
 ciatus a demone. a aliū de sat
 libidine pluib; virgini n̄iacē
 noctib; in nullo eā violando
 s; auso dato diutino. tandē
 recipit thesaurizrecupabile.
 hora q̄ mīme credit. **D**elimitq;
 postmodū v̄r̄b; mēdacib; si
 p̄data mēsta fuit. ita ut dem
 ceptis oneratam p̄ccis obdize
 fatiat ad placitū omni eam de
 sua secta p̄scēt. p̄sertim cū ad
 locum v̄cata fuit. vbi ōnes et
 soli de vna professiōe existūt.
Solēt enī eligere q̄dā loca i
 opinaōra ma; ut leprosozia.
 vel domos seq̄stratas ab hoī
 b; ad quas mutatis p̄us ap̄is

v̄stib; ne int̄ndo agnoscat̄ur
 cōuenire osueuer̄t. **D**istrictum
 scio vbi virgo q̄dā h̄ b̄n mēoz
 sum. p̄pe sexagenaria p̄mo flo
 rem p̄didit pudicitie. in ohlio
 malignāciū talī. nec vllaten⁹
 sibi finit p̄suadē p̄fata pfidias
 esse. s; p̄tmax in secta sua vsq;
 mō pseuerat. **I**n actib; nāq; v̄
 nereis. et in epulacōmb; quas
 fatiūt vbi p̄nt splēdidis. dicū
 tur ope demonis quasdam re
 uelacōes raras h̄re. q̄b; illecti
 tales. v̄lut boni spūs illumina
 tiōib; multe ip̄suasibiliē ad
 h̄rēt. **E**louī aliam q̄ c̄r. xxx.
 sue etatis annū de florata p̄ p̄
 dictū lupum fuit. et delusa t̄pe
 plimo. lic; immamitas quā de
 testabat̄ v̄icōz cū x̄pi grā tā
 de eam cōpūxēt ad vere peni
 tēdum. **Capitulū. vii.**

Quādo luci grā icaute
 extra domos abulāt. se
 pe a fornicaleon in fidi
 ose necatur. **I**n q̄ suadet forni
 ce. ut in domo appropriata q̄s
 q; studeat tuti⁹ manē. q; ibi in
 vita corpis siue spūs multi p̄
 seuerazēt. quam exeūdo p̄dūt.
Coculus enī q̄ ex archa dimis
 sus ē a q̄s intemptus. nūq; reū
 sus ēē ad noe legitur. **C**olūba
 prudētior q̄ exiūt causa obedi
 entie. nō repiēs vbi req̄scent;
 p̄s ei⁹. ad archā caute reūt̄.

Altera vero vice euolans cū ra-
mo virentis oliue vtilit̃ rediit
geñ. viij. Judith viduata vi-
ro spetiosissima ⁊ diuitijs ple-
na in supioribz dom⁹ sue fecit
sibi secretū cubiculū in quo cū
puellis suis clausa morabat̃:
habens sup lūbos suos cilitū
Ieiunabat omnibz diebz vite
sue p̃ter sabbata et neomeni-
as ⁊ festa domus israel: p̃ que
meruit reuelacōem de victoria
holofernis habē Judith. viij.
Princeps etiam ap̃lor qui p̃
seuerantie donū ⁊ scripture sa-
cre notitiā spiritus sancto inspi-
rante accepit. Legit̃ actū. x.
in Joppē ciuitate in domo ma-
ri prime ad supiora ut oraret
ascendisse ⁊ in excessu mētis se-
creta dei vidisse Anna ap̃lexissa
vidua vsqz ad annos. lxxxiij.
nō discedebat de templo ieiū-
nijs ⁊ obsecracōibz seruiens
nocte ⁊ die. Luce. ij. q̃ dicitur
ibi xpm̃ dei filiū in hūana na-
tura agnouisse. Maria in sup
cui⁹ vita Marthe p̃fertur qz
optimā ptem elegit: sorore ex
eūte obuiam xpo. legit̃ domi
sedisse: que dū p̃r magistr⁹ vo-
cabatur Joh. xi. Qd̃ qz Dyna
nō fecit. s; egressa domū seu ta-
bernaculū nō ut viros s; muli-
eres regionis aliene videret:
Sichem nobili adamat̃: ⁊

rapta ab eo viqz opp̃ssa virgi-
nitatem pdidit. Ben. xxxiiij.
Dñe ap̃lus discipulo p̃. Thi-
mot. v. sic scribitur. Adolesce-
tiores viduas deuota: cum enī
luxuriate fuerit in xpo nubere
nolūt hñtes dānacōez quia p̃
mā fidē irritā fecerūt: siml̃ aut̃
⁊ otiose discūt circuire domos
Et p̃. Cor. xiiij. dicit̃ mulieres
in ecclesijs taceant. Nō enī per-
mittit̃ eis loqui sed subditas
eē sicut lex dicit. Si quid aut̃
volūt discere domi viros suos
interrogent. Vnde secū libet̃
consistere ⁊ cū timore domini
domū p̃priā incolere. Ornamen-
tū ⁊ custodia: p̃sertim femine
sūma Et Eccl̃. xvi. sic dicit. gra-
tia sup gratiā mulier sancta ⁊
pudorata. Ois autē pōderatio
nō est digna otinētis anime.
Sicut sol oriēs mūdo in altissi-
mis die: sic mulieris bone sp̃ti-
es in ornamentū domus eius.
Periculōsū aut̃ est sine euidēti
necitate aut magna vtilitate
incaute domū exire: quia illud
p̃priū est malaz feinaz. teste
Salomōe q̃ p̃. v. dicit filio.
Fili mi. fauus distillas labia
meretricis te mīdi⁹ oleo gut-
tur eius: pedes eius descendūt
in mortem: et ad inferos gres-
sus illius penetrant. s; semitaz
vite non ambulat: vagi sunt

Liber**Tercius**

gressus illi? et inuestigabiles.
Et ibidem. vii. Si p fenestram
 inqt dom? mee et p cancellos
 pspexi et osidero puulos: oside
 ro recordē iuvene. **E**t ecce mli
 er occurrit illi ostu meretio.
 iparata ad capiēdas aīas. **G**az
 rula et vaga qētis ipatēs nec
 valēs in domo osistere pedib;
 suis. nūc foris nunc in plateis
 nūc iuxta āgulos in fidians.
Piger. **S**atis pbasti q necesse
 se sit vl vtile in domo consistē
Eluc exēplo aliq qpīculofū
 sit vagari vltis ondere et quem
 admodum a formicaleon illi
 deuorētur aliqn q̄s paulo su
 pra denōsti. **T**heolog? **A**u
 di ergo qd accidit cui dā feie.
 quā tpe pntis bas. **C**ōcilij vi
 di in citate Ratispanēsi. et inua
 bā in qre fuit em virgo hxc so
 luta nec virz aqn habuit: nec
 de in cōtēcia fuit suspecta. **S**i
 de ciuitate i citate et de domo i
 domū sepe mutauerat loca. hxc
 cōtinuāto plimis ānis. In āno
 aut etatis sue fere. iiii. Ratispa
 nā venit. verba ibide qd a satis
 incauta q ad fidēi nōrm emisit.
 apt qd coram vicaio Epī Ra
 tispanēsi accusata. ab eodē car
 ceali custodie mācipata ē. **S**u
 pueit intēa in negotio lxxmo
 rū missus a pfato griali ocilio
 dñs Johes de palomar Bar.

Capitulū**Septimū**

tionens. archidiacon? viz oi
 deu ocoe plen? et tām dmo q̄
 i huāno iure appme erudit?
Cuius ego tūc itineris eiusdē
 socius et collega extiti. **V**ocati
 ig? sum? ad dce feie examē in
 q dieti pbata inuēta est erras
 se multiplici. **I**nec tñ lesa eē vi
 debat in cerebro ad rōnis de
 fectū. qz ad singula sibi obie
 cta valde astute rñdit. in qfi
 tis ab ea valde matuē ne sibi
 cōdiceret cauē studuit. **S**e
 enī dei spūm seu reuelacōes di
 uinas habuisse dixit. **S**e obe
 dire ppe i hīs q male disposu
 erat renuit. **S**e eē beacōre pū
 cipib; aploz dū in via fuerūt
 affirmuit se in obliquabilem seu
 iprecabile eē credidit. **T**ādē in
 mrem tocius xpī ecclie qm ba
 filien. cōcilio repsetabatur. se
 eē verbo et signis capitis sui cō
 stater oclufit. **I**ntebatur aptea
 multi q pntes fuerat ego. **V**r
 bis p sua soris ex sacri pagina
 ut pūia a femineo eruerem?
 capite. **S**i pfectus ibi fuit null?
Dixit em voce audaci se scie. q
 in pfatis nullaten? erraret. **S**i po
 tius sui exaiatores. ita se ad
 sbitradū ignē p vitate sua pa
 tā ondebant. **H**is visis. Archi
 diacon? q sup ad doctōes tā
 theologie q aliarū facultatū
 quorum multi pntes erāt ait.

Videbitis inquit q̄ sola v̄ra-
tio dabit intellectū. Vñ necesse
est ut p̄ iustitie publice questi-
ones ad cordas trahat̄: lente
aliqualiē put̄ sexus iste suffer-
re poteit. Vos aut̄ ait secreto
ad me et ad mei ordinis sociū
quendam lectore multū deu-
tū et litteratū in istius feine p̄-
spectu ostēdatis nolle mē esse
eius torture nec si placet mē fi-
tis. ut erga vos beniuola ipsa
amplius p̄maneat: et ita p̄ tor-
turam humiliatā magis post
modū p̄donei eritis ad cōuer-
tendū ipsam. **I**fecim⁹. et factū ē
per oīa ut p̄mittit̄. Et questū
est a b̄ ea dū torq̄retur. a quo
errores suos et an aliquā disci-
pulam vel h̄mōi erroris osciā
habēt. q̄ in h̄is nūq̄ nisi ne-
gatiuā prius dēderat. videlicet.
q̄ a nullo h̄ie erroēs suos di-
didisset nec quāq̄ docuiss̄. sed
apud se tacitus illa credidisse
fatebatur. Angelo vel dei sp̄i-
tu docente ut ipsa inquit. Tor-
ta igitur parūper. nihil noui
p̄teritis addidit. nec quēq̄ fa-
tebatur h̄iem reū eē nisi se cō-
stanter asseruit. et credo verum
dixit. sed satis humiliata est az-
tū suoz v̄ratione. Vñ in tur-
rīm captiuitatis reductā eadez
die ad v̄sp̄rā visitauim⁹ ego
et socius meus ad iussū dñi

Archidiaconi miserā se p̄ do-
ribus vir mouē potētē. **V**isus
aut̄ nob̄: valde eulare cepit et
fidenter causari. q̄ grauit̄ lesa
eēt. Nos v̄ro eā humiliatā eē
considerātes et eam iā confide-
rātes p̄sumere de nobis. variis
hystorijs ei ostendimus. quō
multi insignes viri et litterati
reuelacōnibus incautis decep-
ti fuissent et per angelū satha-
ne seducti. et q̄ fragilis esset sex-
us femine⁹ non adiutus scrip-
ture sacre testimonio m̄tūpli-
citer p̄suasimus. tunc per xpi
gratiam ipsa resipiscere cepit.
et p̄mittere q̄ in oībus mēse
qui v̄illet et sociū. **C**redidit igi-
tur se deceptā esse. mihi ut pur-
garetur animus cōfessionē fecit
sacramentalem de omnibus
a iuuetute sua commissis. sp̄o
taneam se ad publice ruocan-
dum errorem et ad penitendū
exhibuit. Et ita tertia die po-
stea corā ciuitate Ratispanē
multis pre gaudio et miseri-
cordia flentibus. premissa oīa
ad effectū p̄duxit. **P**iger. cū
nihil sit optū qđ nō etiā hac
vita omniū ad lumē p̄ducat̄.
Est ne postmodū exptū: hāc
erroris sui h̄resi archā aliquā
habuisse vel discipulā. **E**x-
olog⁹. **R**equirit̄ solū malignū
spiritum deceptorem habuit.

quē instinctu inferiori p̄ āgelo
lucis in reuelacōib; fals̄ susce
pat. nec cuiq; ex p̄to vel littera
to viro hoc an a deo essent ad
exāinādū se exhibuerat. neq;
dīmū a diuito rīū sufficiēter str̄
er roris spūm iuocauerat. nec
in sup acq̄sita scīa aut p̄ sacre
scripture rudimēta se iuuare
poterat. vñ nō mir. Si de p̄po
cōfisa ingenio decipi tā graui
ter meruit de se p̄sumēdo.

Capitulū. viij.

Formice vbi sūt nociue
facilit̄ fugant. si ibi or
bicularit̄ cineres sp̄gā
tur. Per qd̄ liq̄do datur intelli
gī. vbi hoīes simplices pri
mis volūt eē nociui. nō melius
q̄ hūiliacōne sui a agnōe p̄
prie fragilitatis a ceptis rehi
piscūt. et ad se ruerūt. Cīne
res em̄ hūiliacōez huāne infir
mitatis dēfīgnt. vñ gen̄. xvij.
Abrahā deo ait. ut hūilis exau
diretur. L. oqr̄ ad deū meū cū
sim puluis et cinis. et Thamar
humiliata stupro fraterno. ij.
Re. xij. legitur cineres capiti
suo aspsisse. Dīnc Trehoz. ij.
de hūilitatis in captiuitate in
iherusalē dī. Cōsp̄erūt cinere
capita sua. virgīes iherl̄m. Et
rex. p̄mīue hūilit̄ penitēdo ab
iecit vestimētū suū a se. et indu
tus ē sacco et sedit in cinere. Jo

ne. iij. Quid supbit tra et cinis.
De hoīe ait eccl̄asticus. x. Ois
em̄ caro fenū. et omnis gl̄a ei⁹
q̄h flos agri. Exsiccatū ē fenū
et cecidit flos. q̄ sp̄s dēi suffla
uit in eo. Vere fenū est ip̄lus.
psa. xl. Extinct⁹ cinis erit cor
p̄ n̄m. dixit sapiens Sap. ij.
Qñ igr̄ vera agnōe nosmet
ip̄os introrsus humilit̄ nō ag
noscimus. protinus supbia in
flat. nob̄ et proxis cito nociui
eē incipimus. vñ si nos cinē hu
militatis aspgere negligimus.
dīma exigēte mia et iustitia er
rores vel apta vitia sepe icurri
mus. q̄tenus humiliores post
lapsū resurgam⁹. q̄ erecti sta
re videbam. **P**iger. de petro
xp̄i ap̄lo exēplū in hoc et de ori
gene quoz vterq; ḡiter lap
sus ē ut dudū habuimus. sed
noua a te aliqua si h̄s audia
mus. **T**heolog⁹. fuit pau
lo an̄ hoc basilien. concilium in ci
uitate friburgen. Cōstāciēb.
dyocesi. in mōsterio sacte Clae
virgo quedā iuuenis professa.
et hodie viuūt soror magdale
na noīe. **H**ec in raptibus et extati
tis visi omib; ac a sēu alienaci
omib; apud totā adiacētē pri
am famā acq̄siuit p̄grādez
Rapta ei aliqn̄ fuit ut diceba
tur in corpe et am̄a. vel eis dē se
ab hominū cōspectu latenter

subtraxit circit̃ tribz diebꝫ mē
quos q̃sita p̃ oēs mōsterij an
gulos nullibi repta ēē dicitur
S; tertia die qua inuēta est.
venit quedā cedula in mediū
chori q̃si de celo s̃missa: qua
continebatur quatenus sorores
oia t̃palia ad ritū s̃actorz p̃m
suare in cōmunitate incipent a
cōtinuaret: alioquin dīma vl
tio seq̃retur. Quo territe pluēs
p̃sonalibz resignabāt: et deu
tius deo hūire moliebant. Cū
igitur fama magdalene diuul
garet̃ in lōgius: sibi sorores
vlut dei p̃phetisse in cūctis cre
derēt. nescio quo ducta spūlo
ge an̄ festū natiuitatis xp̃i p̃
dicere cepit assertiue. se certa
die quaz exp̃ssit singularit̃. et
ca festū Epyphanie morturā
corpali: a a seculo hoc migra
turā. Qd̃ femine sibi sex⁹ sta
tim vlut noue p̃phetisse credi
dit: a in funeralibz p̃paramētis
ad nutū obediuit. Iussit enim
ipsa magdalena sibi p̃parari
nouū a depictū in quo sepeliē
tur de asseribus s̃arthophagū:
candelarū post eius decessum
accendendarū sufficientia et si
milis funeralia. que noua sta
tim ad omnes adiacentes vo
labant regiones p̃z dyoceses
tres. Constan̄. Argentinē.
a basiliē. Crediderūt antedī

cto vaticinio statim plurimū
de vtroq; sexu: plus tamen de
femineo qui leuis est cordis.
Alij ṽro quid futurū esset du
bitabant. Appropinquāte aut̃
die statuta in magna multitu
dīne venerunt de predictis re
giombus in curribus et equis
et pedibus nobiles rustici et
clerici et monachi seculares a
ecclesiastici nō pauci: euentū
rei intueri cupientes. que ut au
diuī satis miratus sum: et ut ce
tionarer de gerendis. de Basi
liē. conuentu vbi etiam ad
vnā dietam solum distaba
vizum fide dignū et deuotū pro
curatorem nostri conuentus fra
trem Johannem de quo supra
libro p̃mo ca. nono mentionē
feci ad s̃burgam direxi sibi
q; commisi: ut spectaculo pro
posse adstet: quid gereretur
mibi postmodū denuntiaret.
quod a fecit. Adueniente ita
q; die qua p̃phetissa h̃c de
seculo migraturam se p̃dixit
rat. prudentes viri seculares
de ciuitatis consilatu ut certi
tudo facti nō fucaretur et si q̃
fictio adesset notaretur: depu
tauerāt testes p̃doneos. a ma
gistrum Paulum in medicina
suū phisicum: qui in pulsu
predicte notaret sororis mo
riture vitam ad esse xl abesse.

Astantib; igitur sororib; omib;
 mane i choro dictis viris et
 multis alijs matris ecclesiasticis
 et regulaib; plebis vero extra
 in ecclesia tantum per digressum expectantib;
 Venit soror magdalena ca
 put suum in gremium cuiusdam soror
 ris israel in iherosolymis satis se
 raptam in extasi vere vel fidei om
 niter ita satis immobilis aliq
 diu iacuit Cumque quidam ambige
 rent an mortua foret vel vivas
 medicus publice pulsus eius tam
 gravis vitam adesse dixit. Tandem vo
 cem quandam nullatenus ut an
 tea virgineam si grossam satis
 emisit dicens ad sathrophagum
 S; cum ipse in ecclesia viri i
 choro nulla esset mortis indicia
 in magdalena ista conspiceretur
 et cum in patientia diu satis expe
 ctassent surrexit tandem publice
 ipsa et cibum corporis postulavit
 nec mors affuisse approbata
 est. Deridere ceperunt se multi tunc
 mutuo in spectaculo ipsius sub
 sanare in seipsum suorum cordium le
 vitatem. Alii raptum mortem fuisse
 inexpectatum. Reliqui vero quibus
 confusio maior ascribi poterat
 et universales facti plumes
 aduenerunt. Tunc tamen humiliter
 opus confusio ista egit ut iterum
 non sicut antea hec magdalena
 se apertissimam ostendat. Dixerunt
 ergo sentis de prefato vaticinio

nio isti muliercule. Num a deo
 fuit a demone vel a natura vel
 ab arte fingente talia. The
 ologus. Sciam non precipite
 go tamen ut credo a iuuetute per
 mrem; cuius noticiam bonam habui
 ad timendum deum nutrita est. Audi
 ui. quod in monasterio se caste et de
 uote similiter gessit. Satis in su
 per conico. quod a natura licet mater
 imaginatio; abstractissima; fa
 ciliter a corporalibus habuit. Dia
 em enim unum dominum habet in corpus
 suum. quod alteri esse impossibile. ut
 beatus Augustinus. li. xiiij. de ciuitate
 dei probat ca. xiiij. ubi sic dicit
 hominem quidam naturas nouimus
 multum ceteris dispensa ipsa rari
 tate mirabiles. nonnulli ut volunt
 de corpore fingunt que alij nullo
 modo possunt audita vix credunt.
 Sunt enim quae aures mouent vel
 singulas vel abas simul. Sunt
 quae tota cesariem capite imoto in
 apto quod tum capilli occupant
 deponunt ad frontem. reuocantque
 cum volunt. sunt quae eorum quae deuorauerunt
 incredibiliter plima et vaia
 paululum per cordis tractatis.
 tamquam de sacculo quod placuerit in
 tegezrimum proferunt. Et quidam
 voces animi per eorum quae aliorum
 quolibet hominum sic imitatur atque
 exprimit. ut non videatur discerni
 omnino non possunt. Nonnulli ab
 primo sine pudore ita numerosos

p arbitrio sonit⁹ edūt: ut ex illa
 ec. pte cātāe videāt. **I**pse sū ex
 pt⁹ sudare hōiez solere cū vell⁹
Notū ē quosdā flere cū volūt:
 atq; vbtim lacrimas fūdere.
Iaz illd mltō ē incredibili⁹ qd
 pleriq; fratres memoria recē
 tissima expti sūt. **P**resbit fuit
 qdā rstitut⁹ noie in prochia
 Calamēb eccie qn ei placebat
Rogabat aut ut hec facēt ab
 eis qui rē mirabilē coram scire
 cupiebāt ad imitatas quasi la
 mētātis cuiuslib; hōis voces.
 ita se auferebat a sēlibus et ia
 cebat simili⁹ mortuo: ut nō so
 lū vellētes atq; pūgētes mi
 nime sētiret. **S**z aliqn etiā igne
 vzeret admoto sine vllō dolo
 ris sēsu: nisi postmodū ex vul
 nere. **N**ō aut obtinēdo. **S**z nō sē
 tiēdo mouere corpus eo o pro
 babat. q; tāq; in dēfūcto nul
 lus inueiebat anhelitus: hōim
 tñ wercs si clari⁹ loqrent tan
 q; de lōginq se audisse postea
 referebat. **H**ec Aug. **T**ales igit
 tur q; se a corporeis sēlib; facili
 ter a natura possunt alienare.
 mira in o spectu aliorū. ā ppria i
 dustria. ā demonū versutia. ā
 bonorū āgelorū misterio pnt
 efficere. **A**n aut in hīs q; de di
 cta clara retuli dīmū aliqd i p
 cedētib; dictis extasib; fuerit:
 deo o mitto. **V**nū scio q; instm

ctus bonorū spiritūū veri sūt.
Falsi vzo a malis immittūtur
 spiritib; vel a fantasijs ascen
 dūt corporis: quib; mlti dēi
 pūntur in varijs visiōib; moi
 7 nō mori otrariātur. **S**ām⁹
 etiā vbi vba factis nō conco
 dāt: ibi decepcoe; adesse. **V**n
 multū videt⁹ vrisimile pōdicti
 puellā eē deceptā cū sibi crede
 tibus: ut etiā idifferētes gues
 viri autumāt qui spectaculo i
 terfuerūt. **N**ec Jonā quis que
 rat adducere et Nathān p
 dicta virgine testē in cōtrau
 Quia et si ex magno vsu p
 tandi dēi pphete nonnūq; suo
 spiritu aliter pōdixerint q; rē
 veritas se habebat. **T**n tales
 ut beatus greg. sup. **E**zechiel
 pncipiū p hystoriā de dauid
 7 Nathā pbat statim erro
 suū corrigūt: anq; pōicta a le
 hūano spū veniāt ad effectū
Ista aut de qua mētionem faci
 mus pōixit se tertia die mori
 corporali⁹ a mortua nō est: q;
 octo annū iam pterierūt a ad
 huc est i hūanis. **N**ec a quoq;
 audui q; se deceptā eē fateret.
Bonū ergo est mulierculū in su
 is assertis visiōibus aurez et
 dulā nō cito pterere: qd q; mlti
 ti religiosi a cleici aduertē ob
 mittūt. **I**dearco ad ruborē et
 tremū corā prudentibus vris

ponuntur a quocies. **M**ā ē isti
us virginis put in cōstat val
de alia via deo huiēdi tā in me
dio scilicet cōstituta q̄ in mōsteio
nri ordinis p̄fessa hūilit̄ inces
sit. fuit ei viduata viro satis
iuueis et apta secundis q̄s spre
uit nuptijs opib; mēi hōspi
talibus lic; satis diues esset ve
lut acilla lōgo tpe se mācipa
uit et inter hec oīa vitā cōtem
platiuā sup̄ ōnes q̄s fere vidi
viduas deuotius duxit in mōn
achib; varijs q̄s mltipliciter ha
buit n̄ ad lratōz ponerentur
examen nō facilliter credidit.
S; an ex deo eēnt probauit.
Post copiam vtro diuiciarū spū
aliū q̄s in vita vsq; ad etatis
sue cūctiter annū. xl. coactuaue
rat mōsteriū iā in puecta eta
te q̄ refōrtū erat in s̄bilia vic;
in ciuitate colūbarū itrauit in
de ibidem p̄fessa ex obediēcia
mera ad refōrtū in Basilea
ad lapides cū alijs nris sororib;
refōrtū iuuit. **V**bi sicuti ātea
frequēter in suis deuocōib; alie
nata scilicet corpeis sincero cor
de xpo sine sui ostētacōe vaca
re studuit. Et q̄ quodam tpe
pl9 et frequēter inspiratā se eē
putabat ad cōicandū q̄ reliq;
sorores in cōsuetudine habue
rūt rēnuēte et improbate hoc
suo confessorē discreto statim

hūilitatis spū se errasse cōfite
batur. In hīs si filia q̄ satis iu
uemil erat q̄n p̄phetā se eē dixit
imitata fuisse mris hūilitatē et
taciturnitatem tutius puto et
cū minori cōfusione sui suorū
q̄ abulass; **V**n eodē tpe quo
filia sup̄dictas suas reuelacō
nes p̄duxit in publicum mater
hec in suo mōsteio ad lapides
p̄cipiēs multū p̄territa ē pro
ut audiui in faustū rei exitū p̄
timuit et q̄q̄ tante laudis vi
dua femina hec fuit fantasia;
tū quādam fere vsq; ad vlti
ma sue vite tpa patiebat cre
berrime qua se cōiecturabat
aliq̄n monasteriū dēre exire
et hospitale q̄dam nouū cō
struere. **Q**ua in re p̄pendi va
let q̄ facillit et multipliciter femi
neus sex9 oberrat nisi prudēs
masculinus eū regat. **A**udiui
p̄tea in loco Basiliē. concilij
a vneabili m̄gro petro nri or
dis sacre theologie p̄fessore et
quisitore prouincie polonie
q̄ in sua puincia quedam be
gutta fere p̄ omnia sicut sup̄
dicta magdalena mortem su
am ad etam diē p̄dixit q̄ nul
latenus euemiente non mino
rem q̄ p̄fata magdalena con
fusione pro laude acunctis
reportauit.

Formice dicuntur esse in
Ethiopia cornute et
graves adeo ut canibus
silentur in forma ut Isidorus
refert li. xij. Ethimo. ca. iij.
cum sequentibus tribus proprietatibus.
Albertus de magis libro 20 suo
de animalibus. xxvi. seu ultimo sic dicit.
Si credendum est hijs que in
epistola Alexandri de mirabilibus
Indie scribuntur: tunc in India
sunt formice magne sicut canes
vel vulpes quatuor crura habentes
et ungues adunatos.
Hec ille. Quibus si correspondet
in quantitate corporali interior
magnitudo industrie et ingenij:
certe astutissime sunt. Per canem
autem similitudinem monstruosa;
presertim et insolita non inepte
heretici atroces possunt intelligi:
a quibus apostolus ad Philippum.
facio suos promittit ubi dicit
Videte canes. videte malos
operarios: videte occasionem. ubi
glosa videte id est cognoscite
illos esse canes non ratione sed
consuetudine contra insolitam
vitam latrantes. Hec est enim
canis natura ut cum quibus habet
consuetudinem siue boni siue mali
sint non ad eos latrat. Insolito
autem personis visis: etiam in
nocentibus irritetur. Bene ergo
cani comparatur: quia sicut canes
consuetudinem magis sequuntur

quam rationem: Ita pseudo apostoli consue-
tudinis legem tenent et contra
veritatem irrationabiliter latrant
et mordent. hinc Matthei. viij.
veritas dicit in euangelio. No-
lite sanctum dare canibus. neque
mittatis margaritas ante porcos:
ne forte conculect eas pedibus
suis et conversi diripiant
vos. super quo beatus Augustinus.
in sermone domini in monte dicit
Querendum est quid sanctum sit.
quid margarite: quid canes.
quid porci. Sanctum est quod cor-
rumpere nefas est. cuius scilicet
voluntas rea tenetur: quamvis illud
in corruptibile maneat. Mar-
garite autem sunt quecumque spiritualia.
Magis estimandi sunt
itaque una eademque res san-
ctum et margarita dici possit. Si
sanctum dicitur ex eo quod non debet
mori: canes autem per impugnationem
veritatis. porcos per contemptum
positos non incongrue acci-
pimus. Piger heretici quos
videmus communiter in nostris
partibus pauci et occulti sunt in-
ermes more per christi gratiam. unde mo-
dicum puto nunc timendum est eccle-
sie: scelus est quando ut olim
armata manu se defendunt.
in quo iniustitia est scilicet
veluti fuit de albigensibus cir-
ca initium nostri ordinis. The-
ologus minor in ardua mala

que fecerūt in regno bohemię
hęc infra paucos annos obli-
uioni tradidisti. **P**iger. Re-
colo quidem qđ in Cōstāciē.
generali cōcilio damnati fuerē
młti articli. qđ defensores po-
stmodū in bohemia reperi sunt
plimi. sed p̄ dei adiutorium az-
moz fuoz ferocitas prudēcia
basiliē. cōciliū ad nibulum re-
ducta est. **T**heolog. **O**l-
ti sūt in regno p̄fato nō ambi-
go catholici. sed in credas ibi
ignis dudum accēsus nōdū
ad plenum extinctus ē. sed in
thabitis ardē. vtnā nō in mł-
tis alijs. **P**iger. s̄q̄ te scio se-
pe tpe quo expedicio cōn̄ eos
fieri debuita crux p̄dicai per
theutonia. eādē cōn̄ eos cru-
cem p̄dicasti. Deinde qñ basili-
ē. Cōciliū gñale eis ut illuc
veniret m̄ciavit. ex nūcijs eijs
dem cōciliū multo tpea post-
modū nūcius fuisti ad eosdē
hereticos. et cum eis crebro cō-
ūsatus es. Peto sectas eoz s̄b
compēdio p̄stīgas ut intelli-
gam. **T**heolog. **Q**uod pe-
tis voluminis latitudiez exige-
ret igētem. si voto tuo anuere
possem a velle. Verū tñ ita se-
eozum clades et ortus habuit
Vivebat i āglia infra. lx. an-
nos qđam secularis sacerdos ac-
cium. p̄fessor acer ingenio. et

eloquētia lepidus. sed errore
scriptis et vita nedū hereticus.
s̄ heresarcha Iohes wikleff
dict. qđ in suis libellulm āgli-
co et latino doctrina noua tē-
publicam tā seculariū qđ ecclī-
asticoz subūtere molitus est.
Huius articuli quot ptunc et po-
stea et modo occulti sint et facti
sint heretici i āglia norūt qui
ibi steterūt. **H**oz venenū meo
tempe qđam bohemus in Con-
stāciē. cōcilio generali icme-
ratus mgr arcium Iheronim?
vici in Anglia studens auide
haufit. et libris et voce p̄pria in
capitali citate bohemię i vniū-
sitate p̄genh postmodū copi-
ose effudit. **D**iuidebat p̄p̄ea
vniūsitatis p̄dicta. et abinde mł-
ti ex valecioibz recessert theo-
logis. **D**einde bohemia fere tō-
tū bellizare cepit romane ecclīe.
et errorū doctrinis replebat se
re vbiqz. totqz ibi secte hētico-
rū extiterūt qđ vix nūerari p̄nt.
Tres tñ p̄ncipales pseueabāt
diu vterz vici p̄genhiū qđ tole-
rabiliores erant orphanorū et
thabitarū qđ pessimi erāt. **I**ncē-
debāt ecclīas et mōsteria nullā
sacramentalē nec religiosū nō
Carthusiēses nō reformatos
nec deformatos in regno suo
vivere sinebāt. **N**ihil de p̄ma-
gimbz sacrozo nec de cōmētis

ecclesiarum tenebantur omnia ista destruxerunt et illicita esse dixerunt. Et quod his deterius est: sacerdotes et religiosos plurimos gladio occidebant. Alios pollicibus amputatis eiecerunt: residuos cruciatibus affecerunt: nec non cum crismate sacro et sancto oleo quod nephas est facere et audire horrendum: callos suorum pedum immixerunt. Extra regnum et intra multo tempore nulli sexui, nulli aetati: non gradu nec statui catholico pepererunt. Et quod omnes essent heretici et schismatici: tamen tam incredibile errore divina promissione sunt obcecati: propter et multa: ut aliquoties una secta alteram invaderet. Et ut victrix victam occideret: hereticus hereticum et schismaticus schismaticum. Unum tamen fuit signum in quo omnes concordabant: communicare vicem: sed utrumque specie sacramento divinisimo eucaristie: quod multi indignissime sumebant post gravia facinora sine privata sacramentali confessione: et remota debita reverentia. Alii vero sacerdotes vicem multi missam celebrabant: execrabant verius sine altari et vestimentis sacratis per manus episcopi. Et quibus tam divinis inter se essent ut permittitur: tamen quando fideles eos invadere disponebant sicut herodes et populus

latus statim amici facti sunt. Accidit eadem in clade persecutio omnis heretice quod multos turbavit non modicum: ut quando armata fidelium se ad bellandum contra perfidos disponeret fere semper fideles territi terga converteret et fugiendo: licet perfidi primum prope pruxis sub mensuram principum domino bellum grande perdiderint. Et circa finem malorum predictorum sub ducis Johannis de bauaia exercitu vice altera succubuerunt. Sub ducis vero Alberti de Austria gente aliquoties successus et victorias passi sunt. Nec mirum si aliquoties peccatores bella obtinent vincendo iustiores se: qui in hoc humiliantur ad melius ut de cetero israel potest contra benyamitas: qui primum bis victores bonorum et ab istis semel tamen victi extiterunt ut dicitur Iudicium. x. Et. ii. Machabeorum. vi. Multi electi fideles sub Antiochi persecutione seculi: velut dei adiutorio ieremes in hominum sed non in dei oculis trucidati sunt. **P**iger. Certe satis mirandum. Cur divina iusticia tam grande malum in tale regnum seuire permiserit: cum tamen ibi prius simplices et nobiles abstinentias et ieiunia in sextis feriis

valde dure tenuerint plus po-
derantes esum lactimioru vel
ouorum in p̄dictis diebus q̄
aliqui curēt quibusdā in tr̄s
transgressiōem ieiuniorum ec-
clesie. **¶** **Cholog?** Occulta
dei sūt illa iudicia q̄s nouit
solum domini. Scim⁹ tamē q̄
abstinentia a cib̄ de q̄bus p̄mit-
tis commendabilis ē sed potius
laudāda est iugis inuictu p̄ci-
monia in vsu rex temporalium
humilitas in consuetudine trāq̄l-
litas in labore licito cōtra in-
ers otii sagacitas. Scim⁹ autē
q̄ id ipsum ipsi bohemii fatent̄
publice q̄ in terra sua p̄ alijs
regnis maxima fuit i cib̄ et po-
tib⁹ sup̄fluitas crebra percussio
nis vsq̄ ad effusiōem sanguinis
atrocitas Accidiosa i m̄tis si-
neutilitate otiositas et ficta p̄-
petratiō uenali bi cōfrōditas
Nec tñ putādū est r̄gnicolas
istos solummodo diuina ultioe
percussos. Sūt enim r̄gna alia
q̄ hodie adhuc satis ḡuib⁹ p̄-
mūtur calamitatib⁹. Quot em̄
xp̄ianorū milia queso nostro
tpe capta p̄ turcos ad terram
ethnicorū abducta sūt de reg-
ni vngarie otio diētia q̄t etia⁹
cētena milia eos tpe ifra. xxx.
ānoꝝ curricula p̄ āglicos oc-
cisa sunt i francia et forte pau-
lomin⁹ āglicos a franāgenis

Nū ducatus austrie. bauarie.
et saxonie et dominia varia fi-
nitima bohemis infinita mala
sūt p̄pessa a sup̄fatis h̄reticis.
licet luce clarius sit nullā gen-
tem n̄ris temporib⁹ plus eē le-
sam in amia in fama in rebus
fil i diuicijs et edificijs q̄ eos
qui extiterūt i p̄fata calamita-
te in bohemia Cuius rei causa
vna eē videtur q̄ p̄fidia sua ^{italiam}
armis matiali b⁹ defenderunt
sicuti albigenes h̄retici pari
modo fecerūt suo tempore cū
omnes regiōes tholosane ad
iacētes p̄uincie.

Capitulū. x.

Hurum formice i die
pedibus ex arena le-
gūtur fodere ita sup̄
in p̄fidia habetur a Alberto
In fossione labor intelligitur.
Vnde villicus in q̄tatis Luce
xvi. laborem fugiēs ait. Fode-
re nō valeo mendicare erube-
sco In auro vero sacz eloq̄um.
et passio p̄ xp̄o toleāta pacien-
ter designatur q̄ sicut aurum
omnia metalla i valoē sup̄at.
Ita scriptura diuina oēs alias
sua dignitate sup̄gredit̄ scē-
cias Teste eo q̄ ait Sap. vii.
Nec compari illi lapidē p̄ co-
sum. ~~quem~~ omne aurū in cō-
pacione illi arena ē exigua et
tāq̄ lutū est iabitur argentū

in cōspēu illius. Aurū autē sa-
cre scripture repitur in differe-
ter quo ad sup̄tū hēre et cū sco-
ria vborū difficilū tā a catho-
licis q̄ ab hēreticis: s̄ aurū ta-
le t̄mmodo pbatū inueitur in
xp̄i eccl̄ia. vñ bt̄us Job. xxviii.
dixit. habet argētū vinarum
suarū p̄ncipia: et auro locus ē
in quo conflatur. vbi glō. et ē
bt̄i Breg. xviii. libro in mora-
lib⁹. Habz argētum vinarum
suarū p̄ncipia: ac si dicat. Qui
ad vire p̄dicacōis vrbum se
preparat: necē est ut a sacris
paginis fumat que ad loquē-
dum nob̄ quasi quedaz vne
argenti sunt. q̄ de ip̄s locucō-
nis nr̄e origīe trahim⁹. Hēre-
tici autē sic de eloquij sui m̄to ē
supbiūt ut nulla sacroz libro-
rū auctoritate solident. Et au-
ro locus ē: ac si apte dicat. Ve-
ra fidelū sapiētia cui vniūsal-
eccl̄ia locus est tribulacōnem
nob̄ psequētib⁹ patit: sed a
cūctis p̄ccōz sordib⁹ psecucō-
nis nr̄e igne purgat. Vñ scri-
ptū est. In igne pbat̄ur aurū
et argētum: hōies v̄ro recepti-
biles in camino hūiliacōnis.
Et auro locus est. In hoc enī
loco hētici de sua passiōe stul-
tā increpantur. Nā pro xp̄o se-
pe multa patiūt̄: seq̄ eis de
passiōibus fieri martires spe-

rat. De quibus paul⁹. Si tra-
didero corp⁹ meū ita ut ardēa-
m mibi p̄dest: q̄ nō m̄m̄ ec-
clesia catholica vñ martires
sunt. Dicat ergo recte Auro
etiā locus est in q̄ conflatur. in
eccl̄ia sc̄: q̄ solēt hētici de iusti-
tia gloriari et catholicos a fu-
isse iniquos a criminatūz ita
de eoz doctrīa fatiūt. quo cō-
tra apoc̄. iii. p̄ angelū laodice
eccl̄ie dicit. vice agni immacu-
lati. Quadeo tibi a me emere
aurū ignitū probatū: ut locu-
plex has. Qd̄ osiliū sup̄ cressi-
ditas est aplexus qui ait.
Dilexi mandata tua sup̄ aurū
et topasiō. Et is qui dixit. Sa-
pien. vii. Diuitias n̄l dixi ē in
cōpacōe sapie: qd̄ ip̄o sui reg-
nis et sedib⁹. Cuius causā sub-
iūgit: q̄ venerit mibi om̄ia bō-
piter cū illa et innumerabilis
nestas p̄ man⁹ illi⁹. Piger.
Peto an ne secte q̄s in p̄cedē-
ti capitulo descripsisti aurū il-
lud sacre scripturē admiserint:
auctoritates eius vic⁹ et docto-
rū eccl̄ie. Theolog⁹. Mag-
na int̄ eos in hoc d̄ra est et ex-
titit: dū quidā ex eis non mō-
textum noui testamēti et vete-
ris. s̄ etiam glosas ordinarias
et antiquorum doctorum ab
ecclesia approbatorum dicta
admiserunt. aut talia saltem

ad suū erroneum sēsūm retoz
serūt **S**ciōres autem secte solū
nudū textum nouū ⁊ vetis te
stamenti concesserūt. **A**uctori
tates vtroq; tractissimū dyōmisi
a similes cum glosa Jurium
canonicorū seriem. q̄ dixerūt eē
cooptoria pape pemitus abie
cēt. **S**ed omnes secte fere an
fate reuelacōib; quibusdam
erroneis ⁊ specialib; velut in
fallibilib; regulis se vltimo regno
suo diuinit⁹ sibi factis de suis
pueris articul⁹ decepti erāt. ⁊
ita diuinitus se inspiratos affir
mabant. ita p̄tense pbantes
pemitētē sacram paginam ⁊
p̄ eius commentatores. **S**ymo
die noctuq; multi eorū labora
bāt crudelissimis suis affectu
um vnguib; de dē sacre scrip
ture auctoritatib; p̄ sextera ⁊
noua producere species ⁊ vlt
mostruose sic fœmice solent
ex arena aurum vngulis fodere.
In quo labore plūmi ex eis
oportunitatem ⁊ copiam sibi
subministracium necessaria si
ne defectu habuerūt. quādo li
braias ⁊ bibliothecas tot⁹ bo
hemie regni a fidelib; clericis ⁊
mōsterijs armata manu dep̄
dati sunt ⁊ r̄muerūt. dum sac
dotes eorū nūq; horas cano
nicas nec cecinerūt nec oraue
runt vel dixerunt. **D**umq; vi

ctualia in grādi copia rāpta a
cristicolis. vsq; ad naūseam se
pe hauserunt. **P**iger. **E**st
ne aliqua hereticorū secta q̄
de auro sacri eloquii n̄hil cu
ret. videlicet que nec vetus nec
nouū testamētum neq; eorū
dem doctōes admittat. **T**he
ologus. **I**n prompto de nulla
mibi cōstat. tamē tempe quo
in vniūitate wienensi legi bi
bliam vel sētēcias. nō lōge in
vngaria reptus ē quidam az
ciū liberaliū baccalari⁹ ⁊ p̄sbi
ter talis hereticus de q̄ tu rima
ris. **H**ic enim tam mirabilē sin
gularis ⁊ adeo singularit⁹ mira
bil⁹ hereticus extitit. vt scōm me
sciēte nō habuerit. **R**am i vni
ūitate p̄fata post studiū tri
uij aliq̄ diu lectōes a sacre the
ologie doctōibus nō dum īse
ctus ut postmodum audiuit.
Postea fact⁹ sacerdos in vngai
am descendit. ⁊ ibidem p̄dica
cōnis offitiū ⁊ collacōnis sacri
mētōrū exercitiū diu habuit.
Infin sciōl⁹ modicum de arti
bus displicēciam i ritu fidei cri
stiane acq̄siuit. ⁊ filogisādo
vel palogisādo potius secū ta
cite de articulis fidei ⁊ de tot⁹
ecclesie cōmōnijs oferes. ma
iora sibi h̄c videbantur q̄ an
tea eē deliramenta. **E**t ut p̄stīgā
breui⁹ ad hoc miser iste deuēit

ut nihil penitus crederi de hijs
 que sunt catholice fidei nisi pro
 quanto a naturali philosophia hec proprie
 dicta demonstratio philosophica
 euidenter et efficaciter probare
 valeret: veluti demonstratur
 unum esse principem totius
 vniuersi et primam causam. De
 risit ergo ceremonias omnes
 fidelium: prouidit doctrinas
 christiolarum: spreuit sacramenta
 ecclesie omnia. vetus testamen
 tum non admisit: nouum nihil
 magnipendit: vtriusque gloriam
 et doctores pro deliramentis ha
 buit et omnium eorum imitatores. In
 hijs omnibus multis sacramen
 ta ecclesiastica latens hereticus mi
 nistravit: baptismi videlicet et si
 miliu et sacre misse officium sepi
 us celebrauit. Accidit autem quodam
 die quodam ad celebrandum mis
 se sacre officium indutus sacris:
 versus altare se iturus predis
 poneret. Cui ille ait: vis ne ite
 rum consecrare fatue filium vel aliud
 detestabile verbum simile infelix
 euomuit: quam blasphemiam alie
 egre ferens: finitis verbis phidum
 proutim adiit dicens. Dixisti ne
 inquit mihi celebranti an fatue
 filium iterato consecrare vellem.
 Respondit reus quod sic: nec negauit:
 primo plus quam antea de infidelita
 tis toxico euomere cepit. Quo
 audito est episcopo proditus.

captus et in carceratus. atque ex
 aminatus: reus est ut promissi.
 Supervenit interea legatus to
 tius germanie dominus placetinus
 cardinalis cum tribus tam theolo
 gie quam iuris canonici deuotiss
 prudentibus et litteratissimis
 professoribus: qui dictum reum ad
 carceres ut saluaretur anima
 uisitarunt prius suasionibus errantibus
 ut resipisceret: reducere curauerunt:
 sed nihil penitus in tumido per
 fecerunt. Nam de sectis varijs
 wikliuistarum et bolhemorum que
 protunc currebant waldensium
 Arrianorum Iudeorum Saracenorum
 et quorumcumque perfectorum
 quesitus: constanter omnes istas
 derisit et in suo timore errorem
 persistit. Verum ut ubique clauum
 clauo retunderent: artibus vi
 delicet et philosophia quibus
 prefati viri tristissimi erant ope
 ram dederunt ut exinde iacula
 reciperent: presertim frater Ja
 cobus de clauoro nostri ordi
 nis et magister Martinus de
 hispania ambo sacre pagine
 professores qui errantem argu
 tius aggressi sunt: licet ut mihi
 idem magister Jacobus retulit
 hereticus astutissime et cautissi
 me sibi cauere ne contradictione
 concederet: tamen sepe in eisdem
 deductus est ad methas: ubi
 cum aliter respondere nequisset ait.

homines estis non mirum si
homini ocluditis. Cum q3 huc
lucta multis cōtinuaretur die
b9 et pfidus in sua ptinacia p
seuerar3. qūmo dicer3 se in sci
entia sua mori velle. Exco gita
uere viri prudētes anime iphi
us miseri pl9 fauētēs q3 corpoi
aliud osilium. Vincule3 dice
bāt ad episcopi officialem se
cretius vspellis iste arcus po
natur ad cippum. 7 loeis stn
gatur in hīs forte pnotās
vixatio dabit intellectū. Quo
p ordinem facto venerūt in cr
stino sepe dicti fideles anime
cyrologi videre vlētes suum
egrotum ad quos ipaciēter
clamauit. Me q3o incimerate
patus enim sum quousq3 aia3
meam frustraveratis. Illi vero
fomēta aciora anie de egyp
tior thesauro philosophico
applicātes ostēderūt errātū q3
beille foret hūanum ingemū.
quā ars multa. vita brevis. iu
ditium fallax. temp9 acutū 7
similia 7 meditatiuum in hīs
iterato reliquerūt nō mīm9 q3
antea vinctū. In crastino vero
redētes p diuinū lumē inspīa
tum bonū hominem iuenerūt
Vidi in q3 reus q3 anime mee
salutē indefesse qritis. Iis emi
nētes estis 7 in orbe trarum fa
mati patus sum ingemū meū

vob3 submittere Iubete q3 pla
cuerit. q3 patus sum sine fictō
ne peregritaq3 reuocare suā per
fidiam iussus est 7 fecit publi
ce. Et ne mūdo vltius seruiēs
deciperetur a vanis. petiuit in or
dine paulitaz recipi in mona
sterio vbi deo simplicit 7 val
de deuote seruitur in vngaria.
vbi ordo iste in magno ē vi
gore Ibi receptus militauit x
tyrocimio de celo ut spero con
stans 7 firmus remansurus.

Piger. Quid ergo factum
est de baptisatis ab eo. q3 em h
de sacrmēto reuertit. Nūquid
iterato baptisandi erāt. **T**he
ologus. De hoc quesitus dili
gēter postmodū. quā videlic3
fidem vel intētionem habueit.
Respōdit q3 licet in baptisimi
efficaciam nullam fidē longo
tempore habuerit tamē facere
intēdeb at hoc quod credeb at
ecclesiam facere hocq3 suffice
re ad baptisima cōferendum
etiam fm fidem nostram se di
xit dudum i scholis theologo
rum in viēna audiuisse. Et ex
inde vnit 7 bene q3 sacramen
tum iterari nō debuit semel li
cet a phido collatū.

Capitulū. xi.

Monstruo se ut carnes
fornice indice a se ef
fossū auz quod eis

nihil pdest aut modicu dicu
tur custodire diligentius. **T**p
punitur huius gerunt a vera
fide apostate. quia licet in sacro
elo quo multu laboret et libros
eius summa cu diligentia custo
diant: tamen ista eis paz aut
mihil pficiunt. pmo nonnuq
occasione accepta offitunt.

Filii aut ecclesie fideles sunt
tmmodo: quibus nedu libri
sacri taq aurum apud hereti
cos reperi prodesse possunt: sed
etiam hereses et talium articuli
plurimu commoditatis et fru
ctus afferre solent. Nam hze
ticorum tempe fideles qui sint
probatur: doctores ecclesie il
luminatur: et de se presumetes
humiliatur. **D**e primo ait apo
stolus p. Cor. xi. Oportet he
reses ee ut qui pbatu sunt mani
festi fiant: vbi dicit glo. Non
vult apulus nec optat ut hze
ses sint: s. q sic futurum ut di
cit. Et q hoc vtile est. Ad qd
aut est vtile: subdit: ut non tm
reprobi qui dicunt ego su pau
li: sed etiam qui pbatu sunt in
vobis idest inter vos sicut illi
qui dicunt Ego su xpi. manifesti
fiat hominibus. **D**e secundo dicit
ibide glo. et Augustini. **M**u
ta quide ad fidem catholicam p
tinentia: du hereticorum callida
inquietudine exagitantur ut

aduersus eos defendi possunt.
et considerantur diligentius: et
intelliguntur clarius: et predica
tur instantius. **I**deoque diuina
providentia hereticos multos
esse pmittit: ut cu insultant no
bis interrogant nos que nesci
mus: ut vel sic excutiamus pi
gritiam et diuinas scripturas
nosse cupiamus. **D**e tertio ptz
Rös p. In phis: et eadem ratio
de xpianis est. **N**am dicit Apo
stolus. **C**um cognouissent de
um non sicut deum gloriaue
runt aut gratias egerunt: sed
eu auerunt in cogitationibus
suis et obscuratum est insipiens
cor eorum. **D**icentes enim se esse
sapientes stulti facti sunt. **E**t
dicuntur ibidem miserabilia vi
tia carnis etiam in que cecide
runt: quibus inspectis: q homi
patet ocul nonnulli humiliores
resurgunt q an lapsu apud se la
tentes sibi et alijs innotuerunt.
Diger. **D**e ore meo qstio ne
rapuisti cuius solutio ei a te apo
fuera suscitai. **C**ur videlicet dñs
pissim et sup ecclesiam suam sponsam
electissimam tot hereses ingras
sa re sinat. s. q hxc solutio puei
at: nunc vtilitatibus andis ad de
re exempla vel. **C**hrolog. **I**n
multis ante dñs et i sequentibus ite
ri poteris hxc. **F**uit paulo an
tepus Constantien. cō filii ape

constantia in cellis opido reclusa quedam magne fame cōtēplacrix alta q̄ multa dicebat sanctitate pollere. sed ab hijs qui nullatenus probare norūt spiritus an ex deo sint. Ad hanc volut ad matrem de cōstanciensi clero seculari plures et de uo cōres sacerdotes et i vicinia similes refugium dīme cōsola cōmis habere famabātur. quorum quosdam satis noui. Erāt enim quidam ex eis nō minimi status viri. Ostēderat autē se p̄ deā femina se penumero iacere volut in extasi et in raptu extatico. a quo reuersa et expgiscēs suis postmodū secreta q̄ non nouerat dicere solebat. Hijs dictis sacerdotes quidā minū mulierculis credētes. hīdem de sanctitate reclusa habēceperūt. Venitq; tempus quo ab eisdem pro uxorē in Cōstancien. ciuitate vulgabatur. et p̄ cōstanti. q̄ in reclusa predica certa die q̄ nominabatur qñ q̄ cristi stigmatōrū insignia in manib; et pedibus et in corde femine certitudinalit̄ apparere p̄dicabatur. Super q̄ die q̄ futura erat nō pauce sed notabiles persone seculares et ecclesiastice de dicta ciuitate exeūtes in cellas venerunt. Interfuert etiam huic spectaculo sac̄

doctes pseudo prophetisse magnificantes fimbrias. et aduenas duxerūt pro uidebis ut aiebāt dei mirabilib; In locum igitur uenientes ubi iacebat volut in raptu immobilis fatua. nullū signum xp̄i stigmatū in ea uiderūt. nec de prophetatis quicq̄ appuit licet diu esset expectatum. Cumq; attediatum uideret populū quidā noue cōtemplatrici sac̄dos uoce magna clamauit. patientiā habete expectate queso. respicite. Quo uerbo murmur ē cohercitur paulisp. Postremo diei spaciō plimo populo decedēte. nihil nisi cōfusio maxīma illata ē oīb; qui deliramētis femine et suis reuelacōnib; crediderūt. Nā omnes qui aderant manifestū deprehēdentes mendatiū se uinisse erubuerūt. Fuit presens hijs in pte pie memoie frater henricus de heynueldia notriorū ordinis sacre theologie p̄fesso. qui corā multitudie statim sermonē inchoauit. q̄ multiplex esset spūs erroris edocuit. et q̄ fatuū esset facili ter proprijs ingenijs credere i mirabilibus ambulare sup se et talib; insistere. Nec multo post elapso tempore ipsa fictrix et unus de fictoibus tāq̄ suspecti de fide et p̄ officialem Cōstantiensem

Liber**Tertius**

in peiticia ad reuocacoem qz q
 rudam male assertor ab eis
 cofufibilit' r' fatis publice po
 fiti fut ut sic q' debile fit nrm
 ingemū agnoscerēt. a in hūi
 litatis spū de cetero deo meli9
 feruient. **Piger.** Miroz vn
 pueniat talū decep cōnū mo
 di psump cōum poti9 ut debil
 sexus femine9 tātū de se audeat
 psumere. qntū xpi tzo deuotū
 fim9 btis franciscus sibi num
 q' arrogasf. in quo tamē fig
 multa pcellerat ante q' dei vir
 tus seraphica sibi stigmata
 dilecti filij sehibilit' afferret. q'
 b9 adeptis: omī qua potuit di
 ligentia hūc t' h' sauzū ne pde
 ret absco dit. **Theologus.**
 Est feminaz satis ppiū vane
 glosaz. ut post q' sibi viros
 credulos fatiūt. statim exhibe
 maioā de se psumere incipiūt
 fauore hūane laudis decepte.
 quo qnto q's amplius nutrit
 tnto p virus māis gl'e plus
 erigitur. vsqz quo dīma puidē
 cia deponit potentes de sede et
 exaltat hūiles ut q' vrum sit
 intelligat. Ois qui se exaltae
 hūiliabitur: r' q' se hūiliat ex
 altabitur. Exinde normā viuē
 di in cōsilijs dandis feminis:
 p'pres pastores a informatos
 talū deberent accipere primū.
 ut feminis nullaten9 ecia3 deuo

Capitulū**Undecimū**

tis sine magna neātate fami
 liares sint dēpto vbi neātate
 alterius hōmis hoc debito cā
 tatis requirit. q' conuersatio
 multa cū talibz in affectu a in
 moribus fere tātū mutat viri
 le aimū: quātū emū h' h' o seu
 castraco diuazicare solet sexū.
 Deinde p regula tenēdū ē q'
 prudēs consiliazius anīe: dif
 ficilime feminis credat q' dūi
 nū habeat a p digiofū mltm
 dū: p'sertim cum regere rem
 publicā in prohibito hēant
 curā animarū omīa iura eis mē
 dicāt. Talibz emī queso quid
 op9 est dīma reuelare. vbi pre
 sertim de necessarijs viuēdi mo
 raliū sufficientē hnt liato r' co
 strina. Postremo alia doctrina
 est ut quicūqz religiosus aut
 celibem vitam eligens. feminis
 vbi non oportet eciam sub p
 textu lucri aimarum multum
 voluerit esse familiaris: talis
 suam cōuersacōnem suspectā
 valde habeat. ne caro non spi
 ritus vel digitus māis glo
 rie duos luseos anīe foueat
 oculos: que māis gloria q'
 altam sibi radicem apud mē
 tem figat nescit in expertus.
Piger. Valde in sexum
 debilem impingis: scire cupio
 exemplum vbi masculinus
 eciam desipiat grauiter.

Theologus. Supra dixi. me nūq̃ i sexum femineū quic q̃ velle inuehere: sed in abusu sexus bene ab illo a bonū creatum de quo dicitur Bene omnia fecit. Et vidit deus cuncta que fecerat et erant valde bona. Verūptamē masculinus si erat tāto ab eē veri errat deus: q̃nto fretus potencia fuit efficiaci⁹. Rem gestam audi infra decemum. Fuit in ciuitate Rauespurg Constāciē. Dyocef puer scholaris ānorū. xij. circiter: hic aliquibus diebus a loco sui hospicij p̃ditus q̃re batur ubiq; dieb; multis in p̃fata ciuitate. Tādē reptus ē extra ciuitatem Jacens sup q̃dam arborem que p̃m⁹ vocat⁹: distans a ciuitate p̃ dimidiā leuam vel integram. Nullum vuln⁹ habuit nec laqueus an se iugulass⁹ vel cum alijs com̃puit: nec intersectoris cuiusq̃ vestigiū euīdēs. Ceperūt hūc multi de plebe statū tanq̃ martires a iudicis clam occisū cole re miracula ab eo facta mēdācissima fingere. capellā lignēā erigere et lapideam coaceruā: custodes p̃grimorū pecunias nouo dedicatā martiri et vult summa de martirio h̃erēt p̃bacō. duliā ignoto sancto exhibere. Certabāt vrbis inter se secu

lares et ecclīastici quīsnā puer ess⁹: quibusdā dicētib; qz opimio de puero bona est: aliis id cōdicētib; nequaq̃ i quūt h̃ q̃ talibus cito credūt seducunt turbas. hūatus est i hoc dissidio puer p̃ terre baliuū i castro p̃pe nec quēq̃ locū sepulchri adire sinebat: quodū veritas rei apiretur. Sed plebs credula putatiūū martirem abnegare noluit. Alā qz plebs adire nequīt sepulchrum frequētauit saltem vt credidit martirij locum: p̃mū videlicet campestrē siluestre potius. Habuit autē puer virum quēdam cognatum quī se diuinitus ispiratum credidit: vt sibi pena peccati nō defistēt. q̃ dū p̃mū martiri sanctificat⁹ tur et hic negotijs plimam attulit difficultatem. Venit tandem ad locū impator Sigismū⁹ Romano rex vir circūsp̃ctione plen⁹: qui diligēte examinatis p̃tib; et testib; negotij repit multimodas ibi intercessisse fallacias fraudes et decipulas. Nō motus p̃p̃nū se cuit capellam qz nō cōsecrata erat destruxit et reipublice ne ignotū colerēt penitus int̃dixit: ita sancti huius miracella uerūt. Similis deceptō facta ē satis nouiter circa adoracōe

cuiusdā hostie in Coloniā mī-
raculose ut putabat repertē. ⁊
dū a multitudie ppli adorate:
q̄usq; dol9 ad lucē pdiit. Aua-
ritie enī g̃tia id excogitatū ē:
ut in cōcilio g̃nali basilien. de
hoc Officiali Coloniē. sc; Va-
rent rap logā historiā me au-
diente texuit. Siliū accidit eo-
dē tpe cū Magdeburgen. ec-
clesiam de deceptione simili:
quā a quodā magistro Dep-
rico canonico ibidem a sacre
pagine professore audiui. de
quibus longū nimis esset re-
citare.

Capitulū Duodecimū
Oies q̄ fornicis mō-
struos aurū recipere
moliūtur: tales p for-
micas illas vsq; ad mortē per-
secuōe patiūtur. Talismodi-
nri tēpis heretici fuerūt q̄ oīra
sane doctrine defensores i mor-
tem eoz machinati sūt. quoci-
enscūq; p vrbā sacre scriptu-
re a pfidis male intellcā eādē
paginā auferre si q̄ catholici
conabant. Int pfidos enī iux-
lamentū pphē quo ad hoc in
regno bohēmie sepe dicto ad
lram Obscuratū est aurū mu-
tatus ē color optim9: qz lapi-
des sactuarij doctores catholi-
ci disp̄si sūt i capite oīm plate-
arū. Nec vll9 tāde; ibi reptus

maisse sacre doctrine p̄fessor
dimoscat: q̄nimo hī q̄ nati bo-
hēmi incaute erroze mcho aue-
rāt. videntes finem ducere ad
mortē fugiēdo de terra a se ma-
le docta publice vrbis ⁊ scrip-
turis reuocabāt. **P**iger. Cu-
pio scire: an ne eodē tpe aliq̄
miracula int̄ fideles p̄ fidei ro-
bā cōfēta sint alicubi. **T**he-
olog9. Nō destitit de fōntem
sue mie protūc emanare sup
multos fideles q̄bus grōse su-
puemisse oīat. Nā in victorijs
nroz q̄bus dā p̄digiose satis
fideles aliq̄ triumphū belli ob-
tinuerūt ut habes sup de milite
nobili li. ij. ca. viij. Cū etiā de
metis bohēie a citate egressi ve-
nissem9 vbi ex pte Basil. oclij
hētici audientia sibi dai si vi-
rent pmisim9: venimus in co-
mitatu dñi frederici marchii
omīs bradenb genb in opidū
suum qd Culmach dicitur. su-
p quo castrum inerpugnabi-
le in alto iac; in monticulo di-
ctū plassemberg. ibi mirum ta-
le narrante nobis marchioe
paulo ante euenerat. Intraue-
rant enim heretici territorium
idem cum tāta potentia cui nū-
l9 resistere valuit. ⁊ opidū p̄-
dictum statim obtinuerūt. Fu-
gerant igitur de oībus locis
adiacentibus. ⁊ de ipō opido

ad castrū gratia p̄sidij mona-
chi ⁊ cleici moniales ⁊ iudei
⁊ vulgus magnū Intēa armī-
geri qui erāt in castro dietim
certo tempore castrum exeun-
tes cum balistis ⁊ bombardis
manualib; per decliuum mon-
tis descēdebāt supra opidum
in phidos iacula pro posse iatiē-
tes ⁊ vice reciproca idē ab he-
reticis expectātes. Quadā autē
die cum nostri more solito a
castro descēderent inter se Ju-
deum quēdam habuerūt in ma-
nualib; bombardis tritum sa-
tis. Vidētes h̄ereticos nostros
statim ad ecclesiam opidi cu-
currerunt ymaginem cristi de
monti olpuete qui ibi effigia-
tus erat in lapides vel coctis la-
tibus de ecclesia ad plateam
ut nostri cōspicerent iuriā
traxerūt. Vidētib; q; nostris
quid malignū nouū p̄tende-
rūt vidērūt q; ymaginē salua-
toris manib; protēsis orantē
quidam p̄fidus accessit ap̄ius
⁊ educto gladio clamauit al-
ta voce ad nostros deus ille.
Ecce inq̄t deus vester. Si pla-
cet libēt se. Et ita illico caput
imagini attriuit. Quo viso
Iudeus bombardā suam ad
iactum disposuit ⁊ ad cristia-
nos ait. Quāq̄ alterius sim fi-
dei a vob; tamē pro posse fidē v-

stram defendā. Ignem igitur
machina immisit et primo ie-
du reū hereticum om̄ibus mirā-
tib; Iudeus tetigit ⁊ occidit.
Altera die mirabile aliud cōti-
git. fuit in castro fatuus qdā
a natuitate amosus ⁊ loquax
satis. q̄ quotidie cupiebat cu
predictis armigeris e castro
exire ⁊ singulare certamen p̄-
fidis minabatur hereticis intē-
tare quam ob rez custodieba-
tur multum ne exiret castrū.
Capta autē quadam die opor-
tunitate quādo portarius ppe-
portam non es̄ inuenit modū
per clauēs aut aliū ita ut om̄i-
bus ignorantib; castrum exi-
ret. Descēdit igitur p̄ deuexum
montis p̄mo cucurrit fuste az-
repta prope opidū stātes he-
reticos importunis verb; ⁊ icti-
bus inuasit. Qui eductis gla-
dijs se defenderūt ⁊ fatuū ima-
nissimis vulneib; quorū cicā-
trices vidi post modū. vsq; ad
mortem ut putabant p̄cisse-
runt. Cecidit igitur pauper cu-
lus xpi ⁊ recedentib; hereticis
diu iacuit volutatus i sāguine
ap̄rio tandem autē resumptis
viribus surrexit castrū appro-
pinq̄are ascendendo cepit ⁊
in menijs custodes stupebāt.
vnde ⁊ quando fatuus castrū
exiuit. Sibi igitur ap̄ientes

cū fetalibus vulneribus sauci
atū repierūt. Nā int̄ cetera lo
ca circa mamillas totaliter p
fossus gladijs extitit. qui loc⁹
vlnus cum pfundū fuerit. le
talem semp solet leſionez reci
pe. Habiuit autē fatuus semp
in fumo odio iudeos. plus tñ
hereticos. Cūq; fuisset quidā
valde exptus in cyruzgia iude
us p medico adductus. hunc
fatuus velut mortē sibi nulla
tenus appropinquare voluit.
Abſit inquit ut ab heretico sa
ner. sed ad co cum in coquina
cucurrit. offam efuriēs secū co
medit. et infra paucos dies si
ne ligaturā a arte medicine sa
natus fuit. oīm iudicio solum
diuinit⁹. qz nullo fere hūano
adiutus pfidio. Fuerūt aliqn̄
in praga ex pte Bas. Concilij
transmissi dñi Episcopi Cōstā
tien. prouit̄. Rothomagen.
Epus Augusten. Archidiacono
nus barſinonen. Decan⁹ Tu
ronen. Et multi doctores dñi
a hūani iuris cū familia mltā.
hūili apparatu oēs a clerica
li. ut conarētur reducere perfi
dos s̄b treugis. quas habebāt
ad gremiū sac̄te ecclesie. pte
lebatuz aut̄ diēta multis ebo
madib; a mensibus. ppter du
ritiem phdoz. ingraſſabat̄ in
populo actu pestilētia validis

ſima que dietim centena circi
ter hoim necabat. Spectaculū
tūc deus miratibus oībus pfi
dis fecit in hoſpicio nroz. ut li
cet in oib⁹ adiacentibus p̄m
quis a distantib; domib; pe
stilētia regnaret valide. Nūq;
tñ domū pfatā fidelū intrauit.
nec p totū decursū pntie eorū
quisq; mortuus nec peste i mi
nimo tact⁹ fuit. Sileo ne no
tam incuriā fauoris excessiui. de
sup̄iore ouentus fr̄arenste
mēb reformato in nro ordine.
qui oībus diebus vite sue in
teger obseruator sue regule
deuotus vsq; ad finem pman
sit. Quō in cōuētū eodem ab he
reticis captus constātissime fi
dem catholica; tenuit. a in ſua
patientia tam equo animo ro
gum ſuſtinuit. ut perſidi ſatezē
tur ei in mortis piculo ſimile
inter nostros non reſiſſe.

Explicit liber tertius
formicarū de falſis
a illuſorijs viſiōib;.

Incipit liber quartus fornicarij: principaliter de virtutibus perfectorum operacionibus.

Engrediendo quantum in ordine libellum de virtutibus perfectorum operacionibus principaliter: et de negligenter agentibus circa talia. Primo loco de fornicariis occurrit hec earum proprietates: quod in processu etatis sue multum inter se differunt. quod quedam sunt in omnis. Alie vero miculi nati noviter. Alie vero modo generare possunt et opera exercere valida proficiunt in spiritu alio. hic modo nobis insinuat ut quemadmodum fornicarii crescunt in corpore. Ita nos augmentum capiamus in anima de quali dei percursor nobis exemplar edidit ubi de eo luce. i. dicitur. Puer crescebat et confortabatur spiritu. Et ibidem secundo. de eodem quem predixerat dicitur. Puer autem crescebat et confortabatur plenius sapientia: et gratia dei erat in illo. de duobus deinceps iterum ibi sequitur. Iustus perficiebat sapientiam et etatem. et gratia apud deum et homines. Non quod ipsa christi humanitas augmentum gratie supersuperet. Sed ut gregorius nazianzenus dicit quod gratia quam in summa plenitudine in conceptione accepit. paulatinum manifestabatur per hominibus. Et ut Theophilus super eodem ait. Quia naturalis lex respicit hominem sensu maiore uti quam etas corporis patiatur. Erat itaque verbum factum homo perfectus: cum sit virtus et sapientia patris. **V**erum quia dandum erat aliquid nostre nature moribus. ne aliquid extraneum a videntibus reputetur: tanquam homo paulatim crescente corpore manifestabat seipsum. et quotidie sapientior ab audientibus et videtibus celebratur. De hoc augmento morali virtutum ita dicit apostolus ad Ephesios. Veritatem facientes in caritate crescimus in illo per omnia qui est caput christus principium autem huius augmenti virtus semetipsum est verbum dei quo augmento commendat Colocensis. i. ubi ait. Verbum veritatis evangelii pervenit ad vos hic et in universo mundo est: et fructificat et crescit in vobis ex ea die qua audistis et cognovistis gratiam dei in veritate. Hoc enim semine parit vel fructificat iuxta predicationes mentium que male vel bene excoluntur pluvia dei gratie. et aratro libertatis arbitrij: quod facere potest id quod in se est utendo benedictis naturalibus. vel negligentem vel ceruicose se iustis gerendo. Voluit hoc denotare

verbum dei a quo omnia verba veritatis primo emanant: cum Mathei decimotercio De seminatore seminanti et de fructu neglecto aut habito. ita parabolam exponendo concludit. Qui in terram bonam seminatus est. hic est qui audit verbum et intelligit et fructum affert et facit: aliud quidem centesimum. aliud autem sexagesimum. aliud vero tricesimum. Ex his etiam auctoritatibus iam per allegatis ipse beatus Augustinus et imitatores sui pedem fixerunt. distinguendo caritatis gradum triplicem. Incipientem proficientem. et perfectam: sicut inuenitur etiam in omnibus animalibus. ortus eorum. proventus. et perfectio status clementi. **Piger** Valesne de tibi notorum hominum numero quemque in medium producere: qui a primeua etate sua statum baptismalis innocentie in vite spiritualis perfectione usque ad senectutem perduxerit. **Theologus** Cum nemo secundum legem communem nouerit an odio vel amore dignus sit ut Salomon prudentissimus dicit Ecclesiastes nono. Minus ego de alieno seruo iudicare audeo. Verum

tamen. quia tamen de coniectura humana questione: ut putato intelligis. tales multos vidi presertim de virginum dignitate excellentia ac statu: de quibus nonnulla superius mentionem in locis pluribus feci et infra faciam que baptismalem innocentiam suauerunt usque ad vltimum senium. et a mortalibus peccatis innoxie ut in domino omnium spero in habundantia meritorum sepulchris defuncte intrauerunt. **Piger** Sacre scripture repugnare videris: qui feminas viris in bonitate preponis. Num Ecclesiastici quadagesimo secundo dicit sapiens. Melior est iniquitas viri quam benefaciens mulier. Et Ecclesiasticus septimo dicit. Virum de mille unum reperi. mulierem ex omnibus non inueni. **Silencio** pertraheo breuitatis gracia que de feminis sapientes mala dicunt. **Theologus** Non maiorem feminarum multitudinem quam virosum saluo: quia illud agnoscere solius dei est de quo oramus. deus cui soli cognitus est numerus electorum in superna felicitate locandus: sed quia timor dei a verecundia de peccato. ac de occupatione a temporalium cura.

Liber

Quartus

ac libertatis male priuaco. pl⁹
sibi omniū in locis ubi fui
feminis vendicantur q̄ in vi
ris. Idcirco de talibus loquor
q̄rum noticiam habui in ofe
sione et aliter. **S**tat aut aliu
quēpiam maiorez multitudi
nē viroz agnoscere: qd non
abnego. Preterea te remitto
ad ea que disserui ubi sup̄ h
bro. iij. ca. iij. Tibi dixi nō vi
delicet esse reprehendēdū sexū
quem dē9 creauit: s̄ in sexu vi
tū si adesset. eadē lege. nō vir
eo bon⁹ est. quia homo: s̄ qz
virtuosus. **A**d primā aut au
ctoritatē r̄ndēdo noueris qz
scdm littē sensū h̄c auctorita
et ei⁹ intellectus a prioru verfu
dependz. et ex eo qd statim seq̄
tur. Quoz sensus est qz tui
us est quo ad castitatis custo
diam cohabitāe in quo viro
q̄ mulier benefatiēti. vñ text⁹
sic se h̄. **O**im hominū noli in
tendē in sp̄: et in medio mulie
rū noli cōmorari. **D**e westimē
tis em̄ pcedit tinea: et a mulie
re iniquitas viri. **M**elior est in
quitas viri q̄ mulier b̄nfatiēs:
et mulier cōfundens in obpro
briū. **N**ūc sensū glō. in t̄line
alis innuit cū capite hui⁹ tre
sic p̄mittit: docet nos hic puri
tatem cordis et corporis seruare
Tn glō. margin alis aliū sen

Capitulū

Primū

sum tradit moralem: nec tuo
nec meo contrariū pposito. ut
sit intellect⁹ littē. **M**elior id
est vtilior est iniquitas. id est
lapsus viri. supple p discrecio
nem postmodū hūiliter resur
gentis: q̄ mulier benefatiēs
id ē q̄ min⁹ prudēs b̄nfatiēs.
et de b̄nfatiendo indiscrete pre
sumens. **N**ō glō. dicit: vir in
hoc loco fortis et discretus vo
catur. **M**ulier mens infirma
et indiscreta. **E**t sepe contingit
ut discret⁹ labatur in culpaz.
Infirmus exhibeat opacoem
bonā. **S**ed indiscret⁹ de h̄is
suis supbiens gr̄u⁹ cadit. dis
cretus penitens ad discreciois
regulā redit: et de cetero forti
us et caut⁹ agit. **S**epe em̄ cul
pa fortū fit occasio virtutis:
et virtus infirmorum occasio
peccā. **P**orro si secūda auctori
tate oēs feminas dānaē volu
eris: ip̄i scripturē a cre aduer
saberis et s̄ctoꝝ cathologo q̄
virgines cōiugatas et matro
nas canoīsat i innumera mul
titudine. nisi ut quidā exponūt
et glō. innuere videtur de care
tia originalis peccā. auctoita
tem intelleris: a quo solus
xp̄us homo innox⁹ extitit. de
quo scrupulo multorum me
nūc non occupo. **S**ensus igit
tur littere multiplex eē potest:

et nullus pro tuo intellectu pri-
mus est iam pertractus de origi-
nali peccato. Secundus est. quod in
opacoe virorum pauce mulie-
res constantes sunt. Vnde glo-
interlinealis dicit. **M**ulier a
mollitie molles et inconstantes
signat. Et scilicet hoc viri in-
constantes quorum multi sunt quia
stultorum numerus est infinitus
Ecce autem primo per mulierem
intelligerentur sicuti sexus fe-
mineus. Tertius sensus est lit-
teralis que glossa sic de aucto-
re auctoritatis ipsius exprimit.
Cum vix de paucis viris bo-
nos inuenerim. ita ut in mille
vix potuerit inueniri mulie-
rem bonam omnino inuenire
non potui. quia me omnes ad
luxuriam non ad virtutes de-
duxerunt. Quartus sensus est
quod mulier ad incontinentie vi-
tium promior est viro. Vnde
glossa subdit. Cum cor hominis
ab adolescentia ad malitiam
diligenter est appositum. et
pene omnes offenderint deum.
in hac ruina generis humani
facilior ad casum est mulier.
Vnde poeta. varium et muta-
bile semper femina. Quintus
sensus est secundum Nicolaum de ly-
ra. quod pauce mulieres sint vir-
tuose respectu virorum. sicut
dicitur communiter nullum esse

in ecclesia quando valde pau-
ci sunt ibi respectu multitudi-
nis que solet conuenire. et per
tale modum dicitur. in philosophico.
Quod modicum distat. quasi ni-
hil computatur. Sextus sen-
sus est secundum glossam interlinealem
quod per virum ratio vel fortis.
Nam vir a virtute fortes de-
notat. per mulierem sensualitas
signatur cui ratio preponitur.
Est autem sensualitas perpetue cor-
ruptionis licet ratione possit re-
gulari. **P**iger. Est ergo ne-
cessarium peccatum fornicationis vel adulte-
rii in viro maius quam in femina.
Theologus. Rursus sanctus
doctor in iiij. dist. xxxv. se ha-
bent ut excedentia et excessiva. quod
in muliere est plus de humore
et ideo sunt magis ductibiles
a concupiscentiis. Sed in viro
plus est de calore qui concupi-
scentiam excitat. Sed tamen sim-
pliciter loquendo ceteris pari-
bus vir in simplici fornicatio-
ne plus peccat quam mulier. quia
habet plus de rationis bono.
que preualet quibuslibet mo-
tibus corporali passionum. Si
quantum ad lesionem matrimo-
nii. plus peccat mulier quam vir.
tum quia hoc plus est contra
legem nature. quia nunquam li-
cuit mulieri habere plures viros.
Secus est de viris respectu mulierum.

tum qz magis nocz pli quā incerta; facit. Et qz lesio matrimonij pctm est graui? qz simplex fornicatio. Ido simpli-
citer loquēdo pl? peccat muli-
er adultera qz vir adult. cetis
parib?. Nec fact? Tho. ymo
dñs Albtus cui i hac materia
p qnto naturalis est premul-
tis ē credēdū: dicit libro. ix. de
aiatib? tractatu. i. ca. i. Quan-
to inquit puelle caste sunt et
auertūt aim: stāt vsqz ad an-
tiq̄tatē vltima; qz nunq̄ pol-
luūtur. neqz expiūtur coitus
delectacōez. a hoc fit etiā; in
marib? h raro. Quedā autem
hnt ex vico oplexionis. Alie
ex disposicōe oplexionis. Et ca.
ij. dicit. Sūt tñ quedā mulie-
res sicci corpis: quib? vno ac-
cidit mense menstruu. a alio
non. Et quas dā ego vidi vir-
gines castas. ieiunjs et vigi-
lijs macerātes corpa: quibus
nunq̄ accidit mēstruu in plu-
ribus mētib? p multos ānos.
et ex hoc non infirmabantur.
Nec ille. Ex quib? ptz. quātū
valet in religiof virtus tpan-
tie. que tāta munditiā nedum
in alma: v? etiam oseruat in
corpe. Causas aut in feminis
maioris et minoris otinencie
videre potes ibidē libro. xvij.
tractatu. ij. ca. iij. Cur videli-

cet virgines aliquā latius tēp-
tantur. et cōiugate post pluri-
mā plificacōez min? et familia:
ex quib? p̄fate virtutis tpan-
tie decus elici pōt. S; nota qz
addit vbi pri? Albtus. a au-
tunt animū a cogitacōibus
vneris. qz ut ibide; p̄mittit
Rememoracō coitus excitat
appetitū: qz actū aime multū
variat corp? Rolo tñ vltis
sordib? vneris occupemur:
ista sufficiant.

Capitulu Secūdū

Oua formica generat
que colore sūt alba.
quātitate pua: rotun-
da. oblonga. et colūnalia. Quo-
rū noie fruct? pnt intelligi no-
uella tenet. vñ sup isto Job
xxxix. Strutio derelinquit in
terra oua sua. tu forte in pul-
uere calefacis ea. dicit beatus
greg. xxxi. li. mora. Quid per
oua nisi teneā a dhuc ples ex-
primitur. q̄ diu fouenda est.
ut ad viuū volatile per duca-
tur. Oua quippe insensibilia
in semetip̄ sūt: sed tamē cale-
facta. in vniis volatilib? ouer-
tuntur. Ita nimirū puuli audi-
tores ac filij certū est qz frigi-
di insensibilesqz remanēt: nī
si doctoris sui sollicita exhorta-
cōe calefiāt. Ne iḡ derelicti in
sua insensibilitate corpescant.

assidua doctorum voce fouendi
fuit: quousque valeant per intelli-
gentiam vivere. et per contempla-
tionem volare. **O**ua in terra dere-
liquisse est nullum celestis vite
filiis exemplum prebere. **T**u forsi-
tan in puluere calefacis ea ac
si dicat: ut ego quod illa in puluere
calefacio. quia scilicet puulorum ani-
mas et in medio peccatorum po-
sitas amoris mei igne succen-
do. **Q**uia igitur iuxta ista: be-
ati greges. sententiam per oua bono-
rum operum fructus exprimentur:
ita per albedinem puritatem. et ouo-
rum longitudinem. tres condi-
tiones bonis operibus necessarie in-
telliguntur. ut sint per innocentiam
mitis. per humilitatem
pauca. et in perseverantia longa. **T**a-
lia enim opera deus et sui sancti
remunerare sepe solent misericor-
diose supra legem communem.
Piger. **E**xempla de hoc po-
scio. **C**hrylogus. **T**ype quo
in universitate Coloniensi no-
stre facultatis primum studens
fui: nobilem iuvenem quendam
studentem artes ad cultum. et in
verbis pedagogo suo teste
et me qui confessor suus fui. si
dedignum valde huius relati-
one didici que sequuntur. **F**uit
inquit nomen circa ercklentis in
partibus inferioribus almanie
quidam secularis simplicia

nus qui per orationes et ieiunia sepe solebat beate virgi-
barbare prestare specialia ob-
sequia in quibus ipse exorabat
simpliciter humiliter et perseve-
ranter. ut sibi virginis interces-
sione donaretur sine sacramen-
tis penitentiae et eucharistiae ex
hac vita non migrare. **P**rimo ce-
perunt interea terra prefata et ad-
iacentem patriam guerre duorum
nobilium. se ubi poterant in re-
bus et hominibus ad invicem in-
vadentium. **C**aptivatus autem
vna die dominus vnus ex eisdem
fui adversarius plures viros. in-
ter quos etiam beate barbae
famulus detentus est. et vna
cum aliis inturritus est. **A**d-
debantur quod dietim novum cap-
tivi veteribus. **E**t victus qui
parcissimus fuit et inhumanus
ex caristia non augebatur. sed
minuebatur quotidie: adeo ut
per fame et media multi aliquo-
ties mortui in carcere repiren-
tur. **E**t ne fetore reliquos lede-
rent: per custodes carceris eici-
ebantur. **I**nter deficientes autem
pre fame ille cepit esse beate
barbare fidelis: qui prope ad
duodecimum diem vel circiter vlti-
mum humane naturae fortitudinis si-
ne cibo vivebat. **Q**uem cum custo-
des carceris sepe vidissent et in-
dicassent in crastinum moriturum.

velut alios eittendū. p̄telacō
nem vite tandē admirantes ei
dixerūt Quō que sum? accidit
nob̄ tecum dicitō. vlt̄r̄ hūanā
valitudinez iam tot dieb? m̄
hil gustasti. mortuo similior
es q̄ viuo. nec vlla spes est de
tua qualescētia. ynde ergo vi
uis diuici? alijs. Qui respōdit.
Sudū a vobis desideravi ut sa
cerdote v̄cato. p̄fiterer. ⁊ via
ticū fumerē fidelū. s̄ pro dīcō
nem verentes. mibi petītū de
negastis. b̄tē barbare diu ser
uus extiti. q̄ me sine dictis sac
mētis scito te migrare nō finit
Quo audito capitaneū castrī
acceserūt. historiaz narraue
rūt. ⁊ difficult̄ ut cōfessor ad
mittētur obtinuerūt. Confes
sione sacramentali igitur per
acta mori non poterat. quem
b̄tā virgo sui sp̄s̄i viatico p̄
muniri volebat. Nā ex his fa
me carmib? moribund? iace
bat. sanari alias nequibat. ⁊
mori nemo dābat Tūc iterū
ad custodes clamabat. viati
cū queso p̄ sacerdotē mibi porri
gicūētis. ⁊ proculdubio v̄s
fastidio. ⁊ ego mortis dolori
b? carebo. Admiss? est igitur
sacerdos cū diuīssimo eucari
stie sacramēto. quo munitus
infirmus. statim requieuit in
pace. **Piger.** In hoc loco cō

probaē videris fidē esse adhi
bendā quibus dā nouis scōz
legendis que sonant p̄mia q̄
daz eos consecuturos q̄ certū
eis obsequiū prestauerit an
nuatim vel dietim. que tñ quī
dam theologie tue fautores
sup̄sticōem sape dicunt. ⁊ se
in istis fundare fatuū esse af
firmāt. Tū qz talia nō in anti
quīs passionālib? ⁊ libris. s̄
solū in nouis repiri autumāt.
ab hīs quī in fauorez vel cau
sa auaricie talia de p̄prio po
fuisse videntur. tū qz si ita est
ut legende canūt. viuentes s̄
ete licz morturi pro se venerā
tibus orassent. p̄sup̄cione tñ
dignū acceptasse viderentur
in hoc. cū nemo sciat anodio
vel amoē dign? tū etiam qz
si in talibus spebus de adiuto
rio in extremis p̄ scōs haben
do se quis tanq̄ indubitāter
id cōsequeretur fundaret. ex
hoc multi p̄ius p̄m̄et cogi
tātes si finis bon? erit. totum
expeditum erit negociū viue
di. **Thxolog?** Vellem q̄
mente reuolueres id qd̄ sup̄
libro. ij. ca. iij. de fratre misera
bilit̄ mortuo audisti. qui b̄tē
barbaē obsequia neglexit so
lita. vñ nequaq̄ eis assencio
quos tu allegas quos errare
puto. Et ut eoz solūa motiua:

perirent.

ecōtra noueris similia in anti
q̄s ⁊ approbatis libris repiri
Nā eusebii cesariensis eccl̄astica
historia quā de greco in lati
nū bt̄us Jeromim⁹ trāstulit li
bro sexto de scā potānea nobi
lissimā virgīne sic habet; **C**ū ba
silides vn⁹ ex hīs q̄b⁹ implei
spiculatoris officiū mos ē. su
sceptā potāneā odēnata; p̄ fi
de ad mortē ducer; ad suppli
ciū. ac multitudo ipudicōz pi
ter ⁊ impioz potānee verba
iniurijs conarētur illudē. **A**c
q̄la enī iudex oīminatus fueāt
virginis castitati; q̄ eā vel cru
delissimis gladiatoib⁹ vel im
pudicissimis lenōib⁹ daret.
Basilides ei⁹ carnisfex abige
re impudētius irruētēs ac de
turbaē cepit hūanitatē ⁊ mi
seratiōis obtētū. **A**t illa religi
osū viri votū erga se et apoli
tum hūanitatē aplexata. **C**er
tus esto inq̄t q̄ cū abiero ad
dominū meū. sine mora boni
huius tibi remuneracōe compa
bo. **M**igrās autē p̄ picis cali
de supfusione. die tertia no
ctu basilidi apparuit. et capi
ti suo coronā impoſuit dicens.
deprecata; se pro ipō dominū
et impetrasse. ut fm q̄ scriptū
est qui recipit martirē. merce
de martiris cōseq̄tur. **E**t addi
dit Eusebius. postq̄ basilidē

quēſitiōe ⁊ p̄ fide decapitatōe p
orauit. **S**i ⁊ alijs inq̄t pluib⁹
p̄ illō tps p̄secutiōis sc̄i apud
Alexandriā potānea odisapul
fuis cū q̄b⁹ verbo dei i origenis
scola op̄ am dederat potāneā si
mile mun⁹ tradit⁹ p̄stitisse. al
listēs eis p̄ visum ⁊ coronas
martiri⁹ impetratas a dño de
ferēs. **L**egēdam demiq̄ beati
Omn̄is anachorite sanctissimi
scripsit. Primum sicut in vital
patrum legimus tā p̄fenuci⁹
sc̄issimus vir greco sermonē.
q̄ venerabilis prudentissim⁹
q̄ viz Bregō in gestis narra
uit ⁊ tandē ab alio i vital pa
trū in latinū trāslata ē. **V**bi sic
i fine habetur. hec est ait Om̄i
frius postulatio mea quā im
petraui a dño. **S**i q̄s oblatiō
nē ob amorē noīs mei an con
spectū dñi nr̄i ihu xp̄i imolat.
ab oī tēpestate dyabolica a vi
culo p̄uitatis hūane liber exi
stet. at; cū sanctis angelis in
regno celozū eterne heredita
tis capax fiet. **S**i quis obla
tiōe; non valet offerre. vel p̄
inopia redimere. ille p̄ amorē
meo p̄ amore dñi elemosinā
paup̄i tribuat. ⁊ ego orabo p̄
eo i oſp̄cū dei ut dign⁹ in cele
stib⁹ vita sup̄na p̄frui valeat.
Si q̄s nec oblatiōe; nec elemo
sinā pōt offerre p̄ caritate mea

in cēsum dño deo nro in odo
rem suauitatis offeāt. Et ego
orabo p eo ut gaudiū phēne
possideat. Cui inq̃ pafnuttus.
pat̃ mi nē irasceris si loquar.
Si incensū nec quis habet.
nec facultatis aliquid. vnde
te placare pōt ut tñ tua bñ di
ctōne non careat in quacūq;
tribulacōe te inuocat. Tūc il
le rñdit. Si quis paup̃ in de
serto vel i alio aliquo loco ob
lacōez aut elemosinā seu incē
sum non habz ad immolādū.
surgat ⁊ man⁹ suas ad deū ex
tendat ter dñicam oracōnem
id ē pat̃ noster p me cū inten
ta mente ⁊ noīe sancte trīni
tatis psallat. ego vtro p ipso
ad dominū intercedo ut vite ce
lestis mereatur p̃cipue fieri
cū oībus sanctis dei. Nec ibi.
Preterea publice canitur i ec
clesia omumē satis ⁊ in nro. ⁊
dñe de btā kathēma in laus
anthiphonis cū decollaiā de
buit. Expecto p te gladiū ih̃x
su xpe rex bone. tñ meū collo
ca in paradiso spūm. ⁊ fac mīaz
meā agentibus memoriā. vñ
de celo insonit. Dem electa
mea vñ. intra thalamū spō
si tui. Que postulas impetra
st. qui te laudant salui fiant.
Et in p̃mno ibidē dicitur. Im
minete passiōe virgo. h̃c int̃

serit. assequatur ih̃u bone qđ
a te petierit. suo quisq̃ in
agone memōe mei fuerit. In
hoc caput amputatur. ⁊ simi
lia. Legim⁹ adhuc in legen
da de scō fundatore nostri ⁊
dñis dñico. qđ frēs eū iam mo
riturū circūstantes se vidēdo
priuari pio patre. amare fle
uerunt. Quos solans ait. no
lite plorare filij carissimi. nec
vos mea corpalis turbz disces
sio. In loco ad quem vado vti
lior vobis ero qđ hic fuerim.
post mortē aduocatū me poti
orem habebitis qđ in hac vi
ta habere possētis. Nec quisq̃
doctoz qui in eodē ordine ex
cellentissimi fuerūt. p̃fatas le
gendas calumniatus est. Si
cit in sup̃ scūs doctoz in. iij. di.
xv. q̃rti. q. iij. ar. ij. Quāuis su
piores facti in patria sint ma
gis deo accepti qđ inferiores.
vñ tñ est etiam minores sā
ctos interdū orare ap̃t quin
qz causas. ⁊ statim p tertia
assignat quia inquit quibus
dam scīs datū est i aliquibus
spēalib⁹ caus⁹ p̃cipue patro
cinari. sicut factō Anthomo
ad ignem infernalem. Nec il
le. Vides igitur qđ vtrā scrip
ta. qđ famosi viri. sanctis spe
talia de quib⁹ meruerāt pro
nobis a deo obtinuisse. Et cū

in luce sit deump eos super natura in vita eorum multa prodigia fecisse. Cur non pari modo credatur qd de sua pdestinacōne certi. sine humilitatis preiudicio ab eo quem summe dilexerunt. talia fidenter de quibus ambigis precibus obtinuisse. Multi enim certum est ex speciali priuilegio se in caritate esse. et donum perseverantie se habituros finaliter non dubitarunt. Nec tamen in talium sanctorum impetratis priuilegijs presumere debemus. ut sine fallo eis modica exhibendo. tandem omnino saluemur. quantumq; etiam male interim egerimus. absit hic a fidelium cordibus intellectus. si domino deo et suis sanctis bona spectatilibus seruicij obsequi debemus. medio tempore operibus bonis. scdm beati petri mandatum certam faciendo vocacōem nostram.

Capitulum Tercium

Ova fornicarum sunt odorisera. et quibusdam animalibus infirmis medicina. Audisti parum antea ex gregoiano intellectu. Per ova opera bona. et per odorem

fame redolentiam iuxta apostolum debere intelligi. Et qd sima protectione muniti non humana. dei nouelli filij etiam in medio seculi de puerili vita ad robur virile cum virtutum copia crescunt. **P**iger. Et se perfectum in medio naonis prauae et peruerse puto plus esse miraculum qd sit humanum. **T**heologus. Bene sentis. Sed quidam etiam meo tempore tales reperiuntur. Fuit enim meo tempore quidam miles in armis utriusq; hominis valde tritus. Hoarus nomine. de quo supra libro primo cap. xii. tibi mencionem partim feci. Hic in iuuentute nutritus fuit in cuiusdam Comitis curia ubi blasphemare a deo fuit consuetum. ut in omni dicto perne verbum blasphemiam notalem emittetur a ceteris nobilibus. que corruptela puto gentem theuthonicam intrauit. ex malo intellectu vnius articuli heresis waldensium. qui est. qd in nullo casu iurare licet. In lingua autem theuthonica que in proprijs vocabulis multum deficit. idem et vnum vocabulum habet iurare et blasphemare. Et ut nullus notaretur esse waldensis ex leuitateq; mimorum et prauitate euenit

ut blasphemiam in verbis per christi membra verba vel officia honesta vel verenda animis assueta sit in ore multorum. **H**itum huius vicij pessimi postquam miles se didicit habere sepius conscientia ductus firmiter animo statuit talia dediscere et abnegare. Et cum diu se cum pugnassemus. tunc precipue lubri ce lingue et vicio molito vicij frequenter subiacebat. **P**etuit igitur a sacerdote suo confessor ut sibi penitentiam aliquam contra tale viciu imponeret. ut eandem faciens per dei adiutorium viciu eradicare valer. **C**ui confessor satis facilem nescio quam satisfactioem inuenit. que viciu predictu in modico quidam amputauit. sed ad radicem nequaquam deuenit. **Q**uod videns christi tyro. sibi ipsi penitentiam inuenit tale. ut quotiescumque blasphemiam aliquos suu exiret. tot diebus deinceps a carnibus abstinere vellet. Et ne ex inadvertentia aliqui multa manerent blasphemias famulis suis inuenit districte. ut vices et quotas notarent blasphemiarum. et easdem domino non celarent. **Q**uas notas dominus licet in curia precipue morantibus cuiusdam principis qui est electorū unus sacri imperij. tunc fere dimidio anno aliquando ex imposita sibi penitentia carnes non gu-

statuit. **Q**ua veritatē ex abstinentia ita per diuinam gratiam viciu blasphemie eruit radicitus. ut tunc quo postmodum viri noticiam habui. nec minimū verbum ab ore eius audierim quod preteritū facinus notare valer. **A**udui a viro quodam ostentant alio si bene memorie occurrat de ciuitate Augustensi. quod simili habituatus vicio sibi penam tale indixit ut quoties blasphemias suos exiret. statim vel eadem die propriis manibus guttas sanguinis officio siue stilo ferreo mediante extrahere vellet. **F**ecit igitur et sanatus est tandem. **N**oc anno de quodam prudenti viro fide digno consulatus opipidi in mēmingen Augustensium dioceſis audiui. quidem se videns ad blasphemias assuetum vult quotiescumque blasphemiam diceret vel dei nomē irreuerenter nominaret. eadem die permanere se sine dispensatione a vini usu promissit. **Q**uo fuato. a crimine liberatus est et a consuetudine mala. **R**e memoria digna perpetua fecit meo tempore Rex romanorum Ruptus qui antea comes fuerat palatinus. hic vir bone fuit conscientie. religiosus suam regulam seruantibus gratiosissimus. zelator iustitie et persecutor eorum qui honori derogabant diuino.

Electus autem in Romanorum
rex; ciuitates impiales visi-
tare cepit in negotiis reipubli-
ce. Cum igitur ciuitatem intri-
ret Spirensem cum comitatu
non modico: multitudo pro-
scriptorum et exulorum a di-
cta ciuitate se caballo regis
appropinquaret cum insedit pha-
leras et apparatus tetigerunt.
et sic ciuitatem cum principe
intrauerunt. Est enim consue-
tudo germanie ut prescripti a ci-
uitatibus sub spe obtinende
gratie per preces intraturi prin-
cipes se eidem iungant intrati ciui-
tatem aliquam: et postmodum
actoribus collectis principa-
libus princeps causas prescrip-
torum auditis. solet pro reis
intercedere si placet vel filere
si libet. Consulatu igitur ciui-
tatum accersito: Rex omnium
qui sub sua tutela ciuitatem
intrauerant. causas demerito-
rum audire volebat primum
Maria igitur referebatur et
diuersorum crimina quia satis
que tamen ut vulgari modo loqui-
mur non erant infamia iuxta se-
culari iusticia; ut de furto vel
de latrocinio ad mortem. quod
ibi rota vindicatur. de heresi
de abhominacione vicij contra natu-
ram nec de similibus; sed de alijs cri-
minibus homicidij. vulneracionis

discordie et similibus. Tandem
autem per concordes ciuitatis et adia-
centium partium amici interces-
serunt per quodam de Spira
nato: qui vna cum alijs ciuita-
tem intrauerat vir non infimi
genus ut securus demceps ma-
nere posset. Volente autem re-
ligioso principe omnino causam
exulacionis istius scire: dictum
est et vere quodam in ludico
blasphemassse deum non semel
sed sepe. Tunc zelo domini hominis
motus rex subintulit rogami-
na fundenda pro omnibus alijs
isto dempto. Alij inquit caris-
simi ciues in homines peccau-
erunt: supplex peto hominibus
talibus parcere velitis. Pro
isto vero qui deum blasphema-
uit et in creatorem suum vir
sue ire rector sit: nihil interce-
do et ita miser iste exul iteran-
do factus est a loco natiuo.

Piger. Video quod opera tali-
um virorum fortium merito
compantur ouis odoriferis:
que intuentes alij egroti mo-
ribus fometa et medicamina
salutis valent adipisci. Vi-
detur insuper in hijs magna
multorum virorum secularium
negligentia: qui in similibus
assuefacti vicij. conatum ea-
dem eradicandi vicia adhi-
bere nolunt vel negligunt.

Theologus: Animofitas et
 ostantia horum de quibus audi-
 sti. et conatus eorum ad expur-
 gandum vicia plurimum comen-
 dandum est. si si gratia dei non princi-
 paliter coopata fuisset talibus.
 iugo malicie pressi tales omnes
 succubissent. sine me autem et
 bene veritas nihil potestis fa-
 cere. Sunt tamen quedam alia vitia
 tria potissime. In quibus nisi mag-
 na dei assistit gratia. eradicari vix
 possunt ab hominum cordibus. Philo-
 capto virum in mulieribus. et mu-
 lierum vice versa in viris. De te-
 ra illicite ac quaesitaz rerum temporalium.
 Et iuete a ira que vocatur odi-
 um vel inuidia. De postremo
 in occurrit nunc exemplum. Noui
 aliquem militem multum in armis
 strenuum de episcopatu Constantiensi
 hic misericors in pauperibus.
 pius in ecclesiis et sacramentis
 ecclesiasticis satis affectus ex-
 titit. Accidit autem ut quidam ali-
 us sibi iniuriam faceret potentia
 forte equali vallatus. Iratus est
 igitur lesus. et ira creuit in odi-
 um. Facta quoque est trabs de festuca.
 Quod miles intuens sauciata vi-
 delicet esse propria animam luto est vin-
 dicte. Confessorem prudentem adiit
 vicem fratrem Conradum de prus-
 sia nostri ordinis primum reforma-
 torem in theuthonia vix omni
 laude dignum. Qui postquam intel-

lexit animam ostantis esse vul-
 nerata ad mortem ait. Domine mi-
 hi dimiseritis primo delicta ra-
 corum scilicet salua vestra iustitia qua
 coram legitimo iudice pleque
 iuste poteritis. nec vobis di-
 mittere possum vestra peccata. Sua
 sit itaque pars anime que potuit si-
 nihil vel modicum proficere nisi quod
 re se patientem sustinuit. Tamen
 confessor eum non absoluit sed
 stigmatibus christi quique infig-
 nis passionis eius per gratiam im-
 petrandam que cor durum emolli-
 rent. quique oraciones dominicas que
 tidie dicere iniunxit. Recessit
 igitur miles satis tristis et im-
 penitens. licet multa deuote pro-
 ficeret. Et vix sex menses elapsi
 sunt ut mihi sponte confessus est.
 quando rediit opunctus et contritus
 beneficium penitentiae integre ha-
 bere meruit a patre prefato.

Capitulum Quartum

Incrementum oua for-
 micarum suscipiunt in lo-
 co calido et versus so-
 lem. vbi posita a putribus. pri-
 mo in vermes albos. et deinde
 in formicam proficiunt. videtur
 enim divina inspiracione minutis
 hiis datum animalibus ut senti-
 ant propriam virtutem non suffi-
 cere ad proficiendum plenius nisi
 celestium radiorum solarium fuerit
 fons calore. certum etenim est

omnem corporalem animan-
tium vitam a sole provenire pri-
mum. **H**omo enim generat
hominem et sol subaudi dis-
ponendo materiam: cui solus
deus animam infundendo:
creat et creando infundit. De
reliquorum vero animalium
vita non dubium quin a sol
calore inducatur: et a superio-
ribus simul et inferioribus cau-
sis originetur: sicut beatus
Dionysius ostendit libro de
divinis nominibus capitulum quar-
to. **H**inc de Strutionis ovium
idem sentire videtur. Sicut
Job de canone dicitur. Tu
foras in pulvere calefacis ea.
scilicet ova strutionis: ubi bea-
tus Gregorius tertio moralium
dicit. Quid enim pulvis nisi
peccator accipitur. Unde et il-
le hostis peccatorum huius per-
ditione faciat: de quo per p-
phetam dicitur serpenti Pul-
vis panis eius. Quid per pul-
verem nisi ipsa iniquorum in-
stabilitas demonstratur: de qua
David ait. Non sic impij non
sic: sed tanquam pulvis quem picit
ventus a facie terre. Ova ergo
domini in pulvere derelicta ca-
lefacit: quia puulorum animas
predicatorum suorum sollicitudi-
ne destitutas etiam in medio
peccatum positas amoris sui

igne succendit. **H**inc est enim
quod plerisque certum est et in me-
dio populorum vivere: et tamen
vitam torpentis populi non
tenere. **H**inc quidam aspiciunt et
malorum turmas non fugere et tamen
super nocte amore flagrare. **H**inc
est quod plurimos certum est ut
ita dixerim in frigore calere. **U**n-
dem nonnulli inter terrenorum
hominum torpores positi super
ne spei desiderijs marcescunt.
Unde inter frigida corda suc-
censi sunt: nisi quia omnipotes de-
us derelicta ova scit etiam in
pulvere calefacere: et frigoris
pristinam insensibilitatem discul-
sa per sensum spiritus vitalis
animare: ut nequaquam iacentia
in infimis torpeant sed in vi-
vis volatilibus versa sese ad
celestia contemplando id est
volando suspendant. **P**er-
ger. **A**udire desidero quomodo
in exemplis nostro factis
tempore talia facta velis com-
probare. **T**heologus. **I**n
prompto responsum habeo.
Anno proxime preterito mi-
hi Decanus de parochia Constan-
tensis dyocesis presbiter ver-
bo et exemplo fidedignus nar-
rauit: quod in opido Marckdorf
unde oriundus fuit in prefa-
ta dyocesi consanguineus ha-
buit inuicula: brandanula:

noīe virgīnez pulcherrimā et
nuptui idoneā q̄ tñ dīma īspi
racōe oīra mozem cōsodalū
et oīm suorū amīcorū castitatē
p̄positū firmaverat aīo īgno
ratib⁹ multis. **I**venērūt igitur
ad eam cōsanguīnei qui virgi
nis et suā pntelam dilatare sta
tuerāt. et ea; molestabant ut
nuptui alicui⁹ viri p̄ thoz le
gitime cōtrahēdū assentiret.
Quā illa rēnuīt dīcēs se xp̄o lo
co viri dēspōsatam. nec velle
nubere ali⁹. **C**ūq; dīetīm īsta
rent notī eius. p̄cipue patru
us ut nuberet. vocavit ip̄a p̄e
fatū decanū velut dī sacerdo
tem et ad eū ait. **Q**ueso veneā
bilis dñe et aīce patruo meo
ī hac mea extrema nēcitate
p̄suadere velitis ut me xp̄o ser
uē ī virgīnitate p̄mittat. q̄
ita illud aīo firmē servare de
liberaui. **I**p̄le em̄ p̄ncīpalior ē
patruus vīc; ī quo hēc petīci
ōnis mee residet difficultas.
Cū autē hoc attēptar; decan⁹
a patruo virgīnis. **I**ste velut
homo seculi rēndit. **R**equa q̄
hoc expedit. **F**emina est. meli
us est ut nubat q̄ ī verecun
diam nrī dīe proximo forni
caria piat. **H**oc rēsum cū vir
go p̄cepiss; nec amplī⁹ ī ho
mine hui⁹ vite se tue rī sperar;.
ad sp̄sū suū xp̄m oracōib⁹

statim ītensīssīmīs ofugit et
eīdē dñō. suam pudicitia ut il
lesa fuaretur cōmendavit. nō
dubitans eū multos modos
habere ī sua potētīa q̄bus eā
custodīret siue p̄ vitā siue p̄
morte; ad que īdifferēs erat.
Et ecce nutu dī lic; p̄ri⁹ fortis
esset robore. statim īfirmari
virgo cepit et lecto decūbere.
dīma q; īspiracōe se scīhī ī bre
uī ab hac luce recipiendā. **C**ū
q; dīctus decan⁹ grā vīsitādī
īfirmam acceder; mīās de ī
opīmata īfirmitate. **I**lla leto
vultu eī dīxit. **D**ñe. vī et cog
natos īterpellavi ut me ī vir
gīnitatis p̄posito xp̄o servare
fīneretis id mīhi dēnegastis.
s; idē cui fīdem fuavi me ex
audīunt. clementior existens
q̄ vī qui hoīes estis. **n**ouei
tis q̄ dīe p̄xima lete moriar.
a xp̄o exaudita. **Q**uo vīso et au
dito pruperūt cōsanguīnei ī
lacrimas. et sequenti dīe vīgo
xp̄i scē ī eo obdormiuit qui ē
sp̄sū virgīnū. **S**ūt vīx duo
annī elapsi q̄ ad leucā vīnam
extra opidū Colūbāriēk. **H**a
fili. dīoces ī loco qui vīle
dīcitur. ī castro nobilis q̄dā
cū legitīma vxorē sua īgenua
residebat. s; ī filia vīnica
neste cōsātes. s; ī filia vīnica
quā habuerūt p̄ci⁹ hūanā

gloriam quod divina quehisse vide-
rentur honore habundabant
enim diuicijs et amicorum copia
hanc vnam plebem tamen habuerunt
virgines anna nomine iam nu-
bile quod etas. venustas corporis.
et generis nobilitas ibi con-
dabant. Fuit autem puella a iu-
uentute deuota deo. et gratiosa
apud homines. pauperibus mise-
ricordissima. quandoque annorum
circa in etate. que nunquam virum
concupuerat sed virginis pro-
positum semper dilexerat. Solebat
enim confiteri pure. et quando fratres
nostri de Colubaria castrum
intrauerunt. summe delitie erant
puelle audire de diuinis exem-
plis loqui. et de verbis euangelii-
cis. Vex quod pntes tota sui ge-
neis pntela in hac virgie vni-
ca si nuber. sperabant succrescere
et pntelari in longius in prole
vixi successiois desiderio quam
sperabant nuptui tradita im-
pregnari. virginem prefatam cui-
dam nobili coniuge promiserunt.
et contractum quantum poterant firma-
runt. hoc de prelo. quod virginis ne-
mo audebat querere propositum quod
plus violentia quamdam quam matura
persuasione putabant emolliiri
posse. parabantur igitur in vesti-
mentis et in apparatu omnia futuri
necessaria nuptijs. et ordinauerant
quod virgo die quam pntari debuit

matrimonio in domum cuiusdam nobilis
vidue poneretur que consensum
percuraret imminetibus nuptijs.
Sed huius qui in celis est irri-
sit hanc fraudis commenta. cum
puellam quam elegerat sibi mun-
dam habere voluit. Et prece-
dentibus octo diebus ante diem
nuptiarum odictarum. virgo igna-
ra fraudis. febre corripitur. et
lecto cepit decubere. dietique in-
tendente se morbo. vocatus est
confessor nostre porte in Colu-
baria fratres petri. ut confessionem
virginis audiret. Sumptisque
ecclesiasticis sacramentis alijs per-
fuit pastorem vite inter virginem
in propinquo videbat. Volens autem
inter puellam amorem virginis in
filia veri comprobare ait. Queso
te filia carissima. in veritate dicas
Iam prius domino examini Eligis
ne potius mori quam viuere et mari-
tum aliquem habere legitimum. Cui vir-
go respondit. Cum gaudio potius
moriar. Quo facto. deuotissime
virgo vita functa est. et in tra-
stimo ea scilicet die qua huius de spo-
sata terreno presertim ad carnis
copulam debuit christus eam in sponsam
sibi dilectam elegit. et cunctis fle-
tibus vicinis et cognatis sepulta fu-
it. Cumque indumentis proprijs exu-
ta funealibus indui debuit. inue-
ta est teneam virgo in gemibus callos
velut camelus contraxisse duros.

ex genuflexionibus habitis in
oracionibus crebris. **W**z qm nihil
est omiquaqz vel vixi hac vi
ta pfectu: paulo post vite exi
tum dicte virginis. apparuit
ipsa virgo in nocte cuida val
de deuote scimomali q gertu
dis vocabatur in monasterio de
subtilia sito intra colubariense
oppidu. vidit ista post se cur
retem quada: virginem mortu
am qua prius nunq noueae:
a qua cu quererz q esset. Rndit
defuncta. **E**go sum pridie de
functa anna virgo de wpler.
Ita castru patris vocabatur.
Et vni? eucaristie oblatione
rege: qua peto mihi celebrari
obtineas a priore fratrz pdi
cator. **T**unica aut meliorem
qua habui matri dicas q me
genuit ut ob reuerentia virgis
bndicte paupib? erogz: ita
visio disparuit et factimonia
euigilauit. **C**uqz nunq de vir
gine pri? audis? mecom fieri
nec eius de noticiis aut pntu
berz: erubuit visionem alicui di
cere. **Q**ue. du altera nocte itera
to vidit ut antea. et tunc opun
cta. confesso suo fri Johi wolf
hardi que pcepit dixit: et ita
aie subuentu est put. virgo i
visione petiuit.

Capitulum Quintum

Urbata homo. for
mice oua studiose so
lent tollere et ad mod
reportae. **I**n hoc loco fidelitas
magna qua ad fructu habet
apriu formice ostenditur. du
psecutionez passa in exterioribz
ne oua sua ledantur. locis ea
omedit tucoribz. **I**n quo plu
mu se elogat a struonis negli
gentia que ouis suis obliuiscitur:
nec quid de eis fiat cura
re videt. **V**n de ea Job. xxxix.
dicit. **S**truco derelinquit i ter
ra oua sua: obliuiscitur q pes
oculcet ea aut bestia agri con
terat. **V**bi grego. libro xxxi.
mora. **Q**uid i pede mhi trahit?
operacionis accipitur: quid in
agro mhi mud? iste signatur.
de quo in euangelio dñs dicit:
Ager aut est mud? **Q**uod in be
stia mhi antiqu? hostis expri
mitur: q hui? mundi rapinis in
fidiis. huana quotidie mor
te satiatur. **S**truco itaqz oua
sua deserens obliuiscitur q pes
oculcet ea: qz vicz ypoerite eos
quos in ouerfioe filios gene
rat derelinquunt. et oino no cu
rat. ne aut exhortacionis solici
tudine aut discipline custodia
destitutos puoz opmexempla
puertat. **S**i ei oua q gignunt
diligenter: mimiru metuerent.
ne quis ea per puerfa opa

demonstrando calcaret. unde
adhuc sub strucomis specie sibi
ditur. duatur ad filios quasi non
sint sui. Quem enim caritatis
gratia non infundit primum
suum. etiam si ipse hunc deo ge-
nuit. extraneum respicit. Ita pro-
fecto sunt omnes propter ocrum q-
rum videlicet mentes dum sem-
per exteriora appetunt. intus inse-
cibiles sunt. et in cunctis que
agunt dum sua semper expetunt. er-
ga affectum proximi nulla cari-
tatis compassione mollescunt.
Hinc beatus Job ut apud men-
tis sue quiete facilius consistere-
ret Job. xxix. ait. Dicebamque in
mundo meo moriar. et sicut pal-
ma multiplicabo dies. Vbi be-
atus gregorius libro. xxix. mo-
ralium dicit. Quid hoc loco per
mundi nomen exprimitur nisi tran-
quilla fides fidei. qua unusquis-
que infirmus nutritur. Multi-
modo quippe illa bonorum que
persecutionum temporibus fue-
rit deprehensa. nutrimento-
rum suorum dies quasi in mundo sicut
in loco quietis explere se credi-
dit. Nam nisi sancta ecclesia in-
firmos quosque filios nunc in
mundo pacis enutriet. psalm. non
diceret Etenim passer inuenit
sibi domum. et turtur nidum
ubi reponat pullos suos. Iam
quippe domum inuenit passer.

quia etnum celi habitaculum
noster redeptor intravit. Et
turtur nidum inuenit. quia san-
cta ecclesia amore conditoris af-
fecta. crebris gemitibus vitatur
et velut nidum sibi pacatissimam
fidei quietem construit. in qua
crescentes filios quasi pluma-
tes pullos quousque ad superio-
ra euolent caritatis gremio ca-
lesactos fouet. Igitur quia tunc
erunt qui pacis tempore se ad
superna migrare id est a mundo euo-
lare crediderunt. Vox eorum
beatus Job voce preuenitur cum
ait. Dicebamque in mundo meo
moriar. Inde Salomon pro-
verbiorum. xxvii. dixit. Sicut
avis transmigrans de nido
suo. sic vir qui relinquit locum
suum. Vbi glossa. Sicut avis
oua vel pullos quos fouerat
raptui exponit. Sic virtutes in
quibus perhibebat qui deserit. in
mundis spiritibus perdit. Unde di-
cit alibi Si spiritus habetis pre-
ter te ascenderit super te. locum tuum
ne dimiseris. quod est Si tempta-
tio dyaboli insteterit tibi. ne a
bono quod faciebas desistas.
Piger. Si ita res se habet
ut per gregorianas idicasti scite-
rias quod propter ocrum oua fedibus
ferax omittit qui bonum sua opera
vel spirituales filios quos genuit.
mundanorum hominum vicinis sibi.

O quot ypocritas habemus
nro tēpe. qui non pimitantes
nostraz formicarū solitudi
nē. bonoz opm oua ad mūdū
dīne tuicōmis. s; more strutio
num crudelū sua oua derelm
quūt debitorū opm. **T**heo
log? **B**ene a pie gemis. qz
platos multaz dioceſū a pa
ſtores mōſteriorū multoz ita
heu videm? facere. ut hī qui i
medio ſeculi habitāt nullius
religionis voto aſtricti maio
rem ſepe ad aīaz ſalutem zelū
habere videātur. qz hī qui eu
carīſtie ſacramēto dīmiſſimo
p altaīs offitiū dietam appro
pīnquāt. **F**uerūt ei due virgi
nes vterine ſorores. virgīnes
ſpecōſe meo tpe ſimul vna in
domo ppe metas conſtantiēb
dioceſ. verſus Altxſim. Quaz
iunior anna. ſenior vero mar
gareta vocabatur. **d**e ruſtica
no qdem gñe gemite. ſi caro i
ſpicitur. s; nobiles virtute ſi
moz bonitas penſatur. **J**unior
tate ſimplicitatis fuit in hīs
q ad mūdū ptinent. ut vix re
colā ſibi parē vidīſſe. **N**āi nu
merādi arte q infantes ut itā
dicam ppe triti ſūt. vltra dena
rū neſciebat bene numerare.
Et tñ in hīs que ad deū atti
nēt multaz omeliāz ſentēci
as. a quicqđ de necēitate ad

veri xpīam rūdimenta ptinet.
ut de orōe dñica. de ſymbolo
apłoz a de decalogo a ſilib;
nihil eā latebat. qz velut mun
dū aīmal pēt? virgīneū talia
die a nocte ruminabat. **S**enior
vō naturali igemio. a qtu
datū eſt intueri extrinſecus i
gratuitis. iuniorē ſororē mori
b? lōge aībat. **N**ec primū
exiſtens nubilis. pſecucōnes
plurimas ſuſtinebat a quodā
xpīano nobili ſolo noīe s; re
ipſa tyrāno. q ipſam intuens
eē pulchrā ſatie a plicacōm
acōmodā velut ſeruā. que tñ
libera re a ipſi? cognoīe erat.
matrīmōio copulare geſtie
bat. ut exinde ſuos plures ſi
bi coaceruaret. **R**emitebatur
virgo deuota qtum valuit.
quia virginitatē deo in tenel
la etate dīmitus inſpirata dedi
cauerat. **I**nſidiabatur e dīuez
ſo tyrān? domū virgīnis cre
bris iunūculoz immiſſiōib;
pturbādo. adeo ut qdā vice
n dīmit? adiuta fuiſſ; p fugā
loci. ab appaitorib? pſati no
bilis. capi a vīculari debuīt.
Quo dū i mariti cuiusdā copu
lam cōſentir? **H**ec tñ ita cōſtā
ter. dum in caſtītatis pſeuerat
apōſito tādē nuptie reſidere.
pmiſſa eſt ſui tugurij qđ ſitu
abatur in villagio quodā tā

de his locis a filiis apinquo:
ut solū illud dicatur a vulgo
finis panis. sc; quia ibi nec or
deum pro iumento pabulo
valet coualescere ex algore m
uialiū monciū eternoꝝ ape
iacentium. Accidit autē; esta
te quadā; ut festiua die vna
valde inopinate tempestas tā
valida ppe villagiū ifurger;
in aere ut vix simile se vidisse
testetur virgo. aduexitq; per
torrentē qui p villagiū ali
as modeste solebat currē tā i
gētes lapides ut in pūcto ne
dū p iundatiā aquarū rapida
rum iam tuguria pauperum
euerti de primo. Et etiam per la
pides homines necari subita
nec a submergi deberent hūa
na cōiectura. In qua calamita
te virgo res et corpora pūpē
dens. solum cōpaciebatur pe
rituris animab; rusticanorū
hominū quos paulo rōnabili
us aliquando q̄ bestias vide
rat viuere. Et pncipalit̄ ve
rebat̄ ex subitanea morte:
sine contricōne morientes pe
nas ppetuas esse luituros. Vi
sis igitur hīs piculis dū sub
sue domus virgo stetit ianua
eicuzrit motu velocissimo ad
cellulam vbi creatori medita
būda oracōnum suffragia so
lebat ante crucifixum q̄dā;

sculptū porrigere quod valde
diligebat. Illud enim fūma cū
festinātia arripuit. redeūdoq;
contra aurā horridissimā; crū
cifixū p̄fatum erexit. et magnis
cū gemitibus ita orauit. Obse
cro te clemētissime domine q̄
nos p̄ecōso tuo sanguine re
demisti p crucem. tēpestatem
hanc in aere et terra ita t̄pari
velis. ut in minuta nullius ho
minis ad mortem nocumētū
existat. de rebus alijs fortune
tua voluntas fiat. Et ecce i eo
dem pūcto aura diuisa est i
aere et serenai cepit: torrens v
ro illico imminutus. Et ita tā
q̄ oua quedā; tenera omniū
hominū animas in loco p̄fato
existentium. Nec virgo vult
formica fidelissima ad nidum
quietis oracōnis sue studio
re portauit. **Piger.** Sci
re cupio An nec alium sancta
rum virginū vite bono initio
finalia postmodū concordas
sent. **Cholog.** Ante post
modū in opidū impiale q̄d
campidona dicitur ut facilius
ibi pabulo diuini verbi i pre
dicacōibus sagmarentur. cū
fuis ytenhilibus intrauerunt
et ibi primum seniores. Jam om
nium fere temptacōnum ge
nere probata nutrix mater
spiritualis et genitrix facta ē

multarū virgīnū: sicq; febre p̄
us correpta tādē s̄acte sūptis
ōmibus eccl̄asticis sac̄mentis
feliciter migravit ad dñm. Dem
de iunior h̄ iam facta gr̄adeua
pari mō finē vite cōclūsit. Cū
aut̄ ip̄s vīventib; in eis dē p̄ti
bus primo p̄dicarem. senior
ad me gr̄a cōsili; ne deciperetur
venit: mibi historiā de crucifi
xi adoracōe de q̄ p̄misi texuit.
Et an ne aliq̄d sup̄sticōnis in
ope cōmisisset: simplici ut pu
to aio quesiuit. Cū em̄ eedez
p̄tes sint mōtuose et cōmunit̄
in mōtanis et alpiū habitacō
nib; sup̄sticōes sint multipli
cate: audiens virgo p̄dicare
otra sup̄sticōnū genera. time
bat sicut pia mens solebat fa
cere: ne culpa ibi esset. vbi me
ritū gr̄ade extitit: et ideo ne de
ciperetur i simili. a me an licita
essent talia hūiliter quesiuit.
Vixit i eas p̄ria hodie vir
go alia elizabeth noie. Jā pu
to qñquagenaria que in labo
re manū suarū iunior existēs
victū acq̄siuit tenuissimū: et
in villagio vbi domiciliū ha
b; iam plurimis āmis egrota
necessario de aliena stipe in s̄a
cta vita nutritur. h̄ reb; vltra
q̄ credi pōt paup̄cula ē. Nec
tū iunior ess; et valde simplex
et c̄ta sicuti et est. hodie vidēs

q̄ pestilētia epydimie multos
in vicinio necar; cogitavit in
villagiū certū mutare locum
habitacōis: vbi aeris infectō
p̄tūc nō sentiebatur. timuit
tñ illo id est illuc ire: dubitās
an castitatis ibi custodes for
te h̄ret cui multi infidiab̄atur.
Vidit aut̄ quadā die in oraci
one constituta: et fulmē q̄dam
magnum eidē loco immitteba
tur: et subito innocēti incidit
virgini q̄ epydimie morbus
ibidē vastare deberet multos
et adurere. Ita em̄ postmodū
factū est ut rei pbant euētus:
et ut pie credo ex multis alijs
hui; virgīnis sac̄tis opib; et
instinctib; a spū bono mota
fuit: ut sic in mōdulo suo opera
bona fouendo creatori suo qui
ete seruiret.

Capitulū Sextum

Ibi fornicarū sūt fru
ctus et herbarū succi:
quarū etia; p̄tes sepa
rāt: et cū eis ad mōdū reuertun
tur. Per fructū in sacro eloq̄o
aliqñ opa nōnunq̄ vero dele
ctacō que verā sapiētā sequi
tur designatur. Vñ saluator
ait. A fructib; eorū agnosceñs
eos. Et Eccl̄. xxiii. dicit sapiē
tia eterna. Ego quasi vitis fru
ctificavi suauitatem odoris: et
flores mei fructus honoris et

honestatis. De huius fructu sa-
pore anima gloriatur Canticorū.
ii. vbi dicit Sicut malus i-
ter ligna silvarū: sic dilectus
meus inter filios. Sub vmbra
illius quē desiderabam sedi: et
fructus eius dulcis gutturi
meo. Et pūbioz. xxx. Beatus
homo qui inuenit sapientia:
et cui affluit prudentia. Meli-
or est acquisitio eius negotia
cone argenti et auri: primi et
purissimi fructus eius. Fructus
enim iusti lignum vite: et qui
suscipit animas sapiens est.
Sapientie. xi. Per herbas eti-
am scia designatur. Vnde sicut
dicitur Job. xxxviii. produci her-
bas viuentes. scilicet deus dicit
beatus gregoriū libro. xxi. mo-
derba aliquā id ē sciētiā at-
que doctrinā eterne viridita-
tis accipimus: sicut per Iheremi-
am dicitur Onagri steterunt i-
rupibus. traxerunt ventos qua-
si dracones: defecerunt oculi eo-
rū quia nō erat herba. Hoc igitur
loco quod aliud per viuentes her-
bas nisi sancte doctrine sciā
vel congruas opacones accipi-
m⁹. Deserta igitur terra plu-
itur ut ab ea viuentes herbe pro-
ducantur: quia dum sancte predica-
tōis pmbre gentilitas precepit:
et vite opacone doctrine verba
germinant. Fornice igitur

tunc de fructibus vel succo her-
barum edunt: quādo prudē-
tes quicquid fideles de rebus a do-
minabiliter creatis sciētiā ali-
quā deuote creato seruendi
accipiunt. Effudit enim sapien-
tia illa per quā cūcta creata sūt
suā sapiam super oīa opa sua et
super oīem carnem: ut dicitur Eccl. p.
Piger. Doce ergo quomodo
in rebus mirabilibus vel creaturis
quibuslibet sapiam alicui⁹ de-
uocōis aut bone opaconis ac-
quiramus. Theolog⁹. Cre-
dere debes oīa a fūmo rerum
cardine deo creata prudētibus
esse: qui debite ea intuentur qua-
si quedam vestigia deū et dīna
venandi. lucernas namque ad feli-
citatem acquirendam accēdas.
specula dīne sapiēcie. vasa sci-
bilib⁹ dīnis referta. digitos
nobis fūmū bonū pmonstrātes.
libros dei sapiēcie: cōtinētes:
et velut famulos vel nuncios
supremi domini. Vnde cōtra eos
qui talia i creaturis dei nō cō-
fiderāt dicitur Sap. xiii. Va-
ni sunt omnes homines i qui-
bus non subest scientia dei.
de hīs que vidētur non po-
tuerunt eum agnoscere qui
est: neque opibus attendētes
agnouerunt quis esset artifex.
Testis ē horū quod dicit. Ad hō.
p̄mo Inuisibilia dīa creatura

Liter

Quartus

mūdi p ea que facta sunt intel
lecta oſpiciūtur: ſempiterna q̃
ei⁹ virt⁹ ⁊ dīmitas ita ut ſint
inexcusabiles vic⁹ p̃hi. S; in
ſipientib⁹ iſta oīa p eorū abu
ſum vertūtūz in toritū ⁊ vne
nū iuxta illud Sap. xiiij. Cre
atū ē dei in o dū facte ⁊ in tēp
tacōe aīe oīm hominū: ⁊ i mu
ſcipulā pedib⁹ inſipientium.
Piger. Da exempla aliqua
ſpālia. **Chrologus.** Sunt
vix duo decim aī elapſi q̃ nō
multū a ciuitate Nurebgen. i
dioceſi bambergēſi pom⁹ cre
uit in loco cāpeſtri ⁊ cōmun:
qui multis annis ut ſequitur
in vigore pmanſit. Hec autē
arbor ſup oīa que noſtris au
diūm⁹ t̃pib⁹ mirabilis o dīci
om̃s extitit. Nam i eſtatis p̃n
cipio in vere vic⁹ floruit. fron
duit ⁊ verſus autumnum mo
re aliarū arborū poma fructifi
cauit. porro ānuatū in auſter
rima ⁊ inclementiſſima hye
me ſp̃ ⁊ ſolum in nocte natiui
tatis xp̃i q̃n virgo virginum
ſaluo integritatis flore dei ge
nuit filiū: pomella virentia in
quātitate arcus vnus virilis
digi⁹ pouxit. Eſt autē ptunc
p̃ria ad duos mēſes antea et
poſt ad totū dē. ⁊ eſſe ſolet in
uib⁹ p̃fundis tecta. cōgelaci
omb⁹ clauſa: ⁊ ventis rigidis

Capitulū

Sextum

ſimis p̃flata ⁊ in cōmoda ea
de⁹ oīa fructecta vna cū arbori
bus patiūtūz eo dē t̃pe ſtupo
rem autē; augebat p̃digiū q̃
nec ātea nec poſtea; dūtarat
p̃fata nocte ſac̃tiſſima pomel
la germinata ſunt. Nō em̃ ſic
arbores ortēſes cetere ſimo nu
triebatur: nō circūſodiebat
ſarculo. nec ſepi circūdabat
aliqua. **Polebāt** p̃pterea t̃pe
annuo de ciuitate Nurebge
ſi adiacētib⁹ locis dioceſis
bambergēſi plures p̃fectoꝝ fi
de digniſſimi teſtes accurrere
⁊ tota vigilaē nocte ut rei ve
ritatem oprobaret. Eſt enim
p oīa ſimilis arbor i alio loco
dicte dioceſ. Vidi ego p̃nta
ri ad vidēdum i opido forche
dicte dioceſ ei⁹ſde⁹ pom̃ po
mellū Magiſtro ordinis nr̃i
gnali bartholomeo. t̃xerij.
Fuerūt p̃pterea t̃pe Coſtātiē.
ocilij in eode⁹ plures viri fide
digni p̃ſertim dñs ep̃iſcop⁹
rigenſ. doctor dñi ⁊ hūam
iuris reputatiſſim⁹ qui teſtes
hui⁹ſmodi p̃digiū exiſtētes:
multos h̃c credere fecerunt q̃
antea fidem de eo negabāt pe
nitus. Idem me p̃ntē p̃poſitum
eſt pari modo i loco baſil. cō
cilij corā multis doctozib⁹ ſa
cre pagine ⁊ iūis canonici ac
artiſtis ⁊ p̃his. Nec ab aliq̃

audiri quā mēse naturali hoc
possi opī rōnabiliter attribue.
Legi aptēa in libro de vegeta
bilibus et plantis dñm Albtū na
tuē totius secretariū. In q̄ n̄l bu
iuscemōi cause potui iuenire. Et
put in p̄ori oculo sc; Cōstāci
ensia quodā p̄fessoē thxolo
gie et artū valde deuoto p̄ce
pi viue w̄cis oraculo. dei sapi
entia w̄similit̄ ista fecit in lo
co rudis et simplicis ppli. ut i
artore oculi hōim ip̄osita faci
li⁹ manuduceretur ad faci⁹
et deuoti⁹ credendū articulos
xp̄i natiuitatis et hūanitatis.
Vidi p̄digiu aliud hoc āno
i añfata ciuitate Nurebgen.
in materia q̄dā naturali et lig
neaz. Reptū est siquid in q̄dā
filua lignū q̄dā q̄d w̄cant
vulgarit̄ masaros. In tabula
itaq; eiusdē ligni arbor post
q̄ p̄ ferraz diuisa fuit et polita
ac dolata eq̄litter mēsa exinde
formabatur q̄drata. i q̄ claro
aspectu disticte apparuerit val
de varie ymagines. q̄rū q̄d a;
tā p̄fē fuerūt ut putasses a pi
ctissio pictōē eas fuisse ofectas.
q̄da; vero solū faties vel p̄tes
alias aialū diuersoz mōstra
bāt. Distinctissimē ut puta hōi
mis camiculi. virginiū. et multa
zū rez aliaz. Pre oñsa fuerat
aut paulo añ hēc mēsa impa

toi Sigis mūdō viro oculatiss
fimo. q̄ ligna suspicabat̄ arte
colorū aliquoz limita esse p̄ pi
ctoris industria. Verū cū eius
dē ligni tabula nō dū i mēsa;
formata s; impolita ei fuisset al
lata. extricto cultello eā sculpe
ad p̄fūdū cepit. ibi p̄mū di
dic. a m̄abili natuā op⁹ fine
hūana arte p̄ductū eē. **A** dñō
Bertholdo p̄sbiteo plurimū
liato et deuoto ac fide digno q̄
in dyocesi eistecesi aliqn̄ in q̄
sitor heretice p̄uitatis extitit.
hoc q̄d seq̄tur audiui. **S**ole
bat h̄ multū sup̄sticōsa odie
et p̄seq̄ utpote zelato; fidei p̄ci
pu⁹. Audierat aut q̄ q̄cūq; ip̄
sa die natiuitatis xp̄i v̄l in vigi
lia micās panis q̄ fidelū mēse
sup̄eent quocūq; i mētū pice
ri; aliquē ortū. nō obstrāte q̄
ibi ātea floēs q̄ w̄cāt in thxu
thico Ryngelblōe nūq̄ cre
uissent. radice fississent. nec sei
nati eēnt. tñ sequenti p̄xia esta
te floēs p̄fati ibi germiarēt.
floreerēt apte. Probauit igit̄
hoc p̄p̄is maib⁹ p̄dict⁹ dñs
berthold⁹. et veritatē rei optus
ē ita floēs creuisse ut p̄dām ē
Sūt aut floēs colorū croci q̄
rū semē ē q̄si circula; figure.
Piger. Quid q̄so sentis de
isto et p̄cedeti p̄digio. **T**he
olog⁹. De vltimo si verū est

ficuti de primo nullā video si
dei iacturā imminere. **P**mo eā
fidem pmouere qua credim?
xp̄m florē stirpis iesse ex tpe
natū esse de intacta virgine si
ne hūano semine: cui p̄mum
et vltimū de p̄fatis mirabilib?
alludit. **M**ediū aut̄ mix qd
recitauit non t̄nto pe appretor:
quā licet in materia ligni fini
le factū vix vel nunq̄ legerim:
t̄n certū est qd natura ad hoc
sepe laborat et pficit ymagies
varias in materia minerali ut
in cōchis vel lapidib? p̄fertū
p̄ciosis. **V**ide de hoc si placeat
dñm Albtum suo libro de mi
neralib? vbi serpētes effigia
tos in concha. facies regis in
marmoē: tres facies in vno la
pide q̄ est i capsula trūū regum
coloniē. **E**t alia nature mirabi
lia refert et causas horū affigē
naturales: que nō multū faci
unt ad nr̄m p̄positū. **O**curre
t̄n inde nūc de an̄fata materia
triplex p̄fatis exemplū simi
le. **P**rimū qd in basil. ocilio a
viro valde fide digno archidi
acono bart̄monefi domino
iohe de polomar decretorū do
ctore egregio audiui pridie
Multorū inq̄t mercatorū re
laciōe didici fide digna q̄ in re
gno gr̄uati fuerūt int̄ sarrace
nos ibidem se vidisse arbores

pmifera: cuius fruct? qualis
cūq; incidatur. semp in pte in
cisa ymago crucifixi claro re
lucet aspēu. **P**retēa cū sētētias
i ymūitate vniuersali legi. ve
nit illuc fili? r̄gis portu gallie
dñs petr? cū exercitu nō mīmo:
iter arreptur? ut dicebatur i
terrā sactā. **A**b hui? i gr̄ mili
tis prudētis et deuoti ore audi
ui suo tpe i terra sarracenorū
circa **septa** ciuitatē. quā pat̄
filius cepat paulo antea in sar
raceniā i fonte quodā reptos
esse lapides varios: quib? ut
videbatur naturalit̄ ista erat
noia nostre fidei et incarnacō
nis xp̄i. licet spazim. **N**ā in quī
busdā litteris Aue maria. **I**n
alijs gr̄a plena. **I**n quibusdā
dñs tecum. et ita de xp̄i et dei in
carnacōe similia plura: claro
legebatur intuitu. **H**ab? ho
die Marchio badens. in nr̄a
thexutonia lapidē p̄cōfū et vi
su pulchrū quī in quacūq; p
te inspicitur: cuiq; xp̄i crucifi
xi ymaginē distīcte i se ostē
dit. **Q**uī immūditā mēstrua
te adeo fugit: ut a tali vīsus.
statim caligine thxtr̄ in parte
obducitur. **Q**ue t̄n successiue
et succedētib; annis paulatim
de se abcedit. **R**eptus aut̄ fuit
in quodā agro a rurali viro.
an̄ nō multos ānos p̄mitus

septa

et ab eodem per modico redemptus
 pro eo: sed pro nunc inter suprema cle
 nodia dicti marchionis repu
 tatur. **Piger.** Cum perfidita
 lia viderit quod nulla naturali vi
 detur ratione posse saluari sed so
 li miraculo ascribi: cur non cre
 diderunt christi colla sua ei iugo
 subdentes. **Theologus.** Cur
 multi iudeorum recusata con
 lazari intuites visum datum ceco
 et solem videntes in naturaliter
 eclipsari non crediderunt christi quod
 maiora fuerunt. Naut dubium per
 profata mira dei mira gentes vo
 care videtur: sed multi aut salua
 torum sunt vocati pauci vero electi.
 Non inquit apostolus omnes obedierunt
 euangelio nec omnes fides: laus
 autem altissima quam nos vocauit in
 admirabile lumen sue fidei.

Capitulum Septimum

Hoc formicis per alios
 animalibus proprium quod in
 maiori sua etate virtu
 te crescit. Hoc etiam est proprium
 debet viris religiosus ut quanto
 seniores existunt in annis: tanto
 potiores esse debent in virtutu
 domis. Que autem vires senis sint:
 has ita facundissimus describit
 Cassianus. Collatione secunda ab
 ba. Moyse ex ore eiusdem. Si
 cut inquit non sunt iuvenes omnes
 pari modo vel feruentes spiritu vel
 disciplina ac moribus optimis

instituti. Ita nec senes quidem
 cuncti vno modo vel perfecti
 possunt vel probatissimi repi
 ri. Diuitie enim senum non sunt
 canicie capitis: sed industria
 iuuentutis ac preteritorum
 laborum stipendium mercedem.
 Que enim non congregasti in
 quam in iuuentute quod inuenies
 in senectute tua. Cam enim sunt
 sensus hominis et senectus hono
 bilis vita immaculata. Et id
 circo non omnium seniorum quo
 rum capita canices tetigit
 quosque vite longeuitas sola
 commendat nobis sunt punita
 da vestigia vel sectande tradi
 ciones ac monita suscipienda:
 sed eorum quos laudabiliter
 vitam suam ac probatissime
 experimur in iuuentute signa
 se nec presumptio in propriis sed
 maiorum traditio in instituta
 tos. **Piger.** Quid ergo ser
 uare suades nobis quam iuuenes
 sumus ut senes effecti velut for
 mice laudabiles virtutibus auge
 amur. **Theologus.** Elouens
 septem ut discant necessaria sen
 bus. Debent enim esse senilium
 viciorum victores: mores dis
 positi expectantes: cor prope et ai
 mo bene gaudentes. Sermo
 et moribus graues: auaritie et eu
 piditati resistentes. Meito ma
 gni et locupletes et deo referre

Gratiarum actiones. Primo vicorum
 similiū sint victores. Tēptāt
 em̄ senes q̄dā egritudines et
 vitia que plerisq; iuuenib; cō
 muniā sūt. De quib; Innocen
 ti? de vilitate odicōis hūane
 dicit. Frustra ad senectū vētū
 est cū repetas adolescētā. Se
 nectuti familiaris est loquaci
 tas. Thesauri in sepulchro po
 nūt quī senem herede facit. Se
 nex facile puocatur. et difficile
 reuocatur. Cito credit. et tar
 de discredet. Tenax et cupid?
 tristis et querul? velox ad lo
 quendū. tardus ad audiendū
 laudat antiquos et spm̄t mo
 dernos. vitupat pntia. et om̄e
 dat p̄terita. Suspirat et anxi
 atur. torpet et infirmatur. au
 di poeta. Multa senem circū
 ueniūt in cōmoda. Secundo
 mors ab eis ē disposita expe
 ctāda. Ad q̄d btus Ciprianus
 li. suo de. xij. abusib; sic dic.
 Quid superest vbi huius vite
 defect? appropiat nihil aliud
 cogitare q̄ qm̄o future adi
 tus p̄sentatis op̄hēdatur. q̄s
 q; senex appetat. Iuuenib; em̄
 incertus huius vite terminus
 instat. semib; v̄eō cūctis matu
 rior ex hac luce recessus. Caue
 q̄ ergo sunt hōi due p̄ticle
 que i illi? carne nō veterascūt
 et totū hōie; ad peccādum tra

hūt. cor vic; et lingua. Dñe
 hugo de claustro aie libro. ij.
 Inē abusiones hui? seculi so
 la maior est semis obstinacō.
 q̄ mortis primus. mortis non
 abhorret aduentū. qui q̄si ad
 ostiū mūdi hui? positus sōi
 spectat. nec tñ vite pntis attē
 dit egressum nec future oīde
 rat. Audit nuncios mortis. et
 credē nō vult eis. Tres sūt em̄
 nūcī mortis. Casus. infirmitas.
 et senectus. Casus dubia. Infir
 mitas grauiā. senectus certa
 nūtiat. Casus nūtiat mortē
 latentē. Infirmitas apparentē.
 senectus pntem. Ex incertitudi
 ne mortis timor. Ex infirmita
 tis gūitate dolor. Ex certitudi
 ne senectutis nō obstinacō s;̄
 afflictō et hūilitas se q̄ d; Ter
 cō senes eē dñt oīlacōe et aio
 gaudentes. q̄ ut ait Cassiodo
 rus in qdā eplā. Nihil est qd
 senectuti magis noceat ac di
 es hōis abbreviat. q̄ tristitia
 languor animi atq; ira. Nihil
 em̄ est hilari senectute iocun
 dius. Voluit hoc q̄ ait puer.
 xvij. Anim? gaudēs floridam
 etate; facit. spūs tristis exsic
 cat ossa. Et ne hoc de seculi ri
 fu intelligatur. id circo glō. ibi
 dem dicit. Qui in fna sactispi
 ritus osolacōe letatur. etiam
 bone actionis flore decoratur.

et fructū celestis premiū expe-
ctat. **Q**uā vērō tristitia seculi q̄
mortē opatur angit. p̄m̄gue
dīnē caritatis in robore virtu-
tū q̄s exercere videtur. h̄ere nul-
laten⁹ valet. s; q̄h ossib; exsic-
catis marcescit. q̄ i bonis que
facit gl̄iaz dilcōis amittit. **Q**uā-
to senes optz eē in sermone et
moib; ḡues. dīc. b̄t̄s Aug⁹.
in quodā fm̄oe Optz ut sem̄l
sermo nō solū sit ḡuis. s; etiā
breuis. Et Crisosto. sup eplaz
ad hebreos dicit. Camities tūc
est venerabilis. q̄n ea gerit q̄
camitiem decet. **C**ū vērō iuueni-
lit senex. cōuersatur. pl⁹ iuue-
nib; ridiculo erit. **I**do Cipria-
n⁹ vbi sup dicit. Pl⁹ omib; re-
ligiōi opam dare semib; cō-
ueit. quos p̄ntis seculi florida
etas trāfacta deserit. Quid so-
lidi⁹ fieri pōt si mēs ad p̄fecti-
onē festināe nō cōtendit. q̄n
totius corporis hitu senectute
cōuectus hō ad interitū p̄p̄eāt.
Dū oculi caligant. aures grūi-
ter audiūt. capilli fluūt. faties
in pallore mutant. dētes lapsi
nūero minuūtur. cutis arescit.
flatus nō suauit. olet. pectus
suffocat. tussis catbinat. ge-
nua trepidāt. talos et pedes tu-
mor inflat. hō intēior q̄ senescit
h̄is oib; agguat. **H**ec oia rui-
turā iāq; domū corporis cito p̄-

nūtiāt. **Q**uāto eē debent senes
auaricie et cupiditatis inerp-
tes. q̄ teste b̄t̄o Aug⁹. in quo
dā fm̄oe. Cū cūcta vicia in se-
ne senescāt. sola auaricia iuue-
nescit. Et Seneca in li. de mor-
bus. **M**ōstro filis est auaritia
sem̄l. Quid em̄ stulci⁹ est ut
dici solet. q̄ via deficiente auge-
re viaticū. **S**exto sunt meito
magm⁹ sapia locupletes. fm̄
illd b̄t̄i Aug⁹. in fm̄oe q̄dā.
Infancia nra innocēcia fit. pu-
eritia reuerēcia. adolescēcia
patiēcia. Iuētus virt⁹. semū
meitū. senectus n̄ aliud q̄ ca-
n⁹ sapiēs q; intellcūs. Et b̄t̄s
Ambro. in fm̄oe de pascha.
Pascha hebraice d̄r trāitus l̄
p̄fcūs. s; q̄ p hoc misterū de
p̄iorib; ad meliōrā trāit. **D**o-
n⁹ trāitus ē de p̄cō trāsiē. ad
iustitiā. de vicijis ad virtutes.
de senectute ad infanciā. **A**d in-
fanciā aut dixerū. nō etatis. s;
simplicitatis. **E**rgo etates q̄
dā sūt meitor. **N**ā et senectus
morū inuenit. i pueris. et inno-
cētia infantū inuenit. i senib;
Septio senes dō referāt grā-
riā et oēs debitas. q̄ iuētutē
q̄ fortis ē ad vitia euasert. **N**ā
ut dīc. gre. in pastoā. Quibul
dā sepe magtudo vtutis occa-
sio fuit p̄dicōis. ut cū de offi-
cia virū ioculate violaretur.

Hinc Ambro. in exameron li
bro pmo. Quid naturā accu
sas o homo. h3 illa impedimē
ta quedā: senectutē et infirmi
tate; S3 senectus qdē in tuis
morib3 dultior. in filiis subti
lior. ad ostentā futūde mor
tis potior. ad reprimēdas libi
dies forcior. Infirmitas corpo
ris sobrietatis mētis est. Inde
Seneca in quadā eplā dixit.
Bras ago. nō sentio in animo
etatis iniuriā: cū sentia3 in cor
pore tm vitia et vicōz ministē
ria senuerūt. Viget animus et
gaud3 non iustū sibi esse cum
corpore. portus est aliquā nunq̃
recusad3. Senē talem ut spe
ro vix habē meruim3 p ma
gist3 ordinis nostri quendā
lā longo tpe in recolendē me
morie mgro frācisco de retza
sacre pagine professore: q̃ in
p clara vniūitate wienensi re
xit nup p xxxvi. annos circē
Hic em̃ sue iuuetutis tpa nō
leuitatib3 s3 dedit sapiētie quā
tandē meruit possidere gradu
et magisterio. Quo in tpe cepit
tā feruēde bñssime virgini ob
sequi: ut scdm̃ in nra habuisse
nō videatur etate. Quippe qñ
cūq3 nomē dī genitricis i orō
ne aliena vel in locutione cuius
piam audiuit. statim salutati
onē angelicam in ei3 reueren

ciā occulte dicē cepit. Si eū3
vidit ymaginē: idē fecit in q̃
cūq3 loco. q̃ obrem etiā i oib3
locis dormitorij. celle sue. et
choi vbi cūsai solebat. p com
am tāte virgis pmi pcurauit
ho as de ead3 virgie qñ nō ob
ligabatur. obmittē nephas
reputas3. Stipendiū qd de
lectuā a duce austrie habuit
pingue: totū in edificacōne. re
formacōne et deuota decoracōne
ouentuū paupculor ob reue
rentiā virginis dei expēdit. Qñ
cūq3 sabbatinis dieb3 in dō
ctores ordo legendi hūc teti
git: fuit thema textus qd cūq3
p medietate lectōis. ad laudē
marie tam apte deflexit ut stu
perēt frequent qui hec audie
rūt. Et eos tpe frequent ex de
uocōne in tātas prupit lacri
mas ut vix vba p fletu intelli
gibilia scole formare poss3. in
oracōib3 p fatis quas in mag
multitudine quotidie pfecit.
et in missaz deuotissime a se ce
lebrataz collectis. de sepefata
virgine totū q̃ tum licuit aim
posseten3 dedit. ita ut nullus
fere etiā amore lxreos capt9
in mūdāna puella tā sedulo
talī obseq̃ visus sit: q̃ tum il
le beatissimē virgini. neq3 i hñs
fili3 virginis eiusdē ppria offi
tia et ppri3 corpis aut ordinis

neglexit debita. Nam usque ad ultimum sue vite terminum quod fuit circiter lxxiiii. annu abstinentius et ieiunius opaz dedit. nunquam in lecto. sed in maceracione in ouetu dormiuit. lanea ad carnem portauit. et filum comam tamen deditus fuit. ut nunquam vltimari visus sit cum aliquo discipulo loquendo non occupatus esset in vicariatus sui ordinis officio. Aut tempore mese extra refectorium. sed perpetuo virtute eutrapelie vltra quam credi potest gratum suis omnibus fuit. Si de vno pulpito in libraria ad alia. vltimum si ad eandem intrando vel exiundo. si versus scholas ad cathedram aut de eorum retrahitum fecit. statim interiecto tempore tantillo ne tale perderet morulam salutacionem angelicam vocatenus multiplicauit. Collegit et scripsit tractatus et libros de vicibus et virtutibus multum nobiles et magnos. Tandem autem super illo passu peruenit. Per me principes impant. digressum faciens. ob reuerentiam virginis. Hanc antiphonam quam ordo solenniter soli canere solet. Salve regina. exponere cepit ad stuporem omnium hec audiencium. et in voluminibus tribus quibus quodlibet quasi semibibliam continet totum profecit. Quod opus dum in crastino assupercionis dei genitricis corrigere febre modica tactus ad horam a labore stupidus cessauit. quo

usque paupersimam transiit. quod infirmitas dum ingrauesceret. dictum quod dam die ad solum ait. Satis miror quod sibi hoc velit virgo beatissima. quod infra suam octauam celeberrimam et in suo occupatum opere ita me alterari permittit. Appropinquante igitur die natiuitatis beate virginis in cella mihi deuote confessus est sacramentaliter. et statim ad eucaristie sacramentum ipse perditando ad Capellam sancti martini se disposuit. missam ibi audiuit et communicauit. Finitamque missam sacrum oleum percipit et deuote suscepit. Deinde ad cellam iterum ambulans in antea ambulare nequit. sed prima die in ipso vicem natiuitatis festo virginis integro aspectu atque auditu. ratione vtens clara. et spe optima agomifare cepit. agomifare autem presertiens. in salutaciones angelicas more solito prurpit et eas de continuo auit. quod dum labia ex integro claudere nequiuat. Hemiclausis enim labijs angeli verba formauit balbutiendo. et ita finem vite fecit tam grato se ut nullum signum horrois in viro iam mortuo videremus qui presentes fuimus. sed potius vultus hilaritas et gestus. alijs deuocionis gaudium in omnibus qui astabant generabat.

Capitulū Octauū

Grana frumētū eligūt?
 Et ordeū modicū curāt:
 paleas nihil. Per fru-
 mentum electi dei vel bō opa
 et alta. Sed p ordeū inferiora
 opa. et p paleas mala design-
 tur. Vñ sup illud Job. xxxvii.
 frumentū desiderat nubes: di-
 btus greg. libro. xxvii. moa.
 Quid electi quicqz sūt nisi fru-
 menta dei celestibz horreis re-
 cōdenda qñc in tritura aree
 paleas tolerant qz in hac pur-
 gacōe sacte ecclesie mores cō-
 trarios reproborz portāt. quo-
 usqz intern? hic agricola vē-
 tilabro iudicij dirimat et i su-
 pna habitacula electos suos
 quasi mūda iā grana fuscipi-
 ens. eternis paleas ignibz trā-
 dat. Vñ bñ per iohem dicit
 Cui? ventilabrū in manu sua
 et pmū dabit aream suā. et cō-
 gregabit triticum in horreū
 suū. paleas autem cōburet
 igne inextinguibili. Sed hoc
 frumentum quousqz ad perfe-
 ctōe fructuū vniat: nubium
 pluias expectat ut crescat qz
 bonoz mēs predicantiū ver-
 bis infunditur. ne ab humoē
 caritatis desiderioz carnaliū
 sole sicetur. Hoc frumētum
 supn? agricola in mūdo surge-
 re ac nubes desiderare cōspere

rat cū dicebat Messis quidez
 multa: oparij aut pauci. roga-
 te autē dñm messis ut mittat
 opaios in messē suā. q igit
 hic frumentū illic messis. Qui
 vero hic nubes illic oparij vo-
 cantur. qz predicatorēs sancti
 et nubes sūt et oparij. Nubes
 vicz p doctrinā. oparij p vitā
 Nubes quia verb influūt. ope-
 rarij qz nō desinūt agere qd
 loquūtur. Et iterum sup isto
 Job. xxi. Pro frumēto oriat
 in tribul? et p ordeo spīa di-
 btus grego. libro. xxi. In fru-
 mento spūale op? qd mentē
 reficit. In ordeo aut terrenarū
 rez dispēsa cō figuratur. In q
 sepe dū fuire infirmis atqz car-
 nalib? cogimur. quasi sua iu-
 mentis alimenta preparamus:
 atqz ipse nostrorū vsus operz
 quasi more ordeī habz aliqd
 de admixtione palear. **D**i-
 ger. Da exēplū aliqd. **T**he-
 olog? Est hodie et vñt dñs
 Iohes decan? opidi p smēb
 de q sup ca. iiii. hui? tibi mēti-
 onez feci. qui mihi qd seqtur
 hoc anno recitauit Cū inquit
 de scolis redij iam iuuenis fa-
 ctus sacerdos et p dicationis ex-
 ercens offitiū cōsideraui q re-
 ligiosi de ordimib? medicatū
 frēmitates quasdā haberent:
 quib? se seculares deuote aio

comendabant. **M**ibi autem hoc tanquam iuuenilia et inexplorata displicuit et velut novitas nociva hoc foris in cancellis contra talia impedi publice in ecclesia. **F**ui enim de numero ait eorum de quibus beatus Iheronimus in epistola ad paulinum dicit: quod quicquid dixerint totum hoc esse legem dei putant. habuit prout sanguineam veteranam sed virginem multum deo devotam et opibus suis ditatam cui hoc displicuerunt. **U**n quodam die sacerdos iste ipsum qui per frumentum verbi dei tribulos hunc meruit: ita aggrediendo eloquia caritative. **D**ominum mihi de hoc deo ut fraternitatem non calumnia inuadatis. praesertim in loco patenti. **N**am multa bona simplices ibi faciunt: et si bona ista vobis intrare non placeat placeat saltem tacere. **D**ifficiliter enim nos seculares bona aggredimur: quid igitur erit si primis ad malum licita prohibetis. **A**udiunt sacerdotes sed velut sermones delirantis femine. **C**umque ceptam displicentiam quam novus et inexploratus animarum medicus hauserat animo non relinqueret ut debuit: Rediit alia die sancta virgo et cognato ait. **N**isi destiteritis periculum grande mihi videtur oino vos inuadet: quod de prope vobis imminet.

In genere mihi ostendit in specie me latet. **I**gitur vos emendatis: et ita recessit a viro. **E**t ecce altera die dum sacerdos sederet in domo letum cum quodam suo consocio iuvene. venit tempestas inopinate et insolita fulmen emisit: et domum incedit et a latere sacerdotis socium predictum ad mortem percussit: secumque adultis vestimentis ad terram cecidit. **V**bi iam cens se tandem vivum esse sensit et socium expirasse. **A**b eodem autem tempore virgines castas dilexit: caucius deinceps predicavit et tutor ac susceptor religiosorum omnium devotus effectus est. **P**iger: **S**i ita deus sepe penitus moneat errantes: fortassis multi resipiscerent a male ceptis. **T**heologus. **D**e hoc responsum abrahe accipe. **N**aliet inquit Moysen et prophetas hos scilicet sequantur et eis credant: quia si illos non audierint: neque si aliquis ex mortuis resurrexerit credent. **E**t tamen aliquotiens hiis non obstantibus mira dei clementia ac pietas quosdam satis miraculose ab errore revocat. **N**am in oppido columbarum in basilienensi dyocesi hoc ipsum quod in presenti refero accidit.

Fuit et est consilatus ibidem non
nunquam satis grauis et immiseri-
coris conuentibus et monasterijs
ac elezo intra muros ciuitatis
eiusdem residentia habentibus. Venit
igitur in mentem ciuibz et consu-
latu et cluserunt ut murus ciui-
tatem ambigens per nouum ante
muale muniretur per circuitum
totius ciuitatis. Vt clamide
quadamque opus diuissim debe-
bat persolui a singulis artificum
societatibus. quas iunatas vo-
cant. Sed cum magne expense
ad hoc exigeretur opus: coar-
tauit Opidum ipsum monasteria et
conuentus omnes tam mendican-
tium ordinum quam possessionatarum:
ut pro sua rata partem murorum
sicut iunste persolvere deberent.
Et exinde ut quisque sciret per qua-
tum tractum spacii murus per eum
erigi deberet: depingebantur in
muro maiori ex opposito ante
muale erigendi certa signa
per singulas iunatas et monasterijs:
ut sic palam videretur in quo
loco cuiuslibet solutoris termi-
nus et finis esset. **C**iuitas autem ip-
sa seu opidum de republica arti-
fices et materia: muri ac mini-
stros illius operis conducebat. et
expensas primo horum omnium sol-
uebat. **P**ostmodum patam pecu-
niam a singulis recepit. videtes
hoc fratres nostri et ordinum miorum

rum ac heremitarum sancti augu-
stini quod huius conuentus ibi habetur
allegabant se pauperes esse
et ineptos ad soluendum tale
opus etiam per suam ratam primo ca-
nonicas sanctiones in contrarium
sue coactionis allegauerunt. **S**ed
apud rusticam gentem nihil per-
fecerunt. **E**rectum est itaque annu-
rale et signa primo posita ac
termini ciuibz sunt prefixi. et per
reddituatis monasterijs seu pos-
sessionatis ut predictum est. **D**e-
inde per trium mendicantium ra-
ta. postremo vero pro iunatis
secularium seu artificum. **E**t po-
stquam opus fere in circuitu per-
fecte erectum est. ut creditur diuini
non iusto dei iudicio. antemu-
rale usque ad fundum cecidit.
vna hora solum per illa precise parte
que nomine mendicantium religi-
osorum erecta fuit. **O**mnia vero
que in annuali predicto per ci-
ues possessionatos antea. et per
iunatas soluta fuerunt. steterunt
illibate et illecebre: putant ipse. vidi
et multorum intuitus oculorum de
hoc obstupescere sunt. **O**por-
tuitque ut nollent vellet ciues:
lapsa de suo erario reerigerent
confusione ducti. **E**t ita duris
hominibus pro frumento tribuli
et pro ordeo spine ante corporis
oculos palam creuerunt. **A**tque
in eo in quo peccauerunt reipsum

funt: non minori s̄ longe dete-
riori pena in eade; ciuitate eo-
dem tempore plures diuini-
tus puniti sunt morte tempo-
rali. Nam vinitores oēs seu cul-
tores vinearum dicte ciuita-
tis tabernam habuerunt in
latere muri conuentus frat-
rum nostrorum. In cuius taberne
area puteum fodere vinitores
pro suo solacio affectabāt. s̄
locū p̄ puteo habere nequi-
uerūt o grūm si angulū quē-
da; dicti muri sibi vsurparēt.
Quē angulū conuentus noster
tāto tpe possederat: q̄ de eius
conuio nō erat memoria. Ren-
nuētibus igit̄ fratribus dare lo-
cū anguli: p̄dicti o s̄ules dicte
ciuitatis se iudices cōstituerūt
in propria causa suspecti: con-
tra conuentum pro vinitorib;
dictum angulum sententiaue-
runt. Quo gaui si vinitores
puteum fodiebant in eodem
loco cū leticia magna: et mar-
ginibus lapideis ab ymo in
fūmum p̄fecerūt. Cūq; leti in
tabna vinitores iā die altera
biberēt mancipiū qd̄dā aquā
haurire volēs: negligēcia sua
de manu p̄driā p̄didit: q̄ deor-
sū in puteū cecideāt. Inuocati
igit̄ vinitorib; p̄ funem vnus
eorū in puteū submittebatur
ut p̄driā reportar; sed dīna p̄-

missioe ibidem statim subita
nec suffocatus expiāuit. Quo
extracto. secūdus vice p̄oris
pro vna capiēda promitti-
tur: et sicut primus suffocat⁹
est statim. Cum vero tercius
p̄ fune moderate vsq; ad me-
dium putei submissus esset: tā-
to horrore concussus est. ut
clamans in fune retrahi se de-
sideraret: et vitam is vix reti-
nuit. Ex hīs autem ciues ter-
riti cladibus quid mali egis-
sent tarde satis in suis fune-
bus didicerunt. Punitus fuit
in super nostro tempore pro
sua malicia non minus iuste
dei permittēte iudicio quidā
caupo in australi frankonia.
Vuit enim hodie p̄dco in si-
gnis wolfen in apser nomine.
qui licet iniustus sit et infest⁹
multis fuerit: tamen condici-
ones quasdam misericordie
et iusticie habere solet ad eos
quos captiuat. Nam nul-
lum captiuum cippo vel lozis
mancipat: nullum questionib;
torquet nec pena corporā
li mulctat: sed paratam pecun-
iam si apud aliquem reperit.
eamdem vi recipit: et expensas
vsq; ad primū hospiciū spoli-
ato tūmō relinquit. Siq; a se
detet equū clamide vestimen-
ta vel arma meliora q̄ p̄dco.

vñ aliq̃s de suis defert huc cam
 biēdo recipit. a sua vel fuorū
 viliora vice taliū restituit pe
 iora vicz p̃ melioribz sic tñ q̃
 nullū a se nudū recedere sinit.
Fideles catholice fidei ip̃e cri
 stian? licz p̃ccōr multum ver
 bis diligit. fidei aduersarios
 odit. missarū solemnīa quoti
 die vbi pōt genibus flexis de
 uote audit. Sed aliquoci
 ens nō min? spolijs intendit
 hūc longo tpe ciuitas Rotē
 b̃ genb̃ i francōmā velut pu
 blicum hostez p̃kztim sue rei
 publice armis vbi potuit p̃se
 quebatur. q̃ om̃ia vsqz hodie
 euasit. Accidit aut die quadā
 ut quidā Rotenb̃genhū cur
 sor pedestris pecuniā eidē ciui
 tati afferrz nō modicā. Cūqz
 harum pecuniarū bañlū i ho
 spicio publico caupo tabernai
 us recepiss̃ timidum a palli
 dum: quesuit a cursore quid
 negocij haberet. Cui cursor se
 creto ait. **H**ic o inimicū nr̃m
 wolffenmayser de p̃p̃inquo i
 fidijs frequent̃ vti viarū pecu
 niā dñs meis ciuibz affero.
 queso iura a fidez suare velis
 mihi: me non tradendo. s̃ poti
 us mihi viam ne man? hostis
 incida; dirigendo. Cui taber
 narius. secur? esto. Nam no
 de hac securā tibi euadēdi vi

am mōstrabo. **C**redit innocēs
 proditori. 7 mane versus diē
 cū pditore suo caupone iter
 arripuit. Nam eadē nocte clā
 caupo p̃ domi antefato p̃ nūci
 um intimauit ut ad iter sibi
 p̃fixū mane indilate veniret.
 p̃dam sufficientē inuēturus.
Igitur mane p̃do caupone cū
 cursore repperit. quē ut pecuni
 am quā portabat p̃ dñs suis
 proicerz coegit. eumqz ita de
 scripsit nude ut se proditū cur
 sor palaz viderz. vñ obediuit
 inuitus a ingemuit. Tūc pre
 do ad proditorē accessit. i col
 lum eius ruit. 7 ad spoliatū di
 xit. **E**cce hic te mihi cōtra iura
 hospitis naturalia prodidit.
 dign? ruera ē suspēdio. e duo
 b? vnū elige. aut ip̃e te laq̃o
 suspēdiz. aut tu ip̃m furcib̃ et
 deinceps secur? eis. **T**errit? ē
 de hoc p̃mo cursor. s̃ ut vitaz
 retinerz p̃parz. p̃ditorē potius
 laq̃o suspēdit. postremo vero
 p̃do ait dep̃dato. pecuniā
 p̃didisti me spoliāte inimicos
 meos. ne timeas tui culpa nō
 es sed p̃ditor. qui penam sue
 malitie iā luit. Tibi ergo scri
 bam litteram a figillabo in q̃
 te erga tuos conciuēs excusa
 to. 7 tecum quomō actum sit
 clare scribā. dedit igitur iux
 ta solitum cursori nescio quas

expēlas. lram eidē excusatoriā
scripsit ut pmissit. et abire eū
illefū dimisit.

Capitulū Elonū

Grana si sint hūida ā
luto maculata defic
cāt formice: ut fiant
sicca et arida. p grana em opa.
si p hūore et lutū infecto et le
sio nrorū opm designat: que
nō de sed dyabol⁹ diligere et
inqrere solet. vñ sup isto Job
xl. Sub vmbra dormit whemoth
scz in secreto thālamī i
locis humētibz: dīc btūs gre
li. xxxij. mora. qd aliud locis
humētibz nisi luxuria dīgēt:
ut et p thālamū glia supbie.
et p loca humētia luxuria cor
pis expmatur. Duo qppe sūt
vītia q hūano generi immāi
ter dominātur. vñ vicz spūs:
atqz aliud carnis. elacō nāqz
spūm erigit: luxuria carnē cor
rūpit. Antiquus itaqz hostis
hūanū gen⁹ vel p elacōnē p
cipitās vel p luxuriā pmensi
secreto thālamī atqz in locis
humētibz dormit: qz dānatū
homīnē sub dīcōne dominacō
nis sue aut p elacōem spiritus
aut p carnis corrupcōem tenet.
Quosdam vero in vtroqz pos
sident. qz cum eos supbie spūs
eleuat: et timōre sue altitudis
nec verecundia corrupcōis i

clīnat. Fugit itaqz whemoth
demon scz loca mūda arida et
ab hūoibus vicōrum desicca
ta: quia ista spūs bonus dili
git. malus odit. vñ in euange
lio veritas dīcīt q spūs exiēs
quī in locis aridis et in aquo
sis requiē non inuenit: qz do
mū quā reliquerat vacuā sco
pisqz mūdātam reperit. hāc
multiplicōz intravit. Quia em
fluxa sit terra que in fun dūtur:
loca arentia et in aquosa sunt
corda iustōrum que p discipli
ne fortitudinē ab omī carnal
ocupiscētie hūore siccantur.
Vñ hic quoqz adhuc vbi w
hemoth dormiat iste necessa
rio demonstratur cum p tūus
subditur in locis humētibz.
loca nāqz humētia sunt ter
renorū hominū mentes quas
hūor carnal cōcupiscētie qz
replet: fluidas faciūt in quibz
whemoth iste iniquitatis sue
vestigia tñto altius impmit:
qñto i eisdē mētibz pes transi
t. Illi qñ in fluxa tēra descēdit.
locaqz humētia sūt opēra vo
luptuosa. pes quippe in arida
terra non labitur: fixus vero i
lubrica vix retinetur. Piger
Quia ut iam video hī velut
prudentes formice grana hu
medata ad calorē solis de
siccant et mundificāt q labōrē

et industria sue informacōis
 aīas et spūs hominū in humo
 rib⁹ vicōz iacentes ad xpī ca
 ritatē inflāmant. an tales mō
 reperiantur. doce p exempla.
Cholog⁹. De hoc sup̄ li
 bro. ij. ca. i. tibi de mīro vīcē
 tio manifestū exēplum trōdī
 Cui hoc addo mirabile de sexu
 femineo et fragili. Viuit ho
 die in regno frātie puto soroz
 Coleta nomine ordinis sacte
 Clare virgo sacta et prudens
 hxc quātas deo aīas suis scīs
 exēplis acq̄suerit et custodi
 uerit. nozūt hī qui loca p ea;
 reformatā et sua coopacōne
 fūdātā de nouo viderūt. vñū
 igit de multis refero qd a so
 lem ambasiatoē ducis sabau
 die ip̄e audiui corā multis no
 bilib⁹ in ciuitate Ruzenbgehi
 tpe cōgregacōis pncipū al
 manie ad regem romanorū
 Sigismūdū qm in causa fidei
 expectabatur in loco p̄dicto.
 Cū enī Cācellari⁹ fūmus ei⁹
 dem regis i cōne multorum
 vitā sacte memoie katherine
 de semis ordinis q̄ vocatur de
 penitētia scī dñici laudari. Cū
 ius legendam s̄b stilo magi
 stri Raymūdi dictatā se habe
 re et legē gloriabatur. Et quā
 ta deus in ouertendo pccōres
 nostro tpe sicut veritas est p

eandē virgīnē feciss⁹ in ytalīa
 Jam s̄mone p̄uato s̄mto: ce
 pit predict⁹ abasiator ducis
 sabaudie infra scripta recita
 re de sorore Coleta q̄ facta es
 sent in gallia. Viuit inq̄t no
 biscū s̄b artissima paupertatis
 regula tam magna cū deuoti
 one. ut spectaculū facta sit dō
 et hominib⁹. **Elā** circa comita
 tum Bita nēsem ob reuerentiā
 scē Clare mōsteriū de nouo
 erectū no uīt extitit. cui dicta
 virgo in sorozib⁹ prouidere
 debuit. Igitur atēq̄ ad plenū
 officine pate essent nescio cu
 ius negligētia missum ē pro
 sacta virgīne. que cū loco ap
 propinquauit. nō dū suffitē
 ter hitacōne virgīnū pfecta:
 cogebatur i domo quadā ho
 nestā manē ad tēp⁹ cū suis so
 rozib⁹. que dū p̄ficēretur mo
 nasteriū et ex loco ad eccliam
 certis t̄pib⁹ opus fuit ut exir⁹
 Qd cū fier⁹: die quadā fact⁹
 ē cōcurfus p̄p̄i magn⁹ de quo
 singuli certatim gestiebant
 virgīnem videre tam sactam
 Erat pro tunc quidā vir dis
 solut⁹ valde mim⁹ quodāmō
 et ioculator multoz. q̄ hec in
 tuēs i mediū p̄ssure ut fortal
 sis iocū et solatiū vidētib⁹ fa
 cer⁹. stādo corā virgie scā ita
 ait. O dñā si tātē sanctitatis

es quāte reputaris ab hoc po-
pulo: me sic cetēos velis viz
deuotū facere dō Cūq; virgo
huiusmodi dissoluōe cōspice-
r: mīa mota et cōpassiōe ele-
uatis in celū lūib; piter et mai-
bus. sic orare breuit et apte ce-
pit De; qui omnia pōt dignet-
te sibi fideles facere famulum.
Que pura et sincera oratio tā
fuit apud oīpotentē valida:
ut ille mox dīma inspirat; grā
et imutat; de turba gembū
d; abscedēt mūdū relinquer;
et feces eius. Rā statū ad refōr-
tū locū frat; ordīs minorū
artiffiē reformator; cucurrit.
pccā qbus aīam vult hūorū
bus mal' sed auerat cōfessus ē:
penitentiā suscepit. et ordīs
frat' effcūs ē. In q; pculdubio
mai; miraculū factū ē q; si cor-
palit' defūctus resuscitai p viz-
gīnē meruiss;. **Piger.** Vti
nā p'dicatores verbi dīmi ml-
tos mō hēremus cū terras in-
fidelīū q; hoc modo aīaz grā
deficcarēt a suis hūorū facino-
rib; et in aceruū et cuneū ecclē
tales deferret' sicuti hēc virgo
circa dictū pccōre; fecisse dīmo
scit'. **Chyologus.** Ecclā; su-
am dīma elemētia nunq; p'di-
catorib; sui vbi seminaōe in
toto destituit sed p suos quos
mittē sol; suos rigaē sp cōsue-

uit Absit ut de; qui eā sui fili;
aprio cruore redemit. minus
diligat q; synagoga; olym;
cui in extremis grauata; pccō-
latrīs per pphetas suos sem-
per subuenit. **Si enim gesta**
in hispania et gallia per ante-
dictum fratrem vincētū memi-
neris. si demq; infinita; multi-
tudinem pccōrum cōuersam
nup in ytalīa p frēm Bernar-
dīnū ordīs minorū virū deuo-
tissimū et p'dicatorē excellētē
simū attendere volueris et filia;
videbis deū nō reliquissē ple-
bem suam. **Piger.** Terret
me valde vnū de presētī mate-
ria. quādo viz audio et confi-
dero turcos et sarracenos in q;
busdā p'tibus taz potent' reg-
nare et restringē xpī fideles po-
pulū ita ut iā plurima loca p-
fidi occupēt in q;b; fideles an-
tea sedebāt. **Chyologus.** In
fide te res hēc nō tepidū effici-
et h; cōfortet potius si credis
cristum hēc et suum apostolū
p'dixisse. Rā Mat'h. xxiii. vi-
tas ait. Surgēt pseudo cristi
et pseudo prophete et dabunt
signa magna et prodigia ita
ut in errorem inducātur si fie-
ri pōt etia; electi. In notissimis
inquit apostolus diebus in-
stabunt tpa piculosa et erunt
hoīes seipsos amātes secūda

Thi. iij. Et Mathi. xxiiij. xps ait **M**ulti pseudo pphete surgēt et seducēt multos. Et quomā habūdabit iniquitas: refri- gesceat caritas multorum. q̄ aut p seuerauit vsq; in finem hie salu⁹ erit. Et iterz Luce. xviij. fili⁹ hominis uenēs putas in ueniret fides in terra. Preterea si ecclia vna in pte p pfidos co angustatur: parte ex altea sci m⁹ dilatatur. Certū est etem tpe magni karoli magni hy spaniar regna fere i toto sar racenis fuisse occupata: q̄ mō excepto solo regno guate cri sti cultores sūt. **N**ouim⁹ infu p vineā et ecclesiā xpi nostro tpe ppagines expādisse suos versus septettrionē seu polum articū vltra regna polonie et intralatissime. Nam ea que se quūtur a fide dignis sepe audi in: a satis nouit discedi⁹ a Re uerēdissimo et deuocōe ac lra tura pleno dño Cardīnali Ju liano scē. Sabine pcepi Annū em tres vir elapsi q̄ rex polo nie wadislauis noie mortuus est. Hic primū pagan⁹ exti tit et i infidelitatis cecitate na tus et diu nutritus: sicuti et fu oz vicinor multi. pssus autē tādē bellis xpianor et impug natus p militiam cruciferoz ordīns theutonicoz de prus

fiar stimulat⁹ vāzīs dīm vāz bi vocacōibz: ouersus est tan dem: baptismū suscepit deuotissime et deuoti⁹ continuauit. **N**ā qui ātea ignem elemēta rem coluit: postmod⁹ xpm ve neratus est: et vsq; ad finē vi te sue adorauit. Hui⁹ exequie cū in pnti Babil. ocilio celebr rentur: et q̄ sermonē pntē con cōe Concilij facerz. nescio cū ius negligentia abesset: cepit antedict⁹ dñs Julianus qui i minoibz institutus in poloni am fuerat trāsmis⁹: aliqñ ita referre. **M**ibi inquit p̄s op timi tanq̄ expto credite. **R**ex iste cuius exeqas celebram⁹ ecclie sancte vltra q̄ credi pōt pfuit suo tpe. Nam a tēpe q̄ xpianismū suscepit: vlti trigi ta milia paganor ad lumen fidei ouersa sūt: septem cathe dr̄les ecclias de nouo fundit⁹ p neophitis erexit: et in luto vbi ppetu⁹ nutriebatur ignis et adorabatur: ecclesiā collegi atā destructo igne ostruxit: et clez tam in copioso numero ibi auxit: ut die et nocte nulla hora nullūq; momētū existat. in quo non p certos ecclesie ministros iugis laus altissio persoluatur. Cūto itaq; cristi ecclesia versus septettrionem dilatata est: ut modo ordo

thxuthomicoz p̄fatus nullum
locum habeat adūsus quem
necessario bellum ducat. et ta-
men certum est q̄ paulo an-
tea etiā meo tempe necesse fu-
it ānuo perfidis pugnā por-
rigere.

Capitulū Decimū

Orana formice solleze
colligūt. decorticāt.
ne gerniment. et secre-
te recōdūt. In q̄ mirabili aīal
videt̄ sagacitas. Si ei gñū nō
decorticar. vi pullulatiua ma-
nēte decortū. et in trā radice sub-
mitter. et crescēs v̄sus fuzū i
altū se m̄mis extoller. germi-
nādo. et virescēdo. sic q̄ in se vir-
tute oī destitutū. vite alimētū
nō p̄ber. s̄ oēz fere cassar. for-
mice laborē p̄teritū. Hac idu-
stria carētia alia aīalia stulta
in opacōe formice vidētur. q̄
illa grana coaceruati integr. et
non p̄scisa colligūt. et cū cibo
vsci se putant solido. diuites
dimittūtur inanes. S; formi-
ca ista vitans p̄uide. efuriēs i
plebitur bonis. Cū cetera besti-
ole se putāt diuites. dimittū-
tur vlut ianes. vñ p̄ hāc hu-
ius minuti aīal. p̄uidēt. ap-
te designant. viri simplices. et
recti q̄ grana virtutū de p̄rio-
rū vita legentes eadē sequēdo
in ope secreto loco, abscondūt.

ne germinae incipiāt corā ali-
enis oculis. Et exinde glām q̄
rentes vanā virtutē et merce-
dē h̄ amittāt sicuti stulti facē.
dīmo scūtur. de q̄bus Job. v. di-
cit. Vidi stultū firma radice.
et maledixi pulchritudini ei.
statim. Sup̄ quo bt̄is greg.
libro. vi. mora. dicit. Quasi fir-
ma radice stultus in trā figit.
qui totis desiderijs in terrena
amore solidatur. vñ Capn p̄-
mus ciuitatē i terra ostruxisse
describit. ut apte monstretur
q̄ ipse in terra fūdamen-
tum posuit. q̄ a soliditate cele-
stis p̄rie alienus fuerit. Quasi
firma radice stult. attollitur.
qñ h̄ tpali p̄speritate fulcitur.
ut oē qd̄ appetit oseqtur. adū-
sa nulla sustineat. cōm̄firmos
sine repugnacōe p̄ualeat. bñ
agētib; ex auctōitate cōtradi-
cat. ad maiora om̄oda ex p̄ori
sep̄ actōne pueniat. ut vñ viā
vite deserit. Inde ad tps felicōz
viuat. Bñ ergo dicit. Ego vidi
stultum firma radice et male-
dixi pulchritudini eius statim.
p̄ pulchritudini quippe stulti
maledicere est eius glōriam
ex osiderata dānatōe iudica-
re. q̄ eo atrocius in tormentis
obruuntur quo altius in p̄cis
elabatur. quia trāsit qd̄ extol-
litur. p̄manet qd̄ puitur. Qui

honoratur in via in puencoe
dānabitur. et quasi p amena
prata ad carcerē puenit. qui p
presentis vite pspira ad inte
ritum tendit. **D**iger. Da pe
to exemplū de aliquo q grina
virtutū de area huius seculi eli
gere nouerit. et eadē ab homi
nū oculis occultando. atq; ne
in gloriaz inanē germinet. ea
pscindere et decorticare sciueit.
Theologus. Miles de quo
supra libro. i. ca. ultimo Et li.
iij. ca. iij. tibi retuli Boarus
talis ut opmior extitit. qui per
fectionis que fecit opa. ita oc
cultare nouit. vñ extrinsecus
puer huius mundi speten? esse
videretur. qui tñ vanā glori
am et eius pompas p viribus
fugit. vñ etia? dīma ei mīa de
dit ut longe añ eius ab hac
luce decessum ut se pdisponet
vcai dīmitus meruit. Nam p
ut ab eius ore pcepi. post q
se resignatis vitiōz turb di
uino obsequio p secreta deu
cōis exercitia acrit dedicass:
venit nox in cuius medio ut
more solito xpo gr̃tias de sua
passione meditatio pageret.
furrexit et deuocōi solite in ca
stri sui quadā turri se quēstra
ta a locis alijs put licuit vaca
bat. qua finita se in lectū repo
nere cepit. Tūc statim eo cla

re vigilati vox venit q trinis
circit vicib; ita insonuit. post
qñq; annos om̃no morieris
Obstupuit autē ex hoc miles
et an somnū esset. territus ce
pit ambigē. **S**ed qz vere se vi
gilasse didicit nec quisq; secu
fuit in cōmodo vbi iacuit nec
in p̃p̃mo habitaō erat vñ
vox audiri posset aliena. rē cū
admiracōe mēte dīu reuoluit
fratos desup secreto quesuit
et ad me tandē venit. Cū autē
me scire; nec pphētā nec pphē
filiū ad securiorē ptem ouerte
re cepi dīmū ut credo oraculū.
Rimai eū iussu p̃p̃iam osciam
sup vitā iuuētutis tpe ductaz?
An ne exercit? ducēdo mona
steria leserit et paupes indebi
te. et si sic: vtrū restitucōes fe
cisset. et in similib? informauit
virū. qui tñ ut ptunc senli ali
os sue aīe medicos dudū secu
tus est. et ut suasi hūilit obtē
pabat mibi. Tandē aut dei ti
romi sic conclusi. An a deo hoc
vox fuerit affirmatē nō audeo?
h̃ scio xpm onem pmonuisse
homine: vigilate inquit quia
nescitis diē nec horam. Idcirco
modis vobis possibilib? vos
ad mortē disponatis. et ita de
cipi nō poteritis in eo qd veri
tas ipsa iubet. Finitis aut an
nis et ihs eoz curricula vlti q

credebatur miles xpi corpus
castigabat et animam disponebat
Nam licet alligatus esset quodam
fidelitatis vinculo et astrictus
obsequiis cuiusdam terreni prin-
cipis cui famulabatur fideliter
regendo reipublicam in iudiciis
iustus in pauperes misericors in
equales graciosus et clero mul-
tum fuit gratus corpore autem
nocturno tempore flagellis mace-
rabat ieiuniis vigiliis et absti-
nentiis et adeo domabat cunctis
desuper aureis de die tectus mili-
tum insigniis In vestitu superbia
nulla sed potius in opacoe ad comi-
lites clericus esse videba-
tur ubi potuit verbum dei legit
audibiliter audire sollicitus
et diuinitissimum sacramentum euca-
ristie recepit sepe sed quo po-
tuit occultius quotidie atten-
te et studiose pro suis pauperibus
et rusticis hominibus preces ad
deum fudit tanquam propriis pro-
prietatibus se dicens pro ut ab ore suo
audire de eorum labore victi-
tare et ideo credere se ad vicem
rependendam reciprocum multum
obligari Ob hoc quicquid fa-
cere cum deo potuit vel obmitte-
re ad hoc se inclinavit sicut cum
nullo nobili guerras intrare
ne sui pauperes lederentur Cumque
tota bavaria rethia saxoniam et
frankonia multo tempore litium

sarum incendiis villarum vastare-
rent et cedebat hominibus in quibus
princeps cui miles iste serue-
bat ut premisi ex una parte
principalis extiterat tamen tam
prudenter cruxi tyro se ex
utrisque et in aduersis parti-
bus armatoz gerebat ut nul-
lus militi subditus in domo aut
corpore dampnum senserit per to-
tum decursum guerrarum sed
semper in pace subditi eius qui
euerunt Colligauerant prete-
rea paulo antea multi nobiles
se in unam societatem et amicitiam
cum lifria quadam aper-
te de quorum numero adeo mi-
les etiam fuit huiusmodi enim
in signum in figura avis vel alte-
rius argentei vel aurei animalis
ob pacem seruandam continu-
atus aliquoties milites et mi-
litares deferre solent in Alma-
nia Accidit autem prope ea-
dem tempora ut canonicus cu-
iusdam cathedralis ecclesie in
nobiliis eorumdem partibus
male et scandalose viverent
sicut heu in almania satis con-
fuetum est Offensi sunt in ta-
lium vita plurimum quidam
nobiles et consilium habere
ceperunt inter se quomodo cle-
ricum una dierum inuaderent
et humiliarent aliquot varis autem
varie ad quesita rationibus miles

ubi sibi locus loquendi daba-
tur ita p suo voto respondit.
Agnosco inqt clerz se male re-
gere: de quo merito dolere de-
bem? Si ipsi scim? intra nra
territoria a in nobiliū cetū
quosdā esse raptōres vsurari-
os maifestos ⁊ adulteros In
nobis queso primo vindictā
faciam? in nacōib; ⁊ increpa-
cōnes in populis. quo facto:
deliberemus qd fiendum sit
de clericis. Hoc audito: oēs
deinceps de clero filuerūt: qz
multi se in similib; vicis aut
suos esse reos agnouerūt. In-
terea iam finitis ppe annis de
qbus oraculū insonuerat que-
dā psona militi affinitate con-
iunctissima in facinus qd dā in-
famie nimis cecidit: quā quia
miles velut se dilexerat. tristi-
tia cordis vulneātus est adeo
ut mihi diceret die quadā se
cretē: mori ait in bello ⁊ pfo-
di iaculis die vna pluies leue
mihi foret in cōpācōne hui?
mali qd illatū est per nequissi-
mū virū mee amice. Nollē tñ
⁊ si valere; reo ⁊ nocētī noce-
re iniuste de9 sibi parcat Tūc
ego subintuli. Dñe fortassis
patiētia ⁊ eqmmitas hxc tole-
rādi p dō qui maiora hñs su-
stulit. mors de qua vocē audi-
uistis dudū esse pōt. rñdit qz

mors fame inclemētior est ne-
ce corporea. Paulo aut postea
cepit secta hereticorū in bohe-
mia manu armata loca pñe
militis ⁊ aliorū inuadē: aduer-
sus quā sectā nobiles frācko-
nie ⁊ adiacentiū ptūm nobi-
liū ⁊ fidelium armatā college-
rūt: ⁊ eandē quia hypems in-
stabat p nutriendis quotidi-
anis guerris cōn hēticos ad
vicina loca bohēmie trāsmise-
rūt: militēq; prefatū in exerci-
tu eodē pro capitaneo. qz ai-
mo bellicosissimū erat pro ex-
ercitu posuerūt: vbi cū arma-
te fidelit̄ preess; intrauit exer-
citū pestis epidimie que plu-
mos osumpsit: ⁊ dictū militē
sūptis ab eo ecclasticis sacra-
mentis. ab hoc nequā seculo
migrāe felicit̄ fecit. ut ita cum
merito mortis duplicis fame
sc; ⁊ corpis verificātur voca-
cō que precessit diuina.

Capitulū Vndecimū
Formice arte mltipli-
ci onera sibi faciunt
portabiliora: ut sic in
labore pseuerent. laboriosissi-
mū em̄ est aialū. Idcirco stu-
diose victū queritat: reptum
p micas minutatim portat. Et
ideo p hñ. ethimo. libro. xij.
ca. iij. dicit. Formica dicta est
ab eo qz ferat micas id ē gna

farris. Vñ Ouidius metha.
 Brade opus exiguo formica
 ore geretes Et quis labor hu
 ius minuti animalis sit gradis
 et variis: tamen oneris mole
 et laboris multitudie vix vnq̃
 fragit: q̃ aut onus si impro
 por conatu est diuidit: aut al
 teri ptem cōcedit: aut si gran
 de est: nūc ante nunc retro re
 curuat: et gerit modo pedib⁹
 modo ore: siue retro gr̃de siue
 facieten⁹ ferat: vsq; ad finem
 introducti oneris diuersa s̃b
 arte pseueāt In quo reuera no
 bis segm̃ agentibus torpore
 accidie multū accusat: et vir
 tutem pseueracie cōmendat.
 Vade ait sapiēs o piger ad
 formicā In simis igitur opib⁹
 quib⁹ nūc alimonia in celo su
 mendā colligim⁹: nō merces
 s̃ in defesse laborē et vaia ope
 ra virtutū diuersi t̃pibus pro
 tedio vitando sumamus: nec
 vnq̃ a ceptis bonis desistam⁹
 Ad qd̃ hortatur beatus Augu
 sti. sic libro de virginitate di
 uis seminib⁹ pectoris tui tol
 les semen. Nūc alimonis me
 diocribus. Nūc ieiunij par
 coribus. lectione. ope. p̃ce: ut
 mutacō laboris. indutte sint q̃
 etis. Sūt enim qñq; p quem
 xp̃i obsequio arte quadam
 onus laboris facilitatur: vici⁹

opm variacō Collaboratis in
 tuicō Ora cōmis admixtio: p
 pccis satisfactō. et beatitudis
 augmētacō. De primo beati
 Aug⁹. audisti. De sc̃do dicit
 btis greg. libro mora. v. Nō
 deseres in labore p̃sistere: q̃ s̃b
 leuacō laboris est visio collabo
 ratis. De terco in vitasp̃at⁹ le
 gim⁹ Cum em̃ beatus Antho
 ni⁹ in hēmo tedio afficeret di
 xit: dñe volo salu⁹ fieri: et nō p
 mittūt me cogitacōes mee Et
 surgē exiit foras: viditq; quē
 dā sedēte atq; opante Angelū
 ei dei erat: deinde surgētē et ora
 tē et dixit ei sic fac et salu⁹ eris
 De q̃rto ait btis Bernard⁹
 in smōe qdā Cām laboris hō
 cogit: i labore: ut ip̃a ei pena
 quā patitur culpā p̃ q̃ patit⁹
 repñtet. De vltimo aut dicit
 btis Ihero. in qdā eplā Tul
 l⁹ labor dur⁹. nullū tēp⁹ lon
 gū videri debet: quo gloria et
 nitatis acquiritur. Nā inquit
 Apl⁹ Nō sunt cōdigne passi
 ones huius tempis: ad futu
 ram gloriā q̃ reuelabit⁹ inob
 hac artē facilitadi xp̃i onera
 docē voluit dñs qñ Math. v.
 ait. Discite a me q̃ mitis sū et
 huil⁹ corde: et inuemetis requiē
 aīab⁹ vris Iugū em̃ meū sua
 ue ē: et on⁹ meū leue. Sic obi
 cit haban⁹ et soluit Rūo inq̃t

ingū xpi suaue. cū sup̄ dictū
est Arta est via q̄ ducit ad vi
tam. **S**; qđ angusto inicio i
cipitur. processu tēpis ineffa
bili dilectiōis dulcedine dila
tatur. **M**eliusq; bt̄us Aug⁹.
horz causā assignās in de ver
bis dñi sic obicit et cōcludit.
Qui ingū dñi intrepida cerui
ce subieuit tā difficilia picula
patiūtur. ut nō a laborib⁹ ad
quietē s; a quiete ad labores
vocari videātur. **S**; profecto
adest spūssanct⁹ qui in exte
rioris hoīs corrupciōne reno
uat hoīem interiorez de die in
diē. et gustata requie spūali i
affluentia delitiaz dei in spe fu
ture bt̄itudinis. oīa p̄ntia deli
mt aspera. et oīa gr̄uia releuat.
Et postq̄ oñdit qđ maxīma i
cōmoda sustinet mūdani ho
mines ex amore terrenoz sic
occludit. Omnia seu a et imma
nia. prozsus facilia et pene nul
la. efficit amor. Qñto ergo fa
cili⁹ ad vraz bt̄itudinem cari
tas facit. quod ad miseriam
qñtum potuit cupiditas fecit.
Piger. **D**e pseueratibus er
go in dño labore aliqua pro
ducas exēpla. **T**heolog⁹:
Donū pseueratē non in vite
p̄ncipio. si in ei⁹ cōprobatur
termino. **M**ulti bene inchoāt
et male pseuerāt. **E**t diuerso q̄

bā malo inchoato p̄ncipio. fi
ne bono occludūt. **H**oc donū tā
te dignitatis ē. et arduitatis iux
ta facti doctoris rudimenta.
ut sibi nulli⁹ cadat merito p̄po.
licet oracōe facta pro se pie et
otinue impetrari possit. qđ mei
tum iustitie. oracō vero siue i
petracō dñe mie immittitur.
Et p̄ hīs exēpla hodie diuisa
habem⁹. **F**uit nro tpe Rex ro
manoz Ruptus de quo sup̄
ca. iij. hui⁹ mencōez fecim⁹. q̄
an sui electiōem re et noie ele
mēs extitit. et p̄t⁹ diuitia et scā
sua opa in letali quadā infir
mitate p̄pe a demone vict⁹ oc
cubuit. **E**t in infirmitatē gue
incidit. et sumpto eucāistie sa
cramento se dietim ab scē vn
ctiōis oleo callide ne recipet
sbt̄axit. **N**auserat em̄ ubi ne
scio dyabolicū hūc instimētū.
ut videbatur. quo qđā sup̄sti
cōfissime credūt se post hui⁹
sacramēti suscepciōem oīno
migrare oportē. **D**istulit igit̄
princeps recipe sacramētum
p̄p̄t mortis periculū. **E**t docto
res dñi et hūani iuris quos se
p̄ dilexit vrb̄ virū hortaban
tur et sibi suadebāt. ne oīno de
finerz tā salubre aie et corpis
antidotū. **O**btinuerūt tamē
tandē illi dñi arridēte gracia
intentū. **C**ūq; p̄ntibus latis

clericis mungeretur princeps
 et orationes que de sanitate so-
 nant virtusque hominis multi-
 plicarentur: ait satis alacrit.
Reuera si hoc sacramentum
 scivissem tantum pro utroque va-
 luisset homine quemadmodum
 iam audio: dudum ipsum deo
 tissime postulasset. **F**uit enim
 litteratus satis | qui conuale-
 scens postmodum multis annis
 Romanum gubernabat sancte
 impium: et tandem felicitate perse-
 uerans in bonis opibus vita
 functus est. **T**pe quo artes
 primum in universitate wienensi
 si autem diu fuit ibidem virgo de-
 uota ordinis canonicorum regu-
 larium: quod deo primum: deinde bea-
 te Cristine virginis sedule ob-
 sequia prestitit. Ieiuniis et orati-
 onibus sancta ministeria pre-
 sertim in festo dicte virginis sa-
 tis multiplicavit: et per dono per
 seuerantie atque ut si fieri dece-
 ret in ipsius sancte martiris fe-
 sto ab hac luce tempe migra-
 re sepe oravit. **N**ec desperit do-
 minus preces ancille sue. **M**ax-
 eadem die multis elapsis an-
 nis mortua est felicitate: et ut in
 domino confido cum sancta virgi-
 ne Cristina locum eterne re-
 tributionis intrauit. **N**ec cum
 nobis in loco capituli prior no-
 ster wienensis vir prudens et de-

uotus quam virginem nouerat per spi-
 rituali solacio recitavit: multis
 iuuenibus fratribus et semibus mater-
 am deo commisit ad dei sanctos non
 modicam misit. **I**n principio
Basil. concilij in signis quidam
 fuit per publicam iustitiam detectus
 est: et fraudis sue omnia dete-
 gebat multimoda. **S**etentatus
 igitur ad mortem in iudicio: puerum et
 sacramentaliter confessus est cuiusdam
 viro religioso. **N**on modica ei
 subtraxerat. et in vestimentis homi-
 num magni generis videbatur. **E**t eximie
 de multis familiaris effectus fue-
 rat. **C**um igitur de ciuitate ducere-
 tur versus locum patibuli quod sa-
 tis distat: per totum spatium itine-
 ris in magnum multitudinem populi tanta
 alacritate incedebat et hilari vul-
 tu primo iocundus verba nutibus:
 ad eum cum spose ad thalamum
 pertinendum putasset. **L**eto vultu
 sibi notos inuocavit et orauit:
 ut pro eo ad deum incederent. **I**n
 via alta voce canebat metrum quod
 dum vulgaria et deuota que dudum
 didicerat: et in stuporem omnium
 mentes conuertit. **C**umque
 licet eum sursum in scala sub-
 furca deberet ducere: ita fur-
 cando ait. **Q**ueso mihi respon-
 deas. **Q**uid queso comediti
 ut tanta letus hodie moriens pa-
 rem enim tui nunquam habui.
Pnde ergo tibi hec quam in

deū habes fiducia. Cui ille re
spōdit. Scio me grauit̃ deum
offendisse. Credo me deinde re
missione meorū facinorū p pe
nitentie sacramētum recepisse.
Quia expior mibi displicere
q̃ creatore meū offendi. Et si
phas eēt me mortē euadē. tñ
emēda cōis apōitū oīno for
titer retētare vellem. qđ etia;
p pñti gero. Sed scio nō expe
dit ut euadā mortem. mīnis ei
offendi deū et homines. q̃re in
ste moior. et meā volūtat e; di
uine iustitie in hoc cōformo.
Ite oīderis: nunqđ letus mo
ri de hoc. Diutius enī viuēdo for
tassis i tabna occideret meis i
pccis. q̃ aut hoc malū hactē
nus euasi. donū dei est. nō me
ritū. Igitur deo gratias ago.
Ascendit ergo lignū supplicij
et laqueo vita reo recepta cū
pseuerantie patentibus signis.
Piger. Ego puto q̃ tales
predestinati eē vidētur. et tali
supplicio p dīnam clemētiam
velut mō aptiori regnū celo
rū intrare cōpellūtur. **The**
olog. Idē mecum sepe nō in
dicando. Et meditādo de hoc ta
citus oīdeā. q̃ multos qui
vite fuerūt dissolutissime nec
vlla via opesci poterant a suis
malicijs. vidi ad verā oticio
nē qñtum in exteriorib; datū

est iudicare: opūgi et plexos
morte publica deuote migrāe
Ediuerso multos vidim⁹ p
preces aut pecuniam a morte
quā meruerāt per iudices va
rios libertati odonatos. quos
postmodum experti sumus
fuisse deteriores q̃ antea. Dif
ficile enī est cōsuetā relinq̃re.

Capitulū Duodecimū.
Heme q̃escūt formi
ce. et tūc cibo fruūtur
estate p̃collecto. Vñ
puer. in. Formice popul⁹ iſir
m⁹ qui iparat in melle cibum
sibi. p hyemē in qua nō est tē
pus seminādi et arādi. futura
beatitudinis vita designatur
Vñ saluator suos p̃monuit
loquens de die iudicij quādo
Marci. xxiii. ait. Orate ut nō
fiat fuga vestr̃ hyeme vñ sab
bato. q̃ sc; ut bt̃s Iherom⁹.
ibide; dicit. in altero Duricia
frigoris phibet ad solitudies
pgere et in montib; desertis q̃
latitare. In altero aut trāsgres
sio legis est. Per estate vero
qñ metendi laborādi et semī
nandi tempus est et laboris
p̃ns vita intelligitur. ppter
qđ salomō pū. vi. dicit. Da
de ad formicā opiger et oīde
ra vias eius. et disce sapientiā
parat estate cibū sibi. et ogre
sat in melle qđ comedat. Et

iterū ibidem. Si impiger fue-
ris: veniet ut fons mellis tua
et egestas longe fugiet a te.
Quo contra ut bt̃s Aug⁹. li.
de cōflictu vicōrum et vbi tor-
por et ignavia dicunt. Si le-
ctōm cōtinuato studio semp
institis: oculorū caligine incu-
ris. Si inde finenter lacrimas
fundis: ip̃s etiā oculos amit-
tis. Si p̃telatis vigilijs psal-
morum censū psoluis: isamā ca-
pitis acq̃ris. Si quotidiano
labore te officis ad opus spiri-
tuale nō cōfurgis. Aduersus
que bt̃ Bernardi p̃mitandū
est cōsiliū quo in epla qua
dā dicit Cum te accidia vlt̃e
dio affici sentis: noli p̃pterea
diffidere atq; desiste a studio
spūali. s̃ iuuantis requie ma-
nū: trahi post te ih̃sum obse-
crās. Teste em̃ Cassiano de in-
stitu. mōchoz Exp̃mēto cōp-
tū est atq; p̃batū: accidie ita
impugnacōe: nō declinando
fugiendā: s̃ resistendo sup̃an-
dā. **P**iger. Scis ne aliq̃s
viros vlt̃ de femineo sexu aliq̃s
de quib⁹ p̃sumenda sit solici-
tudo laboris quā tātope com-
mēdant sancti. **T**heolog⁹.
De vtroq; sexu plures ut spe-
ro noui. Vnebat nostro tē-
pe in Nureñb̃ gēh̃ ouētū pat̃
quidā Eberhard⁹ noie: qui i

prioratus officio ibidem me p̃-
cessit. **V**ic p̃mū sacerdos secu-
laris extitit: et ut mūdū euade-
re immūdū: ñm̃ ordinem in-
trauit. Ieiunia regularia q̃ per
dimidiū fere annum durant
stricte seruauit: dies p̃pe nul-
la fuit intra .xx. annorū spatia
in qua mane sūmo missam de
uote celebrare negligeret: et
postea vsq; ad prandij t̃pus
audiēte confessionū in porta
non inisteret aut animarum
cōsilijs. **F**uit em̃ vir multū ma-
turus et prudentia p̃ditus: li-
cet lingue ip̃edicōis esset. **H**ab-
uit hic vir grām lacrimarū
tam habundē: ut de simili nō
audierim. **N**am omnī nocte si-
mitis matutinis quibus semp
interfuit t̃pus obdormiuit: quo
fr̃es ōnes de p̃uatis oracōib⁹
et meditacōibus suis ec̃iam
exeuōdo dormitoriū intrauerūt.
Quo facto: angulū aliquem
elegit ec̃ie in quo se reponēs
tam amare cepit flere et illud
p̃ dimidiā p̃pe horā continu-
are: velut si infans aut puer fo-
ret: matrem deplorans p̃pria:
Euulatus et voces tam geme-
bunde emisit: ut vix tam duri
fuis̃ p̃toris qui virum audi-
endo lacrimas continere potu-
isset. **M**irabar de hoc sepius.
presertim cum eum nouerim

esse multū virilem et aīo fissiē
cōplexiōis vnde cotidiane
prouenerūt lacrimae. Verū qz
impediōis linguae fuit nō ta
mē impitū litteis: id qd pre
dicando vixit? facere non
valuit. exhortādo scriptis a p
uatis monitis fidelit suppleuit
Nam eo pcurate a p sua moi
ta ac studiis in diuersis parro
chialib? ecclis vbi fames a ca
ristia fuit dīni verbi ibi perpe
tua bñficia a officia p̄dicacō
nis fundari pcurauit: a ut do
tarentur in eisdē sufficientē in
libris a victu p̄dicatores or
dinauit. Tandē qz ex fletu a
scripturis visu in vtro qz ocu
lo orbatu est. Et qz sic mis
sam celebrare nequit. Idcirco
quotidie fore aut frequēter i
eb domada deuote sumere cō
fueuit sacramētū eucaristie.
Tandē v̄o vita functus in ha
būdancia sepulchr? ingressus
est: a ut credo cū copia meito
rū. Honor enim labor? teste
scripturā gloriofus est fructus
Piger. Virz noui a ampli
us qz exp̄ssit laudis in eo fu
erūt opa: que cōtinuauit vsqz
ad extrema. S; vnū ē tīmō
qd me multosqz truit. Mors
vix subitanea quā passus ē.
Nam nocte post matutinas
ambulās in alto trāsitu tabu

laz quibus fouea cellarij te
gebatur: pede nō bene fixo in
preceps deorsū ruit. a statim
cōfracto cerebro spūm tradi
dit. ¶ Theologus. Nihil no
uū hic accidit. Nam an decen
niū nrī ordinis frat Thomas
capellan? a cōfessor sororū de
uotissimarū in stēbacho basil.
diocef vir p omia laudabilis:
tū nescio quid opis perficere
villet i fūmitate edificij ita de
subecāe ibi dē tecto cecidit a
statim expirauit. Paulo ātea
in argētina apud ordines Jo
hāntar de rodīs quidā di
ci ordinis sacdos vltra qz di
ci pōt deuotus eucaristie sac
mentū post qz die solemni eius
dem in p̄cessionē publica reue
rent ut moris est circūportas
set. mox deposita monstrācia
finem v̄uēdi dedit. Nam hī
tres viri oēs tātam duxerunt
vitā: ut specula virtutū proxi
mis extiterint vsqz ad vite sue
vltia. Terrore subitaneae mor
tis a vbi vita mala p̄cessit ad
litteras: oīm terribilū terribi
lissimū est in hac vita: de quī
b? Job. xxi. dicitur. Ducūt in
bonis dies suos: 7 in puncto
ad inferna descendunt. Qua
lis ille fuit qui luce. xij. ad se
dixit. Anima habes multa bō
posita in annos plurimos.

requiesce. comedere. bibere. epulare.
re. Dixit aut illi deus. **S**tolte
hac nocte animā tuā repetet
a te. que autem congregasti cuius
erūt. Eadem nocte ut greg. di
cit. xxij. mora. sublatuſ est q̄
multa tēpa fuerat p̄ſtolatuſ.
ut ſcī qui in lō gum ſibi ſubſi
dia colligendo p̄ſpiceret. ſub
ſequētē diē vltimū mīme vidē
ret. Qualis etiā nabal fuit vir
diues mali cōſuſ et peſſimus.
quē deus percussit et mortuus est
.i. Regū. xxv. Sed ſubitanea
mors ubi vita bona preceſſit
ſepe beneficiū eſt. et timēda nō
latenus. Audi de hoc beatus
Auguſtīnū de vita xp̄iana ſic
dicentem. Quid eſt q̄ vis ha
bere bonam mortem. quotidie
rogas. bonam mortem det mi
hi deus. Dicis. Autat deus a me
malam mortem. Mori male ti
mes. Viue male nō times. Pl
igitur times morteſ tuam q̄
vitam. Corrige male viuere.
q̄ nō pōt male mori qui bñ
vixit. Tuam p̄terea queſtiōez
btūs Aug. libro p̄mo de ciui
tate dei ca. ij. etiā rācōnabili
ſoluit. Dicebant enī pagani
cōtra xp̄ianos. Multi multaz
mortium ſeda varietate oſup
ti ſūt. Rñdet Auguſt. Hoc ſi
egre ferendum eſt. omībus q̄
in hanc vitam p̄creati ſunt.

vtiq; cōmūne ē. hoc ſcīo nemi
nē fuiſſe mortuū. qui non fue
rat aliqn̄ moriturus. ſinis au
tem vite tam longā q̄ breuē
vitā hoc idē fecit. Quid autē
inter eſt quo mortis gñe vita
iſta ſiniatur. qñ ille cui ſiniat.
iterum mori non cogitur. Cū
aut vnicuiq; morlūm ſub q̄
tidiamis huius vite caſibus
numeraſiles mortes quodā
modo cōminentur. q̄ diu mē
tum eſt que nam earum ven
tura ſit. quero vtrum ſati ſit
vnam p̄peti moriēdo an omēs
timere viuēdo. Sed aliud ē
q̄ carnis ſeſus infirmiter pa
uidus refugit. aliud q̄ mē
tis rācō diligēt enucleata diu
cit. Mors mala putanda nō
ē quā bō vita p̄ceſſerit. neq;
ei facit malā mortē niſi q̄ ſeq̄
tur mortē. Nō itaq; multū cu
rādum ē eis q̄ neceſſario mori
turi ſunt. quid accidat ut mo
riantur. ſed moriēdo quo ire
cogantur. Nec ille Rotaē enī
deus q̄ mortis moa plus ha
bet pene q̄ mors ip̄a. Et mor
tē timere crudeliuſ ē ip̄a mor
te. Vñ Ouidi 9m li. eplaz. Oc
currūt aio peundi mille figuē
Morsq; minus ē pene q̄ mor
tis habet. Et Seneca libro. iij.
declamaconū. Crudeliuſ ē q̄
mori ſemper timere mortem.

Similit' idē de naturalib⁹ q̃
stionib⁹ libro. vi. Si fulmen
effugeis. repetet te gladius.
petet lapis. petet bellū. Maxi
mū ex picul⁹. S; speciosissimū
fulmē est tecū. si sensum mor
tis tue celestas infinita preue
niet. Hinc prosper libro epy
gmathon. Ferro. peste. fame.
viculis. ardoe. calore. Mille
modis miseros mors rapit
vna hoies. Et itē seneca de re
medijs fortune. Sēfus dicit:
moxieris. Rō rñdet. Ista est ho
minis natura: nō pena. Sēfus
q; dicit: decollaberis Rō. Quid
intest an cēsim moxiar an pū
cti. Sūt tñ tres cause. Cur de
bonos subito moi pmittit. vi
delic; ut pati semp. hū? Ut
de vita etiā si bona appar; nō
psumam? Et ut iudicia dei ti
meam? De primo dicit btū
Aug⁹. in ep̃la quadā. Latet
vltim⁹ dies. ut obseruetur oēs
dies. Pero paratur remedia:
cū mortis imminet picula. De
secūdo idē dicit. Vigilare deb;
ōis xpianus. ne eū impatum
inueniat dñi aduentus. Impa
tū autē inueniet dies illa: quē
impatū inueniet sue vite vlti
m⁹ dies. De terco dicit idē li.
ij. de doctrīna xpiana. Timor
de futura morte mētem neces
sario occutit. et quasi clauatos

carnis omnes motus ligno
crucis affigit.

**Explicit liber q̃rt⁹ formi
carñ de virtuos p̃fectoz
opacōmbus.**

**Incipit lib⁹ q̃ntus formi
carñ de maleficiis et eorū
de decepōmbus.**

In ultimo loco p libel
lū q̃ntū s; formica
rū p̃petatib⁹ de ma
leficiis et eorū decep
tōmb⁹ ostendē restat. Sunt
aut formice in colorib⁹ varie
q; quedā nigre. alie rufe aut
pallide. p colores aut taliū va
ria cōdicio vicōrū pōt intelli
gi. q̃uis ipsa aī alia de se bona
sint sicut omnes dei creature
Sicut em̃ p albedinē et cādo
rem vestīū hū beatū grego.
virtutum puritas et mūditiā.
ita p colores declinātes ab al
bedine scdm maius et min⁹ vi
cōrum fetulentia sacro testā
te eloquio consuevit accipi.
Hinc est q; beatus Iohes vi
dit in Apoc. vi. sub. iij. colori
bus equoz vnū nigrū. Et
prim⁹ albus. secūdo rufus. ter
ti⁹ niger. et q̃rtus pallid⁹ fuit
se describitur. vbi p albū xpī
caro purissima. p rufū qui s;

specie religionis vel virtutis homines decipiunt. Per migrum qui manifesta habet vitia. Et per pallidum ad modum mortis colorati. persecutores bonorum. In glossa debet intelligi. Infelices vero equorum talium trium. tres differentias demonum. tales malos regentes homines designant. Quia omnes malorum hominum huius vite acies informantur et ducuntur per certos demones. **Piger.** Desidero igitur noscere primo quot modis et qualiter malefici et superstitioni sibique filies reguntur equitantur et dementantur per demones: quos non ambigo in vicinis esse varios et malicia carbonibus ingratos. Juxta illud Treno- rum. **De migrata** est super carbonem facies eorum et non sunt cogniti in plateis. **Theologus.** Humanus animus in huius vite exilio mole pressus corporis et captus in eiusdem erga stulto multimodis fantasiis deluditur: de quibus dicitur in sequentibus. **Quintum** tamen presentibus sufficit: tres prout occurrere interiorum vel exteriorum apparencie seorsum rare et admirabiles. Quidam enim vigilando vident mira ex divina gracia: alij per cerebri vicia: et alij ex demonis astucia per primum constituentur

quidam apertè per secundum decipiuntur tales maniaci: et per tertium deluduntur multi demoniaci. De primis late dictum est libro. **iii.** precedenti. **Cottingit** tamen quod magnis precoribus dei clemencia aliquando ostendit animarum penas quas hic manendo demeruerunt habere in vita alia. De secundis certum est dominum Albertum legentibus in tertio libro de somno et vigilia et Avicennam et Galienum in suis medicinalibus: quod ex vicio et debilitate cerebri et ex melancolia varia infirmitas quam vocant maniam contrahitur naturaliter sine demonis opere per quam multa apparent hominibus que in re nulla sunt: sicut in ymaginacione et fantasia timore. **De tertio** autem sunt exempla innumera quomodo deluduntur sensus hominum per demones. **Piger.** Audiuimus aliquando ab antiquioribus eos ut assererebant vidisse nocturno tempore exercitus velut armatorum in variis apparenciis armorum equorum redarum et similitum: quid hoc veritatis habeat edoceri cupio. **Theologus.** Monstra talia aliquando bella futura prenosticant. Aliquando per hoc demones incautos decipiunt: aliquando etiam

quales sint maloz pene innuunt. de quib⁹ omib⁹ exempla habem⁹ tam in sacra scriptura q̄ alibi. **Alā** Josue. ij. qñ primo terrā pmissionis ad capiēdū iherico intrauerat: vidit virū in agro stantes contra se. et euaginatū tenentē gladiū. q̄ rñdente q̄ pñceps esset a deo missus ad regēdū israel exercitū. Josue lapsus in terrā viz vir⁹ dei angelū vneratus ē. **Sic** a. ij. machabeoz. iij. Cū heliodorus mēte spoliādi templum idē introiit: apparuit q̄dam equus terribilē habens infessorem optimis indumentis adornatus. **Isq̄** heliodoro impetu p̄ores calces elisit. Qui etiam infidebat videbatur arma habere aurea. **Alij** etiā apparuerūt duo iuvenes virtute decori. optimi gloria. speciosi q̄ amictu: qui circūsteterūt eum. a ex vtraq̄ pte flagellabant eū sine intermissione multis plagis. **Sic** q̄ etiā ibidē. v. ante immanissimam persecutionem israel factā p anthiochū dicitur. Contigit p vniuersam iherosolimoz ciuitatem videri dieb⁹ xl. per aera equites discurretes: i auratas stolas hñtes. a hastis quasi coire armatis. i cursus equorum p ordines digestos. a con

gressiones fieri comin⁹. i scu-
toz motus: i galeatoz multitudinem gladijs districtis. a teloz iactus. a aureoz armorum splendorem. oisq̄ genilozicar. **Qua** p̄t ones rogabant in bonū mōstra couerti. **Et** ibidē iam finita psecutione cū ludas machabeus in p̄lio cōsisteret. Apparuerūt aduersarijs de celo viri in equis. fēmis aureis. decorz ducatu iudeis prestantes. de quib⁹ duo machabeū mediū habētes armis suis circūseptum: in columē cōseruabant. **Ibidē** q̄. xi. pcedentes iudā cū suis in aliud bellū israel apparuit precedens eos eques in veste candida: armis aureis. hastam vibrās. **Et** capitulo vltimo ibidē vidit Onyam a Jeremiam sibi gladium porrigentē p victoria. **Sic** etiā territo famulo helisei qui vidit syros montē circū dare in infinita multitudine. oracōe facta ut oculi famuli aperirentur. vidit idē motem plenū equoz i curruum igneoz in circuitu helisei vñ i dixerat. **Noli** timere plures enī nobiscū sunt q̄ cū illis. iij. re. vi. **Similia** legimus de visis armatoz exercitibus in aere ante euerhionē vltimā iherosolimoz factam p tptū

et wspanianū. Nam Josephus
libro. vii. de bello iudaico di-
cit de eodē. Supra ciuitatem
fidus stetit gladio simile et p-
annū pseuerauit Cometes. An-
te solis occasum visi sūt in ae-
re ferrei currus totis regionib⁹
et armate acies circūfuse.
et plura ibi ponit similia. Simi-
ter ante effusum sanguinem
xpianorum tempore gothorum
vel longobardorum in ytaliam
uise sunt p̄fate acies ut refert
beatus gregorius in omelia su-
per illud Luce. xxi. Erunt sig-
na in sole et luna. Prius q̄ inq̄t
ytaliam gentili gladio ferien-
da traderetur. Igneas in celo
acies uidimus. Ipsū q̄ postea
humani generis fusus est sa-
guinem choruscante. Ex quib⁹
iam liquet exercitū ap-
parētias dei nutu futura guer-
rarum mala p̄ferre. ut hīs a-
spes victorie apud eos q̄ me-
ruerunt acquiratur. aut a ma-
lignis hoibus pena dīma ag-
noscat. Aut apud bonos et
innocētes paciētie scutum cō-
tra infauista arripiatur. q̄ oīa
dei munera sunt a thesauro di-
uine p̄uidēcie huic mūdo t̄n-
missa. Preterea eo tempe quo
regno bohēmie et adiacentib⁹
sibi p̄tibus p̄ diuersas secta-
rum tam in fide honore et reb⁹

at hominū cedibus iadura g-
uissima imminēbat. put mul-
tis germanie ep̄is p̄ntibus in
Nurenberga. A dño petro ep̄o
Augustēsi viro fide digno au-
diuicir metas regni p̄fati no-
cturno tpe versus vallē quā-
dam auditi sunt clamores et
cōgressiōes equestriū viroū
induti varijs colorib⁹ visi sūt
sepius. Quidā enī equorū in-
fessores rubris. alij nigris et si-
milib⁹ erant induti coloribus.
Stupebant ex hīs plurimī
et diuersi vaie hec interpretabā-
tur. Fuerūt p̄tū duo armige-
ri audaces satis in castro nō
multū distāt a loco mōstro-
rū. q̄ omīno sciē volētes qd wi-
tatis sibi visa p̄tēderēt. nocte
quadā versus vallem ubi so-
lita uidere cōspexerūt. iter arri-
piūt. Anteq̄ aut hīs appropi-
quare auderēt. opūctus vn⁹
dixit alteri. Sufficiat nob̄ ista
uidisse. ego hīs nō approxia-
bo. dictum est veterum cum ta-
libus nullum debere iocari.
Quem alē uelut pavidum in-
crepans equū pupugit. et cū
eo cōgressu om̄ibus atēdictis
exercitibus appropinquauit.
De quibus vnus egrediens
caput audaci illi amputauit.
et ad suos rediit. quo viso ille
q̄ timid⁹ substituteat fugā inīte.

et funesta noua nuntiavit. In
crastino aut truncatus reperi
tur et caput in valle ubi aci
es vise fuerant. nulli? huius vel
equi vestigium reatum est. Sed
tamen in lutosus locis signa qu
dam et vestigia animi visa sunt.
Preterea pictores quendam in
ecclia nostra Colubariensi labora
tem habuimus? infirmitatibus
tribus lesu. Nam in colore mor
tuo videbatur similior quam vi
uenti. Semifur? fuit auditu.
et multum in lingua balbutiens.
Quas infirmitates cum audisset
sibi per quodam fantasma inflatas.
a pictore que sequuntur ipse
audiuit. Cum inquit iunior in ta
berna cum sociis versus nocte
conuissim? nocte tetra solus
iter arripuit. accinct? gladio.
et versus villam aliam quam mihi
nominauit perueni. Visu est au
tem mihi cum esse inter vineas
quendam terribilia obuiare. non
in ipso itinere sed prope viam. Quo
facto de itinere saltem gladium edu
xit et versus locum fantasmatum
inueni fatuitate et vini calore
aiatus percussus in incertum. Cum autem
neminem viderem in ipso ictu aere
nescio quem me pertransire sensi.
quod statim infect? quas in me vi
detis infirmitates trinas con
traxi. Tunc etiam quo sacri im
perii electores in causis fidei

per bonis regni bohemie dietas
in Rurebga celebrarent: con
uenerunt in eadem materia qua
dam die simul vno in comodo
vel oclauum multi episcopi et sacre
pagine quam canonici iuris qui
dam doctores. Ibi enim archi
episcopus? maguntinus? fuit Episcopus
herbipolensis Augustensis: et
si bene memoror bambergensis.
Et ego inter hos inferior et mi
nim? Reclusis igitur seculari
bus post finem tractatus fidei
dominus Maguntinus? de quo promissi
vir magne industrie et fide
dign? coram prefatis quod sequi
tur recitauit. Notauit enim no
bis quendam rem sibi bene no
tum militem. cuius per tunc fili
us vivebat. Qui miles super
omnes pene inferioris almanie
nobiles semper extiterat minus
in rebus bellicis imterritus
gererebat autem et patiebatur non
nunquam propter suam amantissimam
vel fortitudinem ab alijs grues
guerras: propter quas non semper
de die sed nocturno tempore ad lo
ca sibi comoda equitare so
lebat. Hic igitur quadam no
cte coassumptis famulis per sil
uam circa renum equitare volu
it: et principium eiusdem intra
uit. Antequam vero finem silue
haberent. ultra quam campus la
tus iacebat prout moris est

eorum qui verentur infidias:
 premisit famulū ut i termino
 filue videret an ne in campo
 infidie aliquae essent luna in
 splendente vel astris lucenti
 bus huc videri poterat. **F**amu-
 lus igitur cum p arborum ra-
 mos exploraret commissum:
 vidit per campi lōgitū dīez
 exercitum satis mirabilem ap-
 propinquaē in equis. quo vi-
 so: cōsiderata nuntiavit militi.
 qui ait. **S**tem⁹ ad modicum
 quia verisimile est pro hui⁹
 exercitus posteriori custodia
 subsecuturos alios. **A**d hos
 properabimus: et an inimici
 sint qui precesserūt an amici
 expiemur. nec paucos timebi-
 mus. **D**einde morula trāfacta
 de filua cum suis miles reces-
 sit. in campum venit et nemi-
 nem nisi quēdam equestrem
 in equo sedentem. et in manu
 alium ducentē equū emimus
 sequētem suos intutus ē. **A**d
 hūc cū miles venisset quis eēt
 q̄ hūc in huc verba. **N**ūquid
 tu cocus me⁹ es. **I**ta enī sibi a
 lōgīnq̄ videbatur paulo etiā
 ātea cocus eiusdē militis vita
 functus fuerat. **Q**ui rēdit. **S**ū
 dñe. **Q**uid ait miles hic facis.
 et qui sūt hī q̄ p̄cesserūt. **C**ui
 defunctus rēdit. **D**ñe hī qui
 precedunt sunt nobiles et ar-

mingei tales et tales. multos ei
 noie expressit aprio: quos op-
 tet et me cum eis ista nocte
 esse iherosolimis. quia huc pe-
 na nostra est. **E**t miles iterum
Quid sibi vult equ⁹ iste quē
 ducis nullo infedente. **A**d ve-
 strū respondit obsequiū erit.
Si mecum ad terram sanctā
 venire velitis. **S**ecurus esto:
 te per fidem xpianam receden-
 do et reuertendo vos vnum re-
 ducam si meis obtempabitis
 monitis. **T**unc miles ait. **D**ie
 bus meis mira attēptavi. hīs
 hoc addam etiā mirabile. **D**is-
 suadetibus igitur illud famu-
 lis. **D**e equo aprio miles pro-
 filijt. defuncti equum ascendit:
 et ab oculis famulorum vtrq̄
 equester subtractus est. **P**e-
 quēti autem die famulis iur-
 ta condictum expectantibus:
 miles et defunctus redierunt
 ad locum vbi primum cōue-
 nerant. **T**unc defunctus mili-
 ti ait. **N**e fantasma omnino
 fictum illa fuisse credatis: duo
 que vobis do rara reseruate in
 mei memoriam. **V**nde protu-
 lit mappulam parvam de sala-
 mandra: et cultellum in vagia.
Primū inquit cū immundū
 fuit. igne purgate nec ei nō
 cebit. **A**ltez caute trādetis. q̄
 ab eo vulnerat⁹ intoxicat⁹ est.

Et ita defuncti ab oculis mili-
tis euaniunt. Ex hijs prudens
lector colligere potest noctur-
nos exercitus nonnunquam vide-
ri a bonis et a malis. Qui autem
latus de talium natura scire cu-
pit. legat deinde domini willhelmi
parisien. partem ultimam de uni-
uerso. et me ab eiusdem senten-
tia declinasse non videbit. **Pi-**
ger. An anime defunctorum sua
erunt receptacula. et si sic. que
hoc facere possint. et etiam quis
prestatas appariciones faciat. bo-
nus vel malus angelus quero.
Thologus. Scius doctor
tibi desuper respondet in. iii. di. xlv.
qui sic dicens. si pondera ver-
ba que grauida sunt sententiarum.
Secundum inquit dispositionem
domine prouidentie aliquam anime se-
pare a suis receptaculis egres-
se conspexitur hominum prestantur.
sicut Augustinus. probat libro de cu-
ra pro mortuis. et de bonis ex-
plicat. ut de sanctis in celo. Et hoc
etiam credi potest quod aliquando de dam-
natis contingat. quod ad erudicio-
nem hominum et terrorem premit-
tuntur uiuentibus apparere. aut et-
iam ad suffragia expetenda. quod
tunc ad illos qui in purgatorio
detinentur. ut per multa exempla
per. iii. libro dyalogorum beati
gregorius. **Alia** glorificati quam vo-
lunt. si alij non nisi quam premit-
tit de

us nobis apparere possunt. quod si
ita sunt penitus oppressi ut de sua
miseria magis doleant quam curent
uiuis apparere. Et quoniam aliquando
anime sanctorum vel donatorum
presentialiter assint ubi appareret.
non tamen credendum est hoc sem-
per accidere. Aliquando hominibus appa-
riciones fiunt vel in dormiendo
vel in vigilando. operacione bono-
rum vel malorum spiritu ad in-
structionem vel deceptionem
uiuentium. Sicut etiam a uiuis ho-
minibus aliquando alijs appareret et
eis multa dicunt in somnis. cui
tamen constet eos non esse presentes. sic
Augustinus. per multa exempla probat li-
bro de cura pro mortuis age-
da. **Hec de Thoma.**

Capitulum Secundum

Formice que domos
edificant extra solitu-
dines appere homines vel
bestias. deualtaciones sepe pati-
untur. Nam modo hominum curiosita-
te modo preuidum conculeacione nunc
canum inuestigacione. nunc etiam
auium comestione. et alijs diu-
sis de turbacionibus in mundo vel
appere mundum modificantes inqui-
etantur. Eisque accidit sicut gregi
no illi quod secus viam cecidit.
et uenerunt volucres et comede-
runt illud Math. xiii. Venit ei
malus id est dyabolus dicit glo-
ria. et rapit quod seminatum est in corde

et 9. **N**ic ē scz ager q̄ semiat?
est secus viā ita exponit ipsa
veritas xps. **M**emorādū est
in pposito verbū allegatū bñ
grego. xxi. mora. supra libro
iii. q̄nto ca. quo dicit super
isto. **S**truco obliuiscitur q̄
pes cōculc; oua ā bestia agri
cōterat ea. **Q**uid inq̄t in pede
nisi trāitus opacois accipit?
Quid in agro nisi mūd? iste
signatur de quo in euāgelio
dñs dicit. **A**ger aut est mūd?
Quid in bestia nisi antiquus
hostis exp̄mitur q̄ hui? mūdi
rapinis infidiās hūana quo
tidie morte faciatur. **P**nt aut
per fornicas istas q̄ stulte do
mū ppe hostes collocant; hñ
hoies intelligi q̄ domū et habi
tacōe; p̄paz cōñ infidiās dya
boli eccīasticis cerimonijs nō
studiose muniūt. **N**ā aqua be
nedicta omni die dñica put
ipe exorcismus nōt in habita
cōibus fidelū delerz; asp̄gi; et
sal exorcisatū p̄tūc fidelie fu
mi. **S**e et sua manea sepe quis
q̄ fidelis crucis caractē infig
nirē; et a pcās p̄b̄tm graui
bus se immunē custodire; an
gelūq̄ p̄p̄iū sepe p̄ tutela in
uocare cū dño auxilio. **P**i
ger. **I**am comico vñ fortassis
quibuscā plaga quedā vit
ut in eorū habitacōibus demo

num tumultus sepe inq̄tudi
nes ponāt amirādas. **T**he
olog. **N**ec multis ex caus p
mittit dei iustitia. aut misecor
dia nō tamen semp ex obmis
siōe alicuius de pretactis cir
cūstancijs; si aliquādo p̄ meri
to acquirendo paciē. **D**e p̄mo
fume taliusmōi exemplū. **I**n
minori basilea paulo ante p̄
sens geneāle conciliū domici
liū habuit quidam vir de ma
la vita et forte de maleficijs
satis suspectus; filiam hic ha
buit quā in domo iuueni cū
nuptui tradidit; et tandem se
nex pat̄ egrotare cepit. **A**d fi
liāq̄ et ad filiastrū demōstra
to quodaz scrinio dixit. **N**oc
ait vasculū nō moueatis alio
quā penitētia ducemini; si in lo
co stare p̄mittite post meū de
cessum. **E**t ita in breui vtulus
expirauit. **T**ransacto aut tepe
plurimo nec filia nec ei? mai
tus magnipedit patris iussū.
Sed de domo p̄ori in alia; co
mūcula; se trāfferētes; scriniū
q̄s satis modicum fuit porta
uit extra domū versus nouum
hospitiū; sed in ipō itinere tan
ti ponderis esse cepit. ut in ip
so viriles artus deficerent; et
exinde vxorem pro adiutorio
inuocauit. **N**ec autē vxor an
postmodū in domo scrinium

aperuerit vel quo alio modo in
caute se circa vas habuerit:
obliuioni tradidi. Vnu con
stat quod in domum nouam cum infan
tulo quem genuerat pntes pre
dicti venerunt. Et ecce subito
vixit rabida super cunas
infantis irruit eum necare volens.
Quod maritus intuens: vi vxo
rem inuasit. et ea a demone ob
sessam esse didicit. qui cum exor
cisaretur minatus est demonem
se non exitur nisi eam necaret.
et ita factum est super exorciste
manibus. Altera die maritus per
via strata incedens publice ca
sum lapidis recepit inopina
tissime de superiori parte cuiusdam
canalis cadentis: et in facie co
operatione ut videbatur demonis
percussus est tam deformiter ut ho
mox videretur esse. In argen
tinae diocesi due sorores una
cohabitabant domo: senior mar
garetha iunior vero barbara
vocabatur. Seniora matura
deuota et experta satis erat: et
ambe castitatis propositum ha
buerunt: et ideo hostem eis infi
diam demonem palam et clare
multis annis sustinuerunt. Tunc
aliquando voce spiritus iuniorum
demonem sequebatur ubi inces
sit in domo: aliquando versus aures si
bi clamitabat. nonnunquam soni
tus et strepitus terribiles fati

ebat: quousque extranei etiam
taliter perciperet. Qui domum eandem
intrauerat gratia alicuius operis
expediendi. Appropinquabat
post tres circiter annos festum
omni sanctorum: super quo senior quae
valde deuota fuit confiteri vole
bat. hanc dum sacerdotem in ec
clesia vellet accedere gratia ostende
re: quidam malignus spiritus impu
lit ictu quodam tam valido ut fe
re ab terra caderet. nec tamen vir
go appposito destitit sed post
modum confessam est non curas im
pulsam demonis: quem tamen
grauiter sentierat infra modicum
tempus. Postea sub specie mag
ne muscae venit aliquoties de
mon auribus se appendens iuni
oris: aliquando per dorsum eius exten
secus: aliquando vero capiti inhi
debat: et quandoque sibi appro
pinquare voluit: prius ad spa
tium modicum sonitu quodam sig
num dare solebat sui aduen
tus: tandem cum iunior quadam
nocte in ira nonabili se ad lectum
posuisset: ob quam causam nescio:
vit more solito demonem quem vir
ginem possedit: et in capite tam
valide pressit ut putaret se perdi
disse versus rationis. Hoc autem
diacenti sibi sorori indicauit:
sed illa eam inuare de cetero non
valebat. Nihil preterea post
hanc obsessionem iniquitatis

auditū est in domo: s; in vigi-
lia pasche in sacris noctib;
sequētib; Iuuenis crudeliter
a demone wrabatur. **H**ec cum
ad me deducta esset. sēp enim
vtebatur racōe. adhortatus
sū ut cōfiteretur mihi sacmen-
talit. qd cū pmp̄to aimo de
uoto incepiss; Ita demō se ei
immerfit faucibus ut nullate-
nus loqui valeret concepta
probabam autem postea per
certa v̄ba an aliqua lateret
fictio feminea. **S**ed luce clari-
us dyabolum in eam tuebar
ētis ex signis. **P**iger. **S**cio
p̄ exorcistam temptatum fu-
it quicqd̄ circa eam fieri potu-
it ut liberaretur. et tamen non
fuit liberata a demone protūc.
que ergo causa huius fuit?
Theolog⁹. **S**ex ex causis
aliquis nō liberatur aut p̄pter
p̄tatem fidei offerenciū. aut
p̄pter pccā demoniū sustinētū.
aut p̄pter accōmoda remedia
adhibere negligētū. aut p̄pter
exorciste aliqd̄ in fide viciū. a
p̄pter reuerēciā virtutū in alio
existētū. De p̄mis duob; ha-
bes exēplum Math. xvij. Et
Marci. ix. In patre v̄nici filij
fui lunatici et discipulorū xp̄i p̄-
sencia. **P**rimo enim offerens
et turba fide carebat. vnde pa-
ter cum lacrimis orauit. **C**re-

do domine adiuua incredulita-
tem meā. **E**t ad turbā ih̄sus
ait. **O** generacō incredula et
puer sa quousq; ero vobiscū.
De sc̄do vici; de sustinente de-
moniū ih̄sus increpabat eum
sc̄z filiū. q; ut bt̄s Ihero. ibi
dicit p̄pter pccā sua a demōe fu-
erat oppressus. **D**e terco de ne-
glectu debitorū remediorū pa-
tet. q; nō fuerūt p̄ntes boni et
p̄fecti viri. **V**n Criso. ibi dicit
Colūne fidei nō aderant videli-
c; Petrus Jacob⁹ et Johānes.
Sed in trāffiguratōne cristi-
iam p̄sētes erant. nec oratio
et ieiunium aderant. sine quib;
xp̄s ait. hoc gen⁹ demoni-
orum nō eicitur. vnde Orige-
nes ibi dicit. **S**i aliquando
oportuerit nos circa curacōe
tale aliquid patiētium p̄ma-
nere. non admiremur nec in-
terrogem⁹. nec loquamur q̄
si audienti spū immūdo. s; abi-
gam⁹ ieiunij et oracōibus
spiritus malignos. **E**t glosa
dicit. hoc genus demonū id ē
ista carnalium voluptatū mu-
tabilitas ad quā sc̄z spiritus
ille inclīnabat nō vincitur in
si spiritus oracōe cōfirmet.
et caro p̄ ieiunium maceretur.
De quarto exorciste viciō p̄-
sertim in fide patet ibidem de
xp̄i discipulis cōpresentibus

vñ postea secreto discipuli q̄
 rentes causa; sue impotencie.
 Rñdit: ppter incredulitatem
 vñ. Amē dico vobis si habu-
 eritis fidē sicut granū sinapis:
 dicetis monti huic trāsi a trā-
 sibat. vñ de hilarius Credide-
 rūt quidē apli non dū tamē
 erant pfecte fidei. Nam dñō in
 monte demorāte a iplis cum
 turba residētib⁹: quidam te-
 por eorū fidem relaxauēat. De
 qñto ptz in vitaspatz vñ bile-
 gīm? aliqñ obsessos nō libe-
 tos p factum Anthōnīū: eius
 discipulū paulum liberaſſe. De
 sexto patebit infra vbi de ma-
 leſitatis habebim⁹. **Pigeri:**
 De inquietantibus domos da-
 exēpla. **Tixolog⁹:** Vix iā
 decem sunt annī trāſacti q̄ in
 ciuitate Ruzēb gēh mōſterīū
 noſtri ordinis ſcē katherīne
 dictū. cū extrema difficultate
 r̄formabatur: p vñdecim illuc
 trāſmiſſas deuotas r̄formatri-
 ces ab alio reſormato loco.
 fuerāt em̄ oēs ſorores i dicto
 mōſterio ad reſormacōem in-
 uolūtariē: a p ſe cōplices ſibi
 in ciuitate non paucas habu-
 erunt: poſt q̄ igitur locus re-
 gularit̄ clauſus eſt. a ceruico
 ſa gens ſex⁹ fragilis colla iū-
 go ſubmiſit obediētē. vñt i
 monaſterīū quidā demon: q̄

primū ſomnib⁹ nocturnis iſo-
 litis moniales quaſdā iñſeſta-
 bat. Qd cū ad me vñt. p ſua
 ſi ut talia non crederēt eſſe a
 demone ſ; a murilegis a gliri-
 bz vñ ex debilitate capitis: qz
 deliāmēta ſuſpicabar affuiſſe
 mulierū. Altera nocte vñt de-
 mon a vñā de hñs q̄ rebelles
 extiterāt ut puto ſacriſtanam
 matutinas pulſaē volentem
 ita cōpreſſit: ut eadē die puta-
 retur ſepulture tradi debere. **T**
 tandē tā de die q̄ de nocte ſic
 inquietabat ouentū prefat⁹
 demon: ut p totā noctē: opor-
 teret per vices custodias vigi-
 lantium ſororū ponere: qz nul-
 la audebat ſola incedere. **F**uit
 aut totus ſtupidus effectus
 ſexus mollis a femine: ita ut
 neqz ego ſcīrez quid cū eis eſ-
 ſem factur⁹. **Tñ** oracōnes pri-
 uatas ſingulis mīxi a publi-
 cas: patiētiam habere p̄dica-
 uī: ut in dñō cōſiderent ſepe
 ſuaſi. **I**n prefato vñro ope li-
 cet demonis malitia aliquid
 acquirere: quedā em̄ dixerūt.
 Ecce qñ latā viam ⁊ antiquā
 ambulauim⁹: hec nobis nūq̄
 acciderūt. **S**ed tamē p dei g-
 tiam dyabol⁹ pl⁹ p̄didit hoc
 in ludo q̄ acquirere. **Q**uia q̄
 dā ceruicoſe femine quas ad
 plenū pietas reſormatorum

nō valebat trahē hoc fantas-
ma adeo terruit. ut tota vite
sue facinora ostereretur sacmē-
talit. vestes vetēs deponerent.
et nouas scd; et dñis forma
induerēt. et in aliā vitā noua
se trāsferrent. hoc cū demō vi-
deret; tandē p dei grā; resipuit.
et nescio quo deuenit. Tpe cō-
stantiēs cōcilij in curia soroz
deuotaz q canomisse regulae
fūt. et vocantur mōsterij pil-
luruet ppe Rureb g. Epsteteb
dioce. Quidam spūs noctur-
nis tpibus multos inquietatē
solebat. S; mōsteriū sorozū
ab intra nullaten⁹ pturbabat
In domo vō capellani locū
eide cōuicinis molest⁹ multis
extitit qbus strepitib; et sibu-
lis ac pulsib; nō multū excel-
lētib; h manifestis. Aliqñ enī
ad pietes pcuriebat. aliqñ ve-
ro ioculator varias mimozū
fistulas ut videbatur flabat.
et talia nō noua multum ge-
stiebat. Quidā interea frat de-
uētus Rureb gēh deuotus in
not⁹ cū festa qdā pntus ē ut
Capellanū in dñis iuuari; q
cū in supiorē ptē dom⁹ ponere-
tur. et spūm ignoraret. nocte
fantasma sehit qd sibi tunica;
quā circa se positā habuit ab-
straxit. Et exinde frat clamare
cepit. Fures fuēs. succurrite ho-

mines. hoc capanarius q i ea-
dē domo iacebat audiuit. ne-
goriū intellexit. lumē accēdit
et clamātem adiit. eūq; stupi-
dū reperit et vestimēta quib⁹
tectus fueat distincta vidit p
spūm in camera. Scapulae au-
tē frīs nullibi repire potuerūt.
quousq; tādē foramē qdā
satis puū in pietate spererunt.
In illis enī spūs ille scapulare
strictissimē ouolutū et glomen-
tū abscederat. Finito vero an-
no vno a circit fantasia illa
abscessit. **Piger.** Quales q
so mihi dicas illi spūs sunt q
sic inquietāt hoīes. an aie sūt
separe vlt maligni spūs demo-
nū. **Theolog⁹.** Prout ex fi-
ne pcedētis capli elicē potes
aie nō sūt verisimilē. h omīno de-
mōnes q in multiplici sūt dñi
Rā qdā neminē pnt ledē gr
uūt saltē. sed solū pncipalit⁹ io-
culacōes excēt. Alij i cubi sūt
succubi pmetes nocturno tpe
hoīes. pccō luxurie cōmquinā-
tes eos. alij vō sūt q hoīes la-
ceradi l necadi hnt ptatē. De
q; ita dicit Cassiā⁹ collaci. se-
rem. Tot eē immūdos spūs
quot in hominib⁹ studia non
dubie pprobantur. Rā nōn
los eoz q; etiā paganos vil-
g⁹ appellat ita seductōes et io-
culatōes esse manifestum est.

ut certa queq; loca seu vias
iugiter obfidentes. nequaquam
tormentis eorum quos pretere
runt poterunt decipere delecten
tur sed de risu timore et illusione
contenti: fatigare eos possunt. Stu
deant quod nocere. quosdam vero
solummodo in nocivis incuba
tionibus hominum pernoctare. ali
os ita esse furor ac truculentie
debitos: ut non sint contenti illo
rum timore corpora quos supple
verunt atroci dilaceratione ve
rare. sed etiam irruere supereminus
transiunt. atque affligere illos
seuissimam cede festinent: quales
illi in euangelio videtur Mathxi
viii. describuntur. Similia di
cit wilhelmus ubi supra de uni
uerso.

Capitulum Tertium

Rigore graue omnis for
micarum superueniens p
lez impedit aut nasci
retardat: vel in toto necat. Ri
gidum ei algore et frigoris mag
tudo vitam adimit viventibus:
et viuificandis sepe nocet. In
frigore autem malorum corda in
telligi possunt: que calore cari
tatis et a sole iustitie aliena: sed
torpore malicie vel phidie sunt
plena. Quo contra de forti mul
iere prius ultimo dicitur. Non
timebit domui sue a frigoribus
hiemis. ubi glossa. frigora hiemis

sunt corda malorum phidie torpo
re algentia: de quibus dicitur vic
Math. xiii. Quomodo habun
dauit iniquitas: refrigeret cari
tas multorum. que corda inue
la opprimuntur. que ob superbi
am de celo corruentes in tene
bras adhuc velut angelum lucis
ostendere presumunt: et habitum
inueni perferunt: quod dei et ange
lorum eius proprium est sed inueo
habitu sue virtutis claritatem
signare. Non timebit autem do
mum sue a frigoribus hiemis. hec
mulier: quia credidit deo dicenti
quod porte inferi non preualebunt
aduersus eam. Omnes ei domestici
eius vestiti sunt duplicibus. sa
pientia scilicet ad hereses reuelan
das: et patientia ad tolerandas
apertorum hostium pugnas. vel ve
stiti sunt duplicibus: quia promissio
nem habet vite que nunc est et
future. Nunc adiuta a deo ne de
ficiant: tunc autem in beatitudine
divina visione ditati. Ite vestiti
sunt duplicibus: una veste ope
ris: altera mentis fide scilicet et factis
Sacramentisque redemptoris
imbuta exemplis. Nec in glossa.
Per frigus igitur quod multiplicati
omni fornicarum est nocivum: ma
leficorum superstitiones accipere pos
sumus. Maleficus enim dicitur
quasi malefaciens. vel male fi
de seruans: et utrumque in maleficiis.

qui supsticomb⁹ opibus pri
mu ledut satis repitur. **Pi**
ger Supsticōnū ex bto pfi
doro. scio multe sunt spēs: sed
qz de maleficiis mēcō ej fecisti.
Quot modis nocere possint
pimis nūc edicto. **Th**eo
log⁹. Septē mibi modi oc
currūt. quib⁹ ex pte eoz que
sunt hominis nocere pnt: sed
nunq⁹ nisi deo pmittēte. Neq⁹
eo quo nocē dicuntur tempe
actōnem vel passiōem p se im
mediate inferunt: s⁹ p verba ri
tus vl facta quasi p pacta im
ta cū demōibus ledere dicen
tur. Nā poci⁹ demōes hxc⁹ im
mediate lesiua inferūt. Vn⁹
igitur modus est q amorem
malū ingerunt vir o alicui ad
mulierē aliquā vel mulierī ad
virū. Ali⁹ est qn odiū vel inuī
diā in aliquo seminae pcurāt.
Tertius ē in hīs q maleficia
ti dicūtur ne vīgnatiua vti va
leāt ad feina: vl viceversa fe
melle ad virū. Quartus modus
est. cū in mēbro aliquo hōiez
egrotare fatiūt. Quintus cum
a vita puāt. Sextus qn vsu
rōnis aliqūe puant. Septi
m⁹ cū qcuq⁹ pdictoz modoz
aliqūe in suis rebz vl aialib⁹
ledē qzunt cū effcū. **Pi**ger⁹
Peto de hīs funditus omib⁹
infor⁹ mai⁹ qz quidā talia aut

negāt omīno: a caus⁹ naturali
bz solū ascribūt: aut in pte nō
ea ocedūt. **Th**eo log⁹. I⁹ fun
ditus noscē talia ad modicū
vtile ess⁹. ymo forte qbusdā
nocer⁹: oportet⁹ em phibito⁹
inspicere lib ros vl supsticio
sa aliq⁹ que cōfū eēt in tāta tē
pis egestate plegē. Nec opus
est scire talia late tibi psertim
q ex cōdicōe status ad id nō
obligais. Vex tñ exēpla tibi
tradā. a doctōrmas aliquas pe
tito tuo accomodas. quas ha
bro p⁹im a doctozibz nre facul
tatis. p⁹im etiā p expientia cu
iusdā pbi iudicis secularis et
fide digni q questioibz a passio
nib⁹ ac publicis expientis⁹
puatis talia multa didicit. cū
q late a p⁹hūde sepe cōtuli dno
petro vic⁹ ciuū bernēsī i lausa
nēsī dyocesi: qui multos vtri
usq⁹ sex⁹ incineauit maleficio⁹
et alios fugauit e territorio do
minij bernensij. Cōtuli insup
etiā cū dno benedicto mōcho
sācti bñdicti ordinis. Qui licet
mō sit religiosus multū wīe
ne in reformato mōsterio: tñ
an de cēnū adhuc in seculo de
gens fuit mgromaticus iocu
lator mim⁹ et truphator ap⁹
seculares nobiles insignis et
exptus. Audiu filij quedam
de sequētibus ab inquisitore

heretice prauitatis Eduenſi q̄
nri ordinis fuit in cōuētū lug
dinenſi deuotus reformator:
et in eduenſi dioceſi multos
de maleficijs reos inquisierat
Sunt igitur vel nouiter fu
erūt ut idē inquisitor et dñs
petrus mihi retulerūt et fama
cōmunis habet circa districtū
Bernenſi domini. q̄dam ma
lefici vtriusq; ſexus: qui cōtra
hūane nature inclinaconem
p̄mo aduerſus odicones ſpe
tierū oīm beſtiarū. lupina ſpe
cie excepta timō: p̄pe ſpetiei
infantes vorant et comedere ſo
lent. Nam in opido boltingen
lausanenſi dioceſis quidā di
ctus ſtedelem grādis malefi
cus captus p̄ prefatū petrum
iudicem loci. qui fatebatur ſe
in certa domo vbi vir et vxor
ſimul manebant p̄ ſua male
ficiā ſucceſſiue in vtero vxoris
p̄ſate ſeptem circiter infantes
occidiſſe: ita ut ſemp abortum
faceret in femina ānis multis.
Simile fecit in eadē domo oī
bus pecorib; ſeto ſis: quorum
nullū vniū partū edidit in eis
dem annis p̄ut rei euentus p̄
bauit. Cūq; andictus nequā
questionaretur an in hīs et
qualit̄ reus eſſet. facin? aperu
it dicens. Subter limē hoſtī
dom? ſe ſacertā poſuiſſe dixit:

et ſi amouētur. ſecūditatem i
habitātibus reſtituēda; pre
dixit. Cū autē ſerpēs ille quere
retur ſublimine nec inuenire
tur quia in puluerē fortalliſ
reductus erat. pulueres ſeu ter
rā de ſubē poſitā aſportabāt:
et in eodē anno vxor et oībus
iūmentis domus ſecunditas re
ſtituta eſt. Prefato autē toto
non ſpōte fatebatur: et demū
p̄ predictū iudicē ignibus trā
ditus eſt. Deinde anteſato in
q̄ſitorē mihi referente hoc an
no percepi q̄ in lausanenſi du
catu quidā malefici p̄pos na
tos infantes coxerāt et comede
rant. **M**odus autē diſcendi ta
lem artem fuit ut dixit. q̄ ma
lefici in certā concōe; venerūt:
et ope eorū viſibilit̄ demone;
in aſſumpta p̄magine vidēt
hoīs. Cui diſcipulus neceſſario
dare habebat fidē de abnegā
do xp̄ianiſmo: de eucariſtia nū
q̄ adorāda: et de calcādo ſuper
crucē vbi latent valeret. Fuit
inſup fama cōmunis dicto pe
tro iudice mihi referēte q̄ in
terra bernenſium tredecim in
fantes deuoti eēnt intra pau
ca t̄pa a maleficiis: q̄ obrez eti
am publica iuſtitia ſatis duē
exarſit in tales paricidas. Cū
autē petrus queſuiſſet a quod
capta malefica p̄z quē modū

infantes comederet. Illa rñdit
Mod⁹ iste est. Nā infantib⁹
 nō dum baptisatis inficiam⁹.
 vel etiā baptisatis. p̄sertim si
 signo crucis nō munūtur. ⁊
 orōnibus hos in cunabulis ⁊
 ad latera iacentes parentum.
 ceremoniis nris occidim⁹. q̄s
 postq̄ putantur oppressi esse
 vel aliūde mortui. de tumulis
 clam furto recipim⁹. In calda
 ri de coq̄mus. quousq̄ euulsis
 ossibus tota pene caro efficia
 tur sorbilis ⁊ potabilis. De so
 lidiori hui⁹ materia vnguen
 tum facimus nostris volūta
 tibus ⁊ artibus ac trāsmutati
 onibus accōmodum. de liqui
 diori vtro humore flascā aut
 vtrei replemus. de quo is qui
 potatus fuit. additis paucis
 ceremoniis. statim cōsci⁹ ef
 ficitur ⁊ magister nre secte.
Modū autē eūdem ali⁹ iu
 uenis maleficus captus ⁊ inci
 neratus tādē licet ut credo
 vere penitēs distinctius reseā
 uit. qui man⁹ dicti petri iudi
 cis vna cum vxore malefica i
 p̄suasibili paulo antea euase
 rat. In bernēsium nāq̄ iudicō
 captus dict⁹ iuuenis cū vxore
 ⁊ ab eadem in distincta tur
 rim repositus dixit. Si meorū
 facinorū vniā cōsequi posses.
 omia q̄ de maleficiis scio. libes

patefacere. Moxi enī vīdeo
 me oportebit. Cūq̄ p littera
 tos si vere peniteret audisset.
 ⁊ se vniā cōsequi posse omīno
 dā. tunc letē se morti obtulit
 ⁊ modos p̄meue infectōis on
 dit. Ordo inq̄ tal⁹ est quo eti
 am seductus fū. Opti p̄mo ut
 dnica die anq̄ aqua bñdicta
 consecratur eccliam introire
 mox futur⁹ discipulū cum ma
 gistris. ⁊ ibidē ab negaē corā
 eis xp̄m. eius fidei. baptisma
 ⁊ vniūsalet eccliam. Deinde
 homagiū p̄stare magisteru
 lo id ē p uo magistro. Ita enī
 demonem ⁊ nō aliter vocant.
 postremo de vtre bibit supra
 dicto. | quo facto. statim se in
 interioribus sentit p̄magines
 nostre artis concipere ⁊ retie
 re ac p̄ncipales ritus huius
 secte. In hunc modū seductus
 fū. ⁊ vxor mea. quā tātē p̄tatie
 credo ut potius incendiū fusti
 neat. q̄ minimā fateri vlit v
 ritatē. Si huius ambō rei sumus
 | sicut dixit iuuenis. ita recepta ē
 p omia veritas. Nā p̄cōfessus
 iuuenis in magna cōtriciōne
 moxi visus ē. vxor vērō testib⁹
 conuicta veritatis. nec in ipsa
 tortura fateri voluit nec in mor
 tes incendio preparato per
 lictorem eidem vrb pessimis
 maledixit ⁊ sic incinerata est.

Ex p̄dictis iam liquet q̄nori
um sit frigus p̄fidie q̄d infan
tes ⁊ partus solet occidere.
Piger. Est ne licitū malefi
ciū de loco tollere. **T**ixolo
gus. Antiq̄ negant. moderni
cōcedūt. vtrūq̄ bene. Sed so
la opus est v̄nica dīstīctiōe.
q̄ a tolli pōt p̄ aliud malefi
ciū seu p̄ ritus alicuius malefi
ci illicitos. Et id cōstat esse illi
citū. p̄mo poti⁹ hōmo mori de
beret q̄ in talia cōsentire. Aut
tollī pōt sine nouis sup̄sticiōis
opibus ut p̄ motum localem.
vlut dictū fuit de puluere la
certe. Et illud est licitū. Exem
plū de priori casu. Nam inq̄si
to ⁊ eduen⁹ mihi referebat q̄
modus tollendi maleficiū. a
se v̄ndicandi in malefico tal
practicabatur suo tpe. Venit
enī aliq̄s leſus in se vel in suis
ad maleficiā. sc̄ificās sc̄ire ma
lefactorem. Tūc malefica plū
bum liq̄factum aliquotiens
fūdebat in aquā. quousq̄ ope
re demonis in plūbo p̄mago
aliq̄ videretur. Qua vīsa p̄ma
gine. malefica queſiuit ab ex
plorāte. In q̄ pte vis lebi male
ficum tuū. ⁊ i eodē vulnere eū
agnoscere. Tūq̄ explorator
locū eligeret. statim malefica i
eadem pte p̄maginis q̄ in plū
bo relucebat. fixurā vel vuln⁹

p̄cultr̄ posuit. ⁊ locū vbi reū
mueret indicauit. Romē tñ
nullatenus manifestauit. sed
experientia teste maleficus p̄
oīa lebi repiebatur sicut sua
p̄mago plūbea.

Capitulum Quartum

Alis carētes fornice
vel mīnū p̄gredien
tes in publicum: ab
alijs bestijs facili⁹ necantur.
q̄ alīs p̄nate multū se suble
uant. ne bestijs terre preda fi
ant. Per alas aut virtutes in
telligūtur. q̄ talibz multū bo
nī ferūtur. Vñ Ezechī. iij. De
scriptis volantibz aīalibz dī
cit. Audiuī post me vocē oīo
cōis magne. Vñ dicta gloīa
dñi de loco suo. ⁊ vocē alarum
aīalū pcutientū alterā ad al
terā. sic exponit bt̄s grego.
libro. xxiiij. moa. Quid nāq̄
p̄ alas aīmalū nisi v̄tutes de
bem⁹ sentire sanctorū. q̄ dum
terrena despiciūt. ad celestia
volādo subleuantur. Vñ iam
recte p̄ ysaiam dicit. Qui cō
fidūt in dño. mutabunt fortū
tudīnē. assumēt p̄nas ut aq̄
le. volātia itaq̄ aīalia alijs fu
is se vicissim feriunt. q̄ sācto
rum mētes in eo q̄ sup̄na ap
petunt. cōsiderātes inuicem al
termis virtutibz excitātur. Ala
eī sua pcutit. q̄ exēplo sc̄itatis

apprie me ad melius accendit
 Et ala mea vicinum feio: si ali
 quando alteri opus bonū qđ
 imitetur ostendo. Ille vērō for
 mice moāles que virtutū pen
 nis non sunt alate. vel q̄ nīmi
 um sue domus ecclīe videlicet
 catholice limites incaute ere
 unt in phidiā incidēdo. Tales
 ab vīsīs p̄ quos malefici vel
 nigromātiā possunt intelligi
 faciliē deuorantur. Sicut hī
 simplices pueri in figura: qui
 domos egredientes pntum.
 a heliseum deridentes ab vrb̄
 deuorati esse leguntur quarti
 Regū secundo. **P**iger. Quia
 de nigromātiā mēcōem fe
 cisti quero an ne differentia
 eorum sit a maleficiis: a si sic
 que eorum sint opera. **T**he
 ologus. Nigromātiā p̄ hī
 dicūt q̄ de trā sup̄sticiōs rīti
 bus mortuos se posse suscitāe
 ad loquēdū occulta oñtant.
 Qual fuit illa ol̄y phitonissa
 q̄ ad p̄ces saul samuelē se su
 scitāe velle aduocabat: ut euē
 tū belli patefaceret regi. primi
 Regum vicehmo octauo. Qua
 lis etiam symon magus fuit
 pessimus: qui supra principis
 ap̄lor se auctoritatem prefe
 res de fūctū se suscitare hñxit.
 Ex accōmodacōne tñ vsus ni
 gromātiā dicūt q̄ p̄ pacta

demonū p̄ fidē cerimonis fu
 tura p̄dicūt. a occulta reuela
 cōe demonū aliq̄ manifestant:
 aut qui maleficiis p̄rimos le
 dunt. Et a demonibus sepe le
 dūtur. Fuit a hō die vīuit vi
 ēne in mōsterio qđ ad scotos
 dr̄ frat̄ de quo p̄cedenti capi
 tulo retuli. s̄a dī bñdicti ordi
 nis: hic in seculo exñs famos
 simus fuit nigromāticus. Nā
 libros demonū de nigroman
 tia habuit: scđm eosde; sa
 tis miserabilē a dissolute vi
 xit plurimo tempe. Habuit
 aut sororē virgīnem deuotā
 multum de ordine penitentiā
 cuius ut puto p̄cibus frater
 a faucibus demōis erutus est.
 Cōpūctus enī ad diuersa lo
 ca diuersorū reformatōrū mō
 steiorum venit petens sibi scē
 conuersacōnis tr̄dī habitum.
 Sed quia gigantee stature
 a terribilis aspectu erat: a in
 maleficiis ac ioculacōnibus
 princeps aliorū: fidem viri
 aliquis viro dabat. Tandē
 autem receptus in antedicto
 monasterio. In ip̄o ingressu
 nomen mutauit ⁊ vitam. be
 nedictus enī vocari cepit. a
 fm̄ beati patris bñdicti regu
 lā adō p̄fecit ut infra paucos
 ānos speculū religiōis effcūs.
 in p̄oratus poneretur officiū.

et in ambone per secularibus profectus gratia eius est predicator factus ad populum. hic cum adhuc esset novit? put eo referente audiui multas veritates a demonibus quos reliquerat sustinuit. Cum enim confessus fuisset sacramentaliter quadam die et vir? sue puer se vite euomuisse ob spem venie sequenti nocte lucernam in manibus deferens demonem adesse sensit. Eandem namque lucernam violento ictu de novit? manibus demon excussit et eum non modicum ledere molitus est. Sed vicit christi miles huius viri tyrannidem quia virtutum alas iam assupserat quibus per orationes sacras ab ore bestie liberatus est. Preterea quem admodum a supradicto petro iudice audiui in territorio berrensi et in locis eius adiacentibus a sexaginta circiter annis superflata maleficia a multis peracta sunt. Quorum primum auctor fuit quidam Scavi? dictus qui publice de hoc gloriari audebat quod quicumque vellet ipse se in oim suorum emulorum oculis velut murum facere valer? et dilabi a manibus inimicorum suorum letali? et ita capitalibus inimicorum suorum manibus sepe ut dicitur evasit. Sed cum terminum sue malicie divina iustitia facere voluit tandem per

hostes suos in stupa quadam prope fenestram quadam sedem explorabatur caute. Quo in loco cum nullum de sibi invidiantibus suspectum haberet per fenestram gladius et hastis inopinate transfixus est et ob sua facinora mortuus ibi miserabiliter. Tunc sue fraudis cometa discipulo qui hoc pro vocabatur reliquit. Et idem super dictum staeclum in maleficiis magnum fecit. Sciverunt hi duo quoniam sibi placuit tertiam partem finis semini vel frumenti aut cuiuscunque rei de vicini agro nemine vidente ad proprium agrum deferre gradines vastissimas et auras lesivas cum fulminibus percurant aspectu parentum infantes prope aquam ambulantes in ipsa nullo vidente pericere eos. Sterilitatem hominibus et iumentis efficere in rebus et corporibus proximis ledere equos sub infessoribus si streporem ascendenti teneret freneticos facere de loco ad locum per aera ut putabant transire a se cum capi deberet fetores pestiferos emittere. In se capientium manus et animos tremorem magnum incutere. Occulta aliis manifestare et quedam futura predicere. Absentia velut presentia conspicere ictu fulminis nonnunquam quem vellet interimeret multa alia pestifera percurare sciverunt

ubi a qñ dei iustitia hoc fieri p
misit. **Diger.** Duo hic scire
vllē. Prīmū ut ne demōes
fui discipuli talia maleficia in
fulminibz gradimbz filia q
dixisti facē possent de qbz aliq
dubitāt. Scō qro fatebāt
ne tales miseri p q dīna opa in
suis machinamētis impediretur.
Cholog. Ad pmū rñdeo
haut dubiū pnt: h nō n dō p
mittēte. Rā Job. i. 7. 11. Accep
ta ptate a deo statim demō p
curauit ut sabbei qngenta ui
ga bōi qngētas afinas au
ferret: ut deinde ignis de celo
descēdes septē milia ouū mē
deret: ut Caldei p tres turmas
tria milia cameloz raperēt: ut
septē filij a tres filie p vxmē
tez ventū lapsu domi occube
rēt: 7 sep pueri multi vno dēp
to: utqz vlce pessimo corp 9 scī
virī pcuteretur: a vxor 7 tres
amici eius eū vxarēt graui:
ubi scūs doctoz dicit. Rccē est
ostēdē q deo pmittente demo
nes pnt pturbacōez aeis idu
cere. vltos cōcitāe: a facere ut
ignis de celo cadat. Quāuis
enī natura corp alis nō obedi
at ad nutū angelis nec bonis
nec mal ad suscep cōez forma
rū h soli creatoi deo: tñ ad mo
tū locale natuā corp al nata ē
spūali nature obedire. Cuius

iudiciū in hōie appar: Rā ad
solū imperiū volūtatis mouen
tur mēbra: ut op 9 a volūtate
dispositū psequant. Quēcūqz
igz solo motu locali fieri pos
sunt: hoc p naturalē vtutē: nō
solū boni: s etia: mali facē pos
sūt: nisi dīnitus prohibeat. Vē
ti aut 7 pluriē alic huiusmo
di aeris pturbacōes solo mo
tu vaporū resolutoz ex terra 7
aq fieri possunt: vñ ad huius
modi pcurāda natural virt9
demonis sufficit. Nec Thō.
Mala enī q nostris exigenti
bus pcās in mūdo fiūt: de 9 v
lut p suos tortozes iuste p te
mōes solet infligere: vñ glō.
sup illo ps. cētesimoz qto. voca
uit famē sup trā 7 oē firmamē
tū pais struit. dicit sic. Nec
mala pmittit deus p angelos
malos q talibz ipositi sūt: vo
cat ergo famē id ē āgelū fami
ipositū. Nec ibi. Porro q ad
scdm dubiū noueris indubie
maleficos multiplicat impediri
posse. Rā ita fatebant mlti in
torturis a difficult qdā: Alij
vero sponte. Et q tū ex p dīcti
petri verbis i hūma collegi qñ
qz sūt p q mltū impedūt: aliqñ
i toto: aliqñ i pte: aliqñ ne i p
so a hōis fiat: aliqñ ne i suis ai
cis: vicz fidē integrā vel dī pre
cepta in caritate seruantibus

De signo crucis et oratione
munientibus. Ritus et cerimo-
nias ecclesie colentibus. publica
iustitiam bene exequentibus. Et
christi passionem verbo vel memo-
ria ruminantibus. De primo et se-
cundo exempla talia mihi petrus
quod supra retulit. que audierat
de supradictis maleficis. Cum
inquit quidam simplex si non
rectus maleficum me invocaret
ut inimicum suum vita privarem.
aut in corpore lederem graviter
fulminis ictu vel modo alio. Vo-
cavi ego magisterulum id est de
monem qui mihi respondit quod neu-
trum facere posset. habet inquit
fidem bonam et diligenter se sig-
no crucis munit. Idcirco non
in corpore si in undecima parte fru-
ctuum suorum in campo si libet ei
nocere possum. **N**on vetera
nam quamdam virginem que sei-
osa nomen habuit in dioce-
si Constantien. simibus. **H**ec mi-
sericordiam in vicinia existens virgi-
num et speculum ad vivificam crucis
signum et ad christi passionem sum-
ma gerebat fiduciam. manebat
autem in tugurio villagii paup-
culi. ipsa voluntate pauper in ter-
ra. ubi nonnumquam maleficia satis
locum habere dimoscuntur. hu-
ius amicus in pede gravi levis
fuit maleficus. a quo nulla arte
sanari poterat. post multa au-

tem cassum adhibita remedia
visitavit predicta virgo infir-
mum. quod ab ea petiuit ut pedibus bene-
dictioem aliquam applicaret. An-
nuuit illa. et silentio timore oraci-
onis dominice et apostolorum sym-
bolium cum geminatis vivifice
crucis signis applicavit. Tunc
statim infirmus curatum se sen-
tiens. Scire voluit in remedi-
um futurorum. quid carminaci-
onis virgo applicasset. **Q**ue-
rendum est. vos mala fide vel debili-
tatis et approbatis exercitiis
ecclesie non mixtetur. et carmina
ac remedia prohibita crebro
vestris infirmitatibus applica-
tis. Idcirco raro in corpore et sem-
per in anima per talia ledimini.
Si in orationum et signorum licen-
tiam efficaciam speraretis. faci-
lit sepe curamini. **N**ihil enim
vobis applicui nisi dominicam orati-
onem et apostolorum symbolum.
et iam sanatus estis. **P**reterea
constat quod malefici de ritibus
ecclesie fuatis et veneratis sua
maleficia prepediri fatentur.
ut per aque benedictae aspersionem.
per salis consecrati sumpcionem. per
candelarum die purificationis. et
palmarum in die palmarum conse-
cratarum usum licitum et per similia.
quod ad hoc talia ecclesia exorcizat
ut vires demonis minuatur. **D**e
publica vero iustitia hoc omnes

malefici qui supra verbo et ex-
pientia testimoniū dederunt.
q̄ eo ipso quo per reipublice
iusticie officiales capiuntur.
statim om̄s maleficorū ener-
uatur potestas. vnde cum se-
dictus iudex petrus ante fa-
tum scadele capere vellet p̄ su-
os famulos. tantus tremor
manibus eorū incussus est et
corporibus et naribus illap-
sus tam malus fetor. ut se fere
desperaret an maleficum inua-
dere auderet. Quibus iudex ait
Secure miserum inuadite. q̄
publica tactus iusticia om̄es
vires p̄det sue nequie. Et ita
rei probauit exitus huius effe-
ctus. Idē iudex tale dedit exem-
plum. Cum ait scadelem capti-
uasset qui grandinibus ter-
ram ex fame grauissime leseāt.
et p̄ fulmina plura vastauerat
quesiui a reo de veritate. qui
post quartum ad cordas tra-
ctum p̄mo r̄nsum mihi dedit
tale. Facilit̄ gradines p̄cūro
h̄ ad libitū ledere nō valeo. h̄
eos t̄m̄mō q̄ dei destituti sunt
auxilio q̄ signo crucis se mu-
unt fulmine meo nō inteibūt
Cui iudex Quō ad tempesta-
tes et gradines occitadas pro-
ceditis. R̄ndit reus p̄mo ver-
bis certis in cāpo p̄ncipē om̄i-
um demonior̄ imploram. ut

de suis mittat aliquē a nob̄ de
signatū p̄cutiat. dēinde v̄men-
te certo demōe in cāpo aliquo
viaz pullū m̄grū immolam.
eundē in altū p̄iciēdo ad aera.
quo a demōe sumpto. obdīt.
et statim auram occitat nō sem-
p̄ in loca designata a nob̄. h̄
iuxta dei v̄uentis p̄missiōem
grandines et fulgura proiciē-
do. Subintulit iudex tercio q̄
rendo. p̄nt ne p̄ aliqua tempe-
states tales remediari a vob̄
concitaret a demōibus. Respō-
dit possunt p̄ h̄c vic. Aduro
vos grandines et ventos per-
tres xp̄i d̄mos clauos qui cri-
st̄i manus et pedes p̄forarunt.
et p̄. iiii. euāgelistas sanctos
Matthēu Marcū Lucam et Jo-
hānem. ut in aqua resoluti de-
scendatis. Ex quib̄ iā liquet
q̄ om̄ipotentis dei clemencia
et sapiētia que attingit a fine
vsq̄ ad finē fortiter. disponit
etiam istorum pessimorum ho-
minū et demonū maleficia sua
uiter. Ita ut dum perfidia sua
xp̄i regnum et fidem querant
minuere et infirmare. eandem
in multorum cordibus firmet
et radicient validius. Valita-
tes enim plurime fidelibus ex
p̄fatis malis possunt euenire.
quia sic fides roboratur. demo-
nis malicia inspicitur. dei mia

et potestas manifestantur. boies ad custodia sui actuantur. et ad reuerendam xpi passionem et ceremonias ecclesie acceduntur.

Capitulum Quintum

Quod scilicet hominibus et tempestate ab incessu et a labore impediuntur. quod per viscosa mœdentes vel bituminosa loca. talibus imbecillia animalia adheret sicuti tempestatibus occiditur in corpore. et via eis mœdendi precluditur. per viscosa aut bituminosa loca occasio carnalium voluptatum designatur. simulata in xpiana fide viventium. quod hijs allecmentis ad bonum opandum non valet egredi. sicut in eis de potestate terre captiuatur delicijs. In cuius typum in loco ubi ceciderit rex sodomie et gomorre cum suis oplicibus per quos luxuriosi et continentis designantur. fuisse leguntur in valle siluestri multi bituminis putei in quos ruentes prolapsi sunt in corporis videlicet voluptates varias. Inculcandi enim mores ut dicit glossa. ibi. gen. xiiij. In profundum malorum pertinaces trahunt. Qui autem remanserunt non occisi ut ibidem sequitur. ad motana id est ad virtutum culmina fugerunt. hic Bernardus omelia. ix. super can-

tica dicit. Viscus quidem prauum desiderium et delectationis terrene animam volat non patitur. et citius retrahit mentes. si forte aliquando subleuatur per tempestatem etiam voluptuosa bonis exercendis impediri dicuntur. quod carnalium voluptatum sectatores humano delimiti fauore. velut effeminati ad ardua virtutum opera efficiuntur. De quibus Job. xxxvi. dicitur. Morietur in tempestate anima eorum et vita eorum inter effeminatos. velut alia translatio habet. et vita eorum vulnerabitur ab angelis. Vbi beatus gregorius libro. xxvi. mora. dicit. Simulatores qui vite sue custodiam negligunt. in tempestate mori referuntur. Hinc quod per eos turbo subito interne percussio eicit. quos arrogantia externi fauoris extollit. et vita eorum inter effeminatos. Si enim verisimiliter viverent. laus transitoria nulla eos corruptione vitaret. Vnde electis per prophetam suadet dicens. Viriliter agite et confortetur cor vestrum. Illico subdit. quasi sexum cordis minuere curauit. Luxuriosa quippe mens corrumpitur. si rebus transitorijs delectatur. Igitur simulatorum vita inter effeminatos moritur. quod luxuria corrupta repitur. Translatio vero

vulneret ab angelis. Vtrūq;
tñ 7 si sermōe discrepat. tñ ra
cōe concordat. q̄ effeminatoz
vitam angeli vulnerat. dum
nūcū veritatis eā iaculis san
cte p̄dicatōis impugnant.
Piger. Multos audiūm?
nostris tpibus per maleficos
ad amorem alienarū femina
rum adeo succēdi. a feminaz
ad viros nō suos. ut nulla cō
fusiōe plagis vrb̄ aut facis
ad desistendū cogi valerent.
Edūerso int̄ sexū vtrūq; ma
trimoniū sacramēto cōiunctum
nōnunq; expti sumus odia ta
lia suscitare p̄ maleficia. a fili
ter infirigidatōes gñatiue po
tēcie. ut nec reddicōez nec exa
ctōem debiti m̄rimonial locū
p̄ ple valerēt h̄re. Cū igitur
amor 7 odiū in anima existāt.
animā fm̄ oēs tue p̄fessionis
cōpotes dē mō intrare nequūt.
Quid hic sit veritatis vl̄ fal
sitatis scire expedit. q̄ amore
muliebri velut vis cō irretitur
anim⁹. a odio radicato qua
si tēpestare rigidissima ad p̄ri
mi fauorem fr̄ gescit hō. 7 ita
ad labōrē meritorū progre
di racō nō valet. **C**hrolo
gus. Quāuis fm̄ cōcordem
nrōzū doctrinā dē mō in intel
lectum vl̄ voluntate dōis op̄
rari immediate nequeat. tam

voluntate

fm̄ eosdē in corp⁹ a in potēci
as alligatas corpi dō p̄mitte
te agē valet. siue sint sēsus ite
riores siue extēiores. Vñ Job
Et dē mōi dē ait. Ecce i manu
tua id ē in p̄tate est Job q̄ ad
corpus vic; vñ tñ animā illi
us serua. **T**angis itaq; in tua
questiōe tres difficultates. vi
delic; quō philo cap cō 7 odiū
in volūtate. 7 maleficiū in potē
tia gñatiua causetur. **D**e phi
lo cap cōe igitur seu amore in
ordinato vnus sex⁹ ad alterū
scire debes q̄ tripli de cā ori
ripōt. Aliqñ ex sola incautela
oculorū. Aliqñ ex tēptacōe dē
monū tñ. Aliqñ vñ ex male
fico nigromatīcoz fil⁹ 7 dē mō
nū. **D**e prio dē Jac. i. vnusquis
q; tēptat⁹ a o cupia sua abstr
ctus 7 illect⁹ dē mō dē cupia cū
cōcepit p̄ait p̄cēm. p̄cēm vñ
cū cōsumatū fuerit gñat mō
tē. **S**ic syche cū vidiss; dynā
exētem ad vidēdū mulieres
regionis ad amauit eam a ra
puit 7 dormiuit cū illa. 7 oglu
tiata ē aia ei⁹ cū ea. **B**en. xxx
iiij. a fm̄ glōz in firme aie sic
accidit. qñ post positis ap̄p̄is
aliēa negotia cuat seduci ofue
tudine. a sit vna vñtate ofen
sus cū illicitis. **D**e. iiij. q̄ oriat⁹
ex tēptacōe dē monū p̄ncipali
ē. sic amō sororē suā thamar

speciosissimā adamauit et depie
rat in ea valde. ita ut propter amo
rem eius egrotaret. **ij. Re. xiiij.**
Nō enim in toto vel vix tā cor
ruptus ēē videretur ut in tātū
facin? stupri phili? grauiter
temptatus a dyabolo si non
fuisset. vñ glō. ibidē. **H**oc mo
net nos ut sēp caute agamus
ne vitia in nobis dominētur.
et pñceps peccā qui falsa; pa
cem piclitantib; spondet nos
patos inueniēs de improviso
trucidet. De hoc scōo genere
amōis refertus est liber scō
rum patrū. quī refert oēm tē
ptacōem carnalis amōis si
bi in lxremis subtraxisse quos
dam. quī tñ vltra q̄ credi po
test amōre mulierū tēptabā
tur aliquotiens. vñ **7. ij. cori.**
xij. **A**plūs dicit **D**atus est mī
stimulus carnis mee angelus
sathane q̄ me colaphiset. vbi
glō. sic dicit tēptacō p libi
dinē **D**atus est mibi stimulu.
ut qdā autē **T**ēptacō autē cui
non cōsentitur nō est peccatū.
h materia exercende virtutis
Hoc itelligē dictū de tēpta
cōne q̄ est ab hoste. non a car
ne. que pccm est veniale si ei
nō cōsentitur. **h**ec ibi **E**t de
hoc amōre habes exēplū sup̄
libro pmo ca. **iiij.** De tēcō q̄
amōr heres pueniat ex mā

leficis demonū et ydolatrāz.
ostenditur hoc **Ezech. xxij.**
sub methaphora mulieris de
israhele quī popul? iam seque
batur ydola et maleficia assiri
orū. **I**nsaniuit inquit in ama
tores suos i assirios p̄mquā
tes ei. **v**estitus iacincto p̄m
cipes et magistratus iuuenes
cupidinīs vniuersos equites
ascensores equorū. quos oñes
cōstat maleficos habuisse vñ
ydolatrāz. p̄ quē modū autē
dēmō i potētā ymaginatuā
in fantasiā et in gnatiuam pos
sit agē. oñdit petr? de palu. i
iiij. dis. xxxiiij. qñq; modis.
Habet em̄ ex hoc q̄ est spūs
potestatē sup creaturā corpā
lem ad motū localem phibē
dū vel fatiendū. vñ potest cor
pora impedire ne sibi appropi
quent vñ directe vel indirecte.
iterponēdo sei corpe assumpto.
hic accidit spōso q̄ desponsaue
rat ydolū et nihilomin? otraxe
rat cū qdā iuuenula nec p̄p̄
hoc poterat eā cognoscē. **D**e
cūdo mō hōiem inflāmare ad
actū illū. vel r̄frigeraē ab actu
illo. adhibēdo occulte vtutes
verū q̄s optime nouit ad hoc
validas. **T**ercō turbādo esti
macōnē et ymaginacōez qua
reddit mulierem exosam. q̄
potest i ymaginacōez imp̄mē

vestitus

Quinto repmēdo dicitur de vigore
mēbri fructificacōi accomodi:
sicut et motū locale cuiuscūq;
organū. **Q**uinto phibēdo missi
onē spiritū ad mēbra in quī
bus est virtus motiua. qñ in
tercludēdo vias seminis ne ad
vasa gñacōis dēscēdat: vel ne
ab eis recedat: vel ne exeat
vel emittat vel multis alijs mo
dis. **C**ū autē faciūt muliēs sorti
legia cū fabis et galloz testi
cul. nō ē credēdū qd virtute il
laz rex vir impotēs reddatur:
Sed occulta virtute demonū
illudēte sortilaias per ista cor
poralia. plus autem permittit
deus sup hunc actum per quē
primū peccatum diffunditur
q sup alios actus humanos:
sicut et sup serpētes qui magis
mēta cōmibus deseruiunt q
alia animalia. **E**xēplū autē de in
flāmādo ad actū illū hētur in
legēda bti basilij de virgine q
seruū pntū occupauit et defrige
rādo ut de illo q p dōlū dēspōsa
uit et spōsā cognoscē nō potu
it. **I**dē etiā de muliere ē. qd pōt
p imaginacōem eius sic dēmē
tare ut exosū habeat virū: qd
p toto mundo nō pmittat se
cognosci. **I**terū p motum loca
lei corpore interposito vel va
se obstructo pōt dēmō p mā
lestitū impedire mulierē. licet vir

in plurib; modis. **I**so vir sepi⁹
malestitatur q mulier. **E**t ma
gis pmittit dē in pccōres dēse
uē dēmōes q in iustos. vñ an
gelus dixit Thobie. In illos q
libidini vacant accipit dēmo
nū ptatē. licet aliqn in iustos
sic in Job. **A**pt qd dē lēt facē cō
fessioes et huiusmōi. ne ferro
manēte in vulnē frustra sit ma
lagma apponere. **N**ec de pe
ccato. **P**iger. **M**ibi adhuc oc
currit de visco carnal amoris
dubū. vtrū in caritate exntes
amore tali malestitai valeāt.
Theolog⁹. **R**nsūm huius
accipe ex Cassiani vrb. qbus
collacōe. n. abba. sereni in hēc
verba cōcludit. **D**iffinit inqt
btus Antho. nullaten⁹ dēmo
nē posse mētem cuiusq; vel cor
p⁹ inuadere nec habē faculta
tē in cuiuslib; aia; pēntus irru
endi. n. eā pmo dēstituerit omi
bus cogitacōib; scis. ac spū
ali cōtemplacōe vacuā nudā
q redidit. **N**ō tñ ista ita in
tellige ut dēmōes amore pfa
to in caritate exntes nō impug
nent et filib; s. tales expugre
nō valēt. si armis vtutū et na
turaliū donoz resistē volunt.
Talia inqt phia pzo de olo.
ad loeciū. tibi cōtuleram⁹ ar
ma qñ pōt abiecisses. inuicta
te firmitate tueretur. **V**nde

Cassian⁹ ibidē refert de duo-
bus pagamis phis et malefi-
cis qui p tres gradus differe-
tes in malitia. successiue p sua
maleficia demones miserunt ad
cellā bti anthoni ut eum tem-
ptaconibus exinde fugaret.
odio viri facti infecti eo qm
litudo populi ad eū quotidie
venit. qui demones beatū An-
thoniū ut postmodū ad fidē
conuersi fatebatur phi amarif-
simis cogitacionum stimulis
pulsauerūt. quos tñ repulit
crucis signo pectori et fronti
impresso et oronum incubaci-
onib⁹ insistendo. Exemplum
tñ satis terribile nouit tactū
Vincētus in speculo refert hi-
stoiali ex gestis beati Basili⁹
magnificus tpe diues qdaz
unicā filiam habuit quā p se-
re dño disponebat. quā suus
diuitis habere non valens in
iugio. maleficiū adiit. demo-
nē inuocauit. eidem cartham
abnegacionis fidei tradidit. et
fornicacionis demonē mitti ob-
tinuit ad filiam. quā accendit
adeo ut in terrā volutata cla-
maret se ppē seruū torqueri.
p liberacione sui suo p patrem
in mrimoniū tradi. Qd etiam
ideo factum est p patrem me-
stissimo corde. tñ iuueis
suus liberatus est per beatum

Basiliū. Et in pmo dyalogo
rū refert btus greg. de quodā
maleficorū pñcipe qui a roma
incineratis socijs. i monachi
habitu fugit. Basili⁹ noie. q
etiā tūc se a scō equitio p mō-
cho recipi pcuauit. et in mō-
sterio monialiū statim absen-
te equicō monialem pulchri-
orē in tāto maleficiū ut feb-
citaret. anxietetur magnisq;
vibibus et stridorib⁹ clamar.
Modo moritura sū. nisi bāsi-
li⁹ monach⁹ veniat. et ipse mi-
hi p sue curacionis studiū salu-
tem reddat. Qd cū sancto eq-
tio nūtiaretur. virgine virbo
sanauit absens. et maleficum
expelli de loco iussit. **Piger.**
Cū potestas demonis impedi-
atur aliqn dño nutu. Quēo-
quot modis hoc fit. **Thxo-**
log⁹. Quinq; modos expri-
mit Hugo sup. ij. di. vii. Prio
p terminū sue ptati a dō impo-
situm. sicut Job pmo a scō
tangitur. Secūdo p miaculū
impossibilitatis exteri⁹ factū.
ut i asina balaā Numei. xxij.
Tercō p impedimentū exteri-
us adhibitu. ut i duob⁹ disci-
pulis acrisia percussis. Luce vl-
timo Quarto p dei iuditiū de
intus disponētis p obstaculū
boni angeli. ut de aschmoteo
interficiente sposos saxe vxoris

Thobie eiusdē. xi. Quid per
cautelā sui ip̄i? q̄ nō vult ali
qn qd pōt ut p̄i fiat. ut. i. co
rīn. v. de corīntho quē vexauit
excoīcatū. Aliqn etiā nō vult
ap̄t p̄cā abhōīnācōez a pūdo
rē ut āgeli mali ap̄t nobilita
tē sui in qua creati sunt abhōī
nātur tēptare de vilib; p̄cīs
et de sodomia vel etiā de forni
cācōe simplici neq; ad hōiem
qn fornicatus ē accedūt ma
xime p̄ma die vel secūda ap̄t
p̄cā recēciam. vñ Ezech. xvi.
Multiplicasti fornicācōez ad
irritādū merē. Ibi dabo te in
aias odientū te id ē demonū
q̄ erubescūt i via tua. **Hec hu**
go. ii. sentenciārū

Capitulum Sextum

Que sibi a vīno vel a
vīppa nō cauēt. sibi
to in ebrietate et grūi
ter q̄h amētes nutabūde in ce
dūt. ita vidi p̄ exp̄ientia. dul
tia em sequūtur auide. q̄ si cō
sp̄sa fuerint pane vīno intm
cto. ex hīs cibis inebriantur.
Per tales fornicas fatuas in
ebriatas vīno. hñ p̄nt intelli
gi q̄ voluptatib; debriati hu
ius sc̄li. velut amentes et rōne
carētes carnalia p̄sequūtur p̄
m̄faias fallas. Quos in p̄sona
dei p̄sa. io. sic alloquūt. Audi
hec paup̄cula et ebria et nō a

vīno. **Hec** dicit dñator dñs tu
us et de tu. **E**cce tuli de manu
tua calicē soporis fūdū calicis
indigcōis mee nō aditā ut bi
bas illū vlti. p̄ vīnū aut luxū
am debē intelligi doct; p̄. xx.
salomō cū dicit **L**uxuosa res
vīnū et tumultuosa ebetas. q̄
cūq; hñs delcatur nō ē sapi
ens. **E**t. xxi. ibidē. Qui diligit
epulas i egestate erit. q̄ amat
vīnū et p̄guia. nō ditabit. **E**t
i p̄sal. cētēsiō sexto de hñs q̄ i
ebati sūt nō a vīno itez. **Ai**
ma eoz i malitabescbat. **Tur**
bati sūt et moti sūt sic ebri. et
ois sapia eoz deuorata. **A**p̄t
qd ad Eph. v. dicit ap̄ls. **N**o
lite in ebriat vīno in q̄ luxūia.
s̄ impleami spūscō loquētes
vobmetip̄s in psalmis et vñ
et canticis spūalib; cātantes
et psallētes in cordib; vñs do
mino gr̄as agentes. **P**iger.
Et sup̄iorib; satis iā vīdo nō
minorem vīsamam vel ebrie
tatem pati philocaptū. q̄ cū
quī vīno madere conspiciatur
Idcirco nūc edocei cupio i tri
b; q̄ remedia adhibei debāt
talib; ut sanēt. nēdū ip̄i s̄ q̄
litēcūq; in potentia et generati
ua maleficiati. deide quo hñsa
nai valeāt q̄ hñ maleficio phi
locapiunt. **P**ostremo vñ ne
bonus spūs tantum castitati

conferre possit in beneficium sic malignus spiritus per suos dare consuevit in maleficio. **T**heologus. Pro solutione primi nota scire debes quod quicquid sunt remedia que pro talibus licite applicari valent. videlicet ad sanctorum aliquorum limina per gratiam. Si ergo crucis et orationis deuote multiplicatio. precum suorum vera confessio vel contritio. per verba sobria licite exorcisatio. et cauta maleficij ablacio. De primo habuisti exemplum super li. p. ca. iiii. Et idem est de ieiunijs abstinentijs et alijs reuerentijs alibi obsequijs. factis certis oblatiis. De secundo precedenti capitulo audisti: quomodo talibus se beatus Anthomius a temptatore defendit. De tercio ibidem per de patris filium quod ante eum sanctus Theodosius et alij doctores fuaserunt etiam ipse distulit. De ultimo dictum est super li. p. ca. Et in penultimo de exorcismis. omnes pene de hoc loquentes catholice ita fieri posse admittunt. vnde in. iiii. di. vi. factus Theodosius dicit. propter peccatum hominis dyabolus potestatem accipit in hominem. et in omnia que in usu hominis veniunt in ipsius nocu mentum. Et quia nulla ouencio est christi ad belial. Ideo quicquid aliqd sanctificandum est ad cultum diuinum. prius exorcisatur. ut li

beratum a potestate dyaboli quod illud nocumetum hominis assumere putatur deo secreta. Et hoc patet in benedictione aque. in consecratione templi. et in omnibus huiusmodi. vnde cum prima consecratio qua deus homo consecratur fit in baptismo. oportet etiam quod homo prius exorcisetur multo fortiori ratione quam alie res. quod in ipso homine est causa que dyabolus potestatem accipit in homine. et in alia que sunt propter hominem. scilicet peccatum originale vel actuale. Et hoc significat ea que in exorcismis dicuntur. cum dicitur recede ab eo sathana. Nec theodosius. Idem dicunt doctores licitum esse de applicatione exorcismorum contra potestates demonum. Sed ibi cauendum est ne character aliquis ignotus aut verba ignota sint aut aliud supersticiosum. Sed tamen non obstante applicatione omnium prefatorum remediorum. adhuc aliquando maleficiatur a pena non absoluitur licet a reatu vel peccato per quod incurrit maleficiu. absoluitur. vnde sanctus theodosius. in. iiii. di. xxxiiij. dicit. Maleficiu quicquid ita est perpetuu quod non potest habere remedium humano opere. quous deus possit prestare remedium. demonum cogendo vel etiam demoni resistendo. non enim spero optare ut quod per maleficiu

aliqđ scđ ē possit p maleficiū
aliud destrui ut ipi malefici cō
fiteat. Et tñ si possit p maleficiū
remediū adhiberi nō min⁹ pec
catū reputaret. qđ nullo mō
dī aliqđ demōis auxiliū p ma
leficiū inuocāe. Sicut nō optz
qđ si ppter pētm aliqđ data ē dy
abolo ptas i aliquē q cessante
pēco cessz ptas. qđ pena interz
remanet culpa tñseute. Sicut
etiā exorcismi ecclie nō valent
ad repmēdū demōes sep. qđ tū
ad oēs molestias corporales iū
dico dī hoc exigete. Sp tñ va
let cō illas infesta cōes demo
nū cōn qđ pncipalit instituti
sūt. *xc thō.* Si mltū cauendū
hīs q dīmis pceptis 7 ecclie
hūanā sanitatē pponūt ne ma
leficos inuocet p remediis. qđ
eorūde inuocacōe posteriora
nōnūqđ piora pōibz sūt ut i
exēplo deducit Breg. i. dyalo
gorū. de feia q vno demōe pos
sella p maleficos. dū liberai at
tēptabat. legio sb maleficorū
opibz statim eā intravit. *Pi
ger.* Deo adhuc tria dubia
de exorcismo. An nō hñs exor
cizat⁹ ordinē exorcisat⁹ demo
nes licite valeat. Secdo q sit
dīa mē effcūm aque bñdictē
exorcismi. cū vtz qđ cōn demo
nis molestia ordinē. Tertio
An exorcism⁹ tñ sigfic. etiā

an aliqđ efficiat. *Theolog⁹*
Ad pmiā ad aliarndz. fact⁹
doctoz. Ad pmiū dī. xxii. q sic
i. hñ. in ordie mqt exorcizat⁹
7 i alijs minoibz ordibz oibz
cū offerūt recipitur ptas ut qđ
hoc l illd ex officio facē possit
puta exorcisat⁹. Et idē a nō hñ
tibz ordinē licite fieri pōt. non
ut ex officio. qđ uis illi hoc nō
hēant ex officio. Sic in domo
nō cōsecrata pōt dici missa qđ
uis osecō ecclie ad hoc ordinē
tur ut in ea missa dicat. *h* hoc
tūc magis ptiēt ad grāz gñs
data. qđ ad grāz sacramēti. Ad
secūdū rñd. dī. vi. dicens. dy
abol⁹ impugnt nos ab exteriori
7 interiori. *A*q ego bñdicta or
dinaat cōn impugncōe dyabo
li qđ ē ab exteioi. Si exorcism⁹
cōn impugnaōe dyaboli qđ
ē ab interioi. vñ illi dī qđ da
tur dicūt energumi id ē mē
laborātes. a ppter infectōe som
tis. a ppter possessiōe corpalem
a demōe. Ad tciū rñd. ibidem
q etiā efficit. qđ ptiēt qđ ppter
mōd imperij dicitur nō p mo
dō orōis tñ. ut ex malēdi
ctē dyabole. Tū etiā qđ btis
grego. sup eze. dicit. Sacerdōs
dum p exorcismi gratiam ma
nus credentibz imponit. 7 ha
bitare malignos spūs in eoz
mēte stradiat. qđ aliud facit

nisi quod demonia eicit. **N**ec est i
 conueniens quod etiam quando iam bap
 tizato exorcism? prius negle
 ctus adhibetur dicere quod tunc
 aliquid efficitur. cohibendo ab
 impugnacione dyabol. **C**um eci
 am post baptismum per aquam be
 nedictam aliqua pars demonis
 reprimatur. **P**rimo si exorcisat
 puer et ante baptismum moritur
 sibi in vita sua tantum valuit ut
 in eo potestas demonis debili
 tata fuerit et sit. **E**t ideo exorcis
 mi non tantum significat sed etiam
 efficitur aliquid non tantum in cor
 pe sed etiam in anima. quod in utroque est
 infectio fomitis. **E**ffectus autem
 iste est debilitacio potestatis de
 monis ne tantum possit in homine
 sicut ante baptismum et alia bo
 na in ipso impediat. **N**ec omnia
 thomas. **A**d secundum dubium de amo
 re hereticos seu philocapoe vel
 hislithi ut **A**ugustina loquitur
 que est egritudo quam aliquis in
 currit propter amorem. **T**radit ei
Augustina septem remedia in ce
 tera libro. **iij.** **V**nū est agno
 scere personam in qua quis captus
 est quod expitur aliquis ex passio
 ne infirmi vel ex variacione pul
 sus ad nominacionem amati quod
 sic radix egrotacionis habetur ut
 etiam beatus **A**mbrosius ponit in
 passione sancte agnetis de fi
 lio iudicis. **A**liud est copula

per matrimonium si lex sustinet
 quod ita quidam sanatur cum obe
 ditur nature. **T**ertium est appli
 cacio medicinalium de quo ibidem
 tractat et docet. **Q**uartum est ut
 amoris suum de dilecto per licita
 remedia ad aliud diligendum
 ouertat quod prior preeligere
 debet et ita fugere presentiam ama
 ti quod sic distrahitur animus
Quintum si ille rationabilis est cor
 rigatur. hortetur. tribuletur
 et amoris opus ostendatur esse
 miseria. **S**extum est ut potissi
 mum utile ad ipsum dirigatur
 queque tunc cum veritate et deo pos
 sunt vitupent corpus et dispo
 sitionem dilecti et mores cum transfi
 guracione faciem turpi seu de
 formi. **T**unc quidam ex hoc plus
 inflamantur quod in relacione de
 amato delectantur licet alij sa
 nentur. **S**eptimum est ut occu
 petur in rebus arduis distra
 ctus officijs et hominibus. **S**imi
 lit de similibus dicendum est per secu
 cio aut horum ad medicum perti
 net. **S**ed theologica precedenti
 dubio dicta per alios applicari
 debet. **A**d tertium dubium **A**n
 ne bonus angelus aliquando iustos
 viros benedicit sicut ostendit ma
 lum angelum maleficium immu
 stos Responsum habes ex primis
 factorum exemplis quod sic primo
 multiplici in infinitum. **Q**uia quod

enim boni a fonte totius boni
tatis deo in nostra temporalia et
corporalia bona emanat totum
secundum beatum dyonysium per mi
nisterium angelorum habemus et
ut sanctus doctor in quodam loco
super in sententiarum tradit Cum
deus gratiam menti nostre non
bilem vult infundere ad quam li
cet se nulla creature potestas
extendit tamen ad hanc dispositionem
angelus bonus cooperatur sic
etiam licet ad verbi dei conceptionem
in virgine beatissima per quam
deus homo factus est sola divina vir
tus efficienter affuerit tamen ange
lico ministerio mens virgis per
salutationem per confortationem et per in
flectionem multum excitata per ad bo
num disposita fuit Est propterea
color et magis consona tam sacre
pagine quam philosophie naturali ista
opinio quam tradit omnia corpora ce
lestia regere movere virtute an
gelica quod obrem a christo et ab ec
clesia virtutes celorum vocantur
A celestibus autem influentibus sim
pliciter omnia huius mundi corporalia
reguntur teste philosopho primo metho
rorum Est insuper doctrina sancti
doctoris quod in homine tria sunt in quibus
spiritus separati agere valent Sed
different voluntas intellectus
et potentie alie ipsius anime
affixe membris organicis cor
poralibus In primum solus

deus In secundum tamen deus
et bonus angelus ut illuminet Et
in tertium deus permittit male spiritus
agere potest in ipso sed in per
te voluntatis humane est immissio
nes factas per angelos malos
acceptare vel refutare talia
cum dei invocata gratia appellare
eadem neglecta admittere pos
se **Piger** Licet hec sint innum
merabilia bonorum angelorum
etiam in iniustos perflua benefi
cia de quibus heu nescius fui ha
cenus sed gratus ero in antea
tamen de hiis non quero principaliter
sed de beneficiis eorum cum genera
tione potentia utpote an quos
deus castificet sic mali spiritus qui
dam malos infrigidant per sua
maleficia **Cholog** Dant
dubium ita faciunt sed ubi et quando
expedit Nam ita sanctus est de sancto
Sereno abbate de quo refert
Cassianus in collatione collatione ab
ba sereni prima habet inquit per inter
na cordis atque anime castitate non
durmis durmisque precibus ieiun
iis quoque ac vigiliis fatiga
biliter insistens cunctos estus car
nalis occupat tandem per divinam
gratiam in se extinxisse precepit
inde maiori zelo castitatis suc
census prefatis usus remediis
a deo preceptis interioris hominis
castitas in corpore reduci debet
et non postremo aut adveniens

ad eum angelus in visione nocturna eiusque velut aperiens vter quādam ignitā carnis strumā de eius visceribus euel lens ac pitius: fuisque omnia ut fuerāt locis intestina restituens. **E**cce inquit incētia carnis tue abscaisa sūt. et obtinuisti te noueis hodierna die perpetuā corporis puritate; iuxta votum quo poposcisti: ut ne ipse quidē naturali motu qui etiam in puulis atque lactantibus excitatur vltērius pulseis. **S**icut de beato Equicio abbate dicit beatus gre. primo libro dialogorum. **N**ūc inquit cū iuuentutis sue tpe acri certamine carnis incētia fatigarent: ipse sue tēptacōis agustie ad oām omīs studiū solercōrem fecerit. **C**ūque hac in re ab oīpotenti deo remediū otinuis precibus quereret: nocte quadā assistente angelo eunuchari se vidit eiusque visiōi apparuit. quod omē motum ex genitalibus mēbris eius abscederet: atque ex eo tpe ita fuit alienus a tēptacōe: ac si sexū nō haberet in corpore. **Q**ua v̄tute fretus ex dei omīpotentis auxilio: ut viris an preerat: ita cepit postmodū etiam feminis preesse. Ita in vitalpastrū illoꝝ quos scūs heraclides vir religiosissim⁹ collegit in li

bro suo quē paradisum noīat. **M**eminit cuiusdā scī patris a mōchi quē heliā vocat hic mīa motus trecētas feminas in mōsteriū collegit et regere cepit. **T**ransacto autē biennio iam trigintaquēque ānos circiter hīs vite temptatus a carne in heremū fugit: vbi biūdo ieiunus orans ad deum ait. **D**ne deus aut occide me: aut libera me ab hac tēptacōne. **V**espere igitur somnus ei irrepfit: tres āgelos ibi ad se veniē vidit. **Q**uibus querentibus? Cur a mōsterio virginum fugisset. nec ille pre verecūdia rēdere auderet: dixerūt angeli. **S**iliberaberis: nūc redibis. curā feminaz gerendo. **R**ēdit ille: quolibet. **T**ūc illi iuramētum ab helia recipiētes quod exegerant: eū eunuchari. **E**tā vnus manus. alter pedes. tertius nouacula testes eius visus ē abscedere. **N**on quod ita vere esset: sed quod ita esse videbatur. **Q**uerētib⁹que an ne remediū sentiret. **R**espondit ille se plurimū exoneratū. **V**nā quinta die ad lugentes feminas rediit: et per .xl. annos quibus supuixit nec pristina tēptacōis deinceps scintillam sensit. **E**tō minus bñficiū collatū eē legim⁹ beato thome doctōri nrī ordinis q

a sanguineis ppter ingressu dñi
cordis incarceratione ut p meretri
ce seducet ad scdm tēptat9 ē
q p sanguineos i missa ē wste
a ortu opositissio hāc ei suis
doctor intues ad ignē mateia
lē cucurrit. tūcōez ignitū arri
puit. 7 vi feiaz e carcē fugauit.
m oōeqz statū p castitatis do
no pōit9 obdormiuit. vbi duo
āgeli ei apparuerūt dicētes. Ec
ce dei te ex pte āgim9 angulo
castitatis. q nulla possit de ce
tēo impugcoe dissoluī. 7 qd
hūane vtutis nō oqrif meri
to: tibi ex pte dñi cōfert ex do
no. **Sēhit** i gē cūctura scūs vir
scz tactū cūctura exclamādo
euigilaui. **Deiceps** qz tāto mu
nē castitatis se dotatū sēhit. ut
ab eod tpe oēm horrēt luxū.
ut sū nccitate feis collo q possz.
h pfcā castitate pollet ut eius
tradit legenda

Capitulū Septimū

Formice comeste ab ho
minibz eis no cēt. nō be
stis oibz h qbusdā p
ficiūt ut vrb. q eas auide qrut
Formicaz noie iusti dēsignf
ut sup dudū habuim9. **C**ome
dē aut vite aliene detrahē est
ā m fama ā m sana dōctria: de
q comestioe cautū rddit filiū
q pū. xxiiij. dicit. **N**oli eē i cōui
uijs potatoz nec i comestiaci

oib9 eoz q carnes ad wscēdū
oferūt. qz vacātes potib9 a dā
tes symbalū glō. id ē detracti
onū cōsumētur. vbi glō. **I**ter
dicit. **C**arnes ad wscēdū cō
ferre. est i cōmuni locucōne
derogacōis vicissim vicia pri
mōrū dicere. de quozum pena
subditur. qz talibus vacātes
cōsumūtur. **Q**uo cōtra verbis
bonis dñi am cōtinentes sapi
entiam opē dāre congruit.
quib9 anima faciarī licite po
teit. de q pū. xxiiij. **S**alomo
subdit. **C**omede fili mel. glō.
dōctriā sapiēcie. qz bonū est
7 fauū dulcissimū guttū. **S**ic
7 dōctriā sapiēcie anime tue.
quā cum inueneris habebis i
nouissimis spēs. 7 spēs tua nō
pibit. **M**elli enī 7 fauo dicit
glō. compat dōctriā sapien
cie. qz sicut illa ceteris abis.
ita hē dōctriā pualet alijs.
Iterūqz deuorato rib9 hūana
rum carnū p detractōis vici
um 7 p supsticōis maleficiū
dī i p sal. **F**ilij hominū dētes
eoz arma 7 sagitte. 7 lingue
eoz gladius acutus. **E**t pūbi
oz. iij. **I**nt qtuor generacōes
pūlas hē vltia est de qua bi
cit. **D**ñaco que p dentib9 gla
dios h3 7 omādit molarib9
suis ut comedat i opē de ter
ra 7 paupes ex hōib9 vbi glō.

generatio que p dentib; gladi
os habet hec est que sua perfi
diam alijs immittē conatur.
¶ et sicut corpora gladijs: ita au
dienciū aīas veneno allocuti
ōis occidit. vñ dicitur ut comedat:
id ē ad hoc ut deuor; inopes
id est innocētes. et paupes id
ē hūiles. Deuoratio tñ formica
rū nō hoīb; s; bestijs ut vrsō
pfit; q; maleficorū offitiū et de
tractōis vitū nō iustos s; per
fidos delectat. In cuius figura
daniel. viij. secūda bestia q; de
mari aīcedit. similis vrsō erat
q; in pte stetit: et ordies detū
erant in ore eius et in detibus
eius et dicebāt. Surge come
de carnes plurimas. p que tri
plex nocumentū maleficorū i
nuītur. vic; bonorū tēp aliū. hu
manorū corpū. et animarū ra
tionalū que ledi solēt p talia
maleficorū exercitia. vñ puer.
xviij. Bēp iurgia querit ma
lus. āgelus autē crudelis mit
tetur cōtra eū. Expedit magis
vrsō occurrere raptis fetibus:
q; fatuo cōfidei sibi i stultitia
sua. vbi glō. Angelus crudelis
immūdus spūs est: qui a do
mino cōn pccōres mittitur ut
in pnti affligat. ut egyptios.
vñ immisit in eos irā indigna
cōmis sue p āgelos malos. Et
Abdit. potest in vrsō hostis an

tiqui malitia intelligi: cui fet9
rapim9 cū eos q; filij sui erant
catixisādo et baptisādo dei fi
lij adiūgim9. et hoc sepe faci
lius fit q; hereticū ad fidem re
ctam reuocāē. vel catholicū p
ue agentem ad bonū opus re
ducere. ¶ Diger. Per bestias
ut dicis formicas deuorātes fi
de reprobū et malefici itelligi
valent: dic exēplū quō id ope
re pfitiūt hūana ledēdo corpora
de sanitate in infirmitatem.
¶ Theolog9. Audi ergo qd
bestie tales petro iudici de q;
supra retuli nephas fecerint.
Diu enī se in eo vīdicare stu
debant. s; quia fidem bonam
gerebat. et se diligēt crucis
figno munē solebat. seq; au
satus aliquoties ab occasiōe
eorum abstinebat: p q; malefi
cia pcurari solent. Idcirco ille
fuit ppter astutiam talū eua
debat. vno excepto tpe i quo
ex delicto pprio meruit non i
toto custodiri a dño put mī
hi retulit. Consueuerat enim
in territorio bernensū castro
blanckenburg hīe residenci
am. tpe quo terrā eandē gub
nabat. post q; aut officio resi
gnauit et ciuitatē bernensem
reintrauit. ibiq; domiciliū te
nebat. die quadā rediens ad
castrū pdictū vbi cognatus

fu? fuūi offitiū sūstitut? fueat
 i eo d' castro petrus qd a expedi
 re negotia apd sibi noto sūo
 lebat. Tūc vna malefica qtu
 or sfortes eiusdē malitie viri
 ouenert de sero i loco vno ma
 chiamēta sue artis volūtes
 p virib; ut petz grauit' vnehi
 cns lederēt l' occiderēt quē hēc
 latebāt fraudi' omeritia. Adue
 mēte igitur nocte petrus se be
 nedicēdo crucis signo cubitū
 iūit; h' nocte surgere omīno p
 posuit ad scribēdū necessārio
 quasdā eplās ut mane recedē
 a loco valer; leuigilās igr intē
 pēsta nocte sibi videbat' exopi
 nato q' dies adess; luce decep
 tus hēctitia de q' i se iratus q' ut
 putabat noctē neglexerat nō
 se ut debuit mūiēdo more so
 lito vstīmētis iduit; p g'd' al
 tos vrsus locū vbi pugillazē
 habuit dēscēdit 7 locū clausū
 rēpit. De q' maior ira exardēscē
 cū murmure p g'd' q's dēscēde
 rat v'sus lectū iterato scādebat;
 emittēdo vnicā ex idig' cōe ma
 ledictōez p verbū satis breue
 ac h' dicer; In noīe dyaboli. Et
 ecce statū i tenebris dēfissimis
 petz p'iectus ē i p'cep's p gra
 duū p'dictoz passus adō g'uit;
 ut famul' q' de subē scalā i cō
 modo dormiebat excitātur; ex
 irz 7 q'd adesset cōspicē vllēt.

repiť aut petrū accēso lumine
 solū i terra p'uatū rōm's vfu
 iacēte; 7 collisū p omā mēbra
 sāguinē pluzimū e corpe emit
 tēter. Excitat' familia; 7 nemo
 erat q' lapsus causā apire pos
 set. Tādē tñ dīma aridēte grā
 vfu rōm's recupauit; h' samita
 tez corpis vix i trib' septima
 nīs rehauit. Et q' q' malefi
 cos h'ret suspectos q's p viri
 b' de terra radere cupiebat; tñ
 reos ignorabat hui' sceleris
 sibi illati. Verū q' nihil optū
 qd nō reuelet; euentu qdā fa
 ctū est postmodū ut quidā la
 tēs maleficus vniens de terra
 Bernēsū vbi domiciliū habū
 it i citate frīburgēsi lausanē
 sis dyocēsi die quadā i tab
 na cū bibul' sederet 7 ad cōsoti
 os dicer; Ecce aut video q'tal'
 quē nominauit i m' aqua vbi
 circa habitacōnem meam ha
 mū i aquā pro captura pisci
 um posui m'hi eū furto leuat
 7 furzpit; distabant aut ab
 inuicē loca p sex mag' theutho
 mica miliaria; p q' ope demoni'
 furtū intuebat'. Hoc verbū pō
 derauē fideles; reū accusauerūt
 7 postmod' iudicialit' carceri
 mancipatus ē vbi biduo duri
 ter questionatus; n'l p'itus fa
 teri voluit de p'p'is facinorib;
 trīa aut die q' fuit sabbatū i q'

omunif ob reuerēciā beatiffie
virginis. eadē colitur officōse
tortus itēz virus fuū euomu
it. Nam prefati fui verbi7 fur
ti veritatē se dixit fuiffe exptū.
7 q. iij. viri malefici petrum.
pnte malefica quā noiauit p
man? eius dē vetule in pceptis
pieciffent fatebatur. 7 causā
hui? iraciōie in vetulā vni
se assezebat. quia se7 sibi iusti
tiam aliqn ad libitū iudex exi
stendo non ministrasset. addi
dit qz se alijs duob? dieb? de
monū machinamētis detētū
nō potuisse in tormētis rñdē.
h qz ut ait festū btē virginis
quo ad offitiū celebrabatur.
dixit se iam liberz ad dicendū
veritatē. 7 ita tandem iuxta
patrie municipalia igni tradi
tus est. Notandū tñ qz tales
pseudo pphē aliqn oim o cōtra
dictoria dicere solent. p prez
mendaciū decepti. ut idē pe
trus exptum se esse retulit. Nā
quedā malefica p eū capta ē.
7 inturrita habuit aut mari
tum talis malefici nō magi
strū. qui curiositate duct? ad
quandā illaz ptiū vetulā ppe
rauit. de qua cūcti referebant
qz futura pnoscerz. Ad hanc
cū vniisset: supplex petiuit ut
sibi dicerz. An ne spem habere
deberz qz cū vita vxor sua iudi

cē euaderz. sua qz iā capta erat
vxor. Cui rñdit vetula. Noli ti
mere. indubie liberabitur. nec
hac captitate morietur. Quo
vir factus alacrior obuiavit
iudici petro altera die. Cui pe
trus. Vbi queso fuisti. At ille
apud pphētissam ait fui. qz mi
hi rñtulit vxorē de sua captiui
tate liberā dā eē. nec mori ex
hac captitate. Deinde regres
sus petr? i hospiciū: vocabat
a capta malefica qz petro dixit.
Vidi qz maritus me? vetulā
accerfuit. que me liberā dam
eē prenūtiavit. Scio mētatur.
qz pima die tuo sub iudicō
incinerabz. Hec cū postmodū
iudex marito dixisset. rñdē ex
pectabāt: qz int maleficas vi
tatē dixisset. h secutū pxiā die i
turrite fūe mēdū p publicā
factū iustitiā: veritatē malefi
ce qz virū habuit palaz fecit.
Nec tñ credere debz petr? ut i
pmo exēplo habitū ē. maib?
maleficor. qz i castro nō erāt
corpaliē p gradus iactatū ad
litteram. sed maleficor sacrifici
is vel ceremoniis allecti de
mones pñtes illō picipiū
fecerūt petri. 7 ut mētes male
ficor deciperēt i ymaginacōe
supsticōsor hōim effecerūt ut
sibi videretur pñtes esse. Ita
etiā in. ij. 7. iij. exēplo. demōis

impressioe in ymaginatuam
maleficorū sc̄m ē ut absēcia ve
lut p̄ncia cernerēt: sicuti sup̄
li. p̄nti ca. i. audisti ex verb̄ sc̄i
doct̄oris a etiā ca. v.

Capitulū Octauū

O b̄ 9 fornicat̄z nōnū
q̄ fūt cadauera aiali
um mortuorum. **A**d
morale intelligētā Comedere
mortua animalia ē aliqn̄ frui
pūsa luxuria. vñ illecl̄i aliqn̄ fe
minaz peccatricū p̄pt̄ famē lu
xuriose voluptatis mortua ai
malia comedert̄. eis dē in non
modicā displicētiaz dēi fruen
tes. ut in ps̄. cēt̄ hō q̄nto sub
cōp̄dio in veritate. a s̄b t̄ypo
de israelitico p̄plo tangit̄. In
iciati m̄qt̄ fūt b̄elphegor: a co
medert̄ sacrificia mortuorū.
De quo nūeri aptius d̄r. xxv.
Fornicatus ē p̄plus cū filiab̄ 9
moab q̄ vocauer̄t eos ad sac̄
ficia sua. **A**t illi comedert̄ a ad
orauer̄t d̄os eaz. **I**nciatul̄ q̄z
ē b̄elphebor̄ isrl̄. a iratus d̄ns
dixit ad moȳsē. **T**olle cūctos
p̄ncips p̄li. a suspēde eos cōn
solez in patibul̄ ut aūtatur fu
ror me⁹ ab isrl̄. **N**ec aut̄ om̄ia
fecit isrl̄xl sed cūis occulta ma
chīnacō ē balaā malefici: qui
suo cōfilio illius mortificē for
nicacōis exordiu in isrl̄ extitit
Sup̄ quo gl̄o. libidini quis

fuendo doctrinā balaā tenet̄.
Est ergo execrabīl̄ etiā corpo
ris fornicacō que violat tem
plum dēi. a tollit membra xp̄i:
a facit membra mētricis. **S**i
execrabili⁹ est geneālis for
nicacō in qua omne gen⁹ pec
cati pariter continetur: cum ai
ma scilicet cōsorcō verbi dēi
astita a m̄rimonio eius assorti
ata ab aduersario eius. q̄ eaz
sibi in fide despondit corrup
pitur. **E**st ergo sp̄sus a vir ai
me munde verbū dēi id est cri
stus. **D**espondi vos ōnes ait
Apostolus vñ vizo: virgines
castam exhibere cristo. **D**um
igitur anima adheret sp̄salo
a oplectitur. a audit verbū
eius ab ipso suscipit semen v̄
bi a cōcipit a facit filios: p̄udi
citiā iustitiā pacienā a omnes
virtutes. ut salua sit per gene
racōnem filiorum. si p̄manse
rit in fide a caritate. **S**i aut̄ ei
se dyabolo a demonibus pro
stitueit: faciet filios adulterū
scilicet omnia peccata. **E**t iterū
glosa Origenis ibidem per
omnia peccata que committi
mus maxime si non surrep̄cō
ne aliqua s̄ studio peccamus:
illi demoni cui eure est quod
admittimus cōsecramur. **E**t
forte tot demonibus consecra
mur quot peccata amittim⁹.

et misteria ydoli illius pro illo
 suscipimus. Assimilatur autem
 corpora fornicatorum merito fetido
 rum animalium corporibus: quod ut ecclesia
 dixit dicitur. Ois mulier forni-
 catoria quasi stercus in via con-
 culcabitur. propter quod propheta
 postquam de hijs qui potentes sunt
 ad bibendum vinum in quo est
 luxuria locutus est ysaie. y.
 paulo post ita subiungit de eis
 deus. Facta sunt morticina eorum
 quasi stercus in medio plate-
 arum. In omnibus hijs non est au-
 tem furor eius: sed adhuc ma-
 nus eius super dei extenta. Pi-
 ger. Sunt ne nostro tempore boni
 viri aliqui decepti per magas
 vel maleficas tuo iudicio.
Theologus. Meum in sequen-
 tibus suspensio iudicii: sed ea que
 publica vox tradit et fama re-
 ferat. Habemus hodie sacre the-
 ologie professorum insignem fratrem
 henricum kaltsperem inquisito-
 rem heretice prauitatis. Hic
 cum anno prime preterito in qui-
 sitionis officio in ciuitate Colo-
 niensi inisteret ut mihi ipse re-
 tulit precepit circa Coloniensem
 quandam virginem esse que in ha-
 bitu virili omni tempore incessit: ar-
 ma deferrebat et vestimenta dis-
 soluta: velut vnus de nobilium
 stipendiarijs choreas cum viris
 ducebat: et potibus ac epulis

adeo insistebat: ut metas femi-
 nei sexus quem non negabat omni
 non excedere videretur. Et quod
 eos tempore sicut huiusmodi sedem
 treuerensem ecclesie duo per eadem
 contententes: grauius molesta-
 bant: gloriabatur se vnapte
 posse et velle intrinsecare: sicut
 virgo Johanna de qua statim
 dicitur regi karolo francorum
 paulo antea fecerat in suum cum
 regnum confirmando. ymo illa
 se eandem Johannam a deo susci-
 tata esse affirmabat. Cum igitur
 die quadam cum Comite iuniori
 de virneburg qui eam tuebatur
 et fouebat coloniensem intrasset Et
 ibidem mira in conspectu nobilium
 fecisset: que magica arte vide-
 bantur fieri. Eadem per predictum
 inquisitorem: ut inquireretur
 diligenter inuestigabatur et
 citabatur publice. Mappam
 enim quadam dicebatur laceras-
 se: et subito in oculis omnium
 reintegrasse. Et vitrum quoddam
 ad parietem a se iactatum et con-
 fractum in momento repasse: et si-
 milia plura inania ostentasse.
Sed misera parere mandatis
 ecclesie renuit: comitem anfactum
 in tutelam: ne capetur habuit:
 per quem clam de Colonia educta
 manus quidem inquisitoris sed
 excommunicationis vinculum non
 euasit. Quo tandem artata: ptes

almaie exiuit: metasq; gallie
intrauit: vbi militem quenda
ne ecclesiastico interdicto ve
raretur a gladio: duxit in mri
moniu. Deinde sacerdos qui
dam leno vocandus potius:
magā hanc verbis delinuit
amatoz nris: cu quo postremo
furtim recedens metensem ciui
tatem intrauit: vbi velut concu
bina secum habitās quali spi
ritu ducta fuerit: cūctis patē
ter ostendit. Fuit p̄terea infra
decem ānozum spatia nouit
infrācia quedam de q̄ premisi
virgo Johāna nomine: tam
ap̄lytico spiritu q̄ miraculozū
ptate ut putabatur clarens.
Nec enim veste virili semper
utebatur: nec vllis doctoꝝum
quozumcūq; persuasiōibus
emolliri potuit ut tales depo
neret vestes. femineis contēta:
p̄sertim cum se palā virginez
a feminam eē protestaretur.
Sub hoc inquit habitu viri
li in signum future victorie ut
verbo p̄dicam a habitu a deo
missa sū iuuare verum frācoꝝ
regem karolū a in suo firma
re regno: a quo eum fugare
nituntur rex āglie a dux bur
gūdie. Pro tunc enim hñ iun
cti mutuo cedibz a armis frāti
am p̄mebāt grauissie. Igit̄ cū
suo dño Johāna otinue velut

miles equitabat: futura a fau
sta multa p̄dicebat: victoꝝis
bellicis q̄busdā intēat. Et alia
mira talia p̄petrabat. De q̄b;
ne dum francīa sed ōma xp̄ia
noꝝum regna stupebāt. Ad
tantam deniq; p̄sumpconem
venit Johanna: ut nō dū adep
ta frācia iam tolēmis vbi he
reticoꝝum multitudo tunc fu
it minas intēaret p̄ litteras
Dubitabant exinde seculares
a ecclesiastici regulaēs a mo
nastici quo spiritu regeretur
dyabolico an diuino. Scrip
serunt proinde quidā viri li
teratissimi tractatus eius exp
te. In quibus non modo diu
sa s; etiā adūsa de virgine sen
serunt. Postq̄ autem regem
karolū in multis inuissē a hz
massi regno annis quibusdā:
demum nutu ut creditur dñi
no p̄ anglicoꝝum armata: ca
pta est a incarcerata. Accer
tis autem a vocatis in magna
multitudine magistris ta; di
uinis q̄ hūanū iuris: multis die
bus examinata est. Et prout a
Magistro Thcolao amēli
cenciato in thxologia audiui
qui ābasiator fuit vniuersita
tis parisiensis. tande; ipsa fas
sa est se habere familiarem dei
āgelum: qui iudicō litteratissi
morum virorum iudicatus ē

esse malignus spūs ex multis
 coiecturis et pba cōibus per
 quē spūm velut magā effectā
 ipsa igmbz p publicā iustitiā
 osūm p miferūt et put de hac
 historia rex anglie nro impe
 ratore Sigismundo satis late
 scriptoten? historiā innotuit
 Eodem tpe due femine ppe pa
 rifius surrexerūt se publice di
 centes missas esse a deo ut vir
 gini Johāne eēnt in subsidū
 et quēadmodū a p dco mgro
 Nicolao viue vocis organo
 audiui obmde velut mage vlt
 malifice p mōito rēfrātie cap
 te fuit et p plures sacre thxolo
 gie doctores examinate tādē
 reptesunt maligni spūs delira
 mētis decepte vñ cū vna ex eis
 dē seimis se p angelū sathane
 seductā aspiceret ex mgroz i
 formacōe a ceptis resipuit et
 erroze put debuit statū reuo
 cauit. Alia vero in ptnatia p
 manens igmbus osumpta ē
Piger. Mirari non sufficō
 quo fragilis sexus i tātas au
 deat profilire presumpcōnes
Thxologus. Apud simpli
 ces tui similes mira sūt ista
 in prudentum oculis. hec rara
 nō sunt. Sūt em tria in rerū
 natūa q si sue cōditionis limi
 tes excedūt aut in dīminucōe
 Aut in excessu bōitatis vel ma

litie apicem sibi vendicāt. līn
 gua vie. Ecclesiasticus et feina.
 que si bono regūtur spū opti
 ma si vero malo pessima fieri
 osueuerūt. lingue enī vñ⁹ bo
 no ministerio ut de lingua p
 mo exēplificem? fidei xpiane
 plurima regna sbiugata sūt
 ut in sactis xpī aplis et in sapi
 entibus ptz p dicatoribz pru
 dētis etiā viri lingua nōnunq
 infimitorū hominū strages pre
 peditur. ppter qd Salomō pū
 x. dicit In labijs sapientis in
 uenitur sapiētia et virga i dor
 so eius qui indiget corde Ar
 gentū electū lingua iusti cor
 impiorū pro nihilo labia iu
 sti erudiūt plurimos qui autē
 indocti sunt in cordis egesta
 te moriētur Cui? causa ibidē
 xvi. subditur qz hominis est
 iparare animū et dñi gubna
 re linguam De malitia lingue
 Eccl. xxviii. dicitur lingua te
 stificans adducit mortem līn
 gua tertia multos omouit et
 disperfit illos a gente in gen
 tes ciuitates munitas diuitū
 destruxit et domos magnato
 rū effodit vide ibi multa mā
 la Et Jacobi. iij. similiter que
 mala lingua facit Est autem
 tertia lingua eorum qui inter
 duas contrarias ptes incaute
 vel malicōse loquūtur aliqua

De ecclesiasticis. ij. plurima exē
pla hēm? **S**ed ecclesiasticis aut
clericis religiosi intelligūt in
vtrōq; sexu. Quo ad malos ei
clericos dicit btūs Jeronim. in
ep̄la ad nepotianū. Regocia
torem clericū ex inope diuitem
ex ignobili gloriosum: quasi
quandā pestē fugel. et beatus
Bernar. omel. xxxij. sup. cā
tica loquēs de clericis dicit.

Si infurgeret apertus hereti
cus: mitteret foras et arefceret.
Si violentus inimicus: absco
derent se forsitā ab eo boni sci
lici pastores. **N**unc vero quē ei
ciēt a quo absco det se. omnes
amici. et tñ omēs inimici. et omnes
adūsarii: omēs domestici et nul
li pacifici. **O**ēs prius et omēs q̄ sua
fuit q̄rūt. **N**unc btūs gre. i. pa
stoā. dic. Nemo aplū in ecclia
not: q̄ q̄ pūse agēs nomē vl
ordinē sc̄itatis h̄. Delinquen
tē nāq; hūc redarguē nullus
p̄sumit: et in exēplū culpa vhe
mentē extēditur: qm̄ p reueren
cia ordīs p̄ccōr hōratur. **D**e re
ligiof ecclia dicit btūs Aug. 9.
ad vincticū donatistam. **S**im
plicit̄ fateor caritati vr̄e coram
dño deo nr̄o q̄ testis est super
aimā meā. ex q̄ deo fuire cepi
qm̄ difficile fū exptus melio
res q̄ qui in mōsterijs p̄fice
rūt. Ita et nō sū piores exptus

q̄ qui in mōsterijs defecerūt.
De mulier v̄eo malitia eccl. xx
v. 82. **N**ō ē caput neq; super
caput colubri: et nō ē ira super
irā mulieris. **C**omora leōi et dñ
comi pl⁹ placebit: q̄ hitare cū
mulierē nequā. **E**t int̄ plura q̄ se
quūtur et p̄cedunt ibidē de ne
quā mulierē ocludit. **B**reuis
omnis malicia super malitiā
mulieris. **N**unc Criso. sup. isto
Math. xix. **N**ō expedit nubē
Quid aliud ē mulier q̄ amica
tie inimica. ineffugabilis pena
necariū malū. naturalē tēpta
cō. defidēabilis calamitas. dome
stici piculū. detēabile detrimē
tū mali natura boni colore de
picta. **E**rgo si dimittē illā pec
catū ē. tenere autē fere tormen
tū ē: necē ē aut dimittētes ad
ulteriora fatiamus. aut quotidi
anas pugnas tenētes habea
mus. **T**ulius demq; ij. retho
rice dicit. **V**iros ad vnūq; q̄
malefictum singule cupiditi
tates impellunt: mulieres ad
oīa maleficta cupiditas vna
ducit. mulierbrū enim vitiorū
omū fundamentū est a natu
ra. **E**t Seneca in suis puerbi.
Aut amat a odit mulier n̄l ter
ciū dedisse. **F**lere feminam est
mēdacium. **D**uo genera lacri
marum habentur in oculis
feminarum veri doloris vnū.

infidiaz aliud **M**ulier cū sola cogitat. mala cogitat. De bonis aut mulierib; tāta laus est ut etiam bñficasse viros legatur a saluasse. at q; gentes terras a vrbes ut de Delbora Judith ptz et hester. **H**ic apostolus. i. cor. vii. Si qua mulier habet virū infidelē. a hic cōfentit habitare cū illa non dimittat virū. **S**āficatus est ei vir infidelis p mulierē fideles. **I**deo Eccl. xvi. dicitur **M**ulieris bone beatus vir **N**umerus enim annorū duplex. multa ibi narrat laudabilissimā p totū ei capitū. de excellētia bonarū. **S**i milie Salomō. pmo spūsanctus pū. vltimo p totū capi. de muliere forti. p̄fata satis in noui testamēti feminis claruerūt. pmo in virginib; et alijs fēis scis q ad xpianā gentē p fidos traxerūt. ut magdalena. katherina. margaretha martha. a eis similes. **S**ic etiam totū vngarie regnū ab olim ydolatrie deditū p gillam sororē xpianā impatoris fidei catholice adiūctū est p regez vngarie cū p̄fata gilla i mri moniū est tradita. p quā etiaz ouersus est rex a in baptismo. **S**chiz? noiat? postea q; miraculis clarus canonicatus ut vincētius poit in histoia. spe.

li. xvi. ca. ix. **S**ic pretereā p lochilde xpianā virgine; natā de burgundorū stipite rex francorū cladozeus passim p suafus. tādē p ydolatrias reliquit. et cū regno ad xpī fide; deuenit. ut vincētius narrat li bro. xxi. ca. iij. v. et vi.

Capitulu Nonum

Sedentes homines humore acuto formice pūgūt. nō tñ tā le bunt grauit. q; apes suos psecutores. **S**ūt em̄ due potētie quas vniūq; rei dīma pūde cia tribuit. irascibilis et occupabilis. **I**sta qua cōmodū de fideratur. illa qua nocuum fugatur. p occupabile nāq; necessaria affectatur a delectabilia. **S**ed p irascibile noxia refutantur et tristabilia. **I**ta p mis elemētis. nñ cōspicimus esse in oibus vegetabilibus et animantibus vsq; ad rationale aīal hōiem. pmo suo modo in se patis spiritib;. **S**ed i hoc est differētia q; appetit? rei delectabilis a repulsa rei tristabilis in sola rōnali creatura v tus fieri pōt vel vitū. non in inferiorib;. **E**t sicut inter minuta animalia triplex repitur pūctio formice a minima q; statū trāsit. apīs diuor. h; scorpiōis pelliāta int rōnales creaturās

triplex repit vīdicaō leuīs
 eoz qui caritate repleti sunt.
 dura eozū qui īdiscreto zelo
 feruēt: a pessima ī demonib⁹
 ⁊ eozum sequacibus | pūmī ī
 pūmīōe similitudinē gerunt
 formice que sine eculeo hūo
 ris tūmodo pfusione īmuriā
 vlcisitur: de tali se emendare
 cupiebat qui ī psalmo ait.
 Corripiet me iustus ī miseri
 cordia ⁊ increpabit me. Et apo
 stolus ad Balla. sexto. Si p
 occupatus fuerit homo ī aliq
 delicto. vos q̄ spirituales estis
 īstruite huiusmōi ī spiritu
 leuitatis: considerans temetip
 sum ne ⁊ tu tempteris. Vnde
 beatus Iheronimus ī episto
 la ad Oceanū. Quid necesse ē
 bis pun gere nisi recalcitrātes:
 p se satis erubescētem cōfun
 dere amplius. cui sua racō ma
 gister est. cui ppria consciēcia
 virga īgeita verecūdia lex
 disciplina ē. Et Bre. libro. xix.
 mora. Regat discipline vigor
 māfuetudinē. ⁊ māfuetudo
 ornet vigorē: ⁊ sic alterz omē
 det ex altero. ut nec vigor sit
 rigidus nec māfuetudo disso
 luta. De hui⁹ pme pūicionis
 mō pablicū satis accomodū
 fertur: de nr̄is tale formicis ex
 emplū. Fuit ei quidā villan⁹
 q̄ nimis ciuicose volūtatis vxo

rē hēbat: q̄ viro īcunctis fere
 mādatīs recalcitrauit. Anxius
 aut diu vir p quid rexlle con
 psceret discrete ⁊ racōnabili
 ter. Quadam die contra se bri
 ganti respondit. Femina es.
 nec verbis emendata es meis.
 per vtrā grauiā ī te miles
 effici nolo: nec contractam p
 meas plagas | te ī lecto iacē
 tem vlt contractam de fideō:
 sed tibi dico | nisi te emendaue
 ris: paruis meis amicis de te
 querelam vno proponas die
 contra te effrenē. Cui illa. In
 hoc inquit liquet tuus effemi
 natus anim⁹ atq; genealogia
 ignobilis: qui de parui status
 tuis mihi minaris amicis. Rō
 enim mulier minaris plebeis
 At ille respondit. Hac vice
 tibi tū parcam ⁊ die ista: sed
 reuera si te non emendaueris
 puis meis conquerar amicis.
 Cūq; misera non melior. sed
 efficeretur peior: seruauit vir
 discretus ⁊ prudens suarum
 minarum veritatem adimple
 re ī crastino. Tunc enim illa
 velut antea virum īuadere ce
 pit verbis plurimum contūe
 liosis. Cui maritus. Modo
 tempus adest ut facias vtrā
 compensem. Vxorē igitur
 ppriam īuadit. vltimentis
 omnib⁹ p̄ter camisia; exiit.

manib⁹ ⁊ pedibus vsq; pelles
ligauit. ⁊ humeis apris cla
mate ⁊ maledicente in primū
fui corū cum ulū fornicarū pie
cit. vbi aliquātisp fornicarum
humore solito perfusa ⁊ corre
cta. aīnū ad meliora conūte
re cepit. Nam bestiole more
solito in auribus ⁊ narib⁹ in
ore ⁊ in alijs mulieris artub⁹
eam cruciabant grauit. Tūc
illa eiulatu grādī iuramētis ⁊
sacramētis pmissit grauib⁹
se de cetero viro velle ad nutū
obedire: tūc ut cruciatū amico
rū puulorū euaderet. Exhic libe
rata p virū mulier mirūmmo
dū emendata ē ⁊ felix effecta:
quā fecerūt deinceps apria pe
ricula caucōrem. Sic igitur
modus corrigēdi satis discre
tus ⁊ tpatus fuit. Indiscrete
vero corrigētes p lesionib⁹
iratis apibus sūt similes: que
ledēdo aliū. dū aculeus manet
in vlti vulnere. se se ppetuo fru
ctu laboris puniūt. Tales cru
deles sūt de quib⁹ Seneca de
clemētia ad neronē dicit. Cru
delitas nihil aliud est. q̄ atro
citas animi in penis exigēdis
Crudeles vocab⁹ q̄ puniendi
causā hnt mod⁹ non habēt. Et
tūc ut hugo de scō victoē dicit
libro de institucōe nouicioz.
Difficile est cor malitia induā

tum ad formā discipline ⁊ spe
ciem honestatis incuruare. sed
necesse est ut dura materia cū
facile ad formā non flectitur.
ei ⁊ acrioris flāme incendiū.
⁊ mallei grauioris tūcio adhi
beatur. Scorpionū autē pcul
sionib⁹ vindicacō maleficorū
⁊ demonū designatur. In quib⁹
ut bt⁹s Dionisi⁹ dicit. in
ca. de dīmis noib⁹: ē furor irati
onabilis ⁊ fantasia p tua. Cui
genes. xlix. Jacob maledixit i
psona Symeō ⁊ leui i furore
suo ait. Occiderūt virū. Male
dictus furor eorū q̄ ptnax: ⁊
idignacō eorū q̄ dura diuidā
eos. De hīs bt⁹s Ihero. in p
logo sup Josue dicit. Cesset ar
cuato vulnere ostra nos infur
gere scorpūs: ⁊ scūm op⁹ ve
nenata carpe lingua defistat.
Tales sūt ille monstruose lo
custer ⁊ mortifere de q̄b⁹ apoc.
ix. dicitur habebāt caudas si
miles scorpionū. ⁊ aculei erāt
in caudis eaz: ⁊ ptās eorum
nocē hominib⁹ mētib⁹ qñ q̄
Et habebāt sup se regē ange
lū abissi cui nomē exterminans
fm glō. autē p bestias tales
vra fidem puertere molientes
intelligūtur: q̄ suis dolos sen
tencijs ut scorpī corā blandi
untur ⁊ latent pungūt. Cūq;
tumultu nocē nequeūt: q̄rūt

auxiliū pñcipū q̄ clade dicuntur: q̄ ut astringāt tertent a blādūit: et sup se hñt āgelum abissi. Opabolū dñantē terre mis. cuius nomē exterminans: q̄ a pñia vite secludit suos.

Piger. Satis de correctio nis pñctōne discreta et irracōnabili diūsi varios ediderūt tr̄ctatus. S; vnū ē q̄ de maleficiō demonū multi nō credunt. eos vic; q̄ inter demōes incubi vocātur et succubi: nō n̄ in fantasia nō realitate aliquo hūore nociuo et reali pūgere et fedare. q̄d iḡ de hoc vix sit pñcticiū vel enodaē. **Theolog.** Nāc q̄stioez scūs aug⁹ de ci. dei li. iij. ca. v. q̄dē mouet h; nō dēminat: vbi sic dicit. Vtz potuēt venus ex ocubitu Anchis. enea parē. vel mar; ex ocubitu iunioris filie romulū gignē. in medio relinqm⁹. Nā pene tal' q̄stio etiā de scripturis n̄ris abozitur qua q̄rit. Vtz puaicatores āgeli cū filiab⁹ hoim ocubuerint. vnde natis gigātib; id ē nimmū grādib⁹ et fortib; viris: tūc t̄ra cōpleta ē. S; li. xv. ca. xxij. q̄stio nē dēminat in lxx v̄ba. Et qm̄ crebrima fama ē multiq; se exptos vel ab eis q̄ expti esset. de quoz h̄de dubitand⁹ nō esset audisse ofirmāt filuānos

et faunos paucos quos vulgo incubos vocant sepe improbos extitisse mulieribus: et earum appetisse ac pegisse cōcubitū. Et quosdam demones quos duos galli nuncupant assidue hāc immūditā et tēptae et efficere plures talesq; assueuerat ut hoc negare impudencie videatur. Nec ille. Postea ibidem dēterminat secūdā q̄stioem vic; q̄ illud Ben. vi. vidētes filij dei id ē seth filias hominū id ē cham: nō de incubis intelligit. Qd̄ autem incubos eē nō sit incredibile: ad illud ibidē est glō. que dicit sic. Nō ē incredibile ab hoib; nō ab angel' h; q̄busdā demōib⁹ q̄ mulierib; sūt improbi eiusmōi hoies id ē gigātes eē procreatos: sc; de q̄b⁹ in s̄ra d̄r gi gātes aut erat sup terrā. Quia et pt⁹ diluuiū corpa nō solum viroz h; etiā muliez incredibil' magnitudinis extiterūt. Ad idē glō. p̄sa. xij. vbi p̄pha dēsercō nē babilonice citatis p̄dicat: et monstra in ea habitāda. Ibi inq̄t habitabūt strucoe et pilosi saltabūt in loco. pilosi vñ glō. dicit pilosi sūt filuestres hoies hispidi: q̄ incubones vel satiri l' gñā demonū. Et p̄sa. xxxij. sup illo loco vbi p̄phetat de solacōe et t̄re p̄dumeoz.

quod persequeretur in deos. **E**rit inquit cubile draconum et pascula struconum et occurreret demonia: glo. interlinealis id est monstrum demonum adinuicem. **E**t glo. beati gregorii ibidem. **Q**ui alii philosophi nomine figurantur. non hi quos greci panas. latini vero incubos vocant. **D**e demonibus etiam Cassianus colla. prima abbatis Sereni passum exponit prefatum. **A**d idem est beatus phidorus libro. viij. ca. ultimo sic dicens. Philosophi qui grece paite. latine incubi appellantur siue inuij ab incubando passim cum animalibus: unde incubi dicuntur ab incubando hoc est stuprando. **S**epe enim improbi existunt etiam mulieribus et earum pagunt concubitum: quos demones galli duos nuncupant quia assidue hanc pagunt immunditiam. **Q**uem autem vulgo incubonem vocant: hunc romi phaunum vicarium dicunt. **A**d quem Oratius dicit. phaune nimpharum fugientium amator meas phines: et a puarum ralemis incedas. **I**nsuper illud apostoli. i. cor. xi. **M**ulier det velamen huius super caput suum propter angelos: in sancti catholici exponunt quod sequitur propter angelos id est incubos. **A**d idem est Iosephus super textum gen. vi. pallegato. **I**tem wilhelmus in libro de vniuerso parte vltima

circa. vi. multipliciter. **P**reterea hoc determinat sanctus doctor per te prima questione. xxxxi. et in secundo scripto di. viij. **E**t quodlibeto. viij. q. x. atque super ysaia. ca. xij. et xiiij. cuius motiua sunt verba beati Augustini in de ciuitate dei. unde talia negare dicit Thomas. imprudentie est. **I**d enim quod multis videtur non potest omnino falsum esse secundum philosophum in de somno et vigilia in fine. et in. viij. **E**thnicorum Philo de historiis multis et autenticis tam catholicorum quam ethnicorum qui incubos esse palam assenerant. **C**ausa autem quare demones se incubos faciunt vel succubos. hoc esse videtur: ut per luxurie vitium hominis vtriusque naturam ledant. corporis vicem et anime. quia in leione precipue delectari videntur. **U**nde enumeratis per altissimum multis luxurie vicibus a quibus suum populum mundum esse voluit in quibus infideles irreti erant. ait **L**eu. xvij. **N**e polluamini in omnibus hiis quibus contaminati sunt gentes quas ego etiam ante conspectum vestrum et quibus polluta est terra: cuius scelera ego visitabo dicit glo. super verbum gentes. **D**emones inquit qui propter multitudinem dicuntur gentes vniuersae: qui cum omni peccato gaudeant precipue fornicatione

et ydolatra: quod in hijs et corpore
et anima maculatur: et totus homo qui
terra dicitur. Omne enim pecca-
tum quod deus quod fecerit homo
extra corpus est. Qui autem for-
nicatur: in corpore proprium peccat.
An nescitis quoniam qui adheret
meretrici unum corpus efficitur
ut patet: i. corinthios. vi. Historias
de incubu et succubis si intuei libet
willhelmus ubi supra in suo ul-
timo libro de uniuerso. Et theobaldus
bathunum in libro suo de uniuerso
suo qui vulgo de apibus intitu-
latur legitur: et mirabilia conspi-
cies. Preterea virginis cuiusdam
multum pulchre corporis dispo-
sitione: et quo ab amma: valde
deuote in Basiliensium constituta
dyocesi bonam et diuturnam no-
titiam habuit: quod confessor suus
fuit: cuius demoni cellulam sepi-
sime et dormitionis locum pertur-
bat modo strepitibus: mo-
do terrificis apparitionibus: ve-
rum quia in cunctis que virgo
gessit omni plena fuit custo-
dia: christi assistente gratia a cunctis
viris et ab incubo sepe remansit
intacta. Nam secum ipsa consistens
nullo teste oscio propter bonam age-
li sui custodis reuerentiam cui
diligentissime semper obseque-
batur: pedem nudo sese conspice-
re non audebat: et ab inde vesti-
ta die noctuque iacebat. Fuit

denique fama communis virorum
fide dignorum eo tempore quo
Constantiensis concilium generale
celebrabatur in quo hoc est
in ciuitate ipsa constantensi quod
verendum est dictum propter prin-
cipium secularium et mechanicorum
pudentiam incredibilem meretricum
multitudo aderat: eodemque tem-
pe in eadem dyocesi prope opidum
winthaur in capite latitudine
quedam ut videbatur femina
pulcherrima secundum corporis pul-
chritudinem: cursori cuncta ob-
uiauit in ipso itinere. Que cum
virum istum deum timentem
ad opus nepharii concubitus
inuitaret: facinus horruit: dei
protectus adiutorio. Cumque
simplici animo cursor vnde fe-
mina veniret ab ea quesisset: re-
spondit de constantensi venio
concilio. Et aperta quam in late-
re portabat crumena subintu-
lit. Ecce has omnes pecunias
in prefato loco corporis mei
mercede conquisiui. Et hoc di-
cto: velut fumus peritus eua-
nuit. Et quod succubus fuerit spur-
cissimis verbis et fuga ostendit.

Capitulum Decimum

Inquinant fornice
manus eas multita-
gentium: et inquinan-
tur potius vel sese maculant
qui incaute eos contrectant.

Cū em̄ odicois sint libere sua
libtate carere nolētes. sicut se
molestātes hūore acuto pun
gūt. Ita captiuitatē earz qren
tes mambus polluūtur. In q̄
otactus om̄s illicitus nob̄ p
hiberi moralit̄ innuitur. ne in
interioi p̄sertim hōie corā d̄mo
a angelico maculati apparea
m̄? conspectu. Sum? em̄ dicit
Apostol? .ij. cor. vi. 7. vij. tem
plū dei viui sicut dicit de? qm̄
inhabitato in illis a mambu
labo. a ipsi mibi erūt popul?
Ap̄t qd̄ exite de medio eoz et
lepamini dicit dñs. a immūd
ne tetigeritis a ego recipiam
vos a ero vob̄ in patres. a vob̄
eritis mibi in filios a filias di
cit dñs om̄ipotes. Nas igitur
habētes p̄missiones carissimi
mūdemus nos ab om̄i inq̄na
mēto carnis a spūs. p̄ficiētes
sac̄tificacōnem in timore dei.
v̄ba sūt apostoli p̄ totū. Quo
cōtra maxie luxuriosi delinq̄re
repiuntur corpus cōmquinā
tes a spūs. q̄ virgines vel femi
nas tangunt illicite. vel vbi se
xus femine? seip̄sū palpat. vel
tractare sinit inuerecūde. De
quibus beat? petr? .ij. sua ca
nomica. ij. ca. sic dicit. Nō sūt
vlut irracōnabilia pecora vo
luptatē existimātes dici delici
as cōmquinacōis a macule:

delicijs affluentes in cōiūiis
suis luxuriātes vobiscum. ocu
los hñtes plenos adulteri. a
incessabilis delicti. pollicentes
animas instabiles. q̄uis em̄
formica int̄ minuta aialia sit
ingēio a sagacitate nobilissi
mū. tñ incaute tactum q̄ tum
cūq̄ quis sit mīdo? eum red
dit immūdū. Ita hūanum cor
pus licet a p̄ccō sit actuali in
noxīū. tñ a dispari sexu tactū.
facilit̄ nimis vtrūq̄ hōiem fa
cit pollutū. Cūis q̄ppe tactus
a cinē modicissimo adhibito
humore in lutū statim ouerti
tur. Argentū insup etiā si ad
mitorem purgatū fuit septu
plū. vel mīera qualiscūq̄ al
ba. etiam si aux fuerit obrisū
cū in carta munda suo tractu
ducitur. p̄tinus in liquorem
ex motu insensibilit̄. resoluit̄.
a macula de mūdo sup mīdo
ost̄hitur. Hinc hui? in typū
olym̄ deus vetasse legitur ne
sup terrā reptātia vel eidē mul
tum herētia ab electo tāgerē
tur p̄plo. alioq̄n pena inq̄na
cōis q̄s mulctabatur. vñ Le
uiti. xi. Oē qd̄ reptat sup ter
ram glō. terrena sapiens. ab
hominabile erit nec assumet̄
in cibū. Quic qd̄ sup pect? q̄
drupes graditur. glō. Castri
margie studeat. a multos hñs

h; pēdes glō / ex varijs scriptu-
ris et vaia doctrina sibi salutē
futurā affirmans: siue sup hu-
mū trahitur euāgelioꝝ p̄dica-
tōne abutēs luxuiose viuēdo
nō comedētis q̄ ab hōmabile
ē. **N**olite et amare aīas v̄ras:
nec tāgatis q̄c q̄ eoꝝ ne imū-
di sitis. **E**go ei sū dñs deus v̄r.
Scū estote qm̄ ego scūs sum.
glō / nōt h nō oē; pollucōeꝝ in
mortuis corpib; vñ seq̄t. **N**e
polluatis aīas v̄ras i om̄ repti-
li qd̄ mouet sup trā. **P**iger.
Quia h locū h; adhuc sibi ca-
uēdi ab inq̄nacōe v̄tusq; hōis
q̄ q̄s i h̄c potissimē p luxuriā p
ut pbastiscē cupio de incub
qdā in occurrētia dubia p̄mū
an incubi generēt aliqñ fet?
Scdo Cur pl̄i probi sint v̄l
eē videant̄ fēis q̄ viris. **T**ercō
q̄b; remedijs libera possint q̄
ab incub v̄rāt. **C**hrologꝝ.
Ad p̄mi solucōeꝝ tria adūtas
vic; q̄ demōes p̄pe nō gnant
nec occupia; se h̄tiua in vn̄is
hnt. lic; gnacōeꝝ pl̄ pcurare
possint nō sue h̄ illi; viri cui se
fecit succubū demō aliq̄s. l̄ a
illius cuius v̄tus semētia ē. a
femelle hui; cuius delusor est
incub. **P**mi d̄cā rōnē h̄ scire li-
bet: vidē poteris in scō doctoꝝ
vbi p̄usa in willxl. **S**ecūdū
deducit idē p̄cedens: q̄ spūs

carnē et ossa nō h; neq; gnati-
om̄s instrumēta p̄ q̄ sola et vo-
luptas occupabilis et gnacō
carnal̄ explētur. **P**tea ut v̄b
vtaz willxl. **S**i occupia; libi
diōsa h̄rēt. cū pessimi sint. vñ
q̄ a sodo m̄tico vico se nō oñe-
rēt in viros: qd̄ tñ nullibi repi-
m. **V**ñd̄cūs aut̄ altissim; q̄ vi-
rilē sp̄s in hōib; a flagitō eo-
rū v̄l q̄ hodie sic fuauit. **Q**d̄
aut̄ gnacōeꝝ em̄ pcurēt aliqñ ex
p̄cedētis capli auctoritatib;
palā ē. **E**t ex willxl. dictis sic
claēt: q̄ gētē hunoz ab hui;
modi demōib; gnata ē ē cūde-
ter historia regnoꝝ occiden-
talū narrat: et insulā cypr̄i to-
tā populatā eē inhabitatā a fi-
lijs incuboꝝ fama p̄dicat. **D**e
m̄q; q̄ gigātes p̄creaē valeāt
ut nascāt̄ locipiant̄. cās scūs
doctoꝝ affligit. q̄ scī p̄nt v̄tu-
tes virtutis sementie ex dispo-
sitiōe viri huiusmōi a q̄ decisa
ē. a mulieris ei; p̄p̄oꝝ nate
plexiōem agnoscē. ita con-
stellacōem optime ad hoc co-
op̄atē. q̄b; filio currētib; possi-
bile ē gemtos magnos eē et
fortes corpe. **Q**uo etiā nō ob-
stāt: incubi calliditate et male-
ficiō. vir possit h̄re filiū et femel-
la eūdē salua v̄tusq; v̄gitate:
nō tñ in diḡtate t̄li q̄l in b̄t̄
hā virgie extitit. lic; cū v̄tusq;

aureola si scire desideras. in q̄
to scripto questioe. x. factum
Thō. legas. et ita esse possibi
le clare discas. Nec mireris in
hoc. Nā i bam̄ gen̄i dioceſi
virginis noticiā habui. q̄ pu
erū genuit. et virgo vera post
partū pmanſit. nō integritate
carnis. q̄d soli? dei genitri
tis p̄ilegiū est. h̄ i exp̄ientia
volūtariē libidinis. sunt enim
virgo pulchra valde. et forme
elegatis dñe nobili obsequēs.
quā quidā iuuenis dolosus. et
potēs cognoscere queſiuit v̄is
quib? potuit. Hūc cū virgo
deuota velut hoſte. vitari. vi
rusq; hominis. ipe nocturno
tpe inſidias virginis poſuit. et
q̄ ob dormiēs fortissime. et in
excitabilit̄ quodamō in prio
ſomno iacere conſueuiſſ. ne
ſcio vñ didicit. ex hac occasio
ne in cubiculū virginis venit.
dormientē cognoscit. neſcit v̄
go ut dicit in cōſciā ſua quō i
pregnauerit. ita reſeſſit. Cū
autē virgo ſoli etiā poſtmodū
p̄itus ignara. ſigna imp̄eg
tōis habē iēpet. et ad examē
corā honeſtis matromis poſi
ta imp̄egnata eſſ. reſerta. ſu
git re? de patria qui alias pa
lo traſſixus fuiſſ. Ipſa aut vir
go incredibilib; lacrimis ſeſe
deplāxit. Fuert tūc multi q̄ vir

gi ut ſine piculo parerz. m̄i
moniū ſuaſerūt. alij q̄d deterius
extitit. ea abuti occupierūt.
prefatā ptus difficultatē alle
gātes. Sed virgo deuota. vo
tū q̄d xp̄o de virginitatē ſtatu
erat ſuandū etiā ſi mors ſeq̄
retur. oſtante ſuare decreuit.
et p̄fecit. Nā tpe oportuno pe
p̄it. et in maḡ deuocōe iā plu
mis ānis vixit. ſeq; a mūdi hu
ius occupiſcētijs ita nudā fecit.
ut aureolā virginū eam tandū
p̄cepturā nō dubitez. Diſcant
ex hac virginēs. q̄ caute the
ſaur? ille neceſſario ſeruāduſ
ſit. quē ſaltē de corpis integri
tate aliqñ incubus. aliqñ hō
inſidioſus. aut in dormicōnis
naturalifortitudine. aut in po
tus artificialis collacōe rape
pōt. Ad ſcōz dubiū rñdet wil
helmus. q̄ verifiſimilit̄ nec ſue
cubi nec incubi amore concu
bitus nec deſiderio voluptatis
taliamiris et mulierib; faciūt.
h̄ potius malignitatis ſtudio.
vic; ut vtrūq; polluant eoſ
et eas ſpurcitia. Similē cauſā
audiſti in glō. vna p̄cedenti
capi. Cur autē incubi ampliꝰ
vxare rep̄iantur mulieres et
etiā puellas pulchros crīmes
h̄ntes. Rñd; dñs wilhelmus
Nō mihi alia cauſa occurrit
niſi vna iſta. q̄ aut cure aut

ornatui criminū nīmū incubūt
hmoī. Aut qz p crīmes viros ī
flāmare cupiūt vl ofueuerūt
aut qz ī eis īmanit gloriātur.
Aut qz dīma bonitas hoc pmit
tit ut terreantur muliēs īflā
maē viros p ea q etiā demōes
īflāmare viros volunt. Cur
aut demones ī veneris vitio
potentiā generatiuā plus mo
lestent etiā ī sexu masculino
p maleficia habuisti causā ex
scō doctore ca. v. hui⁹ libelli.
Ad terciū de remedijs apellen
di incubos ī diuerf diuerfa
legiā reperi qz p qnqz modos
quidāz librati repūtur. vide
licz p exorcismo ⁊ applicacōez.
p sanctā exercitacōez. p sacra
mentalez ofessioem. p loci cer
ti mutacōez. ⁊ p cautā sancto
rū excomunicacōez. De primo
satis habitū est sup pnti li. ca
pitu. vi. De. ij. sactis exerciis
vicz crucis consignacōne vel
angelica salutacōe. Refert Ce
sarius ī suo dyalogo. qz ī
Būna post qz sacerdos qdam
se suspendit. eius ocubīma mō
steriū intrauit ⁊ p incubū ad
luxū peata est. quē p crucis cō
signacōem repulit. ⁊ p aque
bndictē asphionē. h statū post
ea rediit. Qn autem āgelicaz
salutacōem dicebat. lōge ve
lut sagitta disparuit ⁊ recessit

h interdū rediit. licet ape acce
dere ad eā non auderz. De ter
cō sacramentali ofessione vide
licz patz p eūdem Cesariū qui
dicit qz ocubīma āndicta cum
iam ofessa essz pure ī toto de
relieta ē ab incubo. Refert idē
qz qdā vir ī leodio passus suc
cubū. ofessioē sacramentali finitā
tōlit librat⁹ ē. Pōnit ī sup exē
plū ibidē de qdā īclusa apē de
um quā incub⁹ nec crucis sig
no. nec orōe. nec ofessioē. nec
apē alijs spūale exercitiū reliqit.
qn eius lectū ascēderz. Si cū
ad īfōr cōez cuiusdā viri reli
giosi diceret. Bndicite. eā sta
tim demō reliquit. De qūto vi
delicz loci mutacōne dicit qui
pus. qz filia cuiusdā sac doctōis
stuprata per incubū ⁊ facta ex
dolore frenetica. trans renūqz
elongata ab incubo dimissa ē.
Sed pr eius qz a loco filiam
deposuerat. a demōe percussus ē.
adeo ut morēt ī triduo. In de
apib⁹ ape finē hmo fit ⁊ qdā
que per incubū crebro ī lecto
vrata. aprio. cōsotia. deuota.
pēnt ut loco vrata iacerz. qd
cū fecissz tō nocte qsdā īqetū
dies gūstias sēhit. pōr tūc q
eta fuit. De quito de excomica
ne qz fortassis aliqn eadē ē ex
oracōm. patz ī legenda be
ati Bernardi. In aquitania.

Liber

Quintus

hiquis quedā mulier ab incubo sex annis iā vxata incredibili abusu libidinis: audiuit sibi incubū ne ad virū scūm q̄ ventur⁹ erat appropinqr; minante; nihil inquit tibi p̄fiti et; eo recedete tuus crudelissim⁹ ero p̄secutor: q̄ hactenus tuus amator extiti. Que cū virū factum Bernard inuocarz: Rndit. Tolle meū baculum ⁊ loco tuo infige: ⁊ faciat malign⁹ qd̄ pōt. hoc cū fecisset: demon camera femine non ē ausus intrare; s; foris minabatur atrocissime eam velle p̄sequi. Bernard recedete; q̄ p̄ seina; audito: duocat p̄p̄m beatus Bernard. Omnes iubet accēdas candelas gestare in manibus et demonē cū vniūso quā aderat cetū excomūcauit: ac ne ad illā vel ad aliā demēp̄ accessum habeat interdixit. Et ita illa plene liberata est. Aliqn̄ vero nullū p̄dictorū remediōrū iuuat ut demōis abscedat nequitia; ut in de apibus circa fine; ponit. Thō. brabātinus. Exēplum de quadā que incubū passa. nullo ofessiois remedio vel crucis aut hmoi applicacōe libeabatur: lic; causam vxacois sue satis nude cōfessa ēēt. Simil̄ rō assignata est sup̄ ca. vi. de maleficio qua

Capitulū

Decimū

re non sp̄ tollitur. Tūc enī pena est vxaco demōis ⁊ p̄ peccatis satisfactio: si put oportz sustineatur in caritate sic alia mala hui⁹ mūdi q̄ nos p̄mūt s; ad deum ire cōpellūt. **Pi**ger. Cū femine sint timide et facilliter mirabiliū formarū in ymaginacōe susceptiue. Nunq̄t ostingit quibusdā ex eis q̄ in vitate p̄ incubum nō vxatur: s; tūmō ita se vxai putāt. Sicut etiā quedā ex eadē ra dice false se impregnatas esse putant p̄ incubos ut fertur: q̄ tū grauidē non sūt. **Theo**log⁹. Vtrūq; verū ē agnoscitur ut dicit dñs wilhelmus vbi pri⁹. Multe inquit de apparicōib⁹ fantasticis ex morbo melancolico In multis fiūt. sed in mulierib⁹ maxie. sic apparz de visionib⁹ ⁊ reuelacōibus. Et causa in hoc ē p̄et eas quā norūt medici: ipsa natura muliebrū aiaz. ob hoc videlic; qm̄ longe faciliōris ⁊ leuiōris imp̄ssionis sūt q̄ aīme viriles. Et s̄bdit idē. Scio me vidisse mulierē q̄ credebatur se cognosci ab intus ⁊ a dyabolo: ⁊ alia incredibilia se sentie dicebat. Nonunq̄ etiā imp̄gnate sibi videtur muliēs ab incubis: ⁊ intumescūt viximēter v̄tres earz. Et cū ptus tps

aduenuisse credunt sola emissioe
multe uetustitatis de tumescunt
Nam de ouis fornicarum ut potu
fuptis incredibile uetustitate
et tumultu in uentre generat ho
minis. Sicut de gramis catapu
tte. Et de gramis arboris quod dicitur magis
primi consilia in uentre sunt. **F**aci
limu est autem de moni filia et ma
iora in uentribus hominum percurare
Et si libris maleficorum creditur
scripsit expimentum ludificato
rii quo apparere dicebant mu
lieribus se in lecto plures agno
sci quod agnoscerentur. **U**erbi gratia
cum agnoscerentur nisi semel
aut bis ab eo qui expimentum
illud operaretur putari se agno
sci quadragies aut sexagesi
es. **E**ssent ergo similes ludifi
cationes incuborum. **E**ciam ex testio
nio sancte cuiusdam mulieris sci
ri potuit quod quidam ex hominibus de
monibus cum sic ludificassent eam uic
ocubitu fantastico tanto fluxu
seminis inquinauit eam realiter
ut mille homines non tantum emitte
rent. **N**ec omnia de wilhelmo.

Capitulum Undecimum

Radices ledunt arborum
fornice ubi iuxta ar
bores modificare fini
tur quod radices inde rodunt et
fucco exinde exhaustum arescit

radix et exinde stipes et rami. **I**n
hominis natura tres particulae
homines sunt qui radices suas
habet quas ledere valent non ci
ue fornice. **E**st enim exterior et
inferior homo qui oculis etiam
partibus alienis in figura quantitatis
corporee. **S**uperior homo qui
spiritualis dicitur homo et interior et
est sensualis tanquam medius et animalis
homo dicitur. **Q**ui quis au
tem horum quod radicem suam habet
apparet ramos et stipitem arboris as
silatur. **N**am primi hominis figu
ra arboris sicut euerse similitudine
profertur in philosophis quod crines radi
cibus in capite assilantur. **T**ruce
pectus et eide adiacencia dicitur
membra vero reliqua rami
vices habere videntur et operatio
taliu fructus sunt corporei. **V**n
Mar. viii. legimus de ceco quem
dominus paulatim iuxta fidem
sue clementum sanabat quod pri
mo sputo eius tetigit oculos
et an videret quesivit. **C**ui ille
respondit. video ait homines
velut arbores ambulantes. **D**e
hac arboze corporis non cum
dum esse dominus docet dicens
Mathei sexto. **Q**uis uultum
cogitans potest adicere ad
staturam suam cubitum unum.
Omnis inquit **M**at. x. vii. capi
tis capilli numerati sunt. **P**olite
ergo tenere. **A**lii autem est homo animal

de quo p̄. cor. ij. Aialis hō nō
p̄cipit ea q̄ sunt spūs dei. Stul
ticia ei ē illi. nō pōt̄ intelligē.
vbi glō. Aialis homo dicitur
vel vita vel animi sensu. Vita
aut animalis dicitur q̄ fertur
dissoluta lasciuia aīe sue. quā
intra naturalis metas ordinis
spūs rector non cōtinet. eo q̄
ip̄e dō se regendū nō subicit.
Animi vero sensu dicitur anima
lis. qui de dō iuxta corp̄m fan
tasia vel legis hīam vel ratio
nem phisicā iudicat. Quae au
tem animalis nō p̄cipit s̄bd it.
Stulticia ē illi s̄m hūanum
sensu. Ideo nō pōt̄ intelligere
spūalia. Huius hominis id est
sensualitatis radices sūt scōz
medicos hūidum radicale et
calor naturalis. et elementorū
q̄litates. cui cura spectat
ad medicos q̄ tñ in omib⁹ nō
sūt p̄mittandi dicēte b̄tō Am
bro. sup̄ psal. xij. Cōtraria di
uine ordicōm p̄cepta medicīe
sunt. A ieiunio reuocāt. lugu
bre nō finūt. ab omī intencō
ne meditacōis abducūt. Et cō
cludit. itaqz qui se medicis de
derit. se ip̄sū sibi abnegat. Hui
us em̄ animalis mēbr̄ mortifi
care iubet Ap̄lus Colos. ij.
Mortificate membra v̄str̄ q̄
sunt sup̄ terrā fornicacōes. im
muditā. libidinem. occupiam.

malā auariciā. hui⁹ hōis mē
br̄ man⁹ pedes et oculos absē
dere xp̄us iubz cū scandalisāt
nos Math. xviij. hoc inquit
apostol⁹ Rō. vi. Sciētes qz
vetus homo noster simul cru
cifixus est scz cū xp̄o ut destru
atur corp⁹ peccati et nō ultra
seruiam⁹ pccō. Terci⁹ v̄eo spi
ritualis homo est et interior.
de quo p̄. cor. ij. dicit Spūa
lis aut hō iudicat omīa et ipse
a nemine iudicatur. vbi glō.
Spūalis autē est homo vita
vel scīa. Spiritus est vita. q̄
spūm dñi hñs rector ē. aimā
regit. Sciēcia vero spūalis ē.
qz et si ex pte et p̄ speculū videt.
tñ de dō s̄m ymagines corpo
rū vel legis hīam vel hūanam
phiam non sapit. sed spiritui
dei subiect⁹ certissime ac fide
liter iudicat omīa certa fide oc
cultorū non patenti cognicōe.
et ipse a nemine scz a nullo ho
mine animali iudicatur. id est
intelligitur. vtz bñ vel male
intelligat. hui⁹ hominis spūa
lis radix est gratia fides et cari
tas. Stipes aime ei⁹ eēncia. ra
mi potētie. gēme cogitatus.
folia verba. flores volutates.
et fructus virtutes et earū opa.
De quib⁹ apostol⁹ Rō. vi. di
cit liberati a pccō. serui autē fa
ci deo. habetis fructū v̄strū i

sanctificacōem. finem vero vi-
tam eternā. **gracia autē dī vita**
eterna in xpo domino nostro.
Et ad Eph. iij. flecto genua
mea ad prēz domini nostri ihē
su xpi a quo omnis pmitas i
celo et in terra nominatur. ut
det nobis scdm diuicias glo-
rie sue virtutem corroborari p
spiritum eius interiozem hoi-
nem. habitare crīstū p fidem i
cordibus vris. in caritate radi-
cati et fundati. ut possitis cōpre-
hendere cum omibz sctis q
sit latitudo longitudo sublimi-
tas et profundū. **Hinc btus**
Breg. in omelia quadā ut ml-
ti arboris rami ex vna radice
pdeunt. sic multe virtutes ex
vna caritate generantur. **Elec**
habz aliqd viriditatis ram⁹
boni opis. si nō manet in radi-
ce caritatis. **Ex qb 9iā** patent
quāta dāna hōimib⁹
inferat. q velut nocive formice
hde grām vel caritatē de cordi-
b⁹ hōimū cassant. **Diger.** Pu-
to demōes in hmoi radicibus
dāna maxia inferre. qn eos cō-
stat alicui⁹ hōis corp⁹ potentē
possidere. qz in hoc onū triū
qs descriptisti arbor⁹ radices
ledere vidētur. qz obrem sare
cupio de hac materia vtrum
tūmodo pro gravibus crimi-
nibus pollederant. Quib⁹ mo-

dis vrent et possideant. qui-
bus remedijs iuuari valeant
posselli. **Theolog⁹.** Satis
bene cōsideras. sed non distm-
guis. Diuersimode enim diu-
si possidentur. quidam plus.
alii minus per demones a qui-
bus non semp potentē posside-
tur. nec prop⁹ qdlibet morta-
le peccatum quis possidetur.
Vnde ad primā tuam questi-
onem audi scti doctoris qd
libeto facio questioe terciā re-
spōsū. **Quintum** inquit ad cor-
pus pōt dyabolus hominē sū-
stantialitē inhabitare sic pa-
tet in azrepticis. sed hoc ma-
gis ptinet ad rōez pene q ad
rōez culpe. **Pene autē** corporales
huius vite nō sep cōsequitur
culpa⁹ eius q pūntur. s qn qz
nō peccantibus inferuntur ut dīz
Joh. ix. de ceco nato. et hoc mō-
dū in altitudinē incōprehēsi-
biū iudicōz dei. vñ nō cū qua-
libet culpa mortali dyabolus
inhabit hōiez sbalit ecia q tū-
ad corp⁹. **Nec ille Repio autē**
q qn qz de caus aliqūe otigit
possideri. Aliqn pro ppo maiori
suo merito. Aliqn p alieni leui
delicto. Aliqn pro suo vni ali-
pccō. Aliqn p gūi pccō alio.
Et aliqn p magno facioe ppo.
De pmo ptz i dyalogo seueri
bū Martini caillimi discipuli

vbi fertur quedam patre sanctis-
sime vite tate dotatum in gratia ex-
pellendi demones. ut huiusmodi nedum
verbo suis propriis fugaretur. sed
etiam eiusdem patris epistolis et ci-
lico. Cum autem coram mundo pa-
ter esset celebrissimus. se temptari
sensit vana gloria. Cui vicio-
litque viriliter resisteret. tamen ut huius-
modi amplius totis precordiis
deum precabatur. quatenus quicquid
mensibus a demone posside-
tur. Quod et factum est. Nam eum statim
possessum viculae oportebat.
et omnia applicare sibi de omnia-
tis communia. Finito autem quinto
mense proflatus et ab omni vana
gloria et a demone liberatus est.
De secundo quo ex alieno le-
ui delicto. aliis possidet. potest
exemplum beatus Gregorius de beato
Eleutherio abbate viro sim-
plissimorum. qui cum apud monasterium
virginum pnoctaret. ei igno-
rati ordinaverunt ad suam cellam
periculum puerum qui omni
nocte vexabatur a demone. sed
eadem nocte a demone liberatus
est per patris precantia. Hic cum redidit
cassidem gestam et puer iam positus es-
set in monasterio sancti viri. et
transactis multis diebus paulo
immoderate letus de liberatione
pueri. ait ad confratres suos.
Fres dyabolus sibi cum illis so-
roibus iocabatur. sed vbi ad ser-

uos dei venit. puerum hunc acce-
dere non presumpsit. Et ecce sta-
tim dyabolus puerum vexare ce-
pit. et per lacrimas et ieiunia sancti
viri et confratrum difficulte sed ea-
dem die liberatus est. De tertio vi-
delicet de ipso vniuersali peccato per
Cassianum collatio est abba-
sereni prima dicentem de Moy-
se. Moyses inquit in heremo cum
singularis et incomparabilis vir esset.
ob reprehensionem vniuersi finem
quem cum abbate macharium
disputas paulo durius per-
tulit. quodam scilicet opinione peruenit.
diro confestim traditus est de-
moni. ut humanas egestiones oris
suo ab eo suppletus ingereret.
quod flagellum purgationis gratia
se dominus intulisse. ne scilicet in eo vel
momentanei delicti macula re-
sideret. velocitate curationis eius
atque auctore medio demonstrat
uit. Nam continuo abbate ma-
chario in oratione submisso. di-
cto citius. nequaquam spiritus ab eo
fugatus abscessit. Simile vi-
detur huic quod primo dyalogo
rursum refert beatus Gregorius de qua-
dam dei famula in monasterio vir-
ginum. que ortum ibidem ingressa
lactuca conspiciens et occupans
quam signo crucis benedicens obli-
ta. auide momordit. arrepta
a demone cecidit et vexabatur.
quique statim vocato beato ibidem

pre equico p eudem liberata ē
 De q̄ta causa qua dictū pro
 alieno graui pccō aliq̄e possi
 deri. ptz ibidem p btūm greg.
 Nam ut refert btūs fortuna
 tus ep̄us dyabolū ab obfesso
 homine ppulerat. Sero igitur
 demō idēz in sp̄e pegrīni p pla
 teas ciuitatis clamare cepit.
 O virū s̄ctum fortunatū. eie
 cit de hospitio pegrinū. quē q̄
 dā vir inuitauit suū ad hospi
 tiū. a querēdo causā expulsiō
 nis est gauisus sup derogacō
 ne s̄cti viri quā a pegrino fi
 cto audiuit. Exinde aut dya
 bol⁹ puerū inuasit. a prunis in
 iecit. ac aīmā eius excussit. sic
 qz pat̄ miser primū quez rece
 pissz hospitio intellexit. De quā
 ta vtro causā p̄prij facinoris a
 magni omumter tam in sacra
 scripturā q̄ in s̄ctorz passiona
 libus legim⁹. Nā sic p̄mi Reg.
 .xv. saul inobediēs d̄o posses
 sus ē. Tēpe quo in vniūitate
 Coloniēsi sacre theologie stu
 dio ascriptus fuit. q̄dā virgo
 quindēci vel sedēcim ānos ha
 bens moribus fm seculū satis
 composita in domo cuiusdam
 sue cō sanguinee nutriebatur
 extra domum pntum Cūqz co
 gnate sue ciphum satis vilez
 terzeum quēdam a casu fregis
 set. cognata ira replebatur in

lapsus negligētā a in reaz v
 gmem. que virgo tanto hoc
 molestius tulit. q̄nto vasculū
 vilius extitit. In iram igit̄ cō
 mota virgo. hora fumendi ci
 bum nec comedere nec ad
 mensā pre ira se presentare vo
 luit Cui⁹ cognata ait. Opor
 tet ut comedas. Ac virgo ap̄
 se ut mibi postmodū a exorci
 ste retulit suo. huiusmodi
 verba s̄bmurmurādo dicebat.
 Si me oportet edere in nomi
 ne dyaboli fiat. Sic mensā
 accepit. benedictōem mense
 quā bene sciebat dicere negle
 xit. a in primo morsello ut pu
 tabat muscam ori illatam sen
 sit. quā cum nulla arte eicere
 valeret deglutit. a immedi
 ate obfessa fuit. semp tamen
 vsum racōis bonum habuit.
 licet sepe satis vxaretur a de
 mone Cum autem in domum
 pntum cum magna mestitia
 reduceretur. a diutissime nul
 lus repiretur qui liberare pos
 set. tandem quidā fr̄at̄ nostri
 ordinis nunc magister. Bot
 fridus flussel sacre theologie
 professor calamitati parentū
 a puelle cōpaciens se de eius
 exorcisacione intromisit. pa
 cto tali preuio. ut si liberare
 tur nihil terreni exoriste da
 retur. sed puella in castitate.

solita si vellet. libere nō i ma-
trimonio de cetero deo milita-
re. legit i g̃r pater pfatus mis-
sa. obtulit obsessa oblatiōe
cōfuetā in eadem. affuit p to-
tum 7 in nullo exari videba-
tur. finito qz offiō post satis
diutinu exorcismi actum mē-
bris oibz virginei corpis pene
precōtus exiit demon. ita ṽ
go deinceps dñō in castitate
seruiuit. Porro quo ad scdm
dubiu quibus modis demō
possideat vel homines ledat.
ad plenu puto nullus in hac
vita sine miraculo possit edicē
Sunt tñ sex modi satis cōue-
nientes ut pfundē orie transea-
mus. quibz ptātem exercent
in hōies. s̃ tñmō p̃p̃to a deo
pmissi fuerint. Et az exāt ali-
qn tñ in rebus fortune extei-
oribz. Aliqn etiā aliquos in p-
prijs exant tñmōdo corpoi-
bus. Aliqn in corpe simul 7 in
potētijs interioribz. Aliquan-
do quidē p eos intus 7 extra
solū temptantur. Alij castiga-
tōe eoz ad temp⁹ tñmō vsu
rōnis priuātur. Alij ṽeo velut
bestie irrōnales reddūtur. De
tribus p̃mis manifestū est in
b̃to Job deū demonē licētasse
in res exteriores eius tñmō.
qn deus sathan ait Ecce ṽmū
sa que habz in manu tua sūt.

tñtū in eū ne extendas manū
tuā Job primo In corpus vbi
postmodū ait ibidē. ij. Ecce in
manu tua est. ṽz tñ animā
eius seruand est vitā eius ne
auferas In potētijs interiores
vero agendi ptāte dedit ibi-
dē. vij. vbi dicit Job ad dñm
Si dixerō cōsolabitur me le-
ctul⁹ me⁹ 7 releuabz loquē-
mecū i str̃to meo. Terre b̃ me
p somnia 7 p visiōes horrore
cōcuties demōe scz procurāte
fm Rico. de lyra Nam ut scūs
Thō. ibidē ad litterā exponit
hōies sapientes qñ solitarij
sūt. 7 a tumultibz hōim 7 ne-
gociorū semoti: tunc magis
loqui possunt fm rōne aliqd
cogitād. s̃ ista remedia Job
iuuare non poterant. qz tpe q
hīs remedijs vti debebat ad
erāt sibi alia impedimēta qui-
bus pturbabat. scz somnia ter-
ribilia 7 horribiles visiōes.
7 hoc est qd subdit. Terre b̃
me p somnia que scz dormiēti
apparēt. 7 p visiōes q scz ap-
parēt vigilāti ab vsu exte-
riorum sensuū alienato. Volent
nocturna fantasinata confor-
mia esse diurnis cogitacōibz.
Vñ qz Job in die mortis sue angustia
cogitabat. similibz fantasma-
tibus pturbabatur in nocte
Infirmitas enī corpis ad hoc

opaf: ut pturbata fantasma
ta dormientibus appareant.
Sic igitur vndiq; consola
cone exclusa: nullus modus
Job rmanē videbatur tot an
gustias euadendi nisi p mor
tem. **D**orrore inquit cōcuties
De quarto dyabolice vxaco
nis modo patet in Iuda Joh.
decimoterco **C**ū iā dyabolus
misiss; in cor ut traderet ihm
Judas. **V**bi btūs Augustin?
dicit. **M**issio illa spūalis fug
gestio est: a non fit p aurem.
sed p cogitacōne. De quinto
modo habes Math. decimo
septimo In lunatico exemplū:
cuius pat̄ ait ad ihm Domi
ne miserere filio meo qz luna
ticus est ⁊ male patitur **E**t de
saul pmi Reg. decioqnto ⁊ in
sequētib;. De .vi. mō tipū ges
fit illa mulier quā ut xp̄us ait
alligauit sathanas. xviij. an
nis: ⁊ erat inclinata nec omni
no poterat sursum respicere sic
nec bestie ut pt; Luc. xij. vbi
glosa basilij Brutorū siquidē
caput humi dēflexū est ⁊ terrā
cerint: caput hōmis erectū est
in celū: oculi supna cōspiciūt
De tercij solucōe dubij quib;
remedijs liberentur possessi a
demone. **Q**uq; repiuntur p
talibus expta antidota: ali
qui enim liberati sunt per exor

cismos ecclie: aliqui vero cōtri
coe vā vl cōfessioe. aliqui eu
caristie sacra cōmuniōe. aliq
sanctorū locorum applicacōe
vel honorū oracōne. Aliq etiā
in ex cōmunicacōis absolucō
ne. De pmo satis dcm ē. **E**t de
scdo pcedeti capi. De tco dic.
Cassian? colla. abbat. p̄ma
Cōmunionē sacrosāctam ne
quitie spiritib; tēditis a semo
ribus nostris nunq; memini
m̄dictū: qn̄mo si possibile ef
fet ⁊ quotidie eis imptiri eam
debere cēlebant: que ad purga
cōnem ac tutelam corporis ai
meq; puenire credenda est: q
ab homine percepta. eum qui
in mēbris eius infidet spiritū
seu in ipsis latitare conat̄. v
lut qdāz exurens fugat in cē
dio. **H**oc nāq; modo curatū. ⁊
abbatē Andromicū nup aspexi
m? aliosq; q̄ plures **M**agis
nāq; ac magis inimicus insul
tabit offēse. cū eum a celesti
medicina viderit segregatum:
tntoq; durius ⁊ frequentius
attēptabit: qnto eū a spiritu
ali remedio senserit longius
abdicatū. **N**ec Cassi. **E**t iterz
de eis dē ibidē dicit. **D**uo h̄ cre
dē immobile opt; pmo q̄ si di
pmissu null? ab eis spiritibus
oīno temptat̄: secūdo q̄ oīa q
a dō nob̄ inferūtur siue tristitia

ad presēs siue leta videātur.
 velut a pīssio p̄re Clemētissio
 q̄ medico p̄ nostris vtilitat
 bus irrogātur. **I**a idcirco eos
 velut pedagogis traditos hu
 miliari. ut discedentes ex hoc
 mūdo vel purgacōres ad vitā
 aliā transferātur. vel penali vi
 gore plectantur. q̄ s̄m Aplm
 traditi sūt in p̄senti sathane i
 m̄teitū carnis. ut spūs salui fi
 ant in die dñi nostri ihu xpi.
Piger. Quid ergo erit de
 vsum rōnis nō habentibus q̄
 se p̄baē nō possunt. **7** sic edere
 de cibo hoc s̄m Aplm nō va
 lent. **T**heolog⁹. Scūs do
 ctor de hoc iētia pte. q̄ oētāua
 sic distinguit de omib⁹ amen
 tibus. **A**liqui inq̄t dicuntur
 nō habere vsum rōnis dupliciter.
 vno mō qui hñt debiles vsum
 rōnis. sicut dicitur non vidēs
 qui male videt. **7** q̄ tales pñt
 aliquā deuo cōe. cōcipe huius
 sacramēti. non est eis hoc sa
 cramentū denegādū. **A**lio mō
 dicuntur aliqui nō habere vsum
 rōnis q̄ sic a nativitate p̄mā
 serūt. **7** sic talibus nō est hoc
 sacramētū exhibēdum. q̄ in
 eis nullo mō p̄cessit huius sa
 cramenti deuo cō. **A**ut non sep
 caruerūt vsum rōnis. **7** tūc si p̄
 us qñ erāt sue mentis cōpotes
 apparuit eis hui⁹ sacramenti

deuo cō. dēt eis i articulo mor
 tis hoc sacramētū exhiberi. n̄
 si forte timeat piculum vomi
 tus vel exspu cōmis. **v**nde legi
 tur in cōcilio Carthaginēsi.
 habetur in decretis di. xxviii.
 .q. vi. **I**s qui in infirmitate pe
 nitēciam petit. si casu dum ad
 eum inuitatus sacerdos vmit
 opp̄ssus infirmitate obmutue
 rit vel in frenesim cōnusus fu
 erit. debet testimoniū quei ab
 hñs qui eū audierūt. **E**t si cō
 tinuo creditur moriturus. re
 concilietur p̄ manus impositi
 onem. **7** infundatur ori ei⁹ eu
 caistia. **D**e baptisatis q̄ corpo
 raliē ab immūdis spiritib⁹ v̄
 ratur est eadem rā cō. **7** de alijs
 amentibus. **H**ec **T**hō. **7** ad
 hoc **C**assianū allegat **A**ddit
 tñ in. iiij. dis. ix. **D**emoniacis
 non est denegāda cōmuniō.
 nisi forte certum sit p̄ aliquo
 crimine a dyabolo torqueri.
Cui sic p̄. de palu. addit. **I**n
 hoc casu pro ex cōmunicandis
 sunt habendi. qui traditi sūt
 sathane. **H**ec p̄. **E**x quibus
 liquet q̄ si aliqui sunt possessi
 a demone etiā p̄p̄ sua crimina
 hñtes tñ lucida interualla et
 rationis vsum. postea cōmūtū
 tur de p̄cīs vel debite confitē
 tur. tales cum sint absoluti cō
 rā deo. nullaten⁹ sūt a cōione

diuiniſſimi ſacramenti eucariſtie ſequeſtrandi. De ſāctorū locoꝝ applicacōe vel deuota oꝛone qđ p quinto remedio tactū fuit. legende ſāctorū reſerte ſunt. **M**erita enī ſanctorū martirū confelloꝝ a virgīnū exigunt ut hī ſpīrit⁹ ne quā ſcōꝝ in pꝛia exiſtenciū interceſſiōe vīcūtūꝝ quos ſancti in via vicerūt. **S**imilitꝛ via torū deuote oꝛones libꝛacōeꝝ obſelloꝝ obtinuiſſe ſepe legūtūꝝ. **N**ā ad hoc hortatur Caſſian⁹ vbi ſupꝛ. **S**i inquit haberem⁹ hanc ſententiāꝝ pꝛio fidem quā ſupꝛius cōprehendi ut a omīa p dominū fieri a p vtilitate animarū diſpēſa vniuerſa credam⁹ non ſolum ne quāqꝫ deſpiciam⁹ eos ſed etiā pro eis inquit tanqꝫ pro mēbris noſtris inceſſanter orabimur. eiſqꝫ totis viſcerib⁹ ac pleno compatiemur affectū. **D**e ſexto modo abſoluēdi ab exꝛcōmunicacōe ſciendū qꝫ nec iſte cōmunis ē nec forte licit⁹: nīſi habenti auctoritatē a ſpālem reuelacōnē vel pbabilitatem qꝫ poſſeſſus quīs ſit apteꝝ exꝛcōmunicacōnē ecclē. ſic Apoſtolus pꝛ. cor. v. exꝛcōmunicatū a ſe a a plebe corinthū fornicariū trididit ſathane in interitū carnis ut ſpīritus ſaluus

fieret in die domini noſtri ihꝫ ſu crīſtū id ē ut gloſa dicit vſqꝫ ad illuminacōeꝝ gratie cōtriciōis vel ad iudiciū. **E**t pſeu do doctores qui fidem pdiderant videlicꝫ hymeneū a alexandꝛū trididit ſathane. ut diſcerent non blaſphēmare pꝛ. **T**hi. pꝛ. **T**ante enī ptātis dicit gloſa erat apꝫ. tantāqꝫ gratiaꝝ habebat. ut recedentes a fide ſolo verbo traderet dyabolo. **V**n ſcūs **T**hōs in. iij. di. xviij. vbi mꝛ tres effectus exꝛcōmunicōis tradit. eos deſic declarat ſanctus doctoz. **E**x hoc ipſo vero inquit qꝫ aliqꝫ ſuffragiis ecclē pꝛuaſ. triplex inꝛcōmodū incurrit. pꝫ tꝛia que quīs ex ſuffragiis ecclēſie cōſequitur. **V**alent enī ad augmētum gratie eis qui habet. vel ad merendum eis qui nō habent. **E**t qꝫ tum ad hoc magiſter dicit qꝫ grā ſubtrahitur pꝫ exꝛcōmunicacōeꝝ. **V**alent etiam ad cuſtodiam virtutis. **E**t qꝫ tum ad hoc dicit qꝫ pꝛectō ſubtrahitur. non qꝫ omīno a dei prouidentia excludantur. ſed ab illa pꝛotectōne qua fili os ecclē ſpꝛiali oī modo cuſtodit. **V**alent etiam ad defendēdum ab hoſte. **E**t tum ad hoc dicit qꝫ dyabolo maior poteſtas ſeuendi in ipſum datur.

7 corporali 7 spūali. Vñ in pri
mitiua ecclia qñ oportebat p
signa ad fidem hoies inuitae
hic spūsanctus visibili signo
manifestabatur. Ita excomū
catus corporali vracōne a dya
bolo innotescebat. nec ē in cō
ueniēs si ille qui nō est despe
ratus hosti datur. qz nō dat
ei qñ dānandus sed qñ corri
gend. Cum in ptate ecclesie
sit ex eius manu ipfū eripere
cū voluerit. **Nec Tho.** Ex quo
ultimo verbo patz sextū reme
dium. S; cauendū est valde
exorciste cuilibz ne de suis vi
ribus faciliē psumat. aut iocū
a ludū serio de opi intermi
sceat. a supsticōsum vel suspe
ctum aliquid de maleficō ad
ciat. Alio qñ penā vix euadet.
ut declaratur p exempla. **Alā**
de pmo refert btūs greg. pri
mo dyalo. de quadā cōtra cō
scienciā suā a marito petente
a obtinente debiti redditiōez.
in vigilia dedicacōis ecclie sū
cti. Sebastiani qz cōn oscien
ciā se pcessiōi ecclesie immiscu
it possessa est a publice furie
bat. Quo viso sacerdos eiusdē
ecclie ex altari synōnē tulit eā
qz cooperuit. Sed a hūc sac
dotem repēte simul dyabolus
inuasit. Et qz vltra vires volu
it quicqz psumē compulsum ē

cognoscē in sua vracōne qñ
eēt. **Nec greg.** Nec de officio
qñ exorcistatus sactum ordi
nez requirit. quis iocū fatiat
Nā vidi in Cōuentu Colom
ensi fratres verbis satis iocosi.
sed in grā expellendi demōes
valde famosum. **Nic** cū in ter
minis ouentus coloniens
monē in oblesso corpe artar.
Jā demō petiuit a fratre locū
recedēdi. quo gauisus frater ait
in ioco. In cloacā meā vadas.
Exiit igitur demō. a nocte cū
frater vntrem purgare vlllet.
demō tam dire eum torzit. ppe
cloacā. ut vitā cū difficultate
saluaret. **Cū** pterea malefico
rū pñidia sup possessos iuccā
tur. finis deterior qz pñcipiū
sepe efficitur. vñ de pfata femi
na refert greg. vbi supra. **Cū**
inquit pñmqui eā carnaliter
amātes atqz amādo psequen
tes ad obtinendū salutis reme
diū maleficis tradiderūt. du
cta igitur p eos ad flumiū atqz
in aquā mersa. a multis mēa
tacōibus agitata. 7 dū vnus
demon ab ea expelli debuit. le
gio eā intrauit. cuius distīctis
verbis 9iā clamae cepit. **Qd** tā
dem cōsanguinei confitentes
a de hoc dolētes. eā pñtarunt
scō epō fortunato. q dūtur
mis orōmibz duobz diebz eā

ex integro sanauit.

Capitulū Duodecimū

Ad summitates arborū
formice scandunt: et
ibi earū floēs aliq̄ue
sepe gramina et fructus ledūt.
Que radices sint arbor et rami
in morali intellectu q̄ ledi pos-
sūt a nociuis formicis: dictū
est in p̄cedētis capitu. p̄ncipio
Flores aut̄ sūt bona p̄posita et
fructus opa: verba vero vult
folia. Vñ Eccl̄. xxiii. Ego q̄si
threbinthus extēdi ramos me-
os et rami mei honozis et gl̄ie
Ego quasi vitis fructificauit su-
auitatem odoris et flores mei fru-
ctus honozis et honestatis. vbi
glosa Threbinthus arbor est
fructuosa: flos racemosus sic
oliue s; rubus folia habet dē-
sa et folliculos emittētes que-
dā animalia quasi culices ple-
niore refina que de cortice eru-
punt per threbinthū significa-
tur eccl̄a que p̄ totū orbem ra-
mos p̄dicacōnis et fidei extēdit:
cuius refina p̄cipua id est am-
marū medicina. Masculi hu-
ius arboris sine fructu sunt: q̄
qui in se cōfidūt fructū v̄tutis
non faciūt. Feminarū aut̄ duo
genera sunt: et cū vite mature-
scūt. Qui em̄ infirmitatē suā
agnoscunt et sp̄ suam in dño
ponunt fructum martirij sibi

acquirunt. Aut p̄ cōtinentia:
aut mūditiā cordis et corpo-
ris sp̄uale p̄miū possidebunt.
Qui etiam sint flores et fructus
v̄nee spiritualis in h̄c verba t̄r-
dit beatus Gregorius libro
v̄ndecimo moralium. Bene
inquit p̄r salomonem dicit̄
Mane surgamus ad v̄neas:
Videamus si floruit v̄nea: si
flores fructum p̄turunt. Flo-
rent quippe v̄nee cum mētes
fidelium bona opera p̄ponunt:
sed fructus non p̄iunt si ab eo
q̄d p̄posuerūt aliquib; vici
errorib; infirmātur. Nō ego
intuendū est si v̄nee floreāt:
sed si flores ad partū fructuū
cōualescūt. Quia mirū non ē
si quis bona inchoat: s; valde
mirabile est si intencōe recta i
bono ope p̄duret. Vñ sit ple-
rūq; ut si in bono ope recta in-
tencō non tenetur: etiā ip̄sum
hoc opus q̄d bonum credit̄
amittatur. Nec ille Orādum
ergo nob̄ ē deuote cū p̄s. Dñe
de v̄tutū vide et visita v̄neā
istam quā plantauit dextera
tua: et ne singularis fer̄eam
depascat aut ap̄ ea; determinā
de filia. Ne etiam dñs de vob̄
sic de gente maligna cōmne-
tur illud Ezechie. xxxix. Fecis
autib; om̄ib; volatili et bestiis
terre dedit te ad deuorandum.

glō. abūfarijs ptātibz. demo
nibus scz qui iuxta viā come
dūt sementē. vnt em̄ op ato
lus a tollit verbū de corde hōi
num ne credentes saluū fiant:
ut ip̄a veritas ore exp̄ssit. p̄po
Piger. Finem tractatus p
pe lēmus. De maleficijs igitur
adhuc opacoibus sciē de hōe
ro. vtrū ne aliū modi sint q̄bz
possidere cōfueuerūt demōes i
hac vita homines. **T**heolo
g9. Tres adhuc mihi occu
rūt. vnus est in corpali vexati
one. aliū est in anime nece
tate. Terc9 est in sola opimi
tate. Prim9 aliqñ fit sine deli
cto p̄uio. Secundus semp cū
mōeli pccō. Terc9 oritur ex
cōplexiōis viciō. primus ē de
quo late dictum est in p̄ceden
tibus. **P**iger. Vnū adhuc
est mihi dubiū de p̄fata mate
ria. vtz ne p herbas. petras et
melodias valeant expelli de
mōes. **T**heolog9. Valent
certe talia nōnunq̄ debite ap
plicata. et si nō semp. ut ex to
to tamē ut pro pte liberentur
patz illud **T**hobie. vi. vbi Ra
phael ait. **T**hobie Cordis p
ticula; scz de pisce quē cepisti.
si sup carbonēs ponas fumus
eius extricat oē genus demōi
orū siue a viro siue a muliere.
ita ut vlt̄r nō arcedat ad eos

Ide i effectu patuit ibidē. viij.
vbi magister in historia sic
addit. **N**ec sup hoc mirari debe
mus. cū fumus cuiusdā arbo
ris aduste eādē vim habere
phibetur. **N**ec hoc venerabi
lis hugo negat. cōmunicāto
eādē historia; p̄mo beatus
Ihero. dicit. Demoniū sustinē
ti licet petras v l herbas habe
re sine incantacōe. et habetur
in for. xxi. q. viij. Demoniū
sustinēti. **A**d idē allegat do
nus willhelmus paisien. vltia
pte fūme sue de vniuerso satis
probabiliter. p̄terea certū est
exorcismi iure te aliquos fide
les in vsu habuisse. vñ **A**ctu.
xix. de septem refertur. **S**up
quo dicit mgr in historia licz
p exorcismos salomōis elece
runt. nō tamē absqz labōe mē
to. s; quibusdā herbis et gem
mis adhibitis ut tradit Jose
ph9 hēc ibi. **D**ez q p̄nōma
tanō directe de sui natura ad
uocant vel cōpellūt demones.
vitz verba. herba et petre ut di
cit sanct9 **T**hō. m. iij. di. viij.
articulo vltio. **N**ō est inquit
credendum aliquibz v̄tutibus
corpaliibus demōes s̄biacere.
et ideo non cogūtur inuocari
omib9 et factis quibusdā ma
leficijs. nisi in q̄ tū p hoc sedus
cū eis imitur scdm q̄ dicitur

psalre. xviij. peussim⁹ sed⁹ cum
 morte ⁊ cū inferno fecim⁹ pa
 ctū. Et ill⁹ Job. xl. An extrahē
 poteis leuiathā hamo ⁊ sequē
 tia sic finalit⁹ expoit fm Tho.
 dicētē. Si q̄s rectē osideāt oīa
 p̄missa videntur ptinere ad p̄
 sūptionē m̄grōmāticorū cōfu
 tandam: q̄ m̄tuntur cū demōi
 bus pactum m̄ire ac eos sibi
 subicere vel qualitercūq; con
 stringere. Oñso ergo q̄ hō
 non pōt vllō modo sua virtu
 te dyabolū sup̄are: qd̄ ex om̄i
 bus p̄missis occludit dicēs et
 sub dēs. Done sup̄ eū manū tu
 am. subaudi si potes: q̄ si dice
 ret nullo mō tua v̄tute potes.
 Supatur tamē virtute d̄ma:
 Vnde subdit. Memēto belli.
 q̄ sc̄ ego cōn eū pugno. Nec
 de Tho. Vñ etiā postea capi.
 xli. s̄. Nō est ptās sup̄ terras:
 q̄ ei cōpetur. Sup̄ q̄ idē p̄ hoc
 m̄q̄t signat⁹ q̄ nulla virtus
 corporal̄ pōt adequari ptati
 demonis: q̄ est ptās spūal̄ na
 ture. Et seq̄tur. Qui factus ē ut
 nullū timeret. Dyabolus enī
 ex ordinaōe sue nature m̄ q̄
 factus ē a deo: ut nec hōmē tē
 at nec aliquā creaturā corpa
 lem. Nec de Tho. Indirēcē autē
 quodāmodo demōe obsessus
 pōt v̄tute melodie vel herbe l̄
 corporalis rei sibi a naturali p̄p̄e

tate m̄ernte cerebrū vel ptem
 corporis lesi a demōe sanare v̄l
 reducere ut tolerabili⁹ hēat:
 ut tenet dñs Albtus Luc. ix.
 ⁊ Nicola. de lira p̄. Re. xvi. ⁊
 doctōes ibid⁹. Nec oīno certū
 ē demōes aliq̄s n̄ m̄ penā i po
 testate eorū impediri: q̄ igne
 corporali crutiātur ⁊ scōz oīoi
 bus. Certū etiā ē eos p̄fatis re
 bus si m̄ laudē dei vel s̄actorū
 assumūtur vel cū inuocacōe di
 uina ⁊ b̄tōz sepe crutiari: ut i
 multis legēdis scōz pt̄. Pre
 tēa qd̄ h̄is mai⁹ ē: tenet pau
 l⁹ burgē fm addicōib⁹ sup̄ p̄.
 Re. xvi. hanc occlusionē: v̄l
 Nō solū p̄cedēdū vid̄ q̄ aliq̄
 sēhabilia p̄nt afflicti a demōi
 bus leui⁹ ferre. ut sc̄ Nicola⁹
 de lira tenet. S; q̄ etiā p̄ sēh
 bilia aliq̄ a demōib⁹ afflicti
 possint totalit⁹ liberari: qd̄ pro
 batur p̄ eandē rōem quā Eli
 cola⁹ adducit. Nā cū demones
 nō possint m̄teiam corpale
 fm suā volūtātē t̄ns mutare: s;
 mediātib⁹ actiuis q̄litatib⁹ q̄
 disponūt materiā ad suscipiē
 dū actōez afflictiua in corpib⁹
 ab eis obsessis ut Nicol. dic̄.
 Ead̄ rōe p̄ aliquā rē sensibile
 pōt cārī disposicō i corpe hūa
 no p̄ quā nō sit aptū ad susci
 piēdū actōez demōis. v̄bigra
 Nā maja ē maxime disposita.

ad alienacōem mētis sūm medi
cos a p cōsequēs ad suscipiē
dū afflictōem dem oīacā. **Que**
quidē manica passio sicut po
test alleuiari p sensibilia medi
camina sic a penitus curari. **et**
p oīs curata eēt talis disposi
tō in corpe hūano ad suscipiē
dū afflictōem demonū corrdē
tem tali dispositiōni. **et** sic rece
det penit⁹ afflictō demonis acti
ua recedente passiuam posses
sionē. **Idem** pot dicit de iecoē piscis
Thobie. **Idem** de melodia da
uid. racōne cuius licet primo
refocillaretur saul a leui⁹ ha
beret tamē rōliter expulsus fu
it p eam. **Vñ** dicit littera rece
debat ab eo spūs malignus.
Nec cōsonū est littē dicere q
hoc fiebat ex merito dauid seu
p orōnes eius. qz nō est verifi
mile q hoc scriptura taceret.
cum esset in laudē dauid nō
bilit⁹ de quo tñ nullaz mentio
nem facit. **Nec** de pau. **Secū**
dus vō modus quo demōes
possident homines est grauif
simus. de quo Cassianus colla
abba. serm pma dicit. **Illi** sūt
vere miseri ac misēabiles iudi
candi. qui cū se vniuersis cri
minib⁹ flagitijsqz otaminent.
nō solum nullum in eis visibi
le signū dyabolice supplecio
nis oñdatur. sed ne aliqua q

dem opibus eoz odigna tēp
tatio nec vllū flagellum cor
rep cōis infertur. **Nō** em me
rentur celerē tēp is istius expe
ditāqz medicinā. quozū duri
tia cūpentes cor penaz vite
psetis excedens thesaurisat si
bi p ira indignacōem in die
ire. **et** reuelacōis iusti iudici
dei. **In** quo vermes eoz nō
morient⁹. **et** ignis eoz nō exti
guetur. **Et** iterū idē Cassian⁹
opando corpalē obsessiōem. **et**
aie p peccatū. paulo antea di
cit. **Multo** grauius inqt con
stat illos vlxmētiusqz vxai.
qui cū corpaliter ab ipis sup
pleri minime videātur. amō
tñ p mō huius possidentur. eoz
scz vicijs vel voluptatibus in
uoluti. sūm apli nāqz sententiā
A quo quis supatur eius ser
uus efficitur. nisi q in hoc isti
desperacius egrotāt. q cū sint
eozū mācipia nec impugri se
ab illis nec dñatum eozū fer
re cognoscūt. **Terti⁹** modus
possessiōis nō est vxus nec p
pūs s; tñ putauimus. quo q
dā aut ex tēptacōe meā demo
nis aut ex viciō corporee com
plexiōis sese possessos existi
māt. **Novi** in ciuitate Nuren
Bgenfi quandā iuuenē de di
cioribus a maiorib⁹ honestā
dñam in matrimonij lege sub

viro constitutam. **N**ec per quatuor circiter annos se sola conscia et quadam deuota sibi famula putabat omnino se esse possessam a demone. Et quia se notari timuit et natos quos habuit si proderet apud semetipsam tabescere cepit in corpore tam grauiter ut nec pueri quos habebat pulchros nec mariti admodum probi presentia neque amicorum vel epularum quarumcunque delitie eam letificare valerent. **V**enit ergo ad locum predictae ciuitatis et quia mei noticiam habuit ideo in porta conuenit me de aine salute et de alijs consulere cepit. **C**umque inter mea verba demonem nescio quo casu nominarem diuertere cepit femina a me caute caput ut faceto more saluam eiceret. **E**x fantasijs enim preteritis quotiens nomen demonis nominari audierat horruit eius animus ex contracta assuetudine. **P**ost quedam igitur verba cum in gestu femine timorem eius quem celauerat agnouisset sibi dixi domina si mihi veritatem fateri volueritis secreta vestra temptacione quam celatis indicabo que respondit ammirato. **I**ta fatia si veritatem dixeritis. **T**unc ego. **V**os putatis

vos esse possessam. **D**e quo stupens respondit veritas est et hec mea grandis dudum tristitia extitit et durat hodie. **V**isa itaque condicione femine et auditis sui timoris circumstantijs sibi dixi. **S**ecura estote possessa non estis. **S**ed aut temptatio est aut manie naturalis passio. **Q**uo audito cepit gaudere et melius dietim habere. **M**ultoque tempore postea vivebat alacriter et honeste. **T**empore quo in wienensium studio fuit ibidem cuius vnus vxoratus de meliori ciuitatensium prosapia mihi multisque notus. **H**ic in forma strepitus cuiusdam secularis iudicii cauorem quandam litteratorem produxit in medium inscius ut multis videbatur que opposita solis radijs quibusdam videbatur per rasuram falsificata. **S**uper quo postmodum clam auisatus coram amicis quia probus et fidei gnus semper extiterat satis eubuit se die noctuque propriam infamie maculam contraxisse suspicabat nec super hoc consolaconem cuiuscunque recepit. **D**uctus igitur ad examen in medicinis expertorum adesse inueni viderunt infirmitate scilicet manie. **V**nde postquam multa

sibi adhibita eēnt remedia.
 nec quicq̃ a diuarent suase-
 rūt caute medici multū prudē-
 ter a catholice ut sacramētalē
 cōfessioem faceret eucāstie sa-
 cramētū recipet. et se p̃ om̃ia dis-
 poneret ac si mori vellet. ne ex
 mania futuā imp̃suasibilis fi-
 ne talibz moriēdo. putaretur
 a demōe possessus. et factum ē
 ita. Nā paulo post sibi incidit
 q̃ mortuus eēt. et q̃ mortui
 nec comedunt nec bibūt nec
 alia cōmūia vniū faciūt ita
 nec iste facere vlla p̃suasione
 voluit. vñ tandē mera fame in-
 terijt. nec inuabat remedium
 quo quidā se mortuū fingent
 et comedēs. si lem ut fertur ali-
 qñ sanauēat maniacū. Vidi
 alū nō de infirmis in ciuitate
 Coloniēsi viz lītatum et diuitē
 ac multū honoratū. De cuius
 ore audiui q̃ quadā vice peri-
 culose infirmabat. Et iā lecto
 decubenti vbi cūq̃ se inspexit si-
 bi apparebat q̃ ip̃e duo ho-
 nes eēt. de quo stupēs. et an dor-
 mir. vel amens eēt ambigere
 cepit. Deinde ocludēs q̃ hoc
 ip̃sibile esset. ne ab alijs vsu
 rōnis puatus eē vidētur. clā-
 vocauit medicū corpis. q̃ ma-
 nia ad eē cōspitēs. confortabat
 infirmū bona spe et animū eua-
 dendū dedit. dūmodo dīma sac-

menta recipet. Quo facto. de
 diem diem cōualescebat infir-
 m. et cū grāuactōe recedente
 infirmitate abscellit etiā. ama-
 niaca passio. quā se habuisse
 postmodū fere cūctis celauē-
 rat. quousq̃ me corā audiuē
 q̃ infirmitas hec naturalis es-
 set. In ciuitate alia noticiā alte-
 rius magni et diuitis atq̃ p̃-
 bi viri habui. qui licet esset diu-
 sim. et p̃petuis multis possessi-
 omibz reddituatus. et vir ma-
 gni cōsiliij. tñ timere cepit q̃ tā-
 dē eum mendicare oporteret.
 cū tñ om̃iū iudicō tantaz eēt
 diuitiaz homo et p̃uissus red-
 ditibus ut ad comedendū ar-
 gentū satis haberet si vellet.
 prefata igitur mania territus
 sup̃r modū gūabat. nec vlla
 p̃suasione sibi ista a suo remo-
 ueri poterat capite. et ita catho-
 lice sine nō tamē vita functus
 tādē. Habuit p̃tunc filium
 iam adultū nouit traditum
 nuptui. Qui nouit simili vexa-
 tus mania grauius eaz in p̃fa-
 ta materia q̃ p̃t habere ferē.
 Piger. Si ista passio quā
 tu ex medicorū libris maniam
 vocas p̃maginacōes tā firmi-
 ter solidat in mente hominis. ut
 in ptate liberij arbitrij non sit
 eas deponere. Quale remediū
 adhibendū est talibus quero.

p̃z

Theologus / Medicorum
interest taliusmōi dare reme-
dia: qui quidem sepissime salu-
bria leguntur inuenisse antido-
ta. **I**n dyocesi bambergensi
aliquando fui vocatus ad do-
mum cuiusdam mechanici sa-
tis infirmus: qui de anime sue sa-
lute totaliter desperate loque-
batur: et crebro arma ut ipse
seipsum pimer; solite ques-
erat. Quasi quāto occurrit
de sacre scripture passibus vi-
ro prefato mechanico videli-
cet manaco: ut vere dolens de
peccatis suis veniam se a deo
plene consecuturum firmiter
speraret: sed nihil profeci. pec-
catum enim quoddam satis
modicum ipse allegabat se fe-
cisse necnon ingeminasse: id
circo seputabat atq; dixit nō
posse saluari. Insteti autem acri-
us replicando maiores pecca-
tores fore gratiam cōsecutos.
Verum tamē ille verba mea
explodit dicendo: Domine ex-
piencie credo. **N**am actu vi-
deo ad inferni baratram exi-
de vrsus me flāmas terribili-
ter aduolāe conspicio. Tunc
suasi ut medicus aduocaret:
et remedia dormiendi vel alia
necēaria sūm medici consilium
applicarent: et recessi. Sequē-
ti die redi: et ut ātea de spēb?

venie psuadebā. **A**it ille puta-
tis ne me veniā pccōz posse cō-
sequi? Rōdi letus q̄ sic. Dor-
mierat enim: et per medicina-
lia melancolia tepuerat. **V**n-
de quia iam dubitauit: anime
quicquid factus ad spem venie fa-
ciliter reductus ēē videbatur.

Diger / Fortassis hū q̄ con-
tra fidei articulos nōnunq̄ p i-
quistores heretice prauitatis
repūntur duri: tali manā la-
borant passione: et ista igno-
rantes tales statim seculari trā-
dunt brachio vbi cremantur
precipitantur nimis. **T**he-
ologus / fieri potest per incau-
tos inquistores prout tūgīs:
et fortassis ita factum fuisse cū
isto sacerdote Vngarico de q̄
supralibro tercio capitulo de
cimo tibi rtuli: nisi magna lit-
eratorum prudentia hoc pre-
uenisset: q̄ obrem probandi
sunt spiritus an ex deo sint: vel
an ab infirmitate: vel an a ma-
lignitate demonis: vel a mali-
cia pertinacitatis. **T**empus in
hīs locus et persuasiones sa-
lubres atq; considerationes
prudentes dandē sunt ab hīs
qui tales curare habent: ne
quid de contingentibus ob-
mittatur: vbi non modo de
salute corporū sed de periculo
animarū ppetuo agitur. **P**retēa

Noui quēdā in artibus et in
 sacra pagina p̄fessōre excellē
 tem plurimū qui p̄remi cepit
 ymaginacōe grauiusq̄ a ma
 nia de interficiēdo se cū p̄prio
 cultro. De quo erubuit valde
 se manifestare nec tñ poterat
 fantasiā amouere. venit tādē
 ad me occulte. fleuit vbi et re
 mediū petiuit. cui expurgacō
 nem cōscie p̄ sacramētale cō
 fessioem primū certis de caus
 suasi aggredi quā et fecit. nec
 liberatus est. q̄ iudicō medici
 corporalis. mania patiebatur.
 Vñ aliqn̄ idē; maniacus qui
 in alijs magne prudētie fuit.
 mihi flendo dixit. Mirabilem
 q̄t negorū. Ego me ut rōne
 expior et scio me eē cōdicto
 rie liber. nec valeo istā fanta
 siā de me necando cū tota ani
 mi libertate deponere. Talib⁹
 sepe opus est longe plus me
 dico corpis q̄ anime.

Expliat q̄ntus ac totus
 fornicarij liber iuxta edi
 cōes fr̄is Joh̄is Rīder sa
 cre theologie p̄fessoris
 eximij q̄ vitā tpe concilij
 ostaciēsis basilienfisq̄
 duxit i hūanis feliciter.

colorchecker DIGITAL SG

DCSG - UBU # MX - 7181

